

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKTOR:

MSGR. FRANTIŠEK VANĚČEK,

PRELÁT JEHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADSKÝ

ROČNÍK XXX.

DO ROČNÍKU XXX. PŘISPĚLI:

ČECH FRANTIŠEK, VOJT. ČERNÝ, JAN HAVELKA, P. B. M. HEJZLAR,
HOLÝ JAN NEP., O. Praem., HROBAŘ FR., KOUSAL JOSEF, KNETTL
VÁCLAV, JOSEF KEPL, Dr. P. MIKLÍK, A. S. NOVÁK, Dr. ANTONÍN
ONDROUŠEK, OCETEK JOSEF, LEONH. RENDL, V. STRH, ALOIS
SLÁDEČEK, P. V. SMOLÍK CSR., VANĚČEK FRANT., VÁCHAL V. M.,
Dr. RUDOLF ZHÁNĚL.

V PRAZE 1923.

TISK A MAJETEK CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHTISKARNY. V. KOTRBA.

Obsah XXX. ročníku.

(Rok 1922 a 1923.)

Část homiletická.

Neděle a svátky církevního roku:

Strana

Neděle první adventní. O nesmrtelnosti duše. I. — Vojtěch Černý . . .	1
Svátek Neposkvrněné Početí Panny Marie. Maria Panna jako pomoc- nice křesťanské mládeže. (Promluva k mládeži.) — Leon. Rendl . . .	4
Neděle druhá adventní. II. — Vojt. Černý	8
Neděle třetí adventní. III. — Vojt. Černý	10
Neděle čtvrtá adventní. IV. — Vojt. Černý	13
Hod boží vánoční. V. — Vojt. Černý	16
Na svátek sv. Štěpána. VI. — Vojt. Čeráý	18
Na poslední den v roce. Uplynulý rok jest náš přítel i žalobce. — Leon Rendl	20
Neděle po Narození Páně. Boj proti Kristu. — Dr. Jos. Miklík	26
Slavnost Zjevení Páně. Podporujme katolické missie. — Dr. J. Miklík .	29
Neděle první po Zjevení Páně. O náboženské výchově dětí v rodinách. Dr. Jos. Miklík	33
Neděle druhá po Zjevení Páně. Mladý Tobáš a manželství. — Jan Nep. Jos. Holý	36
Neděle třetí po Zjevení Páně. Poměr zaměstnaného a zaměstnance. — Leonhard Rendl	42
Neděle Devítník. O závisti. — Leon. Rendl	46
Na slavnost Očišťování Panny Marie. O významu chrámových svící. — Leon. Rendl	50
Neděle první po Devítníku. O svobodě člověka. — V. Vaněček	65
Neděle první po Devítníku. Proč působí církev tak málo v srdcích lid- ských. — Dr. J. Miklík	69
Neděle druhá po Devítníku. Ježíš Bůh a člověk. — V. M. Váchal . . .	71
Postní kázání. Napsal Dr. Antonín Ondroušek:	
I. Nedostatek víry	76
II. Pohroužení se do statků pozemských (materialismus)	79

III. Pýcha života	83
IV. Smilstvo	87
V. Pohoršení	91
VI. Špatné knihy	95
VII. Bázeň lidská	98
Neděle první v postě. — Josef Kousal	102
Neděle druhá v postě. — Josef Kousal	105
Neděle třetí v postě. — Josef Kousal	109
Neděle čtvrtá v postě. — Josef Kousal	112
Neděle pátá v postě. — Josef Kousal	115
Na slavnost Zvěstování Panny Marie. Pokorná láska Spasitelova. — Jos. Ocetek	121
Hod boží velikonoční. Zmrtvýchvstání Páně příčinou nekonečné radosti. V. M. Váchal	123
Pondělí velikonoční. Proč nemají mnozí ze sv. přijímání žádného užítku. V. M. Váchal	128
Neděle první po velikonicích. Proč mnozí nevěří. — Dr. Josef Miklík	132
Neděle druhá po velikonicích. O dokonalé litosti. — Dr. Rud. Zháněl	136
Neděle třetí po velikonicích. O povinnostech katolíka ke státu. — Dr. Josef Miklík	143
Neděle čtvrtá po velikonicích. O nečistotě. — P. Smolík C. SS. R.	145
Kázání sv. Alfonsa Lig. na neděli pátou po velikonicích. O vlastnostech pravé modlitby. — Dr. Jos. Miklík	153
Svátek Nanebevstoupení Páně. — Leon. Rendl	157
Neděle šestá po velikonicích. — Fr. Čech	161
Na svátek sv. Jana Nep. Proč máme sv. Jana Nep. vroucně uctívati? — Leon. Rendl	164
Hod Boží svatodušní. Podíl Ducha sv. na díle naší spásy. — Leon. Rendl	169
Pondělí svatodušní. Příchod Syna božího na svět jest důkazem největší lásky boží. — V. M. Váchal	173
Neděle první po sv. Duchu. — Slavnost Nejsvětější Trojice. Naše spása ve jménu trojjediného Boha. — V. M. Váchal	185
Neděle druhá po sv. Duchu. Láska božského Srdce Páně. Leon. Rendl	189
Neděle třetí po sv. Duchu. Velekněžská působnost nejsvět. Srdce Ježí- šova. — J. M. Váchal	192
Neděle čtvrtá po sv. Duchu. Marná práce. — Jan Nep. Josef Holý	197
Na slavnost sv. Jana Křtitele. Z čeho lze souditi o budoucnosti dítky. V. M. Váchal	202
Neděle pátá po sv. Duchu. Čeho třeba ku záslužnosti dobrých skutků. V. M. Váchal	206
Slavnost sv. apoštolů Petra a Pavla. — P. Smolík CSR.	210
Neděle šestá po sv. Duchu. Život Pána Ježíše. První rok veřejné čin- nosti. — Dr. Rudolf Zháněl	217
Neděle sedmá po sv. Duchu. Život Pána Ježíše. Druhý rok veřejné čin- nosti. — Dr. Rudolf Zháněl	219
Neděle osmá po sv. Duchu. Život Pána Ježíše. Třetí rok veřejné čin- nosti. — Dr. Rudolf Zháněl	222
Neděle osmá po sv. Duchu. Opatrný správce. — Jan Nep. J. Hořý	224

Neděle devátá po sv. Duchu. Jerusalem — obraz od Boha odvrá- ného světa. — Leon. Rendl	229
Na slavnost sv. Anny (poutní). O křesťanské statečnosti. — L. Rendl	233
Neděle desátá po sv. Duchu. O dobrém úmyslu. — P. V. Smolík	239
Neděle jedenáctá po sv. Duchu. Jak překazit nactiutrhání. — Jan Nep. Jos. Holý	249
Neděle dvanáctá po sv. Duchu. O příležitosti ke hřichu. — Leon. Rendl	253
Na slavnost Nanebevzetí Panny Marie. Královna nebeská. — Jan Nep. Jos. Holý	259
Neděle třináctá po sv. Duchu. Učme se z dobrých vlastností každého člověka — J. M. Váchal	263
Neděle čtrnáctá po sv. Duchu. Pohled do přírody a do knihy. — Frt. Vaněček	267
Neděle patnáctá po sv. Duchu. Mějme soucit s bližním. — Jan Havelka	270
Na slavnost Narození Panny Marie. Maria — cesta. — Fr. Vaněček	272
Neděle šestnáctá po sv. Duchu. Poslední místo — pravě čestné místo. V. Strh	276
Na slavnost Jména Panny Marie. — P. Smolík CSR	281
Neděle sedmáctá po sv. Duchu. Největší a první přikázání. Fr. Vaněček	285
Neděle osmnáctá po sv. Duchu. Péče o nemocné. — J. Dlouhý	289
Na den sv. Václava. Moudrost sv. Václava. — P. B. M. Hejzlar	293
Neděle devatenáctá po sv. Duchu. Malý počet vyvolených. — V. Strh	295
Na den andělů strážných. Rodiče viditelnými anděly strážci mravní či stoty svých dětí. — Josef Kepl	300
O slavnosti růžencové. Růžencem pozdravujeme Marii, která mnoho pra- covala pro nás. — Fr. Čech	313
Slavnost posvěcení chrámu Páně. Dům modlitby — Fr. Čech	316
Neděle dvacátá po sv. Duchu. Přítomnost a víra. — Fr. Čech	320
Neděle dvacátá první po sv. Duchu. Almužna přináší požehnání. — Al. Sládeček	323
Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu. O duši: 1. její zářící kráse; 2. vzne- šeném určení; 3. převeliké ceně. — P. V. Smolík	329
Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu. Ježíš dosud naším pomocníkem v nouzi. — V. M. Váchal	332
Na slavnost Všech Svatých. Odměna za práci. — V. Strh	345
Na slavnost věrných Dušiček. Proč máme věrným dušičkám pomáhati. Leon. Rendl	349
Neděle dvacátá čtvrtá po sv. Duchu. O bezpečné plavbě do přístavu nebeského. — V. M. Váchal	353
Neděle dvacátá pátá po sv. Duchu. Bůh nevyklučuje hříšníků z církve. — V. Knetl	357
Neděle dvacátá šestá po sv. Duchu. Pravá víra dle svého vzrůstu. — J. M. Váchal	361
Neděle poslední po sv. Duchu. Poslední soud. — Jos. Ocetek	364

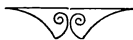
Řeči příležitostně.

Co praví víra a věda o původu světa? — Fr. Vaněček	55
O křesťanské charitě. — Fr. Hrobař	178

Řeč nad rakví Msgr. Jos. Pospíšila. — A. Novák	242
Před výstavou velebné Svátosti Oltářní. Námitky proti častému sv. přijímání. — V. Knetl	305
I. Vstěpuj dítěti pravý pojem o Bohu. — V. M. Váchal	836
II. Veď dítě pravou cestou k Bohu. — V. M. Váchal	368

Část pastorační

Father Bernard Vauhan S. J.	3
Oběti francouzského kněžstva za války	32
Apoštolát v Holandsku	119
Kazatelské příklady z katol. missií. — Dr. Josef Miklík	149
Nejvyšší zákon — charita. — Fr. Vaněček	150
Dva hlasy o přípravě na kázání. — Dr. Jos. Miklík	184
Vítězství anglických katolíků. — Frant. Vaněček	215
Kazatelské příklady z katol. missií. — Dr. J. Miklík	149 245 309
Bible na kazatelně. — Dr. J. Miklík	340 371
Katechetské příklady. — Dr. Rud. Zháněl	260 310 344

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKCI VEDE

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK.

PRELÁT JEHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADSKÝ,

ZA PŘÍSPĚNÍ MNOHA ČELNÝCH SPOLUPRACOVNÍKŮ.

VYDÁVÁ

VÁCLAV KOTRBA.

Schváleno nejd. kněž. arcib. konsistoří v Praze a v Českých Budějovicích.

Zásilky literární račte zaslati redaktoru na Kr. Vyšehrad č. 81. — Rukopisy se nevracejí a za vrácení zodpovědnost se nebéře. — Honorář se vyplácí čtvrtletně aneb až po dokončení práce. Po skončení ročníku třeba do čtvrt roku honorář reklamovati, kdyby neby včas zaslán, jinak by propadal. Adresa autora budiž při každé práci udána.

NOTANDA:

Kněz-hrdina P. Bernard Vaughan S. J. Str. 31.

V PRAZE 1922.

ČYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ V. KOTRBA.

OBSAH.

Listy homiletické.

Strana

Neděle první adventní. O nesmrtnosti duše. I. — Vojtěch Černý . . .	1
Svátek Neposkvrněné Početí Panny Marie. Maria Panna jako pomoc- nice křesťanské mládeže. (Promluva k mládeži.) . . .	4
Neděle druhá adventní. II. — Vojt. Černý . . .	8
Neděle třetí adventní. III. — Vojt. Černý . . .	10
Neděle čtvrtá adventní. IV. — Vojt. Černý . . .	13
Hód boží vánoční. V. — Vojt. Černý . . .	16
Na svátek sv. Štěpána. VI. — Vojt. Černý . . .	18
Na poslední den v roce. Uplynulý rok jest náš přítel i žalobce. — Leon. Rendl . . .	20
Neděle po Narození Páně. Boj proti Kristu. — Dr. Jos. Miklík . . .	26
Slavnost Zjevení Páně. Podporujme katolické missie. — Dr. J. Miklík .	29

Část pastorační.

Father Bernard Vauhan S. J.	31
Oběti francouzského kněžstva za války	32

*R*ÁDCE DUCHOVNÍ

**Vychází v sešitech jednou za měsíc. —
Předplatné ročně 22 K. Přihlášky přijímá
V. KOTRBA, KNIHKUPECTVÍ PRAHA-II.,
PŠTROSSOVA ULICE Č. 198.**

Katolík po světové válce.

Cyklus dle Osmera blahoslavenství.

O b s a h: Mamon, zlost, požívačnost, touha po štěstí, milosrdenství, pohlavní čistota, autorita a právo sebeurčení, utrpení pro Krista.

Napsal **Ant. Müller**, kaplan na Smíchově.

Cena Kč. 8.—.

Objednávky vyřizuje :

Knihkupectví

V. KOTRBA

antikvariát

obehod hudebninami

PRAHA-II., Pštrossova ulice čís. 198.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle první adventní.

Napsal Vojtěch Černý, farář v Loučeni u Nymburka.

O nesmrtelnosti duše.

I.

»Učinil tedy Hospodin Bůh člověka z hlíny a vdechl v tvář jeho dechnutí života; i učiněn jest člověk v duši živou.«
(I. Mojž. 2, 7.)

Přijde náš Spasitel se všemi anděli a svatými, s velikou slávou souditi bude všechny lidi, živé i mrtvé, kteří všichni z hrobu vstanou. K tomuto poslednímu příchodu připravuje nás církev sv. v čase adventním, aby nás advent čili příchod jeho nenalezl nepřipravené. Z té příčiny předčítá se hned první den adventní vážné proroctví Páně o příštím soudu. Tato novina není všem vítaná, neboť kdo neodvrhnuť skutky temnosti, neoděl se v odění světla, neoblékl Ježíše Krista, nechodil jako ve dne poctivě, ale žil v hodování a v opilství, v smilstvu a nestydatostech, v závisti a sváru a v jiných hříších, — bojí se takového příchodu Páně a hledá, kterak by ušel, ne obrácením, nýbrž nevěrou. Největší ochranu před soudem hledají světáci v popírání nesmrtelnosti duše, konejší se, že smrtí všemu konec i duši, která jako pára rozplyne se v nic. Ukrutní lidé, jež svou záhubu si přejí! My pak musíme býti tak ukrutní, že jim tuto naději vzíti musíme; neboť duše lidská jest nesmrtelná. To dokážeme v našich adventních rozjímáních.

Pane požehnej úvahy naše, aby všeliká pochybnost byla vyhojena a falešná jistota hříšníků vyvrácena, by vidouce, že nemohou Tobě smrtí utéci, obrácením se k Tobě ušli tomu, čeho se bojí.

Důkazy ze slova božího.

Vlastní přednost člověka před jinými tvory záleží v tom, že má duši rozumnou a svobodnou vůlí obdařenou. Než i tato přednost ztratila by všecku cenu, kdyby se člověk těmito dary toliko do smrti své těšil, kdyby s ním i duše shasla. Kdyby člověk neměl duši nesmrtelnou, nebyl by leč nějaký vyvinutější druh zvířete; a to právě hříšní světáci tvrdí, aby zvířecký, člověka nehodný život mohli provozovati.

Chceme-li o duši naší, která jest duch a proto neviditelná, pravdu věděti, musíme jíti ke spolehlivému pramenu, který duši naši zná. Nikdo nám nemůže jistějšího poučení dáti, nežli Bůh, Stvořitel její. Jeho výroky budeme tedy nejprve slyšet, jsouce jisti, že jediné jeho slovo více jest nežli všechny lidské dohady. Když měl člověk býti stvořen, řekl Bůh sám k sobě: »Učiníme člověka k obrazu a podobnosti svému;« a stvořil Bůh člověka k obrazu svému; »k obrazu božímu stvořil ho.« Podle počtu božských osob třikrát jest řečeno, že člověk jest stvořen k obrazu božímu. Bůh jest duch, jenž tělo nemá; když jest tedy člověk obrazem božím, ne podle těla, nýbrž podle ducha, jemu podobným býti musí. Člověk má duši k obrazu božímu stvořenou, tím jest řečeno, že jako Bůh jest nepomíjící, tak i obraz jeho, jenž mu ve všem podobný jest — taktéž nepomíjící jest. Věru žádné slovo boží o naší duši nemá do sebe tolik síly a moci, tolik světla, jako to, že jest »obrazem božím«. Kdyby Bůh stokrát řekl: duše tvá jest nesmrtelná, není v tom to, co jest ve slově »obrazem božím«. V tom spočívá svrchované významání, boží zalíbení a povznesení až k samému Bohu.

Dále praví slovo boží: »Učinil tedy Bůh člověka z hlíny země a vdechl v tvář jeho dechnutí života; i učiněn jest člověk v duši živou.« Tato slova nás učí, že člověku dal Bůh tělo z hlíny, ale duši ze sebe. Duši živou vdechl Bůh do člověka a tento, když umíral, zase takovou vydechl, jakou dostal, totiž živou. Při smrti člověka tedy neumírá duše, nerozplyne se jako pára nebo dech, nýbrž vychází duch a jde k Bohu, spravedlivého i bezbožného.

V Novém Zákoně výpovědi Syna božího jsou nescíslné; cíl řeči jeho jest: život po smrti, život věčný.

Duše s tělem neumírá: »nebojte se těch, kteří tělo zablžejí, ale duše zabít nemohou« (Mat. 10, 28) Duše spravedlivých i hříšných ků po odloučení od těla má i skutečný život; nestává se jakýmsi prázdným stínem, nýbrž jsou a zůstávají živými osobami, rozumem vidí a poznávají onen svět; jako zde duše naše se radují neb se trápí, tak i tam duše buď radost neb žalost pocítují. Tam jest dokonalé poznání, dokonalý život blaženosti; naproti tomu i bolesti a trápení tak hrozné, že život vezdejší nelze k oněm přirovnati. Pročež sv. Pavel praví o životě duší po smrti: »Nyní vidíme skrze zrcadlo v podobnostech, tehdyž pak tváří v tvář.« (I Kor. 13, 12.) O blaženosti praví: »Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm,

kteří ho milují.« Aby nám vylíčil božský Spasitel, co se děje s duší, když člověk zemře, vyprávěl nám o Lazaru a boháčích: »Umrle Lazar a nesen jest od andělů do lůna Abrahamova, umřel i bohatec a pohřben jest v pekle,« totiž duše jejich, neboť těla pohřbena do země. Bohatec pak pozdvihl oči svých, viděl z daleka Abrahama i Lazara a prosil o maličký polehčení muk; Abraham jej vidí a slyší a mluví se zavržencem v pekle a praví mu: »Synu, rozpomeň se, že jsi přijal dobré věci v životě svém, ale Lazar zlý; nyní pak tento se těší, ty se mučíš.« Ejhle, život duše po smrti; jedny v radosti, druhé v pekle; vidí a poznávají, sdělují si, mluví k sobě, rozpomínají se na život svůj na zemi. V posledním okamžiku pravil Pán Ježíš k lotrovi: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji,« a o duši vlastní řekl: »Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého.« Jak by to mohl říci, kdyby s tělem i duše zemřela? Jindy pravil: »Kdo ztratí život svůj pro mne, nalezne jej — za časný jiný po smrti. O hříšnících praví, že budou uvrženi do temnoty zevnitřních, kde bude pláč a skřípění zubů. To jsou slova vtěleného Boha, jež nás zřetelně učí, že duše při smrti vyjde z těla, žije dále, do jiného světa přechází, kdež podle zasloužení blaženě žije, nebo trpí.

Duše tedy neumírá nikdy. Spravedliví nemají se co báti, že blažená duše jejich pomine. To praví Syn boží: »Každý, kdo jest živ a věří ve mne, neumře na věky;« a opět: »Amen pravím vám, kdo věří ve mne, má život věčný.« Božský Spasitel mluví o životě spravedlivých po smrti, nazývá jej životem věčným. »A setře Bůh velikou slzu s očí jejich, a smrti nebude více.«

Ano, hříšníci nemohou se kojiti nadějí, že navždy zahynou. Božský Mistr, kdykoli mluví o životě zavržených, nazývá jej ohněm a trápením věčným; »lépe jest tobě vejíti do života mdlému neb kulhavému, nežli dvě ruce neb dvě nohy majícímu, uvrženu býti do věčného ohně.« (Mat. 18, 8.) A jinde: »Odejděte ode mne zlořečení do ohně věčného, který jest připraven ďáblu a andělům jeho.« A opět: »Červ jejich neumře a oheň neuhasne.« (Mar. 9, 45.)

Prošli jsme tedy výroky boží, ovšem ne všechny, o nesmrtelnosti duše lidské. Opomíjíme výroky jeho sv. apoštolů a církve svaté, kteří to učí, co Bůh zjevil, co z úst Ježíše Krista slyšeli. Jaké jest procitnutí těch, kteří zde na zemi nesmrtelnost duše popírali, nekajícím do smrti setrvali! Jaký jest to okamžik, když duše zemřelého náhle se nalézá na onom světě a co popíral, nyní již vidí a ví, ale pomoci více není. Takové nevyslovitelné zklamání nechť žádného z nás nepotká! Kdo se o duši svou nestará, jaký to nešťastný člověk! Co ho čeká? Proto napomíná Pán Ježíš: »Co platno člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši škodu trpěl.« A přece jest mnoho těch, kteří jistou cestou jdou do záhuby, ale málo těch, kteří vcházejí úzkou branou do života věčného. »Odvvržmež skutky temnosti, jako ve dne poctivě chodme.« Amen.

Svátek Neposkvrn. Početí Panny Marie.

Maria Panna jako pomocnice křesťanské mládeže.

(Promluva k mládeži.)

»Rozkoš má býti se syny lidskými!«
(Přis. 8, 32.)

Zbožný vojenský kněz Jan Wojcik, jenž ve světové válce skončil předčasně svůj život jako oběť svého povolání a dobrý pastýř ve službě tyfem onemocnělých, působil v čase míru v jednom městě haličském. Byl pravým otcem vojnů sobě svěřených, shromažďoval je, jak mu jen bylo možno, kolem sebe, zdržoval je od zlého a především vštěpoval jim vroucí úctu a lásku k Neposkvrněné Panně. V roce 1904, když se slavilo padesáté výročí prohlášení článku víry o Neposkvrněném Početí Panny Marie, rozplamenil v nich lásku k přesvaté Panně tak, že ti chudí vojínové ze svých nepatrných prostředků konali sbírky a svým nákladem si poblíž kasáren postavili krásnou sochu blahoslavené Panny. Stručný, ale velmi dojemný a výmluvný byl na ní nápis: »Ke cti Neposkvrněné — vojáci!« Socha byla na dnešní svátek téhož roku slavnostně posvěcena, ale poučnější než všechna nádhera slavnostní byla nelčená zbožnost polských hulánů! Dobří hoši ti nezapomněli však ani později na Tu, jíž tak něžným způsobem projeví svou synovskou oddanost. Socha Neposkvrněné byla jim milým shromáždistištěm, tam hledali útěchu v dobách, kdy obtíže vojenské služby zle na ně doléhaly, tam hledali posilu v dobrých úmyslech, a zajisté mnohý z nich měl drahé té soše co děkovati, že i pod vojenským šatem si zachoval srdce čisté a neutonul ve viru bujných hříšných radovánek, jimž se soldateska tak ráda oddává. V měsíci květnu konali tam každodenně májovou pobožnost, a jaká byla jejich radost, když po roce mohl z jejich příspěvků u milé jejich sochy býti posvěcen zvonek, aby blásal jim i městu »Ave Maria«, aby je upomenul na křesťanskou povinnost, Matku boží třikrát denně uctivě pozdravovati! Socha Neposkvrněné padla nepochybně liti válečné za oběť; ale zbožnost těch čackých jinochů zasluhuje, aby jí bylo vzpomenuťo zvláště dnes, v den slavný Neposkvrněného Početí Panny Marie; a to tím spíše, spatřujeme-li v zbožných polských vojnech zástupce křesťanské mládeže vůbec! Oni zajisté pochopili, jaký význam má úcta Mariánská pro mládež, jak něžný má býti poměr řádných mládenců a panen k Neposkvrněné Královně!

Neboť vyzývá-li každý katolík bez rozdílu pohlaví, věku a povolání Pannu Marii jako svou matku a pomocnici — tím větším právem má tak činiti křesťanská mládež. O této platí především slova prorokova, jež církev v dnešní epištole Neposkvrněné Panně do úst vložila: »Rozkoš má býti se syny lidskými!« Křesťanská mládeži, kéž také navzájem jest vaší rozkoší, vašim největším štěstím býti s nejčistší Matkou boží, kéž oživuje vaše srdce něžná dětinná láska k nebeské vaší Matičce, neb Maria jest přeochoťnou po-

mocníci křesťanské mládeže; o této útěchy plné pravdě chceme dnes ke cti Neposkvrněné Panny a k svému duchovnímu prospěchu nábožně rozjímati.

* * *

1. O životě Panny Marie podávají sv. evangelia zprávy jen kusé a neúplné; a proč? Poněvadž Duchem sv. vedení svatí spisovatelé svůj zřetel obraceli na prvním místě jen k životu a působení Páně veřejnému, kdežto rodinný Jeho život zahalen zůstatí měl tajemnou, úctu vzbuzující rouškou. Pán Ježíš, jako zaslíbený Vykupitel, Jeho vykupitelské dílo, Jeho učení — toť čelný předmět, kterým se sv. evangelistové zabývali. Spasitel byl hlavní osobou jejich spisů, a tu není divu, že sama přesvatá Matka Jeho ustupuje jaksi do pozadí a že o ní jen tu a tam jen jako mimochodem se děje ve sv. evangeliích stručná zmínka. Než i z těch sporých, na pohled zběžných poznámek, jež v evangeliích o Panně Marii nalézáme, můžeme s radostí zjistiti, že, byla-li přesvatá Panna od Pána Boha určena nám všem za věrnou a horlivou pomocnici v bídách duchovních i tělesných, — tím větší nároky na Její mocnou ochranu činiti může křesťanská mládež a to z různých důvodů.

Pod křížem, na bolestné Kalvarii stala se Panna Maria, v moři bolestí tonouc, naši společnou matkou! Tam odkázal nám umírající Syn boží to, co Mu bylo na světě nejdražším, když pronesl významná slova: »Hle, syn tvůj, hle matka tvá!« (Jan 20, 26 27.) K svému miláčkovi Janovi pronesl tato slova; jemu, a v něm všem věřícím odevzdal Pannu Marii do synovské lásky a péče; Jana, a v něm všechny věřící, doporučil mateřské ochraně Panny Marie. — Přece však, draží v Kristu, mimovolně se v nás ozývá otázka: proč dostalo se právě sv. Janovi tak vzácného vyznamenání, že on před všemi ostatními apoštoly měl býti zástupcem svého Mistra v přečistém srdci Jeho Matičky? Proč nevyvolil Pán k tak čestné úloze Petra, jež přece ustanovil základním kamenem své církve, svým prvním náměstkem na zemi? — Odpovídá svatá církev: »Miloval Ježíš sv. Jana, poněvadž zvláštní přednost čistoty jej větší lásky hodným činila, an — byv od Něho jako paníc vyvolen — panicem povždy zůstal. Jemu, na kříži umíraje, matku Svou, pannu, panici odkázal!« (Resp. VII. fest. S. Joan.) Hle, křesťanská mládeži, miláček Kristův stává se pod křížem miláčkem panenské Jeho matky jen pro onu ctnost, jež v pravdě jest základem ctností vaší. Panic Jan stal se dědicem Kristovým, jako zástupce panickou čistotou se stkvící mládeže, byl prvním chráněncem Matky Páně, jako váš zástupce uvázal se v tak vzácné a drahocenné dědictví — v mateřskou ochranu Panny Marie; Maria stala se pod křížem vaším posvátným majetkem, vaší pomocnicí a ochrankou. Přijímajíc synovskou péči, lásku a ochranu panice Jana, volá zvláště k vám: »Rozkoš má býti se syny lidským!«

2. Ano, Maria jest celá vaše; a to i z té příčiny, že její nejnádhernejší ozdobou jest ona ctnost, kterou právě vám, křesťanská mládeži, Pán Bůh tak důrazně na srdce klade, ctnost, kterou Maria tak horlivě pěstovala, že tím sobě v první řadě zasloužila významění až nepochopitelné a tajemné, že stala se matkou jednorozrozeného Syna božího. »Panenstvím se zalíbila — učí svatí Otcové — pokorou počal.« Panenství, čistota těla i duše jest ctností, která zdobiti musí každého křesťanského jinocha, každou dívku, nechtějí-li ztratiti veškerou cenu před Pánem Bohem, mají-li se státi hodnými požehnání božího v příštím svém životě.

Každý stav, každý věk lidský má své povinnosti a zároveň své základní ctnosti. Poslušnost k rodičům, až do jisté míry zavazuje ustavičně i ve věku dospělejším, jest přece především ctností věku dětského, vstřípena a cvičena musí býti hlavně v útlém mládí. Čistota, ovládání a potlačování smyslnosti, jejich hříšných žádostí a chtíčů, jest opět přední povinností a ctností odrostlejší mládeže, která jen tenkrát najde zalíbení před Bohem, jestliže se dle slov sv. Jakuba »zachová neposkvrněnou od tohoto světa.« (Jak. 1, 27.) Maria Panna vás, milá mládeži, předchází jako vůdčí hvězda příkladem nejskvělejším, jsouc v pravdě pannou všech panen. Přijímajíc radostné poselství Gabrielovo, ukazuje Panna Nazaretská, že celou svou duší lpí na andělské ctnosti čistoty. Znajíc dokonale proroctví Messiánská, tedy i předpovědi božské o utrpení a smrti příštího Vykupitele, věděla dobře, že svolujíc státi se Jeho matkou, účastna bude Jeho potupy, bolesti a muk v míře nejhojnější; a když později nábožný Simeon jí předpovídal: »A tvou vlastní duši pronikne meč« (Luk 2, 35) — nebylo to pro Marii žádnou novinkou nebo překvapením. Jistota, že bude matkou přebolestnou, svolí-li k andělskému poselství, nebyla jí žádnou překážkou; jedinou jen měla námitku a obavu — obavu o své Pánu Bohu zasvěcené panenství, a svou nade vše milovanou naprostou čistotu duše! Odtud její otázka. »Kterak se to stane, když muže nepoznávám?« (Luk. 1, 34) — proto odkládá své svolení, až když byla upokojena, že čistota její nejen nebude porušena, nýbrž vlivem Ducha sv. ještě co nejvíce posvěcena. Maria kráčí v čele šiku svatých paniců a panen v říši nebeské a zůstává i zde na zemi královnou a patronkou všech, kteří svatou čistotu milují a zachovávají, zvláště těch, jimž jejich stav a věk ukládá, aby srdce své před ohavnou nákazou smyslnosti svědomitě střežili; jako královna panen jest tudíž Maria Neposkvrněná zvlášť blízkou dospívající mládeži; k ní promlouvá láskyplně: »Rozkoš má býti se syny lidskými!«

3. Klade však Panna Neposkvrněná své podmínky, mluvic slovy téhož proroka: »Nyní tedy, dítky, slyšte mne; blahoslavení, kteří dbají cest mých!« (Př. 8, 32.) a pokračujíc: »Blaze člověku, který poslouchá mne, který u dveří mých každý den bdí a pozor dává u veřejí bran mých!« (ibid. 34.) Slibuje blahoslavenství a štěstí jen tomu, kdo dbá jejich cest, s ní zůstává spojen a celý svůj život takřka tráví u jejich přesvatých nohou. Chcete-li tedy

i vy, křesťanští jinoši a křesťanské panny, účastní býti ochrany a pomoci své nebeské pomocnice, vyplňte ochotně tuto její podmínku! Neříkejte: »Já se nemohu vždycky řídit světlým příkladem Matky Páně — její svatost a dokonalost jest pro mne, ubohou křehkou nádobu, příliš vznešená, než abych se mohl jen odvážit, abych do jejích nedostizitelných slépějí vstupoval.« — Ovšem, svatost Rodičky boží Neposkvrněné jest daleko vyvýšena nad každého tvora; vždyť ji vzýváme jako královnu andělů a víme, že i nejvyšší křové andělští, Cherubíni a Serafini, se před ní s úctou sklánějí. Než, nejmilejší, při vši své vyvýšenosti a dokonalosti jest Maria přec jen člověkem, ženou, krví z naší krve; nevidíme v jejím životě nic neobyčejného, nadlidského, nýbrž jen samou vládnost, přívětivost! Jako o jejím božském Synu, tak i o ní platí, že »ve všem nám podobně zkoušena byla kromě hříchu.« (Žid. 4, 15.) Mohl zajisté Spasitel své Matce již zde na zemi dáti větší moc, než svým apoštolům a učedníkům; mohl jí dáti moc, aby činila zázraky, křísila mrtvé, aby i stín její nemocné uzdravoval, když takovou nadpřirozenou mocí obdařil sv. Petra (Sk. apošt. 5, 15); ale marně bychom v životě Marie Panny pátrali po podobných kromobýčejných zjevech; naopak, vše, co o ní víme, jest tak prostinké, nám tak blízké, neodpuze, ano neomračuje nás svou nevidaností, nýbrž přitahuje spíše a vábí svou čistou, naprostou lidskostí! Spasitel chtěl, abychom v Marii Panně viděli jen a jen svou matku, žádného nadčlověka, a proto s tím větší důvěrou se k ní utíkali.

Nuže, křesťanská mládeži, beze všech výmluv a vytáček, které — jak jsem vám právě dokázal — nemají ani nejmenší oprávněnosti, beze strachu >dbejte cest Marie Panny, bděte u dveří a pozor dávejte u veřejí bran jejich!« (loc. cit.) Tam naučíte se pravé moudrosti životní, tam najdete pomoc v pokušení a sílu, abyste svůj nejvzácnější poklad, ctnost všech ctností, ctnost v pravdě Marianskou, svou čistotu a nevinnost zachovali, a vždy k nebeské své pomocnici, Neposkvrněné Panně, s čistým svědomím se hlásiti mohli. Příkladem svatých paniců a panen budiž vám povzbuzením! Ke komu se utíkali naši paničtí patronové sv. Václav a sv. Jan Nepomucký — abych o jiných nám méně blízkých se nezmiňoval — s největší, opravdu dětinnou láskou a důvěrou? Oba byli vroucími ctiteli Panny Marie Staroboleslavské; a hle! Maria, ochránitelka paniců a panen, pomohla i jim, aby lilii čistoty neporušenu zachovali až do smrti, Maria vyprosila oběma sílu, aby jako svatí mučedníci svou krev, svůj život za víru Kristovu obětovali.

Podobně postará se nebeská patronka vaše i o váš duchovní prospěch, o vaši spásu; a byť i smyslnost a tělesné žádosti sebe prudčími útoky vaši ctnost ohrožovaly, byť i svět sebe více usiloval vás do svých tenat zaplésti, vaše pomocnice, pomocnice křesťanské mládeže, jest přece daleko mocnější, než tito zapřísáhlí nepřátelé čistoty duší. K ní, která, jak jsem krátce vysvětlil, jest váš v pravém slova smyslu, byvší svěťena panickému sv. Janu,

která jest vaší, jako skvělý vzor první a základní ctnosti vašeho věku, utíkejte se každodenně s celou vroucí svou láskou a neomezenou důvěrou k ní, Panně Neposkvrněné, utíkejte se zvláště v hodině nebezpečí, kdy vás tělo, svět a ďábel o vzácný klenot svaté nevinnosti připravít usilují, Ona, královna panen, ráda vaše prosby vyslyší a k svému mateřskému srdci vás láskyplně přivine! Amen.

Leon. Rendl.

Neděle druhá adventní.

II.

»Jestliže Mojžíše a proroků neposlouchají, ani, byť kdo z mrtvých vstal, uvěří.«
(Luk 16, 31.)

Ti, kdož nesmrtelnost duše popírají, nejčastěji se odvolávají k tomu, že prý nikdo z mrtvých nepřišel, aby nám pověděl, je-li po smrti jaký život. I věřící bývají často v pochybnost a nejistotu uvedeni; neboť se zdá tato řeč na první pohled býti pravdivá. Dejme tomu, že by to pravdou bylo, že nikdo z mrtvých se nevrátil a z onoho světa nepřišel, to ještě není důvodem, že není duše lidská nesmrtelná. Časy se nikdy nevrací, minulost se také nevrátí, a přece nikomu nenapadá je pociťtí. Vystěhuje-li se někdo a nenavrací-li se více, nemůže se říci, že ho více není. Podobně i z toho, že umírající se více nevrací, nedá se nic dokázati. To jest řeč čistě prázdňá. Ostatně nejsou-li výroky boží pravdivější nežli výroky lidí, byť by z mrtvých vstali? Zdali bychom neupadli ve větší nebezpečí obelhaní, kdyby se mrtví vraceli, než když mlčí? Hříšníci i kdyby se navraceli z onoho světa, lhali by, aby nás oklamali. Bůh jest svrchovaná pravda, jedno jeho slovo zasluhuje více víry než řeči všech mrtvých, kdyby vstali z mrtvých.

Řekli jsme: dejme tomu, že nikdo z onoho světa nepřišel a se nevrátil. Nyní však musíme říci, že jest to lež. Bůh zajisté nezůstal pouze při slovu, aby nám nesmrtelnost duše zjevil a osvědčil. On také viditelně ukázal život po smrti. I mrtví se z onoho světa navracovali, lidem ukazovali; i živí zase před očima lidskýma na onen svět se ubírali a jiní z onoho světa k nám přicházeli.

K poslům sv. Jana Křtitele řekl Pán Ježíš: »Jděte, zvěstujte Janovi; mrtví vstávají z mrtvých; z pravidla ovšem se mrtví nenavrací, poněvadž Bůh člověku jen jednou na tomto světě žiti ustanovil. Ale milosrdný Bůh bera ohled na naši slabost, učinil, že někteří navrátili se opět z onoho světa k nám, ukazovali se žijícím; jedni bez těla, jiní v těle. A počet těchto případů není malý. Již ve Starém Zákoně křísil Bůh mrtvé skrze sv. proroky, aby dotvrdil slovo své a posilnil víru, že duše mrtvých žiti nepřestávají; neb kterak by mrtví mohli zase vstáti, kdyby duše při smrti spolu v nic se obrátila? Vzkříšení z mrtvých jest tedy

viditelným důkazem, že duše zůstává a na rozkaz boží podruhé s tělem se spojuje.

Mrtvé křísil Pán Ježíš, aby utvrdil slovo své o životě nesmrtelném. Když umřel na kříži, vyšli mnozí z hrobů před věky zesnulí a ukazovali se svatým v Jerusalemě na důkaz, že, ač dávno zemřeli, duše jejich žily a nyní smrtí Páně vysvobozeny byly z vězení. Pán Ježíš sám třetího dne z mrtvých vstal a dokázal, že toliko jeho tělo bylo usmrceno a nikoli duše. Jak by byl mohl zase vstáti, kdyby duše také byla zemřela? Kristus se navrátil z bran smrti onoho světa; On jest, který nám pověděl, že sstoupil po smrti do pekel a vyvedl duše arcicotců. My též od mrtvých víme, že duše neumírají, ale zůstávají vždycky, byť po těle nikdy památky nebylo. Oni nestárnou, ani nechřadnou, ani nehynou věkem; bydlí v místech podle zasloužení, buď blažených, pokojem oplývajících, buď nešťastných, hrůzami a utrpením naplněných.

Mrtvé křísili apoštolové i jiní svatí sluhové Páně. Bůh občas obnovuje v církvi tento důkaz nesmrtelnosti k posílení naděje věřících, ke vzbuzení víry nevěřících. Kdyby se sečetli všichni zemřelí, jež smrt zase k životu vydala, byl by počet jejich dosti velký, na zahanbení těch, kteří praví: nikdo z mrtvých se nevrátil, tedy nejsou živi po smrti.

Ale i jinak duše mrtvých živým se zjevovaly. Ať nehledíme na ono podivné zjevení proroka Samuele před Saulem v Endor, kde totiž duch Samuelův před Saula předstoupil a jemu zahynutí oznámil, ale obrátme zrak svůj na Tábor, kdež při proměnění Krista Pána Mojžíš a Eliáš se zjevili v oblacích, s Kristem rozmlouvali! Na to patřili učedníci Páně a Petr řekl: »Pane, dobře jest nám tu býti; učiníme si tu tři stánky: Tobě jeden, Mojžíšovi jeden a Eliášovi jeden.« V ten čas byl Mojžíš již 1500 let mrtev a hle, tu se zjevil živý a mluvící, zároveň s Eliášem, prorokem, jenž asi před 800 lety podivně ze země vzat byl. Tot opět viditelný důkaz nesmrtelnosti duše, neb kterak by se mohli zjevití tito, kdyby duše jejich byly zahynuly?

Ostatně, co znamenají nesčíslná zjevení andělů ve Starém i Novém zákoně, jakož i pekelných duchů? Není to zjevení věčnosti duchovního světa, že jest vskutku jiný svět, v němž duchové bydlí, svatí i hříšní? Co znamená toto tak časté navštěvování duchů nebeských i pekelných zde na zemi, proč jedni i druhí snažili se lidi na svou stranu získati? Proč sloužili andělé lidem, proč nejímá satan lidi pro sebe? Ne-li proto, že lidé jsou také duchově nesmrtelní, jimiž se onen duchovní svět jak dobrý, tak zlý rozmnožuje? Kdyby nebyla duše naše nesmrtelná, nebyla stvořena pro jiný život, nestál by tak o nás onen svět, nepřátelil by se s námi. Jest tedy pravda, že z onoho světa nikdo k nám nepřišel, a tedy že nemáme jiného života k očekávání? Odkud byl Kristus? Nebyl On s nebe? Syn boží? Nepřišel na tento svět od Otce, jsa od věčnosti Bohem vševědoucím? Není-liž tedy Kristovo učení o nebi a pekle, o blaženosti svatých a o zatracení hříšníků právě nebeské zjevení? Není-liž zjevení jeho o životě ne-

beském větší, nežli kdyby tisíce duchů zemřelých s nebe a pekla přišlo a ujišťovali nás o životě po smrti? Bůh sám přišel s nebe zvěstovati nám život věčný a ztracení věčné. Jaký větší důkaz nesmrtnosti duše může býti nad tento?

Ještě jiný zjev máme, o kterém nelze pomlčeti, totiž ten, že Pán Bůh k potvrzení toho, že k životu věčnému a nesmrtnosti povolání jsme, některé před očima lidskýma na nebe vzal, neboť oni viditelně na onen svět se ubírali. Prvního připomíná Písmo sv. Henocha, patriarchu předpotopního. Druhý jest prorok Eliáš, který na ohnivém voze náhle do nebe vzat jest. Třetí jest Spasitel náš, Kristus Ježíš, který čtyřicátého dne po svém vzkříšení před očima učedníků svých na nebesa vstoupil. Těchto případů jest ovšem mnohem méně, poněvadž takový odchod ze světa jest zároveň převeliká milost a oslava a tudíž zvláště svatým a o Boha zasloužilým osobám dostati se mohla. Ale dost jich jest, abychom poznali, kam nás vede tento život, že ne do země toliko, ale tam nahoru, že není stvořen člověk, aby zahynul a obrátil se zase v hlínu, ale že jest stvořen k nesmrtnosti, pro jiný život, jiný svět.

Jiní jsouc tělem na zemi, duchem vytrženi byli na onen svět a viděli tajemství onoho světa; tak svatí proroci boží. Někteří až k trůnu Beránka božího vtrženi byli. Sv. Pavel byl vyneszen až do třetího nebe, až do ráje. Sv. Jan Evangelista v duchu vnešen byl do věčné říše Páně a viděl Beránka božského obklopeného zástupem, který nemohl sečten býti, ze všech národů, jazyků a pokolení. Sv. Štěpán, jda na smrt, viděl nebesa otevřená a Beránka božího, sedícího na pravici boží, kterýž mu kynul, aby srdnatě smrt podstoupil pro život nebeský.

Tak Bůh tedy, aby nás ubezpečil o nesmrtnosti duše, o životě věčném, učinil, aby někteří z onoho světa k nám přišli, jiní pak od nás na onen svět se podívali, aby takto lidským svědectvím, očitými svědky zjištěno bylo slovo boží o nesmrtnosti duší, o jejich nekonečném životě na onom světě.

Nebřes tedy proti boží pravdě, abys říkal: kdo ví, co tam je, nikdo odtamtud nepřišel, ani nikdo tam nebyl. Můžeš z řečeného posouditi, jaká nevědomost a nevěra těch, jež takto mluví, a nedej se klamati prázdnou řečí! Bůh zajisté všechno učinil, abychom bezpečně a rozumně mohli věřiti, že duše lidská jest nesmrtelná. Amen.

Neděle třetí adventní.

III.

Radujte se v Pánu vždycky; opět pravím: radujte se. (Filip. 4. 4.)

Poznali jsme zjevení boží ohledně nesmrtnosti lidské duše, ale toliko ty nejjasnější proudy nebeského světla, které přímo a zcela určitě nám do očí bijí a do duše nesmrtnost hlásají.

Bůh totiž netoliko slovem nám stvrzení dal, ale i oči naše přesvědčil, takže není žádné pochybnosti. Kdo nevěří, věřiti nechce. Jsou ale ještě jiné důvody, které nesmrtelnost duše dokazují; důvody ty na rozum naléhají a přesvědčiti musí i toho, kdo očím ani sluchu nevěří. My nepřestaneme důvody ty hlásat, dokud nevěře a pochybnosti poslední zbraň nezlomíme. Není možno, aby duše zemřela — nepřipouští to vlastnosti boží.

Poněvadž jest Bůh svrchovaný rozum a neskončená moudrost, musí vše, co od něho pochází, moudré, rozumné býti. Co není moudré, není rozumné, není od Boha — není pravda. I nesmrtelnost duše musí se s rozumem a moudrostí boží srovnávati.

Všecký svět jest tak moudře zřízen a všecko ve světě má svůj účel, všecko hlásá moudrost boží, každý kámen, každá rostlina, každý živočich má svůj účel a jest článkem dlouhého řetězu. Nejvyšším článkem všech tvorů jest člověk; jemu poddáno, pro něho stvořeno jest vše; i obloha, slunce i měsíc jsou služebníky člověka. Mysleme si člověka z tohoto panství odstraněného; nebyl by tu žádný účel těch věcí; hromada zboží bez pána. hospodářství bez pána, dům bez obyvatel. V člověku jest rozumně uzavřena řada tvorstva vezdejšího. Ptejme se ale, k čemu stvořil milý Bůh člověka. proč ho učinil pánem všeho tvorstva, nač mu zdělal tak skvostný palác s hvězdnatou klenbou nebeskou? Jen aby člověk několik roků pobyl, pojedl, co Bůh nadělil, pohrál si na zemi a zahynul? Kde by byl účel moudrý tohoto světa a stvoření člověka? Pro trochu prachu a popele lidského byl by Bůh takový náklad na něho vedl? Která rozumná bytost hledíc na tuto zemi a na nás. mohla by říci, že si Stvořitel rozumně počínal? Svět tento vyhlížel by jako nějaká drahá hračka v rukou nerozumného dítěte. Zdaliž by nebyly pak věci více než sám pán jejich, zdaž svět by nebyl stokrát vzácnější, vyšší, ušlechtilejší, dokonalejší než vladař jeho? Je-li člověk celý smrtelný, nevíme my a neví žádný, k čemu vlastně jest on a celý svět s ním stvořen. Je-li ale duše lidská nesmrtelná, ach! tu hned všechny otázky ty jsou zodpověděny. Je-li člověk nesmrtelný duch, tu rozumíme, proč Bůh tomuto dítěti svému tak mnoho podává, proč takový náklad na něj vede; tu jest člověk pravým pánem a králem všeho ve světě. Je-li duše lidská nesmrtelnou, tu má stvoření jeho moudrou příčinu i svůj rozumný účel. Svrchovaná moudrost božská tedy dokazuje nesmrtelnost duše lidské.

S moudrostí i svrchovanou moc i dobrotivost boží svědčí pro nesmrtelnost duše. Moc zajisté jeho odnímá všelikou pochybnost, že by snad Bohu nemožno bylo duši nesmrtelnou člověka obdariti, dobrotivo-t pak jeho nedá pochybovati o dobré vůli jeho, že by snad Bůh nepřál jiným život ustavičný. Všeliký tvor nadán jest láskou k životu, i kámen vzpírá se tomu, který jej kládívem zničiti usiluje; zvláštní lásku a touhu po životě vložil Bůh v srdce lidské. Všickni lidé žádají si žíti ustavičně, cítí v sobě jednak touhu po nekonečném a pokojném žití, jednak cítí v sobě odpor proti zničení. Člověk to v sobě cítí, že jest mu nepřírozené

umřít, a když vidí nezbytnou nutnost smrti časné, pozdívá srdce své blahou nadějí, že po smrti jiný život mu nastane. Touha a předtucha nesmrtnosti jest a byla u všech lidí. Není to pověra neb lichá obrazotvornost; vzdělání i nevzdělání národové, pohané i divoši věřili a věří v život po smrti; to jest hlas nesmrtné duše, to jest cíl, který dobrotivý Bůh do člověka vložil, a ten jest tak mocný, že i nevěrci proti tomuto vnitřnímu citu bojují. Srdce jejich jinak mluví nežli ústa. Když přichází smrt, aby ho vyvedla z tohoto života, chvěje se i nevěrec, ne před smrtí, neboť on by rád umřel, ale před tím, co po smrti jest, před budoucím životem.

Jsou lidé spustlých mravů a nešlechtného života, zapírají v sobě vrozený cit nesmrtnosti a ubíjejí v sobě naději: budoucího života. Zdaž mohla dobrotivost božská tuto touhu, tuto předtuchu do lidí vložiti aniž by ji vyplnila? Zdaž může nás svrchovaný Bůh klamati? A jestliže není duše naše nesmrtnou a naděje naše lichá, proč neřekl nám milý Bůh, že marně takovou myšlenkou se kojíme, proč podporuje všemožně Bůh takovou touhu v nás? Dvě pravdy jsou u všech lidí známy, že jest jeden Bůh a že duše po smrti žije.

Nesmrtnost duše lidské stvrzuje i svrchovaná svatost a spravedlnost boží. Bůh předepsal člověku cestu jeho života. On ovšem všemu dává přikázání a žádá poslušnost, proto jest Bůh a Stvořitel; avšak proč tu svatost, tu dokonalost nežádá také od jiných, co od člověka požaduje? Proč chce mítí Bůh člověka bez chyby a bez úhony, proč žádá od něho tolik obtížných obětí, služeb, povinností, o kterých jiní tvorové ani zdání nemají? Jestliže jest člověk toliko pro tento svět stvořen, proč žádá Bůh zapření sebe, odříkání se světa, vezdejších radostí a rozkoší? Proč mu dává rozekznání dobrého a zlého, proč ho učí znáti hříchy a ctnosti, aby dobré činil a zlého se varoval? Jak může žádati, aby nasadil zdraví, jmění, čest a život, aby se odtrhnul ode všeho vezdejšího? Proč to samé nežádá od zvířat? Kdo rozluští tyto otázky? Tu jest jediná odpověď, že duše lidská jest nesmrtná. Kdo má s Nejsvětějším věčně žíti, svatý musí býti.

Bůh jest také nejvyšší spravedlivý; proto musí duše lidská býti nesmrtná, aby obdržeti mohla, čeho si zasloužila. Každý dělník jest hoden mzdy své a každý pracuje, aby byl vyplacen, tak i člověk musí býti od Boha vypořádan. A kdy? Po práci, po životě dokonaném. Kdyby duše zemřela, kde by zůstala spravedlnost boží? Ani dobří ani zlí nedocházejí v životě tomto, čeho si zasloužili; naopak ctnostní trpí, hříšníci se radují. Nebudeme ličiti dlouho, co každému zjevno jest a co pociťuje; marně zde zasloužil po uznání se ohlížejí. Ty nesnáze, ty obtíže, protivenství, ty práce obětí, lásky a víry k Bohu, které nesou věrní a dokonalí, kdy a na kom byly odměněny? A ty hříchy a všechny špatnosti, křivdy, co činili bezbožníci, kdy budou trestány! Jestliže duše lidská by umřela, věru nebyla by žádná spravedlnost, a člověk by byl nejnešťastnější tvor na světě a právě ti dokonalí

a spravedliví by byli na tom nejhůře a hříšníci nejlépe; to by bylo ukrutné, strašlivé, zoufalé. Není-li život po smrti, pak by bylo jen jedno možné — hřešiti — hřešiti — nikoho a ničeho se nebáti, na nikoho a na nic se neohlížeti; každý aby hledal a hleděl užiti života pozemského. Pak by ale svět a lidé na zemi byli nemožnými a země horoucí peklo. Duše lidská jest nesmrtelná, protože jest Bůh nejvyšší spravedlivý, který dobré odměňuje a zlé tresce. Bůh dal člověku neprve den, aby pracoval, pak nastane noc, aby ovoce prací svých užíval. Považ, křestane, že právě jen hříšníci, kteří spravedlivého trestu mají se co báti, na tu myšlenku přicházejí, že duše není nesmrtelná.

Kdo se Boha bojí a žije spravedlivě v Bohu, ten může se radovati a opět a vždy v duši své se radovati, plesati i v jakémkoli trápení s nadějí, že čeká ho nesmrtelnost a věčná spravedlnost. Amen.

Neděle čtvrtá adventní.

IV.

»Nesudte před časem, dokud nepřijde Pán.«
(I Kor. 4, 5).

Jest mnoho neviditelných věcí, které nicméně poznáváme z jejich působení, na př. vzduch, elektřina, zvuk a p. Má-li člověk duši nesmrtelnou i tato nemůže zůstat tak tajná, aby se neprozradila, co a jaká jest. Jestliže na př. světlo má tolik síly do sebe, že i nejmenší štěrbinou proniká, a zvuk kolikero stěn proráží a nám pozorovati se dává, tím více živý a nesmrtelný duch nebude moci schránkou lidského těla tak sklíčen a zahalen, aby svou přirozenost nesmrtelnou neprozradil. Podrobíme tedy dnes sami sebe pozorování, abychom poznali, jak člověk projevuje nesmrtelnost duše.

* * *

Kdysi nevěrec pronesl ke komusi slova, že nevěří v Boha, poněvadž ho nevidí. Oslovený tvářil se, jakoby té řeči si nevšímnuv, mluvil o něčem jiném a teprve po chvíli obrátil se k mluvčímu a zcela opravdově mu praví: víte, co si o vás myslím? Co byste si mohl mysleti o mne, odvětlí tázaný. Myslím si, že nemáte rozumu. Vy mne urážíte, praví nevěrec. Nikoliv, dí první, jak byste mohl míti rozum, když ho nevidím. Proti tomu ovšem nevěrec se ohražoval.

Rozum a vůli nikdo popřítí si nedá; tím se lidstvo honosí; ba až příliš na svém rozumu a vůli si zakládá! Tento rozum a vůle v každém slovu a hnutí člověka se jevící, jsou makavým důkazem, že v člověku jest ještě jiný život, zcela rozličný od tělesného; že jest v člověku živý duch, jenž neustále činným jest; jest světlem, vůdcem a ředitelem jeho. Co jsou myšlenky, úmysly, žádosti člověka? Co je vidění, poznávání, rozumění, slyšení, pozorování tru-

chlívost, veselost, spokojenost, naděje, strach, láska a všecky ty nevyčerpatelné práce rozumu a lidské vůle? Všecko myšlení a chtění lidské za celý život, za sto, za tisíce let, kolik lotů by vážilo, kolik loktů měřilo? Nic a nic! Není hmotné a přece je. Jest tedy v člověku živá, vidoucí, rozumějící a působící bytost, bez hmoty a látky a sice bytost jedna, kterou nazýváme duší.

Duše jest tedy bytost živá, ale nesložená z částek jako tělo, nýbrž bytost jednoduchá, nemající ničeho tělesného; tudíž se nemůže také rozloučiti, rozpadnouti; nemůže umřít. Co jest z částek dělí se, a tím nastává konec, čili smrt. I tělo naše, poněvadž jest složené z částek, rozpadá se — toť jeho smrt. Duše však jako jednoduchá bytost nehyne s tělem, žije dále, i když tělo umírá.

Zaujímejme dále duševní život člověka! On má rozum a vůli, ale jaký rozum a jakou vůli! Kdyby duše lidská byla pomíjející, i její síla musila by býti pomíjející; její rozum a vůle s tělem stářím a nemocí musila by chřadnouti, ale to jest naopak. Stářím rozumu i dobré vůle přibývá; staří mladé překonávají; v nejslabších tělech nejživější duch. Při smrti nejjasnější rozhled, největší rozum, nejupřímnější vůle. Byli jste někdy u umírajícího a slyšeli jste, kterak jasně, bystře a rozumně mluví! Hodinu před smrtí ještě plány dělá; duch myslí a mluví, stejně rozhlíží se a s plným vědomím dává svým milým: »s Bohem«.

Duše lidská necítí, žádné slabosti a žádného odpočinutí nemá. Rozum nikdy nestojí a kdyby člověk schválně se namáhal nic nemysleti, aspoň na to myslí, že nic nemyslí! Když tělo utrmácené tvrdě usne, tuť duše uvolněná na vzdor ty nejživější obrazy vyluzuje, tuť téká po božím světě. Ve snách rozluštili učenci nejtěžší úlohy, ve snách čte člověk spisy, které jakživ neviděl. Slavný hudební skladatel Bethoven ve snách ty nejkrásnější práce složil, ve snách vstal, ve tmě k stolu zasedl a na notovém papíru pravidelně bez chyby vše napsal. Když pak ráno vstal, vida práci, nevěděl odkud se vzala. Ve snách vydají se lidé na krkolomné procházky, oknem na střechy a procházejí se na hřebenu vysokých domů.

Duši lidskou nic nezastaví; ona pracuje a tvoří bez oddechu, bez umdlení. To vše by nebylo možné, kdyby duše byla pomíjející, od života tělesného závislá. Rozum lidský cítí sílu a mohutnost neustále více poznávati. Zdalíž nepřeje sobě člověk všecko co vidí, vědět a poznati, zdalíž si duše nepřeje vstoupiti do hlubin země a moře, prozpívovati tajemství, které ukrývají. A když se podívá člověk k nebi a vidí ty tisíce světů, co praví rozum, co duch? Kéž jest možné, putovati od jedné hvězdy ke druhé a patřiti ty divy a krásy Všemohoucího na nich! Ano, duch náš a rozum náš zajisté schopný, jen kdyby mohl člověk tělo od této země odtrhnouti; čerpali bychom z té nesmírné světové knihy nové známosti, umění a vědění. My máme takový rozum, že celý svět jest malý pro něj; kdybychom celý svět prošli, chtěli bychom druhý svět před sebou mít, abychom znova mohli začít zpytovati. Proto duši lidskou a rozum její nikdo neupokojí, nežli věčný a neobsáhlý Bůh.

Jestliže duše lidská měla by pominouti, k čemu obdržela od Boha takové nadání? Věru ukrutné by bylo od Stvořitele, dáti nám takový rozum a zase ho zničiti. Jak by byl Bůh dobrý, svatý a moudrý? Šťastnější by byl živočich, který bludí jen do země a pohlédne-li nahoru, neví co to je — nerozumí; šťastnějším by byl živočich, který rozumí jen tučné pastvě a plným jeslím.

Však nikoli! Mohutnosti naší duše jsou zárukou, že Stvořitel nás stvořil k věčnému, nesmrtelnému životu. Zpytujeme dále duši naši; každý člověk má v sobě touhu do budoucnosti. Všickni se tážeme, jak bude za rok, za sto, za tisíc let; hledíme pořád daleko, daleko napřed. Odkud ta otázka, kde se v nás bere? Jestliže duše est jen stín neb pára pomíjející, co jí po budoucnosti; táželi se tak duše, jest to důkazem, že je v ní ta budoucnost a proto na ni myslí. Vratme se ještě jednou ke konci člověka, k smrti. Je-li duše pomíjející, měl by se před umírajícím člověkem potřesaným zrakem také zúžití pohled duše, t. j. zároveň s tělem měla by i duše přestávat viděti a svět by se musel před ní v temno zahalovati. Než ono jest to zcela naopak. Když oko tělesné hasne, duše začíná daleko na onem světě viděti; duše svatých jsou v vytržení, vidí nebesa otvírati se s blaženým úsměvem; vidí k sobě přibíživati se bytosti z onoho světa. Hříšníci pak, nechť, jakkoli se vzpírají, vidí do říše temnosti, stíny pekelné se blížiti; děsnými výrazy prozrazují tajemství vidění svého. Tu jest viděti, že smrtí život počíná — duše odchází živa, kam patří.

Stůjž zde na konec, co nám sv. Augustin vypravuje. Genadius, proslulý lékař, muž ctnostný a dobročinný pochyboval o nesmrtelnosti duše. Tu jednou ve snu spatřil spanilého mládence, kterýž k němu pravil: pojď za mnou! I přišli do velikého města a slyšeli hudbu velmi lahodnou. K dotazování Genadiovu odvětil mládenec: jeť to chvalozpěv blažených obyvatelů jerusalémských. Genadius procitnul a na sen jako obvykle nedbal. V následující noc objevil se mu týž jinoch s otázkou: znáš mne? Velmi dobře, odpověděl Genadius. Opět mládenec: kde jsi mne viděl? Otázaný snadno mu pověděl, že včera jej vedl do města a že spolu naslouchali líbezně hudbě. Mládenec se ho ještě na to a ono otázel a k němu se obrátě pravil: viz, tělo tvé leží na loži a spí, ty pak se mnou se procházíš; oči těla tvého jsou zavřeny a nečinny, ty pak přece vidíš? Z toho poznáváš, že ještě jiných očí máš, jimiž všecko vidíš a pozoruješ. Tímto zrakem, zrakem ducha budeš i po smrti ještě viděti, i když tělesným okem již více viděti nebudeš. Když jeho zraková síla v smrti uhasne, budeš v život pokračovati. Neodávej se tudíž nějakému pochybování více, zdaž by po smrti jiného ještě bylo života! Tím způsobem byla Genadiovi všechna pochybnost odňata. Co tento zakusil, zkoušíme my zajisté každé noci, pracující duchem ve snách.

Tolik majíce důkazů od Boha i na nás samých, nepochybujeme o nesmrtelnosti duše své, o životě po smrti. Tělo naše zahyne, ale ta bytost, která pomocí těla nyní užívá, nemůže zahynouti, protože není z těla — jest duch z Ducha božího stvořený. Amen.

Hod boží vánoční.

V.

»A slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi. (Jan 1, 14.)

Žalmista Páně pozoruje člověka, lásku a štědrost boží k němu, kterak ustanoven jest nade vším tvorstvem tohoto světa, volá v svatém nadšení: »Co jest člověk, že jsi naň pamětliv? Aneb syn člověka, že navštěvuješ jej?« (Žalm 8, 5.) Což by byl teprve zvolal tento svatý věstec boží, kdyby byl s pastýři mohl pokleknouti u jeslí a viděti Pána svého, narozeného, lidským tělem přioděného, který proto člověkem se učinil, aby člověku sloužil. Tu s Davidem musí celé lidské pokolení kleknouti a s úžasem volati: což jest člověk, že jsi naň pamětliv, anebo syn člověka, že navštěvuješ jej? Když vysoký k nízkému se snížil, není-liž nízký k vysokému povznesen? K nám lidem sám Bůh se snížil, člověkem se učinil. Nemá-liž takové boží jednání svou příčinu? Nemusí-li tu člověk vida, co se pro něj děje, tázati se: co pak jsem? co na mne vidí Bůh, že mne navštěvuje, ke mě se přibližuje?

Dnes u ješlíček Pána Ježíše rozjímati budeme, co všechno Bůh pro nás učinil, a proč to pro nás učinil, tolik se obětoval? Nikoli však ta časná a tělesná dobrodíní pozorovati budeme, která proroka k podivení přivedla, nýbrž jeho duchovní práce; co pro duši podsioupil, abychom duši svou znáti a oceniti dovedli. Ano chceme dnes v Bohu a Ježíši sebe pozorovati a poznati naši nesmrtelnou duši. Ale snad není to dnes na místě na sebe mysleti, když máme zrozeného Ježíše před sebou. Ale podívej se na Ježíše v jeslích; vždyť nám ukazuje ne svou božskou, ale lidskou podobu, že ne pro něho, ale pro nás jest jeho narození.

Pokračujme tedy v rozjímání našem. Ty pak, Spasiteli, jenž jsi na svět přišel, abys všechny osvětil, osvět nás v této chvíli, abychom v tvé smrtelnosti naši nesmrtelnost poznali!

* * *

Podle Písma sv. uplynulo 4000 let do narození Páně. Tato dlouhá doba nebyla pro zlouhu lidskou naplněna smrtí a tresty božími. Byla to dlouhá doba vychovávání lidského pokolení a učitelem byl sám Bůh. Ano. Bůh sám převzal tu smutnou, těžkou a nevďěčnou úlohu učitele na sebe, duchovně zase vzdělati kleslé člověčenstvo. O tom praví sv. apoštol. »Mnohokrát a mnohými způsoby mluvil někdy Bůh otcům skrze proroky, nejposléze skrze Syna svého Ježíše Krista.« Od pádu prvních rodičů vyučoval, přicházel, zjevoval se viditelně, mluvil lidským jazykem, napomínal, káral, vyhrožoval, radil, přikazoval. Ačkoli přinucen byl k přísným trestům, nicméně měl nevýslovnou trpělivost s jejich zatvrzelostí, neposlušností, vzdorovitostí. Kolikrát se zdálo všechno býti zničeno — všechno nadarmo. Bůh vynakládal všechnu moc

a dobrotu. Byla to práce hrozná, neboť nejednou Bůh nad dílem svým naříkal, ale srdce lidské se neobměkčilo; hněval se, ale zase v nesmírné dobrotě své odpustil. Proč to učinil? Jestliže jest člověk jen hrstka hlíny a nádoba smrti, stojí za to? Proč mluvil, proč odhaloval lidem jiný svět, když by do něj nikdy vejít nemohli, když by po smrti od Něho ničeho ani doufat ani čeho se bát nebylo? Proč nenechal je žít tento život krátký pokojně? Když pak s nimi zabývat se chtěl, proč je neučil těm věcem, které tento život oslazují a polehčují? Bůh nikdy v časných potřebách tohoto života naučení zvláštní nedával; jen vždy a vždy na duchovní povýšení k Bohu, na víru, neomezenou naději a lásku náležal. Proč Bůh právě ty, kteří tak činili, jak se jemu líbilo, trpěli, ano i zahynouti dopouštěl? Abel byl zabit, Noe musil prodělati hrůzy potop, Abraham opustiti svůj domov, Izák snášeti dlouhou slepotu, Jakub 20.letou porobu, Josef otroctví a žalář, Mojžíš nesměl vejít do zaslíbené země, proroci svatí hrozná protivenství, muky a smrt snášeti. Všecky tyto otázky mají jen jednu možnou odpověď: duše lidská neumírá, smrtí není všemu konec.

Po této dlouhé době Bůh učinil něco nového, co všechno jeho namáhání předešlé a oběti převyšuje. On obětoval Syna svého jednorozeného, poslal jej na svět, učinil jej člověkem. Pro trochu hniloby lidské byl by Bůh Syna svého obětoval, ano byl by jej ponížil, aby tak nízkého, pomíjejícího tvora na se přijal? Co Bůh se Synem svým učinil, učinil to pro nesmrtelnou duši lidskou, pro jeho život věčný. »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého, jednorozeného poslal na svět aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný,« praví Písmo sv.

Uvažujme dále práce, namáhání, oběti Syna božího! Vtělil se, vzal na sebe podobu lidskou, v chlévě se narodil, od narození chudobu a protivenství snášel, o hladu, žízní, v zimě a horku učil, neměl kde by hlavu složil, z almužny žil, všem svou všemohoucností pomáhal, nesčíslné divy vykonal, vydal se v ruce bezbožných, nechal se k smrti odsouditi, bičovati, trním korunovati. na hanebné dřevo kříže pověsiti, usmrtiti. Tohle by byl nikdy nečinil, kdyby člověk neměl duši nesmrtelnou. Nač taková oběť pro trochu prachu země, pro člověka, jenž navždy by zahynouti měl? Nač takovému pomíjejícímu tvorovi vykoupení a spasení? Nebyla by to práce docela marná? Umře-li s člověkem všechno, tu bylo by daleko moudřejší, aby byl Pán všem lidem veselý, rozkošný živobytí připravil, zničil chudobu, odňal časné bídy a strasti, a byl založil časný ráj, v němž by každý do své smrti do sytosti se pokochal? Jako Bůh od počátku, tak i Kristus Ježíš jen o duši pracoval a jedině o duši pečovati velel, tělo pak trestati, přemáhati učil. Co jest evangelium Ježíše Krista, je-li duše pomíjející? Ta největší nemožnost na světě. To by byl požadavek od Boha ukrutný, trpět a krátký život svůj pro nic a za nic obětovat. — Příchod Pána Ježíše na svět nebyl by radostí a štěstím, ale naším neštěstím. On by byl naším největším nepřitelem, který přišel nám náš kratinký život ztrpčiti. Ale evangelium Krista jest toto: »Já

jsem vzkříšení a život; kdo věřl ve mne, byť i umřel, živ bude na věky.« (Jan 14, 19.)

Nesmírné oběti Syna božího jsou největším důkazem nesmrtelnosti duše lidské. Jesle a kříž Páně mluví zřetelněji nežli tisíce slov, nežli tisíce knih, zřetelněji nežli všechno písmo, že Bůh přišel a zápasil o nesmrtelné duše, aby je z věčného zatracení vysvobodil a do věčného života uvedl.

Neopomeňme upozorniti, že Syn boží církev, duchovní říši k zachránění duše založil, že Ducha sv. seslal, kterýž duše naše má osvěcovati, učiti, očišťovati.

Tak tedy celá Nejsvětější Trojice, ze vši moci své, ze vši síly své, ze vši lásky své o duše naše usiluje. Bůh jistě podal o duši naši tu největší cenu, jaká na světě jest — sama sebe. Ale to nám zřejmě dokazuje, abychom viděli, co jsme a co v nás jest. »Učiňme člověka k obrazu a podobnosti svému!« Bůh se námáhal svůj vlastní obraz v člověku, duši lidskou zachovati, očistiti, aby jej mohl do svého věčného přibytku postaviti a věčně na ně patřiti.

U tvých jesl, narozený Ježíši, klečíce, díky vzdáváme Bohu trojjedinému za všechny snahy, poučení a oběti, kteréž jsi učinil k zachránění nesmrtelných duší našich! Věříme, že duše jest nesmrtelná, věříme, že jest život věčný; k tomu jsme se narodili my, k tomu jsi se i ty narodil. Proto jest narození tvé pro nás tak krásné a veselé a vroucně zpíváme:

»Narodil se Kristus Pán, veselme se,
z růže kvítek vykvet' nám, radujme se!« Amen.

Na svátek sv. Štěpána.

VI.

»Pane Ježíši, přijmi ducha mého.«
(Skut. ap. 23, 58.)

Císař Otta III., když do Říma táhnul, navštívil v albánském pohoří sv. Nila, který v klášterním zátíší žil. Po delší rozmluvě měl se císař k odchodu a vstana, pravil k svatému: Ctihodný otče; žádejte ode mne jako od syna, co se vám líbí a já s radostí vám to dám. Tu stařec Nilus složil ruce své na prsa císařova a pravil pohnutým hlasem: nic nežádám od tebe synu, nic, nežli spásu duše tvé; ó zachraň duši svou! Při těchto slovech vyhrkly slzy z očí císařových, padl k nohám svatého a žádal jej o požehnání. Obdržev jej, opouštěl klášter se slzami v očích. Od té hodiny pomyslel císař na spásu duše své. Tenkrát byl Otta 20 roků star, tedy v nejnebezpečnější věku; k tomu jako mocnát měl všechnu příležitost vésti život veselý. Než císař tento oddal se nábožnému a ctnostnému životu, vykonával nejtěžší skutky kající, pod císařským praporem nosil ustavičně žíněné roucho, za lože měl toliko rohožku.

Marné byly pokusy jeho dvořanů, aby jej k světským radostem svedli. Pán pospíšil vyvést duši jeho z nebezpečnosti. Skonal v roku 1002, když byl celý postní čas v klášteře sv. Apollináře v Ravenně duchovním cvčením zasvětil.

»Zachraň duši svou«, volal i Pán Ježíš k sv. Štěpánu, uka-
zuje se jemu na pravici Otce svého. Bojuj, trp, umři! Viz, co tě
očekával Sv. Štěpán zachránil duši svou a jako on, tak nesčíslní,
obětující vše pro duši svou. Pomíjející za nepomíjející, časné pro
věčné, tělo za duši. A co my? Pán Ježíš se všemi zástupy vyvo-
lenými volají k nám: zachraňte duši svou nesmrtelnou! Slyšme
tento hlas veškerého nebe i pekel, neboť i odtud zní výstražné
volání těch, jež duši svou nezachránili. Doslovem našim o ne-
smrtelnosti duše budiž naučení: O zachránění duší našich.

Duše jest nesmrtelná, nemůže na věky umřít, ale může na
věky ztracena býti. Neboť, zachránil-li kdo duši svou, zachránil ji
na věky. »A já život věčný dávám jim a nezhynou na věky; aniž
je kdo vytrhne z ruky mé.« Ztratil-li pak kdo duši svou, ztratil
ji na věky. »Červ jejich neumře a oheň jejich neuhasne.« O není
to pohádka ani klam kněžský, jest to hrozná pravda, že duše lidská
žije věčně. I tělo jí bude jednou navráćeno při vzkříšení, aby se
společníkem svým svůj věčný, zasloužený osud sdílela. Marné utí-
kají hříšníci této pravdě nevěrou. Ó, bych měl řeč proroků, Ducha
sv. a apoštolů, abych vám mohl nejen říci, ale i do srdce vrýt
starost o záchránění duše své i jiného.

Cena duše jest nesmírná; s ní zachováno, s ní ztraceno jest
vše. Každé věci tím větší cenu přikládáme, čím více nám pro-
spívá, čím méně jí lze dostati. Duše lidská má cenu ze všeho nej-
větší; neboť získáním duše ne štěstí několika roků ani tisíce let,
nýbrž blažený život na věky věků, bez konce se získá. Cena duše
jest nade vše největší, neboť za ni také to největší položeno jest;
Bůh se dal za výplatu. »Věduce, že neporušitelnými věcmi, zlatem
neb stříbrem vykoupení jste, nýbrž drahou krví Krista, jakožto
beránka nevinného.« (I. Pet. 1, 18.) Všecku tuto cenu zvyšuje ta
okolnost, že ztracenou duši nelze více nikdy získati; duše ztracena
jest na věky. Každý má jen jednu duši a jen jednou nad ní vládne.
Nezachránil-li ji jedenkrát, není žádná naděje více, žádná napravení,
žádné vykoupení. »Jakou výměnu dá člověk za duši svou?«

Zdaž tedy nemusí býti nejdůležitější péčí člověka tuto jedinou
duši zachrániti. Pracovati pro duši a její zaopatření pojistiti, toť
jediné, nejpotřebnější každého člověka. Pro duši není tedy žádná
obět veliká, žádná práce a starost dlouhá, žádné utrpení těžké.
Cena naší duše jest tak ohromná, že cokoli člověk pro ni učiniti,
neb ztratiti, neb snášeti může, téměř ničím není. Jestliže Bůh tolik
učinil pro naši duši, což teprve my máme dáti pro svou vlastní;
jestliže Bůh neustále spasení našeho pamětliv byl, co teprve my
máme činiti? Krátký jest konec lidský — nekonečná věčnost. Ty,
ó milosrdný Bože, jen píš času jsi vyměřil a tak malou a tak
krátkou službu určil, abys nás nesmrtelností a nekonečným štěstím
oblažil.

Jak hanebně lacino vyhazují hříšníci, nevěrci a bezbožní duši svou, blaženost nesmrtelnou, volíce sobě časné za věčné, věc za Boha, zemi za nebe; raději volí věčnou trýzeň, nežli krátkou vezdejší, věčné zatracení nežli časnou ztrátu, věčná muka nežli vezdejší nepohodlí. Za kov, za pokrm neb nápoj, za okamžitý zisk, rozkoš prodávají duši svou za peklo; mrzkostmi tělesnými kupují si ohavnost, hanbu věčnou, oheň věčný.

Zachraň duši svou! A jak ji mám zachrániti, tážeš se a očekáváš, že ti bude vypočítávati všecko, co dělati máš? Ne, toho neučiním. Marná jest všecka řeč tomu, kdo duši svou zachrániti se neustanovil. Kdo si u sebe to ustanovil, ten cestu a prostředky našel. Kdo u sebe uzavřel: já zachráním duši svou, bude hledati, bude žádostiv cesty spasení a není žádnému třeba dlouhého hledání; vždyť v tom žije, okolo sebe má a slyší. Kdo ukázal Magdaléně, co má činiti, když chtěla zachrániti duši svou? Kdo lotrovi, ke komu se má obrátiti? Sv. Macedonius byl jednoho dne ve své poustevně od jakéhosi velmože vyrušen, který vyjel si na honbu. Co tu děláš v té pustině? tázal se pán. A co ty tu děláš? tázal se poustevník. Já, jak vidíš, odpověděl velmož, jsem zde na honbě. A já jsem zde také k vůli honbě, odpověděl svatý, ale já se nehoním za pomějejcím, já chci uhoniti nebe. Dostaň, křesťane drahý, jednou patřičný strach o svou duši a řekni si aspoň jednou denně: já brzy zemřu; moje duše neumře, ona bude věčně živa, buď v nebi, buď v pekle a to já sám si udělám; nyní již si cestu do nebe nebo do pekla stavím. Pak najdeš všecko, jak bys duši zachránil a jí pomohl. Láska k duši poví ti hlavní a to ostatní najde se všecko. Obráťte se k Pánu Bohu s celým srdcem svým, s celým myšlením a životem svým. Když nemůžeme utéci nesmrtelnosti, utečme k Bohu a tam bude uložena na věky. Amen.

Na poslední den v roce.

Uplynulý rok jest náš přítel i žalobce.

»Rozvažuji o dnech dávných věků, léta
minulá si připomínám!« (Ž. 76, 6.)

Rozmilí v Kristu! Žijeme, radujeme se s plesáme v dozvucích nejradostnějších svátků církevního roku, výroční památky Syna božího v Betlemě. Nejen útlé dítky, ale každý věřící a ušlechtlejším citům přístupný křesťan prožívá posvátné dny vánoční každoročně se vzrušeným srdcem a duší radostnými dojmy povznesenou; něžné lásce k milostnému Jezulátku otlvá se srdce vetchého kmeta a shrbené stařenky právě tak ochotně, jako všele bijící srdce bujarého jinocha a svěží dívky, pokud v nich posvátný oheň svaté víry nevyhasl a hnusným požitkářstvím a duchem světa nebyl udusen. Když o půlnoční mši sv. těmito velebnými prostorami zazněla naše starobylá krásná vánoční píseň: »Narodil se Kristus Pán —» ó, jak zabušilo tu srdce naše, jak mnohé oko

zarosilo se slzou čisté, téměř nebeské radosti, jak vroucně ozývala se v duších našich slova jiné staročeské písně: »Ó, vltej milý Jezu Kriste, narozený z Panny čisté!«

Do nádherného souzvuku vánoční nálady přináší dnešní den tón nad jiné vážný; jakoby k nám volal: »Pferuś, milý křestane, dnes na chvíli svůj vánoční jásot; zapomeň na okamžik na líbezné koledy, které tak rád betlemskému detátku obětuješ, jimž s takovou dychtivostí a radostí nasloucháš; pozastav se trochu aspoň při této večerní pobožnosti nad mým významem, když tě uvádím na hranici dvou důležitých období tvého pozemského života, na rozhraní roku starého a nového, a následuj příkladu žalmisty Páně, jenž o sobě dosvědčuje: »Rozvažuji... (text)!« Svět a jeho služebníci odmítají ovšem podobná připomenutí a místo aby vážně rozjímali o minulosti a především o roku právě skonávajícím, znesvěcují ten významný den bujným hýřením, obžerstvím, tancem, pitkami a jinými nemravnostmi. Svou přítomností v domě božím při dnešní děkovné pobožnosti dokazujete, draží v Kristu, že nesushlasíte s takovou křesťana nedůstojnou oslavou posledního dne v roce; přišli jste vzdát díky Otci nebeskému za všechna dobrodíní, jež vám v uplynulém roce prokázal, a zajistit si takovým způsobem boží ochranu a pomoc také pro rok budoucí. Nezapomeňte však na vzor, který vám žalmista Páně zůstavil; rozvažujte, připomínejte si nyní léta minulá, především rok, s kterým se dnes loučíme. Byl on zajisté naším dobrým přítelem, jest však každému z nás též přísným a výmluvným žalobcem. Tuto dvojí vlastnost opouštějícího nás roku učinme předmětem svého rozjímání, k němuž si vyprošuji vaši laskavou pozornost.

1. Povrchnost a otupělost lidská přijímá často z ruky boží vzácné a drahocenné dary a milosti, aniž by jich náležitě ocenila. Jako nezvedené dítky všechna dobrodíní, jichž se jim od otce a matky dostává, považují za samozřejmou povinnost rodičů a za své nesporné právo, tak osobivě a neuznale chováme se všichni k nesčíslným důkazům lásky boží; žijeme tak otrle a bezcitně, jakoby ten Otec nebeský se o nás musel starati a nás svými dary zahrnovati; a běda, jestliže na nás někdy nějaké soužení a nějaký křížek dopustí; běda, jestli naše často nesmyslné, ano hříšné plány svým pozhárnáním neprovází! Co tu hned reptání, kleteb a nespokojených a rouhavých řečí! Mezi dary boží, ač vzácné, přece všeobecně neuznávané, musíme na přední místo zařaditi čas. Ptejme se jen, nejmilejší, svého svědomí! Zdaž nám kdy napadlo poděkovati Pánu Bohu za den nebo hodinu, o které naši pozemskou pouť prodloužil? Zdaž jsme si kdy uvědomili, jak vzácného dobrodíní se nám tím dostalo? Žijeme naopak ze dne na den jakoby to muselo býti, jako bychom měli na dny, měsíce a léta svého žití nedotknutelné právo. Matka sv. mučedníka Symphoriána rozuměla jinak ceně časů! Když byl její synáček na mučení veden, dodávala mu síly, řkouc: »V jediné hodině možno získati věčnost; proto nelekej se, milý synu, tak krátkých bolestí!«

Ejhle, první a zajisté nejvyšší závažný důvod, proč máme v uplynulém roce spatřovati svého dobrého přítele! Neboť kdo est naším přítelem? Ten, kdo nám dobré věci, blaho a štěstí přeje, a možno-li mu, k dosažení jejich pomáhá. A nejednal rok právě končící ke každému z nás tímto způsobem? Stačí-li jedna hodina k získání věčné blaženosti — jak jsme právě z úst oné světice slyšeli — ó, jak štědrým příznivcem se nám projevil minulý rok, jenž ne hodinu jedinou, nýbrž 8760 hodin, čili 8760 příležitostí spásy věčné nám poskytl! Sv. Bernard, uvažuje o nesmírné ceně a užitečnosti času nám od Pána Boha vyměřeného, vyjadřuje jeho nadpřirozený význam slovy: »Bůh dává nám čas, abychom činili pokání, získali milost a zasloužili nebeskou slávu.« Vše to nabízel nám minulý rok v hojné míře. Volal nás ve dny sváteční a nedělní do této svatyně, abychom, odtrhnuvše se na chvíli od starostí a zájmů pozemských, obrátili své srdce a své duše k trůnu Nejvyššího. V době postní a adventní vyzýval nás mocným hlasem k pokání a polepšení života a důtklivě připomínal se sv. Pavlem: »Aj, nyní jest čas příjemný, aj, nyní jest den spásy!« (II. Kor. 6, 2.) Vám, milé dívky, blásal ústy vašich zbožných rodičů a duchovních učitelů pravdy sv. náboženství, vštěpoval vám zásady a pravidla, bez jichž zachovávaní nikdo spasen býti nemůže; mnohé z vás pozval po prvé k stolu Páně, abyste účastny byly nejvyššího blaha a štěstí, jehož se člověku na zemi může dostat, totiž nejvyššího, svatého spojení s božským Spasitelem, jenž ujišťuje: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mě a já v něm.« (Jan 6, 57.) Z dospělých zase přivedl mnohé sem před oltář boží, aby na posvátném místě potřebnou milost k novému životu v křesťanském manželství sobě vyprosili. A kdo by mohl vypočítati všechny ty ostatní prostředky k dosažení věčné blaženosti, které vám minulý rok tak štědře podával? Kolik modliteb zbožných a před Bohem záslužných jste mohli vykonati, kolikrát naslouchali jste spasitelným radám, poučením a napomenutím, jež vám sluha Páně s této kazatelný uděloval, kolika společných pobožností a povznášejících posvátných obřadů mohli jste býti účastnými! Kolik dobrých vnučení vašeho vždy věrného a ochotného přítele, sv. anděla strážce, vám přinesl! Jest zbožným zvykem vděčných křesťanů, že přináší: na poutní místa, kde jim Pán Bůh na příměluvku některého světce milost nějakou prokázal, kde jejich prosby dobrotivě vyslyšel, různé t. zv. votivní dárky nebo pamětní desky, aby své vděčnosti viditelný a trvalý projev dali. Přátele draží! Přehlédíme-li dnes vážně a nestranně uplynulý rok, zdaž nemuseli bychom podobnými důkazy své uznalosti označiti celou tu dlouhou řadu 365 dnů, z nichž snad ani jediný nepominul, aby nám nebyl přinesl nějaký důkaz zvláštní lásky a péče nejvyšší dobrotivého Otce nebeského o spásu naší duše, o její zušlechtění a posvěcení? Nebyl-liž tedy minulý rok v ohledu nadpřirozeném naším dobrým a pečlivým přítelem, když nám tak úsilovně k dosažení věčného cíle byl nápomocen? Proto vzpomínejme při dnešní pobožnosti s upřímnou vděčností na loučícího se s námi přítele, na rok 1922, a když s prorokem říkáme:

»Rozvažuji... (text)«, spojme své city i hlasy k mohutnému »Te Deum laudamus«, »Bože, chválíme Tebe za nesmírnou tu lásku, žes nás, hříšné a nehodné služebníky a služebnice své, opět po celý rok zachoval a nám tolik a tak vzácných příležitostí k našemu posvěcení poskytl!«

Dobrym přitelem byl nám minulý rok též v ohledu přirozeném. Nebyl sice rok, s nímž se dnes loučíme, z nejpříznivějších! Mnohá strast, mnohý kříž a nedostatek byl snad naším údělem; ale vzpomeneme-li si na hrůzy válečné, které nás do nedávna svíraly, a na všecku tu mravní i hmotnou bídu, jež byla jejich krutým průvodcem a bezprostředním následkem, obrátíme-li svůj zrak do krajin, které až do dnes pod lící války sténají, kde hlad, nemoce a mor jako strašné metly nemilosrdně řádí, pamatujeme-li jen na Malou Asii a nešťastné Armény, vzpomínáme-li na ubohé pobratimy ruské, — ó, jak mizí tu svízele naše před obrazem béd a neštěstí tak obrovských! Neušetřil ovšem ani nás minulý rok mnohého trápení duševního a tělesného a neušetřil nás takových navštívení božích ani budoucnost, neb pouť slzavým údolím jest lidský život od kolébky až do hrobu; avšak celkový dojem uplynulého roku musíme — nechceme-li býti nespravedlivými — i se stanoviska přirozeného označiti jako poměrně příznivý. Ano, i ty stinné stránky jeho, máme-li se o nich nepředpojatě vysloviti, dlužno přičísti ne na vrub času a jeho všemohoucího dárce, nýbrž lidským vášním, lidské hrabivosti a nesnášenlivosti. Kdyby z naší vlasti nebyl býval vyhostěn duch křesťanské lásky, obětavého milosrdenství a dříve chvalně známé staročeské poctivosti, kdyby vládlo mezi námi pravé vlastenectví a ne frázovitě křiklounství, které má ústa plná nadšených hesel, ale ve skutečnosti nezná jiného než vlastní prospěch a v hrozném sobectví jako dravý sup z mrtvol a bídy svých spoluobčanů žije a tyje — ó, jak mnohem utěšeněji by se byly vytvářely poměry sociální a hospodářské mezi námi; tísnivé stopy a důsledky neblahé světové války mohly býti dokonaleji odstraněny a minulý rok byl by se nám dnes ukázal i v časném ohledu v daleko příznivějším světle jako náš upřímný a dobrý přítel! Nepřikládejme mu tedy vinu za neštěstí a zkoušky; děkujme spíše za všechno dobré, které nám pro duši i tělo přinesl, za každý pokrok duševního vzdělání, za zdraví, z kterého jsme se těšili, za radosti, jichž jsme se v životě rodinném dožili, za zdar našeho přičinění v povolání našem a za všechny ty ostatní dary, jimiž nás dobrotivý Pán Bůh v tomto roce oblažil. Nepřehlédnávme v pravdě jest jich řada; a jest přirozenou povinností vděčnosti, když při pohledu na ně s korunovaným prorokem z blouby srdce zvoláme: »Tobě, o Pane, podám oběť diků a jméno Tvé budu vzývat!« (Ž. 115, 8.) Dnes, kdy v duchu přehlízíme rok uplynulý a všechny nadpřirozené a přirozené milosti a dary, které nám v tak hojné míře přinesl, nemůžeme leč věnovati mu vděčnou vzpomínku jako příteli dobrému a štědrému.

2 Základní vlastností pravého přátelství jest upřímnost. Přátelství nezná falše a pochlebování, mluví otevřeně pravdu, kárá,

vyčítá i žaluje, byť i tím na okamžik způsobilo bolest a zármutek. Apoštol národů sv. Pavel jest skvělým vzorem takového přátelství. V prvním listu vytýkal Korintským s otevřeností v pravdě apoštolskou a se vším důrazem jejich vady a poklesky; užil mimo to své apoštolské pravomoci a vyobcoval jednoho veřejného hříšníka z církve; ale slyšíme jeho lásky plná slova v druhém listu k týmž Korintanům! »Ačkoli jsem vás svým listem zarmoutil — tak píše — nelituji toho; a jestli jsem prve litoval, vida, že list ten (ač jen na chvíli) vás zarmoutil, nyní se raduji; ne že jste byli zarmoucení, ale že jste se zarmoutili ku pokání.« (II. Kor. 7, 8-9.) Hle, nejmilejší, tak smýšlí, tak si počíná pravý přítel; — a náš dobrý přítel, jenž nás dnes opouští, řídí se také tímto zdravým pravidlem. Rok 1922 jeví se nám nejen jako náš příznivec, ale předstupuje v této chvíli před nás jako přísný žalobce.

Sv. Jan Zlatoústý píše: »Dny pomljejí, léta plynou, soud boží přede dveřmi; a my — co jsme vykonali dobrého?« (Tom. I. Kalend.) Zdá se mi, drazí posluchači, že podobnými výtkami nás zahrnuje i skonávající rok na rozloučenou! Slyším jeho těžkou žalobu: »Já jsem pominul jako kratičký sen, uplynul jsem, jako léta, která mne předcházela, abych ponořil se do moře věčnosti. Tvůj život, ó křesťane, posunul jsem o značný díl blíže k cíli, blíže k božímu soudu. Soudce stojí přede dveřmi, snad již klepá a volá; snad již »sekera ke kořenu stromu položena, aby každý strom, který nenese ovoce dobrého, byl vyřazen a na oheň uvržen« (Mat. 3. 10); nuže, co dobrého jsi vykonal? Jak jsi hospodařil s hřívnami sobě svěřenými, jak jsi užil času, těch 365 dní, těch takřka nesčetných hodin a minut? Užil jsi jich dle dřívě uvedených slov sv. Bernarda k pokání, získání milosti a věčné slávy? — Ó, jak trpká a přece tak oprávněná to žaloba, jak bolestně vniká výčitka uplynulého roku do našich srdcí! Špatně jsme hospodařili s časem nám od Pána Boha milostivě popřaným, nedbale jsme sloužili Bohu, lehkovážně jsme zapomínali na spásu svých nesmrtelných duší. Nezbyvá než abychom kajícím vyznali: »Služebník neužitečný jsem, ó Pane! Tys mne tolikrát a tak naléhavě vybízel na cestu ctnosti; svou otcovskou ruku jsi mně tak láskyplně podával, milost svou jsi mně téměř vnucoval — a já byl jsem hluchým k Tvému volání, kráčel jsem vzdorovitě po cestách hříchu, posilouchaje jen svou smýlnost, svou převrácenou vůli!« My víme dobře, že pro nás, hříšné, není spásy, leč v opravdové a vroucí kající, a přece nechápali jsme se ani v minulém roce tohoto jedině spasitelného prostředku a konec roku nachází nás právě tak zatvrzelé ve hříchu, jako jsme byli na jeho začátku, ano, k hříchům dřívějším přidali jsme ještě poklesky nové. Odkud, drazí v Kristu, tato až nepochopitelná lehkomyšlnost a zaslepenost? Domnívám se — a myslím, že správně — že její hlavní příčinou jest hříšná důvěra ve shovívavost boží, která nás svádí, abychom pokání odkládali den ode dne, rok od roku. Člověk nemůže se jaksi rozloučiti se hříchy, kterým se zaprodal; vzpomínku na smrt a soud ani do své mysli nepřipouští; pokání odkládá na dobu pozdější, na léta stáří, a chce zatím

užívat světa a jeho rozkoší, pít plnými doušky z číše smyslných radovánek!

Chcete, přátelé drazí, poznati hříšnou nesmyslnost takového jednání v celé její ošklivosti? — Provázejte mne v duchu do Egypta! Vstupme do královského paláce! Stojí tam Mojžíš a Aron před Faraonem, a jménem Boha živého mu hrozí: »Nepropustíš-li mého lidu, já bíti budu všechny končiny tvé země! Nepošlu na tebe pluky vycvičených bojovníků, nerozdrtím tě blesky svých mraků, nepustím na tebe stáda lvů a jiných šelem. Abych tě tím více ponížil, vyšlu na tebe miliony žab z vod a kaluží; a tato nepatrná zvířátka budou bojovati za mne proti tvé tvrdosti; zaplaví tvé domy a síně, vyženou tě z tvých hromad!« — Smál se Farao té vyhrůžce, ale smích brzy obrátil se v nárek: Na pokyn Mojžíšův vyrojily se ze všech bažin, řek a studní nesčetné proudy skřehotavých žab, rozlezy se po městech a celé zemi, ucpaly cesty, vnikly do domů a vítězně postupující útočily na Faraona i na královském jeho trůnu. Utíká Farao do odlehlých komnat, ale marné! Chce zasednouti ke stolu, hledá útočiště na lůžku — ale marné! Všude plno ohyzdných žab! Tu volá k sobě Mojžíše a dí: »Proste Hospodina, ať odejme žáby ode mne a od lidu mého, a propustím lid, aby obětoval Hospodinu!« Mojžíš, aby ukázal, že se Bůh rád spokojí pokáním zatvrzelého hříšníka, odpovídá Faraonovi: »Ustanov mi, kdy měl bych se modliti za tebe i za lid tvůj, aby byly od vás zahnány žáby!« — A co myslíte, nejmilejší, jakou odpověď dal Farao? Vmyslete se do jeho trapné situace! Kam se vrhne, kam se podívá — všude plno těch odporných zvířat; jejich zápach je mu nesnesitelný, jejich skřehot jej ohlušuje! Váš zdravý úsudek vám jistě říká, že asi Farao ani minutky neváhal, že jistě s radostnou nedočkavostí zvolá: »Dnes, ano ihned, ještě v této chvíli se za mne modli, abych tak ohavné rány co nejdříve byl zproštěn!« Avšak co se stalo ve skutečnosti? Farao se nemůže ještě rozloučiti se svou zarytostí, ještě otál a vyplnění vůle boží oddaluje, a z úst jeho slyšíte překvapující odpověď: »Modli se za nás až zítra!« (2. Mojž. 8, 10) — Jak nesmyslná to zatvrzelost! Mohl býti osvobozen v okamžiku od tak hnusného soužení, — ale z lásky k své nepoddajnosti ještě celý den a celou noc snášel takové trápení a odsuzuje k němu celou svou zemi! (Dle Segneriho XI, 2.) — A vaše jednání v minulém roce, drazí křesťané, — bylo snad rozumnější a méně nesmyslné, než pošetilost Faraonova? Co byla ta rána egyptská, kterou jsem se pokusil několika slovy vylíčiti, přirovnáte-li ji k ubohému stavu duše stížené těžkým hříchem? Faraonovi a jeho poddaným působily žáby jenom nepohodlí, ošklivost, mohly býti nanejvýš původem nakažlivých nemocí a tělesné smrti; ale — jak hroznější jest účinek hříchu na duši, ve které se zahnízdil! Hřích těžký jest duchovní smrt — vždyť proto se nazývá »smrtným!« Hřích těžký jest původcem smrti věčné, neb »vyjdou andělé a oddělí zlé od spravedlivých a uvrhnou je do peci ohnivé: tamť bude pláč a skřípění zubů!« (Mat. 13, 49—50). A hle! Minulý rok vy-

zýval vás — jako onen boží prorok Mojžíš Faraona — každodenně: »Ustanov mi, kdy by měla od tebe odňata býti metla hříchů!« Aj, tam jest posvátná zpovědnice, kde ti kyne spása a očistění od tvých vin beze vši zvláštní námahy; aj, tam opět zve Ježíš Kristus ze svého svatostánku: »Vezměte a jezte!« »Kdo jí chléb tento, živ bude na věky.« (Jan. 6, 59.) »Ustanov tedy, kdy chceš ze svých duševních ran býti vyléčen!« — Tak mluvil k vám často, ano denně, odcházející náš přítel, starý rok; a vy — jakou dávali jste mu odpověď? Jako zavržený Farao, vymlouvali jste se ustavičně: »Až zítřa, až napřesrok, až později, až přijde stáří — a dej Bůh, aby byl snad mnohý ve své zaslepenosti neříkal: až na smrtelném lůžku!« Není-liž to lehkomyšlnost daleko ohavnější a trestuhodnější nežli Faraonova? »Soud boží jest přede dveřmi, a my — co jsme vykonali dobrého!« — pravím opět se sv. Janem. Ano, nejen jsme nevykonali nic dobrého, nýbrž odmítli jsme tolik vzácných příležitostí k napravení zlého, kterého jsme tolik naplodili! Má zajisté skonávající rok plné právo, aby nás jako neúprosný žalobce zaslouženými výčitkami zahrnul.

Nuže, přátelé draží, neváhejme dnes při loučení s uplynulým rokem poděkovat z celého srdce za dobrodiní a dary, jež nám bez našich zásluh v tak hojné míře přinesl. Mluví-li pak k nám jako přísný žalobce, tu poslechněme napomenutí žalmisty Páně: »Dnes, uslyšíte li hlas jeho, nezatvrzujte srdcí svých!« (Ž. 94, 8) — Krátký jako sen zdá se nám rok minulý a krátký jako sen bude i celý běh našeho pozemského života; proto pracujme, »pokud jest den«, pilně o spáse svých nesmrtelných duší, abychom jako dnes na konci roku, tak i jednou na konci života s radostnou důvěrou zvoliti mohli: »Te Deum laudamus — Bože, chválíme Tebe!« Amen.

Leon. Rendl.

Neděle po Narození Páně.

Boj proti Kristu.

»Aj, tento jest postaven na znamení, jemuž bude odpíráno.« (Luk. 2, 34.)

Draží křesťané! Komu z vás nekrvácelo ještě srdce, když si vzpomněl na boj, který se vede dnes proti Kristu a jeho náboženství. Tisíce lidí ho zradilo, na sta křížů mu pokáceli a rozbili, na sta svatostánků vyloupili a znesvětili a odevšad slyšíme hlas: »Nechceme, aby tento panoval nad námi!« (Luk. 19, 14.) A co činí katolíci? Mnozí, přemnozí kolísají krčí se a volají s bojácným Petrem: »Neznáme toho člověka.« (Luk. 22, 57.) Má čí, kde by se měli Krista zastati, stydí se, kde by se měli Kristem chlubit.

A přece právě tento boj proti Kristu je nám důkazem, že Kristus je opravdu naším Bohem, naším Pánem, naším Vykupitelem. Skoro se mi zdá, jakobych slyšel z jeslíček jeho hlas: »Nebojte se, já jsem!« (Mar. 6, 50.) Víím, přátelé, že Vy všichni věříte Ježíši Kristu a chcete býti a zůstatí Jeho učedníky. A přece bych

rád, abyste dnes tuto víru v sobě oživil, abyste věděli, komu jste uvěřili (2. Tim. 1, 12.) Proto pojďme a otažme se pokorně, ale důvěrně Pána Ježíše: »Jsi-li ty Kristus, pověz nám to zjevně!« (Jan 10, 24.) Tuto odpověď chci vám dáti jménem Kristovým v dnešním kázání.

Právě jsem vám dočetl sv. evangelium. V duchu jsme viděli, jak Matka Boží chvátala do chrámu, aby tam obětovala Bohu své dítě. S radostí vracela se domů. Ale v tom zastoupil jí cestu zbožný stařec Simeon. Vzal její dítě do svých svatých rukou, pozvedl oči k nebesům a pravil prorockým hlasem: »Aj, tento jest ustanoven ku pádu a ku povstání mnohých v Izraeli a na znamení, jemuž bude odpřáno!« (Luk. 2, 34.)

Zastavme se, drazí křesťané, poněkud u těchto slov a pozorujme, zdali se na Kristu Pánu opravdu vyplnila. Co uvidíme? Celý život božského Spasitele byl jedinou řadou pronásledování a utrpení. Ještě se ani nenarodil a v Betlémě zavřeli před ním dveře. Ještě odpočíval v kolébce a král Herodes posílal již svoje vojáky, aby ho usmrtili. Když vystoupil veřejně a kázal lidu, mohl si opravdu postěžovati slovy prorokovými: »Po celý den jsem rozpínal ruce své k lidu nevěřícímu a odmítavajícímu.« (Řím 10, 21.) Rozhlašovali o něm, že rád jí a pije, že se přátelí s veřejnými hříšníky a s padlými ženštinami. Je prý spojen se samým zým duchem a jeho pomocí koná prý zázraky. Říkali, že se rouhá Bohu a bouří lid. Honili ho z města do města, pronásledovali jeho učeníky, vyháněli ty, kteří v něho uvěřili a na konec? Přichystali mu bolestný kříž a ještě pod křížem stáli a do očí se mu posmívali.

Opravdu, do slova se splnila, na Pánu Ježíši předpověď Simeonova a plní se na něm dodnes. Moje ústa se hrozí opakovati z tohoto posvátného místa všechna ta rouhání, která metá dnešní svět do tváře svému Spasiteli. Ne, Pane Ježíši, těchto urážek můj jazyk vysloviti nesmí. Ano, jsi znamením, kterému se až dosud odpírá. Zavrhuji tě boháči, poněvadž jim zakazuješ hříšné radovánky! Zavrhuji tě učenci, poněvadž od nich žádáš víru! Opouští tě chudí, které jsi přece tolik miloval! Ale teď se ti celý svět protíví, ať tě všichni zavrhuji, my klekáme ke svým jesličkám, líbáme uctivě tvé svaté nohy a voláme se sv. Tomášem: »Pán náš a Bůh náš!« (Jan 20, 28), který jednou přijde s velikou mocí a velebností, aby soudil živé i mrtvé.

Uvažujme dále! Protože svět nenávidí Krista, musí nenáviděti také všechno, co mu Krista připomíná. A proto obrací se jeho nenávisť na prvním místě proti sv. kříži. Omlouvají se, že nejsou proti Kristu a proti náboženství. Člověk prý může býti dobrým křesťanem, i když nemá kříže ve světnici. Křesťané drazí, nedejte se mýlit! Dobré dítě ještě nikdy nevyhodilo obrazu své matky! Ta ruka, která strhuje kříže, ta nemíří na tento kousek dřeva! Ta ruka chce zasáhnouti samo Srdce Kristovo, které na něm kdysi dokonalo. A proto, čím více se proti kříži bojuje, tím více si ho važme! Čím více křížů se boří, tím uctivěji kříž pozdravujeme! Čím

více se křížem pohrdá, tím zbožněji se křížem žehnejme! A nebojme se! Zvítězil Kristus, zvítězil také jeho kříž! I kdyby nám všechny kříže vzali a pokáceli — přece jednou přijde den, kdy tento kříž zazáří jako blesk na obloze nebeské, a potom? Potom budou jeho nepřátelé zoufale volati: »Hory, padněte na nás a pahrbkové, přikryjte nás!« (Luk. 23, 30).

Kdo nenávidí Krista, nenávidí také jeho církev. A proto se nedivme, že právě církev katolická — a jenom ona — je dnes všude pronásledována, tupena, posmívána a potlačována. Mnozí katolíci se nad tím pozastavují a dívají se tomu. A přece Kristus Pán tolikrát předpověděl, že jeho církev bude vždycky pronásledována. »Budete v nenávisti u všech pro jméno mé.« (Mat. 10, 22.) »Přichází hodina, že každý, kdo vás zabije, bude se domnívati, že by tím Bohu sloužil.« (Jan 16, 2.) A jindy pravil: »Jestliže vás svět nenávidí, vězte, že mne nenáviděl prve nežli vás... Jestliže mne pronásledovali, také vás budou pronásledovati.« (Jan 15, 18—20.) Ale nebojme se! Naše církev může být pronásledována, ale nemůže být překonána. Za to nám ručí sama božská Pravda Ježíš Kristus, který pravil sv. Petru: »Ty jsi Petr, to jest skála, a na té skále vzdělám jí církev svou, a brány pekelné jí nepřemohou.« (Mat. 16, 18)

»Není učení nad mistra, ani služebník nad Pána svého.« (Mat. 10, 24.) A proto se nedivme, že dnešní svět nenávidí tak kněze Kristova! Proti knězi je dnes všechno dovoleno, a každá pomluva je dosti dobrá: »Jestliže hospodáře nazvali belzebubem, čím spíše domácí jeho?« (Mat. 10, 25)

Dráží křesťané! Mnozí katolíci se dnes bojí hlásiti se veřejně ke Kristu a čekají zbaběle, až jak to dopadne. Ubožáci! Dopadne to tak, že Kristus a jeho církev slavně zvítězí, a jeho nepřátelé budou úplně poraženi. Potom by se rádi hlásili ke Kristu Pánu — ale již bude pozdě! Vítězný Kristus se od nich odvrátí a řekne jim hrozná slova: »Odejděte! Neznám vás!« (Mat. 25, 12.)

A proto hlasme se veřejně a bez bázně ke Kristu Pánu a k jeho sv. církvi! Budou nás proto nazývatí tmáři a zpátečníky, budou se nám posmívati — ale nic netrvá na světě věčně. Jednou, tam na posledním soudu uvidí s hrůzou, že se mylili, a v zoufalství budou volati slovy Písma svatého: »To jsou ti, kteří nám byli kdysi na posměch a které tupit bylo naším zvykem! My nemoudří, měli jsme život jejich za šílenství a jejich konec za bezecný. Ať, kterak připočtení jsou k synům Božím, a mezi svatými jest úděl jejich. Zbloudili jsme tedy s cesty pravdy, a světlo spravedlnosti nesvítilo nám.« (Moudr. 5, 3—6.)

Proto, křesťané drázi, když se nás zmocňuje malomyslnost, když počínáme umdlévati, pohledme na Krista Krále a volejme:

»Tvůj svatý prapor vyvolil jsem sobě,
jej nezradím, to přisahal jsem Tobě!« Amen.

Dr. Josef Miklík

Na slavnost Zjevení Páně.*)

Podporujme katolické missie!

Viděli jsme hvězdu jeho. (Mat. 2, 2.)

Drazí křesťané! Jakou radostí naplnilo se srdce sv. králů, když uviděli na nebi zázračnou hvězdu a hned se chystali na cestu. Jejich přátelé jim jejich úmysl rozmlouvali, ale marně. Sv. králové se nedali mýlit. Šli za hvězdou a Bůh odměnil jejich dobrou vůli. Uviděli Pána Ježíše a stali se křesťany.

Přátelé! Tato hvězda — to je víra svatá. A my jsme byli tak šťastni, že vzešla již nad naší kolébkou a od té doby nás provázela celým životem. Ale jsou na světě miliony lidí, pohanů, kteří víry ještě nemají, kteří ještě nikdy neslyšeli o lásce božského Srdce Ježíšova. Na sta kněží opustilo svého otce a svou dobrou matku a jako misijnáři hlásají Krista pohanům. A naši povinností jest, abychom je ze všech sil podporovali — a k tomu vás chci povzbuditi dnešním kázáním.

Ale nejdříve obrácím se k Tobě, dobré Srdce Ježíšovo! Ty to ik toužíš po spáse všech opuštěných duší. Žehnej proto nyní mým slovům, aby padla na půdu úrodnou a přinesla bohatý užitek!

Tážete se, proč máme podporovati katolické missie mezi pohaný? Nutí nás k tomu především láska k Pánu Ježíši.

Vzpomeňte si, křesťané, kolik bolestí stála Krista Pána každá nesmrtelná duše! Aby ji vykoupil a spasil, stal se malým dítkem a narodil se ve studeném chlévě. Také pro ni umíral v hrozných bolestech na potupném kříži; také pro ni zůstal ve svatostánku. A přece, bude-li tato pohanská duše zavržena, trpěl pro ni Pán Ježíš nadarmo; marně tekla pro ni jeho svatá krev. Jedná se tedy o to, má-li tato duše náležeti věčně Bohu, anebo ďáblu. Jedná se o to, má-li býti věčně spasena, anebo věčně zavržena. Jinými slovy: jedná se o to, má-li tato duše Boha na věky milovati a jemu děkovati, anebo, má-li mu v pekle na věky zlořečiti a jemu se rouhati. A božský Spasitel dívá se z kříže na nás, jestli mu tuto duši zachráníme a spasíme. A jak ho to bolí, když tak často vidí, že nám na tom nezáleží. Křesťané drazí! Máme-li trochu lásky k trpícímu Spasiteli, musí nás to nutit, abychom podporovali katolické misijnáře, kteří se starají o spásu pohanských duší.

Ale vede nás k tomu také láska k bližnímu. Co byste řekli o člověku, který by stál na břehu jezera a viděl jak někdo zápasí s vlnami, jak zoufale volá o pomoc, jak ponenáhlu tone a přece by mu nepodal ruky, aby ho zachránil. Jistě bychom ho nazvali necitou a měli bychom pravdu. Ale povězte mi, rozumíte dobře tomuto obrazu? Kdo je tímto tonoucím ubožákem? To je každý pohan. Každý z nich je v nebezpečí, že utone na věky v pekle

*) Dle přání sv. Otce má se kázati na sv. Tří Krále o podpoře katolických misii a konati sbírka.

a nemá nikoho, kdo by ho varoval, dokud je čas. My jsme tak šťastni, že jsme se narodili v pravé církvi Kristově, že stojíme na břehu a nehrozí nám žádné nebezpečí. Neměli bychom mu podati ruku? A to právě činíme, když podporujeme katolické missionáře v zemích pohanských.

Konečně by nás k tomu měla vésti láska k nám samým. Na každého z nás čeká jednou přísný soud Boží; každý se budeme zodpovídati za všechny milosti, kterých jsme dobře nepoužili a za všechny chyby, kterých jsme se dopustili. Jak bychom byli rádi, kdyby se nás v tu chvíli někdo ujal a uprosil božského Spasitele, aby k nám byl mírný a milosrdný. A snad ani nevěříte, že to záleží opravdu na nás, jaký budeme mítí soud! Poslyšte, co pravil jednou Pán Ježíš: »Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.« To znamená: budeme-li my milosrdní ke druhým, bude také Pán Bůh jednou milosrdný k nám. A nebojme se! Pán Bůh má velice dobrou paměť. Nezapomene ani na sklenici vody, kterou jsme dali z lásky k němu chudému pocestnému. Jak by kdy mohl zapomenouti, že jsme některé duši otevřeli nebe, když jsme podporovali katolické missionáře v zemích pohanských. Proto pamatujeme často na slova Písma svatého: »Soud bez milosrdenství tomu, kdo neučinil milosrdenství, ale milosrdenství soud ulehčuje.« (Jak 2. 12.) Drazí křesťané! Dobře vidím, že byste již rádi podporovali missie mezi pohany, ale nevíte, jak to učiniti. I na to vám odpovím v dnešním kázání.

Jsou mezi námi chudí, kteří sami nemají dosti, aby se užívali; ale modliti se můžeme všichni! A věřte mi, že právě modlitby potřebují missionáři nejvíce. Obrácení pohana není maličkost. Až dosud žil takový člověk ve hříchu — a má se ho odříci. Dosud byl volný jako pták — a má na sebe vzíti jeho příkazání Kristových. Byl ctěným a váženým — a bude pokládán od svých krajanů za odpadlíka a zrádce. Byl milovaným dítětem svého otce a své matky a bude snad od nich zapuzen a vyděděn. Proto se nedivme, že tak mnohý pohan kolísá, váhá, odkládá. Ó jak by potřeboval v tu chvíli světla Božího, které by mu jeho obět usnadnilo a ulehčilo! Jak nám bude jednou vděčný, že jsme mu pomohli svojí modlitbou! Jak nám bude děkovati po celou věčnost! Proto drazí křesťané, nezapomínejme ve svých modlitbách nikdy na obrácení pohanů. Při každé mši sv. se pomodleme aspoň Zdrávas Maria, aby brzy byl jeden ovčinec a jeden pastýř.

Ale missionáři musí také žít a k tomu jim potřeba pomoci hmotné. Nezapomínejme na ně! Kolik peněz vydá se často na věci zbytečné! Jak by nám byl božský Spasitel jednou vděčný, kdybychom si občas odepřeli nějakou zábavu a ušetřené peníze věnovali na obrácení pohanů. Ale i tu platí slova Písma sv.: »Máš-li mnoho, dávej mnoho; máš-li málo, i z mála rád uděluj!«*)

*) Kazatel učiní nejlépe, ohlásí-li hned na odpoledne nějakou missijní pobožnost a sbírku. Ke své veliké radosti se přesvědčí, že náš lid má pro tuto věc větší porozumění, než si často myslíme. Ať nezapomene na vhodný miss. tisk a hledí lidu sám časopisy objednat.

Co tedy učiníme? Půjďme lhotejně domů a budeme se omlouvat s Kainem: »Jsem já strážcem pohanů?« Ne, toho se o vás domýšleti nemohu. Právě naopak. Jsem pevně přesvědčen, že každý z vás si umínil, podporovati dle možnosti katolické missie, aby také jemu řekl jednou Pán Ježíš: »Cokoli jste učinili z těchto mých bratří nejmenších, mně jste učinili!«

Dr. Jos. Niklík.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Father Bernard Vaughan S. J.

zemřel v roce 75. svého života znám jako kazatel pokání v Anglii. On pochází z rodiny anglické, která si přičítala přednost, že nikdy neodpadla. Rodina jeho byla velice četná a může sloužiti rodinám za vzor. Matka denně se modlila, aby děti její volili službu Boží. Pět synů stalo se kněžími a několik dcer řeholicemi. Kardinál a biskup Vaughan jsou bratři tohoto podivuhodného muže, který šel jako hoch na studie, že bude jesuitou, a umíraje řekl, že by jinak ani dnes nevolil.

Srovnává se s Abrahamem a s Clara pro svůj vtip, z nichž četné kolovaly po Anglii a dosud jsou známy dle svého autora. P. Vaughan byl v přátelském styku i s králem Eduardem VII., který nejednou býval jeho posluchačem. Několik výborných myšlenek budiž zde uvedeno.

Kdys byl ve společnosti anglikánské, kdež přišla řeč na Jindřicha VIII. Zvědavec jeden chtěl věděti, co by učinil P. Bernard, kdyby Jindřich VIII. sestoupil živý z obrazu. Vaughan odpověděl, že by nejdříve požádal dámy, aby se vzdálily.

Mr. Wells publikoval své názory o Bohu. Vaughan odbyl jej poznámkou: Věřím v Boha, který svořil Mr. Wellse, ale nevěřím v boha, kterého stvořil Mr. Wells.

P. Bernard jest autorem spisu »The sins of Society«, v nichž neúprosně bičuje nemravý moderní. . K otázce rakví a kolébek užíval slov: jsme národ, který putuje na hřbitov. Ženy které by měly tahati vozičky dětské, nechají se vozit v automobilech. . Máme více rozmazlených psů než rozmazlených dětí. O modním šatě říkával: ženy moderní mají ještě méně ve svém nitru než mají na sobě.

O rodině Vaughanově a duchu, který vedl výchovu, svědčí upomínka, kterou uveřejnil P. Bernard.

Když kdysi při stole mladý Bernard dával na jevo příliš velikou chut po jakémsi pamlsku, napomínal jej otec, že jest to velice smutné býti otrokem některé libůstky. Malý hoch ale se bránil: jak to tatínku, že se ti přináší po každém obědě tabatěrka tabáku? Otec se zamyslel a po obědě, poručil přinést tabatěrku

a řekl vházeje ji do kamen: tam půjde tabatěrka, a to jest také konec i toho kousku otroctví.

V takém ovzduší ovšem rostli kněží i řeholnice.

F. Vaněček.

Oběti francouzského kněžstva za války.

Ochabnutí kulturního boje ve Francii a mírnější výklad drakonských zákonů zednářské volné myšlenky, nedaly pokoje ložím, které chtějí zahájit zase nový boj proti církvi. Proti vítce zednářů o malém vlastenectví hájí se katolické duchovenstvo uveřejněním listin pochvalných, které dány byly duchovenstvu. Vzaty jsou z »La Documentation catholique«, kdež jest uvedena každá diecése pro sebe a každý druh vyznamenání zvlášť poznačen . . .

My zde uvádíme jen závěrečné cifry s vynecháním diecési.

Mobilisováno bylo celkem duchovenstva: světského 23.418, řeholníků 9.281, dohromady 32.699 kněží a bratří. Z těch bylo vyznamenáno: medailemi 3.101 kněží světských, 1.517 řeholních, celkem 4.618; uznáními 7.739 světských a 2.655 řeholních, celkem 10.414; křížem válečným 6.908 světských a 2.470 řeholních, celkem 9.378; čestnou legií 667 světských a 228 řeholních, celkem 895; vojenskou medailí 1.163 světských a 368 řeholních, celkem 1.533; za služby při nemocích epidemických celkem 550; známkou vděčnosti Francie celkem 61; cizinou vyznamenání celkem 671 a jinými dekoracemi celkem 152.

Tato čísla vynucují úctu, a přes ně volná myšlenka kuje pro církve znova okovy.

K těmto číslům přistupuje ještě hekatomby zabitých, jichž jest z řad kněžstva světského 3.101 a řeholních 1.517 dohromady **4.618** zabitých!!

Úřední zprávy nepodávají číslíce invalidů, patrně že doufají biskupové, že uvedené oběti vynutí i u fanatiků zednářských úplnou úctu.

Při této příležitosti upozorňujeme na články vyšlé druhdy ve Vlasti v překladě J. Kuffnerové: »Francie katolická a protiklerikální«, z něhož jde na jevo, kdo byl vlasteneckým občanem v r. 1870 a kdo vyžíračem.

F. Vaněček.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle první po Zjevení Páně.

O náboženské výchově dětí v rodinách.

»Nalezli jej v chrámě.«

(Luk. 2, 46.)

Drazí křesťané! Často myslívám na vážná slova velikého učitele církve sv. Augustina: »Matka přijde do nebe buď se svými dětmi anebo nebude vůbec spasena.« Jak bych si přál, abych mohl vrýti vám všem tuto pravdu tak hluboko do srdce, abyste na ni již nikdy nezapomněli. Právě proto jsem si umínil, promluvíti k vám dnes upřímně o náboženské výchově dětí v rodinách. Pravím upřímně, aby se snad nikdo nevymlouval jednou před soudnou stolicí boží: »Pane, já to nevěděl! To se nám nikdy neřeklo.«

Co tedy rozumíme náboženskou výchovou dětí? Kdo vychovává své děti opravdu nábožensky? K tomu je třeba tří věcí:

Své děti vychovává nábožensky ten, kdo se opravdu stará, aby jeho děti se sv. náboženství dobře vyučily. A právě v této věci se, drazí rodičové, velice mnoho chybovalo. Vzpomeňme si na poslední sčítání lidu v naší vlasti! Jak často jsme viděli, že odpadli od víry synové a dcery rodičů katolických. Čím se to stalo? Nejčastěji bylo to proto, poněvadž se ve svém mládí svatému náboženství nenaučili a proto si své víry nevážili; proto ani nevěděli, co svým odpadem ztrácejí.

Snad mi odpovíte, že děti chodí do náboženství ve škole. Ano, rodičové, chodí do náboženství; ale jak často se stává, že se náboženství neučí. A když kněz takové dítě napomene anebo potrestá, bývá ještě hůře. Tak mnohá nerozumná matka zastává se svého dítěte proti knězi a jeho chyby ještě omlouvá. A následek: dítě ztrácí ke knězi úctu a důvěru a přestává knězi věřit — a později stačí často malý posměch, aby dítě víru zapřelo.

Jindy stará se matka o vše možné, ale nikdy jí nenapadne, aby se přesvědčila, chodí-li její dorůstající syn anebo dcera

opravdu na kázání; nikdy se s dětmi nemodlí a zapomíná na Písmo sv.: »Hospodin-li domu nebuduje, nadarmo pracují, kteří ho stavějí.«

Křesťanští rodiče! Učte své děti sv. náboženství, vypravujte jim rádi o Pánu Bohu. Děti se tak často vyptávají, kdo to neb ono udělal. Povězte jim při tom o Pánu Bohu. Pamatujte, že jenom víra učiní vaše děti opravdu spokojenými a šťastnými.

Ale to ještě nestačí. Je třeba, aby děti sv. náboženství znaly; ale ještě důležitější jest, aby podle náboženství také žily. A v této věci se velice mnoho chybí. Mnohá matka neumí jinak napravovati chyby svých dítek, než tresty. A přece na nic nezapomene dítě tak brzy, jako na rány; nanejvýš si dá po druhé pozor, aby toho maminka neviděla. Oč by bylo lépe, kdyby matka řekla dítěti laskavě, ale vážně, že hříchem hněváme Pána Boha a urážíme Ježíška. Na takové napomenutí dítě tak snadno nezapomene!

Povím vám příklad z vlastní zkušenosti. Znal jsem matku, která vychovávala své děti opravdu nábožensky. Nikdy jich nebila a přece si děti dávaly pozor, aby maminku nezarmoutily. Jednou vzal její synek asi 8 krejcarů babičce a promlsal je. Matka se to dověděla. Když přišel synáček domů, zavedla ho matka do malé světničky, položila mu ruku na hlavu, dívala se mu do očí a pravila laskavě: »Josefe, vzals babičce těch osm krejcarů?« Hoch neodpověděl, jen sklopil oči a mlčel. Matka věděla, co to znamená. Objala dítě, přitiskla je na svou hruď a s pláčem zvolala: »Dítě, přijdeš mi do pekla.« Více nepromluvila. Od té doby uplynulo již třicet let, ale ten syn slyší ve své duši až do dnes bolestný výkřik matčin: »Dítě, přijdeš mi do pekla.« Později stal se knězem a dnes káže k vám z tohoto posvátného místa o náboženské výchově dětí v rodině.

Nejdůležitější je při všem dobrý příklad rodičů. Co by pomohlo všechno poučování, co by prospěly všechny tresty, kdyby děti viděly, že tatínek a maminka to také nedělají. Věřte mi, nejlepší školou pro dítě je dobrý příklad rodičů. Při tomto vyučování není třeba ani slova a dítě vám přece porozumí. Ukáží vám to příkladem. Matka vešla do kostela se svou malou dceruškou a klekla si do lavice. Dítě se posadilo; bylo jako rtuť, oči mělo všude. Ale najednou uvidělo, že matka klečí, že má ruce sepjaté a zbožně se modlí. A než by napočítal pět, klečelo dítě vedle maminky, sepjalo své drobné ručky a modlilo se také. To udělal dobrý příklad matky.

Ale Bohu budiž žalováno, že právě na tento příklad se zapomíná nejvíce. Od dětí se žádá přísně, co rodiče sami nedělají. Jednou jsem se vracel ze sousední vesnice, kde jsem měl mši sv. Byla právě neděle. Ve dveřích jednoho domku stál otec, obrácený do vnitř, a velice vytýkal svému synkovi, že neposlouchá. Pomyslil jsem si: Ubohý otče! Žádáš od svého dítěte poslušnost a sám neposloucháš Boha. Vybíral v neděli brambory — košík držel ještě v ruce. Bohužel, je takových rodičů velmi mnoho

a jaký bývá výsledek? Vychovávají z dětí farizeje, kteří se na venek hřichu chrání — ale v srdci hřichy milují!

Již tedy víte, v čem záleží náboženská výchova dětí. Máme hledět, aby se děti sv. náboženství dobře naučily, aby podle své víry také žily a vždycky viděly dobrý příklad na svých rodičích. A této náboženské výchovy je opravdu potřeba. Víte proč?

Žádá toho především štěstí vašich dětí. Snad jim odkázete majetek — ale stačí jediná jiskra, aby přišly o všechno. Vychováte je zdravé — ale jediná nemoc uvrhne je na bolestné lůžko. Zanecháte jim čestné postavení — ale jediná pomluva může zničit jejich dobré jméno. Ale když své děti vychováte ve víře Pána Boha, když je naučíte spoléhat ve všem na jeho pomoc a ochranu, budou vždycky šťastné, ať na ně přijde cokoli.

Náboženská výchova žádá také štěstí druhých lidí. Rozhodněte sami, drazí rodičové! Sáhne vaše dítě druhému na život, budete-li mu často připomínati: Nezapíjej! — Vztáhne svou ruku po cizím majetku, bude-li slyšet v duši stále vaše slova: Nepokradeš! — Pomluví druhého, anebo pošpiní dobré jméno bližního, bude-li vědět: »Nepomluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému.«

Ale zvláště vaše vlastní štěstí toho žádá, abyste své děti vychovávali nábožensky. Věřte mi, mnohý výměnkář a mnohá výměnkářka by nemuseli bolestně plakat, kdyby byli své děti vedli k Pánu Bohu! Kdyby syn byl poznal čtvrté přikázání boží. neodmítal by tak skoupě svému starému otci každý krajíc chleba! A což teprve, až budete jednou odpočívati v chladné zemi? Které dítě si na vás vzpomene častěji a poklekne častěji u vašeho hrobu? Jistě to, které jste vedli k Pánu Bohu a učili je: Cti otce svého i matku svou!

Mám, drazí rodiče, ještě něco přidávati? Není toho třeba! Štěstí vašich dětí a vaše spokojené stáří nutně žádají náboženská výchova dětí. Proto, matko a otče, s Bohem počni každé dlo, podaří se ti až milo. Amen.

Dr. Jos. Miklík.

Neděle druhá po Zjevení Páně.

· Mladý Tobáš a manželství.

»Za onoho času stala se svatba v Káni Galilejské.«
(Jan 2, 1.)

Dnes vidíme Pána Ježíše s Pannou Marií a s učenníky na svatbě v Káni Galilejské. Tu vidíme, jak veliký význam má manželství pro společnost lidskou. Abychom se o tomto významu lépe přesvědčili, chci vám před oči postaviti obraz mladého Tobáše a z tohoto příběhu vám předložiti hlavní zásady o manželství.

Písmo sv. vypravuje nám v knize Tobášově (kapitola 6, d.) o Sávě, dceři Ragnelově. Život její stal se životem hanby, bídy a malomyslnosti mocí zlého ducha, který již sedm její mužů za-

vraždil. V takové tísní, když lidská pomoc selhávala, vzala Sáva útočiště k modlitbě. My lidé stojíme pod tajemným vlivem zlých duchů. Satan jest »kníže tohoto světa«; Kristus ho sice na kříži přemohl; ale boj trvá dále jak v životě celého lidstva, tak v životě jednotlivce. Konečné vítězství oslaví Kristus teprve v den velikého soudu, když život posledního člověka a tím boj v posledním lidském srdci mezi Kristem a ďáblem ukončen bude. Není možno popírati tento vliv ďáblův; jak bychom chtěli vysvětliti tolik zla ve světě bez tohoto vlivu? V boji proti němu člověk zvítězí jen, když ho Bůh posiluje. Proto máme bděti a modliti se, abychom nevešli v pokušení, které ďábel každému z nás připravuje. Bez modlitby nemůžeme přišernou moc ďáblu přemoci. Proto se modlíme; Spasitel řekl Petrovi a nám všem, že nás chce ďábel třfbiti jako pšenici, a proto nás důtklivě napomíná: »Bděte a modlete se!« Modlitbu zbožného Tobiáše a jeho nevěsty Sávy nesli andělé před trůn boží. Sv. Jan vidí ve svém Zjevení, jak andělé před trůnem božím stojí se zlatými nádobami plnými kadidla, což jsou modlitby svatých. Ano, ve zlatých nádobách mohla modlitba Tobiášova před Boha přinesena býti, neboť byl ve víře vyzkoušen a ve zkoušce jako pravé zlato nalezen. A drahocenným kadidlem byla tato modlitba. Veškerá láska k světu a samoláska zmizela v srdci Tobiášově ve vřelé lásce k Bohu, jako kadidlo na uhlí se ztráví; sebe a všechny své náklonnosti v obět přinesl, tu mohla jeho modlitba, jako kadidlo k nebi vystupovati a vyslyšení nalézt. Tu se nám ukazuje manželství, jaké Bůh chce. Věnujme pozornost tomuto líčení manželství dle vůle boží v přípravě na ně, v jeho účelu, v jeho uzavření a trvání.

Manželství jest Bohem zařízené a posvěcené, jest to posvátné zařízení. Tak to vyžaduje rozum, tak to hlásá podání lidstva, tak to potvrzuje zjevení. Manželství jest co nejúžeji s vírou v Boha spojeno. Stojí a padá s náboženstvím. Proto učí zkušenost, že tam, kde víra v Boha mizí, také manželství klesá a zvrhá se. Rozum praví člověku, než-li tak důležitý krok v životě činí, jako jest uzavření sňatku, že má kolena ohnouti a modliti se, když vřbec v Boha věří. Vždyť, když stavitel klade základní kámen k domu, svůj zrak vzhůru pozdvihuje, aby Hospodin požehnal stavbě, neměl by člověk, když dům si při založení rodiny staví, ruce a soudce v modlitbě k nebi pozdvihovati v přesvědčení, že stavitel marně pracuje, když Bůh domu nestaví? Kolik změn nevypočítatelných a nevyhnutelných život přináší? Jak může štěstí v domě bydleti, když člověk o požehnání boží neprosí? Při sňatku přisahají si manželé lásku, která má trvati až do brobu. A přece cítí člověk, že láska srdce jeho je vrtkavá a proměnlivá jako den, který v jasném svitu slunce vychází a v temnotě mraků zapadá. Jak bude člověk schopen zachovati si lásku, věrnou, neochvějnou i v nehodách, i v hanbě, i když věrnost nevěrností se splácí? Něco takového dovede člověk jen, když Bůh milostí svou lásku jeho upevňuje, a proto mu praví rozum, že se má modliti. Snad řekneš, oba se mohou opět odloučiti, když se k sobě nehodí. Ale

právě odloučení jest to, čeho se láska manželů nejvíce obává. Žijí naději, že nic ve světě je nerozloučí a uznávají za největší štěstí, když i smrt co nejdéle je vzdálená, ničeho se tak neobávají jako hodiny rozloučení. Rozloučení manželství jest ohavnost před Bohem a rozumem. Od sebe jíti mohou, ale tím ještě nejsou rozloučení. Mohou prohlásiti: »Nemůžeme spolu žíti, naše cesty jdou nyní rozdílně,« tím však nejsou rozloučení. Každé ráno řekne srdci: »Tvá láska náleží přece bytosti od tebe jinde žijící.« Proto praví rozum: Kdo se chce na věky spojit, má své srdce ve vělé modlitbě k Bohu pozdvihovati. A jak se má bez modlitby vychova dětí dařiti? Možná, že ti v dětech vyrostě hanba a starost, která jako červ v tvém srdci hlodati může. Již rozum ti tedy praví, že se nemá manželství bez Boha, bez modlitby uzavřati.

Proto ukazují dějiny, že manželství bez modlitby, bez Boha nikdy uzavřeno nebylo, dokud národové v Boha věřili, byť i falešně ve více bohů. Teprve když Řecko ztratilo víru v Boha, zašel národ řecký, nejnadanější ze všech, zvrhlostí manželství v nemravnosti a sprostotě.

Římané byli tak silným a statečným národem, že vítěznými zbraněmi si okršlek zemský podrobili; ale když opustili oltáře svých bohů, zvrhlo se manželství. Nemravnost se rozšiřovala, že i v Římě platilo, co Thakydides v Recku napsal: »Není již otců, není již dítek, není již manželů.« To byla doba, v níž světová říše římská zašla. Tak to dosvědčují dějiny, že manželství bez víry v Boha, bez jeho uctívání nemůže obstáti.

Křesťanské zjevení poučuje nás ještě více o manželství; nepraví jen, že se má modlitbou a obětí mše sv. uzavřati, blásá nad to ústy apoštola národů, že Kristus manželství na svátost povýšil a je vším bohatstvím božských milostí nadal.

Co praví přítomná doba k tomuto posuzování manželství? Sotva jiná věta způsobila mezi křesťanskými národy takovou mravní ohavnost jako věta: Manželství jest věc světskou.« Jakmile tímto slovem byl posvátný svazek rozřat, kterým manželství s církví a oltářem spojeno bylo, nedovedla věda a umění usýchající strom manželství ke květu a životu přivésti. A jestliže se povede ještě dále jíti, znamená společnost bez manželství, s volnou láskou, záhubu lidské společnosti.

Zanechme tyto ponuré obrazy budoucnosti a obírejme se raději líčením manželství, jak nám je příběh Tobiašův podává.

Starý Tobiaš ve zlé slepotě a ve svém neštěstí myslil, že mu konec života nastává. Proto zavolal syna a nařídil mu, aby přinesl peníze, které Gabelovi v Medii půjčil. Když mu dal krásná napomenutí, řekl mu: »Jdi a hledej sobě nějakého věrného muže, kterýž by s tebou šel ze mzdy své, abys, dokudž jsem ještě živ, vzal je.« Tu šel syn a našel skvoucího mládence, an stojí opásaný a připraven na cestu. Jelikož mu nebylo známo, že je to anděl, pozdravil ho a řekl: »Odkud tebe máme, dobrý mládence?« A on odpověděl: Ze synů izraelských. A Tobiaš řekl jemu: Jsi-li povědom cesty, kteráž vede do krajiny medské?

Jemuž on odpověděl: »Jsem, a po všech těch cestách jsem často chodil a býval jsem u Gabela, bratra našeho, kterýž bydlí v Ráges městě medském, kteréž leží na hoře ekbatanské.« Jemuž řekl Tobíáš: »Očekávej mne tuto, prosím, až to povím otci svému.« Když pak mládence k otci přivedl, řekl mu otec: »Budeš-li moci dovésti syna mého ke Gebelovi do Ráges, města medského?« I řekl jemu anděl: »Ját ho povedu a přivedu zase k tobě.« Na rozloučenou jim ještě řekl: »Jdětež šťastně, a Bůh budiž na cestě vaší, a anděl jeho jdiž s vámi.«

Kdo byl tento mládenec? Anděl Rafael. Zjevil se mu viditelně, vzal tělo na sebe a mohl s tímto tělem činy konati, které činům lidským podobny byly. Tak učí sv. Tomáš. Zjevil se v podobě cestujícího, jako se zjevil P. Ježíš učenníkům do Emaus jdoucím; ale oči učenníků byly držány, že ho nepoznali. Tak byly oči starého a mladého Tobíáše držány, že anděla nepoznali.

Zjevení nám vypravuje krásnou pravdu, že Bůh dal nám anděly k naší ochraně. Žádný člověk bez anděla strážce! U kolébky spícího dítěte bdí anděl nad jeho nevinným životem; při hře na okraji potoku podává mu květiny do ruky; matka nemá lepšího ochránce než jeho, v jeho rukou je o dítě jistá. Andělé nejsou jen k ochraně dětí, i dospělí je mají a potřebují jich ještě více než děti. Žádný nejde temným lesem sám, aniž by byl anděl s ním. Při své práci máš ho po boku, snáš s tebou starosti, brání neštěstí, které tě ohrožuje. Tak nás provází anděl až do hrobu, potěšuje umírající, přimlouvá se za nás u soudce věčného, vyvádí očistěné duše z očištěnce před trůn boží. Tak nás anděl miluje. A jak mého my ho milujeme a na jeho vnuknutí pozor dáváme.

Tobíáš vydal se s andělem na cestu a přišli k městu Elbatana. Tu řekl anděl: »Jestli zde muž, jménem Raguel, příbuzný z pokolení tvého, a ten má dceru jménem Sáva, nemá žádného jiného ani syna ani dcery kromě jí. Toběť se má dostat všechen statek jeho, a ty musíš ji sobě vzít za manželku. Protož prosíš za ni otce jejího, a dát ji tobě za manželku.« Takou radu dal anděl mladému muži. Říká se, že se manželství v nebi uzavírá. Bůh, který řídí let ptáků a rybám ve vodě jejich cesty ukazuje, hvězdám na nebi dráhu jejich určil, řídí také cesty lidí a přivádí k manželskému sňatku. Kdož by chtěl popírat, že Prozřetelnost boží při manželství vládne? Když Bůh spočítal všechny vlasy na hlavě naší a ani vrabec bez jeho vůle se střechy nepadá, neměl by Bůh nad člověkem vládnouti při kroku, který nad celým životem rozhoduje a člověka k manželství vede? Anděl zde a později ještě mluví o nevěstě tak, že žádné pochybnosti nepřipouští, že Bůh ji Tobíášovi za manželku určil.

Zajisté, manželství se v nebi uzavírá, ale aby lidé poznali úrady boží, musí se k andělu strážnému modlití. Když v hodině vášně, oslepení a omámení smyslnou rozkoší pro sňatek se rozhodují, netázali se anděla strážce o radu. Jak se potom divíme, že se spolčují v manželství srdce, která k sobě nenáleží? A když

v modlitbě Boha o radu se netáží, jenom pozemskými ohledy na stav a jmění vésti se dávají, nemůžeme se diviti, že pouto manželské stává se nesnesitelným břemenem. Když jako otec, nebo matka z pozemských ohledů dceru vdáváš, jako by ti jenom na tom záleželo, abys ji dostal pod čepce, bez ohledu na ctnost a bázeň boží ženicha, nemysli, že jsi tím založil štěstí dcery své. Manželství uzavírá se v nebi, proto se mají snoubenci modlitbou na ně připravovati.

Jaký úmysl má snoubence při manželství vésti? Tobiaš odpověděl. »Slyším, že byla vdána za sedm mužů, a zemřeli, slyšel jsem i to, že ďábelství zabilo je. Protož bojím se, aby se mně to též nepřihodilo, a jsa jediná rodící svých, uvedl bych s žalostí starost jejich do hrobu.« Tehdy anděl řekl jemu: »Slyš mne, a povím tobě, kteří jsou ti, nad nimiž ďábelství má moc. Ti zajisté, kteříž v manželství tak vcházejí, že Boha od sebe a své mysli odlučují a své chlípnosti tak hovějí jako kůň a mezek, v nichž není rozumu: nad takovými má ďábelství moc.« To jsou hrozná slova.

Ďábelství má moc nad těmi, kteří v manželství vcházejí, aby své chlípnosti hověli, to je posvěcování manželství. Naproti tomu prohlašuje mladý Tobiaš později, jaký účel měl Bůh při ustanovení manželství, když v modlitbě k Bohu řekl: »Nyní Pane viš, že ne pro smilství pojmám sestru svou — nazývá ji tak, že byla z jeho příbuzenstva — za manželku, nýbrž jediné z lásky k potomstvu, v němž by požehnáno bylo jméno tvé na věky věkův.« Zde máme dva protivné názory o úmyslech při manželství, jeden jest názor smyslné vášně, druhý názor víry v Boha a plnění jeho sv. úmyslů, které při manželství pro pokolení lidské spojuje.

Kde tyto sv. úmysly boží při manželství v účtě se chovají a následují, tu prýští požehnání boží, kde však zlé žádostivosti a vašeň manžely vede, tu zakoušení na sobě kletbu zlého. To nám dosvědčje zkušenost. Vášně svádí k hrozným hříchům v zneužívání manželství, zabraňuje se tu životu, kde chce Bůh stvořitelcky spolubýsobiti, aby život dal. Tu je manželství neustálým hříchem a den sňatku dnem, kdy se manželé odevzdávají moci zlého, který tuto moc po celou věčnost v trýznění duší v plamenech pekla prováděti bude. »Řeknu ti, kteří jsou ti, nad nimiž ďábelství moc má,« zlá žádostivost není láskou a nespojuje srdci! Ký div, že se tam, kde smyslnost k manželství vedla, odpor dostavuje, protože si každý z nich řekne, že mu druhý byl příležitostí ke hříchu. Smyslnost zvrhne se v nenávisť. Při všech hvězdách slibovali si věčnou láskou, a nyní se pronásledují jako lítice, jeden nemůže vydržeti blízkost druhého. Jaké tresty přicházejí na rodiny, kde se manželství hříšně zneužívá. Tu se naplňuje hrozba Páně: »Nechtěl jsi požehnání, nyní máš kletbu« — kletbu na svou rodinu a dům, které se s bídou denně obnovuje. Chtěl jsi se vyhnouti starosti o děti, nyní přišel hněv boží na dům tvůj, starost, žalost, při tom nemáš pokoje a radosti, kterou by ti oko dětské bylo přineslo. Jaká pak ohavnost duší takových

manželů! Tu mizí duch víry, tu nemohou již se modliti a v Boha důvěřovati, tu si již k zpovědnici netroufají, poněvadž se bojí, že by museli od hříchu ustati, tak žijí dlouhá leta v hrozné vzdálenosti od Boha. Kam jsme to došli!

Ještě někteří učenci chtějí děti společnosti odevzdati a tak se něsteti v službu dávají. Kdy půjdou manželé do sebe a osvobodí se od těchto pout? Kdy zase všeobecně budou sledovati úmysl boží, jak to Tobíáš činil?

Mladý Tobíáš zavítal k Raguelovi. Když ho k jídlu pozval, řekl Tobíáš: »Nebudu ani jísti ani pít, dokud mi nesplníš prosbu mou a slíbíš mi dáti Sávu, dceru svou.« Tak se ucházel o nevěstu, jak Bůh chce. Anděl strážný byl při tom, a u otce ucházel se o ruku dcery Sávy. Tento dobrý obyčej také mizí. Dcera po noci tancem ztrávené překvapí rodiče zprávou, že se v noci zasnoubila. Jak má při tom býti požehnání boží? Když se otec nemohl rozhodnouti, řekl mu anděl: »Neboj se dáti ji jemu, neboť tomuto bojícímu se Boha má dána za manželku dcera tvá, a protož jiný nemohl ji míti.« Dcera byla dle těchto slov andělových Tobíáš Bohem určená, manželství v nebi se uzavírají, a nyní našel Tobíáš nevěstu nebem sobě určenou, když byl poslechl rady anděla. Proto mohl pokládati manželku za dar nebes. Bůh mně přivedl ženu, mluví muž tam, kde víra vládne. Jak vznešený jest tento názor u porovnání s úzkostí smýšlení, které se tam jeví, kde jen vášeň a zájmy světské při ucházení se o nevěstu mluvily!

Když zaplašil otec všechny pochybnosti, zavolal dceru. A ujav pravou ruku dcery své, dal ji v pravou ruku Tobíášovi řka: »Bůh Abrahamův a Isákův a Jakubův budiž s vámi, a on spojíž vás a naplníž požehnání své nad vámi.« A vzavše papír, učinili nápis manželství. Otec zastupoval ve St. Zák. místo kněze. Modlí se nad snoubenci, aby Bůh je spojil; podobných slov užívá dnes kněz při sňatku v Nov. Zák.

Tu se lidská láska snoubenců láskou k Bohu zušlechťuje a posvěcuje. Lidé nedovedou dobře srdce spojit; mohou peníze snést a jmění své spojit a pod touž střešou bydleti; srdce však zůstávají daleko od sebe, když je Bůh hřavou láskou nespojí. To již není láska smyslná, to jest láska, která k Bohu vychází jako jediný proud s Bohem a mezi sebou je spojuje. To jest láska manželská, která v nevěstě nevidí zevnější krásy, která uvádá, nýbrž nesmrteľnou duši, kterou jako obraz boží Bůh k ženichu vede a s ním spojuje. Je mu milejší než všechno na světě, vidí v ní ozdobu svého života, poněvadž Bůh tuto duši posvětil a svou lásku ozářil. V této posvátné lásce vyhledává manžel pro manželku něco jiného než jen pozemské statky. Hledá pro ni květiny, které neuvadnou, cnosti duše, které chrání, hledá pro ni také štěstí věčné, které nikdy neskončí. Proto modlí se jeden za druhého, proto trpí jeden s druhým, proto snáší vše jeden za druhého. To jest posvátná láska srdcí manželů; jest věrná jako zlato, které v prstenu na prstu jejich září jako obraz manželské lásky; nemizí lety a vadnoucí krásou, nikoli, roste, sílí jako ocel

pod ranami utrpení; nedosahuje nejvyššího stupně v den svatby, nýbrž v den rozloučení, kdy jeden druhému posledně praví: »Stal jsem se sebou nábožnější a lepší, děkuji ti za veškerou tvou lásku.« Tu je manželství ve své dokonalosti, tu vyplnilo úlohu svou. Láska manželská jest výronem lásky k Bohu, to je její dokonalost a vysoká cena. Co může svět dát na místo takové lásky, kterou při oltáři kněz při oddavkách na snoubence svolává? Proč je tolik nešťastných manželství v přítomné době? Schází přesvědčení víry, že Bůh manželku přivedl, že on srdce spojuje a své požehnání dává. Požehnání církevní jest jedinou zárukou manželského štěstí.

Tobiáš napomenul Sávu a řekl jí: »Sávo, vstaň, modleme se k Bohu dnes, zítra a pozítří, nebo tyto tři noci s Bohem se spojujeme, nebo synové svatých jsme a nemůžeme se tak spojit jako pohané, kteří neznají Boha.« Tak se vše tři noci modlili. To byla posvátná příprava na manželství.

Církev napomíná snoubence, aby se modlitbou a přijetím sv. svátosti k manželství připravovali.

Za dnešních dnů nepřipravují se snoubenci na sňatek leckdy modlitbou, nýbrž po životě hříchů a smyslnosti přistupují k oltáři.

Jak blahodárný vliv má mladý Tobías na svou manželku; napomíná ji k modlitbě, dává jí příklad kázně boží, chrání ji před zlým a mocí ďáblou. To je posvátná povinnost manželů. Jeden má druhého dobrým příkladem povzbuzovati. Jeden má druhého v životě víry a modlitby udržovati, podporovati, vésti k Bohu a k nebi. Sv. Pavel vyjadřuje tuto velikou povinnost křesťanských manželů slovy (I. Kor. 7. 14.): »Posvěcen jest muž . . skrze ženu, a žena skrze muže . . a děti vaše jsou svaté.« Žádná duše není manželce na světě tak blízká, jako duše manželova, proto ji má milovati, o ni pečovati, za ni se modliti, pomáhá-li mu tak životem kráčet, aby u Boha oslaven byl, jest zachráněná duše manželova největším skvostem v koruně manželčině na věčnosti.

Tak strávil mladý Tobías s manželkou noc v modlitbě. Otec nevěstin probděl noc úzkostí a myslel, že bude kopati hrob mladému Tobiaši, ráno objevili se manželé zdraví, nyní padli všichni na kolena a modlili se: »Dobrořečíme tobě, Pane Bože israelský, že se nepříhodilo, jakž jsme se domnívali, nebo učinil jsi s námi milosrdenství své a zabíjel jsi od nás nepřitele, který se nám protivil. I smiloval jsi se nade dvěma jedinými. Učiň, Pane, ať oni pilněji dobrořečí tobě, a ať obětují tobě oběť chvály tvé za své zdraví, aby poznali všichni národové, že jsi sám Bůh nade vši zemí.« V této modlitbě prosí Boha, aby život manželů byl obětí před Bohem. Pak bude manželství velikým prostředkem k oslavě Boha mezi všemi národy. Manželství jest základ rodiny, společnosti a rozšíření království božího na zemi.

Anděl Rafael přinesl peníze od Gabela, tento přinesl sám do domu Raguelova a přednesl novomanželům své blahopřání: »Požehnej tě Bůh israelský . . a ať jest praveno požehnání na manželku tvou a na rodiče vaše, a ať vidíte syny své a syny synů svých až do třetího a čtvrtého pokolení.« To bylo krásné blaho-

přání, vzácnější než kytice; A když všichni řekli »Amen« přistoupili k hodování, též i v kázni boží svatební hody drželi. To jsou blahopřání při sňatku, jak je víra učí. Bůh žehnej manželství, dej mu četné potomstvo a štěstí až do třetího a čtvrtého pokolení.

Kristus otevřel soudce své lidstvu na kříži. Z rány jeho srdce vyprýstily proudy milosti, vyprýstily také na manželství Kristus povýšil manželství na svátost a odkázal mu lásku, která má být obrazem jeho lásky k jeho snoubence, církvi sv. To je svatá láska, která vše snáší a obětuje, druhého zušlechťuje a posvěcuje. »Vy muži,« praví apoštol, »milujte ženy své, jako Kristus miluje církev.«

V době, kdy se tolik hřeší proti posvátnosti manželství, musíme se katolíci křesťané posvátnosti této zastati, manželství chrániti v jeho přípravě, cíli, uzavření, v jeho trvání. I když pohanské smýšlení chce manželství znesvětit, pravíme s Tobiášem: »Synové svatých jsme, a nemůžeme se tak spojit jako pohané, kteří neznají Boha.« Ano, modleme se k Bohu, aby manželství chránil. Rodiče, udržujte manželství v posvátnosti a své děti o posvátnosti manželství poučujte. Vy jinoši a panny, když se budete chtít oženiti a vdáti, uchovejte srdce svá v cnosti a čistotě: »Synové svatých jsme, a nemůžeme se tak spojit, jako pohané, kteří seznají Boha.« Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Neděle třetí po Zjevení Páně.

Poměr zaměstnavatele a zaměstnaného.

»Pane, služebník můj leží doma ochrnutý a hrozně se trápí!«

(Mat. 8, 7.)

Mezi nejzajímavější osoby, s kterými nás sv. evangelisté seznamují, patří nesporně pohanský setník dnešního nedělního evangelia. Sám Spasitel vydal jeho pevné víře neobyčejně vřelou chválu, »podivil se a řekl těm, kteří šli za ním: Amen pravím vám, nenalezl jsem tak veliké víry v Izraeli!« (Mat. 8, 19.) Vzácná byla rovněž pokora setníkovy a zasloužila jisté tak trvalého vyznamenání, jakého se jí dostalo, když sv. církev výraz její každodenně knězi při nejsv. oběti do úst klade a chce, aby kněz i věřící před sv. přijímáním se setníkem z hloubi srdce volali: »Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou!« (Mat. 8, 8.) Vzorný ten muž ukazuje nám však celým svým jednáním ještě jednu následovní hodnou vlastnost, která by zvláště za našich časů měla býti pravidlem všech křesťanských domácností; a ptáte-li se, kterou vlastnost setníkovu tak vysoko cením, tu pravím: jest to jeho příkladná, až úzkostlivá péče o jeho nemocného služebníka — Jak upřímná láska, jak vřelý soucit mluví z jeho prosby: »Pane, služebník můj leží doma ochrnutý a hrozně se trápí!« — Die sv. Lukáše poslal setník nejprve starší židovské ke Kristu Pánu, aby jeho prosbu tlumočili a za něj se přimluvíli; uslyšev však, že Pán ochotně přichází, vyšel mu sám vstříc a přednesl

svou snažnou a pokornou žádost. Hojnou odměnou bylo uznání pokorné a pevné jeho víry, odměnou bylo též vyplnění jeho tak uctivé prosby. — Nejmilejší, jako Spasitel dle evangelia minulé neděle svým účastenstvím při svatbě v Káni Gal. posvětil sňatek manželský, tak dnešním zázrakem žehná a posvěcuje svazek a poměr pána a služebníka, chlebodárcce a zaměstnaných, hospodáře a čeledi. Společenský život zařadil právě tento poměr mezi nejdůležitější a nejpalčivější otázky, od jejíhož správného pochopení namnoze hlavo jednotlivců i národů závisí. Věnujme tudíž i my této důležité otázce dnešní své rozjímání a uvažme: čemu nás učí naše sv. víra o vzájemném poměru službodárce a zaměstnaného anebo hospodáře a čeledi!

* * *

1. Spisovatel Bedřich Bastiat píše zcela správně, že by člověku bylo po staletí pracovati, kdyby si měl sám, svou silou a svým nměním poříditi to, čeho jen pro jediný den potřebuje. Proto nazývali již staří mudrcové člověka »tvorem společenským« a to nejen proto, že rád společnost jiných, sobě rovných tvorů vyhledává, ale poněvadž jí také nutně potřebuje a na součinnost a pomoc jiných lidí jest odkázán. »Není dobře člověku býti samotnému« — toto slovo věčného Tvůrce neplatí jen o životě manželském, nýbrž o životě společenském vůbec. Prvotní útvar společnosti — rodina — stačil snad v dobách, které můžeme nazvat kolébkou společnosti lidské; ale sotva že se lidé množili, sotva že život jejich opustil jednoduché prvotní formy a stával se složitějším, sotva že potřeby lidské vzrostly — vzrostla i nedostatečnost jeduotlivců i rodin, bylo třeba rodiny rozšířiti, přibrati pomocníky ke zdolání zvýšených prací a potřeb; a tu přirozeným vývojem ke členům rodiny v užším slova smyslu, k rodičům a dětkám, bylo nutno přibrati činitele nové, cizí — k rodině přidružila se čeleď a dělnictvo, jako její nutný doplněk.

Otevřte 1. knihu Písma sv. a shledáte, že již patriarchové starozákonní měli četné služebnictvo. Abraham poslal staršího ze služebníků svých Eliezera do daleké krajiny, aby přivedl odtud nevěstu synu jeho Izákovi. A tak ukazují dějiny světové nepřetržitě, že rodina a čeleď byly vždy v nejužším spojení. — Kristus, posvětitel rodiny, posvětil i svazek, jenž služebníka poutá k zaměstnavateli, a dějiny i zkušenost poučují, že poměr zaměstnavatele k zaměstnaným byl tenkrátě nejutěšenější, když víra a duch křesťanský nejmocněji prosycoval život jednotlivců i společnosti, když vzájemný ten poměr nebyl otravován sobectvím a neláskou se strany chlebodárců a zpurností a nenasytností se strany sloužících. Naše doba má tu smutnou zásluhu, že učinila poměr ten nesnesitelným břemenem, že odstranila dřívější soulad a svornost v domácnostech a rozvířila boj, zášť a nespokojenost, která pravý blahobyt naprosto znemožňuje. — Kde hledati pomoc proti této všeobecné, tak záhubné chorobě? Kde jinde než u Krista a Jeho

spasitelných zásad! Ano, k těm se navratme, nejmilejší, a jed společenských bojů ztratí své osudné účinky!

Jak významný a poučný jest příklad božského Mistra pro každého pána a zaměstnavatele! Vysílaje dělníky na vinici svou, louče se se svými 70 učedníky pronesl Kristus věčně památná slova: »Hoden jest dělník mzdy své.« (Luk. 10, 7.) Mzda spravedlivá není tedy žádná milost, jest to požadavek přísné spravedlnosti, samým Kristem Pánem slavnostně prohlášený, požadavek tak vážný a důležitý, že naše víra mezi hříchy do nebe volající zařadila zadržování spravedlivé mzdy dělníkům! Spravedlnost, spravedlivou odměnu za vykonanou dělníkem práci ukládá křesťanství každému zaměstnavateli a hospodáři jako základní povinnost k jeho zaměstnancům. — Tím však není ještě blahodárný vliv víry sv. na srdce chlebedárců nikterak vyčerpán! Ještě jinou základní povinnost dobrého hospodáře ukazuje nám názorně dnešní evangelium. Setník pohanský, Spasitelem pochválený, jest výborným učitelem. Byl si zajisté vědom svých práv jako pán a velitel. Sám praví: »Řeknu-li služebníkoví svému, učiň tak, učiň.« Žádal od podřízených poslušnost, ale za poslušnost přinášel jim lásku, a to lásku ne planou, slovy se spokojující, nýbrž lásku účinnou, obětavou, která se ani pokošení před Pánem Ježíšem nelekala. Láska kéž prohřívá také poměr křesťanských zaměstnavatelů k jich zaměstnaným, at jsou to čeledínové, dělníci nebo učňové, láska v pravdě křesťanská, podobná lásce, kterou srdce otce a matky k vlastním dítkám plane. »Miluj bližního svého jako sebe sama« — volá Kristus a sv. apoštol píše: »Nepečuje-li kdo o své a zvláště o své domácí, víru zapřel a jest horší nežli nevěřící!« (I. Tím. 5, 8.) Vážné a velevýznamné to slovo, draží křesťané! Nevěra, jeden z nejtěžších hříchů, kterých se člověk dopustiti může, jest dle učení apoštola menším proviněním, než neláska a nedostatek povinné péče o domácí! Jak důtklivé to napomenutí pro každého věřícího křesťana, aby — chce li býti hoden jména vyznavače Kristova — domácím svým věnoval lásku upřímnou, aby byl nejen svým rodným dítkám otcem a matkou, ale i těm, kteří s ním sdílejí břímě dne i horka.

Za časů sv. apoštola Pavla žil v Kolossách v Malé Asii bohatý novokřesťan Filemon, jemuž z neznámé příčiny utekl otrok jménem Onesimus. Přišel až do dalekého Říma, a tam přivedla jej Prozetelnost boží k sv. Pavlu, tehda pro Krista uvězněnému. Sv. Pavel jej obrátil na víru křesťanskou a poslal zpět jeho pánu Filemonovi, napsav tomuto krátký sice, ale velmi dojemný list. Nejmilejší, list ten měl by býti každodenní četbou a předmětem vážného rojímání každému křesťanskému zaměstnavateli. Píše v něm sv. Pavel: »Prosím tě za tvého syna, jehož jsem zplodil v okovech, za Onesima... Ty ho přijmi jako mé srdce... přijmi ho jako mne; jestli ti v něčem ublížil nebo dluhuje, přičti to mně... Ano bratře, ať mám z tebe užitek v Pánu, občerstvi mé srdce v Kristu.« (1, 10.)

Vy, milí hospodáři a služebníci, jste tím Filemonem, — vaši zaměstnanci, tot onen Onesimus! K vám mluví tu veliký apoštol národů, vás prosí, vám vaši čeleď, vaše zaměstnané na srdce klade! Otevřte jim nejen svůj dům, nýbrž také svá srdce! Vedte je po cestě ctnosti jako své vlastní děti, chraňte je všeho zlého na duši i na těle — tak ukážete nejlépe, že jste poslušnými učedníky božského Mistra i Jeho velkého apoštola, že jste pochopili krásný příklad pohanského setníka v dnešním evangeliu.

2. Setník tento by se byl však jistě tolik nenamáhal a tak ponížil pro služebníka nehodného. »Pane!« volá, »služebník můj leží doma ochrnutý a hrozně se trápí!« Zdaž neslyšíte z těchto slov velkou starost, ano strach dobrého pána, aby služebník byl v čas zachráněn? Zdaž nevidíte zde, vy služebníci a zaměstnanci, vzor, jímž byste se v povolání svém řídili? Vám ukládá čtvrté boží přikázání svatou a závaznou povinnost k vašim chlebovářům. K vám mluví Hospodin ústy proroka Malachiáše: »Syn cti otce a služebník pána svého!« (1, 6) O vás píše sv. Pavel: »Všichni, kdo jsou služebníky, pokládejte své pány za hodny veškeré úcty, aby jméno Páně a učení se netupilo!« (1. Tim. 6, 1.) Úcta, podobná jako k rodičům, věrnost a poctivost, jakož i poslušnost — tot jsou povinnosti, které víra Kristova ukládá podřízeným a služebníkům vůči jejich zaměstnavatelům, a dobrý křesťan rád je vyplní, byť někdy vyžadovaly sebezapření a obětí. On se raduje, že právě cestou poslušnosti a svědomité práce může kráčet za svým Spasitelem, jenž sám o sobě řekl, že nepřišel, aby mu bylo slouženo, nýbrž aby sám sloužil jiným. Raduje se, že v ochotné poslušnosti může následovati tolik svatých a světic božích, jímž život v podřízenosti otevřel bránu slávy věčné. Ve svém zaměstnavateli nevidí svého tyрана a utiskovatele, nýbrž svého vůdce, ochránce a příznivce. Nepopřeje sluchu svůdným hlasům, které otravují poměr mezi ním a sebou, namlouvajíce mu, že jest nespravedlivý, aby se jen pro svého pána lopotil. Rozumný dělník jest si dobře vědom, že svou práci neprospívá jen svému zaměstnavateli, nýbrž že pracuje pro celek i sám pro sebe, aby i sobě chléb vezdejší čestně zajistil. V práci spatřuje ne kletbu, ale vítanou příležitost, aby byl užitečnou včelou v nesmírném úlu společnosti lidské a ne lenivým a nepotřebným trubcem. Práce jest mu věcí svědomí dle slov Písma sv.: »Člověk se rodí k práci a pták k letu.« (Job. 5, 7.) Nejen vlastní prospěch, ale i blaho národa a společnosti jej posilují v jeho mnohdy těžkém povolání, neboť z přičinění jednotlivcova plyne užitek nejen souvěkovcům, ale i pokolením budoucím. Jako my těžíme z práce svých předků a na základech, které oni položili, dále stavíme, tak i příští pokolení právem očekávají, že i jim budou naše snahy a práce pramenem štěstí a blahobytu. Jak krásná jest vzájemnost lidského působení, jak zušlechťuje a povznáší každou práci, byť i na pohled všední a nepatrnou! V každém stavu možno věrně sloužiti Pánu Bohu, v každém i nejpodřízenějším povolání možno přispívati k všeobecnému dobru! Sloužíš-li, bratře a sestro v Kristu, věrně a poctivě svému pánu,

konáš-li svědomitě své povinnosti a zvláště chováš-li v srdci svém úctu a lásku k svému pánu a zaměstnavateli, potom jsi hodným následovníkem dobrého služebníka, jemuž Spasitel na prosbu jeho pána zdraví navrátil. Kéž naučení toto dnešního evangelia zůstává věrným průvodcem všem čeledínům, podřízeným i dělníkům v jejich pozemském životě!

Kdyby spravedlnost a láska křesťanská byla vůdčí hvězdou a životním pravidlem zaměstnavatelů, zmizela by ze společenského života hnusná sobeckost a nelidské vykořisťování dělnictva, a kdyby zas láska křesťanská osvěcovala a zahřívala srdce podřízených, nebyla by jim práce nesnesitelným břemenem. Protivy mezi zaměstnavatelem a zaměstnaným překlenul by zlatý most lásky, poměr mezi pánem a služebníkem byl by čistý a vznešený, jak nám jej příklad pohanského setníka a jeho nemocného sluhy ukazuje; v domácnostech zavládl by opět křesťanský mír a pokoj, v národech svornost a blahobyť, a společnost lidská byla by v pravdě velkou, šťastnou rodinou, pracující svorně k svému časnému a věčnému štěstí, ke cti a slávě společného svého Otce, kterýž jest v nebesích! Amen.

Leon. Rendl.

Neděle Devitník.

O závistí.

»Či oko tvé jest zlé, že já dobrý jsem?«
(Mat. 20, 15.)

Od pradávných časů považovala sv. církev tři poslední neděle před popeleční středou za dobu kající a za vzdálenější přípravu věřících na důstojnou oslavu výroční památky utrpení a vzkříšení Páně. Proto odívá se kněz ke mši sv. v mešní roucho barvy kající, fialové, proto přestává zaznívati v církevních modlitbách a při nejsv. oběti radostné »alleluja«. Také dnešní epištola a evangelium, tak vážné a poučné svým obsahem, připomínají živě, že přiblížil se čas, kdy máme »běžeti o závod, abychom dosáhli svého cíle«, svého posvěcení; kdy třeba svědomitě a vytrvale pracovati na vinici Páně o spáse našich nesmrtelných duší.

K práci na tuto svou vinici povolal nás nebeský hospodář hned od našeho znovuzrození na křtu sv., a přijde dříve nebo později chvíle pro celou naši věčnost rozhodná, kdy »odplatí každému podle skutků jeho« (Ž. 51, 13) — právě tak, jako onen hospodář v dnešním podobenství. Bůh ukáže tenkrát svou spravedlnost; neboť dle slov Isaiáše proroka: »Bude spravedlnost pásem beder jeho a víra přepásáním ledví jeho«. (Is. 11, 5.) V nejskvělejším světle zjeví se však i Jeho nekonečné milosrdenství, an nepatrné práce a zásluhy lidské v míře nejhojnější odplatí, neb »bohatý jest Bůh« — píše sv. Pavel — »v milosrdenství pro velikou lásku, kterou nás miloval.« (Efes. 2, 4.)

Hospodář v dnešním evangeliu vyplatil smlouvenou mzdu všem dělníkům bez rozdílu a reptající proti stejné mzdě poukazuje vším právem na uzavřenou smlouvu a svůj slib, a hájí při tom s velkým důrazem svobodu své dobročinnosti slovy: »Či oko tvé zlé jest, že já dobrým jsem?«

Nespokojení dělníci jsou nám, drazí posluchači, představiteli jedné z neřestí, která tak často lidský život otravuje a vzájemnou lásku a svornost hubí. Každý z nás zná dobře tuto ohavu, jejíž jméno — závist! Hospodář neublížil nikomu; všem vyplatil na poslední haléř slíbenou odměnu za jejich namáhání; ale hrabivost lidská spojila se se závistí a vychrlila výčitku: »Tito pracovali jen jednou hodinu a rovnými učinil jsi je nám!« (Mat. 20, 12.)

Závist hlodá neustále v srdcích lidských a jest nesporně jednou z příčin nynějších třídních bojů a neutěšených, rozervaných poměrů. Učinmež tedy toto téměř všeobecné zlo předmětem dnešní své zbožné úvahy, abychom se ho tím pečlivěji varovali!

* * *

1. Závistivým jest — učí katolická mravouka — kdo se z čiré nepřejičnosti ze štěstí svého bližního zarmucuje nebo z jeho neštěstí raduje. Jak svou povahou, tak svým původem jest závist hříchem v pravdě dábelským. Mezi všemi hříchy, jichž se člověk dopustiti může, není žádného, jenž by duši lidskou činil tak podobnou ďáblu, jako závist; vždyť i v obecném životě označujeme závist jako vlastnost dábelskou, říkájce, že ten neb onen člověk projevuje vůči svým spolubližním dábelskou závist a dábelskou závistí je pronásleduje. Sám Duch sv. učí ústy proroka, že »závistí ďábla přišla smrt na svět a zakoušejí ji ti, kteří patří jemu.« (Moudr. 2, 24–25.) — Podstatnou vlastností boží jest láska, neb: »Bůh jest láska, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm« (I. Jan 4, 16.) — píše sv. Jan. Podobně základní vlastností ďáblou jest závist. Záviděl Bohu Jeho nejvyšší dokonalost, proto vzbouřil se proti Němu, říkáje dle svědectví Isaiáše proroka: »Vstoupím na výsost oblaků, budu podobný Nejvyššímu.« (Is. 14, 14.) — Záviděl dobrým andělům, proto pustil se s nimi v urputný boj, neb »stal se boj veliký na nebi« — učí Písmo — »Michael a andělé jeho bojovali s drakem.« (Zjev. 12, 7.) Záviděl i lidem jejich blažený stav v ráji pozemském, přátelství boží, jehož v tak hojně míře požívali, naději na věčnou blaženost v království nebeském, z něhož se on sám svou pýchou a závistí vyloučil, — a proto vidíme tam v ráji ďábla v podobě hada, slyšíme jeho úlisný hlas: »Proč přikázal vám Bůh, abyste nejedli z každého dřeva rajskeho?« (I. Mojž. 3, 1.) — Hle, ďábel — otec lži, otec a učitel také závistí! Sv. Vincenc Ferrerský píše: »Jako Spasitel řekl: Po tom pozná svět, že jste učedníci moji, budete-li se ve-spolek milovati, tak může i ďábel říci: po tom pozná svět, že jste učedníci moji, budete-li se vzájemně nenáviděti, jako já jsem nenáviděl vás.« Může-liž býti nepravosti ohavnější, než ta, která

člověka nejvíce od Boha odvrací a ďáblu nejvíce podobným čini? A takovou nepravostí jest závist.

2. Každá jiná neřest, každý jiný hřích může se vymlouvatí nějakou aspoň zdánlivě dobrou pohnutkou. Lakomec přikrývá svou zlobu zástěrkou spofivostí; nestřídmy se vymlouvá, že musí jísti a pít, aby ukojil hlad a žízeň a tělo své při síle a svěžesti zachoval; pyšný tvrdí, že se mu jedná jen o čest a dobré jméno; ano i ten zhýralý smilník se skrývá za nauky mnohých nesvědomytých lékařů hlásajících, že prý uspokojení tělesných pudů a žádosti je k zachování zdraví prospěšno, ano nevyhnutelno; jediný závistník nemůže uvéstí nijakého důvodu a žádné omluvy svého nešlechetného smýšlení a jednání! On závidí z pouhé zloby, nedostatek lásky jest jediným pramenem jeho neřesti a vším právem volá svatý Jan Damascenský ve svatém rozhorlení: »Krm psy a uchlácholíš je; lichot lvu a zkotíš ho; ale závistníci budou mírností a povolností jen ještě zuřivějšími!«

3. Jeví-li se nám závist svou povahou i původem svým jako hřích dábel'ský, plný zloby a jedu, jaký div, že jsou také jeho následky jak pro hříšníka samého, tak i pro jeho okolí co nej-
osudnější? Písmo sv. předvádí Kaina, jako prvního závistníka mezi lidmi.

Důkaz, že oběť Abelova byla příjemna Hospodinu, byl příčinou jeho hněvu. Abel neublížil mu ani slovem ani křivým pohledem. Nebylo vinou Abelovou, že ledabylá a neuctivá oběť Kainova nenalezla milosti před Pánem Bohem; vinu měl jenom Kain a jeho bezbožnost. A přece zmocnila se ho závist, z ní povstal hněv na rodného bratra a to v takovém stupni, že »až opadla tvář jeho«, a když ani důtlivá výstraha boží nezlomila hříšné smýšlení závisti oslepeného Kaina, tu naplnilo se slovo Ducha sv., že »závistí přišla smrt na tento svět« (loc. cit.). Ovocem závisti byla byla hrozná první vražda — ano bratrovražda! Trest však následoval v zápětí! Jako psanec bloudí Kain stíhán výčitkami svědomí, sám praví: »Budu tulákem a poběhlíkem na zemi a každý, kdo mne nalezne, zabije mne.« (I. Mojž. 4, 14.) Utíká pouští, děsí se při pohledu na dravou zvěř a při šelestu listů stromového — bojí se tmy — skrývá se před světlem; hle, odplata závisti, ovšem odplata plně zasloužená! Zdaž nemá pravdu svatý Řehoř Nazianský, že »závistník jest sám svým katem«? A chcete-li ještě více důkazů této smutné pravdy, nuže, vzpomeňte na Esaua, vzpomeňte na bratry Josefovy, které závist zavedla k vražednému plánu proti nevinnému bratru! Zármutkem zdrcený otec Jakub volal: »Zvěř nejhorší pohltila ho, šelma sežrala Josefa!« (I. Mojž. 37, 33.) Ano, byla to dravá šelma — ale jméno její jest: závist. Vzpomeňte na farisee a zákonníky židovské, jichž závistí terčem byl sám Syn boží, kteří v nádvoří Pilátově plní zloby volají: »Krev jeho přijď na nás a na naše syny!« (Mat. 27, 25.) Hle, kolik tu výmluvných svědectví z posvátných dějin, která nezvratně dokazují, že závist jest původem duchovní i časné bídy jak pro hříšníka samého, tak i pro jiné lidi, že závistník je — abych opět

užil slov sv. Řehoře — sám svým katem i katem a škůdcem svých bližních!

4. Ostatně pozorný rozhled v dějinách světových i ve vlastním našem životě potvrzuje biblická svědectví v plné míře. Znáte možná, nejmilejší, příběh vylíčený učeným Causinem o dvou sousedech, z nichž jeden byl naplněn neukojitelnou závistí proti druhému. Jeho moudrý panovník, zvěděv o tom, chtěl jej vyléčiti; zavolal jej k sobě a řekl: »Žádej, co chceš, a já ti tvou prosbu vyplním, ale s podmínkou, že tvůj soused, s nímž v nepřízni žiješ, obdrží dvakrát tolik co ty!« — Ó, jak tu zbledl bídný závistník, jak chvěl se na rozpacích, oč by měl svého krále požádati, aby jeho nepřítel neměl z toho žádného zisku! »Co si mám vyprositi?« — tak asi rozvažoval. »Snad 1000 dukátů, snad drahocenné perly a skvosty? Nikdy! — neboť můj soused by dostal dvojnásob! Ha, vím, oč požádám!« A již přednáší ustrnulému králi prosbu, kterou mu závist našeptala. »Prosím, ó králi, dej mně vypáliti jedno z mých očí!« — Ejhle, nepochopitelnou zlobu závisti, jež, aby bolesti býti svědkem štěstí svého bližního, raději muky a bolesti trpí, raději tak vzácného daru božího, jako jest zdravé oko, se zřká, jen když cíl její zášti bude dvojnásob bolestně poškozen! Zdaž není závistník v pravdě svým vlastním katem?

A nepotvrzuje nám každodenní zkušenost truchlivý tento zjev v plném rozsahu? Nazval jsem již závist jednou z hlavních příčin nynějších třídních bojů, a myslím, že vším právem. Kdyby nevláda mezi námi nepřiseň a nepřejícnost, kdyby nehleděl příslušník tak zvané pracující třídy čili — jak sám sebe rád nazývá — proletář závistivým okem na svého spoluobčana, jenž snad zdánlivě žije v poněkud lepších poměrech, kdyby každý hospodařil svědomitě s hřivnou, kterou mu nebeský hospodář světil, byť i se mu někdy zdála jen skrovnou a nepatrnou, — tu by společnost lidská nebyla otfřásána až ve svých základech, nebyli bychom svědky tak rozháraných poměrů, tak všestranné nejistoty a nespokojenosti. Závist zaslepuje davy, že chtivě pohlíží na cizí statek, že se ho všemi — i nedovolenými — prostředky domáhají, zapomínajíce, že by jejich lačnost nebyla nasycena ani bohatstvím pověstného krále Krösa, nýbrž neustále by toužila po větším a větším blahobytu. Toť smutný důsledek moderní kultury, která nezná jiného štěstí, než ve smyslných požitcích a prchavých statcích pozemských; toť úpadek světa, jenž Bohu vypověděl službu a dal se ošáliti otcem lži a závisti — dáblem!

Závist vniká do života rodinného a otravuje posvátné svazky lásky mezi sourozenci — dnes právě tak jako na počátku dějin v rodině prarodičů. Pro bídný mamon, pro zdánlivou přednost některého z dítek vznikají hádky a rŕznice v rodinách, povstávají pohoršlivé soudy a procesy, a mír, a láska a jednomyslnost — tyto největší okrasy a poklady rodinného spoluzití — mizí čím dále tím více. Závist vypudila svornost z obcí, a hledáte li, drazí v Kristu, příčinu tolika zločinců: vražd, paličství, zlomyslného ničení a poškozování cizího majetku, hanobení dobré pověsti a ji-

ných podobných nepravostí, najdete ji nejsnáze a nejčastěji v závistí. A co v rodinách a obcích se jeví v rozměrech malých, totéž shledáváme ve velkém v celé společnosti lidské. Závist podkopává a rdousí pokoj a blahobyť, „oko lidí jest zlé, poněvadž Bůh k některým svým dítkám zvlášť dobrý jest.“

5. Chceme-li, přátelé drazí, přispěti, aby rodina, obce, stát a celá společnost lidská z tak záhubné choroby ozdravěly — kde as najdeme vhodného léku? Jedině v návratu k upřímné a opravdové lásce k bližnímu, kterou Ježíš Kristus spolu s láskou k Bohu prohlašuje za základ vši dokonalosti, jedině v pevném přesvědčení, že všichni lidé tvoří jednu velkou rodinu boží, v níž každému podle nevystihlých záměrů božích vyměřena zvláštní životní úloha. Sv. Pavel vykládá tuto důležitou pravdu příkladem vzatým z lidského těla: „Jako tělo jest jedno a přece mnoho údů má, všechny pak údy těla, ač jich mnoho jest, jen jedním tělem jsou, tak i Kristus . . . Nemůže oko říci ruce: „Nepotřebuji tebe, aneb zase hlava nohám: „Nepotřebuji vás,“ nýbrž mnohem potřebnější jsou ty údy těla, které se zdají slabšími . . . Vy jste tělem Kristovým a údy jeho podle údělu.“ (I. Kor. 12. 12 seq.) Hle, tak má nazíratí křesťan na společnost lidskou a její službu. Jedna vlastnost jest společnou nám všem bez rozdílu, totiž, že jsme údy duchovního těla Kristova, pročež musí nám býti lhostejným, vykázal-li nám nebeský Otec to neb ono místo, tu neb onu činnost v tomo duchovním těle. Jsem-li okem, to jest: mám-li přednější místo ve společnosti, anebo jsem-li jen nohou v některém podřadném povolání, — vždycky musím v přikázaném oboru svědomitě pracovat, neohlížeje se závistivým zrakem na ty, jimž byla vyšší činnost přidělena; musím si býti vědom, že každé poctivé zaměstnání jest čestným a obecnému blahu užitečným, abych jako dobrý a věrný dělník nebeského Pána na Jeho vinici pracoval k Jeho oslavě, sobě i jiným k prospěchu časnému i věčnému. Amen.

Leon. Rendl.

Na slavnost Očišťování Panny Marie.

O významu chrámových světél.

„Světlo k osvětlení pohanův a k slávě lidu svého israelského!“

(Luk 2, 32.)

Doslovně vyplnilo se v den, jehož památku si dnes připomínáme, proroctví Malachiášovo: „Náhle přijde do chrámu svého panovník, po němž toužíte!“ (Malach. 3, 1.) Po prvé překročil dnes božský Spasitel na loktech své panenské matky Panny Marie práh nádherného chrámu jerusalemského, valnou většinou návštěvníku chrámu ovšem nepoznáán, ale ctihodným Simeonem a prorokyní Annou jako zaslíbený Vykupitel radostně pozdraven. Z úst spravedlivého a bohabojného Simeona vytryskl tu nadšený chvalozpěv, který se sv. církev každodenně v církevních hodinách

modlí: »Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého v pokoji!« (Luk. 2, 29.), chvalozpěv sice krátký, ale hlubokého významu, v němž zbožný stařec zřejmě vyznává svou víru, že nemluvnátko na loktech sv. Panny jest očekávaným Spasitelem, že jest »světlem k osvícení pohanův a k slávě lidu svého israelského!« Světlem nazývá Duch sv. ústy Simeonovými Pána Ježíše, tak jako Spasitel později sám o sobě prohlásil: »Já jsem světlo světa, kdo mne následuje, nechodí ve tmě, ale bude mít světlo života!« (Jan 8, 12.)

Jaký div, draží v Kristu, že sv. církev s památkou obětování Jezulátka v chrámu čili Očištování Panny Marie již od pradávných dob spojila krásný a poučný obřad svěcení svící jak pro potřebu bohoslužby veřejné, tak i pobožností soukromých, svící, jímž naši zbožní předkové dali jméno »hromniček«, poněvadž je za nebezpečného hromobití rozsvěcovali a při jejich svitu Pána Boha za ochranu prosili! Svíce a vlnná její zář má vůbec v náboženském životě katolické církve hluboký a nejvyšší poučný význam; a slavnost dnešní a s ní spojený obřad žehnání svící nás důtklivě vyzývá, abychom si položili otázku: proč, za jakým účelem svatá církev při bohoslužbě světél užívá? Odpověď na tuto otázku budiž předmětem dnešní sváteční úvahy!

* * *

Bylo by zbytečno dokazovati a obšírně vykládati, že světlo jest jedním z podstatných činitelů v přírodě, jejím vývoji a životě. Sám Stvořitel podává toho patrný důkaz, když na počátku svého tvůrčího veledla pronáší všemocné slovo: »Budiž světlo!« (I. Mojž. 1, 3.) — jakoby tím chtěl položit základ viditelného světa, na němž by dále vybudoval celý vesmír ve vši jeho kráse, v celém jeho souladu. A mělo-li světlo při stvoření světa své čestné a popřední místo, poučuje nás vlastní zkušenost, že totéž místo zaujímá i na dále v trvání a životě veškerenstva. Světlo jest jednou z hlavních podmínek života, podporuje vzrůst a zdárný vývoj bylin, působí blahodárně na tělesnou soustavu a organismus živočichů a člověka — jejich krále — ano má mocný a nejvyšší důležitý vliv i na duševní náš život. Chcete-li důkaz, obraťte se jen do krajin věčných temnot na severní točně naši zeměkoule! Najdete tam jen samý led, zakrnělé rostlinstvo a lidi ubohé tělesně i duševně. — Když Pán Bůh ranami egyptskými chtěl Faraona donutit, aby propustil lid israelský z otroctví, tu stupňoval své tresty, posílaje naň metly čím dál tím hroznější a citelnější. Vrcholem ran bylo ovšem pobití prvorozených v celém Egyptě; ale bezprostředně předcházely třidenní tmy; neboť »vztáhl Mojžíš ruku k nebi: a staly se tmy hrozné po vši zemi egyptské, za tři dny. Žádný neviděl bratra svého, ani se nehnul z místa, na kterémž byl« (II. Mojž. 10, 22.) — tak vypravuje Písmo! Hle, důkaz, že i dle soudu vševědoucího Boha jest světlo jedním z nejčelnějších jeho darů, když jeho ztráta co do krutosti mohla býti překonána jen smrtí, jen pobitím všech prvorozených v rodinách i ve stádech!

*

Má-li však světlo, jako první dar Boha Stvořitele, v přirozeném životě takový význam, tu nemůže nám býti podivným, že mu také v životě mravním a náboženském vykázána úloha nad jiné důležitá a že svatá církev hned od svých počátků zavedla užívání světla jako mocný prostředek náboženské výchovy věřících do své bohoslužby. A kde hledati důvody tohoto církevního zařizení?

1. Drazí posluchači! První pohnutka jest záru historického čili dějinného. Nebylo církvi třeba ani vzpomínati na rozkaz boží daný Mojžíšovi: »Udělaš svícen kovaný ze zlata nejčistšího!« (II. Mojž. 25, 31); neboť svatostánek židovský a celé jeho zařizení mělo býti jen předobrazem a stínem chrámů křesťanských, mělo svoji oprávněnost jen do založení pravé církve Páně. Stačila slavná minulost církve, aby ji pohnula k užívání světla v jejích svatyních. Nepatrné a s tak krvavými boji spojené, ale tolika důkazy vznešeného hrdinství oslavené počátky církve byly a zůstanou povždy její chloubou, jejím triumfem a v duchovním ohledu jejím zlatým věkem. Věřící nemohli sice konati veřejně svých náboženských schůzek; skrývali se v soukromých domech, v podzemních hřbitovech, tak zvaných katakombách; z opatrnosti shromažďovali se v hodinách nočních — a tu bylo přirozeno, že museli užívatí světla, aby se bohoslužebných úkonů mohli účastniti. Již sv. Lukáš dosvědčuje ve Skutcích apoštolských, že sv. Pavel na třetí své apoštolské cestě v Troadě kázal věřícím v neděli a »protáhl řeč až do půlnoci.« A při lámání chleba t. j. při mši sv. »bylo mnoho světla v síni, kde byli věřící shromážděni« (Sk. ap. 20, 7 - 8). — Jak vroucí a Bohu milé modlitby vystupovaly tehda k nebesům při záři světla z úst a srdcí prvních křesťanů, plných víry a lásky k božskému Spasiteli! Jak často byla bohoslužebná světla svědky nejen velkých zázraků, ale i mučednické statečnosti a hrdinného sebeobětování v dobách pronásledování během třech století svaté církve! Vzpomínka na období církevních dějin tolika důkazy křesťanské dokonalosti proslavené měla a má zůstatí v církvi sv. po všechny časy zachována, a každá svíce, která se při bohoslužbě rozsvěcuje, jest hlasatelem této slávy a volá svým zjevem: »Pamatuj, křesťane a křesťanko, na doby, v nichž ne při slunečním světle, nýbrž při záři svící a pochodní tvoji slavní předchůdcové Pánu Bohu sloužili, obět nejsv. konali a tak často i samy sebe z lásky k Bohu a Ježíši Kristu obětovali; buď věrným následovníkem tak zasloužilých předků!« — Hle, první a zajisté posvátný důvod, proč při bohoslužbě světla užíváme! Chceme tím vzdáti svůj hold, projevití svou vděčnou úctu svaté památce prvních vyznavačů Kristových, jeho hrdinných mučedníků.

2. Světla v našich svatyních mají mimo to význam symbolický a věroučný. Ve svém prvním listu píše sv. Jan: »Tato jest zvěst, kterou jsme slyšeli od Něho a vám zvěstujeme, že Bůh je světlo a tmy v něm není žádné.« (I. Jan 1, 5.) Bůh, jako souhrn i pramen vši pravdy, jest nesmírným sluncem, z něhož vychází a k němuž se vztahuje všeliká pravda. Bůh, nejvyšší svatý a do-

konalý, jest prvním zdrojem veškeré svatosti a dokonalosti; a v poznávání Boha a přizpůsobení se Bohu jako svrchovanému ideálu a vzoru pravdy a svatosti záleží pravá dokonalost člověka v životě pozemském a v patření na Boha jako souhrn pravdy a svatosti záleží nekonečná blaženost v životě posmrtném. Odtud také ona zbožná modlitba církevní, kterou provázíme duše zemřelých na věčnost: »Odpocinutí věčné dej jim, Pane, a světlo věčné ať jim svítí!« Odtud také první z věroučných důvodů, proč svatá církev při bohoslužebných úkonech světel užívá; jakoby chtěla názorně hlásati: »Pomni, křesťane, že jsi dítkem toho, jenž jest jediným věčně zářícím světlem, v němž a od něhož tvůj rozum neustále může čerpat proudy neomylné pravdy, v jehož blaženém patření tvá duše má jednou naléztí své dokonalé uspokojení, své nehybnoucí štěstí!« — Svíce na oltáři, svíce v ruce věřícího křesťana svým čistým plamenem k nebi ukazující obrací naše duše k jedině spolehlivému prameni vši pravdy, svatosti a dokonalosti, k bytosti »ve světle nám — smrtelníkům — nepřístupném přebývajícím« (II. Tim. 6, 16), k samému Bohu nejvyššímu.

Světlo jest však symbolem a obrazem zvláště druhé božské osoby, Pána našeho Ježíše Krista. — Slyšeli jsme již proroctví Simeonovo, v němž nazván jest Spasitel »světlem . . . (text)«. — Slyšeli jsme rovněž Jeho vlastní významná slova: »Já jsem světlo světa; kdo mne následuje, nechodí ve tmě, ale bude mítí světlo života!« (Jan 8, 12.) Tmy, broznější a zkázonosnější než ony tmy egyptské, pokrývaly celý svět, celé člověčenstvo jako osudný násedek hříchu; a čím více člověk do hříchu, nevěry a bezbožnosti zabředal, tím přišerněji doléhaly naň mraky bídy a pokleslosti mravní. Tu vyšlo konečně slunce, aby zaplašilo tmu! »Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi!« Přišlo »světlo pravdy, kteréž osvětluje každého člověka přicházejícího na tento svět!« (Jan 1.) A toto nadpřirozené, nebeské světlo, Syn boží Ježíš Kristus, zjevilo se nám v průvodu světla viditelného, aby tím patrněji naznačilo účel svého příchodu na tento svět. Na pláních betlemských oznamují andělé Jeho zrození a nebe jejich blahou zvěst provází jasnou září. Na hoře Tábor odhaluje Spasitel vyvoleným učedníkům na několik krátkých okamžiků svou božskou velebnost a odívá se v nebeské světlo. Svým učením zbavuje nás, jako uzdravil slepce od narození, duševní slepoty a praví: »Já jako světlo přišel jsem na svět, aby žádný, kdo věří ve mne, nezůstal ve tmě!« (Jan 12, 46.) — Ó, tu chápeme, drazí křesťané, proč tenkrát, když zločinné ruce katanů vztýčily kříž na hoře Kalvarii, když na krvavém tomto oltáři Syn boží se obětoval, ducha svého v ruce nebeského Otce poroučuje, — proč tehda pohaslo také na celé tři hodiny Jeho smrtelného zápasu slunce na obloze, proč, jak píše sv. Matouš (27, 45) »od šesté hodiny stala se tma po vsi zemi až do hodiny deváté!« Slunce viditelné a přirozené zhaslo v té posvátné době na znamení, že nebeské světlo světla, Ježíš Kristus, s touto, Jeho krví očistěnou, zemí se loučí! A proto — může-liž býti mocnější a živější upomínky na Spasitele »světlo

k osvětlení národů, nežli zář světél, která se při pobožnostech a obřadech chrámovými prostory rozlévá?

Než, přátelé draží, také třetí božská osoba Duch sv. nalézá ve světle chrámovém svého zobrazení. Duch sv. jest dárce světél a duševního ohně, to jest milosti boží a svatosti. Proto zjevil se v památný den letnic v podobě ohnivých jazyků, snášejících se s nebe na shromážděné apoštoly. Jemu tedy, jež svatá církev v hymnu »Přijď Duše svatý!« výslovně jako dárce světél vzývá, Jeho působení v duších a srdcích platí také symbolické čili obrazné užívání světél na našich oltářích a při našich pobožnostech. Ejhle, jak důrazně nám kostelní světlo připomíná základní křesťanskou pravdu, učení o Bohu trojjediném, poukazující na Boha Otce, Syna i Ducha sv., hlásající a udržující víru v toto vznešené tajemství!

3. A co mám říci o mravoučném významu chrámových světél? — Zdá se mi, nejmilejší, že ta věčná lampa před svato-stánkem, že každá oltářní svíce jest výmluvným mravokárcem, jenž nám neustále slova Spasitelova do srdcí volá: »Vy jste světla světa . . . Nerozsvěcují svíce a staví ji pod kbelec, ale na svícen, aby svítila všechněm, kteří jsou v domě. Tak světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví Otce vašeho, jenž jest v nebesích!« (Mat. 5, 14—16.) Ze světél bohoslužebných zaznívá k nám výstražný hlas sv. Jana: »Chodíme-li ve tmě, lžeme a nečiníme pravdy. Chodíme-li však ve světle, jako jest ve světle Bůh, máme společenství vespolek, a krev Ježíše Krista, Syna jeho, očišťuje nás od všelikého hříchu.« (1. Jan 1, 7.) Jako učedníci a vyznavači Toho, jenž nazván byl od Simeona »světle . . . text)«, máme konati skutky světla, t. j. zachovávat jeho spasitelná přikázání, řídit se jeho příkladem, jedním slovem: žít životem křesťanským spravedlivým, býti »syny světla« a ne syny Bohu odcizeného světa. (Luk. 16, 8.) Hle, přátelé, první a nejdůležitější pravidlo života, které nám zář chrámových světél ustavičně na srdce klade! A kéž bychom přijímali ochotně toto napomenutí, kéž bychom nepatřili k těm, o nichž praví Duch sv. v žalmu: »Oči mají a nevidí!« (Ž. 113, 5), kéž bychom nezavírali zraku svého a srdce prospěšným pokynům světla při bohoslužbě zářícího! Ale co vidíme kolem sebe, co shledáváme sami ve svém smýšlení a počínání? Nemusíme chodit do dalekých zemí a krajů! Zůstaňme jen doma ve své milé vlasti, a poznáme bez dlouhého bádání, že výčitka: »Oči mají a nevidí!« jest až příliš oprávněna. Jest nás, katolíků, v naší republice 80 procent; a přec! kde jest ten katolický, křesťanský spravedlivý život? kde plnění přikázání božích a církevních? kde konání skutků účinné lásky k bližnímu a křesťanského milosrdenství, kde sebezapírání a boj proti hříšným žádostem? kde upřímost a poctivost? Jsou to — Bohu žel! — zjevy tak řídké a vzácné, jakoby u nás nebylo 80, nýbrž 20 procent vyznavačů Kristových. Ó, tu třeba, draží křesťané, přiložiti ruku k dílu, třeba svítiti světlem Bohu milého života a varovati se temností nevěry a hříchu, býti katolíky ne jménem, nýbrž životem a celou osobností!

Jak rádi používají nepřátelé křesťanství nynějšího náboženského a mravního úpadku lidské společnosti k nejjizlivějším útokům proti naší sv. víře! Před nedávnem konal se ve Vídni sjezd nevěrců, na němž se neustále opakovaly zvučné fráze: »Křesťanství pro moderního člověka nepostačuje, křesťanství selhalo — selhalo zvláště za světové války!« tak a podobně bylo tam slyšeti z úst nevěreckých řečníků ve všech kulturních jazycích. Případně odpověděla jedna zbožná katolická spisovatelka: »Tyto výčitky jsou vrcholem farizejství, a podobají se nářku člověka, jenž pramen křišťálové, zdravé vody ucpal smrdutou mrvou, a potom se zlobí a proklíná a láteří, že z pramene teče voda odporně páchnoucí, špinavá a nezdравá!«

Ano, tak jednal svět; a — Bohu budiž žalováno! — tak si počínali a namnoze ustavičně počínají i ti, kteří se katolíky nazývají! Zdravý pramen víry sami svévolně znečišťují svým bohopustým smýšlením a životem, ucpávají ho násilně, aby nemohl proniknouti život soukromý, rodinný a veřejný; s úlisností a houževnatostí až dábelskou pracují k tomu zhoubnému cíli, aby zvláště duše mládeže byly zbaveny jeho blahodárného vlivu; a potom mají ještě odvahu tvrditi, že křesťanství selhalo, že se přežilo, že nemůže býti více spolehlivým a dostatečným zákonem lidského jednání! — Zdaž může býti troufalejšího a zavilejšího pokrytectví?

Vraťme se jen, přátelé drazí, k »světlu pravému, kteréž osvěcuje každého člověka přicházejícího na tento svět« (loc. cit.) a nehoňme se za různými klamavými bludičkami! Nestavme mezi světlo nebeské a své stěnu pýchy a z ní prýštlíci nevěry, stěnu smyslnosti a otroctví tělesným požitkům, stěnu lakomství a nezřízené touhy po pomíjejících statcích světa, — a Kristus Ježíš a Jeho svatá víra, která dle slov sv. Jana »přemáhá svět« (I. Jan 5, 5), bude opět »světlem k osvětlení národů«, zdrojem jejich časného i věčného blaha! Amen.

Leon. Rendl.

Řeči příležitostné.

Co praví víra a věda o původu světa.

Předneseno Msgr. Frant. Vaněčkem.

Velice se mi v paměť vrylo slovo Šalamounovo v knize Kázatel 3 v II.: »Všecky věci dobré učinil časem svým a svět vydal hádání jejich, aby nenalezl člověk díla, kteréž jest působil Bůh od začátku až do konce.« Ano ten svět či jak jinak říkáme Vesmír neb po řecku Kosmos (pořádek) jest hádankou dosud. Několik pravd o světě nám sděluje víra, několik odpovědí nám skromně a pokorně napovídá jen věda, ostatní odpovědi jsou jen výroky hadačů, kteří o sobě tvrdí, že vše ví, ale nevědí ničeho. Abych

tomu dal konkrétnou formu, díím, že se opakuje to, co se dalo za stara v Athénách v době Sokratově, který o sobě tvrdil, že vlastně ničeho neví, a zahanboval sofisty, kteří se drze holedbali, že na vše dovedou odpovídati. Ty vlastnosti zůstávají vždy v li-dech. Tak jest také s vesmírem Božím, o němž Kristus Pán pravil, že pomine, ale slovo Jeho nepomine. Proto krátce vytknu nejprve to, co nám víra hlásá o světě. Jest toho jen málo a to málo jest v málo slovech: věřím v Boha Otce, Stvořitele nebe i země.

I:

Vesmír, slovo ráže již sv. Cyrilla a Methoděje, nám napo-vidá o světě, že vše jest učiněno v míře a počtu a váze, jak to také Písmo sv. naznačuje, že ve všem stvoření musíme viděti míru, počet a váhu, či úmysl a účel přiměřený a moudrý, tak že Carlyle, svědomí Anglie nazvaný, mluvě o vesmíru praví, že člověk roz-umný a slepý, kdyby byl postaven na vrch a otevřel se zrak jeho a viděl vycházející slunce aneb měsíc a hvězdy, že by byl první jeho asi projev, že by poklekl v němž úctě a klaněl se Stvořiteli.

Toto vedlo k mocnosti Boží jest hádankou všech věků. Není otázkou dneska, ale věků lidských. Co o něm máme věditi lze vyjádřiti několika větami.

1. Bůh jest původce všech věcí viditelných i neviditelných. Kon-boží moci, kteráž dává bytí všemu, nazýváme stvoření, ale tím není vysvětleno to tajemství Boží tvůrčí moci.

2. Bůh stvořil i základní látku světa, z níž upravil vesmír dle zákonů, jím daných. A to jest také tajemstvím pro nás.

3. Vesmír ani hmota není věčný, nýbrž povstal, časem. Má vesmír svůj začátek a bude míti také svůj konec.

4. Bůh stvořil svět zcela svobodně, ničím nutkán.

5. Celý vesmír byl stvořen, aby hlásil nekonečnou Boží moc, d obrotu a lásku, a aby i člověk blažen byl.

To jsou zákonné pravdy, které se nám předkládají k věření. Ve všem ostatním výkladu, jak vesmír povstával jest dána nám volná dráha ku bádání a poznání.

Mnozí dávají se másti představami lidskými o stvoření ať věcí hmotných či duchovních, ať živých či mrtvých. O tom, jak po-vstal svět, ponechal Bůh bádání lidskému, ale 3 mezníky nám postavil.

1. Svět není věčný, nýbrž na čas.

2. Svět má svého původce,

3. jenž tvořil svobodně, aby se nám ve stvoření poznati dával. To jest krátký katechismus víry o vesmíru a jeho stvoření.

Volno jest nám bádati, zda povstal vesmír v době krátké či dlouhé, zda tvořil Bůh ty světy hotové, či zda je nechal vyvíjeti dle zákonů, které do hmoty vložil a dle sil, které stvořil.

To není nějaký ústupek novým teoriím, vždyť už sv. Augustin před 1500 lety (*De Genesi ad lit. I. 6 cap. II. a 12 Migne Patrum lat. XXXIV. 347 348*) shledává, že Boží všemohoucnosti a moudrosti více se zdá odpovídati, že stvořil Bůh hmotu a pak ji dle zákonů daných nechal vyvíjeti v ten krásný kosmos. Bůh nezasahá bezprostředně tam, kde může přirozenými příčinami působiti. To jest základní věta křesťanského výkladu o přírodě, o čemž psali největší naši bohoslovci dávných století, z nichž uvádím jen ještě 2 totiž Suarez (jehož jubileum se loni konalo), (*De oper. sex dier. I. 2 c. 10 a 12*) a sv. Tomáše Aquinského (*s. c. gentes 3 c 77*) Z toho můžete poznati jak volné pole k volnému bádání jest ponecháno nám, a jak úzkoprsí jsou ti, kdož po způsobu pohanů z doby Augustinovy se posmívají nám, že Boha v historii stvoření představujeme jak hrnčíře, jak tělo člověka z hlíny hněte a Augustin to nazývá: *nimum puerilis cigitatio*, (příliš chlapecké myšlení.) Vždyť písmo sv. není knihou přírodopisnou, jež by měla ukájeti otázky naše, nýbrž knihou náboženských pravd, jak to věfici hvězdář Kepler již napsal: »jest pokárání hodné zneužívati bible ku odpovídání otázek o světě.«

Důležité jest vytknouti, že sv. víra doznává všude tajemství, s nímž se všude setkáváme, a že nám všude nezbyvá než to, co Göthe napsal: *tiše uctívati tajemství*, aneb jak Bac. Ver. dí: víra jest vůně vědy, neb Pius IX. volal »ubohá věda, která neučí Boha milovati!«

Však poctivá věda úplně souhlasí s námi.

II.

Vědou rozumíme ono opravdové a pracné bádání o celém vesmíru podepřené nespornými fakty, výsovězácnými i prospěšnými lidstvu, ne však mluvení lidí o věcech, jichž základ ani z dálky neznají. Co není doloženo faktem není ještě vědou.

Věda skutečná dokazuje, že celý vesmír, který vidíme, měl svůj počátek, a že bude míti také svůj konec a sice ne právě v nekonečných časových distancích. Celý vesmír jest jako hořící svíce, která také dohoří, jakož, že také měla svůj začátek, kdy začala hořeti a svítiti. To praví vědci a plně souhlasí s věrou.

O jednotlivostech vesmíru a o zákonech jím vládoucích vědí však právě tak málo, jako víra málo povídá, a vyhláshují základy vesmíru za veliké tajemství. Uvedu sedm otázek člověka, který po tisíciletí se po odpovědi pídí a nedostává.

1. Odkud jest hmota, a co jest hmota, která nás ve všem obklopuje? a co jsou síly ji doprovázející.

2. Začátek pohybu.

3. Začátek života.

4. Zřejmý účel v řádu přírodním.

5. Původ citu a vědomí.

6. Původ rozumné myšlenky a řeči.

7. Svobodná vůle.

1. 2. a 5. otázku nazývá Du Bois Reymond transcendentální a nerozluštitelnou, o ostatních pochybuje také. O vůli pak svobodně nelze mluvit jinak než jako o tajemství.

Známa theorie Kant-Laplaceova, kterou třeba nazvat duchaplnou, a o níž by možno bylo i říci, že lze ji srovnati s věrou svatou, ona jest plná tajemství. Zůstávají stále nezodpovězené otázky: co jest hmota, co jest síla. O tom dal odpověď nesmrtelný Newton, když mluvil o svých zákonech tíhy, říka: že »tělesa se chovají tak, jako by se přitahovaly, to poznávám, zda se skutečně přitahují, nevím, a jak se mohou přitahovati, nemohu vůbec pochopiti.«

Jedna věc a tolik tajemství, jednu hlavu saně utneme a sedm nových jí naroste. Vysvětliti onu přitažlivost těles jest podmínkou vysvětlení dalších. Mrtvou hmotu a mrtvý pohyb hmoty nemůžeme vysvětliti, kterak vysvětliti život, který vidíme všude vškol? Tím životem můžeme rozuměti buď život počátečný v protoplasmě, neb život vyvinutý, tajemstvím zůstává vždy, a přírodozpytci s úctou stojí před ním. Abych jednoho jen citoval, Reinke (Naturw, Vortr.) praví: »neorganické substance, z nichž se první protoplasma na povrchu zemském musila utvořiti, mohou jen býti — kyselina uhličitá, železo, voda, kyselina sírová, fosforová a sloučeniny vápna a drasla. Jak z těchto sloučenin, živý prvotvar, jehož hlavními složkami jest bílkovina a chlorofil, se sama sebou měl utvořiti, jest pro vědu a vědeckou chemii, nepochopitelné — Pro vědecky myslícího přírodozpytce nezbyvá nic jiného, než viděti v první živé buňce na naší zemi tajemství, s něhož sejmuti roušku přírodní věda nemůže.« Vidíme opět, že ku této otázce věda odpovědi nemá. Souhlasí také zde věda s upřímnou vírou. Co jest dáno Purkyňovi našemu na jeho pomník vysehradský, za heslo, zůstává vědeckým faktem: každý živý zárodek jen ze živého zárodku pochází. Věda nezná vůbec, že by z neživé hmoty živý zárodek povstal. Život jest nevysvětlitelná otázka. Jest odpověď vědy stejná jako odpověď víry: tajemství vyjádřené slovy: řekl Bůh a stalo se, ale nevíme jak, a proč. Musíme vyznati s Reinkem: odkud pramíha, z níž celý systém světový povstati měl, odkud síly, které ji utvořily v soustavu sluneční, odkud živé zárodky, odkud rozum přišel, který člověka naplňuje, my nevíme, a nevíme rovněž ničeho o konci světa. (Reinke 20.)

Ač tolik věda mluví o nedostatku poznání, přece jest tak poctivou, že ukazuje k Tvůrci.

Slovutný fysik Clerc Maxwell (zemřel v Cambridgi 1879) o bádáních filosofických a přírodovědeckých učinil krásný výrok říka: že prostudoval mnoho systémů kříž na kříž, ale že nenašel jediného, který by jednal bez Boha nějak v něm ukrytého. Muže, které uvedu, nejsou důvody naší víry, nýbrž jsou ukázkou, že věda vede k Bohu, ano že studium přírody a vesmíru jest školou víry. V krátké přednášce nelze uvésti jich mnoho, nýbrž jen ukázkou.

Začnu v Newtonem, fysikem, matematikem a filosofem, který stanovil základní některé věty, z nichž vychází jeho hluboká víra: uvedu jen tři základní pravdy, jím hájené:

1. první se týká soustavy sluneční, o níž dří: »Elegantissima hæce solis, planetarum, et cometarum compages, non nisi consilio entis intelligentis et potentis oriri potuit. (Scholion generale.) Vznesená tato soustava slunce, planet a komet toliko z důmyslu a síly, bytosti rozumné a mocné, mohla povstati.

2. Druhá věta se týká různosti věcí stvořených, o nichž dří: Tota rerum conditarum pro locis et temporibus diversitas ab ideis et voluntate entis necessario existentis oriri potuit.

3. Třetí jedná o Bohu a zní: hoc de Deo, de quo utique ex phñomenis disserere, ad filosofiam naturalem pertinet. O Bohu jednati ze zjevů přírodních náleží do filosofie přírodní.

Tyto zásady však nejsou majetkem jen Newtonovým, ale všech myslitelů a vědců hlubokých až do doby nejnovější, uvedu ještě světový názor tří starších velikánů.

Lineáa s jeho doslovem svého života: »Já jsem viděl Boha v přírodě kráčeje kolem a dívaje se zpět, jako Mojžíš. Viděl jsem jej a oněměl překonán obdivem s hrůzou. Mohl jsem několik šlepiš jeho v díle stvoření odhaliti, a v dílech Jeho i těch nejmenších, ano v těch, které by se zdály, že neexistují, jaká Moudrost a jak nepopíratelná dokonalost!

Druhý výrok běhu z doslovu epochálního díla Kepplerova Harmon a, která končí: »Děkuji Ti, Bože a Stvořiteli, že jsi mi dal radost nad Tvým stvořením a úžas nad dílem rukou Tvých. Já slávu díla Tvého lidem oznámil, jak dalece můj duch konečný Tvou nekonečnost může obsáhnouti. Jest-li jsem byl sveden obdivuhodnou krásou Tvého díla, aneb jest-li jsem hledal vlastní čest u lidí, když jsem pracoval na díle, které ku Tvé cti bylo určeno odpust a buď mi milosrdným a milostivým.« — Jak krásný to soulad mezi věrou a vědou.

Třetí jest vzat z náhrobního kamene Koperníkova:

»Nežádám milost, jakou obdržel Pavel, aniž odpuštění hledám, jaké Petr dostal, ale jako jsi na kříži kajícímu lotru odpustil, tak budiž mně milostiv Pane.«

Nesmíme však pominouti muže přítomnosti, kteří nám poznatky svými vědeckými ukazují stejně k Bohu, jako starší.

Mädlar: zemř. 1874, jehož mapa měsíce jest nejlepším dosud odborným dílem, praví: »pravý přírodovědec nemůže popírati Boha. Kdo tak hluboce zírá do dílny boží, a tolik příležitosti má obdivovati se jeho vševědouce a věčnému řádu, ten musí v pokore ohnouti svá kolena před řízením svatého Boha.«

Přítel Darwinův Ch. Lyell angl. (geolog) dospěl docela k jiným závěrům než Darwin: »v kterémkoliv směru řídíme své bádání, všude nalézáme nejjasnější důkazy tvůrčí intelligence, její prozřetelnosti, moci a moudrosti.«

Největší fysik doby nové: Sir Kelvin (W. Thomson) ve své presidiální řeči v brit. spol. praví to, čemu jsme se učili v ka-

techismu: »Překonávající důkazy moudré a dobré účelnosti obklopují nás všude, a když nás někdy potíže, buď metafysického, aneb přírodovědeckého druhu na chvílku od ní odvádí, znova nám se vnucuje nezdolatelnou mocí, a ukazuje nám v přírodě vliv vůle svobodné a učí, že všechny živoucí bytosti na stále činném Tvůrci a zákonodárci závisí.«

Ti, kdož jménem vědy snaží se vykládati původ světa ze směsí prvků, atomů, molekulů, elektronů a pod. bez příčiny rozumné odbývá vtipně astronom Herschel, na jehož úsudek čekal Darwin se svou theorií, pravil: »vůle bez motivu, síla bez úmyslu, myšlenka bez rozumu, znamenitě by vyložily chaos, ale málo pomáhají ve výkladu něčeho.«

Dawson ve své geologii str. 228 píše: jsou jisté zásady, jichž pevně dbáme, bez bázně, že by nás mohl některý útočník překonati. Předně: »žádný systém o vesmíru nemůže nás zbaviti první příčiny, věčné a od sebe jsoucí tato první příčina musí býti živý Bůh, Jehož vůle jest poslední příčina a původ zákona přírodního.« Jest to jinými slovy vyjádřeno Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe a země.

Vidíme, že věda skromně mluví o tajemstvích stvoření, jak hmoty, tak vesmíru, života a člověka. Různé jsou theorie a výklady, ale všude se setkáváme s poukazem ku Bytosti rozumné, svobodné a věčné sebou bytující, všude dle Clerk Maxwella setkáme se se skrytým Bohem pod některým opsáním slovním. Jest to jako v Athénách po bitvě u Salámy, kdy hlavní vůdcové měli hlasovati komu patří palma vítězství. Ukázalo se, že každý z vojevůdců hlasoval v první řadě pro sebe a na druhém místě pro Themistoklea. Stoupenci různých teorií v zápalu pro svou myšlenku, hoří v první řadě pro svou theorii, a kdyby ta se neosvědčila, doznávají že slova Písma: na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Však třeba vysvětliti, proč běžné názory o původu vesmíru jsou v tak velikém odporu ku víře naší? To jest zajímavá studie psychologická spíše než přírodovědecká. Pokusím se o výklad.

III.

Vedle skrovné a pracné vědy, která svou nedostatečnost tolikrát opakuje, když má dáti vědecky správnou odpověď na některou ze sta záhad, jest také škola sofistů všech odborů, která jako v Athénách starých chvástá se, že vše vyloží, kdežto Sokrates jim dokazoval, že neví ničeho, a on sám že vyznává, že ničeho neví. Pavěda přírodní a filosofická není v ničem na rozpacích, hází slovy cizími, ale důkazy zůstává dlužna. To není věda, to jest solistika různých odborů vědy, ta ovšem stojí v odporu k víře. Tyto publikace pavědy, lehce psané, beroucí všelikou zodpovědnost člověka a dávající mu veškeru volnost, jsou vřtanou stravou pro povrchní mysle. Proto vidáme, že spisy vážné, podepřené fakty, tisknou se ve stu, ne tisíci výtisících, ale spisy pavědy

sofistické, hovící volnosti lidské, tisknou se v milionech. Uvedu několik ukázek na důkaz svého tvrzení.

Letos slavil celý učený svět památku 100letých narozenin Řehoře Mendla, souvěkovce dle jména vám více známého Darwinova, Vogta, Mollescota a Häckla. Mendelových spisů jest tak málo a tak malých, že mizí při porovnání s ostatními, ale význam jeho jest daleko větší než mnohých známých jmen. Mendel dal smrtelnou ránu Darwinovi ohledně jeho theorie o přírodním výběru a stanoví nezvratně, že vlastnosti otce a matky v říši bylin i zvířeny a i člověka dědí se dle určitých zákonů, a nelze mluviti o nekonečném vývoji, bez zákona a pravidla, nýbrž o určitých hranicích, v nichž se pestrá a různá proměna děje a opakuje. Zvrátil tedy Mendel jednu z nejhlavnějších Darwinových vět, která se stala duševním majetkem milionů lidí, ale nestala se proto pravdivou.

Darwin jako Goliáš dostal smrtelnou ránu od Davida-Mendela. Bludná theorie Darwinova o původu druhu stala se běžnou mincí, pravda vědecká Mendlova nepřišla za jeho života ani do oběhu. Na každé vesnici věděli poslední větu Darwinovu: člověk prý je z opice, ale nevěděli, že v Brně na Moravě v klášteře augustiánském žije přírodopysce Mendel, který dokazuje očitě na hráscích, že theorie Darwinova v tomto bodě jest nesprávná. Jubileum Mendlovo, celým světem vědeckým slavené, jest nám poučením, jak hlemíždím krokem jde poznání vědecké, a jak letí polověda neb pavěda.

Spisy materialistické, či jak si později dávaly jméno monistické, jsou vědou naprosto odsouzeny. Ony vypráví celé svazky o stvoření světa, ale věda jim dokazuje, že jsou jich výplody v odporu se zákony přírodními; ku př. Chvolson Häcklovi a jeho záhadám světa vytýká a dokazuje důkazy, že nerozumí zákonům fyziky. To však nevadí, že dílko Häcklovo vyšlo v překladech mnohých a dočekalo se četných vydání.

Tentýž úspěch měly spisy materialistů, souvěkých s Mendlem. Karel Vogt, profesor něm., býval radikálním členem frankfurtského parlamentu, kdež pro jisté události dostal zvláštní přívlastek. Pro svou působnost byl zbaven profesury, ale spisy jeho šly na odbyt a šířily materialismus v nejhrubších formách. Jeho spis »Köhlerglaube und Wissenschaft« doporučován i »N. Fr. Presse«, jím otravovány tisíce čtenářů, kteří nejhrubší blud brali za svatou pravdu.

Působnost spisů materialistů a monistů zasloužila by zvláštní pozornosti, vždyť dávají životu čtenářů směr. Uvádím ještě známý spis Moleschotův: »Kreislauf des Lebens«, podobný spis jako Häcklův.

Život Moleschotův jest současný s Mendlem, ale jméno jeho pronikalo po celé Evropě, on putoval ze švýcarské university na italskou. Mendel žil jako profesor střední školy, nebyl modní. O materialismu a jeho výkladu o vzniku světa vyjádřili se mužové ve světě vážení a odsoudili jej. Uvedu jen několik ukázek. Leslie

Stephen (Essay on Freethinking p. 89) že jest to dítě mrtvě rozené, nauka příliš hloupá a jen pro filosofy. Známý Comte nazval materialismus: nejnerozumější formu metafysiky. Clifford praví, že ji opustili všichni lidé učení a metafysikové, ježto říci, že rozum jest z fosforu, není tak omyl jako nesmysl. Však všechny rozumné posudky nezabránily, aby se nešířily spisy jejich v tisíci rodinách, kdež působily zhoubu. Rodina Moletschotova nezůstala ušetřena následků názorů světových, které autor šířil. Koloběh rodiny jeho jest zátažován před veřejností, dcera jeho v 17 letech dne 15./7. 1879 skončila sebevraždou, jeho paní 21./10. 1891 rovněž skončila sebevraždou. Moleschot si dal do testamentu, aby byl spálen a popel hozen do větru. Ukazují na důsledky názoru na koloběh života.

Do třetice uvádím ještě Ludvíka Büchnera, autora spisu »Kraft und Stoff«, který během 21 let dočkal se 14. vydání. Také píše o vzniku světa: Jest tvořivá síla v přírodě, ale ne Bůh, není nesmrtelné duše, ale také není svobodné vůle; člověk má sice svobodu, ale má svázané ruce. Jest to jen variant na známou monistickou píseň. Dvakráte se na tento spis odvolával lid před soudem; známý anarchista Vaillant v Paříži po svém pumovém atentátu pravil, že své názory čerpal ze spisu »Kraft und Stoff«. Podobně se na tento spis odvolával jistý revolucionář ve Vídni, že své zásady vyčetl ze spisu Büchnerova (»Kraft und Stoff«). — Soudce a státní návladní mu vytýkali, že autoru nerozuměl. Proti tomu výkladu se ozval dr. Wiesinger v listě svém, a dokazoval, e nejen četl, ale také velmi dobře rozuměl.

Názor světový má vliv životní, ony souvisí spolu zcela úzce, a tím chci svou promluvu skončiti. Názory světové jsou vlastně dva: jeden, jenž hlásá Stvořitele a stvoření, a druhý, jenž mluví o pouhé hmotě a síle, bez ducha všemohoucího. První názor hlásá víru i poctivá věda, druhý jest na štíru se všemi zákony přírodními, jen s vášní lidskou se přátelí.

Nepostačí-li nám ta veliká kniha přírody, abychom uznávali a milovali Stvořitele a zákonodárce, pak také nemáme ani žádné známosti o jeho zákoně, a neznáme-li nic o zákoně božím, nevíme také, jaký jest rozdíl mezi dobrým a zlým, pak také nevíme ničeho o mravnosti. Světový názor a životní jdou spolu ruku v ruce. Na konec uvádím zkušenost švédského spisovatele Aug. Strindberga *) ve Štokholmě, jenž tolikráte se pokoušel nový způsob

*) Strindberg (1849—1921), románopisec a přírodopysce švédský, protestant do své smrti, a v mládí nepřítel náboženství, pro rouhání trestán. Později křesťan velice se klonící k církvi katolické, do níž vstoupila dcera jeho Greta. Mnohokrát psal s velikou úctou o církvi katolické, o její obřadech, historii o návratu Švédska do církve. Protestantismus není mu náboženstvím, nýbrž volnomyslenkářství, revoluce, rozpoltění, kacířství. Jörgensenovi psal: »Doufám, že se dopracuji toho stanoviska, na němž Vy jste.« Zemřel s evangeliem (katolického vydání) na svých prsou šeptaje: »To jest jediná kniha, která celou pravdu obsahuje!« s přáním, aby mu dali do rakve křížek, který si kdys koupil v katolickém kostele. Na jednoduchý hrob svůj si poručil naps: »Buď pozdraven svatý kříži, naděje jediná!« Do češtiny přeloženo: Na břehu moře, Mučeníci, Radost života, Manželství, Větitelé.

výkladu vědeckého pro názor světový naléztí a svou životní zkušenost oděl ve slova památná: »Vedlo se mně jako plavci, který vyjel naléztí novou zemi. Pokaždé, když jsem se domníval, že novou zemi jsem našel, shledal jsem při bližším ohledání, že jest to stará Bible a Nový Zákon; nad starou moudrost není ničeho.«

Zůstává proto v platnosti první věta Písma: »Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi,« a v platnosti zůstává naše: »Věřím v Boha.«

Drobnosti.

Lehkomyslnost zaplatili životem.

V neděli dne 5. února r. 1804 převáželi se tři libochovičtí chasníci jménem Josef Ulbrich, Vincenc Bernard a Václav Prošek, majíce sebou tři dívky, u Libochovic do Popeží nad Ohří, by se účastnili odbývané v tamním hostinci zábavy. Že však byla veliká voda a žádný z nich neuměl dobře veslovati, převrhla se loďka, následkem čehož všech 6 utonulo. Na zachránění, jelikož byl též veliký vítr, nebylo ani pomýšlení. (Josef Čapek, Dějepisný místopis města Libochovic n/O. Str. 136.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle první po Devítniku.

O svobodě člověka.

»Vyšel rozséváč, aby rozséal símě své.«
(Luk. 18, 5.)

Hospodář vyšel, aby rozséal. Ne každé semeno přineslo užitek, ale podle půdy přineslo užitek. Tvrdá půda nepřijala zrno, cesta ušlapaná nedala mu vzrůst, trní udusilo a jen připravená půda dala užitek stonásobný. Vymlouvá se mnohý fka, že nemůže za sebe, že tak musí. Lehká by to byla výmluva našeho jednání. Ale tomu není tak, neboť my nejsme nuceni ke skutku, ale jsme svobodni si voliti dle naší vůle skutky. My sami připravujeme půdu, do které nebeský hospodář semeno svatosti zasívá. My jedině ji ušlapujeme, že nemůže vzejíti, my toliko dáváme vzrůst trní, aby svatost udusilo, my také připravujeme půdu srdce svého, aby byla úrodnou a nesla ovoce stonásobné, my jsme svobodni a jen my můžeme spolupůsobiti, abychom byli dobří, a nikdo jiný. Může jiný nám raditi, dobrý příklad dávat, ale nikdo nemůže nás předělati, jedině my. My jsme svobodni podle vůle své a na naší vůli záleží naše skutky, jak s pomocí boží vám chci ukázati.

I.

Zdá se, že člověk některý není svoboděn ve svém jednání. Zdá se, že nutně podléhá každému pokušení a že jest jako němá tvář — nesvoboděn. To jest jeden z omylů, kterému se člověk rád oddává, protože jest pohodlný pro jeho život. Jest to však blud nesmírně nebezpečný, neboť obrací veškeren mravní řád na rub. Veškeré naše vědomí nám mluví, že máme mohutnost voliti svobodně a že volně se můžeme rozhodnouti pro některou věc bez ohledu na pohnutky a třeba i proti nim. To jest důvod v nás, který každý známe, a který úplně souhlasí s křesťanským článkem víry o svobodě vůle lidské. Tisíckrát může kdo namlouvat, že ne-

mám vůle svobodné, mé nitro mi to vždy znovu a znovu káže: jsi svoboděn a proto zodpověden. Marné vytáčky a omluvy. Písmo svaté, články víry, souhlas všech církevních učenců mluví o svobodě vůle lidské, která utváří život.

Proměna člověka špatného v dobrého jest velmi obtížná, ale není nemožná. To dokazují životy mnohých mužů, kteří sice byli velice sklesli mravností svou, ale opět z nemravu vůlí svou a milostí boží povznesli se, aby byli mravními. Kdo by polepšení a zdokonalení své měl za nemožné, ten se jistě nepolepší, poněvadž obtíž neřekneme tím, že se jim napřed poddáme. Cestu dlouhou nevykoná ten, kdo již na začátku se vrací a bázeň má, že by ji nedokonal. Tvrdé jest železo a tuhý jest kámen, ale nad obě tvrdším může býti vůle člověka. Silou vůle své může člověk sloužiti dobrému jako zlému. A když uvykne tomu nebo onomu, bude mu snadnější konati dobré nebo zlé. Ocelí můžeme krájeti chléb, vzdělávati pole a konati dobré jiné práce, ale můžeme zneužívat oceli i ku špatným skutkům: loupeží, vraždě, násilí. Takovou ocelí jest naše vůle. Na nás záleží, k čemu ji chceme užívati. Kdyby někdo měl šavli, může z ní učiniti i také jiný užitečný nástroj; podobně může i z nefestné a zvrhlé vůle opět povstati vůle dobrá, ano svatá. Vždyť mnohé obrácení lidí zvrhlých v dobré svědčí o tom dost a dost.

Opět jiný namítá: tomu jest velmi lehké to a to dobré konati, ale mně to přichází za těžko, ano je mi takřka nemožno, i kdybych chtěl; to jest druhý omyl. Obé stojí přemáhání: dobré i zlé. V čem se cvičil, tomu uvykl a stává se mu to lehké. Chce-li člověk uvyknouti dobrému, stojí ho to namáhání, a opět uvyká-li zlému, také ho to stojí přemáhání buď studu, buď cti, citu a pod. Dám příklad, jenž všechno objasní. Člověk má různé návyky, ale ty návyky nepřinesl na svět, ale zde na světě si je přivlastnil. Tak ku př. kuřák nenarodil se jako náchylný ke kouření, ale že častěji kouřil, navykl tomu a z počátku mu nebývalo kouření příjemné, ale spíše odporné, což přemáhal tak dlouho, až mu bylo zvykem, obyčejem, který se mu zdá býti nepřemožitelným. Tak jest to i s jinými vlastnostmi. Střídmý ani nepomyslí na zrušení své míry, protože si byl uvykl střídmé míře a vše nad to se mu zprotiví, jako nestřídmý uvykl nestřídmosti, že ji až otročí! Pracovitý uvykl práci, že se mu bez práce stýská; líný mívá napřed dlouhou chvíli a té dlouhé chvíli tak uvykl, že se mu práce protiví.

Není tedy pravda, že člověk má už vrozenou tu a tu chybu duševní, ale teprve se jí zde na zemi učí a ji přivyká, a tak si činí povahu aneb jak říkají učení »temperament«.

Svobodou nabývá člověk vlády nad svými činy a z toho užívání plyne dobro neb zlo. Člověk dělá ze srdce svého buď skálu, buď cestu, buď poušť. Ale člověk jest za to zodpověden, protože jest dílem třeba dlouholetým svobodné vůle.

Jiní vymlouvají se na učení svaté víry, kteréž nás učí, že vůle naše byla hříchem zeslabena, což jest sice pravda svatá, ale není pravda, že vůle naše byla nadobro zlomena, že by člověk nemohl

odvykati špatností a navykati dobrému, zvláště když nás slíí Bůh. Každým hříchem zeslabujeme vůli svou a zase každým dobrým skutkem sílíme vůli svou k dobrému.

Kdyby byla svobodná vůle naše hříchem zlomena bývala, nemohli by mnozí zákony boží zachovávat, ale protože mnozí zákony boží zachovávají, dokazují, že vůle naše svobodnou byla a jest i dnes. Všechny svět mluví dnes stále o svobodě, a současně též svět tvrdošíjně věří, že člověk není svoboden. Jest to jeden ze švindlů lidských. Svoboda jest býti prost hřichu a proti němu se brániti. »On nás osvobodil,« dí sv. Pavel o Kristu »K té svobodě osvobodil nás Kristus.« (Gal. 4, 31.)

Kristus Pán nás vykoupil, za nás dosti učinil, nás s Pánem Bohem smířil, ale i nám zůstává práce, abychom si osvojili vykoupení Páně. Ale vykoupení nemůžeme si jinak přivlastniti než svatým životem. Život dobrý a svatý záleží na nás. Síla vůle milosti boží posilované: volí dobré a vystřihá se hřichu. To jest jeho šlechtictví a zásluha.

Bůh řídí celý svět, ale neřídí ho tak, aby člověk nemohl provésti vůli svou. Člověk může i vůle své zneužívat, ale Bůh řídí i zneužívání vůle ku svému oslavení. Člověk má vůli svobodnou i konati zlé, ale bude z toho zodpovídati. Tvým dílem jest každý hřích, ty mu připravuješ cestu, že tvrdneš ve skálu, že pustneš v divocha. Nebudme zbabělci: jsme svobodni ve svých skutcích a jsme za ně zodpovědni. Všecko, co Bůh stvořil, stvořil k nějakému účelu. I zlý člověk, který vůli svou zneužívá k špatnosti, bude k tomu, aby na něm ukázána byla spravedlnost boží. Člověk má svobodnou vůli, protože jest obrazem božím. Jako obraz boží má mohutnost duše své, aby volil, co by chtěl, ale má povinnost voliti to, co jest Bohu milého, poněvadž Bůh jest dobrotá nestihlá a chce, abychom dobrými byli. Dával Kristus Pán přikázání rozličná, která by nám nebyl dal, kdyby nezáleželo na nás toliko je vyplniti. Slibuje netoliko tresty, ale i odměnu, což by nemohl slibovati a splniti, kdyby člověk neměl svobodnou vůli, kterou se rozhodne buď pro anebo proti.

Naše srdce jest samo nejlepším důkazem, že jest svobodnou vůlí nadáno, nebo v nás samých se ozývá hlas, že můžeme a nemusíme to a ono činiti, a ozývá se v nás hlas, který praví, co máme činiti. V nás také se ozývá žalobce, který na vás všelikou vinu svaluje a na nikoho jiného.

II.

Z toho jde, že na nás jest, budeme-li šťastnými anebo nešťastnými — v našich rukou leží jak blaho, tak neštěstí naše. Proto můžeme jen sobě dávat vinu, jestli bychom spasení nedošli. Na naši vůli záleží i právě šlechtictví naší duše; nebo dle toho má naše duše cenu, co si byla zamilovala. Jestli miluje šlechetné věci, jest sama šlechetná, pakli miluje nešest, jest nešestná. A proto může každý býti šlechtetným, jako jest každého vina, kdo jest nešestným.

Kdo popírá svobodu lidské vůle, ničí základ všeho mravu. Není-li dle těch sofistů člověk svoboděn, není rozdílu mezi dobrým a zlým. Z toho jde jasně, jak šílený jest to blud: popírati vůli lidskou.

Jsme svobodni podle vůle své a proto budeme sami zodpovídati za sebe z činů svých. Žádných výmluv ani omluv nebude přijato. Nebo vůli nikdo nemůže nutiti, ovšem ale lákati, ale lákání vůle nemusí podléhati. Vždyť máme příklady, že svaté pozitivé muže nemohla zmoci ani síla, ani oheň, ani zlato, ani lákadlo. Nám dává příklad sv. Jan Nep. Ani na skřipci, ani před králem, ani pod ohněm, ani pro zlato, ani pro smrt nezrušil sv. tajemství.

Kdož by konal svou povinnost, když by se držel věty: člověk nemá svobodné vůle. Kdo by se zapíral a kdo by se vynasnažoval konati svou povinnost a získati si zásluhu? Naše jest to zásluha, s milostí boží působiti, přijmouti pravdu slova božího, dle ní žíti. Svoboda vůle zbavuje nás otroctví hříchu a činí dítkem božím.

Tak vzácného daru, jako jest vůle svobodná, nemáme zneužívat. Nebo zneužijeme-li ji, sobě škodíme a sami sebe snižujeme a bližnímu ubližujeme. Každý máme cenu podle toho, co konáme a jací jsme, a ne podle toho, kdo jsme aneb odkud pocházíme. Proto naše jmění a naše čest jest naše dobré jméno. Dobré jméno ale jest v rukou našich, protože vůle naše jest svobodná, a když ničeho se nedopustila, zač by se jí bylo stydět, má cenu nesmírnou. Proto těšil Tobiáš sebe i syna svého řka: »Neboj se, synu můj, chudý sice život vedeme, ale mnoho dobrého máme, jestliže se báti budeme Boha a jestliže odstoupíme od všelikého hříchu a budeme-li dobře činiti.« Tedy odpověděl syn otci svému a řekl: »Co jsi mi přikázal, učiním, otče.« Tak i naše čest a naše dobré jméno pozemské v našich rukou jest, a mimo tuto čest zůstává nám i čest nehynoucí, sláva synů božích.

Jsme svobodni, třeba by z mnohých stran na nás doléhaly rozličné nátlaky. Naši vůli často přechází obtíž v podobě otázky: co tomu řeknou lidé? — Pravím, když konáme něco dobrého, ať tomu lidé na širokém světě říkají cokoli. Když připravujeme půdu pro zrno milosti boží, pro království boží, což nám sejde na jiném? My budeme sami účtovat.

Svět převrací učení o svobodě lidské jako ďábel o ráji. K vykonání něčeho dobrého tvrdí svět: nejsem svoboděn, nemám síly, k vykonání něčeho zlého chce býti svoboděn a sílu najde. To jest zvrácenost lidské vůle.

Jest nám dána svoboda, abychom se zlého varovali a dobré činili. Lidé zvrhli to obrácí: dobré konati nemusím, a zlé konati smím. To už není svoboda, to jest otroctví hříchu. »Kde jest Duch boží, tam jest svoboda« (2. Kor. 3, 17.) Proto vidíme tolik násilí a bezpráví páchat tam, kde není Ducha božího. Nepotupujme svobodu synů božích, kterou nám přinesl Kristus Pán.

Nejvíce ale svobodné vůli naší škodíme my sami — že ji oslabujeme špatnými skutky. My sami proměňujeme duše naše ve

skálu a cestu v trní, že nevzejde ošení boží: ctnost křesťanská. Ale kdybychom denně se cvičili v dobrém a denně připravovali se, abychom byli podobnější obrazu božimu, milost boží by v nás marná nebyla, přinášela by užitek zde a vrchovatou odměnu by si nechal Pán pro velký den spravedlnosti své. Připrav slovu božimu cestu Páně, roztluč skálu, vytrhej trní, aby vůle byla s milostí boží úrodná dobrými skutky. Amen. *Fr. Vaněček.*

Neděle první po Devítniku.

Proč působí církve tak málo v srdcích lidských.

»Símě jest slovo boží.« (Luk. 8, 11.)

Drazí křesťané! Pán Ježíš uměl velice krásně kázati. Mluvil tak dojemně, že lidem se nechtělo ani odejít a že si říkali: »Tak ještě žádný člověk nemluvil.« A když chtěl božský Spasitel, aby mu jeho posluchači dobře rozuměli, aby si zapamatovali, co jim řekl, vypravoval jim napřed nějaký příklad ze života. To bylo zvláště tehdy, když jim chtěl říci nějakou důležitou pravdu, na které mu mnoho záleželo.

Drazí křesťané! Právě jsem vám dočetl jedno takové podobství, jedno z nejkrásnějších — poněvadž Pán Ježíš je sám sv. apoštolům vyložil. A snad se tážete, jakou pravdu chtěl božský Spasitel tímto podobenstvím lidu povědět?

Když se podíváme kolem sebe, vidíme, že většina lidí věří katolicky. Jsou katolíky, ale jak málo jich po katolicku také žije! Skoro se zdá, jakoby učení Kristovo již nemělo dosti síly, aby člověka proměnilo a posvětilo! Skoro se zdá, jakoby sv. zpověď a sv. přijímání nedovedly již lidi spojit s Bohem. A proto mnozí říkají, že církve Kristova se již přežila a že se pro moderního člověka nehodí. A právě na tuto otázku dává nám odpověď dnešní podobenství. A řekněme si to hned: odpověď pro nás lidi velice zahanbující. Vinu nemá učení Kristovo a sv. svátosti; vinu mají lidé, poněvadž podle slov Kristových nežijí a na sv. svátosti se nepřipravují.

»Vyšel*) rozséváč, aby rozséval símě své.« Tímto božským rozséváčem byl na prvním místě Pán Ježíš; a dnes je jím každý katolický kněz. Jako mnozí věřili Kristu Pánu, tak věří mnozí dosud i knězi; a jako božský Spasitel kázal často hluchým ušima, tak se děje i jeho kněžím. Ale poslyšme již, co o tom praví Pán Ježíš:

»A když rozséval, padlo jedno vedle cesty i pošlapáno jest a ptáci nebesští sezobali je.« Vedle pole bývala také ve Sv. Zemi cesta, jako bývá u nás. I při nejlepší opatrnosti se stalo, že ně-

*) Vím z vlastní zkušenosti, že právě tento výklad působí na venkovské posluchače zrovna podmanivě — je vzat z jejich života.

kolik zrn padlo na cestu a bylo od lidí pošlapáno. Jiná padla na samý okraj pole — lidé se vyhýbali a také je pošlapali. Za nedlouho přiletěli ptáci a pošlapaná zrna sezobali. A Pán Ježíš vysvětloval: »Kteří vedle cesty, to jsou ti, kteří slyší, ale potom přichází ďábel a vynímá slovo ze srdce jejich, aby věřice spasení nebyli.«

Snad byste, draží křesťané, ani nevěřili, kolik je právě takových lidí a kolik je různých ďáblů, kteří slovo boží z jejich srdcí vynímají. Mnozí chodí na kázání, poslouchají slovo boží -- ale neobracejí slov kazatelových na sebe, nýbrž na druhé. U nich je takovým ďáblem pýcha a posuzování druhých. Jiní jdou na př. ke sv. zpovědi, vyznají se upřímně ze svých hříchů a slíbují svatost, že se polepší — ale sotva vyjdou z kostela, přijdou do staré příležitosti a padnou znova. U nich byla ďáblem hříšná, zlá příležitost, které se nechtěli odříci. Jiní konečně si umínají, že značnou nový život — ale stačí jediný posměch, jediná poznámka a často jen obava, co by tomu řekli lidé, aby nechali všeho. A tak bychom mohli jíti dále a s hrůzou bychom viděli, kolik je takových lidí a kolik je ďáblů, kteří slovo boží z našeho srdce vynímají.

A co je při tom nejhorší? Křesťané draží! Pán Bůh nebývá nikdy posmíván bez trestu. A když někdo dlouho milostí jeho zneužíval, přichází časem úplně o víru a jeho smrt bývá brozná. Na konec by si snad přál kněze, ale již bývá pozdě. Pán Bůh mu takové milosti již nedá, jak sám praví v Písmě sv: »Volal jsem a nechtěli jste slyšeti; proto se budu smáti vašemu zahynutí a budu se posmívati, až přijde na vás to zlé, kterého jste se báli.«

Ale rozjmejme dále o podobenství Pána Ježíše. »A jiné padlo na skálu a vzešlé uvadlo, protože nemělo vláhy.« Pole nebývá všude stejně hluboké. Někde jsou místa skalnatá a půdy na nich jen velice málo. Taková místa slunko brzy prohřeje a proto obilí rychle vzroste — ale za nedlouho uvadá. Půda vyschne a osení vadne. A Pán Ježíš vysvětloval: »Kteří na skálu, ti když slyší, s radostí přijímají slovo, ale ti nemají kořenů, ježto na čas věří a v čas pokušení odstupují.« Tedy nestálost a vrtkavost je druhou překážkou, proč u mnohých lidí nepřináší slovo boží a sv. svátosti žádného užitku!

Mnozí jsou při kázání, jak říkáme, celí nadšení a v tu chvíli by slíbili Pánu Bohu všechno. Ale když se mají přemoci, když mají přinést pro svoje předsevzetí nějakou obět, zapomínají na všechno. Obilí rychle vzešlo, ale nemělo kořenů a proto brzo uvadlo. Jiný muž se rozplývá na poutním místě v slzách a veřejně se modlí růženec, ale když se vrátí domů, sotva přišel mezi své známé, již se stydí za svou zbožnost a za svou víru. Obilí rychle vzešlo, ale ještě rychleji uvadlo, protože nemělo hlubokých kořenů.

Pán Ježíš pravil dále: »A jiné padlo mezi trní a trní spolu vzrostlé, udušilo je.« Ve Sv. Zemi bylo zvykem dělati kolem každého pole živý plot z trní. Tak se stalo, že mnoho zrní padlo do trní a bylo udušeno, když začal plot růsti. A Pán Ježíš pravil:

»Které pak mezi trní padlo, jsou ti, kteří slyšeli, ale jdouce po pečování o zboží a rozkoších života, bývají udušeni a nepřinášejí užitku.« Tedy přílišná starost o statky pozemské a touha po radovánkách je další překážkou, proč u mnohých vyznání všecka kázání nadarmo a proč jim sv. svátosti nepůsobí nic dobrého.

Drazí křesťané! Kdybych já pojmenoval bohatství trním, dali byste se mi do smíchu. Vždyť trní bodá, ale bohatství blaží. Ale tato slova pronesla věčná Pravda, která se nemůže mýlit. A bohatství bylo již opravdu pro mnohého člověka trním, které jeho duši k smrti ubodalo. Bylo mu trním, když je hromadil, poněvadž se to často dalo hříšně a nespravedlivě. Bylo trním, když je již měl, poněvadž pro samé starosti o svoje statky zapomínal na Boha a na věčnost. Bylo trním, když ho užíval, poněvadž ho svedlo ke mnohým hříchům, kterých by se jinak nebyl dopustil. A bylo mu konečně trním, jestli ho pozbyl, poněvadž se proto hříšně trápil a snad i Pánu Bohu se proto rouhal.

Konečně pravil Pán Ježíš: »A jiné padlo v zemi dobrou a přineslo užitek, některé dvojnásobný, jiné šedesátinásobný, jiné třicetinásobný.« Ve Sv. Zemi jsou opravdu tak úrodná pole, že klasy mívají až sto zrn. Ale dobře si všimněte, že ani toto poslední zrní nepřineslo stejné úrody. A proč asi? Poněvadž půda nebyla všude stejně dobře zpracována a rozmělněna, neměla všude stejně světla a tepla. A právě tak je tomu také, jdeme-li na př. k sv. zpovědi a ke sv. přijímání. Čím lépe své srdce připravíme, čím více je svažíme slzami lítosti, čím budeme mít více světla modlitby a tepla lásky boží, tím více dostaneme od Pána Ježíše milosti.

Křesťané drazí! Vyložil jsem vám podobenství Pána Ježíše o rozsévání a mám na konec jednu prosbu. Hleďme, abychom se nikdy nepodobali zrnu, které padlo na cestu, na skálu anebo do trní. Připravujme se dobře na sv. svátosti, poslouchejme opravdu zbožně kázání a přinese také u nás užitek stonásobný. Amen.

Dr. Jos. Miklák.

Neděle druhá po Devětníku.

Ježíš Bůh a člověk.

»Ježíši, synu Davidův, smiluj se nad mnou!«
(Luk. 18, 38.)

Podivuhodné jsou úmysly a úradky Páně! Božský Spasitel, jak začátek evangelia vypravuje, ubírá se do Jerusalema, aby svůj život za nás obětoval, trpěl a za spásu naší země. Když pak se blížil k Jerichu, šel s ním veliký zástup lidu, že ta cesta podobala se vítěznému průvodu. Šťastní lidé, zvolá mnohý, že vlastníma očima Spasitele viděli! Ano, šťastní byli, ale přece nešťastní. Očima sice viděli svého Boha, ale oči jejich byly zastřeny jako učedníků Emazských, kteří s Kristem vzkříšeným kráčeli a přece ho nepoznali. Viděli sice člověka, proroka, neviděli však v něm Boha, jenž s nimi krácel.

U cesty však seděl slepý žebrák a přece tak šťastný, neboť čeho neviděl celý zástup, viděly vyhaslé oči toho slepého. Neviděl člověka, ale poznal Boha. A to jest mnohem více, to je větší přednost a štěstí!

A proto zvolíme si dnes za předmět úvahy nedělní toho slepého a jeho slova a naučíme se od něho viděti, čeho jiní neviděli, a poznati, čeho jiní nepoznali, Ježíše Krista totiž jakožto pravého Boho-člověka. Slepý volal: »Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!« a pronesl tím učení katolické církve o našem Vykupiteli, když jej slovem »Ježíši« prohlásil za pravého Boha, slovy: »Synu Davidův« za pravého člověka a slovy: »Smiluj se nade mnou« naznačil vnitřní spojení jeho dvou přirozeností v jedné osobě.

* * *

1. Ježíš Kristus je pravý Bůh. Toť je základní nauka náboženství křesťanského. Neboť na božství Ježíšově zakládá se naše víra a celé dílo vykoupění. Ku posílení naší víry tedy připomeneme si vlastní slova Ježíšova a jeho skutky, jež jsou důkazem jeho božství. Už v Starém Zákoně bylo předpověděno božství Ježíšovo slovy u žalmisty Páně: »Hospodin řekl ke mně: Syn můj jsi ty, já dnes zplodil jsem tebe.« (2, 7.) A na toto místo upozorňuje Kristus sám farisee, kteří jen lidskou přirozenost jeho uznávali, odvolávaje se na slova Davidova v žalmu 109, v. 1.: »Řekl Hospodin k Pánu mému: Sed na pravici mé. Poněvadž tedy David Pánem ho nazývá, kterakž jest jeho synem?« (Mat. 22, 42.)

Co v Starém Zákoně bylo již zpředu oznámeno, to potvrdil Otec nebeský sám dvakrát v Novém Zákoně, když při křtu Pána Ježíše a jeho proměnění na hoře Tábor řekl: »To je Syn můj milý, na němž mám zalíbení.«

Také sám Kristus prokázal se býti Bohem. Mluví totiž o sobě jakožto věčném: »Amen, pravím vám, prve než byl Abraham, jáť jsem.« (Jan 8, 58.) A na cestě k hoře Olivetské modlil se: »Otče, oslav mne nyní slávou, kterou jsem měl u tebe, prve než byl svět.« (Jan 17, 5.) Mluví o své všemohoucnosti: »Dána je mi všechna moc na nebi i na zemi« (Mat. 28, 18) a dokazuje to svými zázraky, jež z vlastní moci konal.

Poručil větru a vlnám, aby se utišily, rozmnožil chleby podivuhodným způsobem, uzdravoval nemocné pouhým slovem: »Chci, abys viděl; chci, abys byl čist; tobě pravím: vstaň; nemocného ani neviděl, a pouhým slovem uzdravil; mrtvé pouhým slovem probudil. »Lazare, pojď ven!« Lidé dobře chápali, že člověk toho nedovede vlastní mocí. Svou božskou moc světil apoštolům a velikým světcům, aby jeho jménem uzdravovali a křtili.

Božskou moc prokazoval i svou vševědoucností. Ženě Samaritance odhalil celý její život, že tato spěchala k sousedům a volala: »Pojďte a vizte člověka, který mi pověděl, co jsem činila.« (Jan 4.) Předpověděl své církvi rozšíření její po celém světě. že

brány pekelné nezmohou ničeho proti ní, že s ní zůstane až do skonání světa. Ba i dnešní evangelium jest zřetelným proroctvím o utrpení a smrti, důkaz to o jeho vševedoucnosti a božství. Svě božství potvrdil i před soudem. Když velekněz Kaifáš žádal, aby přísahou stvrdil, že je Synem božím, slavnostně vyznal Kristus: »Ano jsem,« (Mark. 14,) ač věděl, že za to svědectví bude usmrčen, když už dříve chtěli jej ukamenovati. A konečně všechny tyto divy a proroctví stvrdil svým zmrtvýchvstáním a nanebevstoupením a dokázal, že jest pravým Bohem a Synem božím.

Proto svědčili učedníci Ježíšovi všudy a za všech okolností, že Kristus je pravý Bůh a Syn boží. Tak zvolal Petr jménem apoštolů: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého,« a sv. Pavel píše: »V něm přebývá plnost božství tělesně« (Col. 2, 9) a praví: »Ve jménu Ježíš mají všechna kolena klekati.« (Fil. 2, 10.) Jmenuje jej Synem božím (Řím. 8, 32), v těle zjeveným Bohem (I. Tim. 3, 16), Bohem požehnaný na věky (Řím. 9, 5). Ba sám ďábel donucen vyznati božství Kristovo: »Znám tě, kdo jsi, svatý boží.« (Luk. 4, 34.) »Co je tobě do mně, Ježíši, Synu Boha nejvyššího.« (Mar. 5, 7.)

Z toho každý, kdo nemá srdce hříchem zatvrzelé, může poznati, že Ježíš Kristus je v pravdě Bůh a Syn boží.

2. Ale Kristus je také pravý člověk. Písmo sv. svědčí o tom tak jasně a zřetelně, jako o božství Kristově.

Svatí apoštolé nepíší o ničem jiném, nežli co Ježíš v osobě lidské na zemi mluvil, učil a konal. Vypravují o jeho početí a narození, o zázracích, utrpení a smrti, o zmrtvýchvstání a nanebevstoupení. Všudy mluví o pravém, skutečném člověku, kterého viděli, s nímž obcovali, pokrmů požívali. Božský Spasitel se zvláštní zálibou nazývá sebe synem člověka, apoštolové svými bratry (Jan 10, 17) a vyčítá židům: »Ale nyní hledáte mne zabít, člověka, kterýž jsem pravdu mluvil vám, kterouž jsem slyšel od Boha.« (Jan 8, 40.) Ba sám Pilát, pohan, dává svědectví, ukazuje Krista židům: »Ejhle, člověk!« A sv. Pavel, učitel národů, mluví často o lidské přirozenosti Kristově, ku př. (Řím. 8, 3): »Bůh poslal svého Syna v podobenství těla hříchu, t. j. těla lidského.« »Který jsa ve způsobě boží, nepoložil sobě toho za loupež (nevynášel se tím nad jiné jako vítěz), že jest rovný Bohu; ale sebe samého zmařil, přijav způsobu služebníka ku podobenství lidí učiněn a v způsobu nalezén jako člověk.« (Fil. 2, 6.) »Když přišla plnost času, poslal Bůh Syna svého, učiněného z ženy, učiněného pod zákonem« (Gal. 4, 4.)

Toto vtělení Syna božského je základní událostí křesťanství, a je největším zázrakem, jaký Bůh učinil. Ovšem, lidský rozum toho nemůže vystihnouti, a stvořený duch stojí zde před tajemstvím, jehož velikost přesahuje jeho schopnost, kterému může se jen v poslušnosti víry klaněti. Jak by mohl pochopiti, že ten, jehož nebesa nemohou obsáhnouti, v lůně panenské matky jest ukryt! Proto vyzývá církev katolická své věřící k uctívání a vzelebení toho tajemství, když třikrát za den dává pamatovati zvo-

něním na tento zázrak vtělení Boha, a kněz při mši svaté sklání kolena při slovech: »pučat z Ducha sv.« ve »Věřím v Boha« a »Slovo tělem učiněno jest« v posledním evangeliu.

Avšak jako je pro nás podivuhodným toto tajemství, tak i jest útěchy plným. Ukazuje nám nekonečnou dobrotivost boží, »který tak miloval svět, že svého jednorozného Syna vydal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale život měl věčný.« (Jan 3, 16.) Jest to pro nás velikou útěchou v utrpení, vidíme-li, že Syn boží ještě více trpěl, že pro nás snášel bolesti, svízele a nejtrpčí chudobu, že mohl říci: »Lžky mají doupat, ptáci hnízda svá, ale Syn člověka nemá, kam by hlavy položil« — ba nejbolestnější smrt podstoupil. To je naše útěcha v pronásledování, že i my jako mistr náš jsme nenáviděni.

Tajemství toto jest naší důvěrou, když jsme zhřešili. »Synáčkové moji, totoť vám píši, abyste nehřešili. Pakliť by kdo i zhřešil, přimluvce máme u Otce, Ježíše Krista, spravedlivého. A on jest obět slitování za hříchy naše, a netoliko za naše, ale i za světa všeho.« (I. Jan 2.) »Nebo jestliže krev kozlů a býků a popel jalovice pokropující poskvrněných, posvěcuje jich k očištění těla, čím více krev Kristova, kterýžto skrze Ducha sv. sebe samého obětoval neposkvrněného Bohu, vyčistí svědomí naše od skutků mrtvých, k sloužení Bohu živému?« (Žid. 9 13)

A konečně jest toto tajemství naší nadějí a zárukou našeho budoucího zmrtvýchvstání. »Jakož v Adamovi všichni umírají, tak i skrze Krista všichni obživeni budou. A jedenkaždý ve svém pořádku, prvotiny Kristus, potom ti, kteří jsou Kristovi, kteříž v příští jeho uvěřili.« (I. Kor. 15.)

3. Slepy neřekl jen: »Ježíši, Synu Davidův«, ale přidal ještě: »smiluj se nade mnou!« Tím vytkl jiný článek víry katol. církve, a sice že Ježíš jest nejen pravý člověk a pravý Bůh, ale pravý a skutečný Bohočlověk, že obě přirozenosti v Kristu, lidská a božská v jednotě osoby jsou spojeny.

Pravdu tu naznačuje sv. Jan, že v Synu božím, o němž nejprve píše: »Na počátku bylo Slovo a Slovo bylo u Boha a Bůh byl Slovo« a pak dodává: »a Slovo tělem učiněno jest,« k čemuž poznamenává sv. Augustin, že se tím stalo, čím nebylo; ale zůstává, čím bylo. A na jiném místě pronáší Jan slova Kristova při rozmluvě s Nikodemem: »Nižádný nevstoupil na nebe, jedině ten, kterýž vstoupil s nebe, Syn člověka, kterýž jest v nebi.« (3, 13.) Zde tedy mluví o sobě božský Spasitel jako o Synu člověka, kterýž dlel na zemi a který zároveň jest v nebesích.

Kristus jako Bohočlověk stal se na zemi a nepřišel s nebe; a tehdy nebyl také dle svého člověčenství na nebi, nýbrž jen jako Syn boží, který se Synem člověka byl spojen.

Toto spojení obou přirozeností v Kristu v jednu osobu není však takové, že obě přirozenosti jsou spojeny neb sloučeny, nýbrž jsou vedle sebe celé, neporušené, nespojené, každá ve své vlastnosti. Sv. Augustin znázorňuje toto tajemství tímto podobenstvím. Jako v osobě člověka duše s tělem se spojuje, aby to byl člověk,

tak spojuje se v jednotě osoby Bůh s člověkem, aby to byl Kristus. V lidské osobě je to spojení duše a těla, v božské osobě spojení Boha a člověka.

Poněvadž tedy božská a lidská přirozenost v Kristu je spojena v jedné osobě, může se to, co se týká božího Syna, říci o Synu člověka a obráceně. Mohu tedy říci: Ježíši nám poslal Ducha sv., Bůh se narodil a za nás v největších bolestech zemřel, ač Bůh o sobě nemůže trpět a umřít, ale jen Bůh vtělený, člověkem učiněný.

Nemohu však říci, že božství za nás zemřelo, poněvadž v božství jsou tři božské osoby. Proto volal slepý v dnešním evangeliu po druhé jen: »Synu Davidův, smiluj se nade mnou!«

Dále následuje z tohoto vnitřního spojení obou přirozeností v Kristu, že Kristus také ve své lidské přirozenosti musí být uctíván, jako když jakožto Bohočlověk dlel na zemi, a nyní stojí v nebi po pravici Otce.

Toho žádal božský Spasitel sám již na zemi slovy: »Aby všichni ctili Syna, jako ctí Otce« (Jan 5, 23) a dovodil, aby se mu také klaněli, na př. slepému od narození (Jan 9, 38), třem králům východním (Mat. 2, 11), svým apoštolům a učedníkům (Mat. 28, 17; Luk. 24, 52).

A na toto božské uctívání myslí také sv. Pavel, když nařizuje: »Ve jménu Ježíše mají klekati všechna kolena.« (Fil. 2, 10.)

Konečně následuje ještě z tohoto spojení obou přirozeností v Kristu nekonečná cena jeho působení a utrpení na zemi. Poněvadž byl Kristus ne pouze člověkem, nýbrž i Bohem, má vše, co jakožto člověk činil a trpěl, božskou a spolu nekonečnou cenu, a poklad zásluh Kristových nemůže být nikdy vyčerpán.

A tak jsme dnes zopakovali si krátce katolické učení o osobě Ježíše Krista; poznali jeho božství, jeho člověčenství a vnitřní spojení obou přirozeností, božské a lidské, v jedné osobě. A proto neotálejme a volejme z plna srdce se slepým dnešního evangelia: »Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!« Neboť máme přičiny a důvody, abychom o slitování prosili, kdy nás zloba se všech stran obkličuje a ohrožuje.

Zvláště pak prosíme s dětinnou důvěrou: »Pane, učiň, ať vidím!« Abych viděl nad sebou Tebe, spravedlivého soudce, neúprosného karatele všeho zla; abych viděl pod sebou propast mne ohrožujícího pekla; abych viděl kolem sebe nesčíslná pokušení a nebezpečství své spásy; abych viděl v sobě svoji slabost, vlastní zlé náklonnosti a převrácené žádosti.

Ano, božský můj Spasiteli, padám před Tebou a volám z hlubin svého srdce: »Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!« Smiluj se nade mnou v tomto slzavém údolí, chraň mne a opatruj, aby syn zloby neuškodil mně, a duše má nestala se kořistí ducha zlého. Veď mne milostí svou, abych jako dnešní slepý z evangelia prohlédl a následoval jedině Tebe a jméno tvé oslavoval. Zvláště pak, Spasiteli můj, Ježíši Kriste, nezavírej sluchu před úpěnlivým voláním v rozhodné chvíli, kdy se musím ukázat

před Tebou, ale vyslyš milostivě, když v zápase se smrtí ještě posledním dechem budu se ti klaněti a volati: »Pane Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!« Amen. *J. M. Váchal.*

Postní kázání.

Překážky.

(Cyklus postních kázání napsal Dr. Antonín Ondroušek.)

I.

Nedostatek víry.

»Po celý den vztahoval jsem ruce své
k lidu nevěřícímu a odmlouvajícímu«
(Řím 10, 21.)

Ač na své spáse máme stále pracovati, jsou přece v roce církevním některé doby, v nichž více a horlivěji ke slovům Páně a ku své spáse prohlédnouti nutno. A takovou dobou jest pro nás doba svatopostní, kterou právě začínáme, a jež má býti dle vůle boží a dle nařízení církve dobou milosti pro vše, zvláště pak pro každého nešťastného hříšníka. V době svatopostní má povstati kleslý z poklesků svých, marnotratný syn vrátiti se zpět do domu otcovského, a od ďábla a světa svedený odvrhnouti má pouta hříchů, aby zas byl šťastným občanem království božího. Kterak se přihází nyní, že nesčetní hříšníci se přece neobrátní, pokání nečiní, nenalezají odpuštění, smíření s Bohem, ničeho pro nebe nečiní, ve hříších žijí a umírají, a tak na věky hynou?

Nejmilejší! Odpověď na tuto otázku řadí se důsledně k našim postním útěchám z minulého roku, a jest to pro nás veledůležité, abychom tyto překážky pravého obrácení se, a úplného trvalého smíření se s Bohem naučili znáti. Učiním tudíž dnes začátek k tomu, když dím:

První překážkou našeho obrácení se a smíření s Bohem jest v naší době nedostatek víry.

Jsou jisté hříchy, jež mimo podstaty hříchu nosí v sobě též ještě onu zvláštnost, že jsou zvláštní překážkou obrácení se; a k těmto hříchům patří především nevěra. Přesvědčme se o tom.

K opravdovému se obrácení a pokání, k úplnému smíření se s Bohem vyžaduje se především, abychom jasně poznali nadpřirozené pohnutky k obrácení se a k pokání. K pravému pokání zapotřebí zajisté, abychom odstranili a se zřekli všeho, co jsme hřešili smysly, co ruce zlého dělaly, co zlého ústa mluvila, co vášně bezbožně páchaly, co srdce hříšně milovalo, duch nedovoleně myslil a žádal; tu třeba nahraditi učiněnou škodu, učiněné pohoršení odstraniti, dobrovolné blízké příležitosti se varovati a celý vnitřní život i zevnitřní změniti. Tu třeba nahraditi srdce opravdovou bolestí a ošklivostí, ústa třeba, aby pronášela zkroutěná

vyznání o všem, co ukazuje naší slabost a zlobu. To vše jest těžké, hořké, to pobuřuje naši zkaženou přirozenost, a žádná pouze lidská přirozená pohnutka nedostačí a nepohne nás k tomu, abychom to vše vykonali. Pádým důkazem toho jsou všichni, jímž se víry nedostává a kteří proto zůstávají stále v nekajícím a neobrácení.

Víra jediná ukazuje nám nejvydatnější důvody bázně. Odpad od Boha, vzbouření, nevděk, opovržení Boha skrze hřích, zlobu a ošklivost hříchu samého, nesmírné neštěstí a hrozné následky hříchu pro hříšníka na těle i na duši, v přítomnosti i v budoucnosti, všemohoucího a všudy přítomného Boha, jenž vše vidí, neskončeně svatého Boha, jenž každý hřích nekonečně v nenávisti má, neskončeně spravedlivého Boha, jenž neodpykaný hřích tresce, jemuž se nikdo nemůže protiviti, jemuž po ruce jsou vše tresty zde na světě a též na věčnosti, jenž jen po pravém se obrácení u pokání odpustiti může, prchavost času, hrůzy božího soudu a věčná muka pekla.

Víra ukazuje nám jediné pohnůtky naděje; nekonečné milosrdenství boží, nesmírné zadostiučinění Vykupitele, svátost pokání, vše nadpřirozené pomůcky k polepšení se, vrácení ztraceného synovství božího a dědictví nebes každému, kdož se opravdově polepší, ovoce pokání přináší, a statečně vytrvá až do konce.

Víra jediné poskytuje nám důvody lásky: kterak Bůh též hříšníka zachovává při životě, živí a o něj pečuje, kterak Bůh krvácel za hříšníka na kříži, církev založil, ustavičně se za naše hříchy obětuje na oltáři, neumdlévá ho hledati, volati, milostí ho předcházeti, a ho na své srdce přitisknouti.

Jak mocné jsou vše tyto důvody pro každého, kdo má živou víru, nezbarvujíce ho svobody.

Avšak pro ty, kteří nevěří, jsou jako by ani vůbec nebyly, pro ty, kteří jen na polovic věří, jest jejich síla právě tak zvikaná, jako jejich víra sama; a pro ty, kdož se stali u víře lhostejnými; bývají i ony lhostejnými věcmi, o něž se oni nestarají, bez účinku a výsledku. Pro ty však, kdož se staly nepřáteli víry, stávají se též tyto věci terčem jejich záští a zloby, úplného zatvrzení, nekajícím a konečného zavržení.

Odtud se stává, že takoví nevěrci, lhostejní u víře a nepřátelé víry zůstávají oproti všem napomínáním boží milosti k obrácení slepi a hlusi a němí a mrtví, ve svých hříších dále žijí a zmírají; a to jest, nač Bůh sám žaluje: »Po celý den vztahoval jsem ruce své k lidu nevěřícímu a odmítajícímu.« (53. 65. 2.)

Opravdové obrácení se a pokání jest něco zcela nadpřirozeného; neboť hřích, jenž znázen býti má, jest zlo proti nadpřirozenému řádu; Bůh, který usmířen býti má, jest nadpřirozená velebnost; zásluhy Ježíše Krista, skrze které dosíci máme usmíření, jsou nadpřirozený poklad; milosti našeho poznání, naší lítosti, našeho vyznání, našeho zadostiučinění a polepšení jsou nadpřirozené dary; svátost smíření, v níž odpouští se skutečně hříchy, jest nadpřirozené zařízení spásy, a posvěcující milost, synovství boží a dědictví nebes, které pravým se obrácením a pokáním zas získati

si máme, jsou dobrá nadpřirozená. Jest tu vše nadpřirozené. Nuže však nemůže člověk použítí ničeho z toho všeho bez víry, jak to patrně samo sebou; protož není bez víry možno též obrácení se a pokání, a poněvadž není bez obrácení se a pokání možna pro hříšníka spása a záchrana, proto musí nám jasným býti nyní strašný výrok Kristův; »Kdo uvěří a dá se pokřtiti bude spasen; kdo však neuvěří, bude zatracen.« (Mar. 16, 16.)

Ke smíření hříšníka s Bohem není, vyjma největší nutnosti, jiné cesty a jiného prostředku, jako svátostnou zpověď. Nuže však hříšník může poznati její nezbytnou potřebu, vlastnost a účinky jen z víry. Neboť rozum bez víry nemůže ani věděti s jistotou, opakují to, zda Bůh chce vůbec odpustiti hříšníkovi; on nemůže věděti, zda chce odpustiti Bůh pod nějakou podmínkou, a za jaké podmínky; on nemůže též nic věděti, o celém způsobu a řádu smíření hříšníka s Bohem, o nařízení božím se zpovídati, proto že to vše závislo jest na svobodné vůli boží. Naopak zpupný rozum shledává spíš vše rozumno, jako zpověď; neboť on mluví: Hříchem uražený jest jedině Bůh; může tudíž jen Bůh odpustiti; třeba tudíž aby vyznal a oželel hříšník hříchy své jen před Bohem. Nad to prý jest kněz sám hříšníkem, jenž potřebuje sám též odpuštění. Ano nevěřící raději než, aby užili výhod tohoto božského zařízení, upírají a zavrhují výslovná slova ustanovení Ježíše Krista, učení a skutky apoštolů, učení a skutky církve a všech svatých Otců a učitelů, víru a skutečné užívání všech svatých, a celého katolického lidu po všechna století, a opakují starou lež, že zpověď jest vynálezem kněží. Tak se zmenšuje počet kajíčků vždy více a více, tak že oprávněna jest bolestná žaloba Hospodina: »Po celý den vztahoval jsem ruce své k lidu nevěřícímu a odmítajícímu.« (Řím 10, 21.)

K opravdovému se obrácení u pokání jest nutno, aby člověk své hříchy, jako hříchy poznával; neboť kterak může jen mysliti na obrácení se na pokání, když neuznává toho, od čeho se obrátiti má, z čeho se káti má. Nuže k tomu však nikterak nedostačí už nyní vlastní přesvědčení, zkušenost, přirozenost bez víry, protože člověk ve své zkáze snadno zapleten bývá též o tom v blud. Neboť jak často slyšíme: Svedení, smilstvo, cizoložství nejsou hříchy, nýbrž kráse poměry, náklonnost, láska; lež, podvod a lichva nejsou hříchy, nýbrž obchod, průmysl a spekulace; hýření, luxus, pýcha a zpupnost nejsou hříchy, nýbrž jemný způsob života, slušnost, vzdělanost, charakter, sebevědomí; nevěra, bezbožectví, opovrhování a přestupování božských, církevních a lidských zákonů nejsou hříchy, nýbrž svoboda, láska k vlasti, vymoženosti na vyšší doby; spoluvinným na hříchu, svedeným a obětím svých náruživostí svět namlouvá, že není Boha, není nebe a pekla, a se smrtí končí též vše pro člověka, jako pro nerozumné zvíře, že není hřích, nýbrž jen osvícenost a svět, jenž vzešel jen nevěřícím. Kněží a věřící platí těmto za tmáře. Proto ke zpovědi nejdou a pohrdají a pronásledují ty, kdož ještě se zpovídají. Spravedlivý

a žalostný jest tu nářek Hospodina: »Po celý den vztahoval jsem ruce své k lidu nevěřícímu a odmítajícímu.« (Řím. 10, 21.)

Nuže, Nejmilejší! nyní nahlížíme jak nedostatek víry živé největší překážkou pravého se obrácení a pokání jest, ano je nemožno činit; jak nevěra zavinuje, že zpovědnice jsou vždy prázdnější, a pravé se obrácení jest řídkostí. Jak tu třeba odpomoci? Jen navrácením se k živé víře.

Na konec chci ještě ukázati, jak nevěra nejohavnější a nejzlobnější zpodílostí jest. Neboť aby hříšník mohl býti nevěřícím, musí přijímati věci, jež daleko neuvěřitelnější jsou, jako to, čemu víra katolická učí; neboť on musí předpokládati, že písmo svaté, tradice, všechny knihy otců církevních a učitelů, veškerá akta sněmů církevních nejsou leč smyšlené báchorky; on musí předpokládati, že veškery zázraky a proroctví jsou pouhé přeludy; on musí předpokládati, že Kristus, že apoštolové, že celá církev katolická, že všichni papežové, biskupové, kněží jsou pouze podvodníky; a musí přijmouti, že všechny milliony svatých a mučedníků, že věřící katolického světa po vše století až do naší doby jen podvedeni a šálení byli. Jaká zaslepenost nevěry.

Kněz Hippolytus sveden od rozkolníků, odloučil se od jednoty církve, a hluboce klesl. Ale milost boží osvětila ho zas pravou, živou vírou; za to víra vedla ho k obrácení se a pokání s takovou horoucností a silou, že veřejně zavrhl před nepřátelskou soudnou stolicí rozkol Novatův, a se prohlásil za sjednocena s církví Kristovou. Tázali se ho, která jest pravá církev. Hippolytus prohlásil, že třeba se přidržeti oné víry, kterou zachovává stolice Petrova. Na důkaz toho nastavil svou hlavu katanovi a zemřel vítězoslavnou smrtí mučednickou. (Martyrol. Rom.) O svatá víro, ty vzácný klenote lidí! To bylo rozumné, to byla moudrost a osvícenost, to byl pokrok a slavný konec, to jest, a zůstane sláva a štěstí na věky. Amen.

II.

Pohroužení se do statků pozemských (materialismus).

»Pravím Vám, že žádný z těch mužů, kteří pozváni byli, neokusí svatební hostiny mé.« (Luk. 14, 21.)

Nedostatek živé víry zaslepuje člověka »že pohnutek k pokání nepoznává, zamezuje nadpřirozené milosti k usmíření se s Bohem, zdržuje hříšníka od svátostní zpovědi, zaslepuje ho, aby hříchů jako hříchu nepoznal. O této pravdě jsme se přesvědčili posledně, o ní nás denní zkušenost poučuje při osudu nesčíslných hříšníků, kteří bez víry hynou.

Nedostatek víry olupuje člověka o veškery statky království božího, a způsobuje v jeho srdci opuštěnost a prázdnotu, jež se stává pro ni, kdyžť nikdo sám sobě nedostačuje, nesnesitelnou.

Proto ho donutí do širého světa, a vrhá ho do pozemských věcí, do nichž pak se pohrouží duší a tělem, jako do svého posledního cíle a konce, jak do svého svrchovaného dobra, jak do svého nebe, jež si sám chce zde založiti, vybudovati a zdokonaliti. Tam směřují pak všechny jeho myšlenky a žádosti, vše jeho námahy a práce ve dne, v noci a jeho celý život. Jest to pak zcela přirozeno, že takovýto odpad od Boha a všeho božského, takového ponoření se do všeho pozemského, jako jest samo největším hříchem k nesčíslným hříchům vede, a působí, že veškeren prostředek spásy, obrácení a pokání zůstává bez účinku, ano úplně nepřístupným.

Pravda tato jest na první pohled tím méně patrnou, čím více se člověk obklopuje v tomto stavu tisícerymi výmluvami, a musí snášeti na všech smyslech co nejsvědňější dojmy, jež zatemňují jen ještě více jeho rozum, zatvrzují jen ještě více jeho srdce, a jeho smutný stav ještě zoufalejším utváří. Jest tudíž zapotřebí hlouběji věc tu osvětliti. Díím tudíž:

Pohrouženost do věcí pozemských anebo materialismus jest novou mocnou překážkou našeho se obrácení a smíření s Bohem.

Abychom předešli všelikému nedorozumění, třeba, abychom dobře rozlišovali povinné užívání od hříšného zneužívání statků pozemských. Povinné užívání poroučí zabývatí se věcmi pozemskými, pokud my a naši příbuzní pro přítomnou a budoucí dobu jich potřebujeme dle stavu a zaměstnání. Toto užívání jich není jenom dovoleno, nýbrž i povinností, a požaduje se od každého, a nejen že není hříšné, nýbrž záslužné a ctnostné.

Jelikož však člověk není jen hmotou a tělem, nýbrž i duchem a to nesmrtelným, jenž nejen pro čas, nýbrž pro věčnost určen jest nejen pro svět, nýbrž i pro nebe; tož musí, jako tělo samo duchu, tak i vše hmotné duchovnímu, vše časné věčnému, vše pozemské nebeskému podřízeno býti a sloužiti za prostředek a nástroj spasení.

Obrátí-li se tento od Boha samého v přírodě a milosti stanovený řád, stane-li se duch otrokem těla, podřídí-li se nebeské pozemskému, věčné časnému, duchovní hmotnému, zanedbává-li se vyšší pro nižší a pomýlí se anebo zcela opouští; tož jest pak vše zneužívání, zloba, pustota, hanba a neštěstí, a jelikož proti božimu zařízení a nejsvětější vůli Boha, proto nefest a hřích. Tak klesá a řítí se člověk od vznešeného nadpřirozeného, nebeského, a věčného určení do bezedné propasti pouze přirozeného, pozemského a časného života, jest tělem i duší do hmoty pohroužen, a stává se bytostí jež prostředky s cílem zaměňuje. Nuže to jest hříšná pohříženost do věcí pozemských, hrozná kletba a materialismus naší doby, který právě obrácení se a pokání bídného hříšníka ne-li nemožným, tož aspoň velice obtížným činí.

Nebo nezřízená touha po statcích, přemýšlení ve dne v noci o zisku a ztrátě, neustávající volání po práci, obchodu a průmyslu, člověka vyčerpávající spekulace, upřílišněná péče o stále vzrůstající náklad na oděv, výživa a byt, přeměřené výdaje na nepřirozenou

výchovu a vzdělání, nemírné požitky a nádherné zábavy stravují celého člověka tak velice, že nadpřirozené paprsky milosti, jež k návratu k Bohu nevyhnutelně potřebny jsou, nalézají právě tak málo přístupu do jeho vnitra, jako paprsky slunce do nečisté stále kalené vody.

Jim platí podobenství Páně: »Člověk jeden učinil večeři velikou a pozval mnohých. I počali se všichni spolu vymlouvat. První řekl: koupil jsem dvůr a musím jíti se naň podívat; prosím tě měj mne omluvena. A druhý řekl: Patero spřežení volů jsem koupil, a jdu, abych jich zkusil; prosím tě měj mne omluvena. A jiný řekl: Ženu jsem pojal, a proto nemohu přijíti. — Tu se rozhněval hospodář — a řekl: Pravím Vám, že žádný z mužů těch neokusí večeře mé.« (Luk. 14, 16—25) Tito pozemsky smýšlející nepřijdou ani k večeři pravé církve Kristovy, když se nacházejí v bludu, ani k večeři hodného přijímání, protože setrvávají ve hříších, ani k večeři věčné blaženosti, když žijí v takovém životě; pro ně není obrácení se a smíření s Bohem.

Tato pohříženost do věcí pozemských není však jenom úplným odpadem od Boha a od vznešeného určení člověka, nýbrž nevysychajícím pramenem všeho zla, jak svatý apoštol Pavel dí: »Které chtějí zbohatnouti, upadávají v pokušení a v osidla ďáblova, a v žádosti mnohé neužitečné i škodlivé, kteréž pohřbívají lidi, v zahynutí a zatracení. Kořen zajisté všeho zlého jest žádostivost; již někteří puzeni pobloudili od víry, a uvedli se v bolesti mnohé.« (T. Tim. 6, 9, 10.) Nebot přílišná touha po zisku pudí člověka ku lži, k podvodu, k lichvě, k nepřátelství až ku krádeži, loupeži a vraždě; náruživost po majetku svádí člověka buď k lakomství, k závisti, k nemilosrdenství, nespravedlnosti, k ukrutnosti, anebo k lenosti, k hýřivosti, k nádhře a přepychu, k pýše, ku rozkošem; ztráta těchto věcí pozemských řídí člověka, jenž srdce své jim zaprodal do truchlomyšlnosti, do malomyšlnosti, do nedůvěry, v zoufalství, a nezřídka až k sebevraždě. A na nějaké obrácení se k Bohu, na povznesení se k duchovním statkům, na pravé pokání nelze u takových světských duší ani mysliti; ony se staly bezcennými pro právo a bezpráví, pro ctnost a hřích, jako modly, jimž slouží. Proto platí jim slovo Páně: »Žádný z nich neokusí hostiny mé.« (Luk. 14, 24.)

Toto pohroužení se do věcí pozemských způsobuje, že zapomene člověk úplně, že jsou vyšší statky, že jen přechodně dluží na tomto světě, že veškerý poklad světa jsou příjemné věci jen na krátkou dobu, že brzo odejde a musí vše opustiti, aby vešel do věčnosti bez konce; a protože na vše to zapomíná, proto nečiní též přípravy na život věčný, a zůstává bez obrácení se a pokání až do konce. Tomu učí nás Kristus Pán v tomto podobenství: »Pole jednoho člověka bohatého přineslo hojnou úrodu. I přemýšlel sám u sebe, řka: Co učiním, neb nemám, kde bych shromáždil úrodu svou? I řekl: toto učiním: Zbojím stodoly své, a nadělám větších, a tu shromáždím všechny věci, kteréž mi se urodily a statky své; a dím duši své: Duše má, máš mnoho

statků shromážděných na mnohá leta; odpočívej, jez, pij hoduj! I řekl jemu Bůh: Blázne, této noci požádají duše tvé od tebe, to pak cos nashromáždil, čím bude? A Kristus končí toto podobenství slovy: »Tak jest když sobě někdo shromáždí poklady, a není bohatý v Bohu.« (Luk. 12, 16. seqv.)

Lakomý chce si postaviti své nebe na zemi, a ztrácí proto nebe na věčnosti i se svým na zemi, a kolik jest jich, jimž platí proto slova Páně: »Pravím vám, že nikdo těch, kteří zváni byli, neokusí hostiny mé.«

A jak by tomu mohlo též jinak býti, když tě ponoření se do věcí pozemských působí, že člověk už necítí potřeby po životě z víry a milosti? Neboť jsou-li naplněny pytle zlatem, skříň nádhernými šaty, jest dobře pokryt stůl, mají-li obchody kýžený chod, jsou-li platy hodně vysoké, a jest vyhlídka na ještě vyšší, a přináší-li každý večer svou zábavu; tož jsou uspokojeny všechny potřeby života, a k čemu potřebuje pak ještě člověk Boha, církev, náboženství, slovo boží, svátosti, nějakou modlitbu? A má-li člověk ještě pověst čestného muže, jemuž nikdo není vstavu dokázati krádež, velezrádu, cizoložství; nač by se měl člověk mnoho starati o tajné poklesky a neřesti, anebo hříchy, jež jsou právě modou?

Nalézá se člověk v opačném poměru nedostatku a nouze, tož jsou nejpalčivější potřeby ony, jež tíží všech pět smyslů těla: strava, oděv, byt, zaopatření ženy a dítek; a vše toto omlouvá přec oddalování zpovědi na dlouhá léta, zanedbávání mše svaté a kázání, jakož i práci v den Páně, úskok, podvod, nespravedlivé požadavky za špatné zboží a práci, zanedbanou a špatnou výchovu dítek, a vše neřesti s penězi; neboť modlitba, kázání, svátosti, kněží a církev, bohoslužba a křesťanský život nepřinášejí přec ani haléře do domu. Tu nemůže ovšem na obou stranách o obrácení se a pokání řeči býti a proto platíž tu slovo Páně: »Nikdo ze zvaných neokusí hostiny mé.«

Ano pohříženost do věcí pozemských neponechává člověkovu času k pravému obrácení a pokání, ku smíření se s Bohem. Neboť starosti a práce, zábavy a radovánky, zotavení a odpočinek vyplňují den a noc, týdny a měsíce, léta a život tak, že aby člověk pro spásu duše konal něco, třeba i nejpotřebnější, nezbyvá ani jediného volného okamžiku. Ve dne se pracuje, večer ztráví se návštěvami, v hostincích, zábavách, divadlech až pozdě do noci; ráno nedovolí práce anebo netečnost nejen návštěvy chrámu Páně anebo mše svaté, nýbrž i modlitba ranní. Tak to jest ve všední dny. V neděli a ve svátek však si musí člověk odpočinouti, a je-li už mnoho, když na mši svaté se ukáže, při níž na vše myslí jen, ne na modlitbu; odpoledne ztráví se zábavou. Tak nenalézá člověk času, aby pečoval o potřeby duše. I čeleď a dělníci a řemeslníci musí dnem i nocí pracovati, vždy hlubší úpadek do hříchů a neřestí a konečná zatvrzelost.

Nuže, jak tu lze pomoci? Bez víry a bez milosti boží nikdy ne. Protož pozvedněme ducha i srdce k onomu, jenž pravil: »Nepočujte úzkostlivě o svůj život, říkajíce: Co budeme jísti, co bu-

deme pít, anebo čím se budeme odívat! Nebo toho všeho po-
hané hledají. Vít zajisté Otec Váš, že toho všeho potřebujete.
Hleďte tedy zaprvé království božího a spravedlnosti jeho, a toto
všecko bude vám přidáno.« (Mat. 6, 31. seqv.) Věřme a přidr-
žujme se napomenutí sv. Pavla: »Když máme co jísti a čím se
odívat, budme spokojeni. Neboť jsme ničeho nepřinesli na tento
svět a nemůžeme bez odporu ničeho sebou vzít.« (1. Tim. 6, 8. 9.)
Nazírejme a nakládejme s věcmi tohoto světa jako s tím, čím jsou,
jako s nejistými, pomíjejícími, strastiplnými přeludy, které, jakmile
zaujmou srdce naše, olupují nás o nevinnost, ctnost, víru, klid
srdce, pravé radosti života, o Boha a spásu, a nás nešťastny činí na
věky. Vezměme si příklad na tak mnohých oklamanych a našich
spolublížních, kteří z nezřízené přítulnosti ku statkům pozemským
odmítali veškerá pozvání milosti ku pokání a obrácení se. Ná-
sledujme pozvání Pána a odpustitele našeho ku svatební hostině,
abychom s ním jednou nebeské večeře účastnými se stali v bla-
ženosti věčné. Amen.

III.

Pýcha života.

»Pýše nikdy nedopouštěj, aby pano-
vala v tvé mysli, aneb v tvých slovech;
neboť v ní vzala počátek veškerá
zhoub.« (Tob. 4, 14.)

Písmo svaté vypravuje o Nabuchodonosorovi, králi v Baby-
loně: »Procházel se na paláci v Babyloně; i odpověděl král a řekl:
Zdalž tělo není ten veliký Babylon, kterýž jsem já vystavěl v dům
království, v moci síly své, a slávě mé velebnosti?« (Dan. 4,
26—27.)

Nabuchodonosor jeví se nám tu ve svých myšlenkách, ve
svých věcech, ve svém životě jakožto ideál člověka zcela v po-
zemské statky ponořeného. Procházel se na svém paláci v Baby-
loně, ve svém bohatství, v hojnosti požitků života, na vrcholu
světské slávy, nesvrchované spokojenosti a sebelibosti.

Podobně jako on libují si mnozí v pozemské statky pohrou-
žení ve svých přednostech ducha, ve své zručnosti v úřadě a nebo
obchodě, v hlubokosti a objemu svého vědění, v hojnosti svého
bohatství, v lesku své urozenosti, v požívání svých rozkoší, do
konce v kráse svého křehkého těla a svých nádherných šatů; oni
vystupují ve všem tom s bezměrnou sebelibostí.

Nabuchodonosor neobdivoval se jenom sám, nýbrž domníval
se, že všichni ostatní též se mu musí obdivovati, a písmo praví
výslovně: »On odpověděl, ačkoliv se ho nikdo netázal, jako by
byl vyzván, aby o svých velkých činech vypravoval, a počal sku-
tečně pak vyličovati svoji slávu: »Není to veliký Babylon, jež
jsem vystavěl?« On lže; neboť on zvětšil jen Babylon, vystaven
byl Babylon od Bela, aneb Nimroda, aneb Semiramidy.

Stejně jako on mají zalíbení nejen na sobě mnozí pohroužení do věcí pozemských, nýbrž činí též nároky na obdiv jiných, hledí to, co snad vykonali, zveličovati, a ve své ctižádostivosti mají vše za protivníky a nepřátele, kteří jim nelichotí.

Nabuchodonosor dodává: »Který jsem vystavěl v síle moci své, a ve slávě své velebnosti; tedy svou silou a moci, a ke své slávě a cti, bez pomoci jiného člověka, bez potřebí pomoci boží, aniž by tím prospěl nějakému člověku, anebo Bohu sloužil, nýbrž vše jen pro sebe sama.

Podobně jako on přehlíží mnozí do pozemských věcí pohřížení ve své pýše a nadutosti celý svět ano i zhrdají Bohem, spatřují ve všem jen sebe samy, jsou sobě samým příčinou, prostředkem a cílem, pohrdajícím mimo sebe, pádí přes všecko, a jsou si sami Bohem.

Tak povstává z pohříženosti do statků pozemských marnivost a sebecktivost, ctižádostivost, chlubitivost a slávy chtivost, pýcha a nadutost, hříchy a neřesti, jež svatý apoštol Jan zove jedním slovem »pýcha života.« (1. Jan 2, 16.)

Nuže tato pýcha života jest novou mocnou překážkou opravdového se obrácení a smíření se člověka s Bohem. Uvažujme tuto pravdu dnes.

Dokud jest pyšným hříšníkem, zůstává nemožno jeho obrácení se a smíření s Bohem jednoduše z toho důvodu, že pýcha pravým opakem jest obrácení se. Neboť obrácení se vyžaduje skroušené a pokořené srdce (Žalm 50, 18); pyšný však má marnivé, sebecktivé a se sebou úplně spokojené srdce. Obrácení se vyžaduje poznání a vyznání hříšnickovo, že chybil, že křivdu učinil, že zhřešil, a tím trestu zasloužil a to z vlastní viny; pyšný však jest neomylný ve svých očích a naprosto spravedlivý, nalézá při všech svých chybách a hříších před sebou plně platné důvody, jež je nejen ospravedlňují, nýbrž dokonce i proměňují ve ctnosti a zásluhy; a třeba-li mu, aby doznal, že někde těžce pochybil, tož nalézá toho vinu ne v sobě, nýbrž v přirozenosti, za jejížto slabost on nic nemůže, anebo v okolnostech, jichž mu nebylo možno měniti, anebo v jiných lidech, kteří ho svedli, anebo i v Bohu samém, který pád jeho přec předvídal, a přece nezamezil, ač by to byl mohl. Aby však jednoduše a upřímně vyznal vinu a hříchy své, zvláště když jsou ohavné, hanebné a potupné, k tomu nepohne ani nebezpečí a jistota i svatokrádeže, ani nebezpečí smrti na loži smrtelném, ano ani ne jisto jistě nastávající věčné zavržení. Vyžaduje-li se nutně ke smíření s Bohem mimo svátostného vyznání i jistě zevní nějaké se pokoření, jako odpuštění a smíření při nepřátelství, anebo povinné odvolání pomluvy, anebo napravení daného pohoršení; tož prohlašuje pyšný toto vše jednoduše za nemožnost, které požadovati nemůže od něho žádný lidský, žádný církevní, žádný božský zákon a žádné cizí právo. Jest tudíž patrné, že též zůstává jeho se obrácení a smíření s Bohem, dokud pyšným jest, nemožno.

Pýcha zaslepuje rozum hříšníkův, že ani pýchy samé ani co jiného nepovažuje za hřích, a proto se též žádného hříchu nevyštíhá, ze žádného hříchu se nekaje. Samolibost a ješitnost jest mu sebevědomím a ctižádostí; chlubitost, nádhra a luxus v oděvě, v bytu, ve vydání, v zábavách jest mu nutný požadavkem stavu, k vůli němuž mu nelze zůstatí pozadu za jinými; pýcha, jež si nevšímá žádné autority a žádného zákona, jest proň důstojnost lidská a svoboda, již se nikdo nesmí dotknouti; hrubost, bezpráví a ukrutnosti oproti paní a dětem, oproti podřízeným a služebným jsou práva a povinnosti jeho povolání, jeho stavu a jeho postavení; i nejohavnější neřesti nejsou pro něho takové samy o sobě, nýbrž jen dle mínění sprostého lidu, a může-li je páchatí potají, též nezůstává jen ve veřejnosti, nýbrž i ve svých vlastních očích i jako cizoložník ještě počestným mužem, i jako chlípník ještě počestným mládencem, tož zůstává ona i jako nevěrná ještě počestnou paní, i jako padlá ještě poctivou pannou, kteří nepotřebují pokání. Tito zasleperi!

Pýcha zatvrzuje vůli hříšníka, že nečiní žádný důvod více k obrácení se a k pokání naň dojmu. Mluvíme-li s ním o smrti, soudu, pekle a věčnosti, tož to nemá proň, jenž jest nevinný a spravedlivý, zvláštního významu, poukáže-li se mu na smilování boží a na prostředky spásy církve, tož řekne, že onoho nemůže minouti, a tyto že jsou beztak jen pro naivní a sprosté lidi. Kde může vynaléztí Bůh anebo církev, čas anebo věčnost pohybnou, která by pohnula zatvrzelou vůli takového pyšného hříšníka k obrácení a pokání?

Pýcha zatvrzuje srdce hříšníkovo, že ztrácí všeliký cit, aby se obrátil a pokání činil. Pýcha zamezuje též milosti boží přístup. Neboť pyšný dostačuje sám sobě; on jest si dosti moudrý a vzdělaný, a pohrdá naukami svaté víry; on jest si sám sobě dosti počestný a spravedlivý, a pohrdá zákony a příkázáními svatého náboženství, on cítí sám v sobě ke všemu dosti síly, a pohrdá prostředky spásy svaté církve, hlásání slova božího a evangelium není též proň, nýbrž jen pro jiné. Tak se to děje s každým působením milosti u pyšného, jako s vodami, jež z vysoké hory do hlubiny se řítí, aniž by pro horu co zbylo.

Naopak, pýcha řítí člověka z jednoho hříchu do druhého až do propasti záhuby. Proč a jak se to děje, o tom píše svatý apoštol Pavel: »Poznavše Boha, neoslavovali ho jako Boha, aniž mu děkovali, ale marní učinění jsou v myšleních svých, a zatemněno jest nemoudré srdce jejich. Zaměnili slávu neporušitelného Boha v podobenství a obrazy porušitelného člověka i ptactva i zvířat.

Protož vydal je Bůh v žádosti srdce jejich, v nečistotu, byli naplněni vši nepravostí, zlostí, smilstvem; lakomstvím, neslechetností, plní závisti, sváru, vraždy, lsti, nemoudří, nepřívětiví, věrolomní, nemilosrdní.« (Řím 1, 21 seq.) I odpad od víry jest často jen následek pýchy; jak to dosvědčují jednotlivci i celí národové.

Pro pýchu a zpupnost odpadla Afrika, Asie, Anglie, půl Německa od pravé církve Kristovy; kacíři nechtěli skloniti pyšné šije své pod mírné jho evangelia Ježíše Krista, a pravdivý jest výrok svatého Augustina: »Na různých místech jsou různé bludy, ale vše zplodila jedna matka, pýcha.« (Lib. de Past.)

Pyšný má konečně, jak sv. Jan Zlatoústý dí: »Boha sama nepřitelem« (Homil. 20 in epist. ad Rom.) A sv. Jeroným dodává, »jaké neštěstí musí to býti, Boha míti odpůrcem.« (Epišt. 45.) Vševědoucího, neskončeně svatého, spravedlivého a Všemohoucího! Dí tudíž sv. apoštol Pavel: Hrozné jest upadnouti do rukou živého Boha « (Žid 10, 31.)

Chcete věděti, jak? Popatřme na lucifera, kdysi nejkrásnějšího z duchů, kterého s třetinou ostatních andělů proměnila pýcha v ďábla, a svrhla z nebe do pekla. Popatřme na své prarodiče, kteří chtěli býti jako Bůh, a pýchou vyhnáni byli s celým pokolením lidským z ráje do země, toho slzavého údolí. Popatřme na vojevůdce Holoferna, který hanebně skončil život svůj rukou ženy. Popatřme na pyšnou královnu Izabelu, jež svržena byla z oken, od koňů pošlapána, a roztrhána byla od psů. Popatřme na pyšnou světovou říši římskou, jež veškerý národy země porobovala, a církev Ježíše Krista zpusťovala ohněm a mečem, konečně ve své vlastní hanbě pochována, stala se kořistí barbarů, a jen zřícený zanechala po sobě. Popatřme na pyšná království nové doby, jež ve své pýše Bohem a církví pohrdají, jak se hroutí a sténají v potupě a chudobě a bídě. Z toho můžeme souditi, co znamenají slova písma sv. »Pýše nikdy nedopouštěj, aby panovala v tvé mysli, anebo v tvých slovech; neboť v ní vzala počátek veškerá zhouba.« (Tob. 4, 14.)

Ne nadarmo stojí tudíž mezi hlavními hříchy pýcha na prvním místě, kdyžť obrácení člověka nemožným činí, zaslepuje jeho rozum, zatvrzuje jeho vůli, zamezuje působení milosti boží, vrhá člověka do všech hříchů a do věčné a časné záhuby; při tom všem však, jako žádný jiný hřích to zvláštní na sobě má, že člověk od ní opanovaný této hrozné neřesti ani nepoznává, ji nezřídka za něco spravedlivého a ctnostného považuje, proto na nějaké pokání a obrácení se ani nepomýšlí, a vše zamezuje, co k němu vede.

Bylo by to tedy mnoho, kdybychom vše, co plodí pýcha, a nás tak uvrhuje do bezměrného neštěstí, a vlastně nic není, obětovali za to, co jest vše, co věčně zůstává, a nás jediné opravdově šťastnými činí, za nevinnost, anebo za obrácení se, za pokání, za ctnost, za víru, za Boha, za nebe?

Před císařem Maximinem stála panna Kateřina na soudě na život a na smrt. Kateřina pocházela z vysoké šlechty, bohatá, mladá, krásná, vzdělaná, ano vědecky učená, nenalezla sobě rovna, měla na své straně i přízeň císaře a obdiv císařovny a celého národa, a nejkrásnější vyhlídky do budoucnosti. Co výhodnějšího může si přát dcera světa? Nyní nadešel rozhodný okamžik. Na ní to záleželo, voliti mezi nejpotupnější smrtí mučednickou za víru a nejskvělejším, požitků plným životem za odpad a za zločin.

Kateřina nekolísala ani na okamžik; svou urozenost, své bohatství, své mládí, svou krásu, své vzdělání a vědění, své rodiče, veškerou přízeň a lásku lidí, celý svět šlape veliká panna Kateřina nohama, nešetří ani svého života, pohrdá s rekovností vše slavné, jakož i hrůzyplné na této zemi, neleká se noží okovaného kola, klade hlavu svou pod meč, zmírá hrdinnou smrtí křesťanské panny, a byla od andělů nebeských pochována na hoře Sinai. Poněvadž Kateřina povrhovala světem a sebou, stala se kněžnou nebeskou. Proto »Nikdy nedopouštěj pýše, aby panovala v tvé mysli anebo v tvých slovech; neboť z ní vzala počátek veškerá záhuba.« Amen.

IV.

Smilstvo.

»Oslavujte a noste Boha v těle svém.«
(I. Cor. 6, 20.)

Smilstvo jest onen strašlivý hřích, před kterým měl apoštol národů sv. Pavel takovou ošklivost, že žádal, aby mezi křesťany nebyl ani jmenován (I. Cor. 9, 13.) A přece jest to týž apoštol, který kázal právě proti tomuto hřichu nejčastěji a nejúsilněji křesťanům, poněvadž i křesťané žijíce mezi pohany nezůstali od něho svobodni. Nuž co by tento apoštol národů činil v naší době, kdy tato neřest nakazila každý věk, každé pohlaví, každý stav, kdy vystupuje ve všech podobách, s nejnestoudnější opovážlivostí, kdy se řítí všemi prostředky svůdnictví, a ochromuje každý protiprostředek, kdy se mu odňala jeho ohavnost a nestydatost, kdy se neřest tato omlouvá, velebí, doporučuje, a zrovna vyžaduje. Mlčel by apoštol k tomu, protože smilníci si toho přejí a to požadují, aby mohli provozovati nerušeněji své pekelné řemeslo? Anebo měl by uražen býti útlocit burácením slova božího proti této nepravosti?

»Od té doby, co pud pohlavní následkem dědičného hřichu vymkl se otěží rozumu, nebyla země sice nikdy bez tohoto hřichu, ale kdy byl tak svoboděn, netrestán, hýčkán, placen a veleben? Od dob pohanských mimo doby revoluce nikdy. Domy nestoudnosti byly mezi křesťany neznámy, a kde byly, pokládány jsou za hanebné zlo. Dnes nalazáme je i na venkově, dnes jsou chráněny jako nutné, dnes jsou závody skoro jako jiné. Hnusné nemoce tak se rozmohly, že vyjma dobu reformace v Němcích nebylo nikdy nic podobného slýcháno. Jich statistika jest úžasná. Nemravná literatura a umění div nepřevládají. Spisy toho druhu mají odbyt na miliony. Nižší druh divadel, šantány, cirkusy, vareté tvoří v rouše lehkého umění školu lehkomyšlnosti, jež vede k nemravnosti. Přidejte k tomu kuplířství, tajnou prostituci soukromou, různé vinárny, nevázaný život na vyšších školách, dupárny a noční toulky, nekázeň v rodinách, ba v celých obcích a národech, a já se táž,« dí jeden věhlasný kazatel naší doby (Fr. Žák, T. J.) »o tomto zlu nemá kazatel mluvit? Dnes kdy

každá výkladní skříň láká nahotinami, chtějí fariseové vytýkati kazateli, že pohoršuje, mluvě o smilstvu? Věru, kdyby nepozvedl hlasu proti této zkáze časné a věčné, zasloužil by výtku, že je jako pes, který neštěká, když zloděj se blíží, zloděj statků nejvzácnějších, čistoty a zdraví těla a duše — k tomu přidejte říši zlých myšlenek, citů a tajných skutků, jež nevidí leč Bůh, zdaliž není třeba varovati před nimi.« (Postní řeči) Máť tato neřest obzvláště známku nepolepšitelnosti, nekajcnosti a zoufalství v sobě. Díím tudíž:

Charakter překážky ku pravému se obrácení a smíření s Bohem jest přede všemi ostatními hříchy vlastní smilstvu. Maria Panno přeciť, pros za nás.

Abychom zvěděli, jak smilstvo svádí člověka více než vše ostatní hříchy k nekajcnosti, a největší překážkou jest obrácení a smíření se s Bohem, uvažujme totéž před soudnou stolicí rozumu, před soudnou stolicí víry, a před soudnou stolicí Boha, odkud zároveň uzavíráti budeme moci o tíži této hrozné neřesti.

Co praví nám rozum o této neřesti? Rozum praví nám, že člověk původně vyjítí musel čist a neposkvřněn na těle a na duši z rukou svého Stvořitele, že však poskvřňuje a znečišťuje tato neřest duši i tělo zároveň: rozum špatnými myšlenkami, vůli špatnými žádostmi, pamět špatnými představami, oko špatnými pohledy, uši nasloucháním zlých řečí, jazyk zlými slovy, vše mohutnosti duše a těla ohavností a oplzlosti. Tato neřest poskvřňuje tudíž celého člověka skrz naskrz.

Rozum nám praví, že člověk má určení, aby veškeru svoje duchovní snážení řídil na Boha, jehožto přirozeným obrazem jest, protože jest též Bůh duch, že člověkovu k tomu dáno bylo též tělo jako nástroj, aby prostřednictvím jeho i celý svět tělesný, jehož nejbližším cílem člověk jest, povzněl sebou k oslavě Stvořitele. Tato neřest však strhuje ducha v jeho orlím vzletu k Bohu jako olověné závaží z nebes k zemi, a obmezuje ho nejen na obzor člověka, nýbrž snižuje ho do temných končin světa zvířecího, tak že sledovati musí právě protivný směr svého vysokého určení. Kdo nešťastníka odtud vysvobodí?

Rozum a zkušenost učí, že pustoší tato neřest tělo i duši. Neboť ona, zatemňuje rozum, seslabuje vůli, hubí pamět; přepíná fantasií, kazí srdce, vysiluje pět smyslů těla, působí že údy vadnou, šířá mozek v kostech, ukracuje dny života, přivádí nejnebezpečnější a nejhanebnější nemoci, a nezřídka provázena bývá náhlou smrtí.

Rozum a zkušenost praví, že tato neřest hubí rodiny a společenský život. Olupuje rodinu o nevinnost dítek, o panictví mládež, o věrnost muže i ženu, a působí, že se připravují lidé ve hříších do nového života rodinného, v hříších v něm trvají, a vychovávají nové pokolení ve hříších a neřestech. Poněvadž však ve světě rodina vedle rodiny žije, a tato neřest přechází z jedné do druhé; tož bývá spustošen celý společenský život od ní, že na místě pokoje, svornosti a pozhnání vše zaplaveno bývá nesvárem,

rozpory, pohoršením a kletbou. Kdo tyto hrozné následky napraví?

Rozum a zkušenost praví konečně, že tato nefest ke všem ostatním proviněním vede. Neboť co vede člověka k nevěře, k rouhání se Bohu, k znesvěcení chrámu a svatyně, k svatokrádežnému přijímání svatých svátostí? Smilstvo jest to, a takováto provinění jsou u cudných, nevinných duší neslýchanou věcí. Kdo jsou ti, kdož znesvěcují den Páně, a nemají kdy obcovati mši svaté, a až do pondělka se oddávají blučným rozkoším a radovánkám? Většinou smilníci. Kdo přestupuje přikázání postní s opovržením a dává pohoršení? Nejsou to otroci smyslnosti, kteří si ničeho odffici nedovedou, co jí lichotí? Co svádí člověka k neposlušnosti oproti rodičům a představeným, k ukrutnosti proti vlastní rodině, k závisti a k nepřátelství, k vraždě a sebevraždě, k loupeži a krádeži, křivým svědectvím a křivým přísahám? Otažme se vrchností a soudních dvorů; řeknou téměř všichni smilstvo.

Toto vše říká nám o chlíplosti rozum a zkušenost. Nuže přistupme k něžným, a soucitupným, lidumilným omluvám. Jest prý chlíplost jen zcela přirozená slabost, jen citlivost, jen mladá krev, jen nestřežené okamžiky, jen podrážděná a vzrušená mysl. Přicházejí ještě k tomu zřejmí obhájci této nefesti, a říkají, ono to patří tak jak tak k dobrému tónu, ku společenskému obcování, k jemnému vzdělání, jest to naprosto nutný prostředek k dobrému se zaopatření. Když se člověk pak ještě nechce podrobiti, tu se nadává a zlofečí na neslušnost, nedostatek výchovy, na otce a matku, na kněze a církev, a na vše co svaté jest; a nic na tom nezáleží, když jednotlivci a celé rodiny při tom na těle i duši hynou, a na mizinu přicházejí. Ano nejen ohavná a nestydatá, nýbrž i ukrutná, barbarská nefest.

Tak o tom soudí rozum a denní zkušenost; ještě více však o tom praví svatá víra.

Víra učí, že člověk vyšel původně dle ducha vdechnutím božských út, dle těla však z tehda ještě neposkvrněné země, ozdoben nadpřirozeným synovstvím a podobou boží, umělecké dílo tvůrčí ruky boží, postaven s královskou důstojností a velebností do viditelného světa, určen jsa býti pánem nade všemi tvory jeho. Tato nefest však olupuje tohoto krále nejen o jeho lesk, hodnost, o jeho panství, nýbrž kydá na něho nejhlubší hanbu a činí ho nad to otrokem hnusné vášně. Kdo ho osvobodí?

Víra učí, že tělo křesťana nejen pomazáno, nýbrž posvěceno bylo skrze svátosti, jako na př. křest, biřmování a především skrze svaté přijímání, kde se podstatně spojuje s božstvím a člověčenstvím Ježíše Krista samého, tak že sv. Pavel v pravdě říci může: »Nevíte, že těla vaše jsou údy Kristovými.« (I. Cor. 6, 15.) a: »Nevíte, že údy vaše jsou chrámem Ducha svatého, jenž jest ve Vás?« a proto úpěnlivě napomíná: »Oslavujte a noste Boha v těle svém.« (Ibid. 19, 20.) Není tudíž tato nefest przněním mystických údů Krista, živého chrámu božího?

Víra učí, že člověk povolán jest i dle těla, aby záfil kdysi na trůnu v nebi mezi kůry andělů před nejsvětější tváří Hošpo-

dina na věky, jakož sv. Pavel píše: »Mrtví neporušení vstanou. Neboť toto porušitelné musí obléci neporušitelnost, a to smrtelné nesmrtelnost. Rozsívá se v porušení, vstane v neporušitelnosti. Rozsívá se v neslýchlosti; vstane ve slávě; rozsívá se ve slabosti, vstane v moci; rozsívá se tělo zvířecí, vstane tělo duchovní.« — Jiná jest jasnost slunce, jiná jasnost měsíce, a jiná jasnost hvězd. Nebo hvězda od hvězdy se liší leskem. Tak bude i vzkříšení z mrtvých.« (I. Kor. 15.) Proto bývá toto tělo při vstupu na svět mazáno; žehnáno a svěceno po celý život, a ještě ve smrti skrze poslední pomazání, a položeno do posvěcené země, jakožto svatyně boží. Pomysleme si nyní znesvěceno totéž tělo nejohavnější neřestí, a řeknete sami, nemá-li sv. Pavel pravdu, když píše: »Nemylte se, ani smilníci, ani cizoložníci, ani chlípáci nebudou vládnouti královstvím božím.« (I. Kor. 6, 9.)

Tak učí víra. Nevěřící však učí v knihách a ve slovech, že tato neřest není hříchem, že jest potřebou přírody, a přidávají ještě do konce děsné rouhání, Bůh sám prý vložil tyto vznešené pudy do nás, připisující hřích nejsvětějšímu Tvůrci.

Víra však též učí oproti těmto lidem, že Bůh sám nenávidí též tento hřích jako žádný jiný, že jej zavrhuje a tresce jak apoštol Pavel dí: »Jestliže pak kdo chrám boží poskvrní, toho zatratí Bůh; nebo chrám boží jest svatý, který jste vy.« (T. Cor. 3, 17.) »Dostoupí-li zkaženost vyšších mezí, trestá Bůh sám. Pokolení nemravnosti oddané ztrestal na počátku potupou za času Noema. Vody pokryly okresek zemský, a nezůstalo živého tvora mimo ty, kteří v arše se zachránili. A ty Sudomou Gomorrhou, jež jež zničil ohněm a sírou, vyhladiv je z povrchu zemského, ty moře Mrtvé, smutné a žalostné, aj, jak děsným jste svědkem, že hrozným jest hřích v očích božích. Věčně věkův jeden z nejohavnějších hříchů jmenovati se bude hříchem sodomským tobě na potupu. Ve čtvrti knize Mojžíšově 4. Moj. 25, 9. čteme o hrozném rozkazu, který Bůh dal, když v Setím lid hřešil s dcerami moabskými. Vezmi všechna knížata lidu, poručil, a svěšej je na šibenicích. V jeden den houpalo se 24.000 mrtvol ve vzduchu. Když Finnes v horlivosti probodl veřejného smilníka, schválil Bůh jeho čin. Zabil Hospodin Onana, že věc ohavnou učinil. (I. Moj. 38, 10.) Hřích ten má dosud jeho jméno. Kdo nezná osud Samsonův, tohoto reka všech reků! Kdo neví, jak veliký a moudrý Šalomoun, jehož svět obdivoval, bídné měl stáří? Smilstvo zničilo oba.« (Fr. Žák, Postní řeči.) Války a revoluce, jež kácí trůny a oltáře, neúroda, drahota, že národové sténají, nemoci, zemětřesení, jsou většinou následky a tresty smilstva. Použijme doby svatopostní, abychom se káli a pokání činili, abychom jednou blaženosti věčné dosáhli. Amen.

V.

Pohoršení.

»Běda světu pro pohoršení.«

(Mat. 18, 7.)

Slavné kázání své na hoře, v němž položil Kristus Pán základy ke svátosti a říší své zde na zemi, církvi, končí Pán Ježíš napomínaje nás: »Vcházejte úzkou branou; nebo široká a prostranná cesta jest, kteráž vede k zahynutí a mnoho jest těch, kdož vcházejí skrze ni. Jak těsná brána a úzká jest cesta, kteráž vede k životu: a málo jest těch, kteříž ji nalézají.« (Mat. 7, 13, 14.) Širokou cestou kráčí v naší době člověčenstvo, oddávajíc se uevěře, materialismu, pýše života, smilství. Ve všem tom obsažen jest zárodek nekajcnosti. Tento nevěře oddaný, materialismu a statkům pozemským propadlý, pyšný a chlupný svět strhuje vše sebou, aby se neohlíželi a s jistotou a klidem šli do jisté záhuby.

Odtud výrok Páně: »Běda světu pro pohoršení.« Uvažujme tuto pravdu blíže, a dí on tedy: Pohoršení světa jest všeobecnou velmi závažnou překážkou a závadou polepšení života a návratu k Bohu. Pohoršení dávati znamená: řeči nebo skutky anebo opomenutím dobrého sváděti ke zlému. K jasnému pochopení popatřme na denní život.

Slovy dává ten pohoršení, kdo jiné nevěře, pověře, bludu učí, je k tomu svádí, anebo je v tom utvrzuje; kdo jiné vyzývá ke lži, k podvodu, ke krádeži, k lichvě, ke křivému svědectví a přísaze; kdo jiné přemlouvá k opilství, ku hrám, k marnotratnictví, k pýše; kdo pronáší před jinými dvojsmyslné řeči, žerty, anebo písňe; kdo si dovoluje před jinými nactiutrhání, pomluvy, klení a rouhání.

Skutky dává pohoršení ten, kdo nevěrecké, nemravné knihy, obrazy, malby zhotovuje, vystavuje, rozšiřuje; kdo se nestoudně chová v oděvu a posuňcích; kdo dává příležitost ku hříchu, úskokem anebo násilím svádí ke hříchu; kdo veřejně páše jakékoliv hříchy anebo nepravosti, jimiž ostatní svádění bývají k napodobení.

Opomenutím dává ten pohoršení, který povinnosti náboženského křesťana, jako na př. svěcení neděle, zachovávání přikázání postních, anebo své povinnosti stavu jako na př. výchovu dítek, anebo křesťanské kázně a řádu mezi čeledí neplní; kdo neodstraňuje pohoršení z kruhu svých poddaných.

Tyto tři proudy pohoršení ve slovích, skutcích a opomenutích roztřísťují se v nekonečné řeky, potoky a zdroje a tvoří moře zhouby, jež města a venkov zaplavuje a celý svět naplňuje. Nejnuznější chata, nejdlejší dílna, nejpokojnější příbytek občana, jakož i veřejná místa a síně zábav, nejnádhernější paláce a dvorany bohatců a vznešených bývají zaplavovány těmito zhebnými vodami, a od dítky až do kmety není oka ani ucha, jež by uše-

třeno zůstalo, jakož psáno jest: »Celý svět v bédách postaven.« (I. Jan, 19-21.) »Proto musí pohoršení přijíti.« (Mat. 18, 7.)

Aby tedy člověk nevinný zůstal uprostřed této všeobecné zkázy, anebo se obrátil v pravdě a pevně k Bohu; jest zapotřebí, aby celému světu odporoval, a toto jest právě tak těžké, jako aby člověk na rozbouřeném moři záhubě ušel.

Jsou pohoršení ve světě, jež se podobají hadovi, a přivádějí své smrtelné uštknutí ve skrytosti. Tyto zmije pohoršení jsou vědy a umění tehda, když šíří pod rouškou pravdy a vzdělání nevěru, blud a chlípnost jsou obchod a průmysl tehda, když pod rouškou píle a hospodářství šíří zášť, lakomství, podvod, bezpráví, sváry a nepřátelství rozšiřují; jsou ony módy a zábavy, jež šíří pod rouškou slušnosti potěbného zotavení, ješitnost a pýchu, marnivost a labužnictví, jsou ony známosti a poměry, jež rozšiřují pod rouškou lásky, věrnosti, náklonnosti a budoucího zaopatření, chlípnost s jejím průvodem pohoršení všeho druhu; jsou lichva a lakomství, jež utlačují pod rouškou spravedlnosti chudé, vdovy a sirotky, jsou to konečně oni na oko svatí, kteří pod rouškou zevnější pocestnosti Bohu a světu slouží navštěvují chrámy Páně a přibytky zlého ducha, božskou obět mše svaté a oběti modlařské smyslných rozkoší, svátosti církve a tajné neřesti, a tímž jazykem Bohu se klaní, vše svaté vzývají, zastávajíce víry, církve a ctnosti, a zároveň když to okolnosti vyžadují, Boha a náboženství zapírají, neřestem tleskají, horují proti přátelům i nepřátelům, odsuzují duchovní i světské představené, propukají v nekonečné nactiutrhaní, pomluvy a lži, tak že celý svět ani neví, zda patří ke křesťanství či k pohanství, Bohu či Belialovi, a rozšiřují tak v pravdě pohoršení mezi dobrými i zlými na vše strany. Odtud onen strašný výrok Páně: »Vy hadové, vy pokolení zmijí! Kterak uniknete soudu pekla?« (Mat. 3, 6.) I těmito hady jest naplněn svět, i v tomto smyslu jest pravdivo, co dí Písmo svaté: »Celý svět v bédách postaven,« a »Proto musí pohoršení přijíti.« Aby člověk tedy uprostřed této zkázy nevinným zůstal, anebo se opravdu a trvale obrátil k Bohu, jest nutno, odporovati celému světu, a to jest přibližně právě tak těžké, jako aby člověk v hnízděti hadím nebyl uštknut a smrtelně raněn. »Jak těsná brána, a úzká cesta jest, kteráž vede ke životu.« (Mat. 7, 14.)

Jsou ve světě pohoršení, jež se rovnají lvům řvoucím, jakož psáno jest: »Dábel obchází jako lev řvoucí, hledaje koho by pohltil.« (I. Petr. 5, 8.) Nebo co satan, jako duch nemůže, to provádí skrze své spojené lidi, kteří mu slouží za nástroje svádění, a používají k tomu nejen všeho úkolu, nýbrž i všech prostředků násilí.

Takoví lvi pohoršení jsou ony nestoudné ženštiny, jež s nestydatou odvážností svých vnaď v řečích, posuňcích a oděvu se vtírají v obcování, a slabou činí s dábelsky vypočtenými úklady i nejsilnější ctnost, a konečně přivádějí k pádu, což se děje s tím větší jistotou a silou, když tyto útoky se dějou s uhlazenou jemností, a s vybranou dovedností. Takovými lvy pohoršení jsou

oni mužové, mladí i staří, jichžto oči srší chlípností, jichžto ústa hlásají bezbožnost a nemravnost, jichžto ruce plny jsou nepravostí, a jichžto nohy úklady strojí všeliké ctnosti, jimižto žádný článek víry dosti jistě stanoven není, jimžto žádná svatyně dosti ctihodnou, žádná zásluha nedotknutelnou, avšak všeliký blud nějak chvalitebný, každá neřest zaslání hodna, každá špatnost dosti dobrou jest, aby ji za svoji prohlásili. Takovými lvy pohoršení jsou všichni oni lidé, kteří morálním násilím útočí proti víře a ctnosti, kdyžtž zakazují svým podřízeným modlitbu, poslouchání slova božího, přijímání svatých svátostí, zachovávání příkázání cirkevních, anebo nemožno činí vše to potupou, raděním, pronásledováním a bezprávím, kdyžtž zneužívají přízně, důvěry, lásky a vděčnosti svedených, svého vlivu a vážnosti, kdyžtž vyhrožují propuštěním ze služby, odnětím podpory anebo blahosklonnosti při postupu, anebo prozrazením dřívější hanebnosti, kdyžtž krvavá oběť jejich vášní nechce býti více ke službám, anebo dále hřešiti. Takovými lvy pohoršení jsou všichni ti lidé, kteří užívají fysického násilí, aby svedli nevinnost, aby zničili ctnost, též oni otcové a matky, kteří nutí své dívky, aby přijímaly práci v mstech a s lidmi, kde sváděny bývají, a oni představení, kteří dohromady kupí u podřízených věřící a nevěřící, neřest a nevinnost, a onu chrání oproti této.

Jsou však celé brlohy lví pohoršení, v nichž ničena bývá nevinnost a ctnost neřestí. Takovéto brlohy jsou ona divadla, v nichž se hanobí stud a počestnost, tupí se víra a ctnost, jakožto slabost i hanba, velebí se bezbožnost a zločin jako moudrost a síla, jako štěstí a rekvnost, kde se vnucuje za jásavého tleskání davům všemi pěti smysly svádění nejdráždivějším a nejsilnějším způsobem, a za drahý peníz se prodává. Takovéto brlohy jsou ona místa shromáždění a zábav, kde rejdy své provozují rouhání se Bohu a klení, nactiutrhání a promluvy, opilství a hry; ony taneční místnosti, kde se chlípností hoví; ony sbírky knih a obrazů, kalendářů, jež vše to podávají čtenářům, čeho se neodvažuje vysloviti žádný živý jazyk; ony dílny a kruny rodinné, v nichž se vštěpuje nevěra, blud, povrhování všim svatým lidem od nejútlejšího věku. Takové brlohy pohoršení jsou často celé rodiny, celé osady, v nichž neřesti a svádění veřejně zuří.

A nejsou to pařeníště pohoršení rozšířena po celém světě? Nejsou vyhledávána a milována a doporučována, nestala se modou, zvykem a potřebou? »Musí pohoršení přijíti,« dí Písmo sv.

Aby se člověk neposkvřněna zachoval uprostřed této strašné zkázy všeho druhu, anebo o je hříchů se odvrátil, jest nutno, aby vzdoroval celému světu, což znamená, asi tolik co uprostřed jámy lví zůstati neroztrhán od zubů a drápů dravé zvěře, anebo lvy samy více než lví silou přemoci. Avšak těžké jest to.

Z toho všeho patrnó jest, že úklady strojí pohoršení ve světě bez míry, se lstí a násilím víře, nevinnosti a ctnosti, a k tomu směřuje, aby se člověk nevzpřimil, a z pádu nezotavil.

Toto zlo však se ještě o mnoho stupňuje okolnostmi, jež je provázejí. K tomu náleží množství pohoršení, jež odnímají snadno neřestem v očích jiných jejich ohavnost, neboť co se podává hromadně a často pěti smyslům, na to si zvykne člověk brzo; dále veřejnost pohoršení, jež odnímá neřestem jich zlobu, neboť co se děje před očima všech, to se zdá brzo ode všech schvalováno, a proto správně a dobré; dále vážnost pohoršení, jež pocházejí od rodičů anebo představených, vzdělaných anebo aspoň křesťansky smýšlejících, neboť tu se považují snadno za beztrestné, omluvné dítky a podřízení, prostí a nezkušení, když si stejné věci dovolí, konečně vpravdě pekelná zlomyslnost pohoršení, jež se odvažuje právě na ony duše, jichž si každý musí vážit a s nimi soustrast mít, na přátele a přítelkyně, na mládence a panny, jichžto nevinosti a ctnosti člověk si váží, na chudé, opuštěné a bezbranné, s nimiž by člověk měl mít útrpnost, jichž to bídy však se zneužívá co neukrutněji. Jest tudíž hroznou pravdou slovo Písma sv. »Celý svět jest v bédách položen,« a »proto musejí pohoršení přijít!« Neboť tak rozlévají se pohoršení v pluvích proudech na nešťastné lidstvo, a pohlcují nejen víru a ctnost a nevinnost, nýbrž činí též vše pokusy záchrany neužitečné a prostředky spásy bezceny.

Neboť skrze hřích pohoršení pustoší svědkové u svých bližních živý obraz nebeského Otce, a ničí účel jeho stvoření; olupují božího Syna o jeho bratry a sestry, a hubí dílo jeho vykoupení; przní chrámy Ducha svatého, a ničí vše přeeodivná díla jeho posvěcení; hříchem pohoršení odvádějí andělům strážným jejich drabé chráněnce, a vydávají je v moc temnoty, vraždí svaté církvi její dítky před očima jejích svaté matky, a ničí vše její námahy skrze božské prostředky spásy, olupují obce a rodiny jich nejdrahocennější ozdoby, rodiče, vychovatele a učitele jich námah, a ctnosti, jich útěchy, jich koruny ve výchvě a vzdělání a stávají se svedených duší samých nejen v dočasném, nýbrž i ve věčném, duchovním, nadpřirozeném ohledě zrádci, vražedníky, olupující o nevinnost, nadpřirozený život milosti, o synovství boží, dědictví království nebeského. Hle jak pravdivá jsou slova Kristova: »Jak těsná jest brána a úzká jest cesta, kteráž vede k životu.« Kráčeje zmužile po ní, abychom přemohše veškerá pohoršení jednou do slávy věčné vešli. Amen.

VI.

Špatné knihy.

»Jazyk jest oheň, svět nepravosti; — kterýž znečišťuje celé tělo, a rozpaluje dráhu našeho života od narození, roznicen jsa od ohně pekelného.«
(Jakob. 9, 6.)

Věhlasný jeden kazatel naší doby nazývá »tisk nejmocnějším, nejdůležitějším a nejrozhodnějším faktorem, (činitelem) moderního lidstva, s nímž se žádný jiný porovnatí nedá.« (P. Viktor Kolb S. P.) Tím hůře všem jest světu, když tisk k pohoršení moderního člověka slouží.

Jestli mezi pohoršeními světa jedno, jež hlouběji a šfeji a mocněji vylévá své spousty na člověčenstvo, než každé ostatní, pohoršení, které jest hlavní příčinou pádu nevinnosti a ctnosti, víry a veškeré bázně boží; pohoršení, jež kácí i samy trůny a oltáře, a pustoší společnost lidskou až do základů, pohoršení, jež vzdoruje všem námahám rodičů, vychovatelů a učitelů, státu a církve; pohoršení, jež vyzdobeno vším uměním a věděním, vsazeno do zlata a stříbra, všemi vnaďami vyzdobeno, milováno, hledáno, prodáváno, půjčováno, darováno a rozšiřováno jest všemi prostředky svádění; pohoršení nade vše pohoršení, jež nejhlubší pád lidstva nade vše snadným, obrácení se jeho činí nade vše těžkým, a proto třeba, abychom mu veškeru svou pozornost věnovali. Toto pohoršení jsou špatné knihy, a o těchto a jich četbě učiníme své dnešní rozjímání. Pravím k tomu účelu:

Špatné knihy jsou nejstrašlivější zbraní pekla ku neodvratné zkáze člověka.

Kniha sdílí psaným anebo tištěným slovem právě tak myšlenky, jako jazyk živým slovem. Proto platí o špatné knize vše, co píše svatý apoštol Jakub o zlém jazyku; totiž: »Jazyk jest oheň, svět špatnosti, — kterýž znečišťuje naše celé tělo, a rozpaluje dráhu našeho života od narození, roznicen jsa od ohně pekelného.«

Špatné knihy jsou oheň; neboť ony rozhňují vášně člověka, stravují ducha a srdce; špatné knihy uvádějí v žár celý běh našeho života; neboť ony kazí nevinnost dítek, ničí ctnost v mládencích a pannách, pustoší manželskou věrnost u mužů a žen, ony ujařmují ještě i kmety na prahu brobu v nevěře a neřesti.

Svatý apoštol nazývá takový jazyk též »nikdy neunavené zlo plné smrtícího jedu.« (jakob. 9, 8.) Totéž platí o špatných knihách.

Špatné knihy jsou neunavné zlo, neboť ony nepředstavují věsti svých zhoubných řečí po vše doby, na všech místech, ku každému, kdo je čte, anebo čísti poslouchá, ony trvají dále v tisícero násobných výtiscích a vždy nových vydáních; ony putují bez odpočinku a únavy po celém světě, a nenechávají nikoho v pokoji, klidu, v čitárně a v dílně, v pracovně, na stole a ve

spárně, ve městě a na venkově, v rukou vzdělaných a nevzdělaných, i ve škole a dokonce v chrámu Páně; ony nenechávají nedotčen žádný rozum, žádnou vůli, žádnou paměť, žádnou obrazotvornost (fantasii), žádné srdce, žádnou náklonnost; ony uvádějí vše ve zmatek.

Špatné knihy jsou plny smrtícího jedu; neboť usmrcují ducha pro pravdu klamnými zásadami, usmrcují cit zběsilými představami, šílenými choutkami, a nečistými pocity; usmrcují ponehlu i tělo výstřednostmi, k nimž svádějí, usmrcují celého člověka, že zhnílým údem se stává na těle církve a vředem na těle státu.

Toto vše působí mrtvá řeč špatných knih, a ona jest v jistém ohledě daleko zhoubnější, než živá řeč zlých jazyků. Neboť kam nemá přístupu žádný svědník, tam mají volný vstup špatné knihy; kde svědník jen na okamžik setrvati může, tam zůstávají špatné knihy dnem i nocí, měsíce a léta; kde svědník jen ve společnosti, mezi mnohými vystupovati může, tam pracují špatné knihy beze svědků potají, a ve skryté důvěrnosti, čeho svědník neodvažuje se vysloviti, protože toho nesnese živé oko a ucho, živé srdce a cit, to povědí špatné knihy slepě a hlouše, bezcitně a mrazivě, jako jsou bez studu a ostýchavosti, kde by pohled na svědníka zášť a odpor vzbuditi, a jeho slova by nejhlubší opovržení vzbuditi musila; tam vycházejí špatné knihy, doporučovány tisíceronásobnými doporučeními, v nádherné úpravě, vyzdobeny důvtipem a žertem, obklopeny září vědy a umění s nátěrem nepostradatelnosti, vzdělání, zábavy, největšího zisku pro život, ozářeny všemi půvaby látky, výrazu, líčení a přesvědčení v nejsvědnějších příkladech, v nejmohutnějších obrazích a líčeních; kdyby člověk se začervenál, a se rozplynul studem, kdyby živé rozhovory svědníků si takové drзости dovolily, tu má člověk při čtení špatných knih jen mrtvý papír a mrtvá písmena před sebou, před nimiž se neostýchá.

Špatné knihy kazí dobré mravy ze základů. Na důkaz toho, třeba jen označiti duch těchto knih a jich obsah. Jsou básně všeho druhu, jež nefest opěvují a ctnost tupí, a všeho umění používají, aby otrávil mladá srdce a smysly. Jsou romány, jež hubí ve fantastických líčeních a povídkách veškerý zdravý a rozumný názor života, a čtenáře naplňují tak přemrštěnými a přehnanými představami, tak že žijí už jen v idealistických končinách, a zcela nepotřebnými se stávají pro vše přirozené poměry společenské. Jsou tajnosti, jež odhadují nejnížší a nejspínavější hlubiny pokleslosti z městského života, a čtenáře zasvěcují do nejděsnějších tajemství všech ohavností. Jsou tu cestopisy, jež sbírají ohavnosti a nestoudnosti ze všech dílů světa, a názorně je líčí čtenáři dle národních stupňů a způsobů. Jsou tu modní listy, jež učí v popisech a obrazech, jak lze užiti všech umění marnivostí a záliby k ošálení. Jsou tu předpisy, kterak písemně se dají provésti svědnictví, jichž nelze snadno ústně vykonati.

Nuže tvoří-li tyto a podobné knihy a spisovatelské moře nesmírné zkázy pro mladé a staré, tož se odvádějí z tohoto moře,

řeky a potůčky v novinách a letácích, v lidových spisech a kalendářích; aby nejen vzdělaný svět, nýbrž i prostý lid píti mohl v plných doušcích, se opojovati, fysicky a morálně hníti.

Špatnými knihami kazí se nejen dobré mravy, nýbrž i vyvracejí se zásady mravnosti. Nebo tyto knihy učí a ukazují na skvěle vyličených příkladech, že stydlivost jest jen slabost, povinnost pouze prázdné slovo, svědomí jen předsudek, ctnost, přelud, zákon, porucha lidské svobody, cizí práva nespravedlnost oproti statkům společenským; že jest to jediným úkolem života člověka, aby si získal všech možných požitků; že vše, co se mu líbí, jest též právě proto počestno, že neřest, když mu poskytuje výhodu anebo požitek, není už ohavností, nýbrž ctností; že opáčné učení zařaditi třeba mezi škumpuly a předsudky, k pověře starých temných časů, od nichž nás na vždy osvobodilo světlo osvěty na našem vysokém stupni vzdělanosti.

Nuže, Nejmilejší! dejme tyto knihy nevinným, nezkušeným lidem, zvláště vědychtivé, po vzdělání dychtící, vášněmi všeho druhu rozpálené mládeži do rukou; a bude, co musí z toho následovati? Nutně to, že se klamou tito čtenáři a čtenářky na duši i na dále s celým vnitřným a zevnějším životem skutečným, živým otiskem právě těchto špatných knih se všemi děsnými následky, jež v dnešním morálním, či spíše nemorálním světě před očima máme.

Špatné knihy pustoší též společenský život. Označme je dle jich tendence, k čemu určeny jsou, tož se setkáváme se spisy pro mládež, jež člověka neschopna činí všeliké práce, studující zná jen hry fantasmie, a jest neschopen všeliké vážně rozumné práce; syn domu nechce už pracovati, dcera rodiny žije jen ve snách a nenávidí všeliké hospodaření; zhoubný jest jich vliv i na rodiče samy, a matka zanedbává výchovu dětek a domácnost, otec žije jen vzdělání a osvícenosti, a jeho denní práce jest zábava a mrhání. Setkáváme se tu se spisy rodinnými, jež působí, a k tomu směřují, aby mladí lidé, kteří se sestupují, aby založili novou rodinu, nic sebou nepřinesli, než neřest, pěstování vášně, a fantastické představy o manželském životě; a v nejbližších dnech stávají na vždy nešťastní.

Tu se setkáváme se spisy společenskými, jež zrušují veškeré poměry mezi službuvádavajícími a čeledí, mezi představenými a podřízenými, mezi vrchnostmi a poddanými, mezi knížaty a národy, a jsou učiteli veškeré nepoddajnosti, převratů a vzbouření. Neboť ony hlásají neposlušnost, bezuzdnost, přestupování všech zákonů a práva a vedou přímou cestou ku vzdělanému a proto jen tím strašnějším barbarství.

Špatné knihy pustoší a ničí též veškeren život církevní. Neboť označíme-li je dle jich obsahu, tu nalézáme knihy dějepisné, jež události, na nichž spočívá církev jako na základě, buďto úplně zhořa popírají, anebo jinak prolhaně znetvořují, a překrucují, že se jeví čtenáři jako důkazy proti církvi a pro blud; dějepisné knihy, jež si za úkol obírají, vše instituce církve hanobiti, její

kněžství zneuctívati, popíráti její apoštolskou činnost a její nevyhlášená dobrodíní pro člověčenstvo, činiti její práva a zákony opovržením hodnými a její božskou autoritu haniti. Nalezneme náboženská pojednání o církevní liturgii a disciplíně, jež hanobí posvátné ceremonie církevní při udělování svatých svátostí a při božské oběti, a sesměšňují, které veškerá zevnější náboženská cvičení jako smyslu a duchaprázdná líčí, a učí jimi, jako nesmyslnými, šálivým pompem pohrdati; jež hanobí zevní církevní zákonodárství a ospravedlňují násilí proti němu, a doporučují. Jsou morální a dogmatické spisy, jež vykládají učení církve o mravech a víře dle svého dobrozdání, mísí s bludy všeho druhu, trhají řád hierarchický církve, hlásajíce že třeba jich nikoliv však církve boží poslouchati.

Odtud se stává též, že takoví čtenáři a čtenářky nemají více víry, vážnosti a úcty k církvi, nýbrž s pýchou odmítají její nauku, její přikázání, její prostředky spásy, s nepřáteli církve se spojují.

Špatné knihy odvracejí člověka od Boha samého. Nebo existují knihy, jež si osvojují moudrost světa, a učí, že není pravého Boha; věčnost, nebe, peklo, odměna jsou jen nesmyslné bajky, aby zstrašování byli prostí; když se tělo rozpadne, jest též veta po duši; proto třeba aby užíval člověk života, jak se to jen dá. Jsou tu nauky přírodovědecké a přírodopisné, spisy o nebi a zemi, jež tajemství zjevení božího jednak prohlašují za zcela přirozené věci, jednak, poněvadž se pochopiti nedají přirozeným způsobem, jednoduše upírají, jež pochovávají víru ve vše nadmyslné, duchovní, nadpozemské a božské v nejspínavějším materialismu, jež namlouvají člověkově, aby nic nevěřil, leda co chápe pěti smysly, aby si nebe na zemi zařídil. Existují knihy, jež Krista a jeho dílo vykupitelské, Boha a jeho zjevení usilují děsným rouháním ze srdcí lidstva vymýtiti, a je za to do poroby ďábla svěsti.

Nuže, Nejmilejší! Učiňme v této posvátné době svatopostní pevné předsevzetí, že jen dobré knihy zvláště Písmo svaté, životy svatých čtati budeme, abychom se ze hříchů svých káli a věčné blaženosti dožiti mohli. Amen.

VII.

Bázeň lidská.

»Pravím vám, kdyby tito mlčeli, budou volati kameny tyto.« (Luk. 19, 40.)

Slavíme dnes velké tajemství, na něž čekalo celé člověčenstvo ve víře, naději a lásce čtyři tisíce let; velké tajemství, jež oči celého světa pozvídá k zemi, k městu, na vrch, na Golgotu, kde boží spravedlnost a milosrdenství obětí na kříži ukončené zadostiučinění vykonalo, kde nebe truchlilo co nejhlouběji, země zuřila co nejvíce, a zároveň nebe a země smíšený byly, kde zřel život

ve smrti a ze smrti život vyšel, kde se bromadila milost na milost, kde se vyčerpala v zápase boží láska a lidská zloba, kde spatřujeme původce a zachovatele všeho života zápasiti se smrtí na kříži.

Seskupme se dnes kolem Golgoty, a popatřme na truchlící nebe, na chvějící se zemi, na zuřící peklo, na zběsilé člověčenstvo, na umírající lásku; a ptejme se nebes, ptejme se země, ptejme se pekla, ptejme se lidstva, ptejme se umírající lásky: kdo nese vinu na smrti Boha-člověka? Ze všech stran zaznívá odpověď: Hřích, a jen hřích, a každý hřích, jakož jest psáno: »On pak zraněn jest pro nepravosti naše, potřen jest pro hříchy naše.« (Is. 53, 5.) Tážeme se, kdo spáchal vraždu, tu zní odpověď: Hříšníci, a jen hříšníci, a každý hříšník, jak Kristus sám dí: »He, hodina přišla, kdy Syn člověka vydán bude v ruce hříšníků.« (Mat. 26, 45.) Tážeme se, co umožnilo tento nejhroznější ze všech činů? a skutečnost odpovídá: Bázeň lidská, jež odsoudila Ježíše k smrti, a jež se vine jako černé vlákno všemi nepravostmi lidskými při umučení a smrti božského Vykupitele; a právě bázeň lidská jest to též, jež zničila u tak mnohých veškery účinky milosti, zamezila jejich obrácení a zachránění a ještě stále zamezuje. Učiňme tedy dnes svoje zakončující rozjímání o ní, a pravím k tomu cíli:

Utrpení a smrt Boha-člověka ukazují, kterak bázeň lidská svádí k zničení všeho dobrého a k páchání všeho zlého, a klade tak obrácení se a smíření člověka s Bohem nejmocnější překážky.

Bázeň lidská jest onen stav zbabělosti a slabosti, bezcharakternosti a nedůslednosti, v němž člověk činí něco zlého anebo opomíjí něco dobrého, aby se tím zalíbil lidem, anebo aby o jich přízeň nepřišel; a tento stav přivádí člověka ohledem na dobré a zlé do jisté a největší zkázy. To nám ukazuje děj utrpení a smrti Ježíše Krista.

Nebo uvažujeme-li všeobecné mínění, jež panovalo před provedením této nepravosti mezi lidmi, tu praví Písmo sv.: »Nikdo nemluvil veřejně o něm ze strachu před židy« (Jan 7, 13) a uvádí jako příčinu: »Neboť židé se už smluvili, že každého, kdo by ho vyznal jako Krista, vyloučí ze svého středu.« (Jan 9, 22.)

Toto veřejné mínění zmocnilo se též mudrců a předních, jak dí Písmo sv. o Josefovi z Arimateje: »Byl učedníkem Ježíšovým, ale tajným, ze strachu před židy.« (Jan 19, 38.)

Bázeň před lidmi zavřela jim tedy ústa, aby nevyznávali veřejně své víry v Krista, a odňala jim odvahu, vystoupiti veřejně pro věc Kristovu, což zjednálo už nepřátelům Kristovým nesmírnou převahu a otevřelo veškery hráze, aby vystoupili veřejně se svými vrřezdnými plány proti Kristu.

Nuže, nejmilejší, není všeobecná nálada věřících za našich dnů v mnohých poměrech tatáž? Nebo kde jsou ti odvážní a zmužilí, kteří vystupují oproti nevěřícím a neřestným, těmto nepřátelům, veřejně a rozhodně pro víru a mravnost, berou v ochranu otevřeně a rozhodně náboženství a církev oproti útokům, ručí, hájí veřejně a rozhodně všechna božská a lidská práva a zákony,

se prohlašují pro vše dobré a proti všemu zlému? Zažili jsme a na vlastní oči jsme viděli, kterak lidé z bázně lidské opustili trůn a oltář, pro oba němými a bez vlády se stali a zradili vše posvátné nepřátelům božím a lidstva; každodenně to vidíme, kterak se skrývá nevinnost před nepravostí, víra před nevěrou, pravda před lží, dobrý příklad před pohoršením, křesťanská kázeň a čistý mrav před svůdnictvím, protože nenalézají žádných úst k obraně a žádné ruky k ochraně. Odtud to pochází též, že zatím co nikdo pro dobré veřejné nevystupuje, vše zlé v řečích, tisku a skutcích se šíří a světem vládne.

Popatřme na vysokou radu, jež se shromáždila, aby plán zosnovala k záchubě Boho-člověka, a naslouchejme hlasům, jež se tu ozývají; tak vypravuje nám Písmo sv.: »Shromáždili se tehdy velekněží a fariseové v radu a pravili: Co učiníme, neb tento člověk činí mnohé divy. Necháme-li ho tak, všichni uvěří v něho; i přijdou Římané a odejmou naši zem i lid. Jeden pak z nich, jménem Kaitáš, jenž byl toho léta nejvyšším knězem, řekl jim: Vy nic nevíte a neuvážíte, že jest lépe, aby jeden člověk umřel za lid, než aby zahynul celý národ. — I usnesli se od toho dne, že ho zabijí. (Jan 11, 47.)

Tato velerada poznala tedy, že Kristus činí mnoho zázraků, důsledně musila poznávati božské jeho poslání, božství jeho učení, božskost jeho osoby, na jejížto důkaz on zázraky činil, a musela následovně přijmouti jej jako Messiáše. To jest patrná pravda. Vysoká rada přiznává sama, že následek toho nemůže jiný býti, kdyby ho tak nechala, než že všichni v něho by uvěřili. Až potud zakládaly se porady její na pravdě, a konečně, této pravdě odpovídající rozhodnutí by mělo býti, božského Vykupitele nejen zase nechati, nýbrž se k němu přidati a podporovati ho všemi prostředky v jeho dle vykupitelském. I tato pravda leží na bíledni.

Nyní však vizme, co učiní bázeň lidská! Ona tvrdí zcela jednoduše, aniž by podávala nějakého důvodu nebo důkazu: »Pak přijdou Římané a odejmou nám naši zem i lid.« Na tomto zcela klamném předpokladu staví pak druhou větu: Nuže lépe jest, aby jeden člověk umřel za celý národ; a z toho následuje nyní do nebe volající závěrek a rozhodnutí: »I usnesli se, že ho zabijí.« (Jan 11, 47.)

Bázeň lidská omámila veleradu, že jest v nebezpečí dobro veřejné a ona sama, způsobuje, že jest zaslepena oproti pravdě, hluchá pro spravedlnost, bezcitná pro soucit, ukrutná oproti nevinnosti, šilená a zběsilá proti vlastnímu Vykupiteli a Spasiteli, nepravostí naplněná oproti Bohu samému ku vlastní a celého národa zkáze časné a věčné, jak to prorok a Kristus sám předpověděl, a jak se skutečně naplnilo.

Nejmilejší! Totéž spatřujeme, že vykonává bázeň lidská po všechny doby ve velkém i v malém. Čeho si člověk nedovoluje pro zdánlivé výhody anebo nebezpečí dočasného blaha národů, obcí, rodin a sebe sama oproti Bohu, proti Kristu, proti církvi, proti náboženství, proti ctnosti a nevinnosti? Jako ospravedlněno

se tu jeví všeliké porušení práv a přikázání božích a církve, každé bezpráví oproti bližnímu, každé pohoršení, každá krádež, loupež, vražda v ohledu morálním a společenském, ano jako nutna, jako povinnost; a lidé neuváží, že se právě tím ničí božské, jediné pravé a trvalé základy vši spásy, a že si člověk otevírá pro sebe a ostatní propast jisté záhuby. Předstírá se, lepší prý zaopatření dítek vyžaduje marnivé vzdělání, nejdražší výlohy, nejnebezpečnější společnost; a ony zůstávají nezaopatřeny anebo nešťasně zaopatřeny. anebo zaopatřeny se ztrátou své ctnosti a nevinnosti a svého věčného spasení. Lidé míní, povznešení průmyslu a obchodu, majetku a blahobytu rodiny prý požaduje zanechatí modlitby a užívání svátosti, práci ve dne v noci, i v neděli a svátky; a lidé neuváží, že při tom hyne tělo a duše zároveň, a že na zkázu časnou též i věčná následovati bude. Lidé míní, obce a národové budou jistě šťastní, když bude postaráno o jejich dočasné blaho skrze umění a vědy, skrze obchod a průmysl i na úkor křesťanské výchovy, jejich náboženského i mravního života; a neuváží se, co psáno jest: »Spravedlnost vyvyšuje národ, ale hřích dělá národy nešťastny.« (Přis. 14, 34.)

Popatřme na nejbližší okolí Spasitele, na jeho apoštoly, tož shledáme tu nejděsnější zkázu bázně lidské. Nemůžeme předpokládati, že Jidáš zrádce při poslední večeři, když mu Pán umýval nohy, podal své tělo a krev, když ho upozornil na jeho ohavné předsevzetí, přece jen měl pocit zděšení, a když ho Pán za jeho zrádné políbení ještě přítelem nazval a na jeho zločin upozorňoval, přece jen se třásti musel strachem a uleknutím? A proč nestanul před posledním krokem do propasti? Protože s úhlavními nepřáteli Krista už vyjednával, už se smluvil, už peníze krve přijal, a se ostýchal před Kristem Pánem skutek ozeleti, ježž jako sebevrah sám na sobě potrestal.

Kolik hříšníků hyne podobným způsobem, protože se stydí a obávají pouta hříchu roztrhati, příležitosti a nebezpečí ke hříchu se varovati a opravdové, trvalé pokání činiti?

O ostatních učednících vypravuje Písmo sv.: »Všichni jeho učedníci opustili ho a utekli« (Mar. 14, 50), ačkoliv při poslední večeři ujišťovali, že dříve umrou, než by ho opustili. Měli strach před nepřáteli Ježíše, ulekli se jich pronásledování, třáslí se před utrpením, a opustili svého Mistra v okamžiku, kdy bylo třeba svoji lásku a věrnost osvědčiti.

Podobně jednají nesčíslní křesťané. Pokud sedí s Ježíšem u stolu, a mohou býti pohodlně a bez nebezpečí jeho přáteli, potud stojí pevně jejich odhodlanost, že mu věrni zůstanou, prolejou zaň svou krev a vydají život. Začne-li však křížová cesta, přijde hodina zkoušky, jest potřebí namáhání a práci se podrobiti a bojům a těžkým obětím; tu jest odvaha a síla ta tam, pak klesá ctnost a nevinnost, pak kolísá často sama víra.

Petr, jenž bořel láskou k Pánu, zaklínal se ještě před několika hodinami: »Pane, ochoten jsem s tebou jíti do žaláře a na smrt« (Luk. 22, 23.), a udeřil skutečně při zajetí Pána služebníka vele-

knězova mečem. Nyní stojí tento apoštol v předání velekněze, uprostřed mezi služebníky soudními. Tu volá služebná: »Ty jsi byl též s Ježíšem!« (Mat. 26, 69.) A Petr klesá hluboko, že zapírá svého Pána a Mistra, svého Boha a Vykupitele; a přísahá, že ho nezná.

Tolik zmůže bázeň lidská ve středu bezbožných! Jest člověk mezi nevěrci, stává se též nevěřícím; jest člověk mezi bloudícími, tož bloudí s nimi; jest mezi nestoudnými, spolu klesá; mezi pomlouváči a na cti utrhači, stydí se a ostýchá ujmouti se pomlouvávaného z pouhé bázně, jež zatlačuje rozum a svědomí a víru a věčnost.

Písmo sv. praví: »Mnozí vydávali křivá svědectví proti němu, avšak svědectví nesouhlasila,« (Marek 14, 56) a »Někteří počali naň plivati, zakrývali mu tvář, a bili ho do tváře.« To se stalo bez rozkazu a bez práva, s neslýchanou ukrutností, pouze k zalichocení se vysokým nepřátelům Ježíše. Kolik podřízených činí totéž, aby se zalichotili představeným?

»Pilát«, dle Písma sv., »věděl, že velekněži vydali ho z pouhé nenávisti.« (Marek 15, 10.) On prohlásil několikrát: »Já na něm viny nenalezám.« Přece však vydal ho všem mukám, dal jej bičovati, trním korunovati a ukřižovati ze strachu před židy. Jak mnozí jednají podobně z pohnutek, strachu a obavy před veřejným míněním!

Ach, kéž by odstranily nesmírné bolesti, předrahá krev a umučení Páně, nekonečná láska Spasitele všecky překážky našeho obrácení a spásy, abychom povstavše z hrobu hříchu pravé vzkříšení s Kristem slavili a věčně jednou se s ním radovali v nebesích. Amen.

Neděle první v postě.

»Aj vstupujeme do Jerusalema . . .«

Opět nadešel čas sv. postní, v němž více než kdy jindy v roce máme si připomínati onu velikou obět, kterou pro spásu duší našich přinesl Ježíš Kristus. Proto zahalila církev oltáře a na nich vévodí kříž, který, kdysi znamení potupy, stal se od té doby, co na něm umřel Syn boží, znamením vítězství a spásy.

Je zvykem v této době mluvit soustavně buď o umučení Páně, nebo o některých pravdách naší víry, neb otázkách časových. Tyto poslední budou asi letos oblíbeným předmětem řečníků v katolických chrámech, poněvadž jsou opravdu časové, jež plní duše katolíků a hýbají celými národy. Jako druhdy Spasitel, tak dnes církev Jeho musí na se vzítí těžký kříž, projíti pravou křížovou cestou a stanicemi cesty té jsou útoky jejich nepřátel a plány. Více než kdy jindy stalo se náboženství naše předmětem útoků nepřátel Kristových, neboť dobře si vypočítali tito, že žádná doba nehodí se k soustavnému boji více, než doba poválečná, kdy autorita každá poklesla, kdy v člověku ozvaly se náklonnosti zvířete a kdy

vášně lidské provalily hráz všeho společenského řádu, vši křest. kázně. Proto slavilo heslo: »Pryč od víry, pryč s církvemi vůbec a katolickou zvlášť« pravé hody, proto tak nerozmyšleně odhazují lidé zvlášť v naší vlasti víru svých předků, aby ji buď zaměnili za moderní fráze o svobodě svědomí, hříších Říma, páchaných na našich předcích, neb dokonce za čirou nevěru v život posmrtný na základě materialistického, neb rozumářského názoru světového.

Ač tak lákavým je ten předmět, přec jen ne zvolíme jej k svým sv. postním rozjímáním, nýbrž zůstaneme věrni práporu, jenž vlaje nám s našich oltářů a jen kde jednotlivé osobnosti z tragédie kalvarské příliš vyčnívati budou z rámce úvah o utrpení Páně, chceme pro ně hledati kopie v naší době, protože historie se opakuje a když ne zrovna postavy lidské vystupují z hrobu zapomenutí, tož aspoň lidské hříchy, vášně a náruživosti, náklonnosti a slabosti, snahy a cíle. Ty jsou stále stejny a my se přesvědčíme, že Pilát, Herodes, Anáš i Kaifáš, Petr i Jidáš atd. mají své následovatele a vyznavače. Slyšte mne tedy s nábožnou pozorností, když v tomto směru budu křížovou cestu našeho Spasitele představovati vám. Ukřížovaný nechť žehná slovům mým a vaší pozornosti.

* * *

»Aj vstupujeme do Jerusalema,« tak pravil Pán Ježíš učeníkům svým ku konci třetího roku Jeho učitelského úřadu, když se chystal na svou smrt. Jerusalema jim znamená tolik co město pokoje, jímž však hlavní město Palestíny nikdy nebylo, protože žádné město světa nebylo tolikrát válkami ztroskotáno a na svých ssutinách znovu zbudováno, jako Jerusalema. I my vstupujeme do města míru, do svatopostního času, kdy odmlčeti se mají všechny vášně a hříšné smysly a kdy sv. mír zbožnosti, kajícínosti, sebezapření a odříkání má se uhostiti aspoň na čas v duších našich.

»Chtějí tě tam zabít a zas tam jdeš?« tak varovali učeníci svého Mistra. Na cestě od Jordánu, kde právě dlel, uzdravil Pán slepého od narození a před Jerusalemem Lazara, tři dny již pochovaného, k životu vzkřísil, což vyvolalo takové nadšení v lidu, že Ho jako krále v triunu doprovázeli, Hosannah volajíce a ratolesti Mu na cestu stelouce, a když farizeové zárlivě Mu domlouvali, aby to, zvlášť dětem, zakázal, poukázal jim Pán na slova písma, že budou-li tito mlčeti, kamení bude volati.

Do čtvrtka učil Pán Ježíš v chrámě, kde se neodvážili Naň ruce vložiti, obávajíce se, aby k vůli Němu nepovstala bouře v lidu. Věděli, že musí k jeho zatknutí vyvoliti si noc a získali učenníka, o němž věděli, že miluje více peníze, než svého Mistra. K tomuto kroku se odhodlali, když se vrátili od Kaifáše nejvyššího kněze který t. č. na letním sídle svém u Jerusalema dlel, od kteréžto doby název »hora zlé rady« se uchoval. Když mu totiž podali zprávu o posledních událostech a dodali, že celý národ jde za ním a oni že nic neznamenají, tu pronesl Kaifáš prorocká slova, jež ovšem v tom smyslu pronésti nechtěl, řka: »lépe aby jeden

člověk umřel, než aby zahynul celý národ«. Jest-li nemělo celé člověčenstvo propadnouti věčné smrti, musil se Syn Boží, jenž se v té době stal člověkem, obětovati zaň. Nelze pochybovati, že Kaifáš byl židovský vlastenec a že to dobře myslil se svým národem, ale prostředek, k němuž radil, byl špatný, neboť radil k vraždě. A tak i ti naši moderní Kaifášové snad to se svou vlastní dobře myslí, ale jsou slepí a vůdcové slepých, podávajíce černé za bílé a naopak dobré za zlé, zlé za dobré. Hned jak přestala válka měli ti Kaifášové dáti národům svým lepší radu, když viděli všeobecný rozvrat nejen hospodářský, ale i mravní; měli, když dělají ze sebe velekněze, t. j. vůdce lidu, tomu lidu vrátiti úctu před autoritou vyšší a ne mu ji úplně vzíti měli hledět ten lid povznést z jeho mravní pokleslosti náboženstvím a ne lidu to náboženství, často jedinou oporu a útěchu, bráti; měli mládeži křtíz, modlitbu, kostel práti a ne jim tyto věci bráti a mluvit mu o svobodě, volnosti, vlastní zodpovědnosti, mravním charakteru, pokroku, vědě; když všechny tyto věci náboženství nahraditi nedovedou. A když již ten šílený pokus učinili, měli by aspoň nyní, kdy snad vystřízlivili tím ovocem beznáboženské výchovy lidu, obrátiti, bít se v prsa a přiznati si. »chybili jsme a chceme to napravit.« Či nehrozí se, čtou-li téměř denně o vylupování kostelů, tu o zabiti obchodníka, rozsekání jeho mrtvoly a hození do řeky, tam o zabiti dvou mužů, vracejících se z trhu, zde o utracení stařeny, tam o uškrcení učitelky od učitele, který snad má na svědomí jiné asi podobné zločiny, jež se v té krajině staly, hned zabiti švadleny 13 letým školákem, tu zas dokonce o vraždě dcery na matce, o polití paní vitriolem a zohyzdění tváře, z malicherné příčiny uražené sluzky, nehrozí se ta veřejnost, která dnes vychovává polovinu školní mládeže bez Boha, když čte případy zabiti rodičů od vlastních dětí, co dříve se přiházelo jako výminečný případ za kolik let?!

»Lépe, aby zhynulo náboženství, než aby utrpěl pokrok«, tak hlásají moderní Kaifášové a moderní Farizeové volají: uctizováno buď! A přec kdyby chtěli býti jen trochu poctivými, musili by přiznati, že vše, co tvoří t. zv. kulturu lidstva, ty stavby, školy, humanní ústavy, knihovny, umělecké památky atd. nepovstalo samo sebou, nýbrž je prací církve katolické, nikoliv jejich nevěry.

Když se židovská rada vrátila od Kaifáše, byl osud Pána Ježíše zpečetěn, jednalo se jen o příležitost, kterou jim měl poskytnouti Jidáš. Ve čtvrtek naposledy se svými učenniky večerel a zrádci bylo známo, kam se po večeři odebere. Večeře tato je velepamátná, ježto při ní ustanovena byla oběť novozákonní, předpověděná již dávno slovy Hospodina: »nemám zalíbení na obětech vašich, po celém světě obětována mně bude oběť čistá.« Tou čistou obětí je mše sv. Aby zanechal dětem svým památku na Sebe a na oběť, kterou chtěl přístí den za hříchy světa přinést, dal svým učeníkům to nejdražší, co měl, své tělo a svou krev pod způsobami chleba a vína a zplnomocnil je, že mohou i oni tuto závěrečnou

proměnu vykonávati, ba že mohou tuto moc i na své nástupce přenášeti. Co tento večer poslední Pán Ježíš poprvé konal, to opakuje se po 19set let a to denně tisíci a tisíci kněžských rukou ve všech pěti dílech světa a bude se dít, dokud kněz potrvá. Jak veliký to důkaz lásky. Spasitel chtěl nejen mezi svým křesť. lidem viditelným způsobem bydleti, On chtěl duši jeho k životu věčnému i krmiti. A co žádá za tolik lásky? Nic jiného, než opět lásku. Ach, jak málo se Mu j. dostává. Marně volá ze svatostánku: »Pojďte ke Mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím.«! A přec jak mnoho toho občerstvení lid křesťanský potřebuje, zvlášť dnes, kdy život stal se pustou pouští požívačnosti a kultu těla!

Po večeři odebral se Pán Ježíš do zahrady getsemanské, aby se modlitbou posilnil na hroznou svou smrt. Dostalo se mi v životě té milosti, že jsem mohl pokleknouti na místě, kde stojí dnes kaplička s nápisem: »a stal se pot Jeho jako kapky krve spadající na zem.« Jak dojemný to byl pro mě okamžik, neméně dojemný, jako ten, kdy stál jsem u oltáře, postaveného na skalce Kalvarské v chrámu Božího hrobu a pozdvíhoval vzhůru totéž tělo a tutéž krev, jež před 1900 lety tu viselo a jež tu s kříže na zem tekla.

Po modlitbě, v níž Jej anděl posiloval, vstal Spasitel, vzbudil spící učenníky řka: »vstaňte, zrádce přichází«. A sotva vyšel, stál tu proti Němu zástup pochopů vyslaných od židovské rady, aby Ho jali a předvedli před radu, t. zv. synedrium a to je vlastní počátek křížové cesty, kterou jsme se před chvílí modlili a v jejímž rozjímání chceme budoucí neděli pokračovati. Pro dnešek nezbyvá nám, než ukončiti tuto dnešní pobožnost modlitbou: Pane Ježíši, vzbud v nás city svaté, bychom pochopili, cos pro nás vykonal a vytrpěl, aby rozjímání naše dnešní bylo nám nejen k poučení, ale i k povzbuzení, k útěše a spasení. Amen. *J. Kousal.*

Neděle druhá v postě.

»Ty jsi řekl: Já jsem!«

Zanechali jsme Spasitele svého minulou neděli v rukou pusté chásky, vyslané nejvyšší radou židovskou k Jeho zatknutí.

Otázka: »Koho hledáte?« pronesená s božskou majestátností, účinkovala na pochopy tak, že ohromeni nebyli s to, dáti odpověď, teprv když dána jim po druhé, odpověděli: »Ježíše Nazaretského« a csápali se Ho, aby Jej svázali Cesta vedla je tak zv. zlatou ulicí, kde bydlel bývalý velekněz Anáš, a bifičové domnívali se, že se mu zavděčí, předvedou-li mu Ježíše, kterého patrně neznal, když mu položil otázky o Jeho učení. Jak důstojné bylo chování našeho Pána, jenž mu krátce odpověděl, aby mu ukázal, že ho neuznává k tomu svolaným, aby Ho soudil. Uražen propustil Ho Anáš a tak přiveden před radu, již předsedal Kaifáš,

velekněz té doby, v celém svém nádherném ornátě, na prsou máje pancíř, posázený drahokamy s jmény 12 pokolení israelského, s mitrou na hlavě a nápisem: »Kádoš kodaschim«, to jest svaté svatému. A tak tu stojí představitel a zakladatel Nového Zákona před veleknězem Starého Zákona, vycházející ranní zora před sluncem zapadajícím. Byl i ten Kaifáš nástrojem prozřetelnosti boží, zrovna jako zrádce Jidáš, a měl-li Kristus svět vykoupiti, musil zemřít na kříži a musila tu býti i ruka, která Ho k této oběti přivodila.

Všimněme si, drazí v Kristu, s jak rafinovanou zlobou jednají tito soudcové; ačkoli již dávno se rozhodli, proroka nazaretského vydati na smrt, nevrhají se naň jako hladová šelma na svou oběť, nýbrž zachovávají na oko aspoň zevnější formu, svolávají podplacené svědky a zasedají k zákonitému soudu. Ale ti svědci uvádějí samé žaloby, jež nepostačovaly k tomu, co mu nejvyšší rada chystala, a proto uchopil se toho s celou chutí Kaifáš, když jeden z nich přednesl: »Dělal se Synem božím.« Poznal ihned, tu že je nejlepší příležitost obžalovaného zničiti, a proto vzal jej pod přísahu: »Zaklínám Tě skrze Boha živého, bys nám odpověděl, jsi-li Syn boží?« A Pán Ježíš vyznává důstojně a svobodně: »Ano, ty jsi řekl, Já jsem.« To bylo ovšem v očích soudu rouhání se Bohu, na nějž byl jen jeden trest u židů, a to trest ukřižováním. Proto zvolal Pilát: »Co potřebujeme více svědků, slyšeli jste jeho rouhání« a ostatní jedněmi ústy dodali: »Hoden je smrti!« Tím byl Pán Ježíš odsouzen. třeba rozsudek synedria nebyl ještě tak dalece platný, aby mohl býti vykonán. Byl zde náměstek římského císaře, vládař Pilát, jenž musil jej potvrditi a svými vojáky také dáti vykonati, a proto, ač neradi a jen s nechutí, museli se obrátiti naň, kterého z duše nenáviděli, jako každého Římana, jenž jim jejich porobu živě připomínal. Do rána zůstal Pán Ježíš vězněm a já při mém pobytu v Jerusalemě vstoupil jsem do jizby, která dle podání chovala přes noc Syna božího, a třeba by toto podání neodpovídalo pravdě, poněvadž od té doby byl dům asi kolikrát zbourán, přece jen uchovaly se aspoň základy jeho.

Mezi tím, co Pána Ježíše uvážit soudili, odehrála se na sníi mezi zvědavými, kteří čekali vzdor pokročilé noci na výsledek soudu, známá scema s Petrem, kterou Pán Ježíš při poslední večeri předpověděl. Tento věrný učedník, jenž Mistra svého následoval až před síň soudní, třikrát přišel do pokušení, aby svou srdnatost, s kterou se chlubil, dokázal, a třikrát neobstál, nýbrž svého Pána zapřel, odpovídaje těm, kteří v něm učedníka Kristova poznali, že Ho ani nezná. A v tom okamžení, co Pána Ježíše uváděli a On na svého učedníka káravě pohleděl, upamatoval se tento na slova, která mu předpověděl, všiml si, že kohout se po dvakrát ozval, aby blížící se den ohlásil, vyšel ze síně a slzy upřímné lítosti vyronily se z očí jeho. Písmo sv. praví, že hořce plakal a Pán Ježíš, který nic jiného nežádá, než abychom, když chybíme, chybu svou uznali a ji litovali, odpustil svému věrnému Petrovi, klesnuvšímu nikoli z lakoty, jako Jidáš, nikoli z pomsty-

chtivosti, neb jiné zlobné vášně, nýbrž ze slabosti a ze strachu, a na důkaz odpuštění jemu samotnému se po svém vzkříšení ukázal a na jezeře Genesaretském před ostatními všemi spoluapostoly jej za nejvyššího pastýře beránků i ovci vyvolil. Kdyby byl Jidáš tak litoval! Jak docela jiný konec byl by vzal!

Jeho lítost ale nebyla dokonalá, jako Petrova, bylat jen přirozená, jakou míváme bohužel i my, když hříchů litujeme, ne že jsme Boha, nejvyšší dobro, urazili, nýbrž že jsme časný trest, čili časné následky hříchů si přivodili, ku př. že jsme opilstvím zdraví ztratili, o peníze, o čest přišli a pod. Jidáš nebyl připraven, když svého Mistra prodával, že bude nad ním vyřknut tak hrozný ortel, protože Ho považoval za naskrz spravedlivého, jemuž ani nespravedlivý soud ničeho udělati nemůže, a když viděl, jak lacino Ho prodal, probudilo se v něm sice svědomí, ale on nešel, aby Pána odprosil, nýbrž zoufal nad sebou samým, ztratil všecku důvěru v Boha a Jeho odpuštění a oběsil se. Zdali nekončí takto všichni sebevrazi a nekajcnici, kteří v životě svém až do smrti nekajicně setrvali, že by jim Bůh mohl odpustiti a oni nový život mohli začít, již nedoufají a — jak se obyčejně svět vyjadřuje — z omrzelosti života na sebe sahají? A protož Jidáš budiž nám výstrahou! S Petrem-li jsme Ježíše Krista zapřeli, s Petrem nad svým pádem zaplačme, s Petrem Ho za milost a odpuštění prosme! Nespolehejme se opovázlivě na milosrdenství boží a nedomnívejme se, jestli zrovna smrtelných hříchů jsme se nedopustili, že tak pevně stojíme, bychom klesnouti nemohli! Jidáš chodil tři leta se svým Kristem, tři leta těšil se z Jeho lásky a přec ho lakota zaslepila a on klesl tak hluboko, jak vysoko stál. Na druhé straně však nezoufejme, když se milost boží za čas od nás odvrátí! »Kdyby hříchové vaši byli jako červc, nad sním sblení budou, a budete-li vyznávati hříchů své, věrný jest Hospodin, aby vám je odpustil.«

Avšak ještě jedné osobnosti si všimněme, s kterou jsme se dnes zabývali, a která na osud našeho Spasitele tak neblahý měla vliv! Pravili jsme minulou neděli, že lidé umírají, ale lidské hříchů, vášně a náklonnosti se stále a stále rodí, že se historie opakuje a největší mužové, jakož i největší bídáci mají své následovníky. Nuže, poznáváte Kaifáše dnešní doby? Kaifáš byl představitelem onoho farizeismu dnešní doby, jemuž nestačil zákon Mojžíšův, jenž přidělal si na sta a na tisíce předpisů, jimiž lid v otroctví držel, jež sám Pán při každé příležitosti káral a směšným činil, protože nevychoval lid k pravé zbožnosti, nýbrž k prázdnému formalismu, k pouhým obřadům bez náboženského ducha, čili k pokřtectví. Jisti s neumytýma rukama není sice zrovna hezké, ale dělat z toho hřích, je směšné.

Byli to lidé plní lakoty a zloby — praví obilnění brobové Pyšný, sebevědomý tehdejší farizeismus nemohl Pánu Ježíši odpustiti, že se vydával za slíbeného Messiáše a nevzal si k tomu povolení od židovských kněží a zákonníků a nezískal si dříve jejich přízeň. Kdyby se byl zrodil v paláci krále nebo velekněze a vedl národ do boje proti Římu, byli by Ho přijali jako Messiáše, že

však přišel chud a mluvil o království, jež není z tohoto světa, že jim jejich pokřtěctví veřejně vyčítal, to mu neodpustili, zvláště když lid šel za ním a je opouštěl. A tak jako tito lidé mysleli, že oni jsou jedinými vůdci a učiteli svého národa a bez jejich svolení že nikdo k němu mluvit nesmí, tak i dnes jsou mezi námi farizejci, kteří domnívají se mít výsadu na veřejné mínění, a jedním z jejich nejoblíbenějších argumentů je výčitka, kterou nám katolíkům činí, že pleteme náboženství do politiky, ono že patří do kostela a nikoli do veřejného života. Jak rádi bychom jim vyhověli a nemíchali se do politiky, kdyby oni to nečinili napřed, t. j. kdyby politiku nemíchali do náboženství. Dokud však v zákonodárných sborech budou na programech také otázky náboženské, čehož nutnost ostatně uznáváme, dokud na každé schůzi nebude scházeti náboženství a tyto nebudou začínati a končiti otřepaným až do omrzení heslem: »Pryč od Říma, katolíci zůčtujte s Římem!«, dokud budou do hospod zatahovati a tam chtít luštit otázky, které jsou nejvnitřnější záležitostí katol. církve, která — kdyby nic více — má stejné právo na existenci, jako každá jiná velká organizace v národě, dokud, pravím, tak se bude dít, dotud musí farizeové dnešní doby dovoliti, aby mohl mluvit k národu také Ježíš Kristus, t. j. od Něho založená církev a to nejen ve veřejném životě, ale i v kostele poučovati lid o časových otázkách a povzbuzovati jej, by hájil svou čest, svá práva, svůj majetek. Pána Ježíše za to pronásledovali a nic jiného nemají k očekávání Jeho věrní, na to jsou připraveni, poněvadž vědí, že jen v ohni čistí se zlato, zoceluje se železo a že žádné pronásledování církvi boží vlastně neuškodilo, nýbrž prospělo. Co je však smutnější, že tímto farizeismem načichli i mnozí katolíci a posílají svým duchovním pastýřům anonymní dopisy, aby nemluvili v kostele o věcech světských, ale o Pánu Ježíši a Panně Marii. Ti ubozí nevidí dál, než na pět kroků před sebe a myslí, že když do svého kostela 30—50 let chodili, že jim jej nikdo vzít nemůže a že poměry jsou stále stejny, jako za jich mladosti. Nechápou, že mluví-li kněz o otázkách časových, o nebezpečí, jež církvi náš hrozí, probouzí vlastně lid z ospalosti a hájí jeho svatá práva. Kněze stojí taková řeč dvakrát tolik práce, nemluvě ani o tom, že si dělá nepřátele, vysazuje se v nebezpečí udání a připravuje se o klid duševní.

V pátek ráno sešla se knížata kněžská, jak je jmenuje Písmo, znovu k soudu, protože večerní odsouzení nebylo zákonité, aby to, na čem se usnesli, způsobem slavnostním potvrdili; na to však ihned vedli Pána Ježíše na hrad Antoniov, kde bydlel římský vladař Pilát z Pontu. Nemilá to pro ně cesta, ale nebylo pomoci, ježto světská moc musila jejich výrok přijmouti za svůj, jej provésti a o veřejnou bezpečnost a pořádek při tom se postarati. Dnes jsou z budovy té kasárna, posud však je znatelné místo, přizděny byly k prvnímu poschodí, kde Pilát bydlel, schody, které vyžádal si svého času papež, a jež tvoří část schodiště k chrámu tuším lateránskému v Římě a svaté schody se jmenují. Po těch

schodech vystoupil Pán Ježíš a tam Jej pro dnešek opustíme, abychom budoucí neděli v rozjímání svém pokračovali.

Než však ukončíme, zvolme: Pane Ježíši, já věřím v Tvé božství a pamětliv ponížení, jemuž Jsi se pro mě podvolil, slibuji Ti, že svou katolickou víru vždy a před každým vyznám a obhájím. A kdyby vlny nevěry ještě více se zdouvaly a pekla zloba ještě více proti Tvé církvi zuřila, já hrdě zdvihnu hlavu a zvolám: ano, jsem Tvým, můj Ježíši, a Tvým zůstanu, neboť mé jméno je křesťan, mé přijmení katolík. Amen.

J. Kousal.

Neděle třetí v postě.

Proto jsem na svět přišel, abych vydal svědectví pravdě.

Jaká směs ctností i špatností v duši jednoho člověka. Jaký odpor mezi slovem a skutkem, mezi hrdostí a zbabělostí, vzdorem a slabostí, spravedlností a šlapáním práva, soucitem a krutostí! Na bolestné cestě doprovodili jsme Spasitele svého minulou neděli až do domu římského Piláta a sledovali další vývoj událostí tam je předmětem dnešního našeho rozjímání. Přesvědčíme se, že to nebyla ani pýcha, ani lakota, ani hněv, ani jiná neřest, která uvrhla Piláta v záhubu a přivodila smrt na nejnevinnějšího ze synů lidských nýbrž jediné slabost a zbabělost v povolání, jakou možno pozorovati i dnes všude, kde vládou nečisté ruce a následek toho špatné svědomí. Kéž je i nám Pilát odstrašujícím příkladem, kam vede nepoctivost v povolání a jak špatným rádcem člověka je špatné svědomí. Slyšte mě s nábožnou pozorností, když mluvití budu ve jménu Ukřižovaného.

Záhy zpráva po osudné noci, kdy Pán Ježíš byl zatčen, přivedli Ho židovští kněží k hradu Antoniona, kde bydlil vladař, nevstoupili s ním však do vnitř, aby se v příbytku pohana neposkvřnili. Pilát vyrušen pouličním hlomozem, sestoupil k nim a první jeho otázka zněla: »Jakou žalobu vedete proti tomuto člověku?« Židé však nepřišli, aby žádali od Piláta soud nad Ježíšem, nýbrž aby na něm potvrzení svého rozsudku vynutili a proto zpupně a sebevědomě odpovídají: »kdyby nebyl zločincem člověk ten, nepřivedli bychom ho k tobě. Bouří lid od Galilee do Judska, dělá se synem Božím, Kristem Králem.« Pilát nemyslel jinak, než že se jedná o rušení náboženství a o nového náboženského blouznivce, na jaké nebylo v té době nouze a proto řekl: »máte zákon, podle toho sudte jej!« Oni měli zákon, ale ten jim nedovoloval více než tělesné potrestání, s kterým se ovšem nechťeli spokojiti, nýbrž žádali smrt, aby schladili na proroka nazaretském svou hlubokou zášť a proto ač neradi, musili se obrátiti na Piláta, jenž jediný o životě a smrti rozhodoval. Proto odpovídají: »nám není dovoleno, někoho zabít.« To zarazilo Piláta, který vidí, že se nejedná o žádný obyčejný případ.

Poněvadž vyslovili slovo: »Galilea«, pátrá Pilát a přesvědčiv se, že Pán Ježíš pochází z té krajiny, posílá Jej, aby se z choulostivé situace vyprostil, k Herodesovi, vladaři Galilejskému, který rovněž zrovna jako Pilát z pevnosti cesarejské k vůli velkonočním svátkům do Jerusalema přišel, aby s kohoutou 1200 mužů v přeplněném městě pořádek udržoval. Herodes který se v Jerusalemě nudil s radostí přijal Pána Ježíše, o němž slyšel, že dělá veliké zázraky na přírodě i na lidech a doufal, že něco podobného od něho uvidí. Proto oslovil Jej v mnohých řečech, ale Pán Ježíš mu ani slova neodpověděl. A jak by také mohl mluvit s prostopášníkem, který k vůli tanečnici dal odpravit sv. Jana Křtitele, s potomkem onoho Heroda, který měl na svědomí tolik životů dětí betlémských. Uražen touto nevšímavostí, dal Pána Ježíše obléci v bílý šat, což bylo u židů potupou a poslal Jej nazpět Pilátovi. Tento viděl že se soudu již nevyhne, vzal si Pána Ježíše k sobě do praetoria, k němuž vedly schody, jež posud se uchovaly v Římě a »scala santa« slují a poněvadž ze všech obvinění, jimiž Jej židé zasypali, zajímalo ho jen jedno, položil Pánu Ježíši otázku: »Jsi ty král?« A Pán Ježíš odpovídá pevně a určitě: »Ano, já jsem král, ale království mé není z tohoto světa. Já proto jsem se narodil a na svět přišel abych vydal svědectví pravdě« »Co jest pravda?« s posměchem a pohrdáním odpovídá cynicky Říman, jemuž nejsou posvátny již žádné ideály, protože ztratil, jako všichni jeho soukmenovci víru v bohy a v jakýs takýs pojem mravnosti a zodpovědnosti. Jemu a jeho vrstevníkům platil jen jeden zákon a ten zněl: peníze a užití života. Tak zmučený, dle jeho názoru nepoctivý muž, nemohl býti v žádném směru nebezpečným, proto poslechnul svého lepšího citu, jenž v něm i jako v pohanu zbyl, poslechnul výstrahy své choti Claudie, která mu poslala vzkaz: »nic neměj s tím spravedlivým, já mnoho ve snu trpěla pro Něho« a vystoupil na jakýsi balkon, či lépe řečeno chodbu jež spočívala na třech obloucích, z nichž jeden do dnešního dne se zachoval a praví: »máte právo žádati propuštění jednoho zločince koho chcete, abych vám propustil, Ježíše či Barnabáše?« Doufal, že tak daleko přec jen nejde zášť k tomuto muži, o němž nikdy nic špatného neslyšel, než že lidu dobře činil; ale jak se zmýlil v té chátře pošťvané a zajisté i podplacené! »Barnabáše propust, Ježíše ukřižuj!« Tak křičel zástup. Vida že musí Pánu Ježíši něco učiniti, chce-li Jej z rukou tak zavilých nepřátel vysvoboditi, sahá k poslednímu a to hanebnému prostředku, který ovšem v té době kdy tělesné tresty byly obyčejem, neznamenal nic zvláštního, dal Pána Ježíše vojákům a pravil: »já na Něm žádné viny nenalézám, potrestám Jej a propustím.« Ubohá spravedlnosti, jakého to máš vykonavatele! On žádné viny na něm nenalézá a přec Jej dává nejběžnějším způsobem mučiti. Buď je opravdu nevinný, jak sám je přesvědčen, ten Ježíš nazaretský a pak Jej má vyrvati z rukou zběhe, dát odvésti někam do bezpečí a až by se myslí poněkud uklidnily, propustiti, aneb přesvědčiti se o Jeho vině a pak konati svou povinnost. Co nyní následovalo, to vzpírají se ústa v bolesti vy-

sloviti, ba i to pero líčiti. Právě jste drazí v Kristu v křížové cestě o tom rozjímali a pohled na Spasitele, jak jste jej nejednom na obraze obnaženho, pouze potupným červeným vojenským pláštěm přioděného, s třtinou v ruce, s korunou z trní ostnatého keře, jenž do dnes tam roste a nabka sluje, zbičovaného, uplvaného mluví více, než celá kniha. Tu se vyplnilo slovo Isaiáše proroka, napsané skoro 2000 let před narozením Krista Pána: »Žáda svá nastavil jsem těm, kdož mě bili a tváře, kdož mě políčkovali.« Proč by voják měl mít více citu, než přední mužové národa, učitelé a soudcové lidu?

Takto skoro zničeného pojal Pilát za ruku, ukázal Jej lidu a pronesl známá slova: »ecce homo« v domění, že nyní bude již krvelačnost nepřátel nasycena. Ale jak se mýlil! Což nevěděl, že dravá zvěř je krvežíznivější, když okusí krve?! »Ukřižován buď, ukřižován buď!« neslo se jako víchř celým zástupem a není nic platno, že Pilát činí poslední pokus a táže se: »Krále vašeho ukřižují?« »Nemáme krále ale císaře. Neukřižujš-li, nejsi přítel císařů; protože každý, kdo se dělá králem, protiví se císaři.« To viděl Pilát, že židé jsou všeho schopni, i obrátili se do Říma a k císaři, čehož ovšem jako muž s poskvrněnými rukama se lekl a ač přesvědčen o nevině, vydává našeho Spasitele na smrt slovy: »Nevinen jsem já krví spravedlivého tohoto, vy vizte.« Ostatně takových charakterů, aby k vůli jednomu člověku znepráčetili si celý národ a jednali dle svého přesvědčení a práva, bylo by i dnes málo a proto nedivme se ani Pilátovi! To se stalo na vyvýšeném dlážděném místě, jehož část pod ssutinami byla při stavbě kláštera sester sionských odkryta a tvoří v tomto klášteře vzácnou starou památku, kterou neopomene shlédnouti žádný jerusalemský poutník. Jak zpustlý byl to dav, jenž tu stál proti Pánu Ježíši, vidno z toho, že i klatbu Boží na sebe svolávali křičíce: krev Jeho na nás i naše děti. A ta pomsta boží za ukrutný čin nedala na sebe dlouho čekati. Židé šileně se hnali do revoluce proti Římu a když porubali r. 66 posádku římskou, vyslal císař Nero Vespasiána proti nim, syn pak Vespasiánův a nástupce jeho obklíčil Jerusaleém se všech stran, kde nastaly poměry asi jako dnes v Rusku, t. j. lidé z hladu i mrtvolý pojíдали. Tisíce židů pobito, neb před hradbami ukřižováno, tisíce odvedeno do zajetí a ostatní rozutekli se do celého světa, od kterého doby jsou národem bez vlasti. R. 70 město dobyto a tak zničeno že nezůstal kámen na kameni, jak Pán Ježíš při svém slavném vjezdu na svátky velikonoční předpověděl. Jistě že ještě mnozí, kteří volali: »Ukřižován buď« dočkali se zkázy svého hlavního města a že tedy opravdu krev Pána Ježíše přišla na ně a jejich děti

Tím byl rozsudek nad Pánem potvrzen a nezbyvalo než jej také dát vykonati pomocí vojáků, kteří měli nad pořádkem bdíti. Stalo se to asi před polednem, kdy Pán nastoupil, obtížen křížem, na němž měl zemiřiti, cestu mezi dvěma lotry k popravnímu místu, as 20 minut vzdálenému, Kalvarii, jež se tehdy za zdí městskou nacházela, dnes pak část města tvoří. Mimochodem budiž zde

připomenuto, že Pilátovi jeho ústupek židům nebyl nic platen. Žalovali na něho stejně a on vypovězen do vyhnanství do Galie, kde se otrávil, jeho jméno však s potupou a opovržením vyslovují miliony, když modlí se »Věřím v Boha«: Jeť odstrašujícím příkladem, bezcharakternosti, duševní slabosti a nepoctivosti. Ale nehemží se dnes i křesťanský svět Piláty, vyznávajícími třeba náboženství pro společnost lidskou, při tom se klaní však proudům nevěry?! Není dost otců mezi námi, kteří jsou přesvědčeni, že nejednají moudře, ba ani neopatrně, když své děti připravují o výchovu náboženskou, protože sami na sobě jednou následky tělovýchovy ucítí a přec děti z náboženských hodin berou proto, aby se ukázali býti pokrokovými, nebo aby posměch a snad mstu některého t. zv. předáka na sebe nepřivodili?! Do kostela snad chodí, ale mimo kostel ke knězi se nehlásí, čtou sem tam náboženské knihy, ale jsou předplaceni na nevěrecké listy, katolíky zůstali, ale zároveň jsou členy spolků a organizací, kde se náboženství potírá a z veřejného života vylučuje. Prostopášnost a lehkomyšlnost Heroda, slabost Piláta buďte nám výstrahou. Byly ještě nedávno časy, kdy kostel o sv. postním kázání byl plný; tenkrát byl bych rád položil posluchačům svým otázku, kterou dal Pilát židům; budete-li kdy vy moje věrné stádce postaveni před volbu, zda rozhodnouti se chcete pro Barabáša či Ježíše, t. j. pro svou víru, nebo proti ní, nežádám od vás odpovědi protože ji čtu z vašich očí vy hrdě a radostně zvoláte: Ježíši můj, Tys můj král, třeba zbičováný, třeba uplvaný, třeba s korunou trnovou a pláštěm potupným, s Tebou chci trpět, s Tebou umírat, abych s Tebou žil tam na věčnosti. Amen.

J. Kousal.

Neděle čtvrtá v postě.

»Obětován jest, že chtěl.«

Ať se díváme jak chceme na dnešní křesťanský svět, tolik mu přece jen upříti nemůžeme, že je v něm vzdor všemu daleko více humanity a soucitu pro provinění, bídu a utrpení spoluobčanů, než tomu bylo před stoletím nebo dokonce tisíciletím. Tak na př. trest smrti je po většině odstraněn aneb dochází — i když byl formálně vyřknut — k jeho výkonu jen zřídka a pak odbývá se hrozný ten výkon tak, aby odsouzenec trpěl co nejméně. Ve středověku vládl meč, též u starých Římanů, až na vojenského zajatce, odsuzované k rozsápání v cirku dravou zvířeti, kterémuž divadlu lid s rozkoší obcoval. U židů byla zavedena smrt kamenování; křížování bylo zvykem přijatým od pohanů, jímž utracováni nejsprostší zločinci. Byla to smrt brozná, poněvadž někdy ubožák po kolik dní trpěl krom hladu a žízně nejhroznější bolesti než zemřel. Nepřátelé na svého Pána byli tak zaslepeni, že jim pro něho Mojžíšovo ukamenování bylo ještě příliš čestným a mírným a proto zvolili kříž, jež v ošklivosti měli tím více, že to bylo potupné znamení Římanů, na němž oni své odbojné

otroky křížovali. Potupným křížem obtížen nastoupil Spasitel svou křížovou cestu na blízkou horu Kalvarskou, další štace, na níž chceme jej doprovodit i my v dnešním svém rozjímání, o čemž slyšte mě s nábožnou pozorností!

* * *

Za časů Pána Ježíše byla Kalvarie holým kamenitým vrchem za zdi města, kde se popravovalo, dnes je městskou čtvrtí, kudy vedou klikaté uličky, takže ona křížová cesta, po níž kráčel Spasitel sotva bude totožná s nynější, jejížto jednotlivé štace jsou označeny římskými číslicemi, protože Turci, jimž Jerusalema do nedávna patřil, maleb žádných nestrpěli. Skutečnosti odpovídají asi první 2 a poslední 3 zastavení, jinak však Pán a s ním odsouzení dva lotři byli vedeni k místu popravnímu cestou rovnější, t. j. bližší. Hrad Antoniov, nynější kasárna, je nade vši pochybnost zjištěným místem, kde se ošklivé divadlo odsouzení odehrálo, jakož i malá kaplička v nejbližší blízkosti budovy, kde stál sloup, k němuž Spasitel byl přivázán a kde poutníci odbývají zastavení druhé. Ale již třetí štace je nejistá; odbývá se u t. zv. »Ecce homo« oblouku, jenž jediný ze všech tří se zachoval, o němž tudíž nemožno tvrditi, že právě z něho Pilát Pána Krista zmrazčeného židům představil.

Jako čtvrté zastavení označeno místo, na němž se bolestná Rodička se Synem svým setkala, když v příbytku svém na Sionu o jeho zatknutí a souzení se dověděla. Jak jí muselo býti, když jej v takovém stavu uztěla a mu pomoci nemohla. V celé tíži dopadlo na ni proroctví Simeonovo a jen vědomí, že Syn její umírá za spásu světa, jí hned od počátku svého mateřství proniknuta byla, sílilo jí, aby neklesla, ale doprovodila jej až pod kříž a tam vykonala poslední povinnost mateřskou a uložila tělo jeho v hrob.

Pak následuje zastavení prvního pádu pod křížem, dále výjev s Šimonem Cyrenským, rouchem Veroniky, plačícími ženami, druhé i třetí klesnutí pod křížem, poslední pak tři odbývají se již v chrámu Božího hrobu samém a sice na skalce, která dnes stojí uprostřed kostela zrovna jako Boží hrob. Skála ta je as 8 metrů vysoká, vedou na ni umělé stupně a je od hora dolů puklá tak, že žádným umělým způsobem puklina tak klikatě přivoditi by se nemohla, nahoře pak je místa tolik, co by tři malé oltářky tam státi mohly. U jednoho z nich, pod nímž otvor pro kříž Kristův, který tu stál, lze spatřiti, měl jsem štěstí, že jsem mohl obětovati obět nekrvavou, kterou zde krvavým způsobem vykonal Syn Boží. Poslední tři rozjímání sv. křížové cesty konají se na místě, kde byl Pán Kristus na položený kříž přibíjen, pak kde stál kříž jeho a konečně u Božího hrobu, vzdáleného asi 20 kroků od skalky. Je to čtyrhramná nádherná kaple, zřízená nad skálou, do níž musí kněz, jenž v Božím hrobě chce sloužiti mši sv., po kolenou lézt, poněvadž otvor není větší jednoho metru

Pochybovači zastavují se nad blízkostí Božího hrobu od místa úmrtí a tvrdí, že byl skutečný hrob asi mnohem dále, poutník jerusalemský však, jenž na tato místa přichází s vírou v duši a ne s lineálem v ruce, poklekne v sv. a vroucím nadšení na místě, jež zbožná legenda ode dávna za hrob Kristův označila, aby tu složil svůj hold tomu, jenž pro něho člověkem se stal, trpěl a umřel.

Vápencový útvar Kalvarie i hory Olivetské připouštěl, aby v četných, přírodou a rukou lidskou vytvořených hrobích obyvatelé Jerusalema poslední odpočinek hledali, a je více než pravdě podobno, že takovýto pro svou rodinu připravený hrob měl tam tajný učedník Kristův a bohatý měšťan Josef z Arimatije.

Nyní však všimněme si, jak jsme až posud činili, jednotlivých osobností, s kterými se na křížové cestě setkáváme, učme se od nich a na nich, neboť postavy ty, třeba 2000 let staré, dobře představují nám i dnešní třídy křesťanské naší společnosti. Vždyť historie se opakuje, noví lidé po starých přicházejí, ale přinášejí si tytéž lidské vlastnosti, slabosti, hříchy, přednosti i náklonnosti, jaké máme my a jaké měli lidé povždy.

Především je tu židovský lid, který tvoří diváky bez hlubšího na věci zájmu; jemu je to opravdu jedno, je-li Ježíš tím slíbeným Messiasem, čili nic, je-li král židovský neb ne; lid poštvaný, snad i podplacený, jenž si žádá smrt ukřižování, aby měl divadlo a štvani. To není ovšem ten lid, jenž na břehu jezera genezaretského naslouchal slovům milosti a spásy, jenž rozložen u nohou Božského učitele na hoře poslouchal jeho blahoslavenství, to nebyl dobrý venkovský lid, jenž mu provolával na květnou neděli Hosanah a stlal ratolesti pod nohy — jako svému králi, to byla velkoměstská sebránka a ti jednotlivci, kteří přišli snad z venkova podívat se na popravu, byli příliš zakřiknutí autoritou svých kněží, vládní a vojenskou mocí Pilátovou, jenž rozsudek potvrdil, než aby se zmužili k nějakému odporu a postavili se na obranu toho, jehož poznali jako divotvůrce a proto i jako slíbeného Messiasa. Ostatně je něco nového pod sluncem. Nejsme i toho dnes svědky, jak lid, ba celý národ dnes kamenuje své nejlepší muže a na svých ramenou nosí ty, kdož mu dovedli vášně jeho rozžítiti, o samých právech a žádných povinnostech mu mluvíti — lichotiti a po ramenou toho lidu k vyšinám života se vyšplhati! Tomu se říká veřejné mínění a to si může koupiti, kdo má peníze, jako každé jiné zboží. Dnes tvoří veřejné mínění tisk, a kdo si může pořídit ten, vládne, poroučí a plní si kapsy. Kolik pak lidí při čtení svých novin přemýšlí, kolik pak čte listy druhých stran a tvoří si samostatný úsudek? Na to není času, k tomu ponejvíce schází i inteligence. I nejlepší člověk, slyší-li někoho stále pomlouvati, počne si tvořiti nepřiznivý úsudek, ač té osobnosti třeba ani nezná. Jak pak teprv tištěné slovo, o němž posud mají lidé to mylné domění, že by se nesmělo vytisknouti, kdyby na něm něco pravdy nebylo. Písmo sv. praví, že židé přinutili Šimona Cyrenského, aby pomohl Kristu Pánu kříž nésti, myslím však, že

tento dobrý venkovan sám milosrdenstvím hnut, k něčemu se propůjčil, co by žádný římský voják, žádný jerusalémský povalec ani za peníze byl neudělal.

Vyčítá se našemu venkovskému lidu mnohé, co by mu ovšem, kdyby mělo platnost všeobecnou, nesloužilo ke cti, ale tolik se na druhé straně musí říci, že žádný stav ve válce nekonal své povinnosti s tou věrností a vytrvalostí, jako náš venkov, jehož představitelem je tento těžký kříž za jiného nesoucí Šimon. A nejen ve válce, ale i v normálních poměrech nese venkovský lid tu těžší část v občanském životě, an si nemůže uzákoniti osmi-hodinovou práci, ale v pádu potřeby musí pracovati a pracuje bez reptání jednou tolik, aniž by činil nároky při tom na jisté přijemnosti života, kterých se městskému lidu nedostává. Venkovský člověk nemá ani času, ani tolik chuti na zábavy, jaké jsou v městě na denním pořádku, jemu příroda a obírání se s ní nahradí zábavy měšťáků; venkovský člověk je proto také usedlejší, konservativnější a třeba následkem boje s přírodou, která mu při každém kroku činí překážky, drsnější, je nicméně zachovalejší a pochybným moderním vymoženostem nepřístupnější. Tak platí zákon o rozluce manželství stejně pro všechny občany, nicméně je od venkovského obyvatelstva nepoměrně méně používán. Vidět, že žijí ještě solidnější společenské živly, že venkovský lid nejen byl, ale i zůstane základem spořádané občanské společnosti. Necht se rolnický stav za svého účastníka z křížové cesty Páně nestydí a necht nese těžší kříž života ochotně, z lásky k svému Bohu a k svému národu.

A ještě někdo je tu, kdo musí pozornost naší z křížové cesty Páně upoutati, a to je sv. Veronika a to jsou útrpné ženy, plačící nad těžkým osudem našeho Spasitele. Ženy hrají význačnou úlohu v utrpení Páně, ženy měly nesporně pozeňnaný vliv na osudech církve jeho a našeho náboženství, vůbec jsou sice povahou slabší, ale citem silnější, ony mají spíše cit pro utrpení a bídu lidskou, jako stály pravidelně na straně toho, komu se křivda dělá, ovšem až na ty zvrhlé postavy revoluční, jež přirozený cit i stud ztratily a následkem toho se tak zvrhly, že klesly hloub než mužští jejich druhové. Ale jestli církev naše zvláště se modlí za zbožné pokolení ženské, pak má k tomu své důvody, neboť hodné ženy, ženy křesťanské zachovaly často nejen své muže a zbloudilé syny, ale i celé obce, ba národy a ještě dnes při tak porušeném veřejném mínění jsou tu příklady obzvláštní statečnosti našich žen, jež někde z celé rodiny samotny zůstaly věrný Pánu Ježíši a neustoupily nátlaku, jenž se na ně děl ze všech stran při posledním sčítání lidu. Čest našim Vestálkám, jež v čistotě a neporušenosti udržují oheň nejen ve svém domácím krbu, ale i ve veřejném životě, jsou vzorem charakternosti, křesťanské statečnosti a veřejné mravnosti. Já jsem přesvědčen, že kdyby naše křesťanské ženy vzaly naši katolickou věc dnes do svých rukou, kdyby nepřátelům víry i mravů řekly rázně: »až sem a ne dál«, kdyby vystoupily proti zabíračům a prznitelům

chrámů, proti vyhazovačům křížů a bouračům soch, hlavně ale proti inteligentním původcům toho protináboženského boje v naší vlasti a na táborech prohlásily: »my nedáme brát víru našim dětem, my si zapovídáme, aby naše děti byly kaženy k surovosti a nevěře vedeny místo k zbožnosti a mravnosti, že by posud prosadily, aby nepřátelé katolické církve na půl cestě se zastavili.

Zbývá nám pro budoucí neděli uvažovati poslední štaci z utrpení našeho Spasitele a to jeho poslední slova, s nimiž se rozloučil nejen s těmi, co stáli pod křížem, ale s námi všemi, a jeho smrt. Dnes ukončíme křížovou cestu a toto rozjímání modlitbou: Pane Ježíši Kriste líbám dnes tak potupený tvůj ten kříž, který jsi za mě nesl a pod kterým jsi klesl. Smrt tvá je má naděje, můj život a prubířským kamenem mé lásky k tobě nechť je můj kříž! Nechť jej nesu a s ním v plesu k tobě spěju blíže. Amen.

Jos. Kousal.

Neděle pátá v postě.

»Dokonáno jest.«

Tragedie kalvarská skončila; tři kříže vytýčeny, na nich tři odsouzenci; jako největší označen prostřední nápisem: »Ježíš nazaretský, král židovský,« ten Ježíš, Jehož ústa nikdy nepronesla slova lživého, Jehož ruce tolik dobrodiní prokázaly, ten Ježíš, jenž měl odvahu tázati se největších svých nepřátel: »kdo z vás může mě vinit z hříchů?« Nikdy nespáchán větší zločin, nikdy větší ukrutnost, jako před 1900 lety na Kalvarii od lidu, který není spokojen, třeba že krvežíznivost jeho je ukojena, on musí dáti průchodu vši té zlobě i nenávisti, jež hárá jeho útroby, k mukám tělesným musí přidati muka duševní, nešetří ani umírajícího a jako dravá zvěř drásá napolo mrtvého.

»Ha ha, jiným pomáhal,« tak posmívají se Mu, »sám sobě pomoci nemůže; stup s kříže, jsi-li Syn boží!« A co činí Spasitel? Vyslovuje snad kletbu, svolává pomstu nebes? Nikoli, modlitbu šeptají rty Jeho, modlitbu za katany své a to modlitba je důkazem, že tu neumírá obyčejný člověk, ale bytost vyšší, povznesená nad vši zlobu lidskou.

»Otče odpust jim, nebo nevědí co činí.« Toť první z o něch sedmi posledních slov, čili zvolání s kříže, jimiž se umírající Pán loučí nejen s těmi, co stojí pod křížem, ale s námi všemi, kdo jméno Jeho nosili a nositi budou, tedy i za ty, kteří na jméno Jeho byli pokřtěni, kdysi přísahu křestní, když svátosti přijímali, obnovili, kteří však na ni nejen zapomněli, ale dokonce v řady Jeho nepřátel se postavili, za kříž se styděli, snad jej i potupili a potupiti nechali, toto znamení, kdysi opovržené, všem věkům křesťanským však uctěné a posvátné z veřejných míst odstranili, znak křesťanství a svědka 19 set let staré křesťanské kultury odhodili a když se jich kdosi tázal, jste ještě křesťany, křičeli jako ti židé pod křížem: nechceme mítí Krista králem, máme svobodu,

máme volnost, máme vědu, to náš Bůh, náš král. K rouhačům připojuje se zlosyn na levici a má odvalu posmívati se v smrtelném svém zápasu: »jsi-li Syn boží, pomoz sobě i nám.« A ejhle, tu dře se div v duši druhého odsouzence na pravici, v němž neudusila se posud jiskra spravedlnosti jiskra soucitu se spolutrpítelem, v němž poznává Syna božího. Je mu jasno, že ten, kdo za své vrahy může se ještě modliti, není obyčejný člověk a proto kárá rouhače slovy: »ani ty se Boha nebojíš? My spravedlivě trpíme, ale tento nic zlého neučinil. Pane, rozpomeň se na mně, až budeš v ráji!« Ústa Pána Ježíše se otvírají po druhé a šeptají neméně božská slova: »Amen, amen, ještě dnes budeš se Mnou v ráji.« Šťastný Dismas! Pekla propast otvírala se před tebou, aby tě pohltila a tys tak šťastně se jí vyhnul. Jak lacino koupil jsi za několik slov nebe! Tys na sobě zkusil pravdu slov: »kdyby hříškové vaši byli jako červc, nad sním zblílení budou,« budete li činiti pokání, neboť milosrdenství boží je tak nekonečné, jako Bůh sám. Jak zaslepeně jedná, kdo nad milosrdenstvím božím zoufá a v zoufalství, že by mu Bůh pomoci mohl neb chtěl, na život si sahá! Proč by byl za nás těžký kříž na bedra svá vložil, proč by se na něm dal ukřižovati, proč tedy ohromnou obět by byl přinášel, kdyby nám každé chvíli odpustiti nebyl nakloněn?

Pod křížem stál milý jeho učeník a drahá máti, k níž měl umírající Spasitel povinnosti lidské. Nechtěl ji tu zanechat opuštěnou, proto postaral se o ni a odevzdal ji v ochranu Janovu slovy: »ejhle synu, Matka tvá, ejhle Matko syn tvůj!«

Jest-li každé slovo, každý čin Jeho k našemu poučení vysloveno a vybráno bylo, pak tato péče o umírající matku je mohutným kázáním všem dětem, ale i všem rodičům. Bůh ti dal pečlivou matku, starostlivého otce, od úst si utrhovali, abys vyrostl na užitečného úda lidské společnosti, jak jsi se jim odměnil za všechny jejich oběti? Jsi šťasten, jest-li ti svědomí nemá co vyčítati, jest-li jsi se o své staré rodiče postaral a posud staráš a jest-li pro ně již ničeho zde v životě vykonati nemůžeš, pamatuj modlitbou na ně a takovým životem, jenž by čestnou památku jejich nezneuctil. Vychovali tě v kat. víře, jest-li pak jsi od ní neodpadl, jest-li pak jako katolík žiješ a za svou víru se nestydíš?

Bůh ti dal, otče a matko, děti; byls jim pravým vůdcem a ukazovatelem cesty k nebi a k dokonalosti? Nedávals jim spatný příklad a nepřivedl je tam, kde jsou, ty? Zachovals jim čest a aspoň tolik z časných statků, mnoho-li jsi sám přijal? Tyto otázky dává nám všem Spasitel s kříže. Rozvažujme o nich a odpovíme si na ně!

Pán Ježíš byl sice Synem božím, ale On byl spolu člověk a obět, k tomu měl přinést za spásu světa, měl podstoupiti jako člověk. Ovšem mohl si uleviti, mohl Mu pomoci Otec nebeský, aby bolesti spojené s tak hroznou smrtí necítil, ale pak by nadarmo přišel na svět, protože by spravedlnosti boží zadost neučinil. Proto se v zahradě getsemanské modlil: »Otče, jeli možno, odejmi ten kalich ode mne, ale ne má, nýbrž Tvá vůle se staň,«

protože věděl, jaká mu těžká cesta druhý den nastane, a co vše jako člověk protřpěti musí. Proto také otvírá po čtvrté v nesmírných bolestech úst svých a volá: »Bože můj, Bože můj, proč jsi Mě opustil?«

»Žízním,« tot páté slovo s kříže v okamžení, kdy tělesná vy-sílenost a palčivá žízeň jako následek ztráty krve a počínající snětě dostoupila svého vrcholu. Ale Pán Ježíš trpěl i žízni duchovní; ta rozpjatá ramena, jimiž jakoby chtěl obejmouti celý hříšný svět, naznačovala tuto Jeho žízeň po našich duších.

»Dokonáno jest,« dokonáno dílo, k vůli němuž na svět přišel a na němž po tři léta neúnavně pracoval, procházejce krajinu judskou, samaritskou i galilejskou a hlásaje své poselství s nebe. I ty, milý bratře, máš na světě vymezený svůj úkol, kdy skloníš svou hlavu, abys ji nepozdvihl více. Všecky své ideály, snahy, práce a plány zhroutí se v tom okamžení a rozplynou jako ta pestrá bublina na vodě a ze všeho, cos nazýval svým, neponeseš tam na věčnost nic, než ostatky své! Co ti bude platno, jestli jsi obětoval za přeludy tohoto života svou čest, své svědomí, svou jedinou, nesmrtelnou duši? V tom okamžení, až tě opustí vše, i tvoji snad přibuzní, věrným zůstané ti Bůh. Do Jeho rukou odevzdej duši svou a zvolej se Spasitelem naposled: »Otče v ruce Tvé poručím ducha svého!«

»Pak naklonil hlavy a vypustil duši« — praví Písmo. To stalo se kol hodiny třetí, kdy slunce stálo ještě vysoko na obzoru, ale ono nemohlo snést toho hrozného zločinu, jehož spáchalo na svém Vykupiteli lidstvo, zastřelo svou tvář, tak že stála se tma po vší zemi, země se třásla, skály se pukaly, opona chrámová se roztrhla, mrtví vstávali z mrtvých. Tu teprve viděli pod křížem, koho jsou probodli, zděšení prchali k městu, jediná stráž římských vojáků zůstala a její vůdce, setník Longin bil se v prsa a vyznal: »Jistě to byl Syn boží.« A jméno toho setníka skví se mezi svatými církve naší, neboť přijal brzy na to křest a ti v Římě ničeho nevěděli pro vzdálenost o ukřižování Páně, přec měli jakési účastenství na něm, neboť spisovatel jejich zaznamenal neobyčejný úkaz přírodní, všeobecnou totiž tmu, a doba záznamu jeho podivuhodně s dnem ukřižování Páně se shoduje.

»Jistě to byl Syn boží,« voláme také my věřící katolíci; jistě Synem božím byl ten, jenž mocný byl v slověch i skutcích, jako žádný před Ním a po Ném, jenž sám Sebe Synem božím vyznal a předpověděl o Sobě, že z mnohých vstane a také tisícům svědků se ukázal, kterému vyznal věrný Jeho učenník, že Jej za Syna Boha živého považuje a za tu víra on a ostatní spoluúčenníci život položil, jistě nebyl pouhým člověkem, ale byl Synem božím, když bez boje, beze zbraně celý svět k Sobě obrátil a církev Svou podivuhodným způsobem všemi bouřemi 19 věků provedl a posud vítězí a panuje třetině obyvatelstva této zeměkoule a jest-li slíbil nám: »nebojte se, já přemohl svět,« jsou nám dějiny Jeho církve zárukou, že neopustí stáda svého a proto zvolati můžeme: »víme, komu jsme uvěřili.«

To, co stále následovalo, nepatří k utrpení Páně, ale k Jeho oslavení. Slavným byl Jeho hrob, slavným z mrtvýchvstání, slavným nanebevstoupení a slavným druhý příchod Jeho na svět, až přijde soudit živých i mrtvých. Končíme tato svatopostní svá rozjímání, k nimž připojíme jako konferenční řeč budoucí neděli přípravu na přijetí velikonočních sv. svátostí. Kéž rozjímání o mučení Páně o Jeho smrti pohne nás, bychom velikou tu obět seznali, v hříších svých se poznali, je skroušeně vyznali a Krista svátostného hodným způsobem do srdcí svých přijali! Kéž není zmařeno na nás dílo vykoupení Kristova, kéž bychom ovoce vykoupení požívali dnes a jednou na věčnosti. Amen.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Apoštolát v Holandsku.

Na sjezdu intelligence promluvil P. Walker S. J. o anglické Cath. Evidence Guild, která pravdu katolickou hlásá na veřejných meetingách po ulicích londýnských a anglických a získává konvertity církvi. Anglie jest zvyklá na shromáždění v parku a na ulici, a obecenstvo vyslechne řečníka a po případě odpoví jemu, ale neučiní násilí, což jest jim pod důstojnost občanskou.

Z Holandska přichází stejně zajímavá zpráva. Holandsko, kde svého času při reformaci neopomenuli užiti všeho, čím by potupili katolickou církev. Mnohé památky na tato rouhání jsou uložena v museích, ku hanbě reformace.

V Holandsku také apoštolové katoličtí vstoupili na ulici, aby o své víře poučili své posluchače. Zajímavě jest, že při celém velkolepém díle jest vlastně činně 16 osob ze stavu kněžstva světského a řeholního a laiků, kteří hoří láskou ku církvi své. Hlavou kroužku jest P. Van Ginneken S. J. V přednáškách mluví se a vykládá jasně učení katolické bez každé polemiky.

V Amsterdamu v sobotu na tržišti mluví řečník přímo k lidu, a dámský sbor zapěje některou píseň. Pro neděli pozve řečník posluchače na některou schůzi. Nebylo to bez obtíží. Také zde se říkalo: u nás to není možné, také tam komunisti a volní myšlenkáři uplatnili svůj odpor, ale ne pro vždy. Pravda zvítězí, byť byla pokálena. Osoby v kroužku apoštolském vymění si své zkušenosti a duševní majetek poznatkový.

Pravidla, jimiž se jim říditi jest, sděluje p. Ginneken S. J. následovnými větami:

Nejprve přináseti obět svými skutky a svým životem.

Svou víru svým životem ukazovati.

Moderní řeči užívati a moderně se vyjadřovati, vyhýbati se starým úslovím.

Varovati se každé rány se strany proti jiné konfesi.

Žádnou nauku bez praxe, a především z vlastní zkušenosti čerpati.

Skutečné chyby nezakrývati.

Vedle sboru činných mužů pracuje také sbor Mart a Marif. Jest to sbor sester, které si rozdělily úlohu Marie a Marty. Jedny volí sobě modlitbu, kterou podporují Marty, jež také se účastní přímo akce propagandy náboženské, jak vyučováním v rodinách, tak skutky milosrdenství při nemocných.

Hlavou sesterského oddělení jest paní z Leerů, zvláštní to osoba. Teprve nedávno sama dala se pokřtiti. Jest to 22letá židovka, žákyně a přítelkyně známé Rosy Luxemburské a Karla Liebknechta. Jak o ní píše pan z Lamů v »Salzb. Kirchenblattu«, byla anarchistkou a vystoupila činně při revoluci rad v Mnichově. Byla zatčena a odsouzena k smrti. V noci před svou popravou plna zoufalosti modlila se: »Bože, jsi-li, pomoz mi a já budu v Tebe věřiti!«. Zvláštní shodou okolností nabyla druhého dne svobody, překročila hranice a odebrala se do Holandska, kdež se obrátila na Františkány, kteří ji doporučili P. Ginnekenovi, pod jehož vedením, jak praví »Salzb. Kirchenblatt«, z něhož čerpáme, stala se nadšenou křesťankou, prodělala noviciát pro tento pouliční apoštolát, a káže na ulicích a náměstích, zejména poblíž čtvrtí židovských.

V poslední době proniklo do naší veřejnosti také jméno P. Nabba, Ord. praed., který také při akci evidenční Ligy katolické v Anglii na ulicích káže. Neznámo jest, že jest také konvertitou a sice jako slečna Leerová ze židovstva. P. Nabb jest provinciálem Dominikánů v Anglii.

Konečně uvádím, že i nynější kazatel v Notre Dame v Paříži jest konvertita z řádu sv. Dominika.

Fr. Vaněček.

LISTY HOMILETICKÉ.

• Svátek Zvěstování Panny Marie.

Pokorná láska Spasitelova.

»Anděl Gabriel poslán od Boha do města galilejského, jménem Nazaret.
(Luk. 1, 26.)

Archanděl Gabriel, jeden ze sedmi nejvznešenějších nebeských duchů, kteří stojí před trůnem božím, byl poslán od Boha do městečka Nazareta k Panně Marii, která byla zasnoubena chudému tesar. Josefovi. Oba pocházeli z královského rodu Davidova, oběma příslušel právem titul »královská výsost«, ale žili v poníženosti a chudobě. Gabriel měl oznámiti Marii vůli boží, že má býtí matkou vtěleného Syna božího, Vykupitele světa. Maria svolila: »Ejhle, děvka Páně, staniž mi se podle slova tvého.« A Slovo tělem učiněno jest z Marie Panny v domku nazaretském.

Abychom poněkud pochopili bezměrnou lásku Syna božího, z níž za matku si zvolil chudou pannu, prohlédněme si dnes onen domov, kde Marie a Josef žili a kde Syn boží měl ztráviti skoro 30 let svého pozemského života.

Na Východě je všecko konservativní, málo se tam mění po staletí. Jak se tam žilo před tisíci lety, tak se tam skoro beze změny žije i dnes.

Všimněme si poněkud důkladněji nejprv obydlí. Taková palestýnská selská ves málo se podobá našim úhledným osadám. Tam stojí v polích nebo ještě častěji na malém pahorku beze všech pravidel a souměrnosti několik hlíněných chalup. Jedna, nanejvýše dvě nízké světnice s hlíněnými stěnami — to je celé obydlí. Vzduch a světlo vniká do světnice jenom úzkými dveřmi a malým otvorem okenním, je-li tam vůbec nějaké okno. Na horách stavějí zdi z kamení, ale i tam beze všeho umění a přesnosti a ponejvíce domky přizemní. Nanejvýš přistaví se nad přizemní hlavní obydlí ještě pokoj hofejší, »parádní světnice«, k níž se vystupuje po kamenných schodech z venku.

Rádce duchovní.

Střecha domů je na Východě všude plochá. Robí ji obyčejně z tenkých, neotesaných trámů, obyčejně kmenů topolových, na něž přijde vrstva chvojí, štěrk a hlíny, smíšené se slámou. Třeba je takovou střechu častěji, zvláště když se blíží zimní deštivé počasí, přivést do pořádku malým, kamenným ručním válcem. Opomine-li toho hospodář z pohodlnosti, vede se mu jak stojí v Písmě sv.: »Pro lenost nakloní se krov a pro chabost rukou kapati bude do domu« (Kaz. 10, 18), a pod takovou »v zimě stále kapající střechou« bylo by nevolno jako žít se ženou svárliovou. (Přisl. 19 13; 27, 15.)

Velikých pokladů takové chudobné obydlí nechová. Domácí nářadí je omezeno na nejpotřebnější. Stoly, židle, lavice, lůžka, pohovky, skříně jsou pro počestného vesničana potřeby zbytečné. Slaměná rohožka na hlíněné podlaze nahrazuje mu všecku tu nádheru. K jídlu postaví se ještě hlíněná nebo měděná mísa na tu rohožku anebo na nízkou lavičku a na noc položí se na ni polštářek anebo docela slamník, mají-li vůbec jaký. V docela pohodlných obydlích běží podél stěny výstupek hlíněný nebo kamený, potažený červenými nebo bílými pokrývkami nebo koberci s polštářky, a slouží za stůl, lavici, pohovku a lůžko. K tomu několik džbánů, mís a kožených měchů, dřevěná bedna, olejová lampa, ruční mlýnek, něco orného nářadí, a tím je obyčejně vyčerpán celý inventář takového vesnického paláce.

V horkém létě zrobí sobě obyčejně venkovan na ploché střeše domu vzdušnou boudu z proutí, kde trávívá noci.

Ke každému domu patří konečně malá pekárna přede dveřmi obydlí. Je to obyčejně nízká budka, vystavená z hlíny a hrubých kamenů. Cnlebové těsto v podobě tenkých, kulatých koláčů buď se peče na rozžhavených křemelích, jimiž půda vyložena, anebo také na horkých vnitřních stěnách pekárny.

I starý východní oděv jest velmi jednoduchý. Světlá sukně se širokými rukávy sahá až po kotníky a složeným řemenem se spíná kolem beder. Vrchním rouchem je silný plášť černě a bíle pruhovaný. Je to vlastně jen veliký, čtverhranný kus sukna ze srsti velbloudí nebo hrubé vlny, který jest pod pažemi poněkud sešit a má dva otvory pro ruce. Slouží jako plášť proti dešti a zimě a za pokrývku v noci. Jak málo se v té věci zvyky změnily, vidíme z předpisu zákona Mojžíšova, aby plášť, jež někdo obdržel od chudého zárukou, vrácen byl ještě před západem slunce: »neboť nemá, čím by se ve spánku prikryl.« (Ex. 22, 26; Deut. 24, 12.)

Také o obuv je lehko postaráno. Punčochy jsou mimo města nádherou neznámou. Jedinou ochranou noh je u mnohých kus hrubé kůže, která se provázky nebo řemenky připevňuje na nohy. při práci na strništi nebo delších cestách nosíval sedlák také veliké i měkké střevice z červené nebo žluté kůže.

Na hlavě nosí venkované měkkou potní čepičku bavlněnou a na ní na ochranu proti horkému slunci světlý šátek, který se navlečenou kanicí připevňuje na hlavu a splývá přes šíj a ramena.

Také potrava východního venkovana jest velmi jednoduchá. Hlavním jídlem jest chléb, denně pečený z mouky pšeničné, ječné nebo prosné. Obvyčné chleby jsou koláče zvící talíře, tlusté jak malíček a váží 13—15 dkg. Někdy se nožem, nýbrž lámou se rukama. Teplé jídlo bývá ponejvíce až k večeru. Dnes bývá při něm často rýže, která za dob biblických byla v zemi ještě neznáma. Za starých časů zastupovaly její místo hlavně kroupy, i dnes ještě oblíbené, nebo obilí ve stoupě na hrubo roztloučené, nebo nějaká zelenina a mléko. Podle roční doby a krajiny přibývají k těmto pokrmům olivy, cibule, okurky, dýně a melouny, fíky, jablka granátová, hrozny, svatojanský chléb a pod.; také čerstvý sýr, med a koláče z hrozen, fíků nebo meruněk. Maso se najde na jídelním lístku jenom v případech vzácných, zvláště jedná-li se o počtu vznešeného hosta. Tak je ještě dnes asi tak jako za dnů Abrahama, který tři hosty nebeské častoval čerstvým chlebem, mlékem, máslem a pečením telecí zvláště připravenou. (Gen. 18, 6—8.)

* * *

Rozmilí farníci! Snad vám to připadá podivným, že takové prosté líčení venkovského života na Východě má býti kázáním Mariánským. A přece ono nám tak přibližuje Matku boží a Spasitele, zvláště dnes. Chudobně, jak jsem právě popsal, bydlela a žila sv. Panna, k níž dnes poslán od Boha archanděl Gabriel. Domek nazaretský byl z části jeskyně ve skalní stěně, z části chaloupka z hrubých kamenů, 10 m. dlouhá a 4 m. široká. V této chatrči, v této chudobě žila Panna Maria se sv. Josefem, tuto chudobu volil také Syn boží pro svůj pozemský život, aby se kál za naše hříchy, aby nám ukázal marnost světa i aby nás bohatými učinil na věčnosti. Kláňme se dnes pokorně této božské pokoře, této bezmezné lásce Spasitele světa a milujme ho více, než jsme ho posud milovali. A kdo už očištění jsou od hříchů velikonoční zpovědí, slibte dnes, že už ho nechcete urážeti těžkými hříchy, a kdo ještě nebyli, přijďte také brzy k Spasiteli a vizte a okuste, jak dobrý a milý jest Pán! Amen.

Jos Ocetek.

Hod boží velikonoční.

Zmrtvýchvstání Páně příčinou nekonečné radosti.

»Ježíše hledáte Nazaretského? Vstalt jest, není ho tuto.« (Mar. 16, 6.)

Čteme-li spisy sv. Otců, nemohou naléztí dosti slov, aby vyličili nevýslovnou radost, jásot svého srdce nad zmrtvýchvstáním Páně. »Kéž bych měl hlas anděla, volá dnes sv. Řehoř Nazianský, aby celý svět slyšel moji zvěst: Kristus vstal z mrtvých! Dnes jest slavnost všech slavností, jež nade všemi jinými slavnostmi vyniká jako slunce nad ostatními hvězdami.«

•

Podobně pln zanícení volá sv. Tomáš Aquin.: »Podivuhodný jest dnešní svátek; nebesa vypravují o něm, země hlásá jej, podsvětí samo jej oznamuje: dnešního dne byla smrt přemožena, život zase získán, přístup do blažené věčnosti otevřen. Po takovém dni toužilo nebe, aby opět bylo otevřeno; toužila země, aby byla osvěcena; toužili mrtví, aby byli vzkříšeni.« A sv. Augustin ujišťuje dnes své posluchače: »Co dnes pocituji, nemohu vám ani dostatečně říci; radost mého srdce nemůže vám dnes jazyk vypovědět. Ano, dnes jest ten den, který učinil Hospodin, radujme se a plesejme v něm.«

Ale, kde jest, sv. Otče, smím-li se tázati, kde jest onen zármutek, kterým poslední tři dny oslavovali přehořké utrpení a smrt Ježíšovu? V pravdě, smutná a stísněna byla naše duše na hoře Olivetské, s pláčem hleděli jsme v duchu na bičování, trním korunování, a všechny ostatní muky svého Spasitele; dnes však vstal z hrobu jakožto pravý, jednorozený Syn boží, v nevstihlé velebnosti a slávě, a proto radujme se s ním, a plesejme v bezměrné slavnostní radosti. Jak veliké moře radosti, jak nevyčerpatelný pramen útěchy v těch dvou slovech: Vstal z mrtvých! A proto jen o těchto dvou slovech budeme dnes uvažovati k oslavení slavného vzkříšení Pána našeho Ježíše Krista, jemuž buď čest a chvála, úcta a sláva po všecky věky.

1. »Vstal z mrtvých! to jest, jak Beda ctihodný píše: smrt je zničena, život navrácen, spravedlnost zase získána, naše budoucí zmrtvýchvstání zaručeno.« »Vstal z mrtvých,« volá sv. Jan Zlat., »to jest celý vesmír se pohybuje, propasti se otvírají, země bázní naplněna, hory se třesou, základy země se chvějí, z hrobů vstávají mnohá těla svatých, protože Kristus vstal z hrobu.« — Všemocná smrt, jež dosud neobmezeně nad všemi smrtelníky vládla, uchvátila i Pána, Boha samého; zemřel Bohočlověk na kříži. Dnes však, jak toužebně a dlouho očekávaný den, dnes zákon podsvětí odstraněn, dnes zrušena práva pekla, dnes vzata smrti všecka moc, poněvad Kristus vstal z mrtvých.

2. Dříve sténalo pokolení lidské: O kéž by tehdy, kdy Eva sáhla rukou po zapovězeném ovoci, bouře byla vyvrátila onen strom neštěstí, hustá mlha bránila oku ženy, černý mrak zahalil svůdné ovoce! Kéž by ona ruka, jež sáhla po ovoci, byla ochromena; kéž by den hříchu černá noc navždy byla pohřbila v temnotách! — Tak museli bychom i my bédovati, když jsme za posledních dnů na Kalvarii viděli jiný strom, palmu kříže, jejíž hořké ovoce musel druhý Adam v takových bolestech a takových úzkostech utrhnouti. Či nepřišla nám na mysl pohledem na trpícího Spasitele myšlenka: »Kéž by byl blesk zasáhnul ty ruce, jež uchopily nevinného Beránka, položily na dřevo kříže a děsnými údery prorazily hřeby ruce a nohy božského Spasitele?« — Ale církev, naše sv. matka, zaměňuje toto přání v něco lepšího, když dnes s jásotem pje: »O blažený pád Adamův, o šťastný strom, o šťastné ovoce, jež takový pád způsobilo, že proto Syn boží

musil umřít!« Dnes však vstal z mrtvých; a tak pád Adamův stal se příčinou nejslavnějšího vítězství!

3. Když Daniel neporušen vyšel z jámy lví, psal král Darius všechněm lidem, pokolením a jazykům, kteří bydlili po vší zemi: »Pokoj buď vám rozmnožen. Ode mne ustanoveno jest nařízení, aby ve všem panství a království mém všichni se třáslí a báli před Bohem Danielovým. Neb on jest živý Bůh a věčný na věky: a království jeho nebude rozptýleno ani panování jeho až na věky. On jest vysvoboditel a spasení, čině znamení a divy na nebi i na zemi; kterýžto vysvobodil Daniele z jámy lvové.« (Dan. 25, 27.) Považoval-li již král Darius za veliký div, že Daniel neporušen zůstal mezi dravými lvy, pak nekonečně větší jest zázrak, že božský Daniel, Ježíš Kristus, za hrozných útoků, jež naň synagoga, ďábel, smrt činilo, sice umírá, ale z vlastní moci láme pouta smrti a v božské velebnosti jako vítěz nad smrtí a peklem z hrobu povstává!

Jako tehdy Darius ku svým poddaným, tak já dnes volám k vám: »Pokoj buď vám rozmnožen.« Ukončen jest onen hrozný, krutý a krvavý boj, který řádil po 4 tisíce let na světě. Mir jest uzavřen mezi nebem a zemí. Učinili jste sice vše, nepřátele Kristovi ze židovstva, abyste každého původce míru zničili, svou zlovolnou obžalobou; ty, Piláte, svým nespravedlivým rozsudkem; vy, katané, nelidskými mukami, jimiž jste nechali trpěti svou obět. Ale otevřte oči, vizte a slyšte, bojte a třeste se, »vstal z mrtvých«; on jest živý Bůh, který bude na věky, a jeho panství na věky trvá.

Dnes se ukázal jako osvoboditel a vykupitel nejen jedné země a jednoho národa, ale celého světa; podivuhodně působil na slunce, že jaksi časněji a slavněji vzešlo; podivuhodně na zemi, že se dnes časně z rána v základech chvěla; podivuhodně na předpekli, jehož brány otevřel; podivuhodně na peklo, jehož moc a sílu zlomil. Ano podivuhodně působil dnešního dne, neboť raněný jako člověk, usmrcený jako člověk, zesnulý jako člověk, vstal dnes vlastní svou mocí jakožto Bůh.

4. »Mistře, chceme od tebe znamení viděti.« (Mat. 12, 38.) Ty pravíš, že jsi Syn boží, nazýváš sebe Messiasem od Otce poslaným na vykoupení světa; jak to však dokážeš? Ubozí, nevěřící židé, žádáte zřejmého důkazu, jasného znamení pro Ježíšovo božské poslání a jeho božskou důstojnost? Což neuždravil slepého od narození, mrtvici raněného, tolik nemocných od lékařů již opuštěných, nevzkřísil Lazara již 4 dny v hrobě ležícího? Někým dával řeč, hluchým sluch, slepým zrak. »Ovšem, odpovídáte, ale my chceme ještě jiného, silnějšího znamení, jemuž by nikdo nemohl odporovati.« Nuže tedy, otevřte oči a vizte znamení povýšené nad všechnu pochybnost, nad všechny odpor. »Kristus vstal z mrtvých« — a toto zmrtvýchvstání jest, na něž se sám jako nejpádlnější důkaz svého božského poslání odvolával, když jednou pravil: »Pokolení zlé a cizoložné žádá znamení; ale nebude mu dáno jiného, než znamení Jonáše, proroka. Neboť jako Jonáš byl

tři dny a tři noci v břiše ryby, tak bude Syn člověka tři dny a noci v srdci země.«

A jako Jonáš byl třetího dne z moře na břeh vyvržen, tak vstane Syn člověka třetího dne z hrobu, a toto zmrtvýchvstání bude neomylným, nejmocnějším důkazem jeho božství.

5. Když Farao s celým svým vojskem zahynul v moři, zpíval Mojžíš a synové israelští. »Zpívejme Hospodinu, neboť slavně zveleben jest, koně i jezdce uvrhl do moře.« (2. Mojž. 15, 1.)

Neměla by naše radost naše plesání dnes býti větší tisíckrát než radost Judských, že Ježíš vstal z mrtvých a v moři své nejdrahocennější krve pohřbil hřích, smrt a ďábla?

Když Jabel, statečná žena, usmrtila Sisaru, mocného vojevůdce Kananiťů, zapěla prorokyně Debora: »Slyšte králové, ušima pozorujte knížata, jáť jsem, jáť jsem, jež budu zpívati Hospodinu, Bohu israelskému.« (Soudc. 5, 3.) Zdali my nemáme spíše a více dnes zpívati: »Slyšte, nepřátelé z židovstva, slyš, synagogo, hřeby, jimiž jste přibili svého Vykupitele na kříž, připoutal on smrt a ďábla. On zvítězil nad mocí pekla a jeho pomocníky. Proto plesejme dnes, zpívejme bez ustání: alleluja, chvalte za to Boha, nejvyšší dobrotvého! Kristus vstal z mrtvých, alleluja!

Když Judit sprovedla Holoferna, nepřitele, se světa, zapěla: »Pán jest ten, který potírá boje, Pán jest jméno jeho.« (Jud. 16, 3.) A obyvatelé Batulie volali jí vstříc: »Tys sláva Jerusalema, tys radost Israele, tys čest lidu našeho.« (Jud. 15, 10.)

Mnohem větším právem zpívejme dnes vstříc vzkříšenému Spasiteli: »Ty jsi Pán, kterýž potírá boje, Pán jest jméno tvé, vítěz jest jméno tvé, Spasitel světa jest jméno tvé. V pravdě, ty sláva nebeského Jerusalema, tys radost celého světa, tys čest veškerenstva, neboť slavně jsi vstal z mrtvých, alleluja!«

6. Vstal z mrtvých, jak radostná to zvěst, jakou proměnu hlásá. Šat smrtelnosti odložil Bohočlověk a v lesku nebeské slávy vychází z hrobu. Tělo před třemi dny ještě smrtelné, je dnes nesmrtelné; ten, který nedávno nejbolestnější muky trpěl, jest ode dneška neschopen nejmenší bolesti pocítit. Ten, který nedávno mezi dvěma vrahy na kříži pněl, je nyní obklíčen zástupy svatých praotců a nebeských duchů. Božská velebnost září kol hlavy, kterou bezbožní trním korunovali. Nebeská krása rozlila se po tváři, jež nedávno byla krví, slzami a slinami nepřátel zohavena. Jako červenavé hvězdy třpytí se rány na rukou a nohou, a bok, probodený kopím, převyšuje září samo slunce.

»Jasnost a velebnost zmrtvýchvstání,« volá sv. Chrysolog, »pohřbila potopu a bezpráví smrti.« »Hledáte ukřižovaného? Není ho tuto, vstal z mrtvých.« Hledáte mrtvého, ale on žije a více neumře. Jednou mohl trpěti a umřít, nyní však ani bolest, ani utrpení nemá naň moci. Co mohlo být raněno a usmrceno, jest nyní nezranitelné, nepomíjející a nesmrtelné. »Vstal z hrobu,« proto nehleďte ho více v údolí slzavém, ale na horách nepomíjející radosti, ne mezi trny, ale mezi růžemi, ne na tvrdém lůžku kříže, ale na trůnu nebeské slávy.

7. Vstalt z mrtvých! Jděte, dcery Sionské, patřte na svého krále, nádhrou vyzdobeného, jehož jste trním korunovaly. Nejsou to více trny, ale zlatý diadem! Pryč jest den zasnoubení jeho v bolesti a utrpení, nastal den zasnoubení v radosti a plesání. — Nejsou více ruce probodeny hřeby, ale nebeské drahokamy zdobí je; nejsou více nohy přibity ke kříži, ale drtí hlavu satanovu. Není více kříž znamením potupy, ale praporem slávy. V těchto dnech viděly jste svého ženicha oblečeného v bílý šat posměchu u Heroda, v červený plášť jeho krví ještě skrvácený před Pilátem, viděly jste ho jako krále bolesti. Ale dnes vidíte krále nejvznešenějšího, oděného slávou, mocí a velebností! Nehleďte ho více se ženami v hrobě, ale volejte s pevným přesvědčením: »Víme, že Vypupitel náš je živ« (Job. 19, 25) a s andělem: »Vstalt jest, není ho tuto.«

Když archa úmluvy ze Silo do tábora Israele byla přinesena, jásali a plesali všichni, že se země otřásala, a Filištiné zvolali: »Běda nám, Bůh zavítal do jejich ležení. Včera a předevčtem nebylo takového jáso tu.« (I. Král. 4.)

Také u nás nebylo včera a předevčtem žádné radosti ani jáso tu, neboť archa naše, Ježíš Kristus, byl zajat, vlečen po ulicích jerusalemských za divého posměchu všech.

Dnes však potupa obrátila se v slávu, dnes pouťta vězení zlomena, brány žaláře otevřeny, dnes jest Ježíš, naše archa úmluvy, nebeským světlem podivuhodně ozářen, oživen zase se vrátil. Kristus vstal, žije opět, kdo by se neradoval, kdo by nejásal, kdo by s církví neprozpěvoval nadšeně »alleluja!«?

Když archa přinesena do ležení Israele, přišlo zděšení na Filištině. Při zmrtvýchvstání přišla hrůza a odvety zlé a nepřátelé Kristovy: »Povstaniž Bůh a rozptýleni buďte nepřátelé jeho; nechť utekou, kteří ho nenávidí od tváří jeho.« (Žal. 67, 2.) Synagoga myslila, že zvítězila, potupou kříže se domnívala, že jméno velikého proroka navždy bude v opovržení, jeho mrtvola že dobře jest hlídána, a hrob náležitě uzavřen. Ale jaké zklamání! Ježíš povstal z hrobu, země se chvěje, strážci zděšeně utíkají, a co oznamují, je jako úder blesku pro synagogu: »Vstal z hrobu, není ho tam více.«

8. Vstal z mrtvých, proto i my z mrtvých vstaneme. Kristus je hlava a my údové. »Víme, že kterýž vzkřísil Ježíše, i nás s Ježíšem vzkřísí,« volá sv. Pavel, apoštol národů. (2. Kor. 4, 14.)

V Adamovi jsme zemřeli, v Kristu budeme žít. Kořen smrti je hřích Adamův, kořen života je smrt a zmrtvýchvstání Kristovo. »Požehnaný Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, který podle velikého milosrdenství svého znova zplodil nás k naději živé skrze vzkříšení Ježíše Krista z mrtvých.« (I. Petr. 1, 3.) A celá příroda potvrzuje tuto naši naději ve zmrtvýchvstání. Slunce zapadá a opět vychází; hvězdy se vzdalují do nezměrných dál a vracejí se zpět; květy opadávají a nové se objevují; strom, jehož kmen poražen, vyhání nové ratolesti z kořene; semeno klíčí k novému životu, když dříve v zemi odumřelo.

Sluncem je Ježíš Kristus; na kříži slunce to zašlo, dnes objevilo se opět v podivuhodné záři. Květinou je Ježíš Kristus, před 4 dny svedl, dnes znovu rozkvetl. Stromem je Ježíš Kristus, žid před 3 dny ho porazili na Golgotě, dnes vyhání nové ratolesti z kořene. A tak můžeme a smíme doufat, a Kristus nás o tom ujistil, že i nám se po smrti téže slávy, blaženého zmrtvýchvstání dostane. Právě sv. Pavel: »Jestliže duch toho, kterýž vzkřísil Ježíše z mrtvých, přebývá v nás, tedy který vzkřísil Ježíše Krista z mrtvých, ten obživí i smrtelná těla naše pro přebývajícího v nás Ducha jeho.« (Řím. 8, 11.) Amen. *J. M. Váchal.*

Pondělí velikonoční.

Proč nemají mnozí ze sv. přijímání žádného užitku.

»I otevřeli se oči jejich a poznali ho.«
(Luk. 24, 31.)

Většina vykladačů Písma sv. shoduje se v tom, že Ježíš dnes dvěma učedníkům, kteří s ním šli do Emauz, podal nejsvětější svátost oltářní. Způsob, jakým sv. Lukáš o tom vypravuje, nepripouští žádných pochybností. »A stalo se, když byl s nimi za stolem, vzav chléb požehnal jej a rozbíjel ho, dával jim. I otevřeli se oči jejich a poznali ho!« — Každé z těchto slov vede nás k víře, že Ježíš Kristus tajemství, jež při poslední večeři vykonal, zde opakoval. Neboť žehnal, lámal a podával učedníkům, jak to činil při poslední večeři apoštolům. Obyčejný chléb neměl by takového účinku, že, jakmile okusili části, otevřely se oči jejich, že ihned poznali Krista, že dříve smutní a zaražení nabyli zmužlosti a radosti a spěchali zpět do Jerusalema, aby všem tu radostnou zprávu oznámili: »Viděli jsme Pána a poznali podle lámání chleba.«

To vše bylo tedy ovocem sv. přijímání, jež právě přijali z rukou Ježíšových. Neboť jako požití ovoce ze stromu zapovězeného přineslo našim prarodičům poznání jejich hříchu a nahoty, a tím stud, strach a smrt, tak přináší požití božského chleba, jež nám Ježíš Kristus podává, poznání dobra, zmužlost, radost a život. »Kdo jí chleba tohoto, má život věčný.«

Během posledních neděl přemnozí křesťané přijímají onoho podivuhodného chleba, který z nejmenších lidí činí obry, velikány, z nejslabších muže statečné a hrdiny, který osvěcuje temnoty rozumu a hojí převrácenost srdce. Nemají však všichni stejného užitku ze sv. přijímání, neotevřely se všem oči jako učedníkům v dnešním evangeliu a nezahřela všech srdce. Zkušenost učí, že jen málokterí ze sv. přijímání nabývají onoho vzácného ovoce. Mnozí přijímají tělo Páně nehodně a bez úspěchu. Příčinu toho poznáme z dnešní sváteční úvahy. Kéž nám dá Ježíš svého požehnání, aby sv. přijímání naše bylo vždy Bohu milejší a pro duši nejší spasitelnější a záslužnější!

1. První příčina nehodného, svatokrádežného a marého přijímání jest nedostatek pravého úmyslu.

Sv. Ambrož praví: »Tolik dosáhneme, kolik máme v úmyslu.« Pravý úmysl při sv. přijímání jest ten, pro něž Pán Ježíš svatost oltářní ustanovil. A tu ustanovil, aby se pokaždé s námi co nejúžeji spojil, ducha našeho obnovil, k dobrému posilnil, před zlým ozbrojil a uchránil.

Přistupujeme-li ke stolu Páně, musíme to činiti s úmyslem, bychom byli s Ježíšem co nejúžeji spojeni, a mohli říci a apoštolem: »Žít jsem já, ale ne více já, nýbrž Kristus živ jest ve mně.« Pravé spojení však stane se jen tehdy, když je po něm zvláštní touha. S nedočkavostí musíme tedy přistupovati ke stolu Páně, na nic mysliti, po ničem toužiti, leč po Ježíši, volati s prorokem, žalmistou Páně: »Jako jelen touží po prameni vody, tak touží po tobě, Pane Ježíši, má duše.« Musíme se přiblížiti k oltáři s úmyslem, že se chceme státi novými tvory v Kristu, dle zalíbení božského. Kdybychom přistupovali bez vážného úmyslu, by Kristus změnil naše srdce, k novému životu, nepřineslo by nám sv. přijímání žádoucího prospěchu.

O pravém úmyslu sotva možno mluviti u těch, kdo jen jednou v roce a ne vícekrát přijímají. Kdo jen jednou v roce ke stolu Páně přistupuje, není to z touhy po Pánu Ježíši a spojení s ním. Činí tak ze strachu před přestoupením církevního přikázání, nebo z ohledů lidských, když skoro všichni svátosti přijímají. Kde není té horlivosti, aby aspoň jednou v roce pořádek každý se svým svědomím učinil a s Bohem se spojil, stanou se hned jiní vlašnými, mají plno výmluv, že nemají času ani příležitosti. Kdo miluje Ježíše a touží po milostech, jichž ve svátostech uděluje, neleká se překážek ani obtíží, nalezne vždy vhodné chvíle, aby se se svým Bohem spojil a v něm největšího štěstí nalezl.

K zábavám, výletům, návštěvám bývá vždy dosti času, ale k nejsvětější povinnosti, ku posvěcení duše a získání nebeských milostí, ku spojení se samým Bohem vymýšlejí se překážky všeho druhu. Přijímání takřka z donucení, z ohledů lidských, bez lásky pravé, nemá žádného duchovního prospěchu.

Ale i kdo častěji přistupují ku stolu Páně, zbavují se ovoce, číní-li tak z pouhého zvyku bez řádné přípravy, bez touhy po posvěcení duše a spojení s Bohem.

Mnohé vede k tomu také marnivost, tajemná pýcha, chtějí z jistých ohledů rovnati se křesťanům horlivým, kteří s nejlepší úmyslem, s nevšední zbožností sv. svátosti častěji přijímají.

Manna, kterou Bůh na poušti lidem podával, měla tu vlastnost, že se každý domníval, že jí, čeho by si přál nejvíce; kdo toužil po mase, dal mu mana přichuť, jakoby jedl maso; kdo po rybě, cítil zvláštní přichuť rybí.

Podobně se děje s přijímáním nejsv. svátostí. Kdo u stolu Páně netouží po ničem duchovním, nedostane se mu zde také nic duchovního, byť přijímal sebe častěji, zůstane stále starým člověkem se všemi chybami a nedostatky.

2. Jiná příčina marného přijímání záleží v nedostatečné přípravě, buď že svědomí není dostatečně očištěno, aneb srdce ještě příliš lpí na věcech toho světa.

Je-li žaludek churavým, nechutná ani nejlepší pokrm, působí jen ošklivost a obtíže. A právě tak je to s pokrmem duše, se sv. přijímáním. Není-li svědomí řádně ode všech skvrn hříchu očištěno, bývá sv. přijímání bez užitku a bez trvalého účinku. Svátost oltářní jest chlebem andělským, chlebem silných a ne slabých duší, které nikdy nemohou dostati se k vážnému rozhodnutí, k mužnému a rozhodnému činu. Bůh chce člověka celého, celé srdce, a to jen pro sebe; kdo však nemá zmužlosti a síly v sobě, zbaviti se všeho, co je hříšného, nezůstane dlouho. Ježíš v srdci jeho, a sv. přijímání je bez trvalého účinku.

Nejlepší prostředek k očištění srdce ode všech skvrn hříchu jest denní zpytování svědomí. Kdo zpytuje jen jednou v roce, aneb při častější zpovědi jen povrchně, snad bezprostředně před zpovědníci, a proto jen několik hříchů na sebe udává, jež mu právě přišly na mysl, nepřinese mu sv. přijímání žádného užitku, v srdci zůstane smetl a nečistoty, přijímání stává se často svato-krádežným.

Ale nejen z nedbalosti řádného zpytování svědomí, ale i z lásky a náklonnosti k věcem pozemským, za nezřízených starostí životních, jež naplňují srdce a duši strhují k zemi, může se státi svaté přijímání bezúčelným a prázdným.

Mnohý se řádně vyzpovídal, ale srdce je přeplněno starostmi, myšlenkami na zaměstnání, na rodinu, na životní potřeby, na starosti všeho druhu. Jak by mohlo v tomto zmatku světských myšlenek a starostí přinést sv. přijímání nebeského, nepomíjejícího ovoce

Starosti zbytečné mají se zanechat doma, venku; všechny myšlenky mají směřovati jediné k nejvyššímu Pánu, nejlepšímu lékaři, který může cíti všeho, čeho se nedostává, a zbaviti všeho, čeho se nedostává, a zbaviti všeho, co život náš ztrpčuje. Můžeme přednésti své bolesti a přání svému Bohu, v nejsv. svátosti, poprositi, aby nám uložčil, ale jen od Boha máme očekávati záchrany a spásy.

Světské zbytečné starosti jsou trním a bodlácím, mezi nimiž nemůže milost sv. přijímání zapustiti kořenů, ani klíčiti, ani růsti.

3. Často je také příčinou prázdného přijímání nedostatečná zbožnost při přijímání samém.

Pobožnost ta záleží ve vnitřní touze zalíbiti se Spasiteli svátostnému a vzbuzování těch ctností, jichž právě třeba, aby se dostalo člověku toho nejvznešenějšího, co jen mysliti může. Ctnosti ty záleží v klanění, pokoře, v lásce, touze a zasvěcení.

Když se přiblížil okamžik, kdy máme svého Spasitele do srdce přijmouti, nesmíme míti oči a uši pro nikoho leč pro Boha samého.

V starověku žil v Syrakusách v Sicilii učený muž Archimedes, jenž všecku sílu věnoval studiu přírody a její zákonů. Samo ne-

bezpečí, nálek a úzkost z delšího obležení, jímž bylo jeho rodné město stísněno, nemohly ho ze studií vyrušit. Již vnikli nepřátelé do města, křik utíkajících a nálek umírajících naplňoval ulice města. Archimedes neodvrátil zraku od svých výkresů a rozpočtů, jež měl před sebou. Už vypáchili nepřátelé dveře domu, v němž Archimedes se nalézal, už vnikl voják do jeho pokoje, Archimedes neviděl a neslyšel ničeho. Až když hrubý voják dotkl se výkresů jeho, zvolal aniž by na vojína pohlédl: »Nedotýkej se těch věcí.« Jak byl zahloubán do své pozemské vědy! A křesťan neměl by se zahloubati do nekonečných tajností nejsvětější svátosti olátní při sv. přijímání? Jak málo však vnitřní pobožnosti nalézá se u mnohých u samého stolu Páně!

Sotva opustili zpovědnici, spěchají k sv. přijímání beze vši další přípravy. Ohlížejí se po kostele, každá nepatrná věc vyrušuje je z pobožnosti. Je-li jich více, spěchá každý, aby byl dříve na místě, při čemž sotva lze pozorovat pobožnost, touhu a lásku k Ježíši Kristu. Není viděti zbožnosti na očích, ani v celém chování, není zbožnosti v srdci ani na zevnějšku; takové přijímání sotva povzbudí k novému životu, ztěžl zapálí nové světlo v duši lidské.

4. Konečně ještě jiná příčina bývá marného přijímání; nedostatek sebranosti ducha po sv. přijímání.

Jak bývá šťasten každý, dostane-li se mu přístupu k panovníku, který navštěvuje různá města a vypyťává se na potřeby poddaných, Může si postěžovati na svou bídu, přednésti své záležitosti a starosti. Ve sv. přijímání můžeme mnohem více si vyprositi. Přijímáme do svého srdce krále všech králů, lékaře pro všechny nemohy, pomocníka v každé nouzi, přítele, který se za nás obětoval a krev svou do posledního krůpěje prolil, tomu se můžeme se vším svěřiti, u něho si postěžovati. »Pojďte ke mně všichni, kdož jste obtíženi, já vás občerstvím!« volá všechny k sobě bez výminky, dává se přijímati od každého, kdo jen po něm zatouží a srdce své mu vyčistí a zdobí různými květy ctností. Kdo by nepoužil té přeblažené chvíle, kdy Kristus zvolil si za trůn chudé naše srdce, a nepřednesl všechna přání, všecken svůj bol a nedostatek?

Kdykoli sv. František z Assisi přijímal tělo Páně, vždy zářily jeho oči vnitřní radostí jako paprsky ohně, takže v náplni takového štěstí volával: »Můj Bože, mé všechno!« A sv. Alois po každém sv. přijímání rozmlouval se svým Spasitelem tak zaujat, že ho museli násilně z nadšení a napřirozeného vidění vyburcovat.

Tak veliké milosti není každému dáno, ale od každého může se žádati, aby po sv. přijímání věnoval nebeskému hosti všechnu svou pozornost, aby se mu klaněl, děkoval, prosil a různá odříkání sliboval. Kdo po sv. přijímání řádně použije milostiplného okamžiku, prospívá stále více v ctnostech a dokonalosti. Kdo jich však nepoužije, nemá ze sv. přijímání žádného užitku. Bez nás nemůže nám Kristus pomoci, ani osvětliti, ani posílit, ani pro dobro rozehráti. Třeba vždy našeho spolupůsobení. Kdo jeho milostí

nechce, za ně neprosí, po nich netouží, nemůže mu jich Kristus dáti, ač by tak rád dáti chtěl.

V tom tedy jest ta příčina, proč mnozí křesťané ze sv. přijímání žádného užítu nemají.

Jak si mnozí počínají po sv. přijímání? Sotva opustili stůl Páně, ubírají se do lavice a odřikají nějaký »Otčenáš« neb přečtou modlitbu z knihy, aneb odřikají něco z paměti. Za nejsvětější chvíle v životě lidském není stopy po sebrání ducha a nejhlubší vděčnosti. Spasitel sice nalézá se v jejich srdci, ale věnují mu málo pozornosti, nemají co mu říci, zač prositi, nač si postěžovati a poděkovati za nevýslovnou milost. Ani čtvrt hodiny nevěnují svému Spasiteli, s hostií ještě snad na jazyku spěchají domů, ven do světa, do starého, všedního, hříšného, pozemského života. Pro svého Spasitele nemá ani vhodné čtvrt hodinky a chtěl by pak býti s ním po celou věčnost? Kdyby přijímal každého měsíce, každého týdne, každého dne, nebude v něm nového života, srdce jeho zůstane starým, chladným, tvrdým, bez lásky, Kristus ho neoživil, nenaplnil.

A přece nejvyšší dobro, největší statek, nejbóhatší pramen pokoje a radosti, pomoci a útěchy jest ve sv. přijímání pro každého, kdo přistupuje s pravým úmyslem, po řádné přípravě, s vnitřní zbožností a nejuctivějším použitím posvátných okamžiků po sv. přijímání. O takových, kteří nemají těch vlastností, platí slova proroka Ageáše: »Sili jste mnoho, a vnesli jste málo; jedli jste a nejste nasyceni; pili jste a nejste napojeni.« (16.) Sv. Cassiu, který s největší zbožností a přípravou přistupoval ke stolu Páně, zjevil se Kristus a řekl: »Ty mne ve sv. přijímání neproměnilš v sebe, ale já tebe v sebe. Budu růsti v srdci tvém jako strom, jehož ovocem budeš se sytit k životu věčnému.«

Kdo okusil jednou, jak sladký jest Hospodin, kdo poznal na sobě tolika nebeských účinků, nespokojí se jedním přijímáním v roce, ale čím více miluje Krista, svého Boha, tím častěji se s ním spojuje a v něm hledá všecko své štěstí. Amen.

J. M. Váchal.

Neděle první po velikonocích.

Proč mnozí nevěří.

»Nevěřím.«

(Jan 20, 25.)

Drazí křesťané! Ani se tomu velice nedivíme, že fariseové Kristu Pánu nevěřili. Byli příliš pyšní, aby uznali za svého Spasitele chudého Ježíše Nazaretského. Cekali na jisto, že Vykupitel bude mocným králem, který ve vítězných válkách založí velikou říši židovskou a již se těšili, že v tomto království budou míti první místa a nejvyšší úřady.

Ale co slyšíme v dnešním evangeliu? To urážlivé »Nevěřím« nevyslovil žádný nepřítel Pána Ježíše. To řekl apoštol, jeden z jeho dvanácti učedníků. Věřte mi, křesťané drazí, že v tu chvíli zakr-

vácelo bolestně Srdce Spasitelovo a že Kristu Pánu napadla jistě slova žalů: »Kdyby mi nepřítel klnul, snesl bych to; kdyby se vypínal nade mne odpůrce, ukryl bych se snad; ale ty, společník můj, rádce a důvěrník, jenž jídal's lahodné pokrmy se mnou a v dům boží svorně jsme chodili...!« (Žalm 54, 13—15.)

Drazí křesťané! Neodsuzujme tohoto apoštola! Zhrěšil, ale svůj hřích také veřejně napravil. Přede všemi klekl před Pánem Ježíšem a pokorně zvolal: »Pán můj a Bůh můj!« Jeho hřích musí nám býti výstrahou, abychom také o svou víru nepřišli a snad na věky nezahynuli. A proto rozjímejme dnes, co přivedlo apoštola tak daleko, že zvolal: »Nevěťm.« Z jeho smutného pádu se učme, čeho se máme sami varovati.

První příčinu vypravuje nám sv. evangelium slovy: »Tomáš nebyl s nimi, s apoštoly, když přišel Ježíš.« (Jan 20, 24.) Začal se straniti ostatních apoštolů a počal se jim vyhýbat. Proč asi? Byla to snad uražená pýcha, že se mu Kristus Pán nezjevil? Možná. Byla to snad nedbalost a malá horlivost, s jakou hledal Krista? Možná. Ale jedno víme jistě! Tomáš se začal straniti ostatních apoštolů a to bylo prvním krokem k jeho hroznému nevěře!

A podívejme se dnes kolem sebe a tažme se, proč tak mnozí lidé přišli o víru? Začali se vyhýbat své církvi. Nešlo to najednou, nýbrž jenom krok za krokem. Z počátku vynechávali pouze kázání. Omlouvali se, že se v kostele nedoví nic nového, ale pravá příčina byla jinde. Kdyby byli upřímní, přiznali by se, že se jim slovo boží zprotivilo, poněvadž je bodalo ve svědomí, poněvadž jim vyčítalo jejich hříchy. Drazí křesťané! Odstavte vodu od ohně, voda zvlažní a chladne! Odveďte člověka od kázání a jeho duše slábne, hyne, umírá. To byl počátek. Teprve později udělali druhý krok — začali vynechávat také mši sv. A kdo by sečetl všechny výmluvy, kterými se hleděli oklamati a uklidniti? Jednou byla dlouhá, po druhé měli mnoho práce, jindy bylo v kostele zima — ale ve skutečnosti již nevěřili, že při mši sv. obětuje se za ně Ježíš Kristus a nabízí jim svoje milosti a své požehnání. To byl druhý krok od Boha. A třetí? Přestali chodit ke sv. zpovědi, začali se vyhýbat sv. přijímání. Křesťané drazí! Nechte pole ležeti roč ladem, kolik býlí na něm najdete! Odveďte někoho od svaté zpovědi a jeho duše bude brzy plná hříchů a nepravostí.

Ale s tím nebyl ďábel ještě spokojen. »On si přál, aby propast mezi ním a církví byla ještě větší a smíření ještě těžší. Co tedy udělal? Místo kázání vtiskl mu do ruky špatné knihy a noviny. Říkal si, že se chce jenom poučiti, že chce slyšeti také druhou stranu — ale pracujte se smolou a zamažete se! Noste saze a pošpiníte se! Čtete špatné knihy a noviny a otrávíte se! A tak přišel konečně poslední krok na této smutné cestě — odpad od víry, odpad od církve, odpad od Boha.

Křesťané drazí! Ruku na srdce! Tažme se upřímně každý sám sebe, zdaliž již také nejedeme po této záhubné cestě? Zdali již také nevynecháváme kázání a mši sv.? Zdali již neodbýváme

jen ledabyle sv. zpověď? Zdali nečteme nevěreckých knih a časopisů? A jestli nás naše svědomí kárá a napomíná, obraťte, dokud je čas. Apoštol Tomáš jistě netušil, že klesne tak hluboko. Učme se od něho opatrnosti!

Ale sv. evangelium vypravuje nám také druhou a již nebezpečnější příčinu nevěry Tomášovy: »Tehdy řekli mu ostatní učedníci: Viděli jsme Pána! On však jim odpověděl: Dokud já (toto »já« nen ovšem v Písmě sv., ale dle smyslu tam patří) neuvidím... neuvěřím.« (Jan 20. 25)

Drazí křesťané! Co asi vnuklo apoštolovi tuto odpověď? Mluvila z něho pýcha! Pýcha, která spoléhá vzdycky jenom na sebe, pýcha, která si myslí, že druhý se může klamati a mýliti. A všimněte si, jak taková pýcha člověka zaslepuje! Pán Ježíš pravil apoštolům: »Kdo vás slyší, mne slyší!« Ale Tomáš odpovídá: »Dokud já neuvidím, neuvěřím!« Chtěl býti moudrý a zatím ani nepoznával, že se staví proti samému Ježíši Kristu.

Ubohý apoštolé! Ty chceš věřit jenom tomu, o čem se sám na vlastní oči přesvědčíš. Nuže, co odpovíš pohanům, když nebudou jedenkrát věřit tvým kázáním? Když se ti budou vymlouvat, že uvěří jenom tehdy, až se sami přesvědčí?

Ale nechme již Tomáše a podívejme se opět kolem sebe! Co vidíme? Totéž! Také dnes mnoho lidí nevěří, protože se chtějí o všem přesvědčit na vlastní oči. Chtějí býti moudří a ani nepozorují, jak nemoudře a nesprávně jednají. Či nevěříte? Poslyšte!

Kristus praví: »Kdo neuposlechne církve, ten ti buď jako pohan a veřejný hříšník!« (Mat. 18, 17.) Ale do vesničky přijde hlasatel nové víry a volá: »Nic jim nevěřte! Katechismus jest jenom pro staré babičky a pro malé děti! Vzdělaný a pokrokový člověk církve nepotřebuje.« Tak mluví apoštol nevěry a komu se věří? Ne Kristu, nýbrž tomuto člověku! Takoví lidé chtějí býti moudří a pokrokoví a zatím ani neví, jak pošetile jednají. A víte proč?

Na jedné straně stojí Kristus, Syn boží — na druhé straně člověk! Tu mluví Kristus, který svá slova dokázal nesčetnými zázraky a svým zmrtvýchvstáním — tam člověk, který nevykonal nic! Tu hrozí Kristus, který nás přijde jednou soudit — tam člověk, který se nám může nanejvýše zasmát. A komu se dává přednost? Ne Kristu, nýbrž člověku, kterého snad ani dobře neznají.

Snad mu řeknete: »Ale vždyť tolik učenců a vzdělanců církvi věřilo! Tolik světců a světic církev milovalo! Tolik millionů mučedníků za ni život obětovalo! Právě nejlepší lidé byli vždy nejhodnějšími katolíky!« — Vše marné — jenom se vám usměje! Všichni tito lidé byli tmáři a zpátečníky, všichni se mýlili a klamali — on jediný se neklame, on jediný má pravdu! Komu by tu nenapadla slova sv. apoštola Pavla: »Říkájte, že jsou moudří, stali se blázny!« (Řím, 1, 22.)

Křesťané drazí! Nemluvme již o jiných, ale podívejme se zase sami na sebe! Nestydíme se také někdy za svou církev?

Nemlčíme, kde bychom se měli zastati svých kněží a své víry? Není nás hanba, smeknouti veřejně před křížem a před kostelem? To by již nebylo v pořádku, to bychom již také stáli na cestě Tomášově a také o nás by platila hrozebná slova Pána Ježíše: »Kdo by se styděl za mne a za má slova, za toho bude se stydět i také Syn člověka, když přijde ve své slávě.« (Luk. 9, 26.)

Ale Tomáš šel ještě dále! On si sám ustanovil podmínky, za kterých chtěl uvěřiti: »Neuvidím-li v rukou jeho rány hřebů a nevpustím-li prstu svého na místo hřebů a nevložit-li ruky své v jeho bok, neuvěřím.« (Jan 20, 25.)

Rozumíte, draží křesťané, dobře těmto slovům? Apoštol praví, že neuvěří již ani samým slovům Ježíše Krista! Jenom tehdy se chtěl podrobit, jestli mu Kristus dovolí, aby zkusil svým prstem jeho rány a vložil svou ruku v jeho probodený bok. Tak hluboko klesl již tento apoštol ve své opovážlivé nevěře!

Člověk by to nepokládal ani za možné a přece, draží křesťané, totéž vidíme do dnes kolem sebe! Tak na př. v Lurdech koná Pán Bůh ročně několik set zázraků a přece stále slyšíme hlásat, že zázraky jsou nemožné. Proč se tak mluví? Snad že se sami nemohou o nich přesvědčit? Ale vždyť ti uzdravení nemocní dosud žijí a každý se jich může vypyti. V Paříži je uloženo 15 tisíc franků, které dostane každý, kdo dokáže, že aspoň jeden zázrak lurdský dá se vyložití přirozeně. O tyto peníze se nepři hlásil ještě nikdo, ale na schůzích se stále volá: Zázraky jsou nemožné! V malém španělském městečku Limpas (knížečku možno objednat u nakladatele p. Kotrby) dějí se veliké zázraky na sv. kříži. Na sta lékařů i nevěřících vidělo, jak dřevěné tělo Spasitelovo ožívá a v hrozných bolestech umírá. Vypravujte to takovému pokrokovému člověku — jen se vám usměje a bude vás považovat za tmáře a zpátečníky! Proč to všechno? Protože Pán Bůh nesplnil všechny jejich podmínky.

Poslechněte, jak si představoval zázrak francouzský nevěrec Renan. Praví doslova (Deschamps-Vaňous, Současný zázrak, 1911, str. 38): »Dejme tomu, že by se zítra vyskytl nějaký divotvorce, jenž by podával dosti vážné záruky, aby se s ním mohlo něco započít; dejme tomu, že by ohlásil, že dovede křísiti mrtvé; co bychom dělali? — Byla by sestavena komise z fyziologů, fysiků, chemikův a dovedných dějepisných kritikův. Tato komise by vybrala nějakou mrtvolu, zjistila by její opravdovou smrt, zvolila by síň, v níž by se pokus měl provést, a vůbec učinila by všechna opatření opatrnosti, aby nezavdala záminky k nějaké pochybnosti. Jestliže by se událo vzkříšení za těchto podmínek, bylo by tím dosaženo pravděpodobnosti, rovnající se téměř jistotě. Nicméně, jako každý pokus má vždy v sobě míti schopnost, aby se mohl opakovati, tento divotvorce byl by vyzván, aby opakoval svůj zázračný výkon za jiných okolností, na jiných mrtvolách a v jiném prostředí, jelikož co člověk byl schopen učiniti jednou, to má býti schopen znovu opakovati, jelikož na půdě zázraku nemá místa otázka snadnosti a nesnadnosti.«

Tak si představuje zázrak moderní nevěrec Renan. Co tomu říkáte, drazí křesťané? Kdyby si dal Pán Bůh předpisovati od lidí takové podmínky, to by již nebyl nekonečný a všemohoucí Bůh, nýbrž — dovolte mi to říci — komediant!

Drazí křesťané! Ukázal jsem vám, po jaké cestě dospěl apoštol k takové nevěře. Stranil se ostatních apoštolů, chtěl věřiti jenom tomu, o čem by se sám přesvědčil a ustanovil Pánu Ježíši podmínky, za kterých se chtěl podrobiti. A proč nám to sv. evangelium vypravuje? Snad aby jednoho z apoštolů zahanbilo? Ne. Pro nás a pro naše poučení! Právě z nevěry Tomášovy poznáváme, že apoštolové nebyli takoví, aby uvěřili bez důkazu. Také chtěli mít jistotu, ale potom za svou víru i život obětovali.

Proto, křesťané drazí, jestli jsme následovali Tomáše v jeho pochybnostech a v jeho nevěře, následujme také sv. Tomáše v jeho víře. Aby také na nás se splnila slova Kristova: »Kdo uvěří, spasen bude.« Amen.

Dr. J. Miklík.

Neděle druhá po velikonocích.

O dokonalé litosti.

»Já jsem pastýř dobrý.«

(Jan 10, 11.)

K nejpůsobnějším a nejjemnějším podobenstvím Nového Zákona patří bez odporu dnešní parabola o dobrém pastýři. Nedíváme se proto pranic, že právě objemný tento obraz tanul prvním křesťanům nejvíce na mysli. Neubráníme se hlubokému dojetí, když vstupující do katakomb, těchto nejtišhodnějších shromáždění prvních křesťanův, mučedníkův a vyznavačův, spatřujeme tam nejčastěji právě obraz Krista, jako dobrého pastýře. Tak nejraději vzpomínali neohrožení stoupenci Kristovi dobrého Pána a Mistra svého: jak neuvěřitelně vodí beránky své po zelených pastvinách, anebo jak s radostí nese na bedrách svých ubohou zbloudilou a šťastně nalezenou zase ovečku svou. Města, vesnice, samoty, hory a doly, pouště a synagogy Svaté Země mnoho by nám vypravovati mohly o neúporné péči a neutuchající starosti, jakou pastýř dobrý hledal ztracené ovečky a přiváděl je nazpět k Otci svému nebeskému. Dojemným způsobem vykládá nám takto líbezná podobenství tato památná slova Kristova: »Tak miloval Bůh svět, že dal Syna svého jednorozenného, aby nikdo, jenž věří v něho, nezahynul, nýbrž měl život věčný.« (Jan 3, 16.)

Dnes pak budeme rozjímati o tom, kterak tento pastýř dobrý podivuhodným způsobem po všechny doby a věky ztracené duše získává životu věčnému. Tajuplný ten zlatý klíč, který všem lidem bez rozdílu stavu, věku, národnosti, povolání, ano i bez rozdílu víry a náboženství otvírá brány nebeské, je tímto dokonalá.

Abychom řádně objasnili si veliký dosah, mimořádnou působnost dokonalé litosti, a zároveň naučili se ji vzbuzovati, budeme dnes rozjímati:

I. o tom, kterak křestan v obyčejných poměrech dosahuje odpuštění hříchů svátostí pokání, od Krista k tomu ustanovenou;

II o tom, kterak v mimořádných případech působí pouhá dokonalá lůst odpuštění hříchův, i když nemůžeme přijati svátosti pokání.

Kéž nebeský Pastýř dobrý požehná tomuto dnešnímu našemu spasnému a veledůležitému rozjímání.

I.

•Přijměte Ducha svatého; kterým odpustíte hřichy, odpouštějí se jim, a kterým zadržíte, zadrženy jsou.« (Jan 20, 23.) Tato významná slova nebeského Učitele pravdy slyšeli jsme hned první po velikonoci. Slovy těmito ustanovil Ježíš Kristus svátost pokání, dav apoštolům a jich nástupcům moc, odpouštětí hřichy. Jest tedy svátost pokání — čili jak říká náš lid — svatá zpověď onen obyčejný způsob, kterým křestan dosahuje v obyčejných poměrech odpuštění svých hříchův. Co jest křestanu činiti, chce-li řádně přijati svátost pokání?

Chceme-li svátostí pokání dosáti odpuštění hříchů, musíme s kající Magdalou hříchů svých upřímně litovati, s Adamem se z nich vyznávati, s králem Davidem za ně zadost činiti. Není tedy podstata svátosti pokání v tom, že hřichy na sebe tolíko žalujeme, — jak někteří mylně se domnívají — nýbrž jest nám také hříchův upřímně litovati a do opravdy se polepšiti.

Především je třeba lůstí.

Magdalena byla velikou hříšnicí. Vedla život velmi nekázaný, akže byla pohoršením celému městu, pila plnými doušky z poháru hříšných rozkoší. Když však přišel Pán Ježíš do domu fariseova, tu vidíme v ní podivnou změnu. Paprsek milosti boží byl se totiž dotknul jejího srdce, jež pokleslo tak hluboce, její nepravosti a vina zjevuje se jí v ohavné velikosti. Vstupuje proto se slzami v očích, rozpuštěnými vlasy do večeradla, vědomí její viny žene ji k nohám toho, o kterém ví, že má moc, odpouštětí hřichy. Její škroušenost učí ji nestydět se, že ukazuje se v cizím domě jako pokorná kajicnice, Magdalena nebojí se zlých slov lidí tohoto světa, jež zraňují tak hluboce; neleká se, třebas Jidáš zove ji marnotratnicí, jež ubírá chudým almužnu. Všichni ukazují na ni s pohrdáním, ale ona přichází sklopeným zrakem, alabastrovou nádobu v ruce, padá k nohám Ježíšovým, smáčí je hořkými slzami, utírá svými vlasy a líbá uctivě. Magdalena lituje kajícně svých hříchů, že Boha jimi urazila. Proniknuta vírou, že Ježíš je pravý Syn boží, blíží se ke Spasiteli, její duševní bolest jeví se potokem slz, její lůst jest tak veliká, že nenalézá ani slov, že jazyk vypovídá jí službu, ale její bolestné vzdechy a hořké slzy jsou výmluvnějšími, než slova, Ježíš, který čte i v srdci každého člověka, dí: »Odpouštějí se tobě hřichy!« (Lukáš 7, 48) »Jdi v pokoj!« (Luk. 7, 50.) Svým pak učedníkům dokládá: »Kdekoliv kázáno bude evangelium po celém světě, tam bude se vy-

pravovati na památku její také to, co učinila ona.* (Mar. 14, 9.) Tak i my musíme, činíce pokání za své hříchy, především s Magdalenou nad nimi plakati, upřímně, opravdově a srdečně jich litovati.

Dále jest nám z hříchů se vyznávati. Způsob tento, žalovati na sebe hříchy, jest tak starý, jako pokolení lidské, dojista však od té doby, kdy stal se první hřích. Již v ráji, hned po prvním hříchu, následovala první zpověď. Všemohoucí Bůh věděl o hříchu Adamově, věděl o neposlušnosti, již se dopustili, znal trýzeň duševní, kterou na sebe takto uvalili. Ale přece volá Adama, který se skryl před tváří jeho: »Kde jsi?« Adam odpověděl: »Hlas tvůj slyšel jsem v ráji; bál jsem se, protože jsem nahý, a skryl jsem se!« Ale Hospodin dí dále: »I kdož řekl tobě, že jsi nahý, jediné že jsi ze stromu jedl, z kteréhož jsem tobě řekl, abys nejedl?« Adam zdráhá se sice, vymlouvá a omlouvá: »Žena, kterou jsi dal mi za tovaryšku, dala mi ze stromu,« ale pak přiznal se přece: »A jedl jsem« (Gen. 2, 12.) A řekl Bůh k ženě: »Proč jsi to učinila?« Žena přiznala se, řkouc: »Had podvedl mne a jedla jsem.« — Tato slova: Jedl jsem — jedla jsem — což je to jiného než vyznání hříchův, než zpověď? I teprve po vyznání tom vyslovuje Hospodin ortel, ale jako projev svého svrchovaného milosrdenství, také zaslíbení příštího Vykupitele.

Také druhého hříšníka, Kaina, táže se Hospodin a žádá, aby vyznal hřích svůj, an dí: »Kde jest Abel, bratr tvůj?« Ale Kain odpovídá drze: »Nevím! Což já jsem strážným bratra svého?« (Gen. 4, 9) Kain nechce vyznat viny své, proto také nedostává se mu žádného odpuštění, nýbrž stává se zatvrcem, zoufalcem! Bůh nepotřeboval vyznání ani Adamova, ani Kainova, ale přece žádal je. Podobně jest i nám ve svátosti pokání hříchy vyznávati, čili zpovídati se!

Konečně musíme ještě za hříchy zadost učiniti, vše napravit.

David zhřešil těžce; ale litoval hříchů svých a činil upřímné pokání. Postil se, odešel v soukromí, ležel na zemi, aby meč Páně odešel z domu jeho. Přišli pak starší domu k němu, aby vstal se země; ale David nechtěl, a nejedl pokrmu s nimi. (II. Král. 12.) Jeho žalmy dosvědčují, jak dlouho svých hříchův oplakával a za ně se kál. Rozjímaje o této kajcnosti Davidově, praví sv. Augustin: »Nejedni chtějí s Davidem hřešiti, nechtějí však s ním povstati; dánt jest nám král ten za příklad, jak bychom upadše do hříchu, povstávati měli.« — Jako David musíme i my po skroušeném vyznání hříchů pokání činiti, bychom boží spravedlnost smířili a spasení své konali.

Nejdůležitější částí svátosti pokání je skroušenost a lítost. Kdo nelituje hříchů, nemůže ani dosáti odpuštění jich. Proto také božské zjevení a Pisma svatá učí nás zcela jasně: Bůh žádá především lítost, má-li projeviti svou milosrdnost a udělit odpuštění! Bez lítosti nebyl by se nikdy stal celník Zacheus synem Abrahamovým, Magdalena nebyla by dosáhla odpuštění hříchů svých, lotr na pravici nebyl by se dostal do ráje, ze Šavla nebyl by

Pavel. »Žít jsem já,« praví Hospodin, »nechci smrti bezbožného, ale aby se obrátil bezbožný od cesty své a živ byl!« (Ezech. 33, 11.)

Překrásně znázornil nám božský Učitel svátost pokání a hlavně lítost, v krásném podobenství o synu marnotratném. V ní čteme: »Sel tedy do sebe a řekl: Kolik dělníků v domě otce mého má hojnost chleba, a já hynu zde hladem!« (Luk. 15, 17.) Tak počíná jeho lítost.

Dva obrazy, jak vidno, tanou před duševním zrakem marnotratného syna. Vidí dům otcovský se stolem vždy přichystaným. Otec a starší bratr sedí za ním. Přicházejí sluhové, dělníci, robotníci, sedají ke stolu, mají dostatek chutného, výživného pokrmu, všichni se nasycují, jsou myslí veselí a spokojení. Ale jedno místo zůstává prázdné: je to čestné místo vedle staršího bratra. To je první obraz, ale jenom obraz, sen! Ale obraz je smutnou, opravdovou skutečností.

Jasná obloha a vypráhlá step. Bídna křoviska skytají nepatrný stín. Kolem stojí koryto pro vepře, nádenníci přicházejí, naplňují je mlátem, chrochtající dobytčata vrhají se na píci tu, ale on sám, syn marnotratný a ztracený, stojí opodál, trápí se hladem a okusuje tvrdou kůrku chlebovou.

Tyto dva obrazy vnucují mu do úst slova: »Kolik dělníků v domě otce mého má hojnost chleba, já hynu zde hladem.« — V duši jeho počíná svítati.

Marnotratný syn uznává svou přetěžkou chybu, proklíná v duši onen neblahý krok, který připravil ho o všechno štěstí. »Nechť zahyne den, kdy žádal jsem dědictví, i noc, kdy se řeklo: Opustil dům otcovský. Ten den nechť jest obrácen ve tmou, nechť ho nevyhledává Bůh s hůry, nechť není osvětlen světlem. Nechť jej zakryje tma a stín smrti; nechť jej opanuje mrákota a nechť jest obalen hořkostí. Noc tu víchř tmavý uchvat, a nebuď počítána mezi dny ročními, aniž přijď v počet měsíců. Nechť se zatmí hvězdy mráкотou její; očekávej světla a neviz ho, ani východu, nastávající záře jitřní.« (Job 3, 3—9.)

Ovšem lítost tato je ještě nedokonalou, vyrůstá na půdě sobeckosti! Ale nicméně je přece dobrá! Vytrhuje marnotratného syna z jeho poblouzení, vede ho nazpět k otci; praví: »Vstanu a půjdu k otci svému!« Podobná lítost, alespoň nedokonalá, musí se ozývat i srdci našem, chceme-li svátost pokání dosáhnouti odpuštění hříchů svých. Lítost nedokonalá učí nás litovati hříchů proto, že jsme nebe ztratili a tresty věčné v pekle sobě zasloužili. Je nedokonalou, poněvadž nevzniká z lásky k Bohu; ale nicméně je dostatečnou, abychom ve svátosti pokání dosáhli odpuštění hříchů.

II.

Roku 1900 přinesl časopis kněžský »Associato Perseverantiae Sacerdotalis« následující zprávu: Nedaleko Mestu na Litavě stalo se při vojenském manévru neštěstí. Při rychlé jízdě na koni spadl

jeden důstojník s koně tak nešťastně, že byl za chvíli mrtvolou. Dělostřelecký důstojník, který tu byl právě přitomen, poznal hned vážnost zranění, spěchal k těžce raněnému druhu, ale poslal také do nejbližší osady pro kněze. Brzo viděl však šlechtitný ten muž, že každý okamžik je vzácným, zvláště když kněz pro vzdálenou cestu nebude se moci zavčas dostavit. Vyndal proto malý křížek, který nosil vždy sebou, vtisknul ho umírajícímu do ruky a modlil se dokonalou lítostí, což činil těžce raněný spolu s ním. Ještě dříve než dostavil se kněz, umřel těžce raněný důstojník v náručí svého šlechtitného druhu. — Věřu krásný to příklad řádného důstojníka, ale i ne méně vzorného křesťana.

K nejdůležitějším cvičením našeho sv. náboženství patří do-
jista vzbuzovati dokonalou lítost. Dokonalá lítost je proto tak dů-
ležitou, poněvadž jí — jak učí také výslovně již i náš katechismus
— nabýváme odpuštění hříchův také již před zpovědí. Jsme ovšem
povinni, v nejbližší zpovědi se z nich vyznati.

Nadpřirozenou lítostí dokonalou máme v srdci tenkrát, když
hříchův litujeme z dokonalé lásky k Bohu, protože jsme totiž Boha,
nejdokonalejší a lásky nejhodnější dobro urazili.

Jak vzbuzuje se nadpřirozená lítost dokonalá?

Vzbuzující nadpřirozenou lítost dokonalou, uvažujeme, že
Bůh, jehož jsme urazili, je nejdokonalejší, vši lásky nejhodnější
dobro, že prokázal nám tolik dobrého na těle a na duši; že Ježíš
Kristus umřel za nás na kříži, a odpouští nám tak ochotně hříchy.

Příklad, kterak docházíme uvnitř svém k dokonalé lítosti,
vidíme na synu marnotratném. Právil v srdci svém: »Kolik děl-
níků v domě otce mého má hojnost chleba, a já hynu zde hladem.« Nenašel v zemi cizé onoho blaha, ani štěstí, po němž
lačněl, naopak cítil se tam velice nešťastným. Proto uvažl v duši
jeho ten úmysl: »Vstanu a půjdu k otci svému a řeknu jemu:
Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou: již nejsem hoden
slouti synem tvým! Učiň mne, jako jednoho ze svých dělníkův.«
(Luk. 15, 18—19.)

Od okamžiku tohoto dáří se marnotratnému, jako pouťníku,
který jde vstříc vycházejícímu slunci. Každým krokem rozjasňuje
se kol něho! Marnotratný zanechal již hříchů, spěchá ku svému
otci; nedokonalá jeho lítost stává se každým krokem dokonalejší,
v jeho vnitru počíná očišťující bouře, jeho lítost povstává z nízké
půdy sobeckosti a vznáší se do sfér vyšších. Ze vnitř jeho skrou-
šeného srdce derou se slova: Otče, již nejsem hoden slouti synem
tvým; učiň mne, jako posledního ze svých dělníkův! — Již ne-
dohání ho k lítosti bída, kterou je obklopen ze všech stran. Rád
zůstane třeba posledním nádenníkem, jen když bude na blízku
milého otce! Nyní vede ho ukrutná duševní bolest, že zranil srdce
otce, tolik dobrého, že vymáhal na něm dědictví, že opustil vlnitý
dům rodný, že uvedl do hanby ctné jméno otcovské, zhyzdil
otcův obraz a znechtěl i sebe sama! Hle, toť počátek lítosti do-
konale!

Tato dokonalá lůst letí na perutích Serafa, boží hradby hříchů, dobývá hrdou pevnost srdce lidského, kácí celé lesy překážek. Již nepraví se: »Půjdu k otci« — ale čteme zcela jasně: »A vřtav, řel k otci svému!« — Lůst dokonalá nezná žádných odkladů! Koho pojala lůst vřtuku dokonalá, ten neříká již: chci a nechci, nýbrž platí o něm staré latinské slovo: Nescit tarda molimina Spiritus sancti gratia — nezná zdlouhavých odkladů milost Ducha svatého!

Třebas byla lůst naše nedokonalou ještě, zdokonalí se, jsme-li jen na cestě k Bohu. Poutníku vychází z rána vřříc jasný den, modlícímu se kajícíníku vychází vřříc Bůh sám!

Sv. Karel Boromejský, vzbuzuje lůst dokonalou, modlí se především k Bohu o milost tu, pak činí v duchu troje zastavení, a sice v pekle, v nebi a na Kalvarii. Kdo chce naučiti se pravé lůsti, jež postupuje od lůsti nedokonalé k lůsti dokonalé, pojď a následuj tohoto svěťce!

Pohleďme nejprve do propastí pekelných, ponořme se co nehlouběji do ohně, který nikdy neuhasíná! Uvařujeme o mukách ubohých zatracencův, z nichž mnozí ani tak často a tak těžce nezhrěřili, jako my! Tařme se sami sebe, co by z nás bylo, kdybychom byli umřeli ve stavu nemilosti, ve stavu hříchů těžkého? Proniknutí spasitelnou bázní, putujeme potom k výřinám nebeským. Pohleďme k nebi, rozvařme všechnu jeho blaženost, o kterou jsme se hříchem připravili. Otařme se blahoslavených a vyvolených, jak dostali se do nebe? Kde vyprali roucha svá? Odpověď nám: Krví Beránkovou! — Dle slov těch vydeřme se ještě na Golgotu, představme si Spasitele, muže bolestí ve všech jeho mukách: hlavu trním korunovanou, ruce a nohy probodené hřeby, bok a srdce, kopím otevřené, slyřme žalostný hlas jeho: »Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?« — Přemůžení, mocně dořati tolikeroú láskou, lůujeme hříchů svých. Lůst taková je lůstí nadřirozenou, dokonalou.

Jest těžko, vzbuditi lůst dokonalou? K lůsti dokonalé je nám, jako ke všem skutkům dobrým, třeba milosti boží. Těm, kdož mají dobrou vůli, dá Bůh dořista i milost, aby mohli vzbuditi lůst dokonalou. Abychom nabyli důvěry, že je nám možno s milostí boží vzbuditi lůst dokonalou, uvařme: Před Kristem Pánem ve Starém Zákoně byla lůst dokonalá jediným prostředkem, aby lidé mohli dosíci odpustění hříchův. A do dnes je na miliony pohanův, kteří jedině takiko dokonalou lůstí mohou dosíci spasení. Bůh, který nechce smřti hříšníka, ale aby se obrátil a řiv byl, dává jim jistě potřebnou k tomu milost. Když těmto, kteří jsou mimo řírkev, dostává se milosti, aby vzbudili lůst dokonalou, čím více a spřše dostane se nám té milosti, kteří jsme katolickými křesřany, syny božími a bratry Jeřše Krista?

V každé skoro modlitební knize najdeme modlitby, jimiž se vzbuzuje lůst dokonalá. Ale lůst ta není vářána na určité slova! Můžeme lůst tu vzbuditi také jen kratinkými, z hloubi srdce pronesenými, střelnými modlitbami, jako jsou: Můj Bůh a mé

vše! — Ó Ježíši, milosrdenství! — Bože, buď milostiv mně hříšnému! — Ježíši, Tobě žiji, Tobě umírám, Tvůj jsem v životě i v smrti!

* * *

D o s l o v. Učený a zbožný kardinál Franzelini říkal: »Přál bych si býti kazatelem; tu bych procházel všechny krajiny, všude bych kázal o lítosti dokonalé.« Dobře proto pamatujme si dnešní poučení, cvičme se pilně v lítosti dokonalé! Katechismus poučuje nás a praví: Vzbuditi lítost dokonalou je velice radno, když jsme se dopustili těžkého hříchu a nemůžeme se hned zpovídati; velmi prospěšno je, vzbuzovati ji každého dne večer, než jdeme spat. Povinni jsme vzbuditi lítost dokonalou, především v nebezpečí života, zvláště když na sobě máme hřích těžký a nemůžeme se zpovídati; kdykoliv máme přijmouti svátost živých, ale jsme ve stavu nemilosti a nemáme příležitosti se zpovídati.

Jak často je člověk v nebezpečí života, kdy má vzbuditi lítost dokonalou! Jsi při práci. Najednou se ti udělá špatně. Přibuzní spěchají hned pro kněze, ale zatím jsi v nebezpečí života! Co máš tu činiti? Vzbuzuj lítost dokonalou! Jsi na cestách. Najednou srazí se vlaky, nebo vlak vyšine se z kolejí, jsi v nebezpečí smrti! Co jest ti činiti? Vzbuzuj lítost dokonalou! — Spíš ve svém bytě. Najednou obklopí tě oheň a žár hrozný, nemožno nikam utéci. Vzbuzuj lítost dokonalou! — Anebo jsi na loži smrtelném. V poslední své zpovědi zamlčel jsi těžký hřích, kněz není pak hned po ruce. Vzbuzuj lítost dokonalou!

Lítost dokonalá je vskutku zlatým nebesklíčem, je posledním prostředkem k záchraně všech hříšníkův. Lotr na kříži zvolal jen: »Pane, rozpomeň se na mne, až přijdeš do království svého!« Dosáhl odpuštění, neboť měl lítost dokonalou! — Publikán modlil se ve chrámě jenom kratinkou modlitbu: »Bože, buď milostiv mně hříšnému,« a odešel z chrámu ospravedlněn. Několika těmi slovy a upřímnými kajcnými pocity duše své vzbudil lítost dokonalou. David pronesl k proroku Nathanovi jen slova: »Zhřešil jsem před Hospodinem.« Slova ta byla proniknuta lítostí dokonalou. Tak i nám dá Bůh milost, abychom v hodině rozhodující o věčnosti měli lítost dokonalou!

Budme také věrnými ctiteli Marianskými! Budeme-li se každý den vroucně modliti: »Pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší« — pak dojistá vyprosí nám Maria milost lítosti dokonalé v hodině smrti naší, bychom vešli do života věčného pro zásluhy dobrého Pastýře Krista Pána našeho. Amen. Dr. Rud. Zháněl.

Neděle třetí po velikonocích.

O povinnostech katolíka ke státu.

(Výklad epištoly.)

»Poddáui buďte všelikému zřízení lidskému.«
(1. Petr. 2, 13.)

Drazí křesťané! Kdo z vás neslyšel ještě vytýkati nám katolíkům, že to nemyslíme upřímně se svým národem! Papežové byli prý vždycky nepřátely naší vlasti a my sami že stále toužebně vzdycháme po starém Rakousku; zkrátka, my a jenom my katolíci jsme příčinou všeho zla a neštěstí. A kdybyste četli dějiny, dověděli byste se s úžasem, že tato výtka se opakuje ustavičně a v každém století. Již 200 roků po Kristu Pánu volal křesťanský spisovatel Tertullian k tehdejším pohanům: »Rozlila se řeka Tiberu po městě, nezaplavil-li Nil polí, není-li dešť, je-li zemětřesení, povstal-li hlad anebo mor, hned volají: »Křesťany lvům!«

A proto mi přichází velice vhod, že právě dnes dává církev svatá čisti díl prvního pastýřského listu prvního římského papeže sv. Petra a slyšeli jste, jak důrazně a jak vážně mluví již první papež o povinnostech křesťana ke státu.

První, co sv. Petr zdůrazňuje a věřícím klade na srdce, je poslušnost: »Poddání buďte všelikému zřízení lidskému.« Abyste těmto slovům dobře rozuměli, musím vám napřed vyložit, kdy je apoštol napsal. Bylo to za krutého císaře Nerona, který začal jedno z nejhorších pronásledování církve. Aby svůj krok nějak omíluvil a ospravedlnil, dal zapáliti Řím na několika místech najednou, takže skoro celé město lehlo popelem. Vinu svalil na křesťany. Rozzuřený lid vrhl se na bezbrannou církev a mučil a pálił a zabíjel její věřící. Jako oheň šířilo se toto pronásledování po celé říši římské a tisíce nevinných přišlo v něm o život.

Ale křesťanů bylo tehdy již mnoho. A proto není divu, že se nechtěli dát vraždit pro nic za nic a se zbraní v ruce chtěli se postaviti na odpor svým katanům. A právě v této hrozné době zvolal sv. Petr: »Zadržte!« a napsal vážná slova: »Poddání buďte všelikému zřízení lidskému!« To snad je, drazí křesťané, poslušnost neobyčejná, hrdinská, nadlidská! Poslouchati toho, kdo mne pronásleduje, podrobiti se tomu, kdo mi chce uškoditi! To věděl dobře také sv. Petr a proto přidal hned důvod, proč mají křesťané vladaře poslouchati: pro Boha: »Poddání buďte všelikému lidskému zřízení pro Boha« — protože Bůh to poroučí. — Podobně mluvil také sv. apoštol Pavel: »Každý mocnostem vyšším poddán buď; neboť není mocnosti, leč od Boha, a ty, které jsou, od Boha zřízeny jsou. Proto kdo se protiví mocnosti, zřízení božímu se protiví; ti pak, kteří se protiví, odsouzení sobě zjednávali.« (Řím. 13, 1—2.) Dle této zásady řídil se také božský Spasitel. Když stál před římským vládařem Pilátem, pravil mu do cí: »Neměl bys žádné moci proti mně, kdyby ti nebylo dáno s bůry,« od Boha (Jan 19, 11).

Ale řekněte mi: Snad aspoň tehdy nejsme povinni poslouchat, když se nám škodí, když nás utiskují, když nám ubližují? Když své moci zneužívají? Křesťané draží, je to těžké, co vám řeknu, ale jinak mluvíti nemohu. I tehdy jsme povinni zákona poslouchati! Ale nemyslete si, že snad vy jste první, kterým tato otázka napadla! Mluví o ní již žalmista před Kristem Pánem a udiveně se táže: »Co s tebou (Bože) společného má stolice zkázy, která křivdu páchá jménem zákona?« Jakoby řekl: Je to možné, aby Bůh dával moc nespravedlivému vladaři, který jí jenom zneužívá a své poddané utiskuje? — A co odpovídá? Bouří se snad žalmista a vypovídá poslušnost? Ne! Ale obrací se k Bohu a od něho čeká vysvobození. Je pevně přesvědčen, že nic netrvá na světě věčně, ani utrpení. Slyšte jeho slova: »Hospodin jest mi vysokým hradem, Bůh můj skálopevným útočištěm. On jim odplatí za nepravosti jejich, v jejich zlobě zahladí je, zahladí je Hospodin, Bůh náš!« (Žalm 93, 20—23)

A chceme-li být spravedliví, musíme uznati, že toto ustanovení boží jest jediné moudré a potřebné. Kdyby každý občan mohl rozhodovat o tom, je-li mu zákon ku prospěchu anebo na škodu, neobstál by žádný stát. Každý by se hleděl vyhnouti břemenům a svaliti je na druhého a následek? Byl by ustavičný boj všech proti všem.

Ale nemyslete si, že snad Pán Bůh nadřazuje mocným tohoto světa! O ne! Jenom poslechněte, jak přísně a důrazně mluví Pán Bůh v Písmě sv. ke všem vladařům: »Protož slyšte, králové, a mějte rozum, učte se, vladaři končin země!... Protože dána jest vám moc od Pána a vláda od Nejvyššího, a protože... nevládli jste správně, nešetřili jste zákona spravedlnosti a podle vůle boží jste nechodili: brozně a brzy přijde na vás, ježto velmi přísně představení budou souzeni. Neboť člověk nepatrný zasluhuje milosrdenství, ale mocní mocné muky trpěti budou. Nebojít se Bůh ničím žádné osoby, aniž ostýchá se jakékoli veličiny, neboť malého i velkého on učinil a jednoduše pečuje o všechny. Silnější však silnější očekává vyšetřování.« (Moudr. 6, 2—9.)

Jednom v jednom jediném případě nemusíme a nesmíme poslechnouti moci světské. Kdyby se nám něco poroučelo proti zákonu božímu! Tu platí slova sv. Petra: »Více sluší poslouchati Boha, než lidí.« (Sk ap. 5, 39.)

A nezáleží na tom, kdo vám poroučí: »Poddáni buďte každému... buďto králi, jako nejvyššímu, anebo vladařům, jako od něho poslaným!«

Ale sv. Petr udává ještě jiný důvod, proč máme poslouchati moci světské: »Abyste dobře činíce umlčovali nevědomost lidí nerozumných.« Co chce apoštol říci? Draží křesťané! Komu se dává vina, když se katolík dopustí něčeho nečestného? Ne jemu samému, ale také církvi, ve které byl vychován. Je to nesprávné, sv. Petr praví dokonce nerozumné, poněvadž církev nemůže za všechny svoje věřící, jako vy nemůžete za některého svého souseda a jako rodiče nemohou často za své starší děti. Ale lidé

jsou již jednou takoví. A právě proto nám káže sv. Petr, abychom zákonů poslouchali, aby nikdo nemohl mluvit proti církvi a ji tupiti.

Avšak naše poslušnost nemá být otrocká, podlízavá, člověka nedůstojná. Proto dí apoštol: »Poslouchejte jako svobodní,« volní lidé, kteří se nebojí říci pravdu, kde je toho třeba. »Ne jako lidé, kteří svobodu mají za zástěru zloby,« kteří poslouchají jenom proto, aby se dosáhlo nějaké výhody, nějakého časného zisku, nějakého nízkého prospěchu.

Ale apoštol klade nám na srdce ještě druhou povinnost: úctu, upřímnou a neličenou úctu k zákonu a ke státu. Proto praví: »Krále v uctivosti mějte!« Božský Spasitel měl nad sebou císaře pohanského a přece nikdy nevyšlo z jeho úst slovo hany a potupy.

Snad se mi divíte a snad se tážete sami u sebe: Proč jsem vám o tom kázal? Především proto, drazí křesťané, abyste sami poznali, jak je to nesprávné, když se nám katolíkům vyčítá neláska k národu a nepřátelství proti státu. Dobrý katolík byl také vždycky dobrým občanem a upřímným vlastencem!

Ale měl jsem ještě jiný úmysl. Stát žádá často oběti a veliké oběti a každá oběť bývá člověku těžká a hledí se jí vyhnouti. A tu se stává, že mnohý plní zákon jenom se skřípáním zubů a proklínáním. Musí oběti přinášeti, ale od Pána Boha nedostane za ně žádné odplaty. A právě proto jsem k vám mluvil o poslušnosti k zákonu. Chtěl jsem vám tyto oběti ulehčiti a usnadniti; chtěl jsem, abyste je snášeli pro Boha a tento spravedlivý Bůh vám je jednou hojně odplatí. Amen.

Dr. Jos. Miklík.

Neděle čtvrtá po velikonocích.

O nečistotě.

»Protož odvrhnouce všelikou nečistotu, v tichosti přijímejte svaté slovo, kteréž může spasiti duše vaše.«

(Epišt. sv. Jakuba 1, 21.)

Sv. apoštol Jan, byv pro víru vyhnán na ostrov Pathos, měl tam pověstné zjevení, ve kterém v tajemných obrazech prorokoval osudy církve až do skonání světa. V kapitolách 15. a 16. popisuje sedm posledních ran, které přijdou na svět nevěřící a věrným křesťanům se protivící. Obrazy ty jsou skutečně úchvatné. Sedm andělů vylévá ze 7 zlatých kalichů, plných hněvu božího, děsné pohromy na zem, na moře i řeky: »i učiněna jest rána ukrutná a nejhorší na lidech, a moře a řeky proměnily se v krev, lidé trápili se horkem a ohněm, i učiněno jest blýskání a hromobití i zemětřesení veliké, jakéhož nikdy nebylo.« Avšak po každé nové ráně následují vždy slova: »I kousali lidé jazyky své pro bolest. Rouhali se Bohu nebeskému a — nečinili pokání ze skutků svých.« (Zjev. sv. Jana 16, 11.)

Drazí křesťané, nikdo sice určitě neví, kdy se proroctví toto uskuteční. Ale srovnáme-li dnešní světové události s tím, co svatý Jan kdysi u vytržení viděl, nalezneme zajisté nejednu podobnost. Krev, čerstvá lidská krev teče v proudech na souši i na moři, lidstvo úpí ranou ukrutnou, takže téměř kousá jazyky své pro bolest a přece se většina jich rouhá Bohu nebeskému a — nečiní pokání ze skutků svých. Ba právě naopak: čím více stoupá všeobecná nouze, tím více stoupá i nepravost tak mnohých. Vedlo by nás příliš daleko, kdybych chtěl vám vypočítávati, čeho všeho lidé za dnešních smutných poměrů jsou schopni: tu nevěru a děsné rouhání se všemu, co by nám mělo být svatým, to smrtelné zášti jednotlivých tříd navzájem, to nemilosrdné vykořisťování bídy svých bližních, ty krádeže a podvody, při nichž se nejedná pouze o několik zlatých, které dosahují závratné výše statisců, ba milionův atd. atd. Avšak na jeden takový vřed na těle lidstva bych vás rád upozornil, který nám zavdává podnět k dnešní krátké úvaze. Právě tento týden četl jsem v novinách, že loňského roku od 1. ledna do 30. listopadu, tedy během 11 měsíců, bylo na vídeňské klinice léčeno 1455 mladistvých dívek, postižených nemocemi, které si uhnaly nemravným životem! A takové ústavy jsou v každém větším městě, takže musíme souditi, že počet podobných nešťastnic dosahuje čísla několik set tisíc. A kolik jich nešlo do klinik, nýbrž hledalo úlevu u soukromých lékařů! Tot závratná čísllice. Za hlavní příčinu se udává, že na začátku války hrnuly se do měst spousty venkovských děvčat, přilákaných sliby na vysoké mzdy za práci v továrnách, které však záhy podlehly znemravňujícím vlivům. Když jsem to četl, tanula mi mimoděk na mysli slova zjevení sv. Jana: »Rouhali se Bohu nebeskému a — nečinili pokání ze skutků svých.« Snad si myslíte? Co pak je nám do velkých měst? U nás to není tak. — V tom ovšem máte pravdu. Ale s druhé strany jsou uvedené důvody důkazem jiné pravdy, že zárodky k nemravnému životu nosí takřka každý člověk již v sobě a že musí být nanejvýš opatrným, aby nebyl zachvácen tímto morem, který hubí tělo i duši lidstva. Sv. Jakub napomíná nás v dnešní epístole, abychom »odvrhnouce všelikou nečistotu, v tichosti přijímali svaté slovo, kteréž spasiti může duše naše.« Abychom vyhověli tomuto spasitelnému napomenutí, uvažujme, kterak nečistota přichází se: 1. důstojnosti člověka vůbec, zvláště však 2. důstojnosti křesťana. — O Maria, královno máje, Panno neposkvrněná, oroduj za nás!

Čntěje promlouvati o nečistotě, měl bych — dle pravidel řečnictví — napřed vyložití, co takovými necudnými skutky myslím. Leč tentokráte musíte prominouti, vyjádřím-li se o věci té zcela stručně: jest mi líto těch mladistvých, nevinných duší, které nemají snad dosud ani potuchy, jak hluboce dovede člověk v tom ohledu klesnouti. Krátce řečeno, zahrnuje hřích nečistoty všechno, zač by se počestný člověk před jinými musil hanbiti: tedy především všechny dobrovolné myšlenky a představy, za které by se styděl, kdyby věděl, že je někdo zná; všechny řeči, žerty, písně, které cudným, nezkaženým osobám vhná krev rozpaků a studu

do tváří; všechny skutky, ať tajné, ať ve společnosti s jinými páchané, o kterých si nepřeje, aby je otec, matka, nebo jiný počestný člověk viděl. Tolik vám musí dostačiti: dospělejší se zastísej dovtípi, kam to všechno míří. Nuže, o tomto hříchu praví duch sv.: »Luxuria abominabile peccatum. Nečistota jest opovrženíhodný hřích.« Proč? Protože se především přilíc důstojnosti člověka!

Bůh povýšil člověka nad veškerý viditelný svět. »Co jest člověk, že jsi naň pamětliv?« táže se žalmista Páně, a odpovídá: »Učinils ho málo menším andělův, slávou a ctí korunoval jsi jej.« (Ž 8, 6.) Člověk jest vyznamenán bystrým rozumem a vzácnými dary srdce, které, jsou-li dobře pěstovány, činí člověka obrazem božím. A jedna z největších předností našich jest, že svým duchem a svou vůlí můžeme opanovati své neztížené náruživosti, zkrátiti a podmaniti zákonu vyššímu, jež Bůh vepsal nám do srdce. Kdo však se hříchu nečistoty oddává, ten ničí v sobě obraz boží, šlape nohama svou lidskou důstojnost do bláta, a poníží se pod zvíře. Zvíře, když jednou ukojilo svůj přirozený pud, přestává na tom, až přijde zase jeho doba. Nečistý člověk však žije taška ustavičně ve své neřesti. Jeho myšlenky zalétají opět a opět k jednomu ideálu, a ten jest jeho hříšná vášeň. Jeho ústa podobají se kotli, smolou naplněného, z něhož se neustále vypaňuje páchnoucí, otravný dým oplzlých řečí, žertů a písní. A jeho skutky? Drazí křesťané, proč pak se necudný člověk se svými skutky skrývá? Proč vyhledává k tomu černou noc, skryté místo, kam oko lidí nevidí? Proč se za své skutky stydí, proč pak si tak opatrně vede, aby se neprozradil? Proč pak se tak zlobí, když jej někdo z nepočestnosti podezřívá? Není-liž právě tato okolnost nejpádnějším důkazem, že nečistota se přilíc důstojnosti, cti lidské vůbec?

A ještě více se přilíc důstojnosti křesťana! Drazí křesťané, od toho okamžiku, kdy sluha Páně nás ve křtu sv. očistil od hříchu prvotního, stali jsme se dítkami Boha, Otce nebeského. »Nepřijali jste zajisté ducha služebnosti, ale přijali jste ducha vyvolení synů, v němžto voláme »Abba, Otče,« praví apoštol národů. (Řím. 8, 15.) Jsme tedy synové, dcery Boha Otce. Ale křesťan, který se dopouští necudných hříchů, hanobí svého Otce v nebesích, stává se synem, dcerou Belialovou, jak praví Písmo sv. Od té chvíle, co Kristus, Syn boží, z lásky k nám člověkem se stal, přijav na se způsobu služebníka, stali jsme se přátely, bratry Kristovy: »Již vás nebudu nazývati služebníky — ale nazval jsem vás přátely« (Jan 15, 15) řekl Pán Ježíš k učedníkům. Křesťan, který se oddává nečistým vášním, stává se nehodným přátelství Pána Ježíše a stává se přítelem toho, jež duch sv. nazývá »otcem vši nepravosti« — ďábla. Od té doby, co Kristus Pán předralou krví svou nám milost boží vykoupil, stali jsme se chrámem duchu sv., který milostí svou v duši křesťanské přebývá. »Zdaliž pak nevíte, že úlové vaši jsou chrámem duchu sv., jenž jest ve vás?« (I. Kor. 6, 19.) Kdo se však dopouští tělesných hříchů, vyhání milost boží, špiní v sobě chrám ducha sv., a dělá z něho brloh, ve kterém nečistí duchové

nejraději hnízdl; on přestává býti chrámem božím, nýbrž stává se otevřeným hrobem, naplněným hnilobou hříchu. Chápete nyní, drazí křesťané, proč napsal sv. Pavel křesťanům Efeským: »Smilstvo a všeliká nečistota nebuď ani jmenována mezi vámi, jakož se sluší na svaté.« (Efes. 5, 3.) Proto dal nám Bůh, aby nás před touto zhoubnou a ve svých následcích tak strašlivou nepravostí varoval, dvoji zcela zřejmá přikázání, aby každý věděl, co jest jeho povinnost a neměl jednou před soudem božím žádné omluvy: šesté zní: »Nesesmilníš, a deváté: »Nepožádáš manželky bližního svého«.

A nyní nahlédněte, drazí křesťané, po této nechutné sice, ale za našich časů tak potřebné úvaze, také na okamžik do vlastního svědomí! Jsou zajisté mezi vámi duše, kterým v tom ohledu svědomí nic zvláštního nevyčítá, které se upřímně snažily, aby svým bezúhonným životem následovaly příkladu, kterého nám Bůh zanechal v Panně Neporošené, královně máje. O šťastné vy duše: děkujte Bohu, že vás až dosud milostí svou držel a slibte znovu, raději umřítí, nežli svědnému světu povoliti. Ale obávám se, že jsou zde též jiné duše, které morovou tou ranou také již jsou nakaženy, které již snad celým věncem trní a hříchů ovinuly srdce Ježíšovo, které přece poslední krůpěj za ně kdysi vycedilo. Těmto nešťastným pravím: Vzpamatujte se a obraťte, pokud čas. Čím častěji člověk hříšné žádosti vyhovuje, tím těžším se stává opravdové pokání. Jako pavouk opřádá mouchu, až mu již nemůže uniknouti, tak také nečistá vášně ovládá duši vždy silněji a silněji, až konečně bídne ona hyne v hříchu. Přetrhejte brozná ta pouta, pokud máme k tomu čas a milost boží, aby se jednou také o vás neuplatnilo slovo, kterého jsem na počátku kázání užil: »Rouhali se Bohu nebeskému a — nečinili pokání ze skutků svých.« — Amen.

P. Smolík, CSR.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Kazatelské příklady z katol. missií.

Napsal Dr. Jos. Miklík, C. SS. R. /

Doufám, že se veled. duchovenstvu opravdu zavděčím, když uveřejním v »Rádcí duch.« sbírku pěkných příkladů pro kazatelnu. Jsou čerpány ze života a ze zkušeností missionářů v pohanských zemích. Pro větší hodnověrnost udán pokaždé pramen, kterého použito. Mohu říci z vlastní zkušenosti, jak náš lid poslouchá rád taková vypravování. Jejich velikou předností jest, že dodávají kázání živosti a zajímavosti.

1. Bůh neopouští. Je dokázanou pravdou, že dobrotivý Bůh neopustí žádně duše, která ho upřímně hledá. Skoro neuvěřitelný případ vypravuje P. Kamp, dlouholetý missionář na ostrovech Filippinských.

Právě se vrátil domů a těšil se, že si po namáhavé práci odpočine. Když vykouřil dýmku, zaslechl jasný hlas — ale neviděl nikoho. »Jdi do Tanipuaye; jeden nemocný tam potřebuje poslední útechy!« Missionář se okamžitě ustrojil a šel se svým sluhou do jmenované vesničky — ale nemocného nebylo nikde. Zbudili starostu, ale ani ten o žádném nemocném nevěděl. Missionář se vrátil domů.

Sotva ulehl, volal ho tajemný hlas po druhé do Tanipuaye. Kněz vstal opět, vyšel ven, ale posla žádného neviděl. Než přece vydal se znova na dalekou cestu. Starosta byl velice rozmrzelý, když ho missionář budil po druhé. O nemocném nevěděl. Kněz prošel celou vesnicí, klepal na všechny dveře, ale nemocného nenašel. Na smrt unaven vrátil se missionář domů.

Právě chtěl ulehnouti, když slyšel po třetí záhadný hlas. Chvilí váhal, ale konečně vydal se znova na cestu. Když přešel malou říčku, volal ho tajemný hlas stranou do lesa. Šel po hlase a najednou stane před malou chaloupkou, ve které umíral jakýsi muž. Když nemocný uviděl kněze, zvolal radostně: »Ó já jsem věděl, že jistě přijdete! Padesát roků modlil jsem se ráno i večer ke svému andělu strážnému, abych neumřel bez kněze.«

Missionář ho vyzpovídal a ubožák tiše skonal. (Die kathol. Missionen, 1921/2, str. 100.)

2. Pro jednu sv. zповěď.

Jesuita P. Jiří Schurhammer píše ze země věčného sněhu v Severní Kanadě v Americe: Do mé stanice přišlo několik Indiánů. Jejich čela byla rozryta hlubokými vráskami, které tam vyvorala bída a utrpení. Cesta jim trvala deset dní a byla velice obtížná, poněvadž hluboký sníh počal právě tátí. V noci spávali na několika ulámaných větvích a přikrývaly se jedinou pokrývkou, kterou měly. Když mne uviděly, daly se radostí do pláče. A proč přišly? Aby se zase jednou vyzpovídaly a přijaly tělo Páně. Missionář končí svou zprávu krásnými slovy: »Kdyby tu byl božský Spasitel, mohl by znova říci: Amen, pravím vám, nenalezi jsem takové víry v Izraeli!«

Komu by tu nenapadla slova Kristova: »Budou první poslední a poslední prvními!« (Kathol. Missionen, 1920/1, str. 78.)

3. Dobrý pastýř. Již delší dobu zuřl pronásledování křesťanů v čínském území Li-čuen. Několik pohanských kněží pošvalo domácní lid, takže věřící nebyli ani okamžik jisti svým životem. V této nebezpečné krajině působil P. Julian Adons z řádu sv. Františka. Již několikrát byl varován, aby se zachránil útekem. Nechrěl. Báł se o svoje křesťany, aby snad neodpadli. Den co den je svolával do kostela a prosil božského Spasitele za ochranu.

Večer dne 14. ledna 1921 vniklo asi 40 ozbrojených pohanů do příbytku missionářova a ukrutně jej umučilo. Teprve po třech dnech byla nalezena jeho mrtvola, hrozně zohavená. Hlavu měl rozpoltěnou, v týle zela hluboká rána, jeho hrdlo bylo probodené. Dobrý pastýř, který dal život svůj za ovce své! (Kathol. Missionen, 1921/2, str. 222.)

Nejvyšší zákon — charita.

Největším a nejdůležitějším zákonem lidstva jest láska k Bohu a bližnímu, ona tvoří základ pravého náboženství. Tato dvě přikázání povznášejí člověka a tím také jeho hmotný stav. Marně pomáháme lidstvu hmotně, jestli mu nepomůžeme i duchovně. Nová doba přinesla nám zvýšenou povinnost uplatňovati křesťanskou charitu, jako podstatu našeho náboženství; proto chce Svaz charity pracovati o to, aby v každé osadě katolické povstal kroužek osob, které by ve zvýšené míře pracovaly na vyplnění přikázání lásky k Bohu a bližnímu na základě zkušeností a dějin tisícileté charity křesťanské či milosrdenství křesťanského.

Proč v každé obci? Každá osada má své potřeby milosrdenství: má své opuštěné děti, zanedbané a zpustlé dítky, má své nemocné chudé, má své vystěhovalce do velikého města nebo do ciziny, kteří potřebují radu nebo výstrahu, má snad svá prázata, na něž by bylo třeba dohlédnout, má dítky školní, které nemají dozoru rodinného, ba ani v kostele při mši sv. v neděli ani při prvním sv. přijímání; mají své umírající, jimž by se bez pomoci křesť. milosrdenství snad ani křesťanské přípravy na odchod ze

života časného nedostalo; v každé osadě jest třeba upozorňovati na nebezpečné knihy a zásady, kterým se má čeliti pravdou, trpělivostí a láskou, aby co nejméně bylo svedených; v každé osadě třeba neústupně hájiti svatyně rodinného života proti tolikerym nebezpečím, ohrožujícím už téměř existenci národa. Každá osada má tedy tolik příležitostí dokázati lásku k Bohu a bližnímu, že jest třeba o tom mysliti, raditi se a práci rozdělit; jednotlivci, ani kněz sám nestačí k tomu všemu. Z podobných příčin si zvolili apoštolé 7 jáhnů v první osadě Kristově. Přítomnost volá po sboru 7 jáhnů v každé osadě, kteří by v jednotě s duchovním pracovali na tom, aby byl na osadě více milován Bůh a náš bližní. Takové kroužky dobrých osob ustanoviti v osadě každé a s nimi pracovati na mravním povznesení osady i celé vlasti jest úkolem Svazu charity, jenž má pomáhati kroužkům na osadách v tom, co sami opatřiti nemohou, pomocí ústavů našich, které už máme a si vydržujeme ku cti boží, a v ústavech, které bychom společnou prací a obětavostí všech zbožných duší si zřídili pro další společné potřeby všech opuštěných.

Mnoho se podniká, ale není to vždy správné proto, že mnohdy se hledí v člověku jen k tělu a zanedbává se duše a její zušlechtění. Veškeré podobné podnikání, jinak chvalitebné a pracné, nemá ceny trvalé, dokud nepřihlížíme ku vnitřku člověka a jeho mravnímu povznesení. Postrkávati ručičky hodin nelze nazvati správku hodin, když necháme nesprávné péro v nich a nesprávné závaží. Duše řídí člověka skutky a proto musí míti správné a pravdivé zásady, aby se život jevil ve správných skutečích. Dokud dobročinnost nedbá duše lidské a zásad duševních, jest podnikání jen chvilkové a částečné, nebo poloviční.

Mnoho práce ještě čeká na charitu katolickou; proto chce sbíratí spolupracovníky, chce v každé obci vychovávatí duše, jež by pracovaly na zachování největšího přikázání Páně. Tak za pomoci Svazu a společnou prací všech osad podaří se asi zřizovati dostatečně ústavů nových a stávající ústavy vybaviti dostatečnými prostředky.

Přičiňte se tedy: 1. aby i Vaše osada měla svůj charitativní kroužek, který by se staral o své osadníky slabší a za spolupůsobení svazu jim zjednávali takovou pomoc, kterou sám nemůže obstarati.

2. Aby každá osada ráda přispěla ku společné práci celého Svazu štědrrou almužnou z lásky boží.

3. Aby služebníci lásky k bližnímu byli dostatečně vycvičeni pro velice těžké úlohy, které mají řešiti, aby povstal čssový diakonát v každé osadě, který by stopoval a zachoval jednak dílo dosud vykonané, a jednak dílo, které teprv třeba vykonati.

4. Abychom byli opravdu členy církve obecné, v níž se zdraví starají o své nemocné, zámožní o své chudé, silnější o své slabé, a spravedlivě přispívají na obecné účely milosrdenství. Nemůže míti každá osada všechny potřebné ústavy, ale mohou míti všechny osady pro každou bídu a nedostatek svůj **společný**

katolický ústav, poradnu, ústředí, kam by milodary putovaly, aby tam zabezpečily útulky a místa pro slabší členy osady.

5. Abychom si tu nezbytnou organizaci charity vybudovali. Jest sice dosti duší na každé osadě, které touží plnití příkázání lásky, ale nejsou organizované. I seřaďme je, vycvičíme je, utvoříme z nich svatý šik bojovníků Kristových kolem středu katolické osady: chrámu.

Seřaďte se tedy v každé osadě a vstupte ve styk se sekretariátem Svazu katol. charity v Praze—II. Černá ulice 12. Použijte složenky pro příspěvky ku podpoře celé této akce, a opakujte svou podporu pravidelnou sbírkou ve Vaší osadě. Dejte také zpravu o charitativních ústavech na vašem vikariátě a o potřebách opuštěných členů vašeho vikariátu. Snažte se povznést dílo milosrdné, které bylo již u nás vykonáno a přispívejte k dalšímu rozkvětu našich ústavů.

Náš episkopát učinil zásadné rozhodnutí, soustavně pracovati na díle milosrdenství křesťanského na základě vědeckých zkušeností a za pomoci církevní organizace. Každá osada má býti tohoto láskyplného díla jednotkou; ty pak tvoří svůj diecesní svaz a diecesní svazy se spojí v jednotný sbor v celé vlasti naší republiky, jenž by pečoval, aby co dobrého doutná, neuhaslo, co jest slabé, aby sesílilo, co ztraceno, bylo nalezeno. Ukažme, že jsme učedníci Toho, jenž rozkázal: milujte se.

Nebudme malomyslní a pracujme, den za dnem poroste naše práce, byť by nešla tak rychle, jak bychom si přáli, ona poroste jako ono zrno hořčičné, ale ty buď jeho rozsévatelem, buď jeho zahradníkem, jeho ochráncem a apoštolem. Staň se členem našeho svazu a získávej mu hojně jiných členů.

Členem svazu může se státi každá osoba katolická, ať sama, ať ve spolku. Příspěvek jest libovolný od 4 Kč ročně počínaje. K velikým dílům, jež na nás ještě čekají, ovšem třeba velikých podpor, ale každý dej, co můžeš, a nebude nedostatku, jako nebylo chudých v první církvi.

Fr. V a n ě ě k.

LISTY HOMILETICKÉ.

Kázání sv. Alfonsa Lig. na pátou neděli po velikonocích.

O vlastnostech pravé modlitby.

»Proste a bude vám dáno.«

(Jan 16, 24.)

Jindy vám vyložím, jak velice je nám modlitby potřeba a jak si jí můžeme vyprositi na Pánu Bohu všech milostí, kterých ke spáse potřebujeme. Sv. Cyprian praví: »Modlitba je všemohoucí, je pouze jedna, ale zmůže všechno.« V Písmě sv. čteme, že Pán Bůh nezamítl a neoslyšel dosud nikoho, kdo ho za pomoc prosil: »Kdo vzýval Pána a on jím pohrdl?« (Sir. 2, 12.) Bůh takové duše ani zamítnouti nemůže! Sám přece slíbil, že vyslyší každého, kdo se k němu modlí: »Proste a bude vám dáno.« To však platí jenom tehdy, když prosíme Boha tak, jak ho prositi máme. Mnoho lidí se modlí a přece nedostávají, oč prosí. To proto, poněvadž se modlí špatně: »Proste, a nedostáváte, protože špatně prosíte.« (Jak 4, 3.) Abychom se totiž modlili dobře, máme se modliti předně: pokorně, za druhé: důvěrně, a za třetí: vytrvale.

Díl I. Máme se modliti pokorně.

1. Sv. Jakub tvrdí, že Bůh neslyší modliteb pyšných lidí: »Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost.« (Jak. 4, 6.) Bůh nemůže pyšných ani viděti; protiví se jejich modlitbě a neslyší ji. To ať si dobře zapamatují ti pyšní lidé, kteří spoléhají na své vlastní síly a kteří se pokládají za lepší druhých; zakusí sami na sobě, že Bůh jejich modliteb nepřijímá.

2. Naproti tomu nedopustí Pán Bůh, aby modlitby pokorných k němu vystoupily a nebyly vyslyšeny: »Modlitba kofcického se oblaky pronikne; a neodejde dříve, dokud Nejvyšší na ni neshlédne.« (Sir. 35, 21.) Krásně o tom praví sv. Augustin: »Jestli se pokořuješ, sestupuje Bůh, aby se tě ujal; jestli se však povyšuješ, jestli se chlubiš svou moudrostí a svými dobrými skutky, prchá od tebe Bůh a přenechává tě tvoji vlastní slabosti.«

3. Bůh nemůže odmítnouti ani nejspustlejších hříšníků, jenom když svých hříchů upřímně litují, když se před Bohem pokorí a doznají, že ani nezasluhují, aby jim Bůh milosti uděloval. »Srdcem skroušeným a pokorným, Bože, nepohrdneš.« (Žalm 50, 16.)

Díl II. Máme se modliti důvěrně.

4. »Žádný nebyl zahanben, kdo doufal v Pána.« (Sir. 2, 11.) Ó, kolik důvěry vlévají tato slova hříšníkům! Kéž by si vzpomněli na tento výrok Ducha sv. také ti, kteří se dopustili i největších bezbožností. »Žádný nebyl zahanben, kdo doufal v Pána.« Nikdy nebyl takový člověk od Boha opuštěn. Kdo se modlí k Pánu Bohu s takovou důvěrou, dosáhne všeho, zač prosí. »Začkoli budete prositi v modlitbě, věřte, že to obdržíte, a stane se vám to.« (Mar. 11, 24.) Prosim-li za duchovní dobra, která naší duši prospívají, musíme mít pevnou důvěru, že jich dosáhneme — a dosáhneme je jistě. Právě proto nás učil Ježíš Kristus, abychom při modlitbě nazývali Boha svým Otcem; abychom se k němu utkali s toutéž důvěrou, s jakou spěchá dítě ku svému milovanému otci.

5. Proto praví sv. Augustin: »Jak tedy může někdo vědět o slibu Ježíšově, že vyslyší každého, kdo ho prosí, a při tom se báti, že se nesplní, co slíbila sama věčná pravda.« Písmo svaté praví: »Je snad Bůh, jako lidé, kteří slibují, ale později svému slovu nedostojí? A to buď proto, poněvadž lživě slibovali, anebo že později svoje rozhodnutí změnili? Ne, volá Duch svatý: »Není Bůh, jako člověk, aby klamal; ani jako syn člověka, aby se měnil. Řekl tedy a neučiní?« (Num. 23, 19.) Náš Bůh nemůže lhát, poněvadž je pravda sama. Také se nemůže měnit, poněvadž všechno, co ustanovil, je spravedlivé a svaté.

6. Poněvadž Bůh nám přeje vše nejlepší, proto nás také tak důtklivě napomíná a proto nám tolikrát poroučí, abychom ho prosili o milosti, kterých potřebujeme: »Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlucte, a bude vám otevřeno.« (Mat. 7, 7.) Sv. Augustin se táže: »Byl by nás Bůh tolikrát vybízel, abychom se k němu modlili, kdyby neměl v úmyslu nás vyslyšeti?« A to tím spíše, když se nám zavázal slibem, že naše prosby splní a že nám dá vše, zač se budeme s důvěrou modliti. Proto usuzuje světec: »Poněvadž slíbil, je povinen.«

7. Snad mi někdo namítne: Já mám proto tak málo důvěry, poněvadž jsem hříšníkem. Byl jsem k Bohu velice nevděčný a proto nezasluhuji, aby mne vyslyšel. Na to odpovídá sv. Tomáš: »Když prosíme o milosti, nestavíme na svých zásluhách, nýbrž na milosrdenství božím.« Kdykoli se tedy modlíme o milosti ke spáse prospěšné, a prosíme s plnou důvěrou, Bůh nás jistě vyslyší. Ale pravím: když prosíme o věci, které jsou naší spásou k užítku. Kdybychom se totiž modlili o něco, co by naší duši škodilo, Bůh by nás ovšem nevyslyšel — ani by nemohl. Kdyby na příklad někdo chtěl se pomstít za urážku, kterou utrpěl, anebo chtěl spáchat nějaký hřích a prosil by Boha o pomoc, modlil by se

nadarmo. Sv. Jan Zlatoústý dokonce praví: »Takový člověk Boha svou modlitbou uráží; neprosí, spíše chce Boha oklamati.«

8. Proto, milá duše, chceš li, aby ti Bůh pomáhal, nesmíš především sama jeho milosti překážeti. To by tě činilo božské pomoci nehodnou. Kdybys na př. prosila Boha o pomoc, abys již neklesla do toho neb onoho hříchu, ale při tom bys nezanechala blízké příležitosti, dále bys chodila do nebezpečného domu a vyhledávala předmět, který tě svádí ke hříchu a nedovolené známosti nenechala — kdo bude potom vinen, když Bůh tvých modliteb nevyslyší? Ještě se ptáš, kdo tím vinen? Ach, »ty jsi postavila před sebe oblak, aby tvá modlitba (k Bohu) nepronikla.« (Pláč 3, 44.) Upadješ-li znova do svého hříchu, nedávej vinu Pánu Bohu a neříkej: »Modlila jsem se o sílu, abych již neklesla — ale nebyla jsem vyslyšena.« Ach, milá duše, ty ani nepomyslíš, že sama jsi postavila mezi sebe a mezi Pána Boha hustý mrak, který brání tvé modlitbě, aby se k Bohu dostala a byla od něho vyslyšena a to všechno proto, poněvadž se nevaruješ blízké příležitosti ke hříchu.

9. Ostatně, dobře si všimni, jak sliboval Pán Ježíš vyslyšen, každému, kdo ho prosí. Tento slib nevztahuje se na statky pozemské: abychom na př. vyhráli nějakou pří, abychom měli bohatou úrodu, abychom byli zbaveni nějaké nemoci anebo strasti. Je ovšem pravda, že Pán Bůh nám dává často i taková časná dobrodíní — ale jenom tehdy, když podporují naši spásu. Jindy nám jich odpírá; činí to proto, poněvadž nás miluje a protože předvídá, že by nám takové dary byly jen k záhubě — škodily by nám na duši. Sv. Augustin poznamenává: »Co nemocnému prospívá, ví spíše lékař, než nemocný« a dodává: »Pán Bůh nevyslyší něčí modlitbu z milosrdenství; jinému dá, zač prosí, poněvadž se na něho hněvá.« Proto říkával sv. Jan Dam.: »Často je pro nás větší milostí, že jsme nedostali, zač jsme prosili, mnohdy je pro nás užitečnější, že nám Pán Bůh něco odepřel, než kdyby nám to dal.« My se často modlíme za jed, který by nás usmrtil. Jak mnoho lidí bylo by spaseno, kdyby byli dříve zemřeli, anebo zůstali chudí. Ale oni se uzdravili, měli hojně bohatství a čestných úřadů; proto je ovládla pýcha, zapomněli na Boha a tak na věky zahynuli. Právem nás tedy napomíná sv. Jan Zlatoústý: »Kdykoli se o něco modlíme, ponechme Pánu Bohu úplně na vůli, má-li naše prosby splniti. On sám ví nejlépe, co nám prospívá a co nám škodí.« Kdykoli se tedy modlíme za dobra časná, prosme za ně s podmínkou — budou-li sloužiti naší duši ke spáse.

10. Jestli však prosíme za dobra duchovní, na př. za odpuštění hříchů, za setrvání v dobrém, za lásku k Pánu Bohu a za osvětlení, prosme bez jakékoli podmínky a s pevnou důvěrou, že těchto milostí dojdeme: »Jestliže tedy vy, jsouce zlí, umíte dobré dary dávatí dítkám svým, čím spíše Otec váš nebeský dá ducha dobrého těm, kteří ho prosí.« (Luk 11, 13.)

Ježíš Kristus nám chce říci: lidé, kteří tak velice lpí na svém majetku, nemohou nic odříci svým dětem ze statků, které sami dostali od Pána Boha; tím spíše dá dobrého ducha, totiž živou lůst nad hřích, pravou lásku a odevzdanost do vůle boží náš Otec nebeský, který je nekonečně bohatý a který si více přeje dobře nám činiti, nežli my toužíme dobrodlní obdržeti — ač-li ho za ně prosíme. Sv. Bernard se táže: »Může Bůh odepřítí něco člověku, který se modlí, když nás sám napomíná, abychom modlitby nezanedbávali?«

11. Ne! Když prosíme Pána Boha, nedívá se Bůh, je-li pro-sebník hříšný anebo spravedlivý, protože o všech a bez výjimky řekl: »Každý, kdo prosí, béfe.« (Luk. 11, 17.) K tomu poznamenává jeden spisovatel: »Každý, at hříšník, at spravedlivý.« — Sám Ježíš Kristus nás napomíná, abychom o duchovní dobra prosili s velikou důvěrou, když praví: »Amen, amen, pravím vám: Budete-li zač prositi Otce mého ve jménu mém, dát vám« (Jan 16, 23) — jakoby řekl: Vy, hříšníci, nezasluhujete, abyste došli milosti; avšak já ji zasluhuji. Proto prostě ve jménu mém, prostě pro moje zásluhy a jistě dostanete vše, začkoli se budete modlití. Díl III. Máme se modlití vytrvale.

12. Nejvíce je nám potřeba, abychom se modlili vytrvale, až do smrti a nikdy neustávali. To znamenají slova Písma svatého: »Potřebí je vždycky se modlití.« (Luk. 18, 1) »Bděte tedy a modlete se v každé době« (Luk. 21, 18) a »Modlete se bez ustání.« (I. Sol. 5, 17.) Také moudrý Sirach nás napomíná: »Nedej sobě překážeti, abys se modlil vždycky.« (Sir. 18, 22.) Tím chce říci, že nestačí vždycky se modlití; máme také odklízovati překážky, které by nás od modlitby odváděly. Nebudeme-li se totiž modlití, nedostaneme od Boha pomocných milostí a v pokušení jistě podlehneme. Církevní sněm tridentský prohlásil setrvání v dobrém za dobrovolný dar boží, kterého si sami nemůžeme zasloužiti. Svatý Augustin však dodává: »Můžeme si jej vymodlití, poněvadž tuto milost dostane každý, kdo se modlí.« — Proto nás učí kardinál Bellarmin, abychom se modlili za milost setrvání den co den; kdykoli tuto modlitbu opomeneme, klesneme.

13. Chceme-li tedy setrvati a dojíti jednou spásy, musíme se ustavičně modlití, poněvadž bez setrvání nebude nikdo spasen. Naše setrvání až do konce nezáleží však na jediné pomoci boží, nýbrž na tisícerych přispěních; a my máme pevně doufati, že tuto pomoc od Boha dostaneme, abychom vytrvali. Avšak této nepřetržité řadě milostí musí z naší strany odpovídati nepřetržitá řada modliteb, poněvadž bez modlitby Bůh svých milostí obyčejně nedává. Jestli my přerušíme tuto řadu modliteb, to znamená, přestaneme-li prositi, přeruší také Bůh řadu svých milostí a my pozbudeme daru setrvání. Ježíš Kristus pravil kdysi ke svým učedníkům: »Kdo z vás bude míti přitele, jenž půjde-li k němu o půlnoci a řekne-li mu: »Příteli, půjč mi tři chleby, neboť přítel můj přišel z cesty ke mně, a nemám, co bych mu předložil,« odpovídaje z vnitřka řekl by mu: »Nečín mi obtíže; dvéře jsou

již zavřeny a děti mé jsou se mnou na loži; nemohu vstáti a dáti tobě.« A jestliže on setrvá tluka, pravím vám: ačkoli vstana nedá jemu proto, že jest přítelem jeho, přece pro neodbytnost jeho zvedne se a dá mu, kolik potřebuje.« (Luk. 11, 5-8.) K tomu poznamenává sv. Augustin: »Dal-li tento člověk svému příteli chléb pro jeho neodbytnost, čím spíše dá nám Pán Bůh své milosti, prosíme-li ho vytrvale! Vždyť sám nás napomíná, abychom ho prosili a rmoutí se, když modlitbu opomíjíme.«

14. Lidé bývají obvykle netrpěliví, když je prosíme několi-krát o totéž a nedáme se odbýti. Jinak Pán Bůh. Sám nás na-
pomíná, abychom svou modlitbu opakovali a bez únavy nás po-
slouchá — ano ještě více. Naše opakovaná modlitba se mu velice
líbí. Kornel a Lapide praví: »Pán Bůh si přeje, abychom se
modlili vytrvale, ano neodbytně.« Totéž poznáváme ze slov, kte-
rými nás Pán Ježíš k modlitbě povzbuzoval: »Proste a bude vám
dáno; hleďte a naleznete; tlucte a bude vám otevřeno.« (Luk.
11, 9.) Stačilo by říci: Proste! Ale ne! On ještě dodal: Hleďte,
tlucte! Chtěl nám tak ukázati, že to máme dělati jako žebráci,
kteří prosí dotěrně o almužnu. Když je odbudeme, volají znova,
tlukou na dveře a prosí tak dlouho, až něco dostanou.

15. Chceme-li tedy, aby nám dal Bůh milost setrvání, prosme
ho za ni ustavičně a s největší vroucností: když ráno vstáváme,
při mši svaté, před velebnou svátostí, když jdeme spat — ale
zvláště v pokušení ke hříchu. V takové chvíli utíkejme se k mo-
dlitbě a volejme: »Pane, pomoz! Stůj při mně, osvēcuj mne, po-
siluj mne, chraň mne a nikdy mne neopouštěj!« Musíme svou
modlitbou Boha jaksi donutiti, aby nám pomohl. Tertullian praví:
»Toto násilí nepůsobí Bohu žádné nelibosti; právě naopak.« —
A Jan Klimakus dodává, že ustavičná modlitba nutí Pána Boha,
aby nám dal, oč ho prosíme. A poněvadž Bůh si tolik přeje,
abychom ctili jeho přesvatou Matku, proto také ustanovil, aby
všechny milosti procházely jejíma rukama, jak učí svatý Bernard.
Proto nás světec napomíná: »Hledejme milost, ale hledejme ji
skrze Marii!« — Maria jest jeho Matkou a proto nemůže býti
oslyšena. Prosíme-li Matku boží o nějakou milost, s láskou nás
vyslechne a přimluví se za nás — a její modlitba nemůže zůstat
oslyšena.

Dr. J. Miklůk.

Na slavnost Nanebevstoupení Páně.

»Byl vyzdvížen před jejich zraky,
a oblak vzal jej s očí jejich.«

(Sk. ap. 1, 9.)

Hora Olivetská, svědek smrtelného zápasu a trpké úzkosti
Páně, měla býti dle vůle boží jevištěm nejvyšší radostné události,
kterou nám připomíná dnešní slavnost, památný den Nanebe-
vstoupení Páně. Čtyřicet dní zdržoval se oslavený Spasitel na
této zemi a brzy v Jerusalemě a jeho okolí, brzy v Galilei zje-
voval se svým věrným, aby je ve víře utvrdil, na příchod Ducha

svatého připravil a na nich svou církev co nejpečlivěji založil. Čtyřicátý den byl dnem rozloučení, jenž nám sv. Lukáš ve Skutcích apoštolských podrobně popisuje. Nejen pro svaté apoštoly, ale i pro nás všechny bez rozdílu má Nanebevstoupení Páně hluboký význam, a sv. církev v modlitbě, kterou kněz při dnešní mši sv. jménem věřících Pánu Bohu přináší, poučuje nás, kterak máme památku dnešní slavit. Kněz se modlí: »Popřej, prosíme, všemohoucí Bože, abychom, věřice, že Tvůj jednorozenný Syn dnešního dne na nebesa vstoupil, sami též myslí v nebesích přebývali!« (Orace.) Hle, dvojitý význam slavnosti Nanebevstoupení Páně: význam věroučný a mravoučný, církví sv. zřejmě zdůrazněný, buďž předmětem našeho svátečního rozjímání.

* * *

1. Vděčné národy ctily, a částečně uctívají až po dnes, věhlasné vojevůdce, jichž statečností a válečnickým uměním od nepřátelského nebezpečí byly osvobozeny. Na starobyřím fóru č. hlavním náměstí starého Říma vypínají se až dosud mohutné vítězné oblouky, jimiž římský senát slavně a vítězně oslavil Tita, Septimia Severa a Konstantina Velkého. Vítězové táhli do hlavního města své vlasti v obrovském, tak zv. triumfálním průvodu, obklopeni svým vítězným vojskem, které nejznamenitější v zemi nepřátelské ukořistěné předměty neslo a vzácnější zajatce ve svém středu vedlo, a obyvatelstvo vítalo vítěze všeobecným jásotem a plesáním. Hle, nejmilejší, dnešní slavnost připomíná nám především triumf a vítězný návrat Krista Ježíše do Jeho nebeské vlasti! V plnosti času snížil se Syn boží se svého nebeského trůnu k nám hříšným, vzal naši nepatrnou přirozenost na sebe, čili jak krásně píše sv. Pavel: »Sebe sama zmařil, přijav způsob služebníka tím, že podobným stal se lidem a ve vnějším zjevu svém shledán byl jako člověk. Ponížil sebe sama, stav se poslušným až k smrti, a to k smrti kříže. Proto také Bůh povýšil ho a dal mu jméno, kteréž jest nade všechno jméno, aby ve jménu Ježíšově pokleklo veškeré koleno nebesťanů, pozemčanů i těch, kteří jsou v podsvětí.« (Filip. 2, 7—10.) Před Kristem, vítězem, sklání se tvorové nebesí, andělé. Jeho nanebevstoupení na hoře Olivetské užaslým apoštolům zvěstujce; před ním padají na tváře pozemčané, apoštolové; Jeho družinu vítěznou tvoří duše spravedlivých, které ze žaláře podsvětí čili předpekla osvobodil! Nanebevstoupení jest odměna, kterou uchystal Otec svému milému Synu, v Němž se mu dobře zalíbilo, i dle lidské Jeho přirozenosti učinil Jej účastným nebeské oslavy, aby tam za vykupitelskou svou činnost a hlavně za svou přehořkou smrt přijal za slouženou odplatu, a apoštolové, svědkové Jeho nejhlubšího ponížení, měli býti již zde na zemi svědky Jeho oslavy, když »byl vyzdvižen... (text). Odměna člověčenství Páně a utvrzení víry v srdcích sv. apoštolů byly první důvody, proč v jejich přítomnosti na nebesa vystoupil.

Božské Srdce Páně přetékalo vždy vroucí láskou k lidem; a tak i Nanebevstoupení Páně jest výmluvným projevem lásky Spasitelovy k nám lidem a v první řadě k Jeho věrným apoštolům. Při poslední večeři jim zvěstoval: »Jest vám užitečno, abych já odešel: nebo neodejdu-li, Utěšitel nepřijde k vám; odejdu-li, pošlu ho k vám.« (Jan 16, 7.) Odchází od apoštolů na nebesa, ale nechce jich zanechat osiřelých, nýbrž poslat chce Utěšitele Ducha pravdy, jenž by dovršil v nich dílo Kristovo, svou nadpřirozenou mocí je posvětil a schopnými učinil, aby vyplnili rozkaz Páně: »Jdouce do veškerého světa, hlásejte evangelium všemu stvoření!« (Mar. 16, 15.) Pamatoval však vítězný Spasitel svým slavným Nanebevstoupením i na všechny své ovečky, tedy také na nás. »V domě Otce mého jest přibytků mnoho; jdu, abych vám připravil místo.« (Jan 14, 2.) Tak vyznačil Pán Ježíš sám účel svého nanebevstoupení. Předesel nás k Otci i pro nás, aby nám blaženou věčnost uchystal, a nejen to! I v slávě nebeské zůstává naším Vykupitelem, prvorozeným bratrem a prostředníkem, neboť jak píše sv. Pavel: »Jeden zajisté jest Bůh, jeden též prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš!« (I. Tim. 2, 5.) Jaká útěcha, draží v Kristu, spočívá pro nás v této myšlence! Svatý Bernard praví: »Nemáš-li odvahy, obrátit se k Bohu Otci, nuže, obrať se na Krista Ježíše, jenž nám učiněn jest prostředníkem!« Přesvědčení, že v říši nebeské trůní náš Spasitel nejen jako Bůh, ale též v oslavené lidské přirozenosti, jest nám v bojích tohoto života mocnou útěchou a posilou. Kdykoli tedy vyznáváme v šestém článku apoštolského vyznání víry »Vstoupil na nebesa«, připomeňme si vždy hluboký věroučný význam vznešeného toho tajemství a jeho důležitý účel. Nanebevstoupení Páně bylo Jeho zaslouženou odměnou, naplněním proroctví a slibů daných apoštolům, a všem věřícím jistou zárukou ochrany boží ve strastech a protivenstvích života.

2. Prosíme v dnešní modlitbě mešní, aby nám Pán Bůh popřál, »abychom sami též myslí v nebesích přebývali«, čímž nejlépe naznačen mravoučný význam slavnosti Nanebevstoupení Páně. »Jdu k tomu, který mne poslal!« pravil Pán Ježíš svým apoštolům. (Jan 16, 5.)

Také nás, nejmilejší, poslal Otec nebeský na svět, když nás k svému obrazu stvořil, vzácnými schopnostmi duše i těla obdařil a nám věčnou blaženost jako společný cíl určil. »Bůh chce — učí sv. Pavel — aby všichni lidé spasení byli a ku poznání pravdy přišli!« (I. Tim. 2, 4.) Rozumný a prozíravý člověk nepouští nikdy se zřetele účel svého počínání, chce-li se zamýšleného ovoce své práce dodělati. Ročník chce z pozemků svých vytěžit chléb ve zdejší; k tomu cíli svá pole v potu tváře svých obdělává, užívaje svých zkušeností a rad dobrých odborníků. Řemeslník zamýšlí zhotoviti dílo užitečné a věnuje jeho přípravě své vědomosti, svou zručnost, užívá potřebných nástrojů, vybírá vhodný materiál — a tak počíná si každý rozšafný člověk v pracích svého povolání; a kéž by si s podobnou pílí a svědomitostí počínal i tenkrát,

jedná-li se o šťastné vykonání velikého díla životního, o dosažení životního cíle!

Co shledáváme však, drazí posluchači, u velké většiny lidí a křesťanů, a to zvláště za našich dob? Věnují snad dosažení pozemských, nepatrných a pomíjejících cílů namáhání, plní a snazivost až přepjatou, — ale pro samé vezdejší práce zapomínají na velký a nejdůležitější svůj cíl — na cíl svého celého života, na vůli svého Stvořitele, na spásu svých nesmrtelných duší! Proto modleme se dnes s církví sv. o milost, abychom pro pozemské starosti nezapomínali na věčnost, abychom tak jako Pán Ježíš dnes do slávy věčné vstoupil, také my svou vždy k nebesům obraceli a aspoň svými tužbami již zde na zemi v nebesích přebývali. »Kam jdeš?« tuto otázku chtěl Spasitel slyšeti z úst svých apoštolů. »Kam jdeš?« tak ptejme se samých sebe neustále na pozemské pouti. Odpověď vidíme názorně na Kristu Pánu do nebe vstupujícím! Ano, tam jest také náš cíl, toť jediné správné zakončení našeho putování v tomto slzavém údolí! Proto učí nás církev, abychom v litaních snažně Pána Boha vzývali: »Abys mysl naši k nebeským žádostem pozdvihnouti ráčil, tě prosíme, uslyš nás!« S milostí boží však třeba spolupůsobiti! Proto nepřipusťme, aby svět, jeho statky a falešné slasti opanovaly naši duši a naše všechna snažení! »Ne samým chlebem živ jest člověk« — řekl Pán Ježíš pokusiteli na poušti (Mar. 4, 4), vznešenější mu určena úloha, vyšší jest jeho cíl, který nám Spasitel do slávy Otce svého vstupující tak důrazně připomíná!

Krásný obraz Nanebevstoupení Páně, jak nám ho dnešní slavnost na oči staví, ukazuje však též cestu, která neomylně k dosažení cíle, k slávě věčné uvádí. Kristus zmařil sebe, ponížil se, proto byl nade všechny tvory vyvýšen. Cesta kříže, utrpení a sebezapírání jest to, která i nás přivede jednou k nanebevstoupení a oslavě. Učí tomu sám Spasitel? »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapírá sám sebe a vezmi kříž svůj a následuj mne!« (Mar. 8, 34.) Přes Kalvarii vedla Spasitele cesta na horu Olivetskou k radostnému a slavnému Nanebevstoupení; jen boj, trpělivost v křížích a souženích života může i nás přivést ke konečnému vítězství. I pro nás platí naučení: »Chceš-li vystoupiti jednou na horu nanebevstoupení, na horu Olivetskou, nevyhýbej se Kalvarii, bože utrpení!« Svatí a světice boží rozuměli správně obrazu oslaveného Krista při Jeho Nanebevstoupení, volili s nadšením cestu křížů, protivensství a kajcnosti, vyhledávali samotu v tichých poustevnách nebo v ústraní klášterů, aby tím horlivěji mohli se věnovati službě boží a touze po statcích věčných. Svatý Ignác z Loyoly zvolil si za životní heslo slova: »Vše k větší slávě boží!« a s plným přesvědčením říkával: »Ó, jak hnusí se mi země, když na nebesa patřím!« Sv. František Regis vzdychal při pronásledování: »Můj Bože, proč nesmím ke cti jména Tvého trpěti ještě více?«

Kéž i nás, drazí křesťané, pohled na oslaveného a do nebes odcházejícího Spasitele nadchne k svaté trpělivosti a vytrvalosti

ve zkouškách tohoto života! Vždyť náš cíl jest tak neskončeně vznešený, že jistě jest hoden, abychom pro jeho dosažení obět sebezapírání a odřikání se lživých pozemských radostí přinesli!

»Vstoupil na nebesa!« vyznáváme v apoštolském vyznání víry, a stručná tato slova vyvolávají v duši naší radostnou vzpomínku na nevýslovnou odměnu zásluh Spasitele našeho i podle Jeho lidské přirozenosti, na Jeho lásku k lidem, an k Otci se vrací, aby Ducha sv. seslal, nám příbytky v domě Otce svého uchystal a naším prostředníkem u Otce byl; vyvolávají však též spasitelné napomenutí, abychom za oslaveným Kristem toužili, pozemských statků nevyhledávali, nýbrž k dosažení statků věčných »estu odřikání a křížů ochotně a zmužile nastoupili. Zachovejme poučení o významu dnešní slavnosti v srdcích svých a zařídíme dle nich svůj život, abychom v rozhodné poslední hodině podobně jako umírající svatý mládeneček sv. Alois s láskyplnou důvěrou říci mohli: »Jdeme k Otci!« Amen. *Leon. Rendl.*

Neděle šestá po velikonocích.

»Když přijde Utěšitel, ten svědectví vydávati bude o mne.« Kterak se naplnilo toto předpovědění Páně? Duch sv. počal svědectví vydávati o Kristu, že je Spasitelem lidstva, v den svatodušní, když totiž na apoštoly sestoupil, je tak osvětlil a posilnil, že všudy veřejně a neobroženě vyznávali a zvěštovali: Ježíš Kristus je Spasitel světa, učitel božský, pravý Syn boží.

Sv. apoštolové vydávali svědectví o Kristu. Oni hlásali kříž ve všech končinách země. Co oni všechno podnikli pro rozšíření království Kristova! Zda oni nevedli život takový, jaký učením Kristovým přikázán byl? Zdali nekonali ve jménu Ježíše divy a zázraky? Zdali slova a spisy jejich nebyly jako vojska, kterými poráželi židy i pohany? Zdali konečně nepečetili pravdu svatého evangelia svojí krví? A jako sv. apoštolové, tak vydávali i náměstkové jejich v úřadě apoštolském svědectví o Kristu. Po všechny časy měla církev katolická svaté učitele, svaté vyžnavače, kteří nám zanechali příklad, kterak i my máme svědectví vydávati o Kristu.

Úloha: »I vy svědectví vydávati budete« platila nejen apoštolům a učedníkům Páně, platila všem křesťanům vůbec, tehdejší i nynější — úloha ta platí nám všem. Vždyť Spasitel výslovně prohlásil: »Kdo by mne zapřel před lidmi, zapru i já ho před Otcem svým, který je v nebesích.«

* * *

Pokud dítky ještě chodí do školy, nejsou ještě ve světě, ač jsou na světě. Doma je máte ve své ochraně, ve škole jsou pod ochranou učitelů. Jinak je to, když ze školy vystoupily. Tu již rodičové a učitelé nemají je tak na očích, aby jich napomínati,

varovati mohli. Rodičové třeba zemrou, neb pro jiné příčiny dítky odejítí musí z domu do ciziny, k lidem neznámým, do učení, do služby, na vojnu a p. Zdali tam vidí samé krásné příklady? — Bohužel jsou lidé, kteří právě usilují, aby mládež ke hříchu přivedli; jindy zase posmívají se, jsou-li zbožně živi, jak v rodném domě k tomu vedeni byli, někdy se jim i zdá, že by hříchem mohli k zaopatření, ku štěstí přijítí. Zda to nejsou nebezpečné doby pro mladé lidi? Jak snadno dá se člověk, zvláště mladý člověk svéstí ke hříchu! Není tak snadno po celý život tak své povinnosti konati, bychom Bohu se líbili a s radostí jedenkrát k soudu dostaviti se mohli. Snadno býti poctivým tomu, kdo je bohat a chudoby necítí. Není těžko býti trpělivým, pokud se vše člověku dle vůle daří. Není těžko pokorným býti, pokud na nízkém stupni stojí. Každá ctnost jen tenkrát stane se pevnou, když člověk v pokušení proti ní zůstal jí věrným.

Znae pak Kristus Pán slabost naší, slíbil nám pomoc s hůry: »Nenechám vás sirotků. Prositi budu Otce a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstal na věky — ducha pravdy.« (Jan 14.) Ano i sám slíbil, že s námi do skončení světa zůstane a nám pomáhati chce ve všech potřebách našich. To, co Kristus svým apoštolům slíbil, vyplnil desátého dne po svém nanebevstoupení. Duch svatý, třetí božská osoba, viditelně na sv. apoštoly sestoupil, osvětlil jejich rozum, posílil jejich vůli, slů a neohroženost do srdce jim vliil. Však nejenom apoštolové potřebi měli posily Ducha svatého, nýbrž i my všichni potřebujeme jeho milosti, bychom víru svou vyznávali a podle ní živi byli.

Co platná lékárna plna dobrých léků, není-li, kdo by vhodného léku vybral a připravití uměl? A hle, to činí tobě, člověče, Duch sv. On v pravý čas příhodnou pravdu božskou na paměť tobě uvádí. Marnivého pamatuje na oděv potupný, jímž Pán Ježíš oděn byl; hněvivého na slova Páně: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý«; smilného na slova: Blahoslavení čistého srdce; hněvivého na slova: Blahoslavení tiši. Dobrý křesťan ví, odkud pochází tento hlas, který ho napomíná a kárá, proto naslouchá a — poslechne. A proč by ho neposlechl? Vždyť máme uposlechnouti hlasu rodičů a moudrých rádců: tím více tedy hlasu Ducha božského s uctivostí šetřiti máme.

Slunce zajisté teplem svým osení zahřívá; přece ale málo by vydala síla jeho, kdyby pole nebylo náležitě připraveno. Duch sv. je jako slunce a člověk jest pole. Má-li Duch sv. vydatně na duši člověka působiti, musí i člověk duši svou tomu působení otevřítí a na ně připravití. I sv. apoštolové museli nejdříve vycvičení býti, by schopni byli působení Ducha sv. — proto i my cvičiti se musíme neustále a sice posloucháním slova božského. Jako ale kamení a plevel různý slunci zabraňují, že pole nemůže náležitě teplem jeho proniknuto býti, rovněž tak i hříchy a vady naše překážejí Duchu sv., že nemůže veškerou mocí svou na ducha našeho působiti. Proto třeba častěji sv. zpověď se očistiti a všechny překážky odstraniti, nejsv. svátostí častěji se posilniti, by

duše do hříchů nepropadla, a raději na vnuknutí Ducha sv. pozorna a jim povolna byla. S jakou horlivostí duch tohoto světa pohání ctitele své, aby hověli náruživostem svým! S touž horlivostí pobádá Duch svatý věrné křesťany, by ve všem dobrém pokračovali a víru svou před světem vyznávali.

Nezanedbávejme milosti Ducha sv. Chraňme se zvláště zlého začátku. Jakmile počneme býti nevěrní ve věcech malých, již jest otevřena brána k nepravostem velkým. Či myslíš, ty panno křesťanská, že když jsi jedenkrát klesla, nebo jen prvním nečistým žádostem povolila, že již bude tomu konec? Nikoli, první povolení k nečistotě, marnosti v oděvu, neposlušnosti a p. bývá prvním článkem na řetězi hříšného návyku, který se tebe napotom zmocní. Proto raději prvním počátkem zlému odporuj a braň se, boj pak bude snadnější.

V boji proti nepříteli spásy naší, tělu, světu a ďáblu, zvo'me sobě za pomocníci tré ctnosti křesťanských: opatrnost, mírnost a sílu křesťanskou. Opatrný člověk nestará se o zdraví až onemocní, ale již dříve varuje se všeho, čím by onemocněti mohl. Lehčí jest zdraví zachovati, než ztracené napravit. Nevinnost, milost Ducha sv. zdraví duše nekonečně více ceny má, nežli zdraví tělesné. Budmež tedy opatrní. Vidíme-li hned na počátku, že tato služba, toto přátelství, tento zvyk škoditi nám bude na duši, budme opatrní, varujme se ho, odřekněme se ho. Ozbrojme se mírností křesťanskou do boje života a krotme vášně a náruživost, které v hřích nás táhnou, abychom se nestali otroky jejich. Konečně ozbrojme se silou křesťanskou. Nebojme se světa, nestydme se za povinnosti křesťanské, potlačme bázeň před lidmi, lenost a pohodlnost, kde se jedná o to, plniti vůli boží a zákony církve sv. (Dle star. roč. bibl. kaz.)

Na kříž Spasitelův dal římský vladař umístiti nápis: »Ježíš Nazaretský, král židovský«. Křesťanská tradice i nyní nápis ten na odznaku své víry, na kříži zachovává. Ovšem dnes, kdy kříž je výhradním znakem křesťanství, nápisu Pilátova netřeba. Ale za to na kříž měl by se upevniti nápis nový, do očí všem kolem jdoucím křesťanům bijící: »Kdokoli mne vyzná před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým, který jest v nebesích, a kdo mne zapře před lidmi, toho i já zapřu před Otcem svým.«

Svoji víru vyznávají, hlásiti se ke Kristu a jeho svatému učení, to jest první povinností nás křesťanů. Kříž dle slov sv. Pavla »byl pohanům k bláznovství a židům k pohoršení«. Křesťanství však vysoko pozvedá tento nástroj umučení Spasitelova a žádá, abychom úctu svou jemu prokazující, vyznávali svou víru a k ní rozhodně a otevřeně se hlásili. Tak vydáme svědectví Ježíši Kristu. (F. Zák: Řeči ned.)

Se sv. apoštolem Pavlem volajíce: »Nestydím se za evangelium Kristovo« — pevnou a živou vírou vydáváme svědectví Ježíši Kristu, bychom od něho někdy uslyšeli potěšitelná slova: »Nuže, služebníku věrný, vejdi do království Otce mého.« Amen.

Fr. Čech.

Slavnost sv. Jana Nepomuckého.

Proč máme sv. Jana Nep. vroucně milovati ?

»Ejhle kněz veliký, jenž Bohu v dnech
svých se líbil!« (Sir. 44, 16.)

Nábožní křestané! V letě r. 1921 byl náš sv. Otec Pius XI. — ještě jako kardinál Achilles Ratti — slavnostně nastolen na biskupský stolec sv. Ambrože a Karla Borromejského v Miláně a pronesl při té příležitosti velevýznamnou řeč, v níž mezi jiným pravil asi toto: »Za svého pobytu v cizině poznal jsem, že Itálie, naše vlast, požívá za hranicemi úcty a velikého jména, nikoli pro slávu a důležitost jako stát a velmoc, nýbrž proto, že v sobě chová střed katolické církve, papežství!«

Do jisté míry podobné zkušenosti může nabýti každý nepředpojatý pozorovatel světových poměrů také o našem českém národě. Jsme národem co do počtu malým, proti mnohým jiným národům téměř nepatrným, a cizina, mnohdy i národy vysoce pokročilé, má jen kusou a nedostatečnou znalost našich národních dějin a současných politických poměrů. A přec jméno české není tak neznámo! Máme, nejmilejší, jednoho velezasloužilého krajana, rodáka z českého jihu, jenž pověst o naší milé vlasti roznesl do širého světa, do všech krajů, v nichž sv. katolická čili všeobecná církev svou blahodárnou činnost rozvinula a posud rozvíjí. A kdo jest tento horlivý apoštol českého jména? — Jest to světec, jehož nehynoucí památce dnešní den jest zasvěcen, jest to sv. Jan Nepomucký! Jeho chrámy, oltáře, sochy a obrazy najdete, draží v Kristu, všude, kam sv. víra katolická byla rozšířena; najdete je v našem zemědělu Evropy právě tak jako v krajích zámořských, a právě tyto pomníky, sv. Janu zasvěcené, hlásají cizím národům nejen jeho mučednickou slávu, ale jsou zároveň výmluvnými svědky důležitosti a významu naší vlasti.

Každý rozumný člověk by zajisté očekával, že nemůže býti ani jednoho uvědomělého Čecha, jenž by nevyznával s vděčností a obdivem o sv. Janu slovy Písma sv.: »Ejhle . . . (text)«. Než, čemu učí trpká zkušenost? Co dosvědčuje rozhled po našich krajích dnes, ano po celou dobu naší národní samostatnosti?

S bolestným zahanbením dlužno vyznati, že není na celém světě svétce tak zneuznávaného a tupeného, jako sv. Jan Nepom. ve vlastní jeho otcině! Nesčetné sochy jeho byly zneuctěny a zničeny, slovem i tiskem vrhají nevěrci nejhorší pomluvy a hany na jeho světlou památku a staletá úcta českých katolíků k velikému našemu patronu jest až dosud předmětem jizlivého posměchu a nejzuřivějších útoků! Náš světec ovšem ve slávě nebeské odpouští; modlí se za zaslepené krajany s božským Spasitelem: »Otče, odpusť jim, nebo nevědí, co činí!« (Luk. 23, 34.) My však, nejmilejší, jako věrné dítky katolické církve zůstávejme pevnými v úctě svatojanské a použijme dychtivě dnešní slavnosti

k jejímu posílení, uvažující nábožně: Proč máme sv. Jana Nepomuckého se vší vroucností uctívati?

* * *

1. Hlásí-li se katolický Polák s pýchou k sv. Stanislavovi, mučedníku a biskupu krakovskému, jenž za svobodu církve a ctnost dal svůj život, jest-li katolický Angličan hrdým na sv. Tomáše Cantaburského, jenž rovněž hájil práv své církve svou krv zpečetil, vzhlíží-li Rusín s největší úctou k světlé postavě sv. Josaafa, arcibiskupa plockého, oběti za věrnost k apoštolské stoličce; — pak vším právem hrdými můžeme a máme býti i my, katolíci Čechové, na sv. Jana Nep., jako na neohroženého bojovníka za Krista a svobodu Jeho sv. církve!

Jako onen Jan, o němž sám Spasitel pravil: »Amen, pravím vám, nepovstal mezi zrozcenci žen větší nad Jana Křtitele!« (Mat. 11, 11) — se svatou neohrožeností káral zbyřalého Heroda a mužně tomuto hříšnému králi do očí vytýkal: »Není ti dovoleno mítí Herodiadu, manželku bratra tvého« (Mat. 14, 1) — se stejnou statečností hájil i náš světec práva sv. církve a její svobodu proti přehmatům spustlého a vášnivého krále Václava IV. Král chtěl bez svolení církevních vrchností zříditi z kladrubského opatství nové biskupství, ne snad z horlivosti o slávu boží a spásu duší, nýbrž aby zaopatřil jednoho ze svých milců a společníků svého nevázaného života; tu však postavil se jeho neoprávněnému úmyslu generální vikář a zástupce arcibiskupův, sv. Jan, na odpor, potvrdil rychle nově zvoleného opata pro týž klášter a tak plány Václavovy překazil. »Není ti dovoleno!« tak prohlásil králi svým mužným vystoupením, když král do svatých práv církve chtěl zasáhnouti; zmátl královny úmysly, ačkoli dobře věděl, že se stane pro svou věrnost k církvi obětí jeho zuřivosti. »Ejhle kněz... (text)«, ejhle služebník Kristův dobrý a věrný, ejhle strážce neohrožený na Sionu! Jak svědomitě řídil se tu náš veliký krajan slovy Páně: »Kdo nemá v nenávisti i života svého, nemůže býti mým učedníkem!« (Luk. 14, 26.) Marny byly sliby královny, marno lákání vysokými a výnosnými úřady a královskou přízní! Jako mužný zápasník stál Jan pevně a neochvějně pod praporem Krista Ježíše a Jeho církve a dle příkladu sv. apoštolů svou mučednickou odhodlaností prohlásil: »Boha sluší více poslouchati, nežli lidí!« (Sk. ap. 5, 29.)

Muž, jenž zdravým zásadám až do smrti věrným zůstává, od nich za žádnou cenu se neodchyluje, jenž za cílem povinností jemu vytčeným bez ohledu na časný prospěch nebo škodu kráčí, takového muže váží si každý poctivý a spravedlivý člověk, nazývá jej vzácným charakterem; muž ten jest radostí rodiny, ctí obce a rodného kraje, chloubou svého národa. Hle, nejmilejší, několik rysů, kterými jsem povahu sv. Jana načrtl, musí v nás vzbuditi blahé přesvědčení, že podobně dokonalým člověkem a ryzým charakterem byl náš oslavenec v plné míře.

Ještě před svým posvěcením jako veřejný notář byl sv. Jan vzorem svědomitého plnění povinností; jako oltářník u sv. Víta, jako farář u sv. Havla, kanovník u sv. Jiljí a na Vyšehradě, jako arcijáhen zatecký a především jako zástupce arcibiskupův a jeho generální vikář byl náš světec dobrým pastýřem oveček Kristových, jenž právem o sobě užití mohl výroku sv. Pavla: »Pro mne žítí jest Kristus a umřítí zisk!« (Fil. 1, 21) Neznal jiného cíle leč sloužit Pánu ze všech sil dle slov žalmistových: »Ne nám, ó Pane, ne nám, ale jménu Svému dej slávu!« (Ž. 113, 9.)

Nuže, pozdravme dnes s úctou a láskou velkého světce, zmužilého bo ovníka Kristova, sklánějme se s obdivem před jeho věrností a stálostí, chvalme a oslavujeme jej jako ozdabu našeho kraje jihočeského, naší diecese, v níž stála jeho kolébka, jako chloubu naší milé vlasti! Nedejme se mýlití a odstrašití útoky lidí bez víry a nevďěčných odpadlíků! Ano, kdyby byl sv. Jan králi Václavovi lichotil, jemu v nájezdech na svatá práva církve ustupoval, kdyby byl na církev a její zřízení vášnivě útočil, jť poslušnost odepřel, jejich napomenutí a trestů nedbal, jako jeho souvěký jmenovec — o, jak horlivě a nadšeně by jej velebili právě jeho nejzavilejší nepřátelé! Soch jeho nejen že by nekáceli, nýbrž nové pomníky by mu budovali, svátek jemu zasvěcený by nerušili, nýbrž za národní přísný svátek prohlásili! Boj proti svatému Janu není ničím jiným než urputným bojem proti katolické církvi a Kristu, a podobá se boji proti božskému Spasiteli i v tom, že jako proti Tomuto najati byli od fariseů a židovských kněží falešní svědkové, tak bojuje se i nyní proti sv. Janu Nepom. jen hanebnou zbraní lži a pomluv! Knězi, ano každému poctivému katoliku jest až hnusno, obrátí se nekalými útoky, jimiž nevěra proti velkému našemu světci útočí.

Zmíním se však přece o jedné ohavné lži, kterou nevěrci světlou památku sv. Jana Nepom. pokáletí se snaží, abyste si, drazí posluchači, mohli učiniti správný úsudek o nízkosti prostředků, jichž k cíli svému užívají. »Sv. Jan Nepom. byl prý lichvářem!« — tak rozhlašují slovem i tiskem a na důkaz dovolávají se soudních zápisků arcibiskupské konsistoře v Praze z roku 1373, kde se dočítáme, že různé osoby doznávají, že jsou notáři Janovi — tedy našemu světci — jistou sumu peněz dlužny. Na tomto základě se ihned světu hlásá: »Sv. Jan Nepom. byl lichvářem!« Co je na tom pravdy? Za tehdejších dob bylo ovšem přísně zapověděno z půjčených peněz požadovati nějaký úrok, a ten, kdo by tak přece činil, byl jako lichvář stíhán a trestán. Než ze všech záznamů, na které se nevěrci odvolávají, nemohou uvéstí ani jediného případu, že by byl sv. Jan Nepom. nějaký úrok z půjčených peněz vymáhal aneb obdržel. Půjčil-li však jinému, vypomohl-li mu nezištně v nouzi a bídě — pak to nebyla ani dle nynějších, ani dle tehdejších názorů žádná lichva, nýbrž spíše čin chvalitebný, důkaz jeho lidskinnosti a lásky k bližnímu. A což kdybychom obrátili touž zbraň proti nepřítelům sv. Jana Nepom.? V týchž soudních zápiscích čteme: »2. června

r. 1402 Habartík z Chrastu a Jan, syn Karla, měšťana St. Města Pražského doznali, že dluhují 10 kop grošů pražských ctihodnému p. Mistru Janovi, řečenému Hus z Husince!« (Dr. Stejskal str. 37.) Komu z nás katolíků kdy napadlo, abychom proto M. Jana Husa, kterého právě odpůrci sv. Jana tak vysoko cení, prohlašovali za lichváře?

Sv. Jan Nep. byl mimo to až do roku 1380 veřejným notářem; a jako my dnes notářům za jejich úkony platíme poplatky čili taxy, tak tomu bylo i ve 14. století, neboť vždycky byl a jest »hoden dělník mzdy své!« (Luk. 10, 7.) Hle, patrný důkaz, jak nechutnými a bezdůvodnými zbraněmi stranická vášeň proti našemu světcí bojuje — zároveň pro nás napomenutí, abychom se pokřikem nevěrců sebe hlučnějším nedali zvíkat v jeho úctě! Pro svou stálost ve službě Boha a Jeho církve zasloužil si ji sv. Jan Nep. v plné míře; neb: »Ejhle kněz... (text)«

2. Úcta svatojanská má však ještě jiný posvátný pramen!

My ctíme a oslavujeme sv. Jana jako věrného strážce zpovědního tajemství! Božský Spasitel světil své církvi svaté svátostí, sedm bohatých zdrojů Svě milosti, a biskupy a kněze učinil strážci a rozdavači jejich, dle slov sv. Pavla: »Tak o nás suď každý, jako o služebnících Kristových a správčích tajemství božích.« (I. Kor. 4, 1.) Zúšťavil svým věřícím nadpřirozený lék svátosti pokání, když po svém zmrtvýchvstání dechl na apoštoly a pravil: »Přijměte Ducha svatého; kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterým je zadržíte, zadrženy jsou!« (Jan 20, 23.) Měla-li svátost pokání dosíci účele Kristem Pánem zamýšleného, jestliže věřící v ní měli dychtivě hledati odpuštění hříchů, — tu bylo nezbytně nutno, aby správcové Kristem zřízení za každou podmínku zachovávali tajemství, svátostné mlčení o všem, co jim ve zpovědi bylo svěřeno. Po všechny časy ukládala sv. církev kněžím tuto povinnost jaký svatý závazek a Duch sv. provázel ji svou milostí, že nikdy žádný kněz tajemství zpovědního přímo nezradil; naopak, že mnozí kněží raději pronásledování, žalář a muky vytrpěli, nežli by byli tento posvátný zákon přestoupili. Ve velké francouzské revoluci odpadl značný počet kněží od pravé víry; a přec nemohou nepřátelé sv. církve uvést ani jediného příkladu, že by byl některý z nešťastných těchto odpadlíků svátostné tajemství vyrazil! Před několika týdny přinesly noviny dojemnou zprávu o hrdinném trpiteli za zpovědní tajemství:

Farář Dumoulin z arcidiecese aixské ve Francii byl r. 1889 odsouzen pro vraždu jisté bohaté dámy, kterou někdy navštěvoval, k doživotní káznici a dopraven do tohoto smutného ústavu ve francouzské kolonii Nové Kaledonii. Letos zemřel jeho bývalý kostelník a na smrtelném lůžku se přiznal, že on tu dámu zavraždil, farář však že jest nevinný. Po 33letém utrpení vrátil se hrdina své povinnosti do své farnosti a byl svými ovečkami nadšeně uvítán. (»Wiener Stimmen 22./4. 1922.) Ano, nad svátostí pokání bdí nadpřirozená síla Ducha svatého, chrání ji před zne-
svěcením!

Sv. Jan Nep. byl ve zvláštní míře obdařen touto silou Ducha svatého; a píše-li sv. Pavel v témž listu ke Korintským: »Tu se však vyžaduje při správcích (tajemství božích), aby každý byl shledán věrným« (ibid. 2.) — nuže! na sv. Janu shledáváme požadavek apoštolův splněn co nejskvěleji!

Zhýralý král Václav IV., jenž svou spustlostí, opilstvím a cizoložstvím svůj manželský život rozvrátil, vyzvídal při co neukrutnějším mučení na našem světcí zpovědní tajemství své manželky Zofie, aby nespíš se proti jejím oprávněným výčitkám mohl hájiti vzájemnými předhůzkami. Než nejhroznější bolesti, ano ani mučednická smrt nezviklala hrdinnou silu věrného správce tajemství božích — raději obětoval život, než aby zradil tajnosti ve svátosti pokání sobě svěšené! »Ejhle, hrdina kněžské povinnosti, ejhle, kněz... (text)«.

Moudrý Sirachovec učí: »Mlčelivý a rozumný — ten ctěn bývá!« (Sir. 21, 31.) Má-li mlčelivost již v obyčejném životě velikou cenu, má-li nárok na poctu u všech lidí dobré vůle — čím vřelejší a posvátnější musí býti úcta, kterou vzdávati musíme zvláště v tento památný den věrnému strážci zpovědního tajemství, sv. Janu? Zbožně předkové buďte v tomto ohledu naším vzorem! Neboť hned po mučednické smrti sv. Jana vzdávali mu úctu a horlivě putovali k jeho hrobu do velechrámu svatovítského. Příčinu této horlivosti dosvědčil Tomáš Ebendorfer z Haselbachu, jenž roku 1433 — tedy sotva 40 let po smrti sv. Jana — jako vyslanec církevního sněmu basilejského do Prahy zavítal a o králi Václavovi ve své kronice napsal: »Zpovědníka své manželky, Jana, mistra v bohosloví, poněvadž řekl, že ten jenom je hoden jména krále, kdo dobře vládne, a, jak se praví, poněvadž se zdráhal porušiti tajemství zpovědní, ve Vltavě utopiti poručil.« (Dr. Stejskal str. 143.) Národ, k němuž se hlásil tak slavný hrdina, jest zajisté oprávněn, ano povinen, vzhlížeti k němu s úctou a vážností, býti hrdým na jeho obdivuhodnou stálost a vytrvalost ve svědomitém ostříhání svátostného tajemství!

3. Farao poručil egyptskému Josefovi, aby »vystoupil na druhý jeho vůz, a dal hlasateli provolávat, aby všichni před ním skláněli kolena a věděli, že jest ustanoven nad celým Egyptem.« (Gen. 41, 43.) Tak poctil pozemský vladař ctnostného Josefa, s takovým důrazem se postaral, aby mu všichni jeho poddaní čest vzdávali! A. draží v Kristu, vladař nebeský, pán všech pánů, král všech králů, byl by snad méně štědrým, uznalým a spravedlivým k těm, kdož mu věrně slouží? Byl by méně dobrotivým odpátlitelem sluby svého tak horlivého pro čest a slávu boží, mučedníka, jenž pro práva božská a zvláště pro svátost pokání svůj život zmužile obětoval, jako učinil náš drahý krajan, sv. Jan Nepomucký? Domněnka taková byla by těžkou urážkou Boha nejvyššího svatého a spravedlivého, a odporovala by přímo skutečnosti. Bůh oslavil sv. Jana Nep. a tím projevil jasně svou svrchovanou vůli, že chce, abychom my, jeho tvorové a děti, světte svátostného tajemství ctili, chválili a oslavovali. Na jeho přímlovu učinil Pán

Bůh celou řadu zázraků. Chrám sv. Jana Nep. na Hradčanech jest viditelným pomníkem jednoho z těchto zázraků, an byl založen na vděčnou památku náhlého zázračného uzdravení Terezie Krebsové dne 21. listopadu roku 1701, uzdravení, které i sv. Stolice v Římě po důkladném, ano až úzkostlivém vyšetření všech okolností prohlásiti musila za nadpřirozené, za zázračné. Roku 1719 otevřen byl hrob sv. Jana u přítomnosti přísedních svědků, kněží i nekněží; a hle, když lékaři vysypali blínu, která plnila lebku kostry, nalezen k největšímu úžasu všech přítomných čerstvý a neporušený jazyk, jenž dovedl v čas, k obraně práva a ctnosti, mluvit i v čas k zachování svěřeného tajemství mlčeti! Nuže, nejmilejší, koho oslavuje Bůh, toho oslavuj též člověče!

Neoblomná pevnost sv. Jana Nep. v hájení práv božích a církevních, jeho hrdinná vytrvalost v zachování zpovědního tajemství a zřejmě projevená vůle boží jsou hlavní pohnutky, které nás k jeho účtě a oslavě pobádají. Buďme tedy, drazí křesťané, věrnými jeho ctiteli; se svatou hrdostí hlasme se vždy a všude, bez zbabělého ohledu na nájezdy zkaženého světa, k svému milému kraji a k nebeskému ochránci! Učme se od něho neohrožené pevnosti ve víře a vřelé oddanosti k Pánu Bohu a jeho církvi! Tyto ctnosti učiní nás pravými vlastenci, dobrými Čechy, a to daleko lepšími těch, jichž ústa překypují vlasteneckými frázemi a hesly, ale bohaprázdny život, nepoctivost a rozmařilost vlasti a národu jen k hanbě a škodě slouží!

Před nedávnem (v zimě 1922) promluvil prezident nyní světovládné republiky Spojených států severoamerických Harding pozoruhodnou řeč, v níž pronesl tato památná slova: »Kdybych měl dnes večer přednést modlitbu za tuto republiku, modlil bych se, aby v nás Bůh roznítil zbožnost a učinil nás bohabojným a bohamilovným národem.« (»Čech« č. 108 1922.)

Drazí krajané, u vědomí své nehodnosti a hříšnosti obraťme se k velkému svému národnímu světcí, sv. Janu Nep., a prosme jej co nejsnažněji, aby tento jedině jistý základ blahobytu a štěstí vyprosil u Boha své i naší vlasti, svému i našemu národu, aby v krajinách českých zavládl opět zbožnost našich předků, abychom bohabojností a láskou k Pánu Bohu zasloužili sobě hojnost požehnání božího! Amen.

Leon. Rendl.

Hod boží svatodušní.

Podíl Ducha sv. na díle naší spásy.

»A všichni byli naplnění Duchem sv.«
(Sk. ap. 2, 4.)

Nábožní posluchači! Na třetí své apoštolské cestě přišel svatý Pavel do Efesu a našel tam dvanáct mužů pokřtěných toliko křtem sv. Jana Křtitele, a tázal se jich: »Zdaliž jste přijali Ducha svatého uvěřivše?« Oni však řekli: »Ale, ani jsme neslyšeli, je-li

Duch svatý.* Tu udělil jim apoštol nejprve svatý křest a pak vložil na ně ruce, čili birmoval je, i přišel na ně Duch svatý i mluvili jazyky a prorokovali. (Sk. ap. 19, 1.) — Opakoval se tenkrát onen div, jenž poprvé se udál v jerusalemském večeřadle, kdež shromáždění byli apoštolové na modlitbách s Matkou boží, Pannou Marií a za zvuku větru »naplnění byli Duchem svatým.« (Sk. ap. 2, 4.)

Významný tento děj jest podkladem dnešní slavnosti. Třetí božské osobě zasvěcena jest dnešní památka, Duchu svatému, našemu Posvětiteli. Kolikrát se znamenáme svatým křížem, tolikrát vyslovujeme Jeho přesvaté jméno; a přec! jak málo jsme si vědomi v pravdě nevýslovných dobrodiní, jež nám Duch sv. prokázal a neustále prokazuje, a jak nedostatečně mu za ně děkujeme! — Právem můžeme, nejmilejší, projevití obavu, že by tak mnohý křesťan na otázku: zda přijal Ducha svatého? odpověděl podobně jako oni mužové v Efesu: ani jsem neslyšel, ani nevím, je-li Duch svatý!

Máme-li své přirozené povinnosti, za prokázaná dobrodiní spláceti vděčností, zadostučiniti, tu první podmínkou jest, abychom dobrodiní sobě uvědomili a je uznali; pročež obraťme dnes svou pozornost k nejvyšší blahodárnému působení Ducha sv. a uvažme Jeho nesmírný podíl na díle naší spásy a lidského vykoupení.

Kéž milost Ducha Pěstitele osvítl a posílí mne, abych důstojně a jasně o Jeho všemocném působení promluvil, kéž naplní i srdce vaše, abyste je správně pochopili a vřelou vděčností splatili!

* * *

1. Doba před Kristem Pánem byla dobou přípravy. Starý Zákon, dí Klement Alexandrinský, byl vychovatelem ke Kristu. Pokolení lidské mělo býti dle věčných úradků božích vedeno nepřímo i přímo k budoucímu Vykupiteli; nepřímo: mravním svým úpadkem, propastí modlářství a nevěry, která aspoň v osvícenějších duších zažehla jiskru poznání, že člověk se vlastní silou od záhuby zachrániti nemůže, která do srdcí a úst jejich vkládala úpěnlivou prosbu; »Rosu dejte nebesa shůry a oblakové dštěte Spravedlivého!« (Is. 45, 8.) Přímou vyslal však již tehda Duch sv. své nadpřirozené světlo do duší ve tmách duchovní bídy tápajících, mluvil ústy svých vyvolených proroků, udržoval naději na příští vykoupení a zvěstoval čas, místo narození a mnohé bližší okolnosti, týkající se toužebně očekávaného Spasitele. Již tenkrát, v době pochmurné přípravy, uplatňoval se spásonosný vliv Ducha božího, Osvětitel a Posvětitel!

2. Plná zář Jeho milosti zaskvěla se však teprve v plnosti času; v době, kdy se naplnila, kdy skončila doba přípravy, kdy na místo zaslíbení a proroctví nastoupiti mělo blažené naplnění! Mělo vzejíti na obzoru lidských dějin slunce spravedlnosti, předcházela je však »hvězda jitřní« (litanie loreť.), spanilá dennice — Panna

Maria. A hle! tu vidíme již mocnou a pronikavou působnost Ducha Posvětitel! V lůně sv. Anny uchystal Syna božího důstojný přibytěk, všemohoucností své milosti vyrval duši přesvaté Panny z moci ďáblovy a to tak dokonale, že jí ani na jediný okamžik nepadla v oběť. Milostí svou naplnil to svaté dítko, zahalil je do královského pláště svých darů tak, že bylo v milosti boží naprosto utvrzeno, ani nejmenšímu hříchu nepodléhající, takže sám posel s nebe přečistou Pannu v nazaretské chýši ani jinými slovy pozdraviti nemohl, než dle pravdy a skutečnosti: »Zdrávas, milosti plná, Pán s tebou, požehnanás ty mezi ženami!« (Luk. 1, 28.) Hlas téhož nebeského vyslance oznamuje nám, nejmilejší, další činnost Ducha sv. na díle vykoupení člověčenstva, an zvěstuje: »Duch sv. sestoupí v tebe a moc Nejvyššího zastíní tě, proto také to svaté, co se z tebe narodí, slouti bude Syn boží.« (Luk. 1, 35.) Právem volá brzy po andělském zvěstování Maria v domě sv. Alžběty: »Veliké věci učinil mi ten, jenž jest mocný a svaté jméno jeho!« (ibid. 49) a my, draží křesťané, musíme spojití blasy své s nadšenou Bohorodičkou, neboť i nám, celému lidskému pokolení, učinil Duch sv. tyto veliké věci!

3. Od té požehnané chvíle, kdy v přečistém životě blahoslavené Panny mocí Ducha sv. stvořena byla lidská přirozenost Syna božího, pronikla milost Ducha sv. mohutným proudem celé dílo našeho vykoupení. Duchem sv. veden, odešel Pán Ježíš na poušť, aby se připravil na své veřejné vystoupení; Duch sv. snášel se v podobě holubice nad Ním při křtu v Jordáně, Ducha sv. označuje Spasitel opětovně jako dokonavatele svého díla. Pán Ježíš položil základy své církve, vyvolil Petra jako skálu, na níž měla býti jeho církev vzdělána, apoštoly učinil hlavními jejími sloupy a oporami, sám však při poslední večeři jim oznamuje: »Ještě mnoho mám mluvit vám, ale nemůžete snésti nyní. Když však přijde onen Duch pravdy, naučí vás všeliké pravdě... On mě oslaví, neboť z mého vezme a zvěstuje vám.« (Jan 16, 12) Stavbu duchovního domu Kristova, jeho sv. církve, měla milost Ducha sv. zceliti a upevniti; měla ji prozářiti paprsky dokonalého poznání pravdy, prohfáti ohněm božské lásky!

4. A tento účinek seslání Ducha sv., jak zřejmě se nám jeví a takřka do očí bije, pozorujeme-li náhlou, ano zázračnou změnu, která se udála se svatými apoštoly v památný den letnic! Až do té chvíle shledáváme v nich tolik nedokonalosti, tolik nechápatosti k vznešeným pravdám Kristem Pánem hlásaným! Ač božský Mistr tolikrát je upozornil, že účelem jeho díla není světská moc a sláva, ač věděli, že »království jeho není z tohoto světa« (Jan 18, 36), přece nemohli se ani po jeho zmrtvýchvstání vymaniti z mylné domněnky, že účelem života, smrti i vzkříšení Páně bylo znovuzřízení upadlou moc národa židovského, a tázali se: »Pane, v tomto-li čase obnovíš království pro Israele?« (Sk. ap. 1, 6.) A jako jejich rozum nevystihl správné učení Kristova, ano i o hlavním cíli vtělení Syna božího bludným představám podléhal, tak ještě slabší ukázala se jejich vůle. Při poslední večeři ujišťují jakoby o závod:

»Život svůj dáme za tebe!« (Jan 13, 37.) »Bychom měli s tebou i umřítí, nezapřeme tebe!« (Mat. 26, 35); ale v krátké době — jak píše sám jeden z nich, sv. Matouš — »všickni učedníci opustivše ho utekli« (26, 56), a opět uplynulo jen málo hodin, a náčelník apoštolů Petr, t. j. skála, na které měla býti vzdělána církev, Mistra svého zbaběle zapírá!

»Božský Spasiteli! — tak se mimovolně tážeme — proč jsi dopustil tuto smutnou zradu svých vyvolených apoštolů, kteří přec měli býti dle Tvé vůle pevnými sloupy Tvé budoucí církve? Proč nezabránil's pádu Svého prvního náměstka na zemi svatého Petra?« — A spasitel odpovídá: »Aby tím více vynikla divuplná působnost Utěšitele Ducha pravdy a jeho nejvyšší účinný vliv na mé učedníky!« —

Ano, podivuhodná, téměř nepochopitelná — ale Ježíšem Kristem zřejmě předpověděná — to byla změna, kterou světlo a moc Ducha sv. v den letnic ve sv. apoštolech způsobila! Zmizely veškerý pochybnosti a nesprávné domněnky ve věcech víry. »Vím, komu jsem uvěřil!« — tot od toho dne svatě přesvědčení nejen sv. Pavla, ale každého jednotlivého apoštola. »Pokřtěni byvše Duchem sv.« (Sk. ap. 1, 5) a přijavše »sílu jeho, když na ně sestoupil« (ibid. 8), — jakoby znovuzrozeni, neznají žádné bázně před světem a jeho pronásledováním, nýbrž vydávají neohroženě svědectví pravdě »v Jerusalemě a po všem Judsku a Samařsku a až do končin země.« (ibid.) Potupa, rány, ano sama smrt pro Krista není jim hrůzou a utrpením, nýbrž čestným znamením vítězství. »Žádost mám rozdělen býti a býti s Kristem!« (Filip. 1, 23.) — tak touží každý z nich, dříve tak nestálých a bázlivých! Drazí v Kristu, kdo vykonal tuto nenadálou, okamžitou proměnu celé jejich osobnosti? Aj, síla a moc Duch sv., neb »naplnění jsou Duchem sv.«, a tento nebeský oheň osvětlil duše dříve zatemnělé, posilnil srdce dříve strachem se třesoucí! Proto vším právem nazývají svatí Otcové den seslání Ducha sv. narozeninami svaté církve, neb bez jeho zázračného vniknutí do duší sv. apoštolů a jejich úplného přetvoření bylo založení a rozšíření církve Páně naprosto vyloučeno.

5. Nadpřirozená pomoc Ducha sv. zůstala též věrnou průvodkyní katolické církve po všechna staletí a neopustí ji až do skonání světa. Mohutný ten proud světla a zázračné síly zaplavil brzy světovou říši římskou, prorážel čím dále tím mocněji bráze a překážky pohanských předsudků, násilí a krutého pronásledování mocných tohoto světa. Duch svatý činil ze slabých lidí, vetších starců, něžných dítek hrdinné mučedníky svaté víry, jichž muky oslavily Krista po všech končinách země, jichž krev se stala úrodným semenem křesťanství. A sledujte jen, nejmilejší, pozorně osudy církve v dalších stoletích až na naše doby! Jen slepý, nebo nevěrou a záštími proti Kristu zaslepený člověk nevidí nadpřirozeného živlu, jenž způsobem kromobyčejným život a působení katolické církve proniká, ji chrání a vede, ji posilňuje a vzpružuje,

aby vždy nové důkazy svého božského původu podávala, vždy čerstvým ovocem svatosti a dokonalosti se zdobila.

Na počátku světové války ozývaly se hlasy tak zv. proroků, jež s jistotou věstily nenáviděné katolické církvi konec jejího trvání a působení; a nepřátelé její již škodolibě jásalí, že konečně vyhubena bude ta »ohavnice« — jak ji zednářské sekty označují. A hle, již mezi válkou stála církev pevně na výši své posvátné úlohy; neustala napomínat k ukončení válečného řádění, ujímala se co nejhorlivěji zajatců a nouzi trpícího obyvatelstva a plnila svůj vznešený úřad tak úspěšně, že země, dříve více katolické nepřátelské — jako Francie a Anglie — nyní, po válce, jsou ještě více zvráceného a prohloubeného života náboženského, a že počet horlivých katolíků v nich utěšeně vzrůstá. Nedávno přinesly denní listy úsudek jednoho nevěrce, jenž — ač nerad — musel doznati, že válkou získala jen jediná internacionála — a to internacionála katolická. Hle, očividný důkaz nadpřirozeného působení Ducha sv. v církvi i za dnů našich!

6. Říká se, že sochy, obrazy nebo stavby prozrazují a dýchají téměř ducha svých tvůrců. Z veledíla církve Kristovy a ve veledíle tom samém dýchá, plane a září Duch boží, třetí božská osoba; a dech jeho jest tak mocný a blahodárný, že vniká i do hlubin duší a srdcí věřících, i v nich svou spásonosnou činnost rozvíjí. V hymnu »Přiď svatý Duše!« nazývá církev Ducha sv. právem: »sladkým hostem duší«. Navštěvuje duše vyznavačů Kristových hned na křtu sv., vlevá do nich plně proudy své síly a milosti ve sv. biřmování; obkličuje je září svého světla a svých darů tak štědře, že v nadpřirozeném smyslu dobrý křesťan ustavičně dýchá vzácný dech Ducha sv., v němž žije, v něm trvá, v jeho moci bojuje proti nepřítelům své spásy a v jeho síle také nad nimi vítězí.

»Ó, sladký hoste našich duší, zůstávej s námi až na konec naší životní pouti; naplň nás svými dary, osvět náš rozum svým nebeským světlem; posilni naši vůli svým božským ohněm: abychom, poznavše dnes, jak veliký podíl jsi měl na díle naší spásy, svou křehkostí nebo zlobou nezmařili v sobě ovoce jeho, nýbrž po křesťanský spravedlivém životě v království nebeském Tebe s Otcem a Synem vděčně chváliti a velebiti mohli!« Amen.

Leon. Rendl.

Pondělí svatodušní.

Příchod Syna božího na svět jest důkazem největší lásky boží.

»Tak Bůh miloval svět, že jednorozecného Syna svého dal, aby žádný, kdo uvěří v něho, nezahynul, ale život měl věčný.« (Jan 3, 16.)

»Bůh jest láska,« praví apoštol Páně sv. Jan, a kdo by o této pravdě ještě pochyboval, přesvědčí ho jistě dnešní evangelium. Vše, co Duch boží dal ve sv. knihách zaznamenati, vše, co rozum

z těchto záznamů božských musí vyčísti, vše to je nejpádnejším důkazem, že Bůh jest láska sama. Pročítáme-li knihy Starého Zákona, všude nalézáme dobrotivého Boha, jenž lidi jako otec své dítky miluje. Čteme-li knihy Nového Zákona, vidíme tu opět stopy nekonečně milostivé bytosti, jež zdá se, že používá veškeré své moci a moudrosti jedině k tomu, aby nás lidi učinila šťastnými.

Co je nebe a země? Co jsou všechny tvory, jež na nich se nalézají? Nic jiného, než viditelný důkaz lásky boží k nám lidem. Nekonečně dokonalá bytost, jež od věčnosti jest sama v sobě blaženou a na věky zůstane, chce z náplně lásky stvořiti tvora, jemuž by svůj obraz vtiskla, velikou část svých dokonalostí sdělila a nevyčerpatelnou blaženost udělila. Nesmírná budova vesmíru musí bez přiložení rukou povstati, živých i neživých bytostí nekonečné řady musejí z temné nicoty vzejíti; nebe musí býti utvořeno a v něm nevýslovná blaženost připravena, aby člověk, mistrovské dílo lásky boží, na těle i na duši, časné i věčně mohl býti šťasten. Jak nesmírná jest láska boží! Člověk může se rozhlížeti kdekoli, smysl obraceti kamkoli, všudy vidí lásku boží, vše blásá, jak Bůh člověka nekonečně miluje!

Netřeba však hleděti kolem sebe, stačí jen dnešní evangelium, jež jsme právě slyšeli. Pozorujme slova, jež Spasitel pronáší dnes k Nikodemovi. O čem slyšíme? O nejpádnejším důkazu, jak Bůh člověka nekonečně miluje!

»Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo uvěří v něho, nezahynul, ale život měl věčný.« Dvojí důkaz dal nám Bůh své lásky. První: daroval nám, co měl nejmilejšího, svého jednorozeného Syna; druhý: dal nám ho jako Spasitele, aby žádný nezahynul, ale život měl věčný. To je obsah kázání Kristova k Nikodemovi a my dnes budeme uvažovat o těchto dvou důkazech lásky boží, a sice, že Bůh nám dal, co měl nejmilejšího, Svého jednorozeného Syna, a že svět posláním Syna božího získal, co jest nejužitečnějšího, a sice svého Spasitele.

* * *

1. Uvážíme-li pravdu, kterou Spasitel Nikodemovi oznámil: »Tak Bůh miloval svět, že Svého jednorozeného Syna vydal,« musíme zvolati plni úžasu: »Ó láska božská, tímto darem jsi vyčerpala zcela všechno své nezměrné bohatství!« Človče, Bůh ti dal vše, co jen ti dáti mohl! Ó světe, nyní máš záruku božské lásky, nad níž není nic dražšího. Záruka lásky jest viditelné neb citelné znamení, jež nám někdo dává, aby nás o své lásce ujistil. Láska podobá se ohni, který nedá se stěsnati do úzkých mezí, ale vyráží plameny a jiskrami na vše strany. Zahoří-li srdce lidské ohněm lásky, musí plamen na venek vyraziti a zevně se prozraditi, vyháněti jiskry a plameny, musí svému zamilovanému předmětu podati znamení a důkazy své lásky.

Čím větší jest ten důkaz lásky, tím větší jest také láska toho, kdo důkaz lásky podává.

Proč pláče k smrti zarmoucená vdova. Naimská, když smrt jí odňala jediného syna? Proč je poloviční mrtvolou, když má syna uložit do hrobu? Smrt jí odňala jediné dítě, vše, co na světě měla nejlepšího. Záruka její lásky byly slzy.

Když byl Absolon proboden, potácel se otec David polo-mrtev bolestí. Slzy finou se s očí, přeje si sám umřítí místo svého syna. Nátek a slzy Davidovy byly hlasitou zárukou největší lásky, kterou otec svého syna miluje. Ale co je všechna láska lidská proti lásce boží! Bůh jest láska sama a jako záruku své lásky dal nám svého jednorozeného Syna. Lidský rozum nikdy ceny toho daru nepochopí, jazyk lidský velikost té lásky nikdy nevypoví, jakou Bůh má k svému jednorozenému Synu.

Že Bůh svého jednorozeného Syna nekonečně miluje a na něm má zalíbení největší, ještě chápeme, ale že Syna svého nejmilejšího jako záruku své lásky poslal na svět, nemožno pochopiti a tajemství boží vyzkoušeti; nezbývá nám, leč zvolati: »Jak ohromná jest prohlubení lásky, již žádné umění nedovede změřiti, žádný rozum pochopiti, žádné péro popsatí.

Co si máme mysliti, co pocítiti ve svém srdci, uvažujeme-li o velikosti lásky boží k nám, uvážíme-li, že nám dal Bůh jako záruku své lásky co měl nejmilejšího, že jediného Syna svého poslal na svět. Nikodem mohl zůstatí při oznámení této lásky božské beze všeho pohnutí, neboť byl židem, fariseem. Ale my jsme křesťany. Nikodem slyšel o té lásce za noci, kdy Krista navštěvoval, za času největší ztemnělosti židovstva. Ale my slyšíme o lásce boží za jasného dne, při plném světle zjevení. A srdce naše mělo by zůstatí bez pohnutí? My bychom neměli býti velikostí lásky boží k nám povzbuzeni k vzájemné lásce k Bohu? My bychom z lásky k Bohu neměli denní modlitby zbožné a svědomitě konati, almužnu ochotně dávatí, k bohoslužbám spěchatí za každého počasí, sv. zpověď skroušeně konati a k sv. přijímání nedočkavě přistupovati? My bychom neměli z lásky k Bohu Boha nade vše a bližního jako sebe milovati, nepřátelům ochotně odpouštětí, hříšných příležitostí ke hříchu se varovati, zlé náklonnosti přemáhati, nespravedlivý majetek vraceti, poškozenou čest bližnímu napravití, ze zamlčených hříchů se vyznávati?

Toho žádá od nás Bůh jakožto záruku naší vzájemné lásky. A my ji podati nechceme? Nestačí-li nám první důkaz lásky boží k nám, uvážme nyní, v čem záleží druhý důkaz té lásky.

2. Bůh dal nám ve svém jednorozeném Synu, kterého na svět poslal, nejen co měl nejmilejšího, ale dal nám to nejužitečnější, co jen dátí mohl. Neboť poslal nám svého jednorozeného Syna jako Vykupitele. Tak praví Kristus Nikodemovi. Poslal Bůh Syna svého nám, abychom v něho věřili a život věčný měli. Poslal nám ho, ne aby soudil svět, ale aby svět spasen byl skrze něho. To jsou slova Spasitelova. A sv. Jan píše: »V tom se ukázala láska boží k nám, že Syna Svého jednorozeného poslal Bůh na svět, abychom živi byli skrze něho. Poslal Syna svého v obětí slitování za hříchy naše.« (I. Jan 4, 9—10.)

Z toho tedy máme poznati lásku boží k nám. Neboť co mohl dáti užitečnějšího? A to jest vlastností lásky, že hledá se vši horlivostí a péčí to nejlepší pro toho, koho miluje; v radosti milovaného vidí radost vlastní, v blaženosti jeho blaženost vlastní.

Spasitel dal nám v příkladu o Samaritánu nejlepší vzor pravé lásky. Samaritán věnoval všechnu péči, aby se zraněný a polo-mrtvý cestující uzdravil. Jako slunce nejen svítí, ale i zemi úrodnou činí, tak nemůže láska býti nečinnou, chce milovanému přinésti užitku.

A nyní obraťme zraky k nebesům a uvažme, jak užitečný jest to dar světu, který nám Bůh sesláním svého jednorozeného Syna věnoval. Bůh, bytost nekonečně milostivá, pomýšlel od věčnosti na prostředky a cesty, stvořiti lidi, s nimiž by svou blaženost věčnou mohl sdíleti. Použil vši moci své a moudrosti, aby tuto naši věčnou blaženost upevnil.

Avšak prvním hříchem našich prarodičů zvráceny byly všechny láskyplné jeho a spasitelné úmysly, jejich hřích zavřel nám všem bránu nebeskou; celý svět vězel v poutech pekelného nepřítel. Člověk octl se v jícnu pekla. Celý obraz boží, duše naše, byl co nejohavnější znetvořen. A co učinil Bůh? Láska jeho nechtěla zůstat v klidu, dokud všeho, co člověk pokazil, nenapravila. Posílá svého jednorozeného Syna na svět. Tento klíč Davidův, jak jej církev sv. nazývá, musel zavřenou bránu nebeskou opět otevřít. Tento statečný David musel nás pekelného Goliáše zbaviti. Tento božský Makabejský musel svatyni naší duše, svého obrazu, opět očistiti a posvětit.

Musel se státi našim Vykupitelem, Špasitelem, přímluvčím a smířením za hříchy naše. Zdali něčeho užitečnějšího mohlo se dostat od Boha nám lidem, nežli zachránce a spasitele nesmrtelné duše?

Z toho poznáte, že jsem nekázal nic jiného, nežli co mluvil božský Spasitel k Nikodemovi, a sice že nás Bůh nevýslovně miluje, že nám jako záruku té lásky seslal svého jednorozeného Syna, kterýžto jest Bohu ze všeho nejmilejším, co má, a který je světu ze všeho nejužitečnějším, čeho dosáhnouti může. To byly dvě části a celý obsah dnešní mé promluvy.

Ku konci uvažme ještě dobře o této pravdě. Nepoznáváme jen rozumem velikost této lásky, vycházejme také vstříc celým srdcem k vzájemné lásce a odplatě za tuto velikou lásku, by nás nepřišel Syn boží jednou soudit, ale spasit. Učme se jeho božského učení nejen rozumem chápati, ale také svou vůlí dle něho jednati. Nebudme křesťany jen dle jména, ale také dle skutků. Prosme božského Ducha, Ducha to lásky, aby srdce naše ohněm své lásky rozohnil, abychom Boha, který nás nekonečně miluje, po celý svůj život také milovali z celého srdce svého, z celé duše své, ze vši síly své.

Několik příkladů buď naší pohnutkou k pravé lásce k Bohu. Když se jednou tázali sv. Augustina, co Bůh hlavně od nás žádá, a v čem celé křesťanské náboženství a veškerá svatost záleží, od-

odpověděl: »Bůh žádá od nás lásku. Miluj Boha, a čím co chceš.« Chtěl říci: Miluješ-li Boha z celého srdce, nemůžeš hřešiti. Čiň, co chceš, budou to jen skutky šlechtné, shodující se s láskou boží.

Španěl Gregor Lopez v 16. století, světec, tázan na původ svůj, odpověděl: »Bůh je můj otec, nebe je má vlast, jak nás tomu učil Kristus Pán.« »Čím se zaměstnáváš stále?« ptal se ho biskup. »Všecka má práce jest milovati Boha nade vše a bližního jako sebe sama.« — »To jsi mi řekl už před 25 lety,« pravil biskup, »což nebyla od té doby tvá práce jinou?« »Zaměstnání bylo rozmanité,« odpověděl světec, »ale při všem byl mi Bůh nade všechno i láska k bližnímu.«

Sv. František Saleský říkával: »Buď umříti aneb Boha milovati. Smrt nebo lásku, neboť život bez lásky horší jest než smrt.«

Sv. Dominik byl jednou přepaden v polích od bludařů. »Co bys činil, kdybychom tě chtěli zabít?« ptali se ho. »Poprosil bych vás za to,« odpověděl sv. Dominik, »abyste mne hodně dlouho mučili, abych bolesti déle snášeti mohl a tak větší lásku k Bohu dokázati.«

Císař Dioklecian povolal biskupa alexandrijského, sv. Klementa, k soudu, aby se Krista zřekl a obětoval modlám. V soudní síni na pravé straně byly různé skvosty ze zlata a drahokamy, na levé mučednické nástroje všeho druhu. »Hle, všechny poklady ti dám, budeš-li obětovati bohům našim; neučiníš-li tak, budeš rozsápán těmito nástroji.« Sv. Klement odpověděl: »Bůh můj je mi nade všechno.«

Za času francouzského krále Ludvíka XIV. vniklo vojsko francouzské do německého území. Kdo mohl, skryl se v lesích. V pohraničním městečku zůstal jediný řeholník P. Jan a něco málo lidu, kteří utéci nemohli. Důstojník, který zabral klášter, ptal se P. Jana, proč také neutekl, proč je beze vši bázně. »Nemohl jsem opustit své svěcené, kteří ve zpovědnici útěchy a rady hledají, bezbranné starce a stařeny, chudé ženy a dítky, nemocné všeho druhu.« Byl lidu vším. Ráno časné hledal léčivé byliny pro nemocné, pokrm pro chudé, vyučoval malé děti, ošetřoval také pro své miláčky zamilované růže. U vojáků byl velice oblíben. Kdosi zabil vojáka a generál poručil, aby za to byli 3 muži a 3 ženy zastřeleni, nepřihlásí-li se vrah. Poněvadž 6 nevinně odsouzených volalo o milost, že zanechají tu svých dítek, a milosti se jim nedostalo, nabídnul se P. Jan sám za ně, jen aby ony zachránil. Před smrtí navštívil ještě své chudé a nemocné, vybral si nejlepší růži a krácel odhodlaně smrti vstříc. Byl zastřelen, nevinen, aby zachránil otce a matky dítek. To je obraz lásky k bližnímu, vycházející z lásky k Bohu.

Ale čím je naše láska, i když my vše obětujeme, co nám nejdražšího, proti lásce boží k nám? Bůh mohl býti bez nás, ale ne my bez Boha. Aby nás Bůh o své lásce přesvědčil, sám stal se člověkem, snášel bídu, pohrdání, nevědk, bolesti všeho druhu, nejpotupnější smrt kříže zůstává stále na oltáři mezi námi, obě-

tuje se denně za nás, počítá všechny oběti lásky naší, aby nás za to nevýslovně odměnil.

Nezapomínejme jeho přání, prosme dnes o posilu Ducha sv., a v každém kroku mějme na mysli slova miláčka Páně sv. Jana: »Bůh jest láska; milujme tedy Boha, neb on dříve miloval nás.« Amen.

J. M. Váchal.

Řeči příležitostné.

O křesťanské charitě.

Kázání proslovené ve farním chrámu Páně sv. Haštala, Praha I., v den patrona tohoto kostela 26. března 1922 od Frant. Hrobaře, vrchního poľního kuráta.

Drazí v Kristu! Slavíte dnes patrocínium tohoto farního chrámě Páně, svátek patrona chrámu sv. Haštala. Chrám tento postaven v první polovici 13. století a zasvěcen sv. Haštalu a tak zde rozšířena i úcta tomuto světcí, mučedníku.

Jak známo, nejhorší a poslední pronásledování musili křesťané přetrpěti v říši římské za císaře Diokleciána ke konci III. století po Kristu.

Tehdy byl správcem císařského paláce v Římě znamenitý a horlivý, přesvědčený křesťan Castulus-Haštal, který všemožně křesťany v pronásledování jejich podporoval, je v hořejším patře císařského paláce, kde přebýval, ukrýval.

Zde ukryt před nepřáteli křesťanství, bydlil i sv. Kajus, papež římský a hlava církve (283—296). Příbytek Haštalův stává se chrámem křesťanským, zde se shromažďují křesťané ku službám Božím, modlí se, přijímají sv. svátosti a posilují se ku statečnosti a neohroženosti pro Ježíše Krista i zemětí. Sv. Haštal je hostí a mnohé pohany obrací ku víře v Krista. O křesťanské matky a panny se stará jeho manželka sv. Irena.

Konečně vypátráno tajné shromáždění křesťanů. Sv. Haštal i se svými hosty jat, mučen a když nechce zapřít víru v Ježíše Krista, polomrtev vhozen do hluboké jámy a zasypán pískem. Po jisté době pohřbili křesťané jeho tělo uctivě u Lavikánské cesty blíže Říma. Tážeme se, milí křesťané, co bylo pohnutkou, motivem, vzpruhou, která vedla sv. Haštala tou cestou životní, že se stává »hostitelem svatých«, opatrovatelem a ochráncem pronásledovaných svých křesťanských bratří a sester a v nebezpečí za ně nasazuje i život svůj.

Byla to veliká, svatá láska ku Kristu-Bohu láska ku bližnímu jako synu, dítku Božímu . . . křesťanská charitas!

Popatřte jen drazí bratři a sestry, častěji do písma svatého a čtete v něm! Toť ona veliká, Bohem samým vnuknutá kniha lidstva, onen nevyčerpatelný, vždy tryskající pramen hlubokých charitativních myšlenek, motivů, pohnutek a afektů, vznícení, z nichž prýští se a klíčí dobré rozhodnutí nitra a srdce člověka. Z těchto rozhodnutí pak vyrůstají šlechetné činy a uslechtilé, he-

roické oběti ku slávě Boží, ku blahu bližního jednotlivce a pak společnosti.

Třeba jen čísti listy miláčka Páně sv. Jana, abychom chápali, jak křesťanství pojímá Boha, jak hledí na člověka a v čem vidí podstatu a smysl lidského života. Sv. Jan vyzývá k lásce k Bohu i bližnímu: »Miláčkové, milujme se vespolek, neb láska jest z Boha a každý, kdo miluje, z Boha se zrodil a zná Boha. Kdo nemiluje, nepoznal Boha, neboť Bůh jest láska.« I. Jan 4. 7. 8. Větších, hlubších slov nebylo od počátku světa řečeno o podstatě lásky, o podstatě Boha. Bůh jest láska, z níž veškerá pravá láska jako z ústředního slunce tryská a paprskuje. Kdo opravdu miluje, jest dítkem Božím, zrozen z Boha... Kdo nemiluje, jest bez Boha, neví, co jest Bůh, nemá s Bohem žádného spojení, neboť Bůh jest láska. Bůh jest také pravda, věčná Pravda. Proto také vyzývá sv. Jan: »Dítky, nemilujme slovem, ani jazykem, nýbrž skutkem a v pravdě. A potom poznáme, že jsme z pravdy,« t. j. z Boha, pravdy to věčné.

Jak úzce a nerozdílně jest spojena nerozlučně souvisící láska k Bohu a pro Boha ku bližnímu, zřejmě poznáváme ze slov téhož apoštola: »My tedy milujme Boha, neb on první miloval nás. Řekne-li někdo »Miluji Boha« a nenávidí-li bratra svého, jest lhát; neboť kdo nemiluje bratra svého, kterého vidí, kterak může milovati Boha, jehož nevidí? A toto přikázání máme od Boha, aby ten, kdo miluje Boha, miloval též bratra svého.« I. Jan 4, 19—21.

Ejhle, jak chápali apoštolové a křesťanství vůbec svůj poměr k Bohu a pro Boha ku bližnímu. Ona hluboká, žáru láskyplná slova oduševňovala, pronikala srdce křesťanů, od nich byla pak v životní praxi prováděna a abych tak řekl, ztělesňována. Tak to bylo u sv. Haštala ku konci pronásledování církve a tak již u prvních křesťanů. Jak nám vypravují skutky apoštolské 4. 32: »Obec věřících však měla jedno srdce a jednu duši, a nikdo z nich neřikal, že by něco z majetku jeho bylo mu vlastním, nýbrž všecko bylo jim společné.«

Ovšem nebyl to nucený kommunismus, o němž se tolik mluví, který jest krví a železem prováděn nyní v Rusku, nýbrž úplně dobrovolný z lásky bliženské, neb soukromé vlastnictví právně trvalo dále. Dobrovolně a z lásky prodávali první křesťané domy a pozemky a výtěžek ukládali do společné pokladny, z níž chudí spolukřesťané byli podporováni.

Nikdo nebyl nucen zřici se svého vlastnictví. Proto sv. Petr vytýká Ananiášovi, že si mohl peníze za pole stržené ponechat a nelhati, že odvádí vše, když v pravdě odváděl a daroval jen část.

Následek této dobročinnosti byl, že nebylo tehdy mezi křesťany žádných žebračů. »Ejhle, jak se milují,« udiveně volali i pohané. Athenagoras, obhájce křesťanství, považoval tuto lásku bliženskou mezi křesťany jako nejlepší apologii křesťanství.

Tak mocně a účinně působil příklad, slova a život Spasitelův. On dal křesťanské charitě účinné, dobročinné lásce bliženské vy-

věřajíc z lásky k Bohu tuto přednost a moc, tento hluboký význam v životě jednotlivce a společnosti lidské.

Křesťanství to bylo, jež proklamovalo charitu jako svoji podstatu, jako nejpůsobivější zjevení pravého náboženského života člověka.

Jak nízko hledělo pohanství na chudáka, jest vyjádřeno slovy pohanského básníka: »odi profanum vulgus et arceo« — »nenávidím obyčejný lid a držím jej pryč od sebe.« Jak zcela jinak hodnotil člověka i toho nejposlednějšího náš Božský Spasitel, když pravil před nasycením 4000 lidí — »lito jest mi lidu.« On volá: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste a já občerstvím vás a najdete pokoj duším svým.« Těmito a následujícími slovy ukazuje na cíl své veřejné činnosti. »Jsem poslán chudým evangelium zvěstovat a léčiti, kteří jsou zkroušeného srdce.« Z těchto slov vidno, že náš Pán chce, aby víra naše se jevila účinnými duchovními a tělesnými skutky lásky, bez nichž jest mrtva.

Nejvyššími zásadami duchovní vlády v jeho království Božím jsou osmero blahoslavenství: »Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské, blahoslavení milosrdní neb oni milosrdenství dojdou.« Jako kritérium pravého křesťanství, jako znamení, po kterém možno poznati jeho učenníky, učinil Kristus skutky lásky, charity »Potom pozná svět, že jste mými učenníky, budete-li se navzájem milovati.« Kristus se modlil a postil, naučil nás překrásnou modlitbu »Otčenáš«. Modlitbu a skutky sebezapření (půst) předpokládá, ale vrcholem všeho jest láska a proto Kristus Pán chce, aby svět poznával pravé následovníky a učenníky jeho po jejich vzájemné lásce.

Jak daleko byl svět, hlavně za války od této lásky. Vyvětralo křesťanství živé ze srdcí lidských a proto triumfovala nenávisť, opak lásky, triumfovala lež, opak pravdy. Zapřena, potírána byla láska a pravda, poněvadž násilně vyháněn ze srdcí lidských, ze světa Bůh, Láska věčná, Pravda věčná!

Spasitel učil a dobře činil, uzdravoval slepé, chromé, hluchoněmé, malomocné, paralyticky, vodnatelné, mdlé a nemocné všeho druhu. Ličením těchto dobrodiní lásky na lidech ubohých, nešťastných jsou vyplněna první tři evangelia. Z toho všeho tedy vidíme, jak vysoké, důležité místo zaujímá charita v náboženském životě křesťanstva, neb v ní se jeví hlavně pravý následovník a učení Krista.

A ještě jasněji a určitěji to vyslovil Kristus v odpovědi na otázku, které jest největší přikázání, zde Kristus Pán určitě prohlašuje základní zákon nového náboženského života: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vši síly své i ze vši mysli své, a bližního svého jako sebe samého.« Pak dodává: »To čin a živ budeš« Luk. 10. 22. 28. To znamená v konkrétních případech: Buď ku každému člověku pravdivým, upřímným, nelži, nepomlouvěj ho, nebuď vůči němu pokrytcem ve svých myšlenkách, slovech a skutcích oproti němu

chovej se k němu v každém ohledu poctivě a počestně, neber mu ani jeho čest ani jeho majetek, ani zdraví duše a těla, ale pomoz mu ve všech potřebách jeho, přej mu, buď mu upřímným, věrným přítelem pro Boha jako dítěti Božímu a to vše čině, živ budeš.

Ejhle, jak něžně jest spjat náboženský život s mravným životem, láska k Bohu s praktickou láskou ku bližnímu, s křesťanskou charitou.

Konečně pak ve velebně úchvatné řeči své o posledním soudě postavil Kristus dobročinnost ve službě chudých a ubohých v příčinou souvislost s dosažením věčné blaženosti samé. »Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám od ustanovení světa; neboť lačněl jsem, a dali jste mi jísti, žíznil jsem a dali jste mi píti; hostem jsem byl a přijali jste mě; nah jsem byl, a přioděli jste mě; nemocen jsem byl, a navštívili jste mě; v žaláři jsem byl a přišli jste ke mně.« Tu odpovědi mu spravedliví řkouce: Pane, kdy jsme tě viděli lačného a nakrmili jsme tě, aneb žíznivého a napojili jsme tě? Kdy viděli jsme tě jako hosta a přijali jsme tě, aneb nahého a přioděli jsme tě? A kdy viděli jsme tě nemocného neb v žaláři a přišli jsme k tobě? A král odpovídaje řekne jim: Amen pravím vám: Pokud jste to učinili jednomu z nejmenších těchto bratří mých, mně jste učinili. Mat. 25. 34—46. Těmito slovy dává Kristus nejvyšší sankci dobročinnosti. Jako na druhé straně již pouhé opomíjení skutků dobrych stačí, aby byl člověk zavržen, čím spíše, koná-li skutky zlé a nečiní v čas pokání! »Co jste neučinili jednomu z nejmenších těchto, ani mně jste neučinili,« poví Kristus zlořečeným na levici, poněvadž nečinili žádných skutků milosrdenství a dobročinnosti. Tak životem a učením hlásal Kristus lásku k Bohu a bližnímu. Krásný hymnus na lásku bliženskou, charitu, jež apoštol národů sv. Pavel napsal v I. listu ku korintským, jest jen ozvěnou zřejmou učení Spasitelova. Nejlepší výmluvnost a největší učenost, nejobětavější zevní činnost ničím prohlásil, není-li spojena s láskou ku bližnímu pryšící z lásky k Bohu, nejvyššímu Dobru. To jest to konání dobra pro Dobro!!

»Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, lásky však neměl, byl bych jako měď zvučící a jako zvonec znějící. A kdybych měl prorockví a znal všechna tajemství a veškerou vědu a kdybych měl všechnu víru, tak že bych hory přenášel, lásky však kdybych neměl, ničím bych nebyl. A kdybych rozdál na pokrm chudých veškeren statek svůj a vydal své tělo k spálení, lásky však, kdybych neměl, nic by mi to neprospělo.«

Než křesťanská charita není jen nejpůsobivějším projevem a zjevením se pravého náboženského praktického života denního, ona má ještě jinou přednost, značit účast člověka na samém božském životě.

Tuto myšlenku má sv. Jan Zlatoustý, jeden z největších otců církevních ze 4. století po Kristu ve své třetí chvalořeči na sv. Pavla, kde apoštola národů slaví jako vzor lásky ku bližnímu

a na výzvu tohoto muže »Buďte následovníky mými, jako i já jsem Kristovým« připojuje, že ctnost lásky ku bližnímu více než každá jiná (I. Kor. 11, 1.) ctnost k Pánu Bohu přibližuje, že lásku ku bližnímu a jen touto s Bohem máme společnou.

Bůh jest čistý duch, čistá láska, nejčistší svátost, můžeme se mu státi podobnými jen naší duševní a mravní činností a to se děje nabytím ctností, které náš život, naše působení mají zduchovnit, umravnit, posvětit.

Mravní ctnosti, moudrost, spravedlnost, mírnost a statečnost nejsou nám s Bohem zřejmě společny, neupravují náš poměr k Bohu, ale upravují poměr mezi různými silami naší přirozenosti, naší úsoby, nebo vztahují se na správné užití pozemských statků, regulují poměr ku člověku a v nás. Také dvě theologické božské ctnosti víra a naděje nejsou nám s Bohem společny, nýbrž ony pořádají náš poměr ku Bohu a sice ctnost víry, když náš rozum nakloňuje ku přijetí od Boha zjevené pravdy; ctnost naděje, když naši vůli zakotvuje v důvěře v neklamné zaslíbení Boží. Víra a naděje přestanou za hrobem, rovněž jako svátosti a oběť eucharistická a všechny ostatní prostředky milosti, které se nám dávají ba milost sama, aby slávou, glorií byla nahrazena jako květ ovocem.

A tak zůstává jen láska, láska ku bližnímu, kterou jako zde, tak i tam máme s Bohem společnou a již vzdor naší slabosti a ubohosti účast beřeme na Božském žití, jež jest sama láska.

Jakmile si toto uvědomíme, poznáme také nejvyšší význam, plnou cenu a nejvnitřnější důstojnost lásky ku bližnímu, charity.

A proto, jako působení Boží jest jediným velikým dílem lásky, jež se jeví v přirozeném a nadpřirozeném stvoření v nevyčerpatelné náplni, tak i my, kteří máme býti podle apoštola Pavla »následovníky Boha«, naše celé působení máme přeměnití v jedno velké dílo lásky ku bližnímu.

Z toho ale dále vysvítá, že celá velikost člověka, zvláště křesťana, není založena v jeho sociálním postavení, jaké zaujímá mezi svými spolulidmi, také ne v jeho tělesných a duševních schopnostech, jimiž se ve vědě, v umění nebo v nějakém praktickém povolání nad průměr svých spoluobčanů může povznést, nýbrž pouze a jedině v tom, co z čisté lásky činí a působí, neb jen v tom jest podoben Bohu, jenž sám jediný jest velikým, nejvyšším. Každá pravá lidská velikost jest pouze mravní, ethickou velikostí. Pravá ethická velikost projevuje se však jako velkomyslná, neustálá, nezištná a obětavá, láskyplná dobročinnost, neboť láska ku bližnímu, charitas, jest účastí na samém božském žití. Milí bratři a sestry! Bůh otec obětuje Syna. Tím učí křesťanství, že není čistě lásky bez oběti.

Takovými ideami, takovým duchem Kristovým proniknuta církev naše hned v prvních svých začátcích starala se o chudé a v diakonech vytvořila vzornou domácí péči o chudé. Tak v ní vznikly hody lásky, k nimž bohatí přinášeli pokrmy a sytili chudé. Křesťanské ženy vnikaly do vězení, aby vězňům a zajatcům pro

víru v pronásledováních křesťanských pouta líbaly a potravu vy-
značavším přinášely. Almužny jsou zasílány nouzi trpícím kře-
stanům do vzdálených zemí, tělesná a duševní pomoc hrdinným
věřícím do dolů maloasijských. Pohostinství bylo v křesťanských
rodinách co nejvíce pěstováno, jak příkladem sv. Haštal a jeho
manželka sv. Irena. Chudí, nouzi trpící, byli poklady církve naší.
Když pohanský městský prefekt od jáhna Vavřince žádal poklady
církve, shromáždil tento chudé, nemocné, mrzáky, slepé, předvedl
je před městského prefekta a řekl: »Vy žádáte ode mne poklady
církve, zde jsou.«

O tom, jak ve svobodné církvi rozvinula se charita, jindy.
Ovšem třeba, aby skutky lásky bliženské, motivy charity byly
provanuty duchem Kristovým, konány ze skromnosti, z vroucí
lásky k Bohu, dobro pro nejvyšší Dobro. Tak u jednotlivce platí
slovo evangelia »Levice nemá věděti, co činí pravice.« Dobročin-
nost konaná z pouhého lidského egoismu sobectví, z ješitnosti,
pro chválu a odměnu, jest jen humanita, nad ní stojí charita,
jest to humanita posvěcena náboženstvím, tryskající z čistých po-
hnutek náboženských ku oslavě Boží. »Tak sviť světlo vaše před
lidmi, ať vidí vaše dobré skutky a chválí vašeho Otce, který jest
v nebesích.« (Mat. 5, 16.)

Účelem charity jest ne klid lenosti nuzáka, ale má chudása
mravně povznést a materielně učiniti samostatným, aby si sám,
pokud to vůbec možno, svůj chleb mohl zasloužiti. Tak charitu
pojímali již sv. otcové církve. A proto se musí díti osobně. Jako
Pán a Spasitel náš sám sebe dal za nás. Osobní účast, láska, obět
budí toliko novou lásku a mravní povznesení v nuzném.

Drazí v Kristu! Poznali jsme, jak veliký význam má v životě
křesťana charita. Křesťanství přivedlo lidské společnosti ve vě-
domí, že láska je jí potřebnější ještě než spravedlnost, chce-li do-
sáhnouti nejvyššího stupně spravedlnosti. Láska jest nejvyšší zákon,
»Pouto dokonalosti jest láska.« I nynější rušná práce křesťanské
demokracie, společenského řádu na bsahobytu slabých potvrzuje
slova sv. Pavla (I. Kor. 13) »Láska nepřestává.«

Během tisíciletí plní srdce milionů křesťanů. Víra se změní
v patření na Boha, naděje přijde v blažené držení Boha, ale láska
zůstane vždy táž, neb »láska nepřestává«. Drazí, kéž ona charita
Kristova plápolá i v srdcích našich, v celém našem životě až do
věčnosti! Amen.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Dva hlasy o přípravě na kázání.

Uvádím úsudky dvou nejlepších současných kazatelů o přípravě na kázání.

1. Biskup Keppeler řečnil roku 1913 na homiletickém kursu v Ravensberku. Mezi jiným pravil: »Chceme-li mít dobrý kazatelský sloh, potřebujeme nutně jednoho kusu nábytku. Nestojí mnoho, ale má veliký význam. Myslím koš. Skoro se zdá, že koš vychází dnes z módy. A přece řekl kdosi právem, že jenom koš zná rodokmeny klasických spisů, poněvadž pohlcoval jejich náčrtky. Aspoň kazatel neměl by nikdy zkracovati koš v jeho dobrém právu. Někteří spisovatelé si myslí, že to již není moderní psátí náčrtky, anebo že je to zbytečné. Kazatel by toho neměl nikdy opomenouti. Pro něho je takový náčrtek požehnáním. Jenom tak vyhne se dlouhým kázáním, protříbí jejich obsah a formu a zvýší jejich cenu, důraz a účinnost.« (Kirche und Kanzel, 1922, 303.)

2. Protestantský dvorní kazatel v Berlíně, Arnošt Dryander uveřejnil právě svoje Paměti (Erinnerungen aus meinem Leben, Bielefeld, 1922). Mezi jiným vypravuje zajímavou epizodu: »Kdysi se mne tázal historik prof. van Noorden, kolik času potřebuji na jedno kázání. Dal jsem napřed otázku, kolik by bylo asi třeba podle jeho názoru. Profesor odpověděl: »Dvanáct hodin« a byl velice potěšen, když jsem mu řekl, že já potřebuji ještě více. Později jsem o tom vypravoval tu a tam pastorům; byli velice překvapeni, zvláště když jsem od nich žádal totéž. Přesvědčil jsem se, že je třeba největší péle, aby naše vypráhlá duše povznesla se každý týden k dobrému kázání; a třeba použití všech pomůcek, které nám podává Bible, zbožná četba, duchovní správa a denní zkušenost. Za to však mohu říci, že moji věřící byli mi velice vděční za všechno, co jsem jim hlásal. Nikdy jsem neměl bolestného údělu tolika spolubratří, abych kázal prázdným lavicím.« (Paměti, str. 122.)

»To však mohu říci s dobrým svědomím, že jsem si nikdy nehleděl kazatelskou práci ulehčiti. Nikdy jsem nemluvil, dokud jsem si kázání pečlivě nenapsal. Obvyčejně býval můj první náčrtek tak podrobný, že jsem vlastně každou promluvu psal dvakrát.« (Paměti, str. 138.)

Dr. Miklík.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle první po sv. Duchu. Nejsv. Trojice.

Naše spása ve jménu trojjediného Boha.

»Křtíte je ve jménu Otce i Syna
i Ducha sv.« (Mat. 28, 19.)

Trojí jméno božské Trojice jest zjevenou pravdou, kterou apoštolé z odkazu Kristova hlásali všem národům, evangeliem, radostnou zvěstí, kterou všemu stvoření oznamovali; křtem, který všem lidem měli udíleti: Kdo v toto jméno uvěří a bude pokřtěn, — spasen bude; jak Spasitel náš sám ujišťuje. (Mar. 16, 15.)

Slavíme dnes veliký svátek nejsvětější Trojice, obnovujeme při tom ve svých srdcích víru v jednoho Boha ve třech osobách, vyznáváme veřejně Otce, Syna a Ducha sv., radujeme se, že jsme v jejich jmenech pokřtěni a očekáváme v těchto budoucí blaženost.

Nemohu dnes oznámiti vám něco důstojnějšího nad Boha trojjediného a něco důležitějšího, nežli podmínky, za kterých možno nám ve jménu Otce, Syna a Ducha sv. dojíti věčné spásy.

Naše věčné blaho záleží ve jménu nejsvětější Trojice, abychom ve jménu Otce věřili, ve jménu Syna doufali a ve jménu Ducha sv. milovali.

1. První podmínka naší věčné spásy jest víra ve jménu Otce. Za dob Noemových očistil Bůh bohaprázdný a zpronevěřilý svět potopou, jak nám písmo sv. vypravuje. Když však později lidstvo opět sešlo s pravé cesty, hříchy a nepravosti naplnily svět a ohavnost modloslužby zpustošila zemi, ustanovil se Bůh ve spravedlivém hněvu, odvrátiti se ode vše národů země a vychovati si národ nový, aby z něho vyšla spása světu. Vyvolil si zbožného Abraháma, vyvedl ho ze země modloslužebníků, dal mu zaslíbení, že bude praotcem velikého národa, uzavřel s ním smlouvu, jejíž známkou měla býti obřezka, pečeť vyvoleného národa; a kdo jí přijali, byli dítkami zaslíbení; komu se jí nedostalo, byli z národa Božího vyloučení a proto zavržení.

Smlouva tato trvala až do narození Kristova, kdy nastala plnost času, touha národů měla být naplněna, nebesa vydala rosu a oblakové vypršeli spravedlivého, zaslíbený Mesiáš objevil se na zemi a jakožto potomek dle těla Abrahámův, podrobil se obřizce. Doba stínu a předobrazení přestala, aby učinila místo světlu a pravdě. Místo obřizky nastává v nové úmluvě křest, a sice nejdříve křest pokání Jana Křtitele, jež přijal také Kristus ku povzbuzení všech a jako budoucí zakladatel nové úmluvy, křtu svátostního. Po svém zmrtvých vstání ustanovil novozákonní známku vyvolených, svátost křtu, a rozkázal apoštolům před svým nanebevstoupením, aby šli do celého světa, učili a křtili všechny národy ve jmenu Otce i Syna i Ducha sv. Od té doby je svátost křtu nezbytnou podmínkou naší spásy, počátkem naší víry, pramenem věčného života. Tvrdí tak výslovně božský Spasitel, že nikdo nespasí Boha v království nebeském, nebude-li vodou a Duchem sv. znovuzrozen na křtu sv. (Jan 3, 3.)

Proto děkovati máme za dobrotivost boží a lásku, že nám ne pro naše zásluhy, ale ze svého milosrdenství ve svátostní koupeli křtu sv. dal nový život, učinil dítkami božími a dědici nebeského království.

Pamatujme si však dobře, že dle slov apoštolových jsme na křtu sv. stali se dědici věčné blaženosti, avšak jen skrze naději. Křest nám dává sice naději, ale ne jistotu, dává nárok na nebe, ale ne ještě nebe samo, křest je počátkem naší víry, ale není ještě její dokonání. Bez křtu sv. nemůžeme ovšem dojíti věčného života, ale křest sám nás nemůže bez našeho přičinění nebe nám zajistiti. Ne tedy křest sám, nýbrž splnění závazků na křtu sv. slíbených, ne víra, jež na křtu sv. byla vlita, nýbrž skutky víry této, život dle víry mohou nás spasiti.

Židé velice si zakládali na tom, že jsou dítkami Abrahamovými a očekávali spásu jen skrze obřizku. Ale Pán Ježíš jim řekl: »Jste-li dítkami Abraháma, čňte také jeho skutky.« (Jan 8, 39.) A co řekl Kristus židům, to hlásali apoštolé křesťanům. »Co by nám prospělo, máme-li víru, nemáme-li však skutků víry? Může-li nás víra sama spasiti? Nikoli, vždyť i ďábel věří, ale třese se.« (2, 14.) Co jim platná víra, jsou-li na věky zavržení? »Jako tělo bez duše je mrtvé, tak víra mrtva je bez skutků.« —

Drazí křesťané, jméno křesťana nám praví, že věříme v jednoho Boha ve třech osobách nejsv. Trojice. Má-li tato víra být zárukou vyvolení a známkou spásy, musí víra souhlasiti se skutky. Proto častěji máme obnoviti slib křesťní, že se odříkáme ďábla, pýchy jeho a všech skutků jeho. Běda křesťanu, který přestoupením přikázání božích stává se zase dítkem satanovým, dá-li se přemoci jeho pýchou a koná jeho skutky. Běda, zapírá-li svou víru, kterou na křtu sv. přísahal, ruší-li smlouvu křesťní a zpro- nevěruje se Bohu. Není pak mnohem lepším než nekřtěný, stává se restuhodným služebníkem, který znal vůli svého pána, ale neplnil, a proto mnohých ran mělo se mu dostat. »Odejďte zlořeční, nebe není pro vás, neznám vás...« —

2. Druhá podmínka věčné spásy: musíme ve jménu Syna božského doufat. Božský Spasitel pravil jednou: »Bůh poslal Syna svého na svět, ne aby soudil svět, ale svět byl spasen skrze něho.«

Tím oznámil účel svého příchodu na svět, spásu lidstva. Syn boží měl rozhněvaného Otce nebeského jmenem lidí usmířiti a ráj hříchem uzavřený opět otevřít. Proto posílá jej nebeský Otec v podobenství těla hříchu, (Řím. 8, 3) a Syn boží, v němž jest všechna plnost božství, který roven jest svému Otci, snížil sebe, vzal na sebe podobu služebníka, stal se člověkem, poslušným svému Otci až k smrti, a to smrti kříže; jediné proto, aby dlužní úpis našich hříchů zničil a přibil na dřevo kříže. Ba obmyl nás z lásky k nám svou vlastní krví od hříchů našich; za hříchy naše vydal sebe na smrt a vstal z mrtvých k našemu ospravedlnění. Po pravici nebeského Otce prosí za nás, a jest věčnou smírnou obětí za nás a hříchy celého světa.

Takto získal nám nevyvážitelný poklad svých zásluh svým utrpením a smrtí, a tyto jsou jedinou základnou naší naděje v blaženost věčnou. Kristovo ponížení jest naše povýšení, jeho bolesti jsou naší útěchou, jeho utrpení naším vykoupením, jeho rány naším ozdravením, jeho krev naším výkupem, jeho smrt naším životem. Proto sám praví: »Nikdo nepřijde k Otci leč skrze mne.« (Jan 14, 6.) a jinde opět: »Já jsem dvéře (brána), vejde-li kdo skrze mne, spasen bude.« (10. 9.) A hlava apoštolů, sv. Petr, naznačuje totéž slovy: »Není v žádném jiném spasení, leč v Kristu Ježíši; není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom mohli býti spaseni.« (Sk. ap. 4, 12.)

Ačkoli tedy zásluhy Kristovy jsou neocenitelné a nezměrné, mohou nám prospěti toliko naším přičiněním, jestliže si jich přivlastníme. Sv. Augustin proto praví: »Bůh, který tě stvořil bez tebe, nespasí tě bez tebe.« My musíme si zásluhy Kristovy přivlastniti, ku spasení použití. Proto praví také apoštol národům, sv. Pavel: »Doplňuji to, čeho se nedostává z utrpení Kristových, na mém těle.« (Kolos. 1, 24.) Co tím chce říci? čeho se nedostává ještě z utrpení Kristova? Či není cena jeho utrpení nedokončenou? vždyť jediná krůpěj jeho božské krve byla s to smazati všechny hříchy celého světa! Nejmenší bolest Syna božského stačila, aby dítky Adamovy byly vykoupěny. Vždyť sám Syn boží zvolal na kříži: »Dokonáno jest!« A přece sv. Pavel píše: »Čeho se nedostává z utrpení Kristových.« Čeho se nedostává ještě? To jest naše spolupůsobení, použití utrpení Kristova, přivlastnění si jeho zásluh ze strany naší. Zásluhy Kristovy mají se naším působením státi našimi. Kdo se chce státi účastným na ovoci, píše sv. Pavel, musí nejen doufat, ale v té naději také pracovati. (1. Kor. 9, 10.) Naděje sama bez spolupůsobení nemůže přinést žádného ovoce. Právě tak je tomu se zásluhami Kristovými. Nesmíme jen doufat, že zásluhami Kristovými budeme spaseni, ale musíme v té naději se přičiniti, abychom těch zásluh si přivlastnili.

Měděný had na poušti byl obrazem ukřižovaného Spasitele. Byl léčivým prostředkem proti bolestnému uštknutí hada. Vyléčí však jen ty, kteří naň pohlédli a hříchů litovali. Rybník v Jerusalemě hojil všechny nemoci. Ale 38 let nemocný zůstal neuzdraven, poněvadž do té vody nesestoupil. Tak i zásluhy Kristovy pomohou jen tomu, kdo si jich přivlastní, jinak zůstávají bez účinku. Krev Kristova očisťuje od malomocenství dědičného hřichu, ale jen ty, kteří v koupeli křtu sv. se ponořují. Krev Kristova očisťuje od všech osobních hříchů, ale jen ty, kteří jako Magdalena u paty kříže se srdcem lítostivým dají na sebe tuto krev stékat. Krev Kristova a tělo jsou nápojem a pokrmem k životu věčnému, ale jen pro ty, kteří jich hodně užívají. Zásluhy Kristovy mají tedy pro nás cenu, kráčíme-li ve světle, v němž krácel Kristus, ve světle evangelia, v němž Kristus chodil. (I. Jan 1, 6.) Kdo však hřeší, a krev Kristovu nohama šlape nepravostmi, pro toho marně byla prolita, svolává na sebe ortel věčného zavržení.

3. Abychom života věčného dosáhli, musíme ve jmenu Ducha sv. milovati. Tři božské ctnosti: víra, naděje a láska, musí nás provázeti pozemským životem; víra a naděje jsou potřebny, ale největší z nich jest láska. (I. Kor. 13, 13.) Zde nás ospravedlňují víra, naděje a láska; na věčnosti nás učiní blaženými toliko láska. Láska je největší, poněvadž je věčná! Sv. Augustin praví: »víra klade základ k domu božímu, naděje staví budovu a láska dokončuje.«

Duch sv. jest vlastně Bohem lásky, on jest vzájemnou láskou Otce i Syna. »Skrze něho, praví sv. Pavel, vylita jest láska boží v srdcích našich.« (Řím. 5, 5.) Nadarmo věříš, drabý křesťane, ve jmenu Otce, nadarmo doufáš ve jmenu Syna, nemiluješ-li také ve jmenu Ducha sv. — Víra sama o sobě je mrtva, láska ji musí oživit. Naděje sama o sobě nemá základu, láska ji musí podepřít. Víra na věčnosti přestává a mění se v patření na Boha; naděje mizí a mění se v dosažení blaha, jedině láska zůstává po všechny věky. —

Láska jest však nejen nejvzácnější, ale i nejpotřebnější. Kdybychom mluvili všemi jazyky andělů a lidstva, prorokovali budoucí věci, vyzkoušeli všechna tajemství, vynikali všemi vědami, víru měli, že bychom hory přenášeli, tělo své jako mučedníci ohněm dali spáliti, čím bychom byli při tom všem, kdybychom neměli lásky? Sv. Pavel odpovídá: »Kov znějící, zvonek zvučící.« (I. Kor. 13, 1.) Vše to působí povyk a vážnosti u světa, u Boha však je to bez ceny, a co by přispělo k věčné blaženosti, není-li při tom lásky! Láska jest mezi všemi přikázáními Starého a Nového Zákona první a nejstarší, nejdůležitější a nejsvětější, ba souhrn všech přikázání.

Co však jest Boha milovati? Nic jiného než zachovávat boží přikázání. Tak učil již Mojžíš v Starém Zákoně, tak učí Ježíš v Zákoně Novém. »Kdo mne miluje, přikázání má zachovávat... Kdo plní přikázání má, tentě jest, který mne miluje.« A chtěl-li Mojžíš, zákonodárce národa Israelského, krátce vše naznačiti, čeho

Bůh od svého lidu žádá, praví: »Jediné, abys Hospodina, Boha svého, miloval a přikázání jeho zachovával.« (5. M. 10, 12.) A volá za svědky nebesa i zemi, že na plnění a přestupování božských přikázání spočívá pozebnání neb kletba, život nebo smrt. (30, 19.)

A jako nutnou jest ku spáse láska k Bohu, tak jest naprosto nevyhnutelnou i láska k bližnímu. Týž, který dal přikázání: »Milovati budeš Pána Boha svého, to jest první a největší přikázání«, řekl také: »Milovati budeš bližního svého, jako sebe samého; to jest druhé přikázání rovné prvnímu.« Tato dvě přikázání souvisí spolu, jedno bez druhého není možným. »Kdo miluje Boha, praví sv. Jan, musí i bratra svého milovati; to jest rozkaz Páně. Kdo říká, že miluje Boha, a nenávidí bližního, lhát jest.« (1. 4.) Bůh vepsal přikázání na dvě kamenné desky, tři na jednu a sedm ostatních na druhou. Tři týkají se Boha a sedm bližního. Jako pták o dvou křídlech může se vznést do výše, tak křesťan jen na křídlech obojí lásky k Bohu a bližnímu, může býti spasen.

Poznali jsme trojnásobnou spásu křesťana, jež záleží ve jmenu trojjediného Boha; poznali jsme i podmínky, za něž nám Bůh Otec, Syn a Duch sv. věčnou blaženost slibuje; věř ve jmenu Boha Otce, volá tě Bůh Otec, ale věř skrze křest a splnění křestní slibu. Doufej ve jmenu Syna, volá Syn boží; ale doufej pro zásluhy Kristovy a své vlastní spolupůsobení. Miluj ve jmenu Ducha sv. volá Duch sv., ale miluj Boha nadevše a bližního jako sebe sama.

Komu na srdci leží věčná spása, ať se cvičí ve zbožňování tří božských cností, víry, naděje a lásky a celým svým životem miluje ve jmenu Boha Otce, doufá ve jmenu Boha Syna a miluje ve jmenu Ducha sv. — Boha nadevše a bližního jako sebe ... — Tot naše povolání na světě, to je náš potravou a spásou pro celou věčnost,

J. M. Váchal.

Neděle druhá po sv. Duchu.

Láska božského Srdce Páně.

»Srdce Ježíšovo, výhni láskou planoucí,
smiluj se nad námi!« (Litanie.)

Dějiny zjevení božího dokazují, že Pán Bůh, když se lidem zjevoval a vůli svou jim oznamoval, nezdědka užíval ohně, jako viditelného znamení své přítomnosti. — Na hoře Horebu mluvil s Mojžíšem z hořícího keře, na poušti vedl svůj lid v ohnivém oblaku po neznámých cestách, za svitu ohnivých blesků, rachotu hromu a zvuku trub prohlásil mu na hoře Sinai svých deset přikázání, na Eliášovy modlitby spadl oheň s nebe a spálil »obět i dříví i kamení i prst i vodu, kteráž byla ve strouze kolem oltáře.« (3. Král. 18, 38.)

Všecky tyto zjevy ve Starém Zákoně mají svůj hluboký výchovný význam. Oheň — jak i naše zkušenost potvrzuje — pů-

sobí mocně na člověka, a to nejen svou září a teplotou, ale i svým oslňujícím, náhlým zjevem vůbec. Zašlehne-li na obloze prudký blesk, patříme-li na řádění rozpoutaného ohně při velkém požáru, tu až se nám srdce v těle chví a zastavuje, hrůza se nás zmocňuje, makavě poznáváme svou nepatrnost a nedostatečnost a kořiti se musíme před Pánem všehomíra, jehož dílem a nástrojem jsou též všechny živly; neboť — jak dří žalmista Páně — »oheň, krupobití, sníh i led a vítr bouřlivý vykonávají rozkaz Jeho!« (Ž. 148, 8) Užívaje ohně, jako úkazu provázejícího jeho nadpřirozená zjevení, chtěl zajisté nejvyšší moudrý Hospodin lidu israel-skému připomenouti názorně svou všemohoucnost, aby »tento lid tvrdě šije« (2. Mojš. 32, 9) tím snáze na úzdě udržel a před zpronevěrou zastrašil, aby v něm, nestačilo-li zlaté pouto lásky, mohutný řetěz bázně před Všemohoucím blahodárně působil, dle slov žalmistových: »Zbodni bázní svou tělo mé, neboť zákonů tvých jsem se obával!« (Ž. 118, 120.)

Jiný ráz, jinou povahu má výchovná činnost boží v Zákoně Novém. Také zde zjevil se Bůh v ohni, když na den letnic Duch svatý sestoupil na apoštoly v podobě ohnivých jazyků, a sám velekněz Nového Zákona Kristus Ježíš naznačuje cíl svého vykupitelského díla: »Oheň na zem pustit jsem přišel, a co chci jiného, než aby se vznítily!« (Luk. 12, 49.)

Než, draží v Kristu, oheň novozákonní nehřmí již božskou všemohoucnost, nýbrž dýše Jeho nesmírnou lásku; neboť Bůh jest láska — dle učení sv. Jana (Jan 4, 16) — »a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm.« Toť myšlenka, vyjadřující nejlépe celkovou povahu novozákonní říše Kristovy. Jaký tu div, že Spasitel ukázal zbožné hlasatelce úcty k Svému božskému Srdci, sv. Marii Markétě Alacoque, toto své srdce, jak z něho vytryskaly mocné plameny nejvřelejší lásky k lidem? Jaký div, že sv. církev vzývá Srdce Páně nadšeným výkřikem: »Srdce . . .« (text)? — Dnes, v den úctě Srdce Ježíšova zvláště zasvěcený, uctěme výheň lásky neskonale, Jeho božské Srdce, zbožným rozjímáním nevystihlé lásky k nám, nehodným hříšníkům! „Srdce Ježíšovo . . .« (text).

* * *

1. Úcta Srdce Páně, ačkoliv se teprv po roce 1675 přičiněním sv. Markéty Alacoque v církvi katolické začala šířiti, má svůj pevný základ v jedné z hlavních pravd naší svaté víry, v křesťanském učení o vtělení Syna božího. Jest článkem víry, že v Kristu Pánu jsou dvě přirozenosti, božská a lidská, nerozlučně spojeny v jedné a téže osobě, totiž v druhé božské osobě. Proto jako celá lidská přirozenost Páně, tak i jednotlivé její součástky musí nám býti předmětem nejhlubší úcty, a to úcty, kterou je povinen každý tvor vzdávati nejvyšší bytosti, samému Bohu. Právem tedy klaníme se božskému tělu a božské krvi Pána Ježíše, a týmž právem koříme se také i jeho nejsvětějšímu Srdci. Ano, právě Srdce Páně, kteréž si představujeme jako střed a pramen všech

jeho citů a nevýslovně dokonalých ctností, zve nás k své úctě hlasem zvláště dojemným.

Sv. Markétě ukázal Spasitel své srdce, plameny lásky sálající, a pravil: »Viz toto srdce, které tolik lidí milovalo, které ničeho nešetřilo, ano se ztrávil, jen aby ukázalo jim svou lásku!«

2. Právě proto, že Srdce Pána Ježíše bylo tak úzce a nerozlučně spojeno v Jeho božské osobě s božskou přirozeností, nemůžeme si, nejmilejší, ani přibližně představit nesmírnou dokonalost všech jeho ctností a zvláště jeho lásky k nám. Svaté a nevinné bylo srdce Panny Marie — Srdce Páně byla však svatost sama! Čisté bylo srdce sv. Aloise — Srdce Páně byla čistota sama! Pokorné bylo srdce sv. Františka Serafinského — Srdce Ježíšovo byla pokora sama! Horlivé pro čest a slávu boží bylo srdce sv. Iguáče z Loyoly — Srdce Páně byla horlivost sama! Útrpné a plno lásky k bližnímu bylo srdce sv. Jana z Boha, zakladatele řádu Milosrdných bratří — Srdce Ježíšovo byla útrpnost a láska sama! Proto voláme k němu: »Srdce . . .« (text). Nazýváme je výhní lásky na rozdíl od těch všech jiných srdcí svatých a spravedlivých, které sice také láskou planou, ale láska ta zůstává přec jen slabým odleskem a obrazem nesmírné lásky nejsv. Srdce Páně.

3. Ó, kdož by mohl úplně prozkoumati a spravedlivě oceniti tuto božskou výheň lásky nejčistší a nejsvětější? Není vlastnosti, kterou si na vznešené a Bohu milé lásce jen pomyslit můžeme, jež by nebyla v nejvyšší míře zastoupena v Srdci Páně! Jeho láska jest nejvýš něžná, takže obětovala za nás, kteří jsme jejím nehodným předmětem, i poslední krůpěj své krve. »Pro nás žilo, pro nás bilo!« — tak zpíváme v oblíbené své písni. Jest to láska upřímná — nezná klamu a šalby; jest to láska vroucí, vždyť Pán Ježíš »přišel oheň pustit na zemi a nechce nic jiného, než aby tento oheň Jeho lásky se vznítil!« (loc. cit.) Jest to láska štědrá, nezná jiného cíle, než naše štěstí v životě pozemském i na věčnosti. Srdce Páně plane láskou nezištnou, nehledá svého prospěchu, miluje a hledá i ztracené ovečky a raduje se z jejich nalezení. Jeho láska jest nade vše účinná, jeví se ne planými slovy a sliby, nýbrž ustavičnou a radostnou pomocí. Jest vznešená a hrdinná, nelekajíc se překážek, obětuje sama sebe, aby nás zachránil; neb »větší lásky nemá nikdo nad tu, aby kdo položil život svůj za své přátele« (Jan 15, 13) — ano láska Srdce Ježíšova převyšuje i tuto obětavost, neb dává život i za hříšníky, své nepřátele! Láska Srdce Páně jest stálá a vytrvalá, miluje nás po celý pozemský život, ano ani hrozná jeho smrt nehasila vznešený plamen té lásky, neb jak praví sv. evangelista: »Když miloval své, kteří byli ve světě, až do konce miloval!« (Jan 13, 1.) A tak, draží v Kristu, všechny ušlechtilé vlastnosti lásky nacházíme v nejdokonalejším stupni soustředěny v božském Srdci Páně. Zdaž nemusíme tu zvolati se sv. Pavlem: »Láska Kristova převyšuje všelikou vědomost!« (Ef. 3, 19) neboť »zamiloval si mne — přišel

týž sv. apoštol — a vydal sebe samého za mne!« (Gal. 2, 20.)
Ó, Srdce . . .« (text).

4. Plameny lásky z božského Srdce tryskající jsou nám zároveň důtklivou pobídkou, abychom i my svá chladná srdce konečně rozehráli k čistě a vřelě lásce. Kéž bychom následovali ve vzbuzení této královny všech ctností příkladu tolika světců a světic božích! Sv. Filip Neri, zvaný apoštolem Říma, byl naplněn tak horoucí láskou k Bohu i k lidem, že srdce jeho ji nemohlo ani obsáhnouti. Když city lásky k Bohu v něm při nábožném rozjímání a hlavně při obětování mše svaté víc a více se rozmáhaly, tu se až obával, že by jeho hrudť tolik záru a tak mocných dojmů nesnesla, a volal k nebesům: »Dost již, ó Pane, dost již!« A hle, po smrti ukázalo se skutečně, že dvě jeho žebra byla zlomena a hrudník že byl nad jeho srdcem přes celou píď vypouklý. Tak mocným žářem lásky plálo jeho zbožné srdce! Podobným divem lásky byl sv. Pavel z Kříže, vroucí ctitel a horlivý apoštol lásky k umučení Páně. Oheň lásky srdce jeho naplňující byl tak vřelý, že spodní šat na jeho srdci býval téměř spálen a žebra poblíž srdce mocně se vzedmula. Ejhle, srdce lidská, jež se snažila následovati Srdce Páně, tento nejvyšší vzor dokonalé lásky!

Učme se od těchto a mnohých ještě jiných světců! Všichni jsme na křtů sv. obdrželi do vínku drahý poklad, nejvznešenější ze tří božských ctností, totiž lásky. Bohužel, naší vinou pohasl tento svatý oheň v našem nitru, byl snad i udusen žářem smyslnosti, nečistým ohněm tělesných žádostí a tužeb. Než Pán Bůh, nejvyšší dobrotivý a shovívavý, vrací nám nebeskou jiskru lásky, kdykoli řádným přijetím svátosti pokání se s Ním smiřujeme a andělským chlebem nejsv. svátosti oltářní se posilujeme. Aj, draží křesťané, nezanedbávejme nikdy více svatý plamen lásky ve svých srdcích! Žijme ho pečlivě, opatrujme ho tak, jako v pohanském Římě kněžky bohyně Vesny, ochránitelky rodin a domácností, dnem i nocí udržovaly v jejím chrámě posvátný oheň. Pohled na obraz božského Srdce Páně nechť nás vždy upomene na tuto tak důležitou povinnost, a dnes, v den jemu zasvěcený, nechť z našich srdcí vychází vřelá modlitba: »Srdce . . .« (text). »Sladké Srdce mého Ježíše, dej, ať Tě miluji vždycky více!« Amen.

Leon. Rendl.

Neděle třetí po sv. Duchu.

Velekněžská působnost nejsv. Srdce Ježíšova.

»Radujte se se mnou, neboť jsem našel ovci, která se byla ztratila.«

(Luk. 15, 6.)

Slyšeli jste právě zlatá slova božského Spasitele, s jakou něžností a láskou hledá ztracené ovečky a povzbuzuje všechny, aby se s ním radovali, když ovečku našel. Minulého pátku vzpomínali

jsme radostné události, kdy se zjevil božský pastýř duší lidských světici Markétě Marii Alaccque, ukazoval na své ohněm plápolající, probodené a korunou ověncené Srdce a bolestně zvolal: »Ejhle, to je Srdce, jež lidi tak něžně milovalo a vše učinilo, aby je o své lásce přesvědčilo, jež se za hříšné pokolení lidské obětovalo. A přece dostává se mu tolika nevděku, jedni bez úcty a pohnutí chovají se ku svátosti lásky na oltáři, jiní svou chladností a lhostejností urážejí. Přeji si, aby pátek po oktávě slavnosti Božího Těla byl mému nejsv. Srdci zasvěcen, aby bylo sv. přijímáním a slavným odprošením všech urážek počteno a velebná svátost k veřejnému uctění na oltářích vystavena.«

Od té doby na žádost a prosby věřících křestanů byla slavnost ku počtu nejsv. Srdce Páně zavedena a později celý měsíc červen božskému Srdci Páně zasvěcen.

Pobožnost k nejsv. Srdci Páně jest nejvyšší rozumnou a spasitelnou, jejíž účelem jest stále více rozohňovati lásku srdcí lidských k Ježíši, Spasiteli lidstva, nejněžnějšímu Pastýři duší našich, a ustavičně podávati nejsv. Srdci Páně náhradu za nesčetné urážky, jichž se mu od lidí svedených a ubohých dostává. Promluvíme dnes ku povzbuzení vás všech o velekněžské působnosti nejsvět. Srdce Ježíšova, že jest obětním oltářem, na němž byla nekonečně dokonalá smírná oběť za hříchy světa přinesena, a jak se máme za to odvděčiti.

1. Srdce jest to, jež miluje a trpí. Každá ctnost a každá nepravost vychází ze srdce. Srdce jest tak důležitou podstatnou částí přirozenosti lidské, že Bůh ho výslovně od člověka žádá, an praví: »Synu, dej mi srdce své.« (Přisl. 23, 26.)

Poněvadž srdce jest pohnutkou všeho dobra, ale i pramenem všeho zla, musí i srdce snášeti tresty za hříchy, jichž jest původem a nástrojem. Ježíš Kristus, nejvyšší kněz pokolení lidského, zastupuje celé lidstvo, a poněvadž chtěl zaplatiti dluh všech, muselo i jeho Srdce přetrpěti trest, kterého jsme my zasloužili. Jeho nejsvětější Srdce bylo obětním oltářem, na němž nekonečně dokonalá oběť smírná za hříchy světa byla přinesena.

a) Spravedlnost božská žádala za hříchy lidstva nekonečně dokonalé dostiučinění.

My všichni jsme lidé ve hříchu. »Jako skrze jednoho člověka hřích přišel na svět a skrze hřích smrt, tak smrt přešla na všechny lidi, poněvadž jsme všichni v Adamovi zhřešili.« (Řím 5, 12.)

Lidé však po pádu z vlastních sil nemohli za hřích dáti úplnou náhradu, poněvadž vina hříchu byla nekonečně veliká, neboť Bůh hřichem uražený jest nekonečně veliký a ve své spravedlnosti musel žádati nekonečně velkého dostiučinění. Žádný však tvor nemohl takového podati, ani nejšlechternější lidé ani nejčistší andělé. Věčného může jen věčný usmířiti.

Obnovení hřichem znetvořeného člověka mohlo se státi jenom mocí božskou. Proto už Job, zbožný trpitel, bolestně vzdychal: »Kdo může učiniti čistého z nečistého semene počatého? Zdalíž ne ty, Hospodine, kterýž sám jsi?« (14, 4.)

Ztracená posvěcující milost prvních lidí byla dobrovolným darem božím. Proto mohla býti jen pro veliké zásluby Vykupitele od Boha opět přivlastněna. Aby člověk opět stál v pravdě a v ní žil, musel býti z bludu vyveden a pravda musela mu býti opět zjevena; musel býti schopným učiněn milostí boží, aby tu pravdu pochopil a jí se zachytil. Neboť, jak sv. Pavel tvrdí, »my nejsme dostateční sami ze sebe něco mysliti, ale dostatečnost naše z Boha jest.« (I. Kor. 3, 5.)

A co se týká zevních a tělesných následků hříchu, mohl jedině Bůh kletbu nad tvorstvem pronesenou zaměnit v požehnání, jen Bůh může ducha opět učiniti silným, pokušení ďábla a těla přemoci, jen Bůh může původní soulad mezi tělem a duší uspořádati, jen Bůh může znovu smrtelné v nesmrtelné proměnit. Kdyby božská moudrost nebyla našla prostředku, usmířiti spravedlnost, byli bychom na věky propadli zavržení. Kde jest však srdce plné všemocné lásky a slitování, jež by bylo schopno dáti božské spravedlnosti nekonečně dokonalého dostiučinění? Kde se nalezne to srdce, není-li ho ani ve světě lidstva ani ve světě andělů? Proto úpěnlivě volali dobří lidé starozákonní po Vykupiteli, pomocníku z nebe: »Rosu dejte nebesa s hůry a oblakové vypršte Spravedlivého.« Přiřď podivuhodný, nevstihlý poklade lásky nejvyššího Srdce, vlej do uvadlých a stísněných srdcí našich nový život, novou sílu, abychom hříchu zbaveni zase ve svatosti Bohu sloužili.

b) Syn boží na oltáři svého nejsv. Srdce se za nás obětoval.

Hned po pádu prvních lidí slíbil Bůh lidem Vykupitele. Po dlouhém očekávání přišel tento v osobě jednorozeného Syna božího. Vzal na sebe lidskou přirozenost, aby jako Bůh nekonečně veliké dostiučinění napravil, a jako člověk místo nás toto dostiučinění spravedlnosti boží podal.

Jakmile požehnaná mezi ženami, milosti plná Panna Maria, podrobila se vůli boží a vyřkla: »Aj, já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého,« stalo se Slovo tělem, záchrana naše zaručena. »Syn boží tařka sebe samého zmařil, přijav podobu služebníka, ku podobenství lidí učiněn, ponížil sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.« (Filip. 2, 7.) Sebe ponížil až k nejpotupnější smrti kříže, aby lidstvo pýchou zmámené a ztracené zase k Bohu přivedl.

Vtělením Syna božího objevilo se na světě ono toužebně žádané Srdce, sídlo nekonečné lásky k nám lidem, a schránka přehojných a nejvýzračnějších milostí, podivuhodný oltář, na němž se měla přiněsti smírná obět za hříchy světa. Toto zástupné dílo dostiučinění za lidstvo konalo se po narození Kristově v celém jeho životě, působení, utrpení a ukončeno broznou smrtí kříže.

»Ježíš Kristus, jsa bohatý, učiněn jest pro nás chudým, abyste vy chudobou jeho zbohatli« (2. Kor. 8, 9), volá sv. apoštol Pavel. »Přemohl smrt, aby nám život zjednal.« (2. Tim. 1, 10.)

V pravdě velekněz nevýslovně veliké moci a důstojnosti! »Takového zajisté potřebí nám bylo mítí nejvyššího kněze,« volá

sv. Pavel, »svatého, nevinného, neposkrvněného, odděleného od hříšníků, který jest vyšší nad nebesa, který nepotřebuje na každý den jako kněží nejprv za své hříchy obět konati, a pak za hříchy lidu, nebo to učinil jednou, sebe samého obětovav.« (Žid. 7, 26.)

Kdo by tu mohl dosti pochopiti a vylíčiti dobrotivost Srdce tohoto velekněze? Nedovede toho žádný člověk. Jen možno tvrditi: »Kdo ještě tohoto nejsvětějšího a velekněžského Srdce Ježíšova nechce uctívati a vděčným býti za jeho lásku nevýslovnou, kdo toho Srdce, jež na záchranu duší přineslo obět nejtěžší, nemiluje, takového člověka srdce je ztraceno, bez citu a beze vši náklonnosti ku věcem božským, a jedině zázrakem milosti boží může býti vyburcováno a zachráněno.

2. Kristus umřel jakožto obět lásky. Nejsvětější jeho Srdce zasvětilo pro nás všechna svá hnutí a pocity a vykrvácelo pro naše spasení až do poslední krůpěje. Abychom jeho nekonečnou lásku a ohromný nevďek mnohých lidí řádně poznati mohli, nechal si po své smrti ještě své Srdce probodnouti. Srdce Ježíšovo pokračuje stále ve smírné oběti za hříchy lidstva v nejsvět. svátosti oltářní. Stále ještě prýští ze Srdce Ježíšova nová krev a životní síla do srdcí katolického křesťanstva. A čeho žádá od nás velekněžské Srdce Ježíšovo za všechnu tu lásku?

a) Především upřímné, srdečné vzájemné lásky, jež se ukazuje, hlavně v útku před hříchem.

Když Spasitel náš skončil na kříži, probodl ještě vojín bok Kristův kopím a ze srdce vyšla poslední krev a voda.

Vše, co na světě bylo nejohrovnějšího a nejbolestnějšího, musel Kristus za nás vytrpěti. A když dotrpěl, ještě se mu dostalo té krutosti. Bůh to dopustil, abychom my ještě více prohlédli a lásku Kristovu pochopili. Vždyť až dosud mnozí, kteří převzácnou krví Kristovou, krví Beránka bez poskvrny, jsou vykoupeni, prorážejí nejsvětější Srdce Ježíšovo kopím ohavných hříchů! Každý hřích křesťana jest novým hrotem, který se vráží do božského Srdce Ježíšova. Nikoli prorážeti Srdce Páně, ale hříchu odumírati, hřích za největší urážku boží považovati, hříchu jako největší ohavnosti se lekati, to jest naší křesťanskou povinností. A abychom toho dosáhli, volá nás božský Spasitel ke svatostánku na oltáři, z přijímání nejsvětějšího Těla Páně dosáhneme nejbezpečnější k tomu posily.

Kdo miluje Ježíše, nemůže hřešiti. A dokonalé lásky nalazáme jedině pohledem na kříž, úvahou o nesmírné lásce boží k nám a posilou ze svatostánku, spojením svého srdce s nejlepším a nejsvětějším Srdcem Ježíšovým!

b) Za druhé žádá od nás velekněžské Srdce Ježíšovo, abychom všechna utrpení na světě z lásky k Bohu trpělivě snášeli. Srdce Ježíšovo proto také tolik trpělo, aby nám dalo příklad, jak máme bohumile žíti, trpěti a umírati. Jako Kristus, tak každý křesťan má býti obětí, my sami máme si dobrovolné oběti ukládati. Donucených obětí jest na světě mnoho, dobrovolných však poskrovnu. Všichni lidé musejí trpěti, i ti, jež štěstím oplývají. Jako na čisté,

modré obloze často objeví se mraky, kteří ji zakalují, jako po jasných dnech přicházejí dny mlhavé a drsné i prudké bouře, tak i v životě lidském po dnech radosti přicházejí mračna soužení, bouře úzkosti, chvíle hořkosti. A utrpení všechna mají býti pro nás spásanými, užitku plnými.

Proto z lásky k Bohu máme býti trpělivými a nikdy malomyslnými. Mnozí křesťané kříže svého nemilují, a proto z něho žádného zisku nemají. A přece, kdo pohrdá utrpením, pohrdá svou vlastní spásou. Utrpení jest jen pro toho neštěstím, kdo Ježíše dostatečně nemiluje. Kdo Ježíše nemiluje, nechce ničeho trpěti, chudobu a strádání snášeti, nechce tělo duši podrobiti, nechce dáti křesťanskou statečnost na jevo, nechce z lásky ke Kristu obět přinést, bezpráví trpělivě a důstojně snášeti. A přece jen dobrovolnou obět naši přijímá Bůh ochotně, jen na takové má zalíbení. Chce naše srdce, chce naši lásku, chce naši trpělivost v utrpení. Co nemá vůně lásky a trpělivosti, na tom nemá Bůh zalíbení.

Kdybychom byli v největším utrpení, od celého světa opuštěni; pohledme na nevinně zraněné, nevděkem zhroutené, trnovou korunou stísněné Srdce Ježíšovo, nedobytný hrad a útočiště nejbezpečnější pro každého jednotlivce — pro všechny stísněné celého světa! Můžete při pohledu na toto nejlaskavější Srdce a přece tak zmučené ještě naříkati a malomyslněti?

Nezapomínejte, že máte tělo své jen k tomu, abyste ho Bohu obětovali, že máte jen jediného srdce, abyste ho Bohu zasvětili; že máte svého zdraví, síly, své dovednosti, svých vloh, slušného zevnějšku, znalosti a vědomosti, čas a život jen k tomu, abyste to vše rádi a zcela, celou bytostí svou věnovali Pánu Bohu za obět. »Vždyť žádný z nás,« volá sv. Pavel, »není sobě živ, a žádný sobě neumírá; nebo buď že jsme živi, Pánu jsme živi; buď že umíráme, Pánu umíráme.« (Řím. 14, 7.)

Jak jásal apoštolé, že mohou pro Krista také trpěti, když poznali, co pro naši spásu sám trpěl; jak se radovali, že mohou pro Krista život obětovati! A za apoštoly šly miliony mučedníků a vyznavačů, světců křesťanských! Z lásky ke Kristu a vlastní spásce obětovali život obětavé lásce k bližnímu, jen aby duše jejich zachránili pro věčnost! Tisíce missionářů ubírá se dosud mezi pohanské národy, aby tam kázali o nevýslovné lásce boží k nám a povzbudili ku vzájemné lásce všech k Bohu a nejsvět. Srdci božskému.

Slavný generál francouzský de Sonis měl ve svém příbytku obraz božského Srdce Páně; dnem i nocí hořelo světlo před ním. Láska k božskému Srdci Páně provázela ho na všech nebezpečných cestách života až ke hrobu. Garcia Moreno, president republiky Ecuadorské v jižní Americe, ozdobil svůj dům, vládní palác, obrazem božského Srdce Páně a v úctě k němu také mučednickou smrt podstoupil. Tisíce rodin ve Francii a v celém katolickém světě zasvěcuje se nejsv. Srdci Páně.

Uctívejme denně božské Srdce Páně, čerpejme z něho neohroženou zmužilost k boji proti hříchu, v souženích hledejme útočiště v nejsvět. Srdci Páně, jež přemohlo svět a nás také neopustí. V něm hledejme všecku důvěru, zasvěťme se mu jednotlivě a všechny své drahé, jež milujeme, doporučme do ochrany jeho i ty, kteří se mu odcizili a hříchy hrubě urážejí. Peklo stále více doráží a odhání věřící stádce Kristova, a útoků bude přibývati až do skonání světa, jak sám božský Spasitel předpověděl, aby věrní se osvědčili a věčné blaženosti byli hodni.

Často za dne zhlížejme ke kříži a svatostánku na oltáři a volejme: Nejsvětější Srdce Ježíšovo, dejž, abych se stále více tobě podobal, abych tě denně více a více miloval. Amen.

V. M. Váchal.

Neděle čtvrtá po sv. Duchu.

Marná práce.

»Celou noc jsme pracovali a nic jsme nechtyli.« (Luk. 5, 5.)

Zajisté zarmucující jest pro rolníka, když celý rok pilně pracoval v důvěře v požehnané žně, a vidí, jak krupobití všechny naděje jeho zničilo, když řemeslník nedostane nic za práci, kterou v potu tváře po týdny konal. Tak zarmoucení byli asi také učedníci Páně, když volali: »Celou noc jsme pracovali a nic jsme nechtyli.« Cítíme jaksi zármutek s Petrem, když tato slova promluvil. Než není jen marnou práce v časných záležitostech, ještě častěji je marná práce lidí, když se jedná o zájmy duše lidské. Kolik lidí musilo na konci dne, na konci týdnů, měsíců, let, ano na konci života doznati: »Celý život jsme pracovali a pro věčnost jsme nic nezískali.« Pracovali, ale marně. Proto je důležitá otázka, kterou se chceme dnes zabývati: Kdy jest práce lidská marnou?

1.

Marná jest práce člověka, když ji koná ve stavu těžkého hříchu, tu pracuje v noci hříchu. Hříšný stav připodobňuje Písmo svaté častěji k noci. »Noc pominula, den pak se přiblížil, odvrzmež tedy skutky temnosti a oblecme se v oděň světla.« (Řím. 13, 12 cf. Eph. 5, 8.) I když je zde v první řadě řeč o protivě mezi temným pohanstvím a světlem křesťanstvím, přece také panuje v duši hříšnickové temná noc, poněvadž záře posvěcující milosti, oheň božské lásky v ní se ztratil a namnoze i světlo víry dalším hříšným životem se zatemňuje, ano leckdy i úplně zachází. Jako pak člověk v temně nevidí, co se kolem něho děje, tak i Bůh nedívá se na práce v noci hříchu konané, nikoli jakoby je viděti nemohl — neboť temnota a noc jsou mu jasny jako den (Zalm. 138, 12), nýbrž proto, že se na ně milostivým okem dívati nechce.

Kdo také může dostatečně vylíčit škodu, kterou v noci hříchů všechny, také dobré skutky a práce marnými jsou a věčné odměny nezaslужují? »Celou noc jsme pracovali a nic nechytily« — budou, bohužel však pozdě, mluvíti hříšníci s rybáři v dnešním sv. evangeliu; i naše všechny dobré skutky, které jsme před hříchem a ve stavu posvěcující milosti konali, jako voda skrze síť se ztratily, jsou pro nás marny.

1. Marny jsou všechny dobré skutky konané před hříchem. Bohoslovci rozdělují dobré skutky hříšníka na dva druhy. První jmenují zabitě skutky, životní síly zbažené skutky; jsou to skutky, které vykonal ještě před hříchem a které byly z počátku živé, plodné skutky, poněvadž měly život posvěcující milosti, ale později těžkým hříchem život ztratily, jaksi ubity byly. Jiné skutky jmenují se mrtvé skutky; to jsou skutky, které člověk koná ve stavu těžkého hříchů, a které nikdy živý nebyly, poněvadž je konal bez života posvěcující milosti. Prvními, před hříchem vykonanými dobrými skutky získáváme nebe, ale tato zásluha a zisk ztrácí později těžkým hříchem svou sílu, poněvadž hřích těžký činí člověka nebe nehodným. Když však pokáním opět milosti posvěcující nabýváme, oživují opět skutky tyto.

Že dobré skutky, které ve stavu posvěcující milosti vykonal, odumírají, cenu pro nebe ztrácejí, když později člověk do těžkého hříchů upadl, prohlásil Bůh již skrze proroka Ezechiela (18, 24): »Pakli by se odvrátil spravedlivý od spravedlnosti své a činil by nepravost podle všech ohavností, které má obyčej činiti bezbožný, zdaliž živ bude? Na žádné spravedlnosti jeho, kteréž byl činil, nebude pamatováno: pro přestoupení, jehož se dopouštěl, a pro hřích svůj, kterýž páchal, pro ty umře.« To také úplně chápeme. Co pomůže, když osení se hezky zelenalo a k nejlepším nadějím opravňovalo, potom však krupobitím zničeno bylo? Abychom však ztrátu dřívějších dobrých skutků lépe pochopili, třeba, abychom nejprve poznali cenu těchto skutků. Abychom tuto cenu lépe poznali, pohlédneme krátce na to, co svět nade všechno cení a vychvaluje.

Ptejme se velevážených osob, zdali vysoko cení šlechtné skutky svých předků, jejich zásluhy o stát, o veřejné blaho, jejich velikou vážnost u panujících osob, jejich dary, řády, erby, zkrátka vše, co po nich zůstalo. Co nám odpoví? Jsou to naše největší dary, které máme, které za nic na světě nedáme, neboť sláva našich předků přechází také na nás. Proto chováme památku na jejich skutky pečlivě v srdci svém. Schováváme všechny listiny, které nám o nich zprávu podávají; stavíme jejich podobizny v našich sálech, ukazujeme je cizincům, zvláště dětem, abychom je k podobným skutkům nadchli. Porovnejme nyní tyto hrdinské skutky a zásluhy s dobrými skutky a cenou jejich. Podíváte se snad, když uslyšíte, že jediný, ve stavu posvěcující milosti nábožně pronesený »Otčenáš« může mít větší cenu než všechny tyto skutky statečnosti, státní chytrosti všech hrdinů celého světa. A přece tomu tak a proč? Všechny ve stavu posvěcující milosti

boží vykonané dobré skutky obmývaj se takofka v krvi našeho Spasitele a nabývají tím nekonečné ceny, která položená na závaží nám věčnou blaženost vyváží. Každý ví, že v malém jádru jest již celý strom s listy, květy a plody obsažen. Právě tak jest v každém dobrém skutku dle působnosti věčná blaženost obsažena. Tak také pohlížel učený Suarez na dobré skutky a častěji říkával, že by všechny své učené a všeobecně vážené spisy a vědomosti dal za jediný, s pravou zbožností pronesený »Zdravas«. Když ztráta jediného Zdrávasu takovou škodu udělá, jak ohromná jest potom ztráta všech dřívějších dobrých skutků? Hřích, těžký hřích jest krupobití, které všechno ovoce dobrých skutků na jednu ničí; hřích, těžký hřích jest loupežník, který olupuje duši o poklad všech modliteb, almužen, postů, zkrátka o všechno, nač člověk spoléhal, co mu mělo zajistiti věčnou blaženost. Ach, a přece tak málo lidí střeže se tohoto loupežníka, ano mnozí jej vyhledávají, zvou ho k sobě a poskytují mu ochranu a příbytek. Jací pošetilci jsou to!

2. Když pak hřích v člověku příbytek si připravil a se ubytoval, co může užitečného pro věčnou spásu učiniti? Ať pracuje sebe víc, dokud pracuje v noci hřichu, nemůže ničeho získati. Hřích těžký nejen olupuje nás o všechny dobré skutky dřívější, nýbrž také všechny další skutky činí marnými. Zcela rozhodně o tom mluví sv. Pavel (I. Kor. 13, 3. d.): »Kdybych rozdál na pokrmu chudých celý statek svůj a kdybych vydal tělo své tak, že bych hořel, a neměl bych lásky (a tím milosti boží), nic mi neprospívá.« Tak by všechny naše modlitby, almužny, posty, utrpení byly noční prací, nic by nám neprospěly. Kdo jest v těžkém hřichu, jest nepřítel boží. Bůh však svých nepřátel neodměňuje nebem.

Antiochus volal v noci hřichu k Bohu o milosrdenství, ale nebyl vyslyšen. Mnozí trpí ve stavu hříšném mnoho na duši i na těle a to s velikou trpělivostí. Varují se zahálky, konají horlivě své povinnosti, dávají mnohé almužny: samé to skutky, kterými by si mohli zasloužiti větší oslavy v nebi. Co však jimi získává v noci hřichu? Snad časnou odměnu, odvrácení nehod od domu, časný blahobyt, ale do zlaté knihy věčnosti se tyto skutky nezapisují, v nebi nemohou odměnu očekávati. Jako ratolest, když je od révy uříznutá, nemůže přinést ovoce, tak všechna tvá práce nemůže přinést ovoce, je neplodná a marná, když jsi odříznut od živé révy Ježíše Krista. A jako Bůh na obět Kainovu nepohleděl milostivým okem, tak i od tvých skutků se odvrátí, máš-li jako Kain srdce hříchem poskvrněné a jestliže jsi pro Boha a Pána svého odumřel.

Dobré skutky hříšnickovy jsou mrtvé skutky, poněvadž jsou vykonány bez života posvěcující milosti. David to praví v 14. (4.) žalmu: »V nivce přiveden jest před očima jeho (Boha) bezbožník.« V očích světa můžete míti velké prostředky a bohatství, ale co vám prospěje skříň zlata, ptá se sv. Jeroným, jestliže jest ruka prázdná dobrých skutků, poněvadž je hřích odňal?

Poslyšte také, co praví sv. Jan Zlatoústý o hříšnících: »Mějte si třeba 10.000 říší pod svými nohama a koruny na svých hlavách, přece jste opovržení a politování hodnější, než nevolník řetězy spoutaný. Hřích vás oloupil o šlechtictví dítek božích, každého práva na nebe, všeho ovoce utrpení Páně a každého užitku vašich, samých o sobě dobrých skutků.«

Ale kdo uváží tak velikou ztrátu, která se denně, ano každou hodinu děje? Kdo jí lituje? Kdo hledí ji překaziti a užívá k tomu vhodných prostředků?

Papež Mikuláš zemřel náhlou smrtí, když dostal zprávu, že Cařihrad padl do rukou Turkův. Urban III. ztratil vědomí čta listy o ztrátě města Jerusalema. Když již ztráta města nebo země stačila oloupiti tak vznešené hlavy o život a vědomí, jakou hrůzu má vzbuditi v nás úvaha, že hřích nás olupuje o více než kdyby celý svět byl spustošil? Ale co mluvím o tak důležité ztrátě, jako byla ztráta Cařihradu a Jerusalema? Když vám padne pěkný kůň nebo roztůně se kus hovězího dobytka, když krupobití vaše plodiny zničí, když požár dům vám utratí, tu byste si vlasy z hlavy trhali, tu nářek nechce vzíti konce. Když však smrtelným hříchem všechny poklady duše a statky věčné ztrácíte, nestaráte se o to. Hřích jest jediný zloděj, který smí krásti ve všem pokoji a svobodě. Místo abys tohoto zloděje odsoudil a řádně potrestal, vodíš ho jako nerozlučného soudruha všude s sebou. Nalezá se při jídle a pití nestřídmostí, při všech společnostech a zábavách pomluvami a nactiutrhaním, při zapovězených návštěvách necudností, ano i v kostele marnivostí a neuctivostí. Všude musí býti hřích přítomen jako nejpříjemnější koření každé zábavy a rozkoše.

Jak politování jest hoden hříšníků! Uvaž, co praví sv. Augustin při výkladu 123. žalmu: »Nyní myslíš jen na to, co se ti na hřichu líbí, nikoli na škodu duše. Přijde jednou hodina smrti, a tu teprve seznáš škodu tak mnohých neplodných, neúrodných let, jichž zlé skutky ti mnoho škodí a jichž dobré skutky ti nic neprospějí.« Můžeš potom s odpadlým králem anglickým Jindřichem VIII. volati: »Přátelé, všechno jsme ztratili, nebe a zemi, časný a věčný život, ano i skutky, které samy sebou dobré a chvalitebné byly, vše je ztraceno.« Veškerou práci v noci hřichu nic jsme nepopadli.

Proto chci dnes vážné slovo pronésti jak ke zbožným a spravedlivým, tak i ke hříšníkům. Neboť zajisté je mezi námi mnoho spravedlivých, kteří si již veliké poklady pro nebe nashromáždili. Nechat vždy pomýšlejí na to, že na ně všude číhá chytrý zloděj. Zloději mají na mušce více bohaté než chudé domy. Následujte proto sv. Františka Sales., který v pokušeních říkával: »Chvála Bohu, nashromáždil jsem si něco dobrých skutků, stálo mne to mnoho námahy; nechci je tímto hříchem ztratiti.« Tak také ty nechť drahocenný kapitál, který jsi si nashromáždil, ztratiti. — A ztratil bys jej jediným těžkým hříchem. Těch pak, kteří skutečně v těžkém hřichu žijí, táži se, nemají-li příčiny ihned tohoto hřichu se zbaviti, aby nebyly jejich skutky marné? Odkládáte

sv. zpověď z měsíce na měsíc, a to ku své velké škodě a ztrátě. V noci svého hřichu vykonáváte ovšem mnohý jinak dobrý skutek, ale všechny skutky konané ve stavu těžkého hřichu jsou bez ceny pro nebe.

Co smýšlíte o tak veliké ztrátě? Snad si myslíš: Když všechny skutky v noci těžkého hřichu konané pro nebe ceny nemají, nebudeme žádných dobrých skutků ve hřichu konati. To bys byl na velkém omylu. Něco jiného je, že skutky tyto pro nebe ceny nemají, něco jiného pak, že vůbec nic prospěšné nejsou. Takové skutky jsou dle učení sv. Tomáše Akv. prospěšné k dosažení časného štěstí, jak jsme viděli, ale i přípravou ke stavu milosti a k dosažení jejímu. Neboť brání dobré skutky jiným hříchům, které by ještě více milosti v cestě stály. Za druhé udržují dobré skutky ještě stále víru v hříšníkovi, vzbuzují naději, udržují bázeň boží, aby se do něho nevpříčila zatvrzelost nebo zoufalství. Příklad vám dává pohanský setník Kornelius, kterého sv. Petr pokřtil. Mnoho se modlil a dával mnohé almužny. Tyto modlitby a almužny byly přirozeně dobré skutky, a těmi si Kornelius nemohl zasloužiti věčnou blaženost, poněvadž jen dobré skutky, ve stavu posvěcující milosti konané, nadpřirozenou cenu mají a pro nebe záslužny jsou. Ale pro jeho dobré skutky osvědčoval a posiloval ho Bůh milostí pomáhající, s kterou věrně spolupůsobil, tak se obrátil a křtem nabyt posvěcující milosti. Proto nezanedbávejte ani ve stavu hříšném dobré skutky, nýbrž zhoďte se hřichu a nečekejte se sv. zpovědi až do velikonoční doby, nikoli, ani den nečekejte!

II.

Marně také pracují ti, kteří konají něco nikoli ke cti a chvále boží, v dobrém úmyslu. Všechny dobré skutky spravedlivého mají cenu a záslužnost jen skrze nekonečné zásluhy Ježíše Krista, jehož živým členem spravedlivý jest. (Jan 15, 5.) Proto nesmí se nikdy křesťan vynášeti svými dobrými skutky, nýbrž má jedině Boha chváliti, jehož dobrota k lidem jest tak veliká, že jim za zásluhu počítá, co jeho darem jest.

Záleží tedy mnoho na úmyslu, který při svých skutcích máš. Jako myslivec oko a pušku přesně na cíl zaměřuje, tak i my při všech skutcích máme míti na zřeteli cíl, kterého dosáhnouti chceme, t. j. Bůh a věčnost, čili máme při všech skutcích vzbuzovati dobrý úmysl. Máš-li při svých skutcích špatný úmysl, nejsou tyto skutky dobré: děláš-li něco k vůli sobě, bys měl nějakou rozkoš nebo užitek při tom, jest rozkoš a užitek přirozenou odměnou těchto skutků, ale na onom světě nemůžeš za to nic očekávati, jak řekl Pán Ježíš o skutcích farizeů: »Dostali již odměnu svou.«

Uvažme slova sv. Františka Sales.: »Kdo skutky své řádně konati chce, má je konati z nejčistšího úmyslu a s vůlí pevně rozhodnutou a radostnou, jen aby se tím Bobu líbil. To je krása a duše našich skutků.«

Sv. Ignác podnikal každý skutek ke zvláštní slávě boží a vždy ústa jeho držela se hesla: Vše k větší chvále boží! Ano, to budíž i naším heslem: Vše ke cti a chvále boží, ve jménu Pána Ježíše! »Na tvé slovo rozestfu sítě,« pravil Petr — a nyní následoval zázračný rybolov. Ve jménu Pána Ježíše ani my nebudeme marně pracovati, nýbrž všechny naše skutky, i sebe nepatrnější, budou záslužné, Bohu milé a požehnání boží bude je provázeti.

Nechceš-li tedy marně pracovati, pracuj v jasu denním; t. i. ve stavu posvěcující milosti a s čistým, dobrým úmyslem, aby's se Bohu líbil. Vše ku větší slávě boží! Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Na slavnost sv. Jana Křtitele.

Z čeho lze souditi o budoucnosti dítky.

»Čím bude dítko toto?«

(Luk. 1, 66.)

Sv. Alžběta, markraběnka duryňská, kdykoli po narození dítky pohlédla na svého miláčka, říkávala: »Čím asi bude toto dítko?« Oblékla se v prostý oděv a bosa nesla do chrámu, aby je Bohu obětovala. »Čím bude asi toto dítko?« táží se křesťanští rodiče v bázni, aby dítko jednou svedeno nepřišlo s cestí a neměli za ně zodpovědnosti. Kdyby věděli zpředu, že dítko bude jednou hodným a takovým zůstane, radovali by se z toho nade vše, a přičinili by se, aby k tomu co nejvíce přispěli. Kdyby však věděli, že dítě se zkazí, Bohu se odcizí, starali by se všemožně, aby zkáze předešli a dítko zachránili. Co by dali mnozí rodiče za to, kdyby měli jistoty, že dítko bude jejich chloubou a ozdobou, a zůstane Bohu milým a svatě pozemskou pouť svou skončí.

Co bude z toho dítky? Pokusím se does za přispění božího dáti vám pokud možno jistější odpověď na tuto otázku, když uvedu několik okolností, dle nichž možno ve většině případech s velmi velikou pravděpodobností poznati, jakým bude dítko v pozdějším věku.

1. Znáte každý lidové pořekadlo a zkušenost je potvrzuje, že jablko od stromu daleko nepadne. Jací jsou rodiče, takové jsou dítky — obyčejně, kromě mimofádných okolností. Proto když řecký mudrc Diogenes viděl kdysi opilého hochy, řekl: »Otec tvůj je opilec.« Podobně by byl řekl opilému otci: »Tvůj syn bude jednou také opilec.«

Proto rozkázal anděl matce Samsonově, jež se měla státí matkou: »Vystříhej se, abys nepila vína aneb nápoje opojujícího, ani čeho nečistého jedla« (Soudc. 13, 4.), poněvadž syn měl býti nazýrejským, jimž nebylo dovoleno takových věcí pojídati. Ctnosti a chyby rodičů přecházívají na dítky.

Ale k přirozenému dědictví tomu přistupuje i příklad rodičů, jež dítky vidí stále před sebou. Vidí, co dělají rodiče, slyší, co mluví, nápodobují jich v dobrém a ve zlém.

Slyší-li dítě stále klísti, posuzovati, pomlouvati, neslušně mluvit, bude mluvit podobně. Vidí-li různé vady rodičů, nápodobí je také. Proto praví přísloví: »Jak staří zpívají, tak mladí cvrlikají.«

Dále zasluhují dobří rodičové, že jim Bůh dává i dobré, hodné děti. Pro dobré rodiče dává Bůh i dětem hojnějších milostí, aby se zachránily. Když sv. Monika, matka sv. Augustina, se slzami stěžovala si biskupovi, co se již naplakala a naprosila Boha, aby jí syna ztraceného navrátil, odpověděl biskup: »Jen jdi v pokoji, není možno, aby syn tolika slz byl ztracen.«

Tak těšili se vždy svatí rodiče ze svatých dítek.

Abraham zbožný odměněn zdárným synem, Isákem. Elkána a Anna těšili se ze zdárného syna Samuele, jež před narozením ještě Bohu zaslíbili. Tobías, jenž od nejtěplejšího věku syna svého učil bázni boží, dočkal se na něm největší radosti.

Matka synů Makkabejských, jež dívky stále povzbuzovala ke stálosti ve víře, dočkala se na nich největší radosti, že se pro Boha obětovali.

Zachariáš a Alžběta zbožně vychovali sv. Jana Křtitele, svatý Jáchym a Anna Marii, a dočkali se na nich největší radosti. Vзором matek je Panna Maria, jež provázela Syna až pod kříž.

Sv. Františka Římská stále pečovala, aby své dívky bohabojně vychovala a v nevinnosti zachovala. Každý den ráno a večer s dětmi se modlila, rozmlouvala s nimi o Pánu Ježíši a jeho lásce k nám. Žádala od nich poslušnost na slovo, trestala každý nemrav, když po dobrém nepořídila.

Heli, velekněz israelský, netrestal synů svých, nedočkal se u nich žádné radosti a přišel o lásku boží, propadl trestu.

2. Jiná příčina, z níž možno souditi na budoucnost dítek, jest jejich výchova a poučování od nejtěplejšího mládí. Ušlechtilý kůň, který od mládí byl řízen a krocen, dá se ke všemu užitečnému upořebit a má veliké ceny; nevázaný kůň je bez ceny.

Lykurg, zákonodárce spartánský, chtěl jednou znázorniti spoluobčanům moc výchovy, vzal dva mladé psy téhož stáří a téže race, jednoho učil v lese honit zvěř, druhého v kuchyni olizovat talíře. Jednou vyvedl oba na náměstí, na jednu stranu dal postavit mísu s masem, na druhé straně koš, v němž byl ukryt živý zajíc. Jakmile byla mísa a koš pokryt, pustil se jeden pes hladově do masa, druhý však, aniž si masa všimnul, pustil se za utíkajícím zajícem.

Čemu si dítě v mládí navykne, neupustí od toho ani ve svém stáří. V chrámu byl malý Samuel vychován a stal se svatým prorokem, na samotě ztrávil Jan mladá leta, stal se z něho veliký světec, předchůdce Páně. V nejněžnějším věku dali Jáchym a Anna Marii do ústavu a chrámu, a stala se hodnou býti matkou Syna božího.

Jako zahrada musí býti ochráněna plotem, aby nebyla spuštěna, tak duše a tělo dítek musí býti ošetřováno, aby nepropadlo hrubosti a zdivočení.

Proroku Jeremiáši ukázal Bůh jakési označení a ptal se: »Co vidíš, Jeremiáši?« I řekl: »Prut bdící vidím.« I řekl Hospodář: »Dobře jsi viděl.« (1, 11) Dobré znamení jest, bdí-li v domě tvém metla, aby ji děti viděly. Tato je stálou výstrahou před pochybením, není-li šetřeno v čas potřeby. Bez přísné kázně není dobré výchovy a není otec dobrým a matka dobrou, netrestají-li se vši vážností bez hněvu a křiku, vidí-li u dětí svéhlavost, lehkomyslnost, neposlušnost.

3. O budoucnosti dítěte dále s jistotou možno souditi dle toho, jakých společníků si vyhledává.

Žalmista Páně praví: »Se svatými budeš svatým, s nevinnými nevinným.« (17, 26.) A v knize Přísloví Písma sv. čteme: »Kdo s moudrými obcuje, moudrým bude; přítel bláznivých bude jim podoben.« (13, 20.) Proto zakázal Bůh Israelitům styk s Kananity, kteří byly modloslužebníky, aby s nimi žádných spolků a manželství neuzavírali. »Varuj se, abys nikdy s obyvateli země té nevcházel v přátelství, které by bylo tobě ku pádu.« (Mojž. 34, 12.)

Když se král Šalamoun zapomněl a Boha se spustil a do nepravosti zabředl, pojala ho najednou bázeň, že by jeho syn Roboam mohl klesnouti jako otec. Proto naříká: »Omrla mne všechna snaha má, s kterou jsem pod sluncem nejpilněji pracoval, maje míti dědice po sobě, o kterémž nevím, bude-li moudrý či bláznivý.« (Kaz. 2, 18.) Z pochybnosti té mohl býti vyléčen, kdyby byl vážně pozoroval společníky, jež synu svému určoval, s nimiž honil se jen po zábavách a veselí. Není divu, že v té společnosti stal se lenošivým a rozmařilým. Nic neškodí více dítěti, jako špatná společnost. Sv. Jeronym praví: »Velmi těžko lze odstraniti co člověk mladý vsál do své duše, obarvená vlna nikdy více své bělosti nedosáhne.« Lidové přísloví praví: »Špatná společnost kazí zlé mravy; kdo se dotýká smůly, zamaže se od ní.«

4. O budoucnosti dítěte lze konečně souditi dle náklonnosti a chování v dětství. »Po snahách svých poznáno bývá pachole,« praví Písmo sv. (Přisl. 20, 11.) »Mládenec dle cesty své, když také sestárne, neuchýlí se od ní.« (22, 6.)

Sv. Tomáš Akv. už jako malý hoch nejraději měl knihy a stal se z něho jeden z největších a nejučenějších, kteří kdy žili.

Sv. Bernard miloval již jako dítě samotu, modlitbu, a my jej uctíváme jakožto největší láskou k Bohu zaníceného světce.

O starém Tobíáši vypravuje Písmo svaté, že již jako dítě nedělal nic dětinského, a když všichni spěchali k zlatým telatům, kteréž byl udělal Jeroboam, král israelský, osám varoval se společenství všech, a choďval do Jerusalema do chrámu a klaněl se Pánu Bohu israelskému. (1, 4.) Tak ukazuje se často ve hrách povaha, budoucí charakter, někdejší směr života.

V Athenách odsoudili kdysi soudci hochy, který mladým vranám oči vypíchal k smrti, poněvadž byli přesvědčeni, že se z něho může státí ukrutník, nejvyšš nebezpečný pro tělo a život bližního.

Chcete-li tedy, křesťanští rodičové, věděti, jací budou jednou vaši synové a dcery, pozorujte jejich náklonnosti a mravy za dětství. Sahají-li již jako dívky rády po kartách, nepochybuje, že ta hra stane se jim jednou náruživostí, že vpadnou do všech chyb pblouzení, do nichž hráči obyčejně upadají.

Vidíte-li, že dítě dychtivě shání se po pokrmu a nápoji, a považuje se za nejšťastnější, dostane-li se mu lahůdky nebo hltu piva, můžete s jistotou souditi, že je v něm náklonnost k hýřivosti a pijáctví. Pozorujete-li, že vaše dívky jsou již v mládí marnivými, lačnými po zalíbení a zábavách, máte příčiny obávati se, že vám jednou výstřednostmi svými způsobí hanbu a posměch, zármutek a starost.

Ale, nakřivený stromek dá se ještě ohnouti, hlíněná a ještě nevypálená nádoba dá se ještě změnití v jinou podobu.

Vidíte-li tedy, drazí rodiče, na svých dětech nezpůsobí, špatné náklonnosti, jichž se pro budoucnost obáváte, narovnejte stromek, dejte měkké hlíně lepší podobu.

Vidíte-li však na nich schopnost a náklonnost k dobrému, ošetřujte slabé kořeny, aby se stali silným stromem, vzácným ovocem; pak budete moci s rodiči Janovými radovati se ze svých dětí, budou se radovati nad nimi, nejen sousedé a příbuzní, ale i andělé a všichni nebešťané.

Boleslav IV., král polský, nosíval na krku podobiznu svého otce, a kdykoli měl cos důležitého konati, pohleděl na ni a zlíbal a říkával: »Odstup ode mne, abych před obličejem tvým, otče, měl mluvití a jednati, co by se ti nelíbilo.«

Český básník, Vacek Kamenický, miloval nade vše své rodiče, vděčen za dobré vychování. Po celý život svůj vzpomínal jich pamětliv všech starostí jejich, jež mu věnovali. Zvláště láska k matce byla veliká; vzpomínka na matku byla mu útěchou v utrpení, strážným andělem a průvodcem na pouti vezdejší. Lásku tu zvěčnil také svou básní: »Nad hrobem matky.« Když pak po letech hrob byl otevřen a objevila se lebka matky, zlíbal ji a vzal sebou a ošetřoval jako nejvzácnější poklad. A když umíral jako děkan v Blovicích, poručil, aby lebka byla dána do rakve a ruce jeho tu lebku objímaly, aby společně při vzkříšení vstali k životu věčnému.

Takové odměny dočkají se dobří rodiče od svých dětí, ne-li už zde na světě, jistojistě na věčnosti. Amen. *V. M. Váchal.*

Neděle pátá po sv. Duchu.

Čeho třeba ku záslužnosti dobrých skutků.

»Nebude-li spravedlnost vaše hojnější než zákonníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.« (Mat. 5, 20.)

V kázání na boře ukázal nám božský Spasitel křesťanskou mravouku v celé její čistotě a vznešenosti. Tehdejší fariseismus hlásal spravedlnost skutků v zevním zachovávání zákona božího, aniž se staral o čistotu srdce a ctnostné smýšlení, z nichž dobré skutky jako čistá voda z křišťalového pramene vycházeti mají.

Proto nazval Kristus stoupence fariseů pokolením pokrytců, porovnává je s obilnými hroby (Mat. 23, 27), varuje, aby se jejich smýšlením nedali másti (Mar. 8, 15), a svolává mnohonásobně »běda« na hlavy jejich. (Mat. 23.)

Sektáři (Novatiáni) v 16. století upadli do opačného bludu. Učili, že vnitřní, věčící přilnutí k Bohu, důvěra v Krista Vykupitele samo stačí k ospravedlnění křesťana, že není třeba dobrých skutků ku spáse věčné, což bylo i základem nauky Lutherovy. Církev katolická, sloup a utvrzení pravdy, kráčí jako vždy mezi těmito dvěma protivnými názory pravou střední cestou. Učí, že dobrých skutků jakožto ovoce křesťanské spravedlnosti a jakožto nadpřirozených zásluh je člověku třeba, aby se stále více zla vzdaloval a práva na nebe si vydobyl.

Učí však také, že tyto dobré skutky musejí vycházeti z čistého, Bohu milého úmyslu a ve stavu posvěcující milosti boží. Proto napomíná Kristus: »Nebude-li spravedlnost vaše hojnější než zákonníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.«

Aby naše skutky měly před Bohem zalíbení a došly věčné odplaty, třeba míti tři věci na mysli, a sice nejprve musíme si býti vědomi cíle, k němuž jsme stvořeni, pak odměny, jež nás očekává, a konečně trestů, kdybychom se cíli svému zpronevěřili.

1. K čemu jsme na světě? Už zdravý rozum odpoví na tu otázku, že nejsme zde, abychom jedli, pili, bavili se a užívali světa. Neboť byl by člověk na tom hůře než kterékoli zvíře, jež žije, aby se živilo, života užívalo a lidstvu bylo ku prospěchu. Člověk bez cíle se svou nesmrtelnou duší klesl by pod zvíře, lidstvo by upadlo do propasti surovosti a nemravnosti. Bůh sám oznámil nám, že člověk jest proto na světě, aby Boha poznal, miloval, oslavoval a sloužil mu a jednou za to věčné spásy došel.

Z toho lze poznati, že člověk jen takové skutky má konati, jež směřují k oslavě boží a tím jsou dobré a záslužné, a že všechny jiné skutky, jež toho úmyslu nemají, ať dobré či špatné, dokonalé či prázdné, u Boha žádně ceny nemají.

Pracuje-li ku př. kdo, jen aby dítky uživil a vychoval, daně zaplatil, pokrmu, nápoje, oděvu a příbytku si zaopatřil a nějaké radosti si dopřál, nebo pro nepředvídané poměry něčeho si ušetřil,

a nemá při tom všem na mysli, že tak činiti má z lásky k Bohu, že právě proto byl na svět poslán, aby si tím zásluh pro nebe získal, neučinil nic více, leč co činí i pohané, kteří Boha a svého útele neznají.

Ba i nerozumal tvorové starají se o svá mláďata, shánějí pro ně potravu, připravují hnízda, skrýše, i potravu pro čas potřeby. Bůh jim vštípl tento pud, aby rod jejich byl zachován a nezhynul. Křesťan však ví, že pracovati musí za vyšším účelem. Křesťan ví, že práce jest uložena člověku jako pokání po pádu prvních lidí, aby v potu tváře chleba si vydělával, aby tak vůli boží plnil, dítky své ku slávě boží vychovával, prací svou Boha oslavoval a ovoce práce ku slávě boží, ke konání záslužných skutků používal. Jen taková práce jest dobrá, záslužná a Bohu milá, poněvadž jen takto hledí člověk dosáhnouti cíle, k němuž jest od Boha stvořen.

Poněvadž pak sláva boží jest konečným cílem našeho života, a býti musí, má-li míti život náš ceny, musíme všechny své skutky Bohu jediné zasvěcovati, Bohu jediné mají skutky naše náležeti, poněvadž sami jsme majetkem božím a všechny dobré naše skutky od Boha vycházejí; neboť Bůh to jest, který naše chcení a konání dobra v nás působí. Proto jsou všechny ostatní skutky, byť i dobré byly, nejsou-li konány za tímto účelem a v tomto úmyslu, aby slávu boží rozmnožily, újmou na věrnosti, kterou jsme Bohu povinni, a zkracováním počty boží.

Sv. Vilém, biskup pařížský, napsal: »Ten musí býti celým naším životem uctíván, od něhož jsme život obdrželi, Bůh totiž. Vždyť i ovoce náleží tomu, komu náleží strom, a obilí tomu, kdo je majetníkem pole.« Poněvadž všecko naše bytí, všečen život, vše dobré, co máme na sobě, všecko naše působení od Boha pochází, a jest darem, dílem božím, milostí a dobrodiním od Boha propůjčeným, musíme vším tímto, všemi dary a přednostmi Boha oslavovati. Co by učinil člověk, jenž by strom zasadil, ošetřoval, kdyby mu strom celá léta žádného užitku nepřinášel? Odstranil by ho zajisté a spálil. Každý z nás podobá se stromu, jež Bůh zasadil, a jenž tedy Bohu náleží. Bůh nás živí nesčetnými dary, sytí a rosou nebeské milosti zalévá, sluncem své lásky zahřívá, v bouřích života chrání a upevňuje, jsme jeho majetkem, stojíme na jeho půdě. Komu tedy náleží všecko ovoce stromů, jimiž jsme my, a jež Bůh sám zasadil? Zajisté že jediné Bohu samému.

Odkud to však, že mnozí na nikoho méně nepomýšlejí, nežli na Boha, svého stvořitele a dobrodince? Komu obětují své myšlenky, slova, žádosti a skutky? Komu prokazují méně služeb nežli Bohu? A přece Kristus pravil: »Strom, který nenese ovoce, bude vyřazen a na oheň uvržen.« (Luk. 3, 9.)

Spasitel co nejdůrazněji napomíná nás k dobrým skutkům. »Tak svět světló vaše před lidmi, aby viděli vaše skutky dobré a chválili Otce vašeho, který jest v nebesích.« (Mat. 5, 16.) Přemnozí slouží lakotě, marnivosti, požílavosti, lidem, modě, zvyku, ale ne Bohu. Zisk, chvála lidská, požílavost jsou pohnutkou jejich

jednání! Nevědí, že tak nadarmo žijí. Neboť na světě vzali odplatu svou a u Boha nemají více žádné odplaty.

Náležíme Bohu ať chceme či nechceme. Slovem i skutkem slávu boží rozmnožovati, jemu věrně sloužiti, jest naší povinností. Vůle boží jest nezměnitelnou. Budme tedy věrnými služebníky božími, a ne nepřáteli. »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, z celé duše své, ze vši síly své, a bližního jako sebe samého.«

2. Je-li nám třeba dobrých skutků, že tak Bůh chce, máme si jich hleděti také, že jimi nebe možno získati. Kdykoli Písmo svaté mluví o nebi jakožto místu odplaty, používá tří názvů, jež nás učí, že ku dosažení nebe třeba jest dobrých skutků. Nazývá nebe odměnou, mzdou. Sv. Pavel praví: »Každý vezme odměnu za práci svou« (I. Kor. 3, 8.), jinde opět zní, sklízni: »Co člověk seje, to bude sklízeti« (Gal. 6, 8) a jinde zase korunou: »Kdo řádně nebojoval, nebude korunován.« (2. Tim 2, 5.) Tak jest život náš a tak býti má, prací, rozséváním a bojem.

Že člověk stvořen jest ku práci a ne k nečinnosti, pravil Bůh už prvním lidem v ráji: »V potu tváře své budeš jísti chléb svůj.« (I. Mojš. 3, 19.)

Zahaleč se sprotivuje každému. I v nerozumném tvorstvu pozorujeme neustálou činnost, Celá příroda nevědomky oslavuje Boha, svého Pána. Měl by jedině člověk zůstat nečinným? Zdali netrestá Bůh zahálku nespokojeností, nemocemi a chudobou? — Chceme-li tedy býti spaseni, musíme pracovati, rozsévati a bojovati. Jako dělníku, který celý rok nepracuje, nedostane se odměny, a jako rolník, který nezaseje, nemůže se těšiti na sklizeň, a jako voják, jenž ve válce neosvědčil statečnost, nemůže doufati ve vyznamenání, tak ani křestan bez horlivé práce, bez konání dobrých skutků, bez vítězství v boji života nemůže se těšiti na odměnu věčnou, na hojnou sklizeň a odplatu za statečnost.

Jak ubíjejí mnozí všechen čas leností, hrou, zábavami a pro spásu duše nechtějí naléztí vhodné chvíle! Jak mnozí myslí jen na odměnu za práci, jež bez lásky k Bohu, jen pro účel pozemský byla vykonána, ale na odměnu věčnou pomýšletí nechtějí a neumějí.

Avšak i při nejlepším úmyslu, zasvětit všecku práci slávě boží a blahu bližního, musíme se především starati, aby dobré skutky byly konány ve stavu posvěcující milosti boží, čili ve spojení s Kristem. Je-li člověk v těžkém hříchu, nemůže míti Bůh zalíbení ani na nejlepších skutech člověka, poněvadž je v nepřátelství k Bohu, kterého těžce urazil, a musí nejdříve s Bohem býti usmířen. Pro dobrý skutek dostane se mu na nejvýše milosti, aby se poznal a pokáním vše napravil.

Pak musejí dobré skutky vycházeti z lásky k Bohu a ve spojení s Kristem. »Kdo není se mnou,« pravil Pán Ježíš, »proti mně jest; kdo se mnou neshromažďuje, rozptyluje.« (Luk. 11, 23.) Není-li skutek dobrý konán z lásky k Bohu, jak by ho mohl věčně odměniti?

Hledáš-li při dobrých skutcích jen vlastní výhody, nalezl jsi ji. Na věčnosti jsi přišel o ni, o zásluhu. Hledáš-li chvály lidské, lidé tě snad pochválí, ale chvály u Boha nedosáhneš.

Aby tedy dobré skutky měly ceny pro věčnost, a přec jsou jsou naprosto nutnými, musejí býti v pravdě dobré, vycházeti z lásky k Bohu, konány ve stavu milosti a směřovati ke cti a slávě boží. Jen takové budou odměněny v blaženosti věčné. Kdo jich nekoná, bude zavržen, jak ještě krátce ukáži.

3. Dobrých skutků je třeba, abychom unikli peklu, zavržení věčnému. Kdo nekoná dobrých skutků, nejen že nebude odměněn, ale bude potrestán, čili opomenutí dobra nejen nás učiní nehodnými blaženosti věčné, ale připravuje tresty věčné. Pán Ježíš praví: »Každý strom, který nenese dobrého ovoce, bude vyřat a na oheň uvržen.« Neřekl: Každý strom, který nese špatné ovoce, ale který nenese dobrého ovoce, bude vyřat. Tedy nejen konání dobra, ale opomenutí dobra, jež možno a povinně konati, přináší zavržení věčné. Jasně to vysvětluje Kristus podobenstvím o hřivnách. Ten, který dostal jednu hřivnu a tu zakopal, byl od pána navržen. Neřekl Kristus: tohoto vraha, toho zloděje, toho cizoložníka, ale tohoto neužitečného služebníka vyvrzte do temnosti zevnitřních. Nejen že zlo učinil, ale dobro opominul, byl zavržen. Sv. Bernard praví: »Ejhle tedy, nejen zloba hříšnickova, ale i vlažnost a lenost v dobrém — vede do zavržení věčného.« Lenost jest proto jedním ze sedmera hlavních hříchů a i hříchem proti Duchu sv., poněvadž záleží v tom, že člověk ku spasitelnému napomínání zůstává zatvrzelým a v nekajicnosti zúmyslně setrvává. O těchto vlažných, lenivých a nerozhodných křesťanech praví Kristus: »Že nejsi ani teplý ani studený, vyvrhnu tě z úst svých.« (Zjev. 3, 6.) Jak hrozná to slova! Jako člověk s odporem slinu z úst vypouští, tak Kristus zavrhne ty, kdo z vlažnosti opomenuli konati dobré skutky, k čemuž jim popřál Bůh tisícených příležitostí, síly, prostředků a milostí.

Každý žije v nějakém povolání, jež mu Bůh určil. Kdyby bylo sebe nižší, má konati křesťan svědomitě své povinnosti a činiti dobro, kde jen možno.

Ale ještě jiná příčina nutí nás ku konání dobrých skutků. A to jsou naše vlastní hříchy, které urážejí Boha a působí pohoršení a zlořád v jeho říši. Je-li povinností každého křesťana tolik dobra vykonati, pokud jen možno, jak Spasitel praví: »Musím konati dílo toho, kterýž mne poslal, dokudž den jest; přichází noc, kdežto žádný nemůže dělati« (Jan 9, 4) a apoštol národů volá: »S bázní a třesením pracujte na své spáse« (Fil. 12), co má teprve činiti, kdo Boha těžkými hříchy urážel? Jak se musí přičiniti, aby zlo, jež způsobil, napravil, škodu, kterou učinil, nahradil, k čemuž nám ovšem Kristus musí svou milostí, svými zásluhami prospěti.

Nestačí tedy varovati se hříchu, ale co nejhorlivěji konati ctnosti, jež hříchům těm odporují. Kdo si liboval ve zlosti, nechť

se cvičí v mírnosti, odpouští rád bezpráví, trpělivě snáseti, ba i nepřátele milovati, za ně se modliti, dobře jim činiti.

Kdo žil ve smyslnosti, nestačí jen varovati se jí, ale zasvětit. myšlenky, řeči, žádosti a skutky čistotě, a k pokání nabádati kteří k nečistotě sváděli.

Varovati se zlého — nestačí tedy ku blaženosti věčné, my musíme také plniti své povinnosti svědomitě a konati dobré skutky, pokud jen možno. Jsme tím povinni Bohu, který nás stvořil, a k jehož cti a slávě máme žíti a pracovati. Jsme tak povinni sobě samým, neboť bez dobrých skutků ztrácíme nebe a zbývá pro nás jen — peklo. A proto pamatujme slov sv. Pavla: »Buďte že jíte nebo pijete, nebo cokoli jiného činíte, všechno činite ke cti a slávě boží.«

V. M. Váchal.

Slavnost sv. apoštolů Petra a Pavla.

»Ty jsi Petr a na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné neodolají proti ní.«
(Mat. 16, 18.)

Ve světě bývá zvykem, že slavným, o lidstvo zvláště zasloužilým mužům staví pomníky, památné tabule, nádherné sochy, na kterých zlatými písmenami se zvěstuje, čím muž ten se proslavil. A proč by ne? Vděčnost jest krásná ctnost; a proto jestliže někdo všechnu sílu svoji, fysickou i mravní vynaložil, svůj život blahu bližního zasvětil, jest to pro ostatní čestnou povinností, aby zásluhy jeho jak náleží ocenili.

Nuže, drazí křesťané, nejkrásnější a nejdrahocennější pomník celého světa stojí ve svatém městě Římě. Jest to velechrám sv. Petra, vybudovaný nad hroby svatých apoštolů národů Petra a Pavla. Nádhra jeho jest tak veliká, že každý popis byl by marným; kdo neviděl, těžko si o něm představu učiní. Kam jen oko se obrátí, samý lesklý mramor nejvzácnějšího druhu; všude drahocenné mosaiky, sochy od nejznamenitějších umělců zhotovené, oltáře zlatem a drahokamy zářící, že pozorovateli jde po prvé hlava kolem a neví, kam by měl zraky své napřed obrátiti. A při tom jsou rozměry chrámu tak obromné, že 70.000 lidí najednou v něm místa nalezne.

Ten pomník vybudovala sv. katolická církev sv. Petru, prvnímu papeži a náměstku Kristovu z vděčnosti za to, co tento muž byl pro ni vykonal. Na místě, kde nyní velkolepá ta budova vysoko k nebesům se pne, bylo před 19 sty lety vidati starce stříbrných vlasů a velebného zvevření, v jednoduchém hávu a poutnickou berlou v ruce, an se cestou ubírá a ovečky sbírá pro nové stádo Kristovo. Byl to sv. Petr, jemuž řekl Pán: »Ty jsi Petr...« Řím byl tenkrát ještě sídlem pohanských císařů a pravým brlohem všech neštěstí. Při každém kroku hrozilo sv. Petru nebezpečí, že bude poznán, polapen a ukrutně umučen. On však vytrval na místě, kam jej hlas boží povolal, 25 let plnil věrně těžké povolání své. Stádo Kristovo rostlo, počet křesťanů se množil, a když

konečně Petr na kříži pouť svoji pozemskou dokonal, zapustil kříž Kristův kořeny své již hluboko v srdcích četných vyznavačů, první základy naší svaté, katolické, apoštolské církve byly položeny. Dlouhá řada pařežů následovala jej na stolci apoštolském, nepřetržitý to řetěz náměstků Kristových, jehož nejnovějším členem je náš nynější sv. Otec Pius XI. A právě tato nepřetržitá řada jest nám důkazem, že jsme dosud v té pravé, Kristem založené církvi, o níž prorokoval Pán ku sv. Petru: »Ty jsi Petr . . .«

Než, drazí křesťané, také sv. Petr byl pouhým člověkem a měl své slabé chvíle. Čím se církvi stal, stal se působením milosti boží. I uvažujme dnes, k jeho cti a k boží oslavě: čím byl sv. Petr prve, než jej milost boží úplně uchvátila, a čím se stal, když Duch sv. milostí svou naň sestoupil.

Nemím líčiti vám snad celý životopis sv. Petra; k tomu by nám čas nestačil. Pouze několik fotografických snímků vám ukáží, jak je nám sv. evangelium zachytilo; avšak i málo těchto obrázků stačí úplně, aby nám daly odpověď na otázku předloženou. Čím byl . . . ? Že byl prostým, neučeným rybářem to víte. Že si jej Kristus Pán za apoštola vyvolil, víte též. Od té chvíle provázel Petr Pána Ježíše na cestách jeho apoštolských, naslouchal vznešeným pravdám, které božský učitel hlásal, byl očitým svědkem přechetných zázraků, kterými Kristus pravdivost vyššího poslání svého dokazoval. Jaký úsudek si tedy o Kristu učinil? Na to odpovídá dnešní svaté evangelium. Kristus Pán, jakoby zkoušel smýšlení učenníků svých, táže se jich, co lidé o něm soudí? Apoštolové ochotně oznamují, že někteří jej mají za Jana Křtitele, jiní za Eliáše, Jeremiáše, nebo jiného z proroků. »A za koho mne máte vy?« pokračuje Pán Ježíš. Na okamžik nastane ticho. Avšak již vystupuje Petr, a hlasem pevným, slavnostním oznamuje: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.« Dobře si všimněte této jeho odpovědi: Petr byl úplně přesvědčen, že ten podivný divotvůrce, který mrtvé z mrtvých vzkřísil, zlým duchům poručil, vodu ve víno proměnil, ano ještě den před tím, co tuto otázku na ně vnesl, pěti chleby nesčetné davy mužů, žen i dětí nasýtil, jest pravým Synem božím a zaslíbeným Messiášem. —

Jest předvečer před utrpením Páně. Pán Ježíš s apoštoly svými slaví poslední večeři na rozloučenou. Ustanoviv nejsv. svátost oltářní a nasativ je chlebem tímto nebeským, loučí se s nimi v dlouhé, dojemné řeči, jak nám jí zachoval sv. Jan, miláček Páně ve svém evangeliu. Čím dál, tím určitěji dává jim na jevo, že se proti němu něco hrozného chystá, že nepřátelé jeho, zákonníci a knížata kněžská strojí jemu záhubu. Petr naslouchá rozčileně; nejde mu do hlavy, že by zbožňovaný mistr jeho měl trpěti. Kdyby židé jemu ublížiti chtěli, jest hotov, mečem jej brániti. A proto když Pán Ježíš prohodil: »Všichni vy pohoršíte se nade mou této noci; nebo psáno jest: bítí budou pastýře a rozprchnou se ovce stáda« (Mat. 26.), odpovídá Petr sebevědomě: »Byť se všichni pohoršíli nad tebou, já se nikdy nepohorším, — život svůj za tebe položím.« Ubohý Petře, jak špatně sebe sama znáš! Kristus

Pán jej zná a praví k němu: »Život svůj, že za mne položíš? Amen, amen pravím tobě, že této noci, prvé než kohout zazpívá, třikráte mne zapřeš.« To byla přece slova jasná, výstražná z úst Ježíšových, jehož přece krátce před tím Petr za Syna božího prohlásil. Nebyl to pokyn, aby se na pozoru měl? Petr však slov těchto nedbal.

Jest již tmavá noc. V zahradě Gethsemanské klečí postava muže, na smrt bledého; ruce jeho zdvihají se prosebně k nebesům, ústa jeho šeptají vroucí modlitbu: »Otče, je-li možné, nechť přijde kalich tento ode mne; a z jeho těla roní se pot krvavý. Známe ho: jest to Pán Ježíš ve smrtelné úzkosti své. Kde jest Petr, který při večeri tak hluchně mečem rachotil, jsa hotov i život nasaditi za mistra? Několik kroků odtud — tak co by kamenem dohodil, ale nebdí, není na stráž — nýbrž spí spokojeně v trávě, a o mistra se nestará. Ano, i když Pán Ježíš jej ze spánku vyruší, jej důtklivě napomenul: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení«, nevzal si napomenutí k srdci; sotva že Kristus odešel, spal zase dále. Ubohý Petře, jak slabá ještě dobrá vůle tvá! Než, mělo dojít ještě k horším věcem.

Pán Ježíš stojí před soudnou stolicí knížat židovských. Ruce má provazy svázané, obličej poplván, oděv na něm roztrhán. Falešní svědkové vypovídají proti němu, zákonníci a fariseové hlasují pro jeho smrt. A Petr? Přijde brzy, aby jej vysvobodil? — Petr sedí schýlen na dvorku a zahřívá se u ohně, zvědav, jak to s Ježíšem dopadne. Vyjde děvče, pozná jej, a praví k němu: »I ty jsi byl s Ježíšem Galilejským.« Jak se při večeri Petr chlubil, že se nikdy nepohorší, i kdyby se všickni ostatní pohoršili! Nyní by měl příležitost, ukázati svoji hrdinnost — ale; on zapřel před všemi a řekl: »Nevím, co pravíš.« Prostá holčice jej tak zastrašila, že zapřel Syna božího. A netoliko jednou: po druhé i po třetí, byv otázan, není-li učenníkem Ježíšovým, zapřel a přísahal, že nezná toho člověka. Tak hluboko klesl muž, který sobě více důvěřoval, nežli výstražným slovům Syna božího. Byl to však také jeho poslední pád. Sotva že zradu spáchal, zazpíval kohout: »I rozpomenul se Petr na slovo Ježíšovo . . . a vyšel ven plakal hoře.« Ten bodrý, v bouřích života otupělý muž, pláče nyní jako malé dítě, pláče hoře bolestí, že dobrého mistra svého tak ošemetně zradil.

Takový byl tedy sv. Petr dříve, nežli milost boží jej úplně uchvátila; člověk vrtkavý, podléhající chvilkovým náladám: brzy pln nadšení pro Ježíše, a zase liknavý a nedbalý až do krajnosti; brzy hotov bít se za Ježíše, a pak zase zběhlec, jemuž slabá ženština hlavu tak popletla, že se ani křivé přísahy nelekl.

A přece jemu řekl Pán Ježíš: »Ty jsi Petr . . .« Což Kristus Pán nevěděl, co Petr učiní? Ovšem, že věděl; vždyť jsme slyšeli, že mu trojnásobnou zradu jeho jasně předpověděl. Avšak Pán Ježíš věděl, též jaká změna se s Petrem stane, až se obrátí. »Šimone, Šimone — pravil k němu — aj satan žádal o vás, aby vás tříbil jako pšenici. Ale já prosil jsem za tebe, aby nezahynula

víra tvá a ty někdy, obrátě se, potvrzuj bratří svých« (Luk. 22, 32.) A změna, která se s Petrem stala, byla tak důkladná, tak překvapující, že od té doby jej takřka ani nepoznáváme. Sledujme jej nyní na jeho další pouti životní.

Jest slavnost letnic. Sv. apoštolové, za předsednictví sv. Petra, jsou shromážděni ve večeradle a připravují se modlitbou a postem na příchod Ducha sv. »Tu najednou povstane zvuk s nebe, jako zvuk přicházejícího prudkého větru; i ukázali se rozdělení jazykové, jako oheň, a posadil se na každém z nich a naplnění jsou všichni Duchem svatým.« (Skut. apoš. 2.) Tisícové lidu patří na neobyčejné toto divadlo a neví, co by o něm souditi měli. Tu však vystupuje již z večeradla muž, a kyne rukou, že chce mluvit. Jeho tváře planou posvátným nadšením, jeho mohutná postava stojí neohroženě vztýčena, jeho hlas zní jako hlas burácejícího hromu. Slovy přísnými vytýká židům jejich hrozný zločin, že smrtí ukrutnou utratili Messiaše, Syna božského; i vyzývá je, aby činili pokání a obrátili se zase k Bohu. Nic se neleká, že snad ten rozkácený dav vrhne se naň, jako kdysi na nevinného Mistra svého. Mužně vyznává víru svou, jsa hotov, každého okamžiku obětovati život za Ježíše svého. Kdo jest ten smělý, neohrožený kazatel? Sv. Petr, první hlava církve. Poznáváte v něm ještě onoho zbabělce, který před prostou děvečkou Ježíše zapřel? Ach nikoliv! Tot Bohem nadšený bojovník za věc svatou, který by nyní s celým peklem válčiti chtěl, aby za hřích, kterého se ve slabé chvíli dopustil, Bohu dostiučinil. »Čiňte pokání — volá k židům — a pokřtěn bude jeden každý z vás ve jménu Ježíše Krista na odpuštění hříchů svých, a přijmete dar Ducha svatého.« (Skut. apoš. 2, 38.) A židé? Zdrčení slovy jeho a zkroušení v srdcích svých »přijali ochotně řeč jeho a pokřtěni jsou.« Tři tisíce židů přijalo ten den víru Kristovu. Tot první obět, kterou kající Petr složil k nohám zrazeného Spasitele svého. A od této chvíle patří celý život jeho dílu, ku kterému jej Pán vyvolil.

Svatí apoštolové, pamětlivi příkazu Pána Ježíše, aby šli a učili všechny národy, rozcházejí se po celém světě. Oko sv. Petra, hlavy církve, pátrá, kam by on měl kroky namířiti? Tam, kde největší nebezpečí hrozí, kam by snad žádný jiný se neodvážil, tam chce pospíchat, aby hlásal jméno Ukřižovaného. Zrak jeho utkví na dálné Itálii, kde sverepí římané vládnou, na Římě, kde ukrutní pohanští císařové hrůzovládu provádějí. Nemravnost obyvatelů Říma byla veliká, že sami pohanští spisovatelé nenalézají slov, aby jí dostatečně odsoudili. Neštěti všeho druhu páchaly se veřejně, beztrestně, a první mezi zhýralci byl císař sám a družina jeho. Tam obrátil se sv. Petr. V Římě chce hlásati křž Kristův, chce potírati nemravnost a hledati duše šlechetnější, které by sladkému jhu Kristovu daly přednost před prostopášností pohanskou. Ale což nevidí, že leze krvežíznivému tygru takřka do tlamy? Což se nebojí, že bude v krátké době polapen a na pospas lidu umučen? Ach, on nedbá již nebezpečí. »Pro Krista žítí, pro Krista trpěti, pro Krista umřítí«, tot nyní jeho heslem.

Sv. Petr v Římě! Jako malá kapka vody zmizí v moři beze stopy, tak zmizel nadšený tento učenník Krista v millionovém městě. Avšak ne úplně. Brzy počalo to v městě kvasiti. Proskakovaly zprávy o vyznavačích nového jakéhosi učení, kteří zavrhovali bohy pohanské a uctívali Boha ukřižovaného. Z počátku se tomu učení pohané smáli; ukřižovaný Syn boží, toť novinka dosud neslýchaná. Ale hnutí v městě rostlo. Počet křesťanů se množil. Nejprve mezi obyčejným lidem, později i v kruzích vznešených. Již při samém dvoře hlásili se mnozí k němu. Poznati bylo křesťany velmi snadno. Majíce za vzor Ukřižovaného, žili též kající svatý život a stranili se výstředností pohanských. Konečně stalo se i císaři úzko. Co se stane, zvítězí-li náboženství křesťanské a bude-li pak lid prstem ukazovati na císařův zlotřilý, nemravný život. I vydal přísný rozkaz, pátrati v městě po křesťanech a neúprosně je vražditi, neodpřísáhnou-li svého Krista. Zvláště onen muž, který do Říma podivnou tu zvěst přinesl, měl býti vyhledán a potrestán. Dvacet pět let slídili po něm pochopové státní. Sv. Petr však se skrýval v jeskyních a chodbách podzemních, kázal však slovo boží neohroženě dál, křtil a posvěcoval novobříceně, těšil a povzbuzoval je v dobách pronásledování. Když konečně přece byl polapen, byla církev křesťanská v Římě již tak rozšířena, že všechno krvavé pronásledování ukázalo se proti ní málomocným. Řím stal se sídlem katolické církve, srdcem, z něhož rozproudil se nový život po celém ostatním světě. Tak vyplnil sv. Petr rozkaz Kristův, který mu při poslední večeři dal: „Ty pak, obrátiv se, posilňuj bratří svých.“

V Římě panuje neobyčejný ruch. Nesčetné davy proudí k místu, kde na zemi leží připravený kříž. Někdo má býti ukřižován. Těžká vrata vězení Mamertinského se otevrou, a uprostřed surových pochopů kráčí vetchý stařec, spoután na rukou, těžkým, kolísavým krokem. Avšak obličej jeho září svatou radostí. Když se přišlo na místo popravní, a stařec spatřil kříž, pozdravil jej radostným úsměvem, přitisknul se k němu a líbal vroucně. Pak žádá ještě katana, aby nebyl ukřižován hlavou vzhůru jako Kristus Pán — toho prý není hoden — nýbrž hlavou dolu za pokání. Toť sv. Petr, první papež církve svaté. Tak odčinil zradu, které se kdysi ve slabé chvíli na Ježíši dopustil. Umírá jako světec, umírá po dlouhé řadě let těžkého utrpení za věc Kristovu, umírá na kříži jako mučenník, a ještě na kříži hlásá Ukřižovaného. Dílo jemu svěšené vykonal, stal se skálou, na které vzdělal Kristus církev svou a to všechno čase působením milosti Ducha sv.

Drazí křesťané! Má snad někdo z nás odvahu, hoditi kamenem po Petru chybujícím? On chybil jednou a chybil v okolnostech tak mimořádných, že těžkou vinu jeho snadno lze omluviti. Kolikráte chybili jsme my! Či není každý těžký hřích také zradou na Kristu Pánu spáchanou? Či nejedná ten, kdo se Bohu rouhá, víru svoji zapírá, přikázání církve tupí, nečistotě se oddává, krade, bližního nenávidí, právě tak, jakoby řekl: neznám Krista, neznám zákona jeho? — Následovali-li jsme tedy Petra

chybujícího, nezbyvá nám ovšem nic jiného, nežli abychom jej následovali též v pokání. Náš moderní svět se slovu tomu směje. Pokání jest prý pouze pro staré báby nebo hloupé lidi. Byl-li sv. Petr také starou bábou nebo hloupým člověkem — snad by měli pravdu. Pak by ale neměl pravdu Duch sv., který nás tak často v Písmě sv. k pravému pokání vybízí. Ne, ne! Kristus Pán svěřil sv. Petru klíče království nebeského. Jiné cesty však do nebe není, leč cesta nevinnosti, nebo cesta pokání. Čiňme pokání, pak zajisté se otevře i pro nás ona brána, přes kterou žádná noha nečistá dosud nevkočila a nevkočí. Amen.

P. Smolík, CSR.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Katolíci angličtí zvítězí se svými požadavky školskými.

Neméně než 50 let trvá zápas katolíků anglických o školu, kterou si musili postavit sami, a pak prositi o jakousi podporu na vydržování její. Aby udržel školy katolické, kardinál Manning zastavil akci stavby katedrály westminsterské, aby ani jedno dítě nemusilo choditi do školy nekatolické.

Přichází zpráva z Anglie, že nastává obrat ve veřejném mínění. V parlamentě podal návrh na změnu zákona Mr. O'Connor, katolický zástupce za Liverpool, jenž dokazoval, že nutiti katolíky anglické, aby si postavili své vlastní školy, odporuje náboženské a hospodářské rovnosti, a že třeba zavésti úplnou rovnost ve výchově, jak se praktikuje ve Škotsku.

Katolíci nebojují jen za svou školu, ale za právo také ostatních denominací.

Co zvlášť jest pozoruhodno při celé akci, jest, že nebylo proti tomuto požadavku takřka žádné oposice. Aby ani tato malá oposice neuplatňovala svá práva, apeloval na ni Sir Sydney Russel-Wells, jenž zastupuje v dolní sněmovně londýnskou universitu, a na jeho slova ustoupila i malá oposice, takže byl návrh takřka jednomyslně přijat.

Katolíci angličtí podstupovali těžké boje za své vlastní školství. Kritické doby byly v letech 1902—3 a pak v letech 1906 až 1909, kdy byla ohrožena existence soukromých škol, ve prospěch simulátních, kde se také měla čísti bible a interkonfesionelní náboženství hlásáno.

7 Smysl pro spravedlnost požadavku katolického konečně zvítězil. Katolíci v Anglii jest jediná denominace, která vykazuje v poslední době vzrůst jak počtu škol vlastních, tak počtu chovanců. Anglie jde za Dánskem a Holandskem, které přiznaly podobné právo katolíkům.

Od roku 1870 u nás začíná také boj o školu, ale znamenati musíme stálý ústup, až k bodu mrazu, ve kterém jsme se ocitli v přítomnosti. Církvi postavené školy, církevní pozemky školám věnované a církevní nadace školským účelům učiněné jsou naším požadavkem, který musíme reklamovati, aby zde byl základ pro samostatnou školu katolickou. Úkol školy přítomné nikterak nemůže se vměstnati do rámce školy interkonfesionální, nýbrž škola jest předvojem volnomyšlenkářským, který útočí na všechny denominace náboženské.

Škola stará byla škola náboženská, a majetek školy tehdejší bylo jmění účelové, které lze k témuž účelu zase reklamovati zpět. Katolíci angličtí žádali, aby byli zbaveni přispívati na školy státní, když vydrží své vlastní školy. Jich požadavek byl uznán.

Není zajisté upřílišněným požadavkem chtít, aby dítky měly své vlastní třídy: katolíci katolické, židé židovské, volnomyšlenkáři volnomyšlenkářské. Přítomný stav jest znásilňování svědomí, proti němuž mluví právo přirozené.

Takováto soutěž ve školství může jen školství prospěti, a katolíci se soutěže báti nemusí. Důkazem jest Anglie, Dánsko, Spojené státy a Holandsko.

Fr. Vaněček.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle šestá po sv. Duchu.

Život Pána Ježíše. — První rok veřejné činnosti.

(Cyklus 3 kázání: čty. — Napsal dr. Rudolf Zháněl.)

»Vyšla krev.«

(Jan, 19, 34.)

I. Ježíš — božský lidumil.

Nikdy nebylo na světě prolito tolik krve, jako za minulé války světové. S bolestí v srdci vzpomínáme četných těch obětí, ale také se vděkem, neboť z ušlechtilé krve jejich vzešla nám svoboda! Proto také jména oněch vzácných synů vlasti, kteří na bojištích francouzských, italských nebo na širé Sibíři položili životy své za svobodu naši, jsou vyryta zlatými písmeny do nádherných pomníků, bude jich vždy vděčně vzpomínáno.

Dnes na neděli šestou po sv. Duchu, která je zároveň první nedělí měsíce července, slavíme památku nejvzácnější nejdražší krve, jež kdy na světě byla vyceděna, totiž drahocenné krve Pána a Spasitele svého Ježíše Krista. Proto i my dnes vděčně budeme ho vzpomínati, a to rozjímajíce o prvním roce veřejného jeho působení, ve kterém jeví se nám obzvláště jako nejvzácnější lidumil.

* * *

Vědomosti své o životě a utrpení Pána našeho Ježíše Krista čerpáme hlavně ze sv. evangelií. Jsou to čtyři knihy Nového Zákona, jež byly sepsány apoštoly a jejich učedníky. O narození, dětství, mladosti Spasitele svého jsme poměrně dostatečně poučení ze svátků církevních a jejich evangelií; rovněž utrpení Pána našeho Ježíše Krista předvádí se nám souvisle o pašijovém týdnu, ale také v kázáních postních. Důkladnějšího poučení jest nám všem třeba o těch letech veřejné působnosti Ježíšovy. Slýcháme sice v nedělních i svátečních evangeliích mnoho událostí ze života Páně, dnešní promluva však a 2 následující mají nám přehledně předvésti 3 léta veřejného působení Ježíše Krista. Dnes poznáme

Rádeo duchovní.

15

první rok této činnosti, a sice ukáže se nám v nejkrásnějších rysech obraz našeho Pána a Spasitele, jako nejšlechetnějšího lidumila. Staral on se od prvního svého vystoupení o hmotné i duševní potřeby svých věrných, nehledě na černý nevědek, jímž svět oplácel lidumilné jeho snahy. Dnešní rozjímání dá nám nahlédnouti do toho nejvzácnějšího Srdce, jež dle dnešního evangelia bylo na kříži otevřeno nám všem.

1. Kristus Pán, byv od sv. Jana Křt. pokřtěn v řece Jordáně, překonav pak vítězně na poušti pokušení ďáblovu, jal se hned dobře činiti. Jeho Srdce, soucitnější nad všechna jiná srdce lidská, bralo živou účast o tělesné, hmotné blaho a utrpení všech lidí, bylo vždy ochotno odpomoci v každé bídě a nesnázi. Tak započal své divy významným skutkem lásky, když v Káni galilejské na přímou svou Matky Marie proměnil vodu ve víno; tak odpomohl nesnázím chudých svatebčanů, kterým nedostávalo se i toho, čím by pohostili o památném dnu svém pozvané příbuzné. (Jan 2, 1—11.) Zvláště účinnou lásku věnoval chorým a nemocným. V městě Kafarnaum, které vyvolil si za sídlo své, uzdravoval zázračně nemocné. Když pak byl večer, přivedli k němu mnoho nemocných a posedlých; i vymítal zlé duchy slovem, uzdravil všechny, kteří byli nemocni; aby se naplnilo, co bylo propověděno skrze proroka Isaiáše slovy: »On přijal mdioby naše a nesl neduhy naše.« (Mat. 8, 16—17; srov. Mar. 1, 32—34; Luk. 4, 40—41.) V téže městě uzdravil tchyni Petrovu, syna královského úředníka. Rovněž navracel zdraví malomocným (Luk. 12—16), zvláště pak poučným je uzdravení muže stíženého dnou (Mat. 9, 1—8; srov. Mar. 2, 1—12; Luk. 5, 17—26.) Svou péčí o časné naše potřeby prokázal také tím, že požehnal lovu Petrovu. (Luk. 5, 1—11.)

2. Především však hořelo nejsv. Srdce Ježíšovo upřímuou touhou, pomoci všem ze všech béd duševních. Hoslem jeho bylo: »Syn člověka přišel hledat a spasit, co bylo zahynulo!« (Luk. 19, 10.) Proto nezapudil člena vysoké rady, Nikodema, který ze strachu před židy přišel k němu v noci, nýbrž přijav jej vládně, poučil ho o pravé říši božské. (Jan 3, 1—21.) Dojemnou je také z prvního léta jeho působnosti epizoda u studny Sichémské, kde skrze Samaritánku povolal k evangeliu celé město. (Jan 4, 1—42.) A což teprve máme říci o láskyplném povolání celníka Leviho čili Matouše? Fariseové zneužili ho, aby pomluvili Mistra, že má společenství s hříšníky a celníky! (Mat. 9, 9—13; Mar. 2, 13—17; Luk. 5, 17—28.)

3. A jaké odměny dostalo se dobrotivému Ježíši za všechnu tuto jeho péči a starostlivost? Již první rok ukazuje nám nevědek, kterým odpláceli atvrzelí židé láskyplnost Srdce Ježíšova! Tak v Nazaretě, kde byl vychován, vystoupili všichni vetejně proti němu, když učil v jejich modlitebně (Luk. 4, 16—30.) Tu vyslovil také božský Mistr známé slovo: »Amen pravím vám: Žádný prorok není vzácným ve své otcině!« (Luk. 4, 24.) Nazaretští pak plní hněvu, vyvedli ho ven, aby ho svrhli se skály. Ale

on prošel jejich středem, vyšel odtud. (Pozn. Doporučí se některé příběhy podati obšírněji, na př. uzdravení dnou nemocného, rozmluva u studně Jakubovy, kázání v Nazaretě a pod.)

D o s l o v. »Nejmilejší! Ukázala se vlídnost a lidumilnost Boha, Spasitele našeho!« Tato slova sv. apoštola Pavla (k Tit. 3, 4) mimoděk připadají nám na mysl, když rozjímáme o životě dobrého Ježíše, o jeho vzácné ojedinelé lidumilnosti, nad níž není jiného příkladu v dějinách světových. I dnešní nedělní evangelium, líc nám starost a lítost Mistrovu nad vyhladovělým zástupem v poušti, je k tomu novým výmluvným dokladem! Láska však zaslouží si navzájem opět lásku. Nedivíme se proto, když svatý Pavel, nadšený následovník a hlasatel lásky Kristovy, prohlásil: »Nemiluje-li kdo Krista, budiž proklet!« (I. Kor. 16, 22.) Lásku ke Kristu projevujeme dle příkladu Jeho také láskou, přívětivostí, vlídností ke svým bližním! Krásný toho příklad máme na svých národních světcích: Václavovi, Ludmile, Cyrilu, Methodějovi, Prokopu, jichž svátek slavíme v tomto týdnu, a jiných. Takto jed-
najíce budeme nejlepšími a nejmilejšími následovníky Kristovými, se sv. Pavlem budeme moci říci: »S Kristem ukřižován jsem; živ jsem ne již já, nýbrž žije ve mne Kristus!« (Gal. 2, 19—20.)

* * *

P o z n. Redakce používá této příležitosti, aby svému pilnému spolupracovníku blahopřála k jeho šedesátiletí, které dovršil v pracích a obětech na vinici Páně, využiv každé četby své také ve prospěch spolubratrů svých, jimž dává k dispozici bohatou četbu i zkušenost svou. Přejeme jubiláru hojně následovníků při literárních pracích, ježto nelze zapřít, že při profídleém počtu povolání kněžského také se tenčí počet literárních pracovníků. Přejeme mnoho let ve zdraví ku pilné další práci.

Fr. Vaněček.

Neděle sedmá po sv. Duchu.

Život Pána Ježíše. — Druhý rok veřejné činnosti.

»Dobrý strom nese dobré ovoce.«
(Mat. 7, 17.)

II. Ježíš — božský učitel.

»Mějte se na pozor před nepravými proroky!« (Mat. 7, 15.) Toto slovo božského Mistra neplatilo jen tehdejšími jeho posluchačům, nýbrž bylo proneseno všem věkům, tedy i nám! I dnes, jako za časův Krista Pána, za časův apoštolských, povstávají nepraví proroci, kteří úklady ční žulové skále pravé církve Kristovy. Povinností naší je proto, pevně přilnouti ke Kristu, učiteli a Mistru svému, jeho učení poslouchati, dle jeho učení život svůj zaříditi. Jako před věky, rovněž i dnes zní k nám hlas Kristův ze sv. evan-

*

gelia, z nedělních a svátečních jeho čtení. Tak dnes přečtená část je úryvkem delší obsažné řeči, kterou Pán Ježíš promluvil v druhém roce své veřejné působnosti. Tuto dobu budeme dnes sledovati a poznáme s pomocí boží Pána Ježíše jako svého božského učitele.

* * *

Předním a hlavním úkolem Spasitelovým kromě vykoupení bylo poučiti a naučiti nás pravdě. Proto učedníci, lid, ano i fariseové a vysoká rada jmenují jej »Učitelem« čili »Rabbim«. — Kristus nejenom neodporoval, nýbrž výslovně prohlásil: »Jmenujete mne učitelem a pánem, a dobře pravíte; jsem zajisté!« (Jan 13, 13.) Zvláště pak jeví se učitelská činnost tato v druhém roce veřejného působení jeho; v tu dobu totiž promluvil význačné své 3 řeči, a to: na hoře, na jezeře, mluv v podobenstvích, a po zázračném nasycení, zaslibuje Velebnou Svátost Oltářní. Učení své pak potvrzoval nejenom životem dle něho, nýbrž také svými podivuhodnými zázraky.

Reči Ježíšovy v druhém roce.

Svou vykupitelskou činnost v druhém roce svého veřejného života započal Ježíš opět v Jerusalemě o slavnosti velikonoční, kde jediným slovem uzdravil u rybníka Bethesdy muže, strádavšího dnou po 38 let. (Jan 5, 1—18.) Odtud odebral se do Galileje, kde vykonav několik zázračných uzdravení a vyvoliv sobě 12 apoštolův,

1. promluvil veliké a obšírné »kázání na hoře«. (Mat hlava 5—7; Luk. 6, 19—49) Kázání na hoře je nejrozsáhlejší řeč božského Učitele, jež se nám sděluje ve sv. evangeliích a jejíž úryvky předčítají se nám o čtených nedělích (1., 5., 14. po sv. Duchu, na Popeleční středu, o Všech Svatých, na den sv. Augustina a j.). Ježíš Kristus poučuje jako Učitel a zákonodárce o povaze svého království, prohlašuje základní stanovy jeho. Napřed udává v 8 blahoslavenstvích vlastnosti, jimiž má vynikati každý, kdo chce býti nležitým členem jeho království (Mat. 5, 3—10), pak nabádá apoštoly, jakožto budoucí představené církve, aby věrně konali své povolání (5, 11—16), že mají býti lidstvu tím, čím je světlo pokrmům a světlo světu. Vykládaje dále poměr Zákona Nového ke Starému, ukazuje, jak má býti spravedlnost novozákonní (5, 17—48), jak se má vykonávati (hlava 6 a 7), končí pak výzvou přemáhati sama sebe, varovati se nepravých vůdcův, — jak jsme slyšeli v dnešním sv. evangeliu — a stavěti budovu dokonalosti na pevném základě Jeho učení (7, 12—27). Co božský Učitel kázal zástupům příležitostně v modlitebnách, ve chrámě, v menších a větších shromážděních, to shrnul na hoře do jednoho rámce, aby krásný obraz ten zářil nejen tenkrát lidu, ale i nám všem až do skonání světa. (Obšírný výklad viz »Linzer Quart. Schr.« roč. 1896—1898.) Krásná řeč tato obsahuje i naši nejlepší modlitbu »Otčenáš«.

2. Sestoupiv s hory uzdravil Ježíš služebníka setníkova, vzkřísil mrtvého mládence v Naimu, pak promlouval u jezera Genesaretského v pěkných podobenstvích čili parabolách o království božím (Mat. 13, 1—52; Mar. hl. 4). Podobenství tato, vzata z denního života, o rozséváči, o koukolu, o zrnu horčičném, o kvasu a jiná, jsou nám rovněž známa ze svátečních a nedělních perikop (neděle 5. a 6. po Zjevení Páně, 1. po Devítníku, na sv. Annu a pod.),

3. Třetí delší řeč promluvil Ježíš po zázračném nasycení tisíců na poušti (Jan hl. 6). V řeči té slíbil zástupům pokrm pravý, který živiti bude do života věčného.

Zázraky.

Božský Učitel potvrzoval pravdu svého učení četnými zázraky, skutky to, jichž nelze vysvětliti způsobem přirozeným, jež činiti může jenom Bůh sám. Vykonal pak božský Učitel v tomto druhém roce svého úřadu učitelského zázraky na přírodě neživé, utišiv svým slovem mořskou bouři, rozmnoživ zázračně 5 chlebův a 2 rybičky, že stačily nasytiti zástup nesmírný, v němž bylo kromě žen a dětí na 4000 mužův. Konal zázraky na živých lidech, uzdraviv muže u rybníka Bethesdy, strádajícího nemocí svou již 38 let, člověka s uschlou rukou (Mat. 12, 9—21; Mar. 3, 1—6; Luk. 6, 6—11), vrátiv zdraví služebníku setníka z Kafarnaum (Mat. 8, 1—13), vymítaje zlé duchy, dávaje slepým prohlédnouti (Mat. 9, 27—31) a jiné. Velikými jeho zázraky v tomto druhém roce byla však vzkříšení mrtvých, a to mládence v Naimu (Luk. 7, 11—17), jakož i mrtvé dcery Jairovy (Mat. 8, 18—26). Zázraky tyto jsou také významnými doklady o božském jeho seslání a pravdivosti jeho učení.

Neméně než svými zázraky dokazoval ještě Ježíš bezúhonným životem svým, odpovídajícím zcela jeho čistým zásadám, pravost a božskost svého učení, jakož i že jest jedině pravým Učitelem lidstva, od Boha sesaným. (V tomto kázání šíjeji rozvedeme snad uzdravení muže u rybníka Bethesdy, čekavšího 38 let, a jiné.)

»Varujte se falešných prorokův!« Tak výstražně napomíná dnešní evangelium! Sv. apoštol Pavel pak dokládá, i kdyby anděl sestoupiv s nebe, hlásal něco jiného, než Ježíš Kristus, nesmíme mu věřiti. Sv. Jan evangelista, nazýváje Spasitele světlem světa (1, 4) učí zjevně, že jedině pravým učitelem lidstva jest Ježíš Kristus. Neboť »jeho slovo je pravdou« (Jan 17, 17), »v něm jsou skryty všechny poklady moudrosti a vědy« (11, 2—3), on jest jedině »pravým světlem, jež osvěcuje každého člověka, přicházejícího na zemi« (Jan 1, 9), »on jest cesta, pravda a život.« Proto jenom ti, kteří mají Ježíše, nejdokonalejšího a jediného božského Učitele za svůj vzor, jsou schopni, aby dle vzoru jeho vzdělávali lid a mládež. Křesťanští rodičové, jsouce prvními učiteli dětí, od Boha jim svěřených, jakož i všichni jiní učitelé školní, mají proto vzdělávati se na příkladu Ježíšově. Odtud také touha všech v Krista, Učitele, věřících po křesťanské škole, kde by se křesťanské děti

učily a vychovávaly dle zásad Kristových. Proto také křesťanští rodičové mají mezi sebou v nynějších těžkých dobách třídění duchův utvořit sdružení přátel křesťanské výchovy. Jenom tenkrát, bude-li mládež naše vychovávána v duchu Krista, veleučitele, bude opravdovou nadějí a jítěnkou lepší doby.

Neděle osmá po sv. Duchu.

Život Pána Ježíše. — Třetí rok veřejné působnosti.

»Jsme dítkami božími.«

(Řím. 8, 16.)

III. Ježíš — náš Spasitel.

Podobenství o nespravedlivém nevěrném správci, jež jsme dnes slyšeli, žádá bližšího vysvětlení. Nikterak neschvaluje se tu nespravedlnost. Událost, zde podaná, není skutečností, nýbrž jen obrazem. Pán nechválí ani nespravedlnosti, ani nevěrnosti. Člověk bohatý, — toť obraz Boha Všemohoucího, který dal člověku, — správci, dary nejrozmanitější, vnější i vnitřní, přirozené a nadpřirozené, dary těla i duše. Člověk není neomezeným pánem jejich, má jich jenom použiť ke prospěchu duše své.

Podobenství toto vykládal Pán Ježíš ve třetím roce veřejné působnosti své, o níž jest nám dnes rozjímati. Poznáme v ní nebeského Mistra jako Spasitele svého.

* * *

Pro úklady židů nešel Ježíš třetího roku na slavnost velikonoční do Jerusalema, nýbrž chodil uče po Galileji. Nepřišel hodina jeho; ještě jeden rok chtěl působiti jako Vykupitel a Spasitel světa. O posledním tomto roce vykupitelské činnosti Jeho vykládá nám velmi mnoho miláček Páně, svatý Jan ve svém evangeliu.

Hned na počátku tohoto roku ukázal se Ježíš, jako Spasitel všech lidí, židův i pohanův bez rozdílu; opustiv totiž krajany židovské odebral se do země pohanů až do měst pomořských Sidonu a Tyru, kde líčil sv. evangelisté velmi podrobně prosbu pohanů ženy o uzdravení dcery (Mat. 15, 21—28; Mar. 7, 24—30.) Navrátiv se opět do krajín galilejských, nasýtil podruhé zázračným způsobem zástup 4000 na poušti. (Mat. 15, 29—38; Mar. 8, 1—10.) Když byl Petr u Cásareje Filipské vyznal svou víru v božství Kristovo, předpověděl Spasitel své utrpení, pak vzal Petra s Janem a Jakubem na horu Tábor, kde byli svědky jeho podivuhodné proměny a oslavy. (Mat. 17; Mar. 9; Luk. 9.)

Pak vydal se Spasitel opět k jihu, do končin města Jerusalema, kde chtěl býti přítomen svátkům stánkův. Na této cestě rozeslal 72 učedníky jako hlasatele před sebou, na dotaz fariseův

o významu slova »bližní« vykládal překrásná podobenství o milosrdném Samariánovi (Luk. 10, 25—37).

Zastaviv se v domě Lazarově v Bethanii (Luk. 10, 38—42), přišel Ježíš o slavnosti stánkův do chrámu, kde nyní zřejmě vystupoval, jako zaslíbený Spasitel a Vykupitel (Jan 7, 8), fariseové však a vysoká rada odporovali mu; přivedše mezi jiným před něho ženu, která dle zákona Mojžíšova prý pro hřích svůj měla býti ukamenována, — což jim však tehdejší světské zákony římské zakazovaly, — žádaly od něho rozhodnutí!

V době po těchto svátcích učinil Ježíš veliký zázrak, dav zrak člověku od narození slepému (Jan 9, 1—41). Událost tato líčí se v evangeliu sv. Jana velmi důkladně, zvláště jak byl proveden důkaz o zázraku zcela zřejmém, že nemohla ani vysoká rada popřít pravdivost jeho.

Další dobu dlel potom Ježíš v okolí města Jerusalema, kázaje království boží, konaje zázraky, uzdravuje nemocné. O svátku posvěcení chrámu přišel opět do chrámu, kdež dotazujícím se ho židům poukázal opětně na své božské poslání (Jan 10, 22—42.) Mluvil potom v podobenstvích, a to o veliké hostině, o ztracené ovečce, o marnotratném synu, o boháči a chudém Lazaru, o nevěrném správci a jiné

Mezi nejvýznačnější zázraky Spasitelovy vůbec, a ve třetím roce jeho učitelské působnosti zvláště, patří vzkříšení Lazara, který již 3 dny ležel mrtvý v hrobě. (Jan 11, 1—54.) Pro zázrak tento, který způsobil v celém Judsku veliký rozruch, pojala vysoká rada úmysl, že se musí každým způsobem zbaviti Ježíše.

Odešel tedy Ježíš z krajín těch, procházel ještě naposledy Samaří a Galileji, všude čině dobře a zvěstuje království nebeské. Tenkráté také přihodila se památná událost, že Kristus Pán ukázal svou lásku k dítkám, žehnaje jim a káraje apoštoly, kteří nechťeli jich k němu připustiti. (Mar. 10, 13—16; Luk. 18; Mat. 19.)

Zatím přiblížila se již poslední velikonoč. Ze všech končin putovali židé do chrámu jerusalemského, i Spasitel sestoupil. Dříve však slavnostně prohlásil, proč ubírá se tam, řka: »Ehle, vstupujeme do Jerusalema, a dokoná se všechno, co psáno jest skrze proroky o Synu člověka. Bude totiž vydán pohanům, budou se mu posmívati, ho bičovati, na něj plvati; když ho zbičují, zabijí jej; ale třetího dne vstane z mrtvých.« (Luk. 18, 31—33.) V Jerichu zůstal v domě Zachéově, v Bethanii byl pomazán Magdalenou, potom vjel slavnostně do Jerusalema, kde vykázal z chrámu prodavače, kupce a jiné, kteří znesvěcovali dům boží. Poslední večerí začíná přehořké utrpení Páně, jež každý rok rozejímáme v posvátné době postní.

Z á v ě r. *) Rozjímalí jsme o 3 letech veřejné působnosti Pána a Spasitele Ježíše Krista, poznali jsme ho jako nejvzácnějšího lidu-

*) Doporučuje se v kázání tomto šíře vyložití příběhy, jež se nepředčítají v nedělních a svátečních perikopách, jako o ženě kananejské, ženě cizoložné, uzdravení člověka od narození slepého, vzkříšení Lazara, o božském příteli dítek a pod.

mila, božského Učitele, jediného Spasitele a Vykupitele svého. Není věru vznešenějšího předmětu, o němž by křesťan rozjímati mohl, mimo život Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista! »To jest život věčný, aby poznali Tebe, jediného pravého Boha, a toho, jehož jsi poslal, Ježíše Krista!« Slovy těmito prohlašuje božský Spasitel nám, že třeba jest k životu věčnému, abychom znali Otce, ale také život Synův. Ve dnech našich je tím více třeba poznávati a vníkat v podivuhodný božský život Spasitelův, čím více nevěra snaží se olupovati Spasitele o jasnou korunu věčného božství, a tak znova takofka trním Ho korunovati. Chceme se učit v těchto dobách těžkých nejedenkrátě zlých a malicherných, právě duševní velikosti, opravdové velkodušnosti? Nuže, poklekněme k nohám božského Spasitele! Tento svět rád zahaluje se blýskavým pláštěm vznešenosti, aby zakryl podlost, nízkost, malichernost, sobeckost svou! Ze slov a skutků Kristových naučíme se opravdové věčné velikosti, nevyslovitelné vznešenosti. Kéž uslechtilý obraz dobrého našeho pastýře provází po všech cestách našich, je nejmilejším předmětem našich myšlenek, úvah, rozjímání! Pak bude Ježíš náš jedinou láskou, opravdovou útěchou v životě a ve smrti.

Neděle osmá po sv. Duchu.

Opatrný správce.

»Pochválil pán správce nevěrného, že jednal opatrně.« (Luk. 16, 8.)

Nejdokonalejší člověk na světě jest Ježíš Kristus. Fenelon kdysi zvolal: »Co je záře slunce proti ohni, který z očí geniálního muže srší?« Kristus jest největší genius. Co jest záře slunce proti ohni zmužilosti, který z očí hrdiny srší, i když tisícírá smrt řadami kráčí? Kristus vzdoruje každému nebezpečí. Hodina jeho smrti jest nejvyšší. Co jest záře slunce proti ohni lásky, který z milujícího srdce vystupuje a tváře nejněžnější červení barví? Kristus jest láska sama. I na slunci nalezneš skvrny, na nejlepší člověku nedostatky. U Ježíše je všechno — světlo, ni nejmenší nedostatek. Jest nejkrásnější mezi syny lidskými, mistr všech mistrů, král věd a umění. Zoraně ostrovtipu, které nosí, nejsou vyrobeny v lidských kovárnách a školách, výheň věčnosti je vytvořila. Síle a pádnosti jejich nikdo nemůže odolati, zbraně nejlepšího zápasníka padají mu z ruky při prvním úhozu.

Poučný příklad pro to, co jsme řekli, podává nám podobenství dnešního evangelia o opatrném správci. Dýše známosti duší lidských, která jednoduše jest podivuhodná. Obsahuje však také hloubku, která chce nejvyšší mety dosáhnouti. Hloubka jest zde jako při všech podobenstvích základním rysem mistrovství.

To nejlépe pocítujeme, když se na tvořícího mistra díváme a jeho vykládajícím slovům nasloucháme.

I.

Co kreslí jeho tužka nejprve? Ovšem hlavní figurku, postavu nespravedlivého správce statků. Jsou to jen taby, letem zachycené, a přece nám připadá, jako bychom tuto tvář již nesčíslněkrát byli spatřili. Ihned poznáme, že to není jednotlivá osoba, nýbrž že je takých osob na tisíce: jest zástupce dlouhé řady lidí, kteří se mu dopodrobna podobají. Ještě několik tahů a zástupce »synů tohoto světa« stojí před námi jasně a zřetelně.

Nepředvídaná prohlídka pokladny zjistila, že se nerozmnožovala, nýbrž prázdnila. »Nebudeš již moci vésti správu,« zní konečný rozsudek. Jest usvědčen marnotratný muž tak velice, že se ani neodvažuje namítati něco proti vynesenému rozsudku.

Dále připojuje jiný tah a ten dává tváři správce ihned podobu drzého světáka. Tomu nasvědčují slova, že byl u pána udán, jakoby byl rozplýtvával jeho majetek. Bohatý člověk, kterému mnohé statky v zemi náležejí, jak se zdá, byl dle všeho velmi shovívavý. Tím drzeji si asi správce počínal, až konečně došly právy na právním místě.

Pán kreslí figurku správce dále. Drzý světák ukazuje svou nechtěnou práci a bázeň před žebratou: »Kopati nemohu, žebrati se stydím.«

Další tah kreslí honěného obchodníka. Osud, který mu jeho lehkomyšlnost a marnotratnost připravily, může ho pokřít, ale nemůže ho zdolat. V hlavě jeho dozrává plán, který mu alespoň zatím přináší záchranu z nynější bíd. Nikoli příbuzní a známí pána jeho, nikoli vlivní jeho přátelé mu mají pomoci, nýbrž jeho »dlužníci«. Byť i tento plán vypadal podivně, přece slibuje výsledek, a proto jde rychle ku provedení svého záměru.

Těmito taby kreslí Pán i náš poměr k člověku bohatému, Bohu. My jsme správci boží. Pán nebe i země propůjčil každému z nás určitou míru sil a statků, aby každý jako věrný správce těchto statků vlastní spásu a spasení svých bratří podporoval. Jeden má výborné síly ducha, jiný se vyznamenává sílou tělesnou, jeden je bohat pozemskými statky, druhý mocí a vážností. Každý má úkol opatrným užíváním těchto sil a statků podporovati v sobě a jiných moudré úmysly boží a v kruhu svého působení co možná nejvíce dobrého vykonávati. Vládcové světa jsou správci božími, který jim moc dal ke konání spravedlnosti v zemi; národové nejsou tu k vůli nim, nýbrž oni k vůli národům, aby je moudrou a spravedlivou vládou oblažili. Kněží jsou správci Nejvyššího, sluhy Kristovými, správci milostných tajemství božích, aby stádo své pásli na zelených nivách duchovního pokrmu, aby pro nejvyšší zájmy Kristovy nasadili nejlepší své síly, aao i život, i za neuznání, za pronásledování, za bolesti a hanby. Vysocí a boháčci jsou správci Nejvyššího, by z výšin své moci a vážnosti a z plnosti svého bohatství požehnání rozšiřovali se štědrými rukou, a tak aby vyrovnali protivy mezi stavem a poměry majetkovými těch, které všechny Pán Ježíš krví svou vykoupil. Otcové a matky

jsou správci Nejvyššího, který jim v dětech posvátne klenoty světil, aby je vzdělávali pro nebeskou vlast. Vy všichni, staří a mladí, muži a ženy, jinoši a panny, vy všichni jste správci Nejvyššího, nikdo z vás není tak chudý, tak nízký, tak na světě zapomenutý, jemuž by nebyl Bůh světil dary, cesty upravil, okolnostmi ho obkličil, které mu širší neb užší působnost umožňují. Především však jste správci Nejvyššího jako křesťané, abyste víru zachovali, prostředků ku spasení užívali, církve sv. katolické jako pečlivé matky věrně se přidržovali a byste všichni království boží na zemi v sobě a kolem sebe rozšiřovali a upevňovali. Tak jste všichni správci Nejvyššího, a běda vám, kdybyste na to zapomněli a jen jako pouzí správcové pozemských statků žili. Zvláště však běda vám za dnešních dnů, když nejvyšších statků nedbáte, s vírou si zabrávate, proti církvi sv. brojíte, když prostředků ke spasení zneužíváte.

Od správců se však vyžaduje, aby věrní nalezení byli; jak to s naším správcovstvím často vypadá, ukazuje nám Pán na příkladu opatrného, nevěrného správce. A když srovnáváte nevěrného správce s tím, jak vy jste správu statků vám svěřených vedli, nalézáte vše snad v nejlépeším pořádku, že ani podobnosti s ním neshledáváte? To by bylo smutné, ukazovalo by to, že sami sebe klamete. Otevřte oči a dívejte se, jak lidé vedou správu statků tělesných i duševních. Nemluvím o těch, kteří jen dle smyslnosti žijí, vstávají, aby jedli, a lehnou ku spánku, tu je očividno, že o životní úkol pojmu nemají. Ale když se díváte na množství pracujících lidí, řekněte, jaká jest jejich životospráva? Honí se po pomíjejících statcích a hodnotách a nenamáhají se, aby získali statků, které ani rez ani mol nekazí. A jest mezi námi někdo, kdo by před Všemohoucím s radostnou myslí doznati mohl: já jsem vždy a všude především hledal království boží a jeho spravedlnost?

Velký Bože! Když myšlenka na naši nevěrnost námi otrásá, což máme říci, když se díváme, co se dnes děje? Není to tak, jakoby šlo o to, zničení za dnešních dob dílo, které Kristus zafidil, které jeho apoštolé a nástupci s obětováním sil svých, krve a života rozšiřovali? Nezdá se, jakoby bylo úlohou nynějšího pokolení bořit, co dřívější, lepší pokolení zbudovala? Nemusíme tu zvolati se sv. Augustinem: »Pane, jak veliká jest tvá shovívavost, ale jak hrozná bude potom tvá spravedlnost!«

Neboť i ta nastane, když Bůh nám řekne jako nevěrnému správci: »Vydej počet ze správy své, neboť již nebudeš moci správu vésti.« A kdo vysloví slovo to? Bůh, jehož oko do vnitř hledí a srdce a ledví zkouší. Bude zkoušeti a nám objeví všechny naše myšlenky, žádosti, řeči a skutky od kolébky až do hrobu, jak věrně neb nevěrně jsme směřovali k věčnému svému cíli, jak svědomitě nebo nesvědomitě jsme užívali prostředků ku spasení potřebných, jak silní neb slabí jsme byli v pokušeních a bojích. Ukáže nám, jak jsme přijali prosby, napomenutí, hrozby, které nám posílal svědomím, církví, vážnými, strašnými příhodami v při-

rodě a národním životě. Správně odhadne, jaké úmysly život náš vedly, zdali jsme vedli správu v duchu světa či Krista. Den a hodina tohoto soudu není nám známá. Kdo nás uvedl do pozemské správy a sv. křtem nás posvětil, abychom správu tu svatě vedli, ten také jednou promluví: »Vydej počet ze správy své.« Kdo určil den našeho narození, ten určil také den naší smrti. Ale to víme, že den, kdy budeme počít klásti ze správy své, bude brozný, před nímž se i spravedliví třesou. Pak oněmi svůdné hlasy, které nás nyní denně v blud uvádějí. Oněmi i rouhavé hlasy, které nyní proti víře a církvi zaznívají. Oněmi i hrůzové hlasy, které vám nyní denně novou říši světla, svobody a pokroku hlásají. Církev pak lesknouti se bude v záři vítězství a s ní všichni, kteří ve správě statků jim svěšených věrnými shledání byli.

II.

Když byl správce v nesnázích, když mu správa měla být odňata, praví: »Vím, co činím.« Nyní je více života na jevišti. Přicházejí nové osoby. Nesou dlužní úpisy ve svých rukou. »Kolik jsi dlužen pánu mému?« ptá se prvního. Jeho odpověď svědčí, že jest veliký jeho dluh. »Sto tun oleje.« Tuna obsahovala dle jedné 39·5 litrů, dle jiných 24 litry. Tuna oleje se za všech dob draze platí. I řekl jemu: »Vezmi úpis svůj a sedna rychle napiš padesát.« Rychle otázku klade a vyslyšev odpověď, která se ovšem s úpisem shodovati musila, káže mu zasednouti a napsati padesát, tím se líčí, jak spěšně bezpráví ono se dalo. Sleviv mu tolik tun oleje, nadál se od něho, že pamětliv toho bude a jemu k úsluhám se propůjčí. Tento neočekávaný, ničím neospravedlněný odpis značí značné jmění. Dlužník dívá se proto s podivem, slyšel již asi o propuštění správce — jeho oči praví, že dobře porozuměl. Také není při takových »čestných obchodech a obchodních praktikách« mužem dlouhých řečí — mlčí, sedne si a píše.

Druhý, který po něm na řadu přichází, je zrovna takového druhu. Dlužní úpis na sto korců pšenice snížil se bez dlouhých okolků a řečí na osmdesát. Korec obsahoval deset tun, tedy 395 nebo 240 litrů. Jednomu více odpouští než druhému, aby tím více si ho získal, do něhož se větší vděčnosti nadál, jiní myslí, že se dalo, poněvadž korec pšenice má menší cenu než tuna oleje. — Vděčné tisknutí ruky dokazuje, že tento dlužník stav věcí dobře pochopil. Kristus dí, že povolal správce jednoho každého z dlužníků pána svého, ač tuto jen dva přicházejí jako příklad, jeden s dluhem v tekutých, druhý v sutých věcech. Jak tito druhí, kteří ještě následovali, dluhy upravili, již Spasitel neudává. Tužka, která jednotlivé položky z úřední dlužní knihy správy do osobní dlužní knihy správcovy zanesla, zapsala zároveň také zvláštní způsob těchto poctivců pro soukromý a obecný soud. I svěští soudcové, kteří nemají žádné pásky nad očima, mají také jiné označení pro takový obchod; nazývají jej zpronevěřením, krádeží a podvodem.

III.

Tahy, které nyní Spasitel kreslí, a slova, která při tom pronáší, jsou pohříženy ve zvláštní světlo. Toto světlo prýští z jeho milujícího božského Srdce a odhaluje cíl a úmysl celého podobenství. Tento cíl a úmysl je vyznačen slovy: »Učiňte si přátele z mamony klamné (nepravosti), aby, když dokonáte, přijali vás do stanů svých!« t. j. zjednávejte si zásluhy pro nebe, užívající podle vůle boží statků pozemských, jež lze právem nazývati mamonou klamnou, poněvadž odvracujíce od statků vyšších nebeských, nevedou ku pravému blahu, které slibují; zjednávejte si je k tomu, aby, až umřete, přijal vás Bůh do nebe. Nesnáze působí jen pochvala, které se dostalo nespravedlivému správci od samého pána. »I pochválil Pán správce nevěrného, že jednal opatrně.« Co chválí pán na správci? Chválí jeho opatrnost, chytrost, s jakou se hleděl z osidla dostat. Opatrným byl, že se staral o svou budoucnost, nevěrný byl, že to činil s úmou pána svého. Nevěrnost, nespravedlnost pak pán nechválí. Označení »nevěrného správce« zachovává výslovně stanovisko práva a spravedlnosti. Tedy cíl a výsledek je to, na nějž veliký učitel své poučení z názorného vyučování buduje. Hlavní věty zní: 1. Správce staral se o své pozemské blaho a o pozemský přibytěk; vy, moji posluchači, máte se starati o věčné blaho a věčné přibytky. — 2. Použili nedovolených prostředků, vy však užívejte jen prostředků dovolených. 3. Přemýšlel a vážně bral svou úlohu, zvláště od té doby, kdy mu šlo o krk. Až budeme klásti počet před nejvyšším Pánem, bude to vážnější a důležitější. Na tom závisí celá věčnost. Příprava k tomu jest nejpotřebnější. A v tom máme býti opatrní, aby nás nepředčili lidé oddaní světu. Neboť obvykle jsou lidé tomuto světu oddanější opatrnější vzhledem k sobě vespolek nežli lidé oddaní Bohu. Oni si ve věcech svých opatrněji počínají, věci své moudřeji nastrojují a bedlivěji prostředků k dosažení cíle svého užívají než lidé zbožní v obírání prostředků vedoucích k životu věčnému. Tak nám dává na zřetel, abychom se od lidí světu oddaných učili opatrnosti ve věcech spasení našeho. Tu nám doporučí hlavně opatrné a moudré užívání majetku. Když jej uložíš v ruce chudých a na dobré účely, bude ti nebeským žebříkem. Modlitby těch, kterým milodarů ze štědré ruky tvé se dostalo, budou stupni, které stoupání do věčných přibytků ulehčují a do nich konečně ústí. »Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.« Jako kdysi Rafael dobré skutky Tobiašovy před trůn boží přinášel, tak přednáší náš anděl strážný naše skutky milosrdné před tentýž trůn. Tam budou se za nás přimlouvati, když dokonáme.

Z toho ze všeho vezmeme si zvláště trojí naučení: 1. že jsme všichni jen dočasní správci majetku svého, vlastně Bohu náležitého; 2. že z užívání toho Bohu počet klásti budeme; 3. že opatrně dle vůle boží majetku toho užívati máme. Z lásky k Pánu

Ježíši, z lásky k sobě a z lásky k našim potřebným bližním chceme všech svých statků dle vůle boží užívat, abychom si poklady shromáždili, které ani rez ani mol nekazí, které přátelé nám ziskají, aby, když dokonáme, přijali nás do stanů svých. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Neděle devátá po sv. Duchu.

Jerusalem — obraz od Boha odvráceného světa.

»Když Ježíš přiblížil se k Jerusalemu a město spatřil, zaplakal nad ním.«
(Luk. 19, 41.)

Velký prorok Jeremiáš předpovídal svým souvěkovcům co nejdůrazněji zkázu Jerusalema. Jeho ústy oznámil Hospodin lidu modloslužbě a nemravnosti oddanému spravedlivé tresty: »A zruším radu Judy a Jeerusema na místě tomto; a převrátím je mečem před obličejem nepřátel jejich a rukou těch, kteříž hledají duše jejich; a dám mrtvá těla jejich za pokrm ptactvu nebeskému a zvířatům zemským.« (Jer. 19, 7) Proroctví světcovo vyplnilo se do nejmenších podrobností. Přitáhl Nabuchodonosor, král babylonský, oblehl Jerusalema a téměř po dvouletém obležení r. 587 před Kristem pobořil slavné kdysi sídlo Davidovo a Salomounovo a lid do zajetí babylonského odvedl. V dojemném zpěvu oplakává sv. Jeremiáš pád milovaného města a úpadek svého národa; bloudí v opuštěných rozvalinách a nařká: »Cesty k Sionu kvílí, protože nejsou, kdo by přicházeli k slavnosti; všechny brány jeho jsou zkaženy, kněží jeho lkají, panny jeho jsou neozdobené, a on sám potlačen jest hořkostí.« (Pláč 1, 4.)

Drazí v Kristu! Jeremiáš jest věrným předobrazem Spasitele našeho Ježíše Krista. Napomínal i hrozil lidu svedenému a zvrhlému právě tak jako Spasitel, a dnešní evangelium dosvědčuje, že výsledek napominání Kristova podobal se až příliš věrně neúspěchu Jeremiášovu a představa strašlivého zahynutí města, jeho úplná zkáza, naplňuje zármutkem Jeho božské Srdce a s očí Jeho řinou se hořké slzy zklamané a neuznané lásky. Hle — »srdce Ježíšovo, plné dobroty a lásky, trpělivé a mnohé milosrdenství« (Litanie.) Spasitel, jenž při svém přehořkém utrpení neznal slzí — »když se přiblížil . . . (text)«. Netruchlí zajisté Ježíš, »jehož království nebylo z tohoto světa« (Jan 18, 36), nad zničením města a jeho velkolepých staveb; to vše nemá ceny pro milovníka a dobrého pastýře duší! Jeho zármutek platí jen těmto nesmrtelným duším, »které nepoznaly času navštívení svého« (Luk. 19, 45) a svévolně místo spasení volili věčnou zkázu.

Mimovolně vtírá se nám, nejmilejší, otázka: zdali by božský Spasitel nemusel i za našich dnů truchliti a slzy prolévati nad nynějším světem a tolika zkaženými dušemi? Odpověď — bohužel přisvědčující — jest samozřejmá, neb zvrhlý Jerusalema jest věrným

obrazem světa od Boha odvráceného. Smutná tato skutečnost budiž předmětem dnešního rozjímání!

* * *

1. Jednou z nejméně vděčných povinností kazatelových jest, že musí dle nařízení božského často varovati, kázati a hroziti, ano že vážná slova napomenutí svým posluchačům častěji věnuje, než slova uznání a pochvaly. Svému miláčku Timotheovi nařizuje sv. Pavel: »Zapřísahám tě před Bohem a Kristem Ježíšem, jenž bude soudit živé i mrtvé, skrze příchod jeho a království jeho; hlásej slovo, nálehej v čas i nečas, usvědčuj, přimlouvej, kárej, a to se vši trpělivostí a moudrostí učitelskou!« (II. Tim. 4, 1—2.) — Kněz, jako Bohem a sv. církví poslaný učitel a duchovní pastýř, nesmí dbáti soudů lidských, nesmí svým svěřencům lichotiti ani oblibu či popularitu na úkor pravdy hledati; nýbrž řídit se musí zásadou sv. Pavla: »Tak o nás sud každý, jako o služebnících Kristových a správcích tajemství božích!« (I. Kor. 4, 1) Úloha kazatelova podobá se v mnohém ohledu poslání proroka Jeremiáše a nezřídka bývá též nevděk a pronásledování její odplatou. Dnešní sv. evangelium i předmět mé promluvy mně rovněž zřejmě přiděluje úkol mravokárce, když vám, nejmilejší, krátce mám ukázati, jak velice se nynější svět podobá zatvrzelému Jerusalemu a jak Spasitel vším právem i nad naši zaslepenost může hořké slzy prolévat.

2. Jerusalem a zvláště fariseové, kteří za dob Kristových byli vůdci národa židovského, byli proniknuti až neuvěřitelným slávo-mamem. Ználi zaslíbení boží o příštím Messiáši, jenž měl zasednouti na trůn svého praotce Davida a založiti tak národní slávu a blahobyť; ale všechny jejich tužby směřovaly jen k slávě a moci pozemské; o duchovní obnově a obrození národa pravou vírou a bohumilými mravy se jim ani nezdálo! Hledali jen moc světskou, chtěli býti prvním národem světa, jenž by nejen setřásl se sebe jeho římské veleříše, ale sám sobě i jiné národy podmanil. Otevřeme, draží v Kristu, knihu Skutků apoštolských, a tam čteme s úžasem, že i apoštolové, věrní průvodci Páně v jeho tříletém působení, měli tento nesprávný pojem o účelu Jeho příchodu na svět a celé Jeho činnosti, ač byli posluchači Jeho čistého a jen k věčným cílům směřujícího učení, ač byli svědky Jeho vši světskou marností pohrdajícího života, viděli tolik zázraků a patřili na smírnou oběť na kříži i na Jeho slavné zmrtvýchvstání. Vše to nestačilo, aby překonány byly zakořeněné názory a sny o světovém povznesení národa židovského, neb svému Mistru právě před Jeho nanebevstoupením činí otázku: »Pane, v tomto-li čase obnovíš království pro Israele!« (Sk. ap. 1, 6.) Jestliže sami učedníci Páně a Jeho nejbližší přátelé nemohli se vymaniti ze všeobecných předsudků národních, jaké temno zahalovalo teprv duše těch, kteří Krista Ježíše považovali snad jen za nějakého přepjatého blouznivce a snílka? V pravdě nepoznali času navštívení

svého« (loc. cit.), a právě toto pachtění se za slávou a mocí pozemskou bylo příčinou jejich odboje proti římské říši a slávy Jerusalema v roce 70 po Kristu.

A nyní pozorujme souvěký svět a proudy, které jím vládnou! Zdaž není to v první řadě touha po pozemské moci, jež unáší jako dravý přival život národů v zájemném jejich poměru? Zdaž není to nenasytný hlad po statcích vezdejších, hlavně po bídném mamonu, jež zaslepuje jednotlivce? Brzy smyslí si některý národ, že musí uplatniti svůj vliv až do nejzazších krajin země; tu zase jiný národ prohlašuje naprostou nadvládu nad vodami mořskými za svou hlavní životní podmínku — a následek podobných plánů jsou kruté války se vši svou bídou a hrůzou a rozvrat všech společenských poměrů a řádů, jinými slovy: zkáza Jerusalema, příčina bolestných slzí božského Spasitele, jež marně volá: »Hleďte nejprve království božího a spravedlnosti jeho, a toto všechno bude vám přidáno!« (Mat. 6, 33.) — Shon po bohatství, slávě a světské moci užívá ve své bezohlednosti často prostředků až do nebe volajících, jest záhubným jedem, jež rozežírá blaho národů, obcí a rodin, a byť i jednotlivcům zdánlivě prospěch přinášel, chová ptece v sobě jistý, nepochybný zárodek zkázy a neštěstí. Nepřidávejme aspoň my, přátelé drazí, nových bolestí zarmoucenému Srdci Páně; buďme jeho věrnými učedníky, toužíce po statcích nepomijetých, duchovních, jež »ani rez ani mol nekazí, ani zloději nevykopávají neb kradou« (Mat. 6, 20). Ne v bohatství, jak mu svět rozumí, nýbrž v bohatství duše a srdce záleží právě štěstí člověka!

3 Jerusaleme a jeho obyvatelstvo bloudil nejen v představě o zaslíbeném Massiáši, ale zabředl též v oněch dobách hluboko do ohavné mravní spustlosti. Krom nadutých Fariseů, kteří aspoň na oko plnili zákon boží, shledáváme tam vládnuou třídu lidí zhýralých — tak zvaných Sadducey, jichž jediným cílem byla tělesná rozkoš, smyslný požitek. O nich platila v plné mře slova dnešní epistolý: »Posadil se lid, aby jedl a pil, a vstali, aby hráli!« (I. Kor. 10, 7.) — Popírali věčnost a nesmrtnost duše, nevěřili v zmrtvýchvstání, žili jen tělu a jeho radovánkám a jednalo-li se o nepřátelský projev proti Pánu Ježíši, neváhali se přidružiti k licoměrným a pokryteckým fariseům a ochotně je vystředali v útočení na nenáviděného božského mravokárce.

Nezdá se vám, drazí posluchači, že dnes, po 19 stoletích se celý svět hemží podobnými Sadducey, ano mnohem více, než za dnů Kristových? Co jest nyní cílem obrovské většiny našich souvěkovců? Jen hříšná radost — smyslný požitek! Materialismus čili modloslužba hmotě a tělu jest jim životní zásadou, jejich osudným, člověka nedůstojným evangeliem; co tělu a smyslům melahodí, nemá v jejich očích ceny; jen požitkářství jest jejich heslem! Ano, »posadil se lid, aby jedl a pil, a vstali, aby hráli!« (loc. cit.) Víru v Boha odhodili, jako nepohodlnou a jejich choutky brzdicí přítěž; posmrtného života neuznávají a učení o odměně na věčnosti odmítají uštěpačně jako poukázku na velmi nejistou

blaženost. Sv. Jan Křtitel oslovil přicházející k němu Sadducey: »Pokolení zmijí; kdo ukázal vám, abyste utekli budoucímu hněvu?« (Mat. 3, 7.) a myslím, že by ten velký prorok, kdyby se dnes mezi námi objevil, mohl, ano musel užiti výrazů ještě přísnějších. Spasitel plakal nad znepravěným Jeruselem; ale dnešní bohaprázdná nevázanost působí božskému Srdci bolesti daleko hroznější! Napomínám opět: nepřidávejme bolesti Srdci, které nás tolik milovalo! Varujme se ohavného proudu smyslnosti a krádejme jistou, zlatou cestou, kterou nám Kristus a Jeho církev svou vznešenou mravoukou označili!

V těchto dnech přinesly italské časopisy zprávu o návratu universitního profesora Aristida Stefaniho do sv. církve. Jako mladík podlehl modernímu proudu materialismu a nevěry, ale vědeckým bádáním dopracoval se s pomocí boží opět víry v Boha i katolickou církev jako jediný ústav spásy. Byla to zvláště mravouka katolická, která jej neodolatelným kouzlem po 20 let vábila a konečně o božském původu naší sv. víry dokonale přesvědčila. Píše o ní toto významné svědectví: »Jestliže křesťanská mravouka všeobecným souladem zásad každou jinou převyšuje a více než kterákoli potřebám sociálního života odpovídá, nafižující lásku, odpuštění a obětavost, a dovedla-li si podmaniti i pohanský svět, jenž přec neznal jiných pohnutek mimo nenávisť, pomstu a požitky, — pak může tato nauka býti jen božského původu a božským musí býti náboženství, které jí učí, pročez jest nezbytno, krom mravouky přijímati jako božské také věroučné pravdy.« (Kath. Kirch. Zeit. č. 21 1923.) — Tak ocenil na slovo vzatý učenec význam a sílu katolického učení a zvláště naší mravouky, na rozdíl od mnohých pokrokářů, kteří zdravé křesťanské zásady odstraňují a bídnou náhražku mravouky světské zavádějí. Žádná světská nauka nemůže nahraditi Kristem stanovené a Jeho milostí prosycené životní řády a zákony, nýbrž vede nevyhnutelně ke zkáze Jerusalema — k rozvratu a mravné zhoubě národů!

4. Hlavní a podstatnou značku, v níž se Jerusalema dob Kristových podobá nynějšímu světu, vidím v tom, že jako onen Jerusalema, tak i náš svět odmítl Krista Ježíše. O Synu božím praví sv. Jan na počátku svého evangelia: »Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali.« (Jan 1, 11.) Jak často lká Spasitel nad nepřátelským odporem svých soukmenovců! Nařká nad městem: »Jerusaleme, Jerusaleme, kterýž zabíjíš proroky a kameňuješ ty, kteří jsou posláni k tobě: kolikrát chtěl jsem shromážďiti dítky tvé, jako slepice shromáždí pod křídla kufata svá, a nechť jsi?« (Mat. 23, 37.) A sv. Petr vytýká Jerusalemským bez obalu: »To jest ten kámen, který byl zavržen od vás stavitelů, který však se stal kamenem úhelním!« (Sk. ap. 4, 11.) Tak zběsilá nenávisť proti Kristu zachvátila zvrhlý Jerusalema! A dnes? Co sledujeme v bezprostřední své blízkosti? Ježíš Kristus, jehož nejsv. Jméno vloženo bylo do českých srdcí apoštolským působením sv. Cyrila a Methoděje, zavraženo posvátnou krví svatých

patronů: Ludmily, Václava, Vojtěcha, Jana Nepomuckého, Ježíš Kristus, jenž více než 1000 let byl králem zbožných srdcí našich předků, narazil za našich dnů na nevděk a odpor, jenž daleko převyšuje zatvrzelost jerusalemských fariseův. »Slepí jsou to vůdcové slepých« (Mat. 15, 14), praví Spasitel o svých nepřítelích. Odpírají vědomě poznané křesťanské pravdě, dopouštějí se tedy hříchu proti Duchu sv. a jim hrozí Pán: »Kdo by však hřešil proti Duchu sv., nebude mu odpuštěno ani v tomto věku ani v budoucím.« (Mat. 12, 32.)

Kéž nás všechny osvítlí milost, kterou nám Pán Ježíš svou smírnou obětí na kříži zasloužil, abychom se vystříhali záhubného shonu po statech pozemských, nedůstojné služby tělu a jeho hříšným žádostem a věrně se přidrželi Ježíše Krista, jenž jediný jest »cesta, pravda a život« (Jan 14, 6), abychom tak božskému Srdci Jeho nebyli příčinou slzí a bolesti, nýbrž čisté, radostné útěchy! Amen.

Leon. Rendl.

Na svátek sv. Anny (poutní).

O křesťanské statečnosti.

»Ženu statečnou kdo nalezne? Nad skvosty zdaleka cena její!«

(Přisl. 31, 10.)

Každý jen poněkud uvědomělý Čech zná a dle zásluby vysoce oceňuje krásnou povídku jedné z našich starších spisovatelek, Boženy Němcové, nadepsanou »Babička«. V žádné soukromé nebo veřejné knihovně neměla by scházeti tato vzácná perla, obrázek jak něžný, tak dojmavý spořádané české domácnosti. Jako anděl strážný rodiny i celého okolí vystupuje v ní do popředí prostá, ale šlechtitná žena, spisovatelčina milovaná babička, pečlivá vychovatelka své drahé vnučky Barunky, rozšafná rádkyně, ochotná pomocnice všech, kteří se s ní stýkají, a právem vzniká v pozorovém čtenáři dojem, že půvabný ten obraz ze života sepsán byl spíše vděčným, s láskou vzpomínajícím srdcem, než umělým perem.

Drazí v Kristu! Když jsem přemýšlel o dnešní své řeči, již mám s vámi oslaviti nebeskou patronku a ochranitelku zdejší zbožné osady, napadla mně bezděky myšlenka: »Jestliže pouhá, byť i vzdělaná, žena ve svém nádherném spisu dovedla své drahé babičce postaviti pomník tak vznešený a trvalý, jestliže z jejího pera, ano z jejího vděčnosti a láskou přeplněného srdce vytryskla tak dojemná a láskou prosycená slova a líčení, ó, kterak by asi teprve o své přesvaté babičce byl se vyjadřoval a psal vnuk nejdokonalejší a nejsvětější, Bůh-člověk, Spasitel náš Ježíš Kristus? Jaká láska, jak hluboká vděčnost k sv. Anně, matce přesvaté Bohorodičky, naplňovala asi nejsv. Srdce Páně, tento zdroj lásky nejčistší a nejsvětější?« Zatím nemáme ovšem na sv. Annu žádných vzpomínek, jež by měly přímo Spasitele našeho svým pů-

vodcem; ano i v Písmě sv. marně pátráme po nějakých zprávách o naší velké světici; vždyť ani jména jejího tam nenacházíme! Kterak si máme vysvětliti toto opomenutí a mlčení? Příčina jest na snadě! Kristus Pán žil a působil jedině a výlučně pro své vykupitelské dílo. »Já jsem světlo světa!« pravil sám o sobě; On byl »světlem pravým, kteréž osvětluje každého člověka, přicházejícího na tento svět.« (Jan 1, 9.) »On přišel hledat a spasit, co bylo zahynulo.« (Luk. 19, 10.) — Před tímto vznešeným cílem ustupuje vše ostatní do pozadí, a proto nesmí nás překvapovati, že i soukromé rodinné poměry Pána Ježíše zůstávají zahaleny tajemnou rouškou, že o vlastní Jeho matce máme poměrně jen sporé zprávy, že o babičce Jeho sv. Anny vypravuje nám — a to rovněž jen zřídka — pouze ústní podání svaté církve čili tradice. Přece však oslavuje božský vnuk drahou svou babičku, ne-li sám přímo, pak aspoň prostřednictvím své duchovní nevěsty, sv. církve, kterou až do skonání světa vede, řídí a spravuje, jejíž neviditelnou hlavou po všechny časy zůstává. A tato církev Kristova plní ochotně přání svého božského zakladatele, v Jeho jméně blásá a rozšiřuje slávu Jeho sv. Anny, slaví od nepamětných dob její svátek, jenž po dlouhá staletí býval svátkem zasvěceným staví k její účtě chrámy a oltáře, dává ji za patronku křesťanským osadám, mezi nimiž i osadě naší. A chcete-li, nejmilejší, poznati vznešenost a svatost své nebeské ochránitelky, tu naslouchejte jen pozorně slovům dnešní epistoły a sv. evangelia. V těch dojemných slovech kreslí nám církev, jako zástupce Spasitelův, obraz svaté Anny v barvách tak svěžích, v souladu tak dokonalém, že s obdivem vzhlížeti musíme k babičce Spasitelově, kterou sv. evangelium nazývá pokladem a perlou, o níž nadšeně blásá církev slovy pro rockými: »Ženu statečnou kdo nalezne? Nad skvosty zdaleka cena její!«

Úcta svatých a světic božích má nás povzbuzovati, abychom jejich ctnosti a mravní velikost obdivovali; má však ještě jiný důležitější účel: totiž abychom se od nich učili a jich příkladu horlivě následovali. I dnes, drazí posluchači, vzdáme nebeské patronce tohoto kostela a této osady povinnou úctu a její světlou památku nejlépe uctíme, budeme-li jejími učelivými žáky zvláště v té ctnosti, kterou sv. církev v dnešní epistoře na prvním místě a s nejvyšším důrazem připomíná, totiž v křesťanské statečnosti, kterou uctíme tedy předmětem svého zbožného rozjímání!

Kéz nebeská patronka zdejší svatyně vyprosí nám u svého božského vnuka Ježíše Krista světlo, abychom poznali nutnost a cenu křesťanské statečnosti, jakož i posilu vůle, abychom tuto ctnost dle jejího příkladu horlivě pěstovali!

* * *

Usty trpělivého Joba učí Duch sv.: »Bojování jest život člověka na zemi a jako dnové nádenníka dnové jeho!« (7, 1.) Přední a nejdůležitější vlastností dobrého bojovníka jest samozřejmě sta-

tečnost. Zbabělý vojin jest nejen hanbou svého stavu, ale nesplní nikterak svého hlavního úkolu, n bude své vlasti a svým spoluobčanům záštitou a ochranou, bude neužitečným trubcem, nikdy však prospěšnou včelkou. Podobně žádá od každého z nás původce a pán života, abychom směle se blásili k praporu svého nebeského krále, abychom měli odvahu k odprání útoků svých nepřátel a bez reptání přinášeli oběti, které nám ukládá. V tom záleží právě ctnost křesťanské statečnosti, ctnost, kterou katolická mravouka zafadila vším právem mezi ctnosti hlavní čili stěžejné, ctnost, která činí člověka hodným vzácné pochvaly Ducha sv.: »Ženu statečnou, nebo muže statečného kdo nalezne? Nad skvosty zdaleka cena jejich!« Nuže, draží v Kristu, budme dobrými bojovníky božími, budme statečnými:

1. Nejprve v boji proti pokušením, které spásu naší duše po čas pozemské pouti neustále obrožují. Spikli se proti nám a našemu pravému blahu tři mocní nepřátelé: tělo, svět a ďábel, kteří bez přestání o naši záhoubu usilují. Jak nebezpeční to protivníci! Útočí na nás zjevně i skrytě; svírají nás se všech stran s hadí úlisností a ďábelskou vytrvalostí. A co nejhoršího! Nacházejí v naší, hříchem dědičným oslabené a pokažené vůli nejochotnějšího spojence. »Tělo žádá proti duchu, duch pak proti tělu,« píše sv. Pavel (Gal. 5, 17) a znázorňuje tak vystižně ustavičný boj, jenž nitrem naším otrásá. Zkušenost každého z nás potvrzuje zajisté tento neutěšený stav, ve kterém se každý člověk, sotva se k užívání rozumu dospěl, více nebo méně potácí. Co tu bojů musíme vybojovati se svými zlými náklonnostmi a vášněmi; kolik útoků třeba odrážeti osemetného světa a jeho klamných lákadel a to vše ještě nestačí! Apoštol učí zřejmě: »Bojování naše není jen proti krvi a tělu, nýbrž proti knížectvím a mocnostem, proti světovládcům této temnosti, proti duchům zlým v povětrí!« (Ef. 6, 12.) Kde tu hledati pomoc v takové tísní, v tak urputném zápasu? První a nezbytná pomoc jest ovšem u Hospodina, neboť »beze mne nemůžete ničeho učinit!« (Jan 15, 5.) »Pomoc naše ve jménu Páně, jenž stvořil nebe i zemi!« (Ž. 120, 2) — avšak tím se nesmíme spokojiti a založiti takřka ruce v klín! Pozdvihneme oči svých s důvěrou k sv. Anně, o níž užívá církev slov prorokových: »Ženu . . .« (text). Učme se od ní statečnosti v boji proti pokušením, učme se přemáhati své nízké žádosti, pohrdati falešnými statky tohoto světa, odpirati zlým ponoukáním nepřítelů svých duší! A platí-li toto napomenutí pro nás všechny bez rozdílu pohlaví, věku a povolání, — čím více dotýká se vás, milá křesťanská mládeži! Mladí přirovnávají duchovní spisovatelé k mladému, nevykvašenému vínu, jež při sebe menším pohybu neb jen nepatrné změně teploty se kafl, ano často zkysne a nepotřebným se stává! E hle, obraz duševních bojů a převratů v madě, vznětlivé a dojmům — bohužel obyčejně dojmům mravně nebezpečným — tak přístupné duši! Klesá ovšem nežádka v duchovním zápasu i člověk dospělý, ano i zkušený stařec; nejhojnější však žeň sklízí pokušení přece jen mezi neustálenou mládeží. Proto vy, zvláště jinoši a dívky,

pospěšte jen do školy k ženě statečné, k sv. Anně, od ní vyžádejte si pomoc v boji a především tu tak potřebnou ctnost křesťanské statečnosti v pokušeních! Toť ten vzácný odkaz, který vám zanechala vznešená babička vašeho prvorozeného bratra Ježíše Krista, tedy do jisté míry i duchovní babička vaše!

V životě sv. Františka Sales. čteme, že tento světec, jako mladičský student v Paříži, byl často zmítán pokušením proti svatě čistotě, a jeho rozpustilí spolužáci snažili se všemožně svést jej k nemravnostem. Svatý jinoch vrhl se k nohám Matky Páně a vroucnou modlitbou zajistil si její pomoc v nebezpečnosti i sílu k jich překonání. Svůdníci zavlekli jej konečně lstí a násilím k jakési spustlé ženštině a byli jisti, že jejím nástrahám neodolá. Než sv. František ukázal se statečným strážcem a obhájcem své nevinnosti a i tyto ďábelsky nastrojené léčky vítězně překonal. — Následujte, jinoši a dívky, příkladu tohoto světce; buďte i vy zmužilými bojovníky za ctnost a nevinnost, a bude-si se vám boj ten zdát někdy tvrdým a obtížným, — pomněte, že bojujete za svou nesmrtelnou duši, za její nejvyšší, v pravdě andělskou ozdabu a že jen bojem možno dobýt vítězství! Moudrý Sirachovec učí: »V ohni zkoušeno bývá zlato a stříbro; lidé pak příjemní v peci poažení!« (Sir. 2, 5)

2. Buďme statečnými dále ve vyznávání své víry! Také této statečnosti se naučíme ve škole sv. Anny. Náboženské poměry v zemi židovské před příchodem Syna božího na svět byly velmi neutěšené a Pán Bůh, nejvyšší moudrý, chtěl právě tímto náboženským rozvratem připravovat cesty Vykupiteli světa, an aspoň v některých poctivých a zbožných duších čím dále tím živější vzbuzoval touhu, aby konečně přišel Ten, »jenž byl očekáváním národů« a člověčenstvo z tak žalostného úpadku vysvobodil. Mezi židy, kteří se tak rádi nazývali vyvoleným národem božím, vznikly různé náboženské sekty, které zjevení boží nesprávně vykládaly a překrucovaly; mravnost úžasně poklesla a náboženský život vůčihledě hynul. Zůstali ovšem někteří vyvolení věrnými citeli pravého Boha, ale byla jich oproti ostatním pobloudilým jenom hrstka. Jaký div, že velký předchůdce Páně sv. Jan Křt. nekázal jiného než pokání? Jaký div, že pro mocné vrstvy svého národa, farisey a saducey, nemíval jiného oslovení, než »pokolent zmijí« (Mat. 3, 7), jimž výstražně hřměl do duší: »Již zajisté přiložena jest sekera ke kořenu stromů; každý strom, jenž nenese ovoce dobrého, bude vyřazen a na oheň uvržen.« (ib. 10.) Ze všeobecného mravního bahna a náboženského úpadku září však jako jasná hvězda dennice, blízký východ slunce vši spravedlnosti zvěstující, dům sv. Jáchyma a sv. Anny, z jichž krve se měl dle lidské své přirozenosti zroditi božský Spasitel. »Po ovoci poznáte je« (Mat. 7, 20) — pravil později týž Kristus Pán; a kde, ptám se, jest ovoce svatých manželů Jáchyma a Anny? Jest to sama vyvolená Matka Syna božího, Panna Maria, naplněná všemi milostmi, ozdobená všemi ctnostmi, tedy i vírou, v míře svrchované! Dle dcery, která víru svou vždy statečně vyznávala, která božského

Spasitele neobroženě až na Kalvarii provázela, můžeme si, draží křesťané, snadno vytvořiti správný úsudek, jak pevnou a statečnou ve víře byla též její matka, sv. Anna, neb pravím opět: »po ovoci jejich poznáte je!« Ó, jak velice jest nám, draží posluchači, zapotřebí, abychom ve statečném vyznávání víry byli věrnými následovníky sv. Anny! Zdaž nejsou ráboženské poměry v době nynější a to zvláště v naší vlasti právě tak neutěšené, ano mnohem rozháranější, než v zemi židovské v dobách sv. Anny? Zdaž není mezi námi dosti fariseů, kteří novotami a prázdňými hesly důvěřivé zástupy svádějí, pravé, otecké víře je odcizují a do bludu a rozkolu strhují? Což není u nás dosti saduceů, kteří popírají věčnost a nesmrtnost duše lidské, žijí jen pro tělo a smyslné požitky, právě tak jako jejich předchůdci v dobách Kristových? V pravdě o velké části našeho národa platí slovo Písma svatého: »Posadil se lid, aby jedl a pil, a vstali, aby bráli!« (2. Mojš. 32, 6.) Tak napsal Mojžíš o ldu židovském, jenž klaněl se na poušti zlatému teleti a nemravnostmi Boha urážel, a mohl by totéž plným právem napsati také o národu našem v těchto smutných dobách, neb i mezi námi zavládla úcta zlatého telete, mamonu a otrávilu svým jedovatým dechem namnoze i náš poctivý venkov, a v zápětí dostavila se nemravnost, požívačnost a hříšný shon po nedůstojných zábavách a radovánkách. Tu nestačí, řídit se jen výstrahou božského Mistra: »Varujte se falešných proroků, kteří přicházejí k vám v rouše beránčím, uvnitř však jsou vlci hltaví!« (Mat. 7, 15). Tu není dosti, neznadíme-li jenom Krista a neodpadneme-li od víry zděděné, hlásíme-li se sice k Němu, ale toliko potají a jakoby jen v noci, jak to činil Nikodem, aby si u mocných tohoto světa nezadal a neškodil! Statečnosti jest nevyhnutelně třeba, statečnosti neohrožené a bezohledné! Statečnosti apoštolů po seslání Ducha sv., statečnosti svatých mučedníků, kteří se radovali, mohli-li pro milovaného Krista trpěti příkostí a pronásledování, ano mohli-li za Jeho víru prolít svou krev, obětovati svůj život!

V této křesťanské statečnosti následujte sv. Annu zvláště vy, mužové a ženy, otcové a matky, a buďte v ní cvičiteli a vzory svým milým dítkám! Babička vašeho prvorozeného bratra Krista Ježíše, v duchovním smyslu též babička vaše, budiž vám příkladem tato »žena statečná«, jejíž cena jest nad skvosty zdaleka! Statečnost ve vyznávání svaté víry budiž drahým dědictvím vašim, jež z posvátných jejich rukou rádi a vděčně přijímejte!

3. Než všem nám — v první řadě však starcům a stařenám — podává sv. Anna ještě jiný důkaz své mateřské lásky, když nás vyzývá, abychom byli statečními ve snášení křížů a obětí. Jako »člověk — dle slov Písma sv. — se rodí k práci« (Job 5, 7), tak se rodí i k bolesti a utrpení; a právem učí nás svatá církev nazývati jeviště našeho pozemského putování slzavým údolím. Že i naše oslavenka, sv. Anna, ač od věčnosti určena byla za matku přesvaté Bohorodičky, nebyla ušetřena mnohých soužení a svízeli, poznáváme, nejmilejší, ncklamně z trudných pozemských poměrů její

dcery Panny Marie. Vždyť jejím celým podílem po rodičích byla jen nuzná chýška nazaretská; žila v chudobě a nouzi, takže v Betlemě musel býti chlív útočištěm, v němž dala život vtělenému Synu božimu. V chrámě jerusalemském při obětování svého synáčka mohla přinést pouze obět chudým předepsanou, totiž dvě hrdliček nebo dvou holoubátků; i později pracovala jako chudá žena z lidu ve svaté domácnosti.

Zdaž nemusíme z toho nutně souditi, že i matka její svatá Anna žila podobně v poměrech nejskrovnějších, že poznala bídu a strast života z vlastní zkušenosti co nejdokonaleji? A přece Duchem sv. řízená církev oslavuje ji slovy: »Ženu . . .« (text). — Proč asi, drazí v Kristu, dopustil Syn boží, pán pánů a král králů, aby jeho babička zakusila kalich chudoby a nouze a nesla tento trpký kříž po celý svůj život? Ó, pamatoval tu zajisté na nás a na všechny vyznavače své víry ve všech pozdějších dobách. Chtěl, aby chudoba, nedostatek, poníženost a všechny ty jiné životní strasti života posvěceny byly zářivým příkladem Jeho nejbližších příbuzných, chtěl, abychom i my dle příkladu sv. rodiny a proto i dle příkladu sv. Anny s odevzdaností do vůle boží snášeli své životní kříže, na mysli neklesali a statečnými jejími následovníky se ukázali. Chtěl nám názorně na srdce vložiti, že cesta k pravému štěstí nevede nádhernými paláci, bohatstvím a radostmi tohoto světa, nýbrž sebezapíráním; neboť: »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapře sebe sám, vezme kříž svůj a následuj mne!« (Mar. 8, 34) — toť základní mravní zákon Kristův, toť heslo, jež svým věřícím bez rozdílu zůstavil. Křížová cesta vedla Krista na Kalvarii, kde vykoupení naše dokonat, — a jen cestou kříže možno též ovoce vykoupení dosáti! Nuže, buďme vždycky, ale hlavně ve stáří, kdy obtíže a strasti života na nás nejvíce doléhají, pravými křesťany, statečnými nositeli křížů, které na nás Otec nebeský posílá! Kráčejme tu svědomitě ve šlépějích svatých a světic božích, mezi nimiž tolik statečných mužů a žen, právě v dobách zkoušek a křížů, nacházíme! Jejich denní modlitbou bývaly prosby: »Zde mne, o Pane, trestej, zde mne pal a bičuj, abys mne na věčnosti ušetřiti mohl!« Veliká světice sv. Terezie budiž nám příkladem! Vstoupivši do kláštera, byla stížena těžkou chorobou nervů, která ji po tři léta hrozně trápila, a také později po 40 let nebylo dne, kdy by nebyla nějakou bolestí trýzněna. K tomu všemu, jako nehorší zkouškou, navštívil ji Bůh dlouhou letou vnitřní opuštěností a suchopárností. A přece vytrvala statečně na cestě ctnosti, a ani největší soužení a bolesti nebyly s to, aby ji od Boha odvrátily, ba naopak: denně prosila Pána Boha: »Bože, buď trpěti nebo zemřít!« Znalat zajisté slova žalmu: »Mně pak přidržeti se Boha dobré jest, skládati v Pánu Bohu naději svou!« (Ž. 72, 28.)

Hle, drazí v Kristu, kde hledá a nachází duše věřící sílu a útěchu i v nehorších křížích a souženích! Ano, dějiny potvrzují, že duše lidská vůbec, i když mnohdy ztratila víru, přece v době velikých bolestí a svízeli utíká se k nebeskému vládci

o pomoc a úlevu. Jeden z nejznámějších moderních filosofů a neznabohů, německý spisovatel Schopenhauer, jenž se honosil, že se mu podařilo nezvratně dokázat, že jsoucnost nějaké vyšší bytosti a zvláště Boha jest naprosto nemožná, volal přece na smrtelném loži v nesmírných svých bolestech: »O Bože můj, o Bože můj!«. A když přátelé jeho si dovolili poznámku, že se takové výkřiky nesrovnávají s jeho dosavadním učením, jež tak slavnostně do světa hlásal, tu musel doznati, že celá lidská mou- drost bez Boha v bolestech nevystačuje. Ano, věčně pravdivým zůstává slovo Ducha sv.: »Říká si pošetilec v duchu: není Boha!« (Ž. 13, 1.) Věčně platným bude učení sv. Pavla, že »v Něm, totiž v Bohu, živi jsme a hýbáme se a trváme« (Sk. ap. 17, 28), neb »z Něho a skrze Něho a v Něm jsou všechny věci.« (Řím. 11, 36.)

Nebeská vaše patronka, draží křesťaně, slaví dnes svůj svátek. Jako vděčné její dítky obětujte jí dnes své zbožné modlitby, po- rouchejte sebe, své rodiny, své práce a starosti její mocné ochraně! Dobré dítky přinášejí svým drahým rodičům a dobrodincům k jich památným dnům dárky, aby svým něžným citům mocnější daly projev. Pospěšte i vy k drahé naší duchovní babičce svaté Anně a obětujte jí své dary! Nečeká od vás žádných šperků a skvostů; volá k vám dnes: »Drahé dítky mé, dejte mi svá srdce a v těch srdcích pevný úmysl, že chcete dle mého příkladu hor- livě se cvičiti v křesťanské statečnosti v pokušeních, v neohrože- ném vyznávání své víry a v zmužilém snášení utrpení, kterými vás Bůh navštěvuje, abyste dobrý boj bojovaly, víru zachovaly a v odměnu přijaly z rukou věčného Soudce korunu věčné slávy! Amen.

Leon. Rendl.

Neděle desátá po sv. Duchu.

O dobrém úmyslu.

»Pravímť vám, tento (publikán) sstou- pil do domu svého ospravedlněn nad onoho (fárisea).« (Luk. 18, 14.)

Draží křesťaně! Vidíváme často u malých dítek pěkné prsténky, které maminka z pouti či jarmarku přinesla miláčkům domů. Jakou má to dítko radost z toho dárku, kolikrát si prstýnek přestrkává z prstíčka na prstíček, a jak mu ta očka září radostí zvláště při pohledu na ten krásný kamínek, který se v něm ve všech barvách blýská. A přece ten celý prstýnek stojí několik haléřů a ten ka- méněk v něm jest kousek zbarveného sklička: znalec se nad tou lacinou radostí dítky útrpně usmívá. V Africe však, tam, kde před několika lety zuřila ta krvavá válka mezi Angličany a Bury, jsou doly, a v těchto dolech hemží se tisíce dělníků, kteří tam hledají též kaménky. Tyto kaménky jsou hluboko v zemi, blátem a prachem potřísněny; často hledá dělník mnoho týdnů, nežli je- diný takový kamének najde. Ale najde-li konečně jeden — třeba byl tak malinký, jako hrášek, třeba byl celý blátem zamazaný:

aj, jak mu srdce radostí poskočí, jestli ten zamazaný, malý kamének pravý diamant, za který by si mohl celý statek najednou koupiti. Tak nalézáme již v přírodě samé mnoho věcí, které svým záhným, krásným zevnějškem neznalecké oko oslňují a při tom téměř žádné ceny nemají, a jiné věci, které na první pohled praneplatny jsou, a přece ohromnou vnitřní cenu mají. A něco podobného vidíme též u lidí: jsou lidé na světě, obklopeni bohatstvím a nádherou, zastřeni nymbem vznešenosti, a srdce jejich zkažené, duše jejich hříšná podobá se onomu sklíčku bezcennému, nad nímž toliko to dítko nerozumné svou radost mělo, a jsou jiní, jichž zevnějšek jest praneplatný, málo kdo si jich všimne, málo kdo jejich přátelství vyhledává: ale pod tímto jednoduchým prostým rouchem jejich tluče srdce šlechetné, ryzí jako diamant, skrývá se duše čistá, jejíž cena nesmírná. My lidé smrtelní, kteří nedovedeme prohlédnouti až k nitru člověka, kteří se často pouhým zevnějším zjevem dáme uchvátiti, klameme se v nich; ale Bůh, jenž zkoumá »ledví a srdce člověka«, ten se tím světlým zevnějškem oklamati nedá. Příklad toho máme v dnešním sv. evangeliu. Dva muže vidíme v chrámu jerusalemském modliti se k Bohu. Fariseus, jeden z nejřednějších rodin judských, zdánlivě bezúhoných mravů, k němuž lid jenom s největší úctou pohlížel, stoje, takto se modlí: »Bože, děkuji tobě, že nejsem jako jiní lidé, dráči, nespravedliví, cizoložníci. Postím se dvakrát za týden, desátky dávám ze všech věcí.« Jak dobré svědomí musel mít, když Bohu v tvář takto modliti se odvážil. A publikán, člen družstva celníků, u židů nejopovrženějších, kterého kdo na ulici potkal, opovržením si odpivnul, stoje zdaleka, nechtěl ani oči k nebi pozdvihnouti, ale bil se v prsa svá, řka: »Bože, buď milostiv mně hříšnému.« Kristus Pán ale praví: »Pravím vám, tento sstoupil do domu svého ospravedlněn nad onoho.« Proč to? Vždyť přece ty skutky dobré, které fariseus o sobě vypočítával, byly pravdivé: on skutečně... A Bůh jej přece zamítnul! Nechci vypočítati všechny příčiny toho: jeho pýchu a nadutost, jeho opovrhování bližním, jeho osvojování si věcí, které toliko milostí boží dosáhnul atd., ale na jedno vás upozorním: všechny ty zdánlivě dobré skutky jeho neměly před Bohem žádné ceny, poněvadž je nekonal s pravým úmyslem. A podobně, draží přátelé, mají-li naše dobré skutky u Boha milostivého odplatitele najíti, musí se státi z dobrého, čistého úmyslu. Vysvětlím vám tedy: 1. v čem dobrý úmysl pozůstává; 2. jak důležité jest, nikdy jej nepomíjeti; 3. a přece jak často se naň zapomíná.

Člověk pracuje — zvíře také pracuje; člověk jest činným ve svém oboru, zvíře též; a přece jest mezi jednáním člověka, tvora rozumného, a mezi jednáním zvířete podstatný rozdíl, který se nižádným způsobem překonati nedá. Rozdíl ten pak pozůstává v tom, že člověk, rozumem a svobodnou vůlí obdařený, jest za své skutky zodpovědným, přičetným, zvíře však nikoliv. Vezmeme příklad. Zahradník má ve své zahrádce záhonek krásných květin, pěstuje je, jako zřítelnici svého oka, okopává, zalévá, otrhává

zvadlé lupénky; květinám se proto dobře vede, kvetou jakoby z rajske zahrádky byly sem přesazeny. Tu právě, když jsou v nejlepším květu, připlete se pejsek a hups do záhonku; poskočí si sem a tam, zavrtí sebou několikrát, zahrabe nožkami — a po květinách je veta, pováleny, polámany kloní smutně své blavičky k zemi. Zahradník spatřiv to, ovšem se dopálí, a milého pejska notně karabáčem přetáhne, ale uváží-li to důkladně, může ten pejsek za to? Vždyť nemá rozum z toho, neudělal to ze zlé vůle, neměl ani ponětí o tom, jakou mrzutost tím svému pánu způsobí — krátce ten pejsek není příčettým za svůj skutek. Ale dejme tomu, že by místo toho pejska přišel nějaký zlomyslný výrostek a natopil podobnou spoustu v zahradě. Pak by byla rozhořčenost zahradníka úplně oprávněna, poněvadž tentokrát jedná se o člověka, který úmyslně škodu jemu způsobil. Tím tedy se vyznamenává jednání člověka nad jednáním tvorů nerozumných, že člověk má rozum, ví o tom, co činí, a má svobodnou vůli, činí vše dobrovolně a poněvadž dobrovolný skutek jeho, jest za něj též zodpovědným. Každý člověk, zdravý rozumem obdařený, ať koná cokoli. má proto určitý cíl, určitý úmysl, proč tak jedná. A právě tento úmysl, dráží křesťané, který při svém jednání máme, dodává konání našemu pravé ceny. Dva lidé činí totéž: jeden má však při tom úmysl zlý, ten druhý má úmysl dobrý; skutek prvního jest potom špatný, skutek druhého dobrý. Ku př. dva dělníci pracují spolu při jedné stavbě; oba pracují pilně po celý týden. Ten jeden to činí proto, aby poctivou svou prací si něco zasloužil, a o svou rodinu se náležitě postaral; ten druhý však pracuje proto, aby v neděli měl nějaký ten groš pro hospodu, co mu mistr v sobotu vyplatí, to v neděli do posledního haléře prohýří, a pak pracuje zase pilně dál. Oba činí totéž, ale úmysly jejich, cíle, které sledují, jsou různé, a proto různou cenu mají jejich skutky.

Úmysl jest tedy takřka duší našeho jednání: tak jako duše mrtvé tělo oživuje, tak úmysl oživuje skutek náš a dodává mu pravou jeho cenu. Z toho následuje, dráží křesťané, že i skutek, který se zdá býti dobrým, není dobrým, není záslužným, nekonáme-li jej z dobrého úmyslu. Jest to ale vůbec možné, aby člověk dobře jednal, a při tom žádné zásluby neměl? Že to možné, vidíme z dnešního evangelia. Ten fariseus byl zdánlivě zcela spořádaný, ba můžeme říci horlivý člověk: nekradl, nebyl cizoložníkem, ba naopak čtyřikrát týdně se postil, dával desátek, navštěvoval pilně chrám Páně — a přece Bůh skutky jeho nepřijal, poněvadž je nekonal z lásky k Bohu, nýbrž z pouhé samolibosti, pýchy, aby jej lidé chválili. Ó jak nesmírně důležité proto jest, abychom při všem našem jednání měli Boha na paměti, a z lásky k němu, pro něho vše konali. Cíl, ke kterému my všichni volky nevolky spějeme vstříc, jest věčnost. Až jednou dávno již to tělo naše bude spátí ten tvrdý spánek v chladné zemi, bude duše naše nesmrtelná žítí dále, bude a musí žítí věčně. Dobrotivý Bůh si přeje, aby žila věčně šťastně a blaženě, ale pod tou podmínkou, aby již

zde na světě žila pro Něj, aby všechno naše jednání směřovalo k Bohu, poslednímu cíli našeho života. Bůh stvořil nás a celý svět pro sebe. Kéž bychom na tuto důležitou pravdu nezapomínali. My nemáme vždy příležitosti, abychom veliké brdinské skutky ctnosti vykonávali; ale to také na nás Bůh neřádá. Každé dílo naše, i naše denní práce, i naše denní starosti o živobytí, ten nejnepatrnější dobrý skutek, vykonáme-li jej z lásky k Pánu Bohu, nabývá obromné ceny; ten dobrý úmysl, kterým jej konáme, činíme z něho poklad, kterým jednou sobě království nebeské vykoupiti můžeme. Čas rychle plyne, draží křesťané, jako voda, a více se nevrátí. Den za dnem, měsíc za měsícem, rok za rokem ubíhá, dříve než se toho nadějeme, přijde na každého z nás řada, kdy nám úty skládati bude ze skutkův našich dobrých i zlých. Přispěšme si tedy, abychom dobrým úmyslem konání naše posvětili, pracujme, trpme, modleme se, přemáhajme se z lásky k Pánu Bohu, abychom snad nebyli jednou shledáni lehkými, abychom nedošli osudu podobného jako fariseus . . .

Ale Bohu žel, ačkoliv dobrý úmysl při jednání našem tak důležitým jest: jak často se na něj zapomíná. Že při našem hříšném jednání, při našich každodenních lehkomyšlnostech nemyslíme na věčnost, na Boha, jest samozřejmo; ale i tak mnohý jinak dobrý skutek stane se beze všeho vyššího úmyslu a tak pozbývá pro věčnost své ceny. Jak mnohý křesťan chodí pilně v neděli a ve svátek do chrámu Páně na služby boží a při tom si sotva na Pána Boha vzpomene; chodí tam více ze zvyku, že si to tak od útlého mládí již navykl, a zapomíná, že to má činiti, aby Boha, Tvůrce svého, oslavil, aby obět svou položil na oltář vedle oběti nejdražší, již Kristus Pán za nás přináší. Jak mnohý otec a matka věrně pečují o svou rodinu, a'e ne tak proto, že konají povinnost svou Boha uctívají, nýbrž že jim to otcovské srdce tak káže; kdyby k této lásce otcovské připojili lásku k Bohu, z lásky k Bohu pečlivě děti vychovávali, zcela jinou odměnu by dosáhli. Amen.

P. J. Smolík.

Řeči příležitostné.

Kázání nad rakví Msgr. Josefa Pospíšila, papež. komořího, biskup. vikáře a faráře Lužického v. v. v Novém Bydčově † 5. března 1923.

»Budiž věrný až do smrti a dám tobě korunu života.« (Zjev. 2, 10.)

Dvou slavných mužů pohřební průvod viděla nedávno maticka Praha. To národ ctil ostatky muže, jenž pro jeho svobodu trpěl, žil a pracoval, jenž svým národohospodářským rozhledem zajistil svému lidu potřebný kousek chleba v dobách zlých. To národ lkal nad mrtvolou pootavského slavíka, jenž svému lidu pěl písničky radosti i útěchy a z bohaté kytice národní poesie vybíral mu a před oči stavěl kvítka nejkrasší!

Vzácným jest statkem národu jeho svoboda, ale tato ozařuje přec jen jeho pozemské bytí. Jest ale svoboda, kterou Duch boží usty sv. Pavla nazývá »svobodou synů božích«, jest svodody zákon, o němž praví sv. Jakub: Kdo však pohledne v dokonalý zákon svobody a při něm vytrvá nejsa posluchačem zapomínavým, nýbrž ctitelům díla, ten bude blahoslavený ve svém konání. (Jak. 1, 25.) — Jest to svoboda dosažená potlačováním vlastních vášní ve světle a síle Kristovy víry! —

Darem božím jest chléb vezdejší, bez něho na zemi být nemůžeme, ale »ne samým chlebem živ jest člověk«, pravil Kristus Pán, ale každým slovem, které vychází z úst božích: potřebujeme také chleba pro duši svou.

Rosou pro duši úpalem života zvadlou jest myšlenka ze srdce básníka pro vše dobré nadšeného vytrysknuvší a v nádherné roucho básnického rčení oděná, víme všichni, kdož máme rádi krásnou knihu, ale víme také, že útěchu lidskou všechnu předčí útěcha, za kterou v kapitole ku Korintským (2, 4.) děkuje apoštol národů, když píše: »Veleben budiž Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, Otec milosrdenství a Bůh veškeré útěchy, který nás potěšuje ve všelikém soužení našem« Kdo však vychovává křesťanský lid pro svobodu synů božích, kdo láme mu chléb k životu věčnému: slovo boží a podává Tělo Páně, kdo jest prostředníkem útěchy, jež v Bohu má svůj nevyčerpatelný ramen? Jest to v každém národě stav, o jehož prvních příslušnících pravil Syn boží: Vy Jste světlo světa — Vy Jste sůl země. Učte je zachovávat všecko. cožkoli Vám přikázáno. Jejich ústy promlouvá Pán Ježíš ustavičně: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím.« Aj důstojný člen stavu kněžského pro národ tak důležitého pod námi v rakvi! Dožil, dosloužil, věrně dosloužil svému Pánu i svému lidu a mně světen úkol, abych nad jeho mrtvým tělem promluvil. Čním tak s vděčností žáka k milému učiteli, s úctou mladého kněze ku zasloužilému knězi staršímu, s láskou přítele k obětavému příteli.

Msgr. Josef Pospíšil narodil se 27./4 1848 ve zdejší staroslavném městě, po odbytých nižších školách šel na gymnasium do Král. Hradce a byl chovancem tehdy nedávno založeného chlapeckého semináře Borromaea. Po studiích výborně odbytých vstoupil s ideály nejsvětějšími: sloužiti po celý život Bohu a bližnímu do kněžského semináře a byl r. 1873 svěcením k důstojnosti kněžské povýšen. Ploště u Kr. Hradce, Zehuň a po mnoho let asi 18 Chlumec byly místy jeho působení kaplanského, v Lužci pracoval na vinici Páně jako farář. Jako dovedný učitel sv. náboženství, pověstný svou láskou k dětem, jako oblíbený kazatel a hledaný zpovědník, vedl mnohé ku vznešené svobodě synů božích, lámal ovečkám Kristovým chléb života a skytal jim útěchu nadzemskou. Pamatuji se dobře jako boboslovec, jak obléhána bývala jeho zpovědnice, jak často býval žádán, aby útěchu nebeskou přinášel umírajícím i tenkrát, když neměl týdně službu.

Lužecký chrám Páně ještě dnes svědčí, že se žalmistou Páně před trůnem věčného Soudce právem volati bude: Miloval jsem ozdobu domu Tvého a místo, kde přebývá sláva Tvá. S horlivostí kněžskou snoubila se v Pánu zesnulém i vzácná mírnost, rozvaha a bohatá životní zkušenost, živená stálou četbou dobrých bohosloveckých i jiných vědeckých knih, tak že † biskup ustanovil jej svým zástupcem ve vikariátě Novobydžovském. Byla to nová příležitost, aby † M. gre ukázal svou spravedlnost a upřímné bratrství nám kněžím, svým bratřím. Téměř 50 let sloužil věrně církvi i vlasti své, ač byl vždy zdraví slabého, a když nestačilo zdraví ku práci na vinici Páně, nahražoval ji zbožnou vroucí modlitbou — Vy, kteří jste ho vidávali na všech mimořádných pobožnostech, jste mi svědky jeho zbožnosti. — Nestávalo jeho jméno ve sloupcích novin, nehřímal k národu z politických tribun řečnických, nezasedal ve veřejných sborech, ale právě tím, že horlivě konal povinnosti svého kněžského stavu prospěl národu.

»Nelze, aby člověk, jenž pohrdá náboženstvím, dobrými mravy a počestností života, dovedl kdy vlast svou důstojně milovati«, praví známý italský vlastenec Silvio Gallico. K čemu však vede každý kněz a tento v pravdě důstojný kněz vedl svěřené sobě duše zvláště k účtě k náboženství, k dobrým mravům a počestnosti života. Ať toť práce v pravdě vlastenecká, její cena poznává se teprv tehdy, když jest mnoho těch, kteří by ji konali. Heslo Saulovo: Církev a vlast ty v mojich miluji se nadrech, každá má půl, každá má srdce celé, bylo i životním heslem v Pánu zesnulého, a jemu zůstal věren až do smrti. —

Jednu ještě měl náš drahý zenulý lásku, které zachoval věrnost až do smrti. — Ani pomyšlení nemám na nějakou lásku hříšnou, pro kterou v rozbouřených dobách leckterý spolubratr porušil věrnost k církvi Kristově, vždyť byl téměř pověstný pro svůj čistý kněžský život, za kaplanských let mu říkali sv. Alois, ale tu lásku mám na mysli, kterou krásně vyjádřil Hejduk, slavík po-otavský, když píše, že v rodné chaloupce dva zůstavil statky: Sítíbro jsou otce šediny a zlato, srdce matky! Svou maminku miloval nad zlato; jako bohoslovec vlastnímma očima jsem viděl jak vděčně lnul ku své matce, jak ji věrně sloužil a dosloužil. Ba v jejím hrobě odpočinout si do budoucího vzkříšení bylo jeho vroucím přáním.

Splníme ho za krátký čas! Jen ještě tu obět přesvatou, kterou sám rád a zbožně Bohu přinášel, budem obětovati za spásu jeho duše, aby prach pozemských náklonností a lidských křehkostí krví Kristovou byl z ní smyt a ona ve své čistotě objevila se před Pánem Kristem a účastna se stala zaslíbení jeho. Budiž věrný až do smrti a dám Tobě korunu života! Při pohřbech oněch dvou našich slavných mužů, o nichž zmínil jsem se v úvodě, bylo úcastenství obrovské. Čechové všech stavů, všeho věku doprovodili své velikány na cestě poslední. — Různé možné míti při tom pocity, z těch vděčnost, uznání vykonaných modliteb za spásu jejich duše vznášá se k nebesům. Jen mládež povzbuzena slavnými

činy zesnulých, cítívá v sobě touhu jít a'espoň po jejich stopách. Takovou bývala za našich mladých let, a pevně doufám, že i v nynější mládeži podobné vyšší ideály žijí. — Ach, být tak slavným politikem, pracovat a zachraňovat vlast, být slavným básníkem, jak by to bylo krásné, taková vroucí touha jistě hárala v leckteré duši mladistvé, která toho byla svědkem, jak národ ctí své velikány. Milí jinoši a hoši! Neozývá se při pohřbu vzorného kněze v hlubinách Vaší duše touha jít také po jeho stopách — sloužit církvi a vlasti a tím i Bohu tak věrně jako on. Milí rodičové! Jak vznešený úřad bude konati Vaše dítě, bude-li hodným knězem Kristovým.

Pomíne ta nepřítel doba, kterou nyní trpí stav kněžský, národ nemůže být bez Krista a jeho milosti a také ne bez jeho služebníků a jistě přijdou zase doby, kdy kněz bude tak ctěn a vážen, jako když † Mšgre r. 1873 nastoupil svou dráhu kněžskou. — Zaplňte prořídle řady služebníků božích svými syny, budou-li mít povolání k stavu duchovnímu. Ten den slavný Bydžov a jeho farníci, jenž kolik hodných kněží již poslal na vinici Páně, nechtě i budoucně dá hojně a hodně následovníky svému důstojnému rodáku, ježž dnes uctívě a slavně pohřbíváme. Pak vyplní se i na něm slova Davidova: »Spravedlivý pokvete jako palma a jako cedr na Libanu rozmnožen bude.« Amen.

A. Novák.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Kazatelské příklady z katol. missií.

Napsal Dr. Jos. Miklík, C. SS. R.

4. **L á s k a k r o d i č ů m.** Missionář P. Edel vypravuje dojemný příklad dětinné lásky k matce.

Bohatému Číňanu onemocněla matka, kterou velice miloval. Proto se tázal bonců, co by mohl učiniti pro její uzdravení. Poradili mu, aby putoval k jedné pagodě, obětoval dar bohyni Lau-Mu a matka se uzdraví. Pagoda byla 800 hodin cesty a tuto vzdálenost měl ujít pěšky, o chlebě a vodě. Po každém kroku měl pokleknouti a dotknouti se čelem země. Když ho potkal P. Edel, byl již třetí rok na cestě a ušel teprve pětinu dráhy. (Kath. Missionen 1876, str. 99.)

Na tomto příkladu lze také ukázati, jaké oběti žádá od svých citelů ďábel a jak málo vyžaduje od nás služba boží.

5. **H l a s b o ž í.** Pan Santoni píše: Dne 15. listopadu 1884 zaklepal na bránu missijní stanice jakýsi pohan a přál si mluvit s představeným. Jeho prosbě bylo vyhověno a muž vypravoval: »Jedné noci se mi zdálo, že jdu pustou a neschůdnou krajinou. Náhle jsem uviděl ve snu neznámého muže. Jeho obličej byl velice krásný, ale na ramenou nesl těžký kříž. Cosi mne nutilo, abych se otázel, kam jde. Na to mi odpověděl: »Jdu po dobré cestě. Nechtěl bys, abych ti také ukázal dobrou cestu?« »Velice rád.« »Jdi tedy 70 hodin cesty, až přijdeš k městu Na-yan-su a uvidíš věž s hodinami. Tam ti poví o pravé cestě.« S velikou radostí přijal představený missie nového katechumena. (Kath. Missionen 1885, str. 106.)

6. **N e o d k l á d e j s p o k á n í m !** V Rigley ve státě Ohio žil Francouz. Ačkoliv měl již skoro osmdesát roků, přece se nechtěl vyzpovídati. Kdykoli ho farář napomínal, říkával: »Až později. Až mi bude osmdesát, vyzpovídám se.« — Když se osmdesátka blížila, byl právě na poli. Náhle sklesl, raněn mrtvicí. Lidé zaslechli jeho výkřik, ale když přiběhli, byl již mrtev. Nevíme dne, ani hodiny! (Kath. Missionen 1885, str. 232.)

7. **Nebuďu pítí.** Karenové jsou dosud pohany. Pijí velice rádi pivo, které si vaří z rýže; často nedbají míry. Stanou-li se křesťany, musí slíbiti, že pítí nechají, aspoň si dají od missionáře určití, kolik smějí vypítí. Jednomu z nich — jmenoval se Abraham — dovolil kněz denně tři skleničky. Kdysi přišel do missie, aby si prohlédl kostel. Všechno ho velice zajímalo, ale nejvíce jej dojala křížová cesta. Když vyšel z kostela, plakal hlasitě a volal: »Důstojný pane, už jsem se rozhodl. Už je konec!« — Missionář mu nerozuměl, ale mladý křesťan pravil: »Když si vzpomenu, co jsem viděl v kostele, nemohu již pítí. Můj Ježíš trpěl pro mne tak strašně. Musím mu také přinést nějakou obět.« — Dnes je Abrahamovi 68 let a dosud svoje předsevzetí věrně zachoval. (Kath. Missionen 1888, str. 251.)

8. **Hrdinný půst.** Kdysi šel nově obrácený Karen se svým pohanským bratrem na lov. Byl právě půst. Po chvíli našel plást medu a dal jej svému bratrovi. Když mu nabízel polovici, odpověděl křesťan: »Ne, bratře, dnes nebudu jísti. Máme půst!« Ulovili daňka a o maso se rozdělili. Křesťan je nasolil a schoval na neděli. Jeho průvodce si však připravil dobrou večeři a zval na ni také křesťana: »Pojď, bratře, a jeď! Běhali jsme celý den. Nikdo se o tom nedoví.« Ale křesťan mu odpověděl: »My dnes nejíme masa a proto se ho nedotknu. Náš Bůh vidí všude a ví všechno.« »To se nestanu nikdy křesťanem!« hrozil pohan a přece se stal. Za tři měsíce se dal pokřtiti. Dobrý příklad bratrův ho obrátil. (Kath. Missionen 1888, str. 251.)

9. **Beznáboženská škola.** Z Melbourne v Australii oznamuje se zrovna úžasný příklad, jak zhoubně působí na děti beznáboženská škola. Do soudní síně přišlo desítileté děvče; mělo svědčiti proti obžalovanému. Soudce dr. Hodges chtěl se napřed přesvědčiti, zdali dítě chápe posvátnost přísahy, kterou mělo podle australských zákonů skládati. Proto se tával dítěte: »Kolik je ti roků?« »Deset.« »Chodíš do školy?« »Prosím, ano. Chodím už tři nebo čtyři roky do státní školy v Str. . . .« »Umíš čísti?« »Ano, prosím.« »Také psané věci?« »Ano!« »A psáti?« »Také.« »To jsi jistě již také něco slyšela o Pánu Bohu?« »Nerozumím vám, pane?« »Táži se, zdali jsi něco slyšela o Bohu?« »O Bohu?« »Ano, o tvém nebeském Otci?« »Já vám, pane, nerozumím!« — »Což jsi ještě nikdy neslyšela o svém Otci v nebi?« — »Prosím, můj otec je doma.« »Neslyšela jsi nikdy o Kristu Pánu?« »Ne-vím, koho myslíte.« »Neslyšela jsi ještě nikdy o Kristu Pánu, o Spasiteli?« »Prosím, toho pána neznám.« — A tuto beznáboženskou školu chtějí zavést také u nás. Dítě nemá slyšeti nic o Bohu; proto bylo jeho jméno z našich čítanek všude vynecháno. Rodiče, braňte se! (Kath. Missionen 1894, st. 94—95.)

10. **Náboženská výchova v rodině.** V africké misi Nyansa potkal kdysi P. Coussignat černošské dítě. Dal se s ním do řeči. »Jak se jmenuješ?« »Nevím.« »Jak se jmenuje tvůj otec?« — Dítě pokrčilo jen rameny, že neví. »Kdo stvořil

nebe a všechno, co jest?« »Pán Bůh!« »Jak se jmenuje náš nebeský Otec?« »Pán Bůh!« Missionář byl velice dojat, když viděl, jak tito ubozí divoši vychovávají své děti v náboženství. A u nás? (Kath. Missionen 1900, str. 158.)

11. »Že jsem to neznal dřív.« Biskup Latilupe vypravuje zajímavou událost, která se stala jednomu jeho missionáři. Jednoho večera přišel missionář velice unaven k jednomu ležení a již se těšil na zasloužený odpočinek. Náhle se dověděl, že na blízku umírá pohanský stařec, který dosud neslyšel ničeho o svaté víře. Ihned ho navštívil. Snrt mohla nastati každým okamžikem. Proto mu vykládal nejdůležitější články víry, aby ho mohl pokřtiti. V tazích nemocného bylo pozorovati obdiv a úžas. Protože byl brzy připraven, missionář ho pokřtil. Když se chystal již odejti, zavolal ho umírající ještě jednou a pravil: »Otče, jsem již stár a mám veliké bolesti; zapomenul jsem jméno toho, který i mne tak miloval, že za mne umřel. Nechtěl bys mi jeho jméno ještě opakovati?« Dojat vyňal missionář kříž, podal jej umírajícímu a vyslovil nejsvětější jméno Ježíš. Nemocný vzal do rukou znamení spásy, sebral všechny svoje síly a s očima slzami zalitýma pravil: »Ó Pane Ježíši, jak toho lituji, že jsem tě tak pozdě poznal. Kdybych tě byl poznal dřív, jak bych tě byl miloval.« Na to skonal. (Věstník díla šíření víry, II, str. 279.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle jedenáctá po sv. Duchu.

Jak překazit nactiutrhání?

»Hluchým rozkázal slyšeti a němým mluvití.«
(Mar. 7, 37.)

Ústa a uši jsou otevřeny, když zloděj cti bližnímu svému dobré jméno krade. Ústa jsou bez zámků, proto z nich pomluvy bez přestání vycházejí; uši jsou bez závoje, proto k nim pomluva snadný přístup má. Nactiutrhač krade; posluchač, který je ho řeč se zálibou poslouchá, pomáhá mu při tom; kdo z nich má větší vinu? Kdo by to chtěl rozhodovati, když sám sv. Bernard nechce tuto otázku zodpověděti, an dří: »Nactiutrhati nebo nactiutrhaní poslouchati, co je větší hřích, nemíním snadno rozhodnouti. Nectiutrhač zneužívá jazyka; kdo ho poslouchá, zneužívá hříchně uší. Obojí je velmi nebezpečná nemoc duchovní, obojí třeba hojiti. U nactiutrhače třeba hojiti jazyk a tak se zlu odpomůže; ale u toho, kdo ho poslouchá, nestačí jen hojiti jazyk, tu třeba hojiti jak jazyk, tak i uši. Ale jak? K tomu odpovídá moudrý Sirach (28, 28): »Opleť uši své trním, neslyš jazyka zlého a ústům svým udělej dveře a zámky!« To znamená, když při rozmluvě o cizích tajných chybách se mluví, chraň srdce a uši své, abys takové řeči rád neslyšel, ale ještě více chraň svůj jazyk, jako se dům chrání dvěma a zámky, abys sám nactiutrhači řečí svou nepomáhal. Trní kolem uší a zámek na ústech jsou nejlepší zbraně proti zloději cti, proti nactiutrhaní. Kdo dovede nactiutrhaní se světa odstraniti, odstraní velkou část hříchů proti spravedlnosti. Proto dnes ukáží, jak se máme při nactiutrhaní chovati, jak máme nactiutrhaní překaziti. Nejlepší prostředek jest op'ěsti uši trním, ústům udělati zámek. Proto nesmíme:

I. nactiutrhaní rádi slyšeti, tím méně

II. je svými ústy podporovati.

Rádce duchovní.

17

I.

Sv. Bernard učí, že nactiutrhač má zlého ducha na jazyku, který mu jazyk k ponižování bližního pohybuje; ale přidává, že posluchač jeho má zlého ducha v uších, který mu uši otvírá, by rád takové řeči slyšel. Kéž bychom dnes tohoto zlého ducha z uší vymítili, poněvadž jest nerozhodné, kdo z oněch dvou těžšího hříchu se dopouští. Tento zlý duch dává na uši takofka krásné naušnice, aby nactiutrhání příjemně do uší vnikalo. Ale pryč s naušnicemi, perlami, drabými kameny, nesmíme nactiutrhání rádi poslouchati, nýbrž moudrý Sirach žádá, abychom opletli uši trním. Co to znamená? Sv. Ambrož slova ta takto vykládá: Oplet uši své trním, které zloděje cti poraní a zapudí. Co jest to trní? Jsou to právě věci, které zloděje cti nejvíce popíchají a poraní. Když vidí takový člověk, že ho posluchači odmítají a postižené osoby hájí, nebo jeho řeč přeruší aneb alespoň kysele se tváří, to je špičaté trní, které ho popíchá a zraní. Tímto trním má posluchač uši své chránit. Tak chránil David uši své (Žalm 100, 5): »Kdo tajně utrhá bližnímu svému, tomu se chci protiviti.« Jakými zbraněmi protivil se jim David? Týmiž, které všem představeným do ruky dává, totiž potrestáním, napomenutím nactiutrhače. Když podřízený někomu na cti utrhá, tu třeba použítí trní vydatného trestu, a otevřeně s Davidem ukázati, že kdo je nepřítel cizí cti, je také nepřitelem, jemuž se třeba protiviti. Kdybys viděl, že zloději v cizím domě kradou a ty bys to mohl snadno překaziti, nebyl's by k tomu z křesťanské lásky povinen?

Jak často zloději cti nemilosrdně poctivé jméno bližního kalem poskvřňují; mnohý by je mohl slovem zkrotiti, ale nedělá to, nebere poskvrněnou čest v ochranu. Myslí snad, že křesťanská láska nás zavazuje chrániti jen život anebo pozemské statky bližního? Tutěž povinnost máme i vůči cti a dobrému jménu bližního; i ty jest nám chrániti. Tím více jsme k tomu zavázáni, když nepřítomný, kterému zloděj na cti škodí, nemůže se hájiti. Jeden muž pozval ke stolu vznešeného pána. Ten začal o nepřítomném pánu zle mluviti. Hostitel chtěl ho přivesti k mlčení. Když se mu nepodařilo, pcručil služebníku, aby onoho pána rychle přivedl. Nactiutrhač byl zahanben a ptal se, proč pro něho posílá. Hostitel odpověděl: »Aby se mohl ospravedlniti; bylo by přece nespravedливо, nepřítomného odsouditi.« Kdo uši své chrání trním, chrání poskvrněnou čest bližního, buď ho hájí, neb omluví jiným způsobem.

Jakým? Může rozmluvu na jiné pole zavést a tak zloději cti nit pomluvy přetíti. Tisíce duchaplné nápady mají lidé, když se jim jedná o vlastní zisk; když pak se jedná o záchranu cizí cti, má je právě najednou všechen vtip opustiti, aby jim nic nenapadlo, aby chyby bližního přikryli? Jak si pomohl věhlasný malíř Michal Angelo, když k němu v noci přišel znatel umění, aby při světlé svíčky prohlédl si jeho umělecká díla? Měl tam také ne-

dokončené dílo, které by jeho věhlasu škodilo. Problédli již všechna díla, jimž se onen znalec obdivoval. Když však měli přijít k onomu dílu, vypadla Angelovi svíčka a zhasla. »O já nemotora,« zvolal Angelo, »svíčka mi upadla.« Tak zachránil neumělecké dílo před soudem, který by byl mohl mnoho uškoditi. Kde jsou takoví mistři, kteří dovedou umění v zakrývání cizích chyb ukázat? Že se ukazují a chválí dobré stránky bližního, jest chvalitebné; mají-li se však jeho slabé stránky zakrýti, co tu činiti? Zhasnouti světlo, přerušiti rozmluvu, vpadnouti do řeči, rozmluvu jinam zavésti, to je dobrý způsob. Toto umění znal výborně Tomáš Morus, velkokancléř anglický; když někdo před ním jinému na cti utrhal, přerušil ho a volal na př.: »Ještě jste neviděl ten nový palác, ten nový dům? At říká kdo chce, co chce, já pravím, že je velmi dobře stavěn, a kdo ho stavěl, je skutečný mistr.« Podobným způsobem zahanbil mnohé nactiutřače.

Plutarch vypravuje: Když se Alcibiades dověděl, že se o něm v lidu něco nepočetného vypravuje, usekl pěknému psu, kterého nedávno koupil, ocas a nechal ho volně běhati po městě. Někteří jeho přátelé se ho ptali, jak on, tak moudrý muž, mohl něco takového provésti; odpověděl jim přívětivě, že tak učinil, aby lidé měli co mluvit o psu a jeho nechali na pokoji.

»Vlitr půlnoční rozhání dešť, a tvář smutná řeč utrhač!« (Přisl. 25, 23), t. j. pakli utrhač pozoruje na obličejích nelibost, umlkne a odejde. Ukážeš-li přívětivým obličejem, že se ti utrhaní líbí, leješ olej do ohně a činíš plameny větší; ukazuješ-li nelibost v obličejích, zbledne, zahanbí se, spolkne slova, oněmí. »Kde není pak posluchačů, tu není nactiutřání,« praví sv. Augustin. Nuže, oplet, příteli, uši své trním, buď že zloděje potrestáš, napomeněš, napadeného se ujmeš, rozmluvu přerušíš, na jiné pole zavedeš neb alespoň smutným obličejem nelibost svou na jevo dáš anebo od nactiutřače odejdeš.

II.

Ale nejen uši máš opléstí trnem, ale i ústům svým udělej dveře a zámek, tak napomíná moudrý Sirach. Již Plutarch dává poučení: »Jak jest užitečno, že domy mají dveře, tím ještě užitečnější jest dáti ústům zámek.« (Chrys in Psalm. 111.) Ovšem měl by se dáti zámek nactiutřači na ústa spíše než posluchači, ale kdo mu jej má dáti? Nikdo lépe než posluchač sám tím, že sám ústa dobře zavře. Abychom slovům moudrého Siracha dobře porozuměli, poznamenati dlužno, že utrhač počíná často opatrně, tajně, krátkými větami, takofka aby zkoušel půdu, zdali slova jeho posluchač rád uslyší či ne. Dovede-li posluchač hned na počátku mlčeti a zvědavost svou přemoci, udusí utrhaní hned v zárodku. Ale často se přihází, že posluchač pronese neprozřetelné slovo, utrhač se ho rychle uchytlí; posluchač pátrá otázkami dále, chlubí se, že tajemství již tuší, ale že je dovede zachovati, a připravuje tak cestu nactiutřači. Jeden zapřahá koně, druhý maže kola, a tak vůz se dostane brzy do pohybu. Ale není pochyb-

nosti, že tento zvědavý a neopatrný posluchač hřeší právě tak jako nactiutrhač a to nejen proti lásce, nýbrž i proti spravedlnosti, pročez jest povinen nahraditi škodu, kterou nactiutrhaním způsobil. A právě proto přeje si moudrý Sirach, aby jak nactiutrhači, tak posluhači dán byl zámek na ústa. Jak nutný by byl takový zámek takým volavcům, kteří po tajnostech pátrají, po skrytých chybách dychtí, zvědavcům, kteří mají delší nos než rozum. Když potkají služebníka z toho neb onoho domu, vytahují z něho, co se v domě děje, co se tam mluví, a nepřestanou, dokud neřád ze všech koutů neprohlédli a nerozprášili. Je to obyčejná věc, ale nejen zvědavost, nýbrž i hřích proti spravedlnosti. Neboť co není dovoleno vypravovati, není také dovoleno otázkami vypátrati. — Když služebník hřeší, vyjevuje slabosti svých chlebedárců, hřeší také ten, kdo nedovolenými otázkami takové slabosti z něho vytahuje. Jako krkavec raduje se z hniloby zdechliny, jako moucha zdravé maso nechává a jen pokažené vyhledává, tak nactiutrhač a posluchač nevidí na bližním dobré, nýbrž jen stinné stránky. Co bys říkal člověku, kterého bys pozval do zahrady. Ten by hledal jen červivé ovoce, kopřivy, koukol a s radostí by volal: »Podívejte se, jaké věci v této zahradě rostou.« Co bys říkal o takovém člověku? Neřekl bys: »Bídníče, ve které zahradě, kterou lidé pěstují, roste koukol? Proč se díváš jen na něj a přehlížíš krásné plody a květiny v zahradě?« »Ošklivé a škodlivé jest do cizího domu jíti a vše tam prohledávati, ale velice hanebné jest život bližního chtíti prozkoumati.« (Chrysost)

Řekni mi, zdali není právě tak trestuhodný ten, kdo zloděje ke krádeži svede, jako zloděj sám? Ten, který člověka, kterého jiný olupuje, drží nebo ten, který mu kabát bere? Ten, který žebřík přistavuje a drží, nebo zloděj sám? Právě tak jako utrhač hřeší ten, který nedůstojným vyptáváním žílu utrhaní otvírá, až z ní krev cti a dobrého jména vytryskne. Kdo jiného k utrhaní svádí, dopouští se dvojího hřichu, jednoho proti spravedlnosti, proti cti, které se nedovoleně utrhá, druhého hřichu pohoršení, protože jiného ke hřichu — nactiutrhaní — svádí. Ano, může se státi, že prostý služebník, když se ho zvědavě vyptáváš, ve své prostotě všechno ti řekne, co se v domě děje, a přece pro svou nevědomost nehřeší, ale hřešíš ty, když ho lstivě svedeš zjeviti to, co mělo býti utajeno.

Proto napomíná moudrý Sirach: Udělej ústům svým dveře a zámky. Neptej se na věci, které ti druhý bez hřichu zjeviti nemůže. Sv. Jan Zlatoústý obrací se k těm, kteří mají radost, když mohou vypátrati cizí chyby, brzo toho, brzo onoho na stranu volají, za ruku ho berou, tiše do uší mluví a tisícerými úskoky to neb ono vyznání z něho vylákají a říkají: Neslyšel jste nic o oné tajné schůzi? Co říkal? Co mu odpověděla? Kam potom šli? a pod. Pro Boha, praví sv. Jan Zlatoústý, co mi prospěje, když vím, že ten neb ona jsou bezbožní? Čeho získám svým zvědavým, nestoudným dotazováním, zdali je ta paní nevěrná, její dcera nepočetná, zdali tento mladík navštěvuje nestoudné společ-

nosti? Ale co mluvím o zisku? Nepovstává tím největší škoda? Není-liž to počátek nesčíslných hříchů? Skutečný hřích u vás, kteří se tak vyptáváte; skutečný hřích u toho, který vám odpovídá, a ještě více hříchů a mnoha jiných. Neboť když jste tajnost vyslídili, spěcháte, abyste ji jiným sdělili. Z toho povstává oheň, který se dále šíří, a vy jste první příčinou, proč ta osoba, rodina, dům do řečí lidských se dostaly. Vy jste nejprve a nejdříve povinni učiněnou škodu nabrání. To je velký zisk, kterého nabývají vyzvědači cizích chyb, kteří radost mají v tom, vésti protokol cizích neřestí, kteří jako nečistá zvířata v nečistotě jiných ryjí, jako pijavice nečistou krví se živí. Tito ubozí lidé dělají si jakoby obchod z toho, aby ve všech ulicích nečistotu sbírali, všechny spory v rodinách, v obci vyzvěděli, jakoby čest v tom záležela, všechny podobné špinavé tajnosti věděti. Pamatujte vždy na slova našeho Spasitele: »Nesudte a nebudete souzeni! Co pak vidíš mrvu v oku bratra svého, a břevna, kteréž v oku tvém jest, neznamenáš! Pokrytče, vyvrz prvé břevno z oka svého, a tehdy prohlédneš, abys vyňal mrvu z oka bratra svého.«

Krásně píše sv. Bernard: »Nactiutrhání je trojsečný meč, který jednou ranou tři rány působí; zraňuje totiž toho, který na cti utrhá hříchem, kterého se dopouští; zraňuje toho, kterému se na cti utrhá, protože ztrácí své dobré jméno; konečně zraňuje i toho, který nactiutrhání se zálibou poslouchá.«

Uvažte dále, kdo před vámi dnes jiným na cti utrhá, ten bude zítra před jinými vám na cti utrhati. Uvažte konečně, nactiutrháč hřeší obyčejně jen ústy, posluchač pak obyčejně ušima i ústy. Oba budou jednou počet klásti z toho, co mluvili a co poslouchali. Jako proto v dnešním evangeliu jazyk a uši byly uzdraveny, tak třeba i naše uši a náš jazyk uzdraviti. To se stane, když na jedné straně nebudeme nactiutrháče poslouchati, na druhé straně nactiutrhání vlastní řeči nepodporovati. Dejž Bůh, abychom se obou hříchů všichni vystříhali! Amen. *Jan Nep. Jos. Holý.*

Neděle dvanáctá po sv. Duchu.

O příležitosti ke hřichu.

»Člověk jeden šel z Jerusalema do Jericha a upadl mezi lotry.«
(Luk. 10, 30.)

Není srdce tak zatvrzelého, které by člověku pocestnému, jehož smutný osud Spasitel v dnešním podobenství vylíčil, odpřelo aspoň trochu soucitu a útrpnosti. Vydal se zdrav na cestu; ale za nedlouho upadl mezi lotry, byl oloupen o celý svůj majetek, zraněn, smrti takřka již zasvěcen, když ani kněz a levita židovský se ho neujali, — až konečně účinná a obětavá láska cizince, Samaritána, byla jeho zachránitelkou. Kruté byly chvíle a hodiny, když zbaven vši pomoci a naděje poblíž cesty v ne-

smírných bolestech ležel. A přece, nejmilejší, při vši soustrasti nemohu ušetřiti toho ubožáka jedné a to velmi vážné výčitky! Krajina mezi Jeruselemem a Jerichem byla smutně proslulá svou nebezpečností. Hory judské, plné jeskyní a jiných skrýší, byly všeobecně známým rejdištěm loupežnických tlup a každý jen poněkud obezřetný člověk se jim buď vyhýbal, anebo cestoval tudy jen ve společnosti četných a náležitě vyzbrojených průvodců. Proč opomenul onen nešťastník zachovati se, jak opatrnost a zkušenost kázala? Proč vydal se lehkovážně samotou na tak nebezpečnou cestu? Což nazavínal tím, aspoň nepřímou, své neštěstí?

Leč pomalu, drazí křesťané! Nebudme tuze přísnými soudci toho nebožáka; neboť tím pronášíme vlastně ortel nad sebou, nad svou vlastní lehkomyšlností, která bývá daleko zaslepenější a záhubnější, než přílišná důvěřivost pocestného v dnešním evangelii! Neboť jak často a bezstarostně vydáváme se v ohledu duchovním do nebezpečí mnohem vážnějších! Kráčíme svou životní cestou jako slepi; známe úskalí, na něž naraziti můžeme, a přece nejen se jim nevyhýbáme, nýbrž je často přímo vyhledáváme. A jak se nazývají tato úskalí, naši duši, její blaho a život ohrožující? Katolická mravouka je nazývá hříšnými příležitostmi. Kdo nechce býti oloupen o poklad milosti posvěcující, zraněn hříchy všedními, anebo docela usmrcen hříchy těžkými, musí se co nejpečlivěji varovati příležitosti ke hříchu. Tato výstraha bude předmětem mé dnešní promluvy.

* * *

Abychom lépe porozuměli vážnému nebezpečí, do kterého příležitost ke hříchu spásu našich duší uvádí, promluvíme nejprve o tom, v čem taková příležitost záleží, a odpovím krátce na otázku: proč a kterak se jí varovati máme.

1. Co jest hříšná příležitost? Odpovídají učitelé křesťanské mravouky, že příležitostí ke hříchu rozumíme místo, osobu nebo věc, která, přijdeme-li s ní do styku, nás pravidelně ke hříchu svádí, anebo krátce: vnější nějakou okolnost s nebezpečím hříchu spojenou. Hostinec, jehož účel, lačné se spravedlivou odměnou krmiti a žíznivé napájeti, jest zajisté lidumilný a prospěšný, jest člověku k opilství náchylnému příležitostí ke hříchu. Společnost lidí spustlých a libujících si v nevěreckých a nemravných hovorech jest nebezpečnou příležitostí ke hříchu a to pro každého člověka bez výminky. Jablka stromu poznání dobrého a zlého byla mlsné a neposlušné Evě příležitostí ke hříchu. Poznáváme již z těchto několika příkladů, že není každá příležitost stejně a pro každého bez rozdílu nebezpečnou. Některá jest morovou ranou pro každého, jako ku př. společnost nevěrců a zhýralců, jiná uplatňuje svůj záhubný vliv jen na lidi zvláště křehké a duševně neustálené; v některé jest nebezpečí a pravděpodobnost pádu blízká, jindy jest pouze vzdálená. Vyhledává-li člověk sám hříšnou příležitost, nazýváme ji dobrovolnou; octne-li se v ní bez svého přičinění a bez vlastní viny, potom slove nutná a nedobrovolná. — Hle,

stručný výklad pojmu zlé příležitosti, z kterého snadno posoudíte jak často, ano téměř ustavičně jsme obklopeni jejími nejvyššími záhubnými nástrahami. Život náš jest v pravdě podoben cestě z Jerusalema do Jericha, na které na nesčíslných místech, v každé téměř chvíli, na nás číhají lotři, aby nás oloupili o to, co máme nejdražšího, totiž o nevinnost duše a čistotu svědomí, aby nás do mravní záhuby a smrti uvrhli. Pravdivá jsou slova sv. Jana, že »celý svět jest ve zlém postaven!« (Jan 5, 19.) Jen zaslepený a lehkomyšlný křesťan může zůstati lhostejným v tak důležité otázce, jen člověk, jenž zbavil se víry v nesmrtelnost své duše a její věčný cíl, může zavíratí oči před tak vážným nebezpečím! Věřící duše musí však pilně dbáti napomenutí sv. víry: »varuj se bedlivě aspoň každé blízké a hlavně dobrovolné příležitosti k těžkému hříchu! Toť jedno z nejdůležitějších životních pravidel!

2. A pátráme-li po důvodech a příčinách, proč máme proti blízké příležitosti k těžkému hříchu bojovati a jí se až úzkostlivě vyhýbatí, shledáváme první ve sv. povinnosti, kterou ukládá láska k sobě samým. »Miluj bližního jako sebe samého!« — tak zní druhé přikázání lásky a naznačuje zřejmě, že dobře zřízená sebe-láska jest měřítkem pravé křesťanské lásky k bližnímu. Jen tenkrát jest však láska k sobě samému rozumnou a dobře zřízenou, když jejím prvním předmětem jest ušlechtilější a vznešenější součástka lidské bytosti — nesmrtelná duše, když duši, jejímu zdo-konalení a blahu věnuje hlavně péči a všeho se varuje, co by jí mohlo způsobiti škodu a místo pokroku a zušlechtění zaviniti její pohoršení anebo dokonce její mravní úpadek a zkázu. »Co prospěje člověku« — učí Kristus Pán — »byť celý svět získal, na duši však škodu trpěl? Aneb jakou dá člověk výměnu za duši svou?« (Mat. 16, 26.) Ztráta jmění, cti a dobrého jména, ztráta zdraví — jsou ovšem velké rány a chápeme, že člověk jimi postižený pláče a nařiká a za ubohého a nešťastného se považuje. Ale co jsou všechny tyto životní svízele a kříže proti ztrátě duše? Jsou to krátké přeháňky, chvilkové jarní bouře, jež na krátký čas kalí jasný obzor pozemského blahobytu; a byť i trvaly dlouho, byť nás stihaly jako chudého Lazara až na konec života, přece smrt jim postaví konečné meze, přece za hrob jich neblahý vliv netrvá.

Oplakáváš-li tedy, bratře a sestro v Kristu, ztrátu těchto prchavých a pomíjejících statků — ó, čím větší jest tvé neštěstí, zahubil-lis svou neopatrností a lehkomyšlností vlastní duši nesmrtelnou! A přece — jak často svou vinou »upadáš mezi lotry«, svévolně vyhledáváš jejich útoky a vrháš se duchovní smrti do náruče, kdykoli nedbáš blízké příležitosti k smrtelnému hříchu! Tak nejedná člověk rozumný a svého pravého prospěchu dbalý. Právem jsme vytýkali cestujícímu z Jerusalema do Jericha, že zanedbal povinnou opatrnost a vydal se samotén na nebezpečnou cestu; co máme teprv říci o neuvěřitelné zaslepenosti křesťana, jenž ví, že tu a tam číhá naň lotr a vrah jeho duše, čistoty a poctivosti, a přece se v tak hrozné nebezpečí vydává?

Trochill, žák mudrce Platona, podnikl kdysi za krásného počasí výlet po mořském zálivu blíž Athen; stihla jej však nena-dále prudká bouře a jen jako zázrakem unikl smrti ve vlnách mořských. Co učinil, vrátiv se domů? Rozkázal, aby všechna okna jeho paláce, z nichž se otvírala rozkošná vyhlídka na moře, byla zazděna; a když jeho přátelé s údivem se ptali po příčině zdánlivě tak nesmyslného rozkazu, odpověděl: »Nechci nikdy více býti uveden pohledem na klidnou hladinu mořskou v pokušení, abych se moři ještě jednou světil a podobného nebezpečí opět zakusil.« Kéž bychom, přátelé draží, též my s podobnou rozhodností zavírali a zazdili okna, jedná-li se o záchranu duše! Kéž bychom umrtvovali své smysly, hlavně svůj zrak, aby neviděl lákadel falešného světa a nepřiváděl naši duši do nebezpečí duševní smrti, do těžkého hříchu! Vzácnější zajisté poklad jest nám střežiti, než všechny statky pozemské i tělesný život — totiž duši nesmrtelnou, k obrazu božímu stvořenou, aby »neupadla mezi lotry«, aby věčně nezhylnula.

A chcete-li ještě jasněji chápati cenu tohoto pokladu, nuže, pohleďte na posvátný kříž! Tam vidíte nejlépe, jak vysoko oceňuje Pán Bůh duši nesmrtelnou, když »Syna svého jednorozeného dal, aby nikdo, kdo v něho věří, nezahynul, nýbrž měl život věčný.« (Jan 3, 15.) Nečiní nám ovšem Bůh žádného násill; chce, abychom se dobrovolně rozhodli pro ctnost a dobro; ale i tato svoboda, kterou nás obdařil, jest vzácným Jeho darem. Kdo tedy duši svou svévolně vydává mezi lotry, t. j. do blízké příležitosti k těžkému hříchu, ten nejen — pokud je mu možno — máří na sobě ovoce smírné oběti kalvarské, ale zneužívá také daru svobody, aby jím urazil a ranil nejvyšší laskavého nebeského dárce. Jaká to zloba jest skryta ve svévolném vyhledávání hříšné příležitosti! Jako zavilý nepřítel vraždí takový lehkomyslník svou duši a ničí poklad ceny nevýslovné, pohrdá nejsvětější krví Kristovou a užívá své svobodné vůle jako otrávené zbraně, aby ji proti Otci nebeskému obrátil! Není li náš svatou povinností, abychom se nejen smrtelného hříchu, ale i všeho, co k němu svádí a ponouká — tedy na předním místě blízké k němu příležitosti — se vši svědomitostí varovali? Proto učí katechismus, abychom při každé sv. zpovědi učinili pevný slib, že chceme »nikdy více nehřešiti a všeliké příležitosti ke hříchu se vystříhati.« Neřkejme slov tak vážných jen jazykem a ústy, nýbrž s plným porozuměním a z hloubi srdce, neboť marně se odflkáme hříchu, nevypovíme-li válku každé blízké příležitosti k opětnému pádu! »Kdo miluje nebezpečenství, zahyne v něm« — praví Duch sv. (Sir. 3, 27.) Bez tohoto boje není vítězství a spásy!

3. Příznivý výsledek boje závisí však na správném jeho vedení. Důležitá jest tedy otázka, kterak proti blízké příležitosti k těžkému hříchu máme bojovati. — »Já chudý a nucný jsem«, musí především každý z nás pokorně vyznávat se žalmistou Páně (Ž. 69, 6); uijme však také jeho důvěrných následujících slov: »Bože, na pomoc mi přispěj!« (ibid.) Toť krátký návod k úspěš-

němu bojování proti hříšné příležitosti! Kéz bychom si byli dokonale vědomi své křehkosti a nedostatečnosti a připomínali sobě ustavičně, že jsme v pravdě »chudí a nuzní!« Přílišná zaslepená sebedůvěra, přeceňování své mravní pevnosti jest prvním z nepřátel, proti němuž třeba rázně vystoupiti a vši mocí bojovati, chceme-li dle slov Páně dvůr své duše před útoky zlých příležitostí zachrániti; neboť — tak učí Ježíš Kristus — jen »když silák ozbrojen hlídá dvůr svého, v pokoji jest majetek jeho«. (Luk. 11, 21.) Jestliže svatí boží, kteří v modlitbě, slzách a umrtvování své smyslnosti celý život trávili, »s bázní a třesením« pracovali na své spáse a před blízkou příležitostí ke hříchu se strachem chvěli, spasení v útěku hledajíce, — jak bychom mohli my, lidé vlažní a hříšní, kteří pro starosti o světské zájmy duši tolik zanedbáváme, spoléhati na vlastní sílu a stálost? My jsme v pravdě třtiny větrem zmítané; k našemu pádu není třeba žádných divokých bouří a vichrů, nýbrž stačí mnohdy nepatrný vánek, aby nás porazil a do záhuby uvrhl. Pohled na vábné jablíčko zničil Evu, ač byla počátečnou milostí boží tak bohatě obdařena. Společnost zloděňů a sloužících velekněžových byla příčinou pádu sv. Petra, téhož Petra, jenž měl býti skálou a základem církve — a proč? Poněvadž Eva i Petr přeceňovali svou mravní sílu a byli slepými k nebezpečí blízké příležitosti.

Sv. Jeronymovi posmíval se jistý Vigilantius, že on, muž dokonalý, učený a všeobecně vážený, skrývá se zbaběle na poušti a světu se vyhýbá. »Víš, čeho se bojím?« — odpovídá světec — »bojím se viděti tebe, slyšeti tebe; boím se tvé chlubitosti a myslíš-li, že to ještě nestačí, vysvětliti můj útěk z víru světa, pravím dále: bojím se tolika nebezpečí ke hříchu, mezi nimiž ty žiješ, bojím se hněvů a svárů, bojím se pomluv, bojím se hrabivé lakoty, hrdé ctižádosti, nezřízřených pohledů« a upřímně dodává: »Vyznávám svou slabost; nechci se pustit do boje v naději na vítězství, abych snad jednou vítězství neztratil.« (adv. Vigil.)

Vyznáváme i my, drazí křesťané, aspoň ve svém svědomí svou nedostatečnost; vyznáváme ji zvláště, jedná-li se o příležitost ke hříchům, v nichž první úloha připadá smyslnosti, jako jsou nestřídmost a nečistota! Tu není jiné spásy, leč v rázné odhodlanosti k útěku a naprostému se vyhnutí každé takové příležitosti. Nedůvěřoval-li sobě světec tak dokonalý, dlouholetým přísným životem umrtvený jako sv. Jeronym, jenž neúprosně bojoval proti své smyslnosti dle slov sv. Pavla: »Já trestám tělo své a podrobuji v služebnost, abych snad, kázav jiným, sám nebyl zavržen« (I. Kor. 9, 27) — oč větší musí býti naše opatrnost, abychom »neupadli mezi lotry« duše své? V plné míře platí tu výstraha božského Spasitele: »Jestliže oko tvé tě pohoršuje, vylup je a vrhni od sebe; lépe jest tobě jednookému vejíti do života, než obě oči majícímu uvrženu býti do pekelného ohně.« (Mat. 18, 9)

»Já chudý a nuzný jsem; Bože, na pomoc mi přispěj!« (loc. cit.) Vědomí naší slabosti obrací samočinně naše zraky k pramenu vši síly a milosti, k Pánu Bohu. Trpkou zkušeností seznal David

svou křehkost, věděl však též, kde třeba ochranu a pomoc proti nebezpečství hříchu hledati; proto volá k Hospodinu: »Odvrat oči mé, ať nepatří na marnost!« (Ž. 118, 37) — výkřik, který by měl se vši vroucností vycházeti ze rtů našich, kdykoliv opouštíme klidné zátiší svých příbytků a musíme se vydati ve styk se světem plným zloby a záludnosti. Sv. Pavel napomíná rovněž, abychom v hodině duchovního nebezpečí hledali pomoc u nejvyšší dobrotivého Otce nebeského; proto poučuje: »Ne, že bychom sami od sebe jako ze sebe byli způsobilí něco mysliti, nýbrž že způsobilost naše jest z Boha.« (II. Kor. 3, 5.) Ano, »Bůh jest naše útočiště a síla, pomocník v útrapách velmi osvědčený« — tak můžeme vyznávat se žalmistou Páně (Ž. 45, 2); neb jak často zachránila nás nesmírná jeho láska, když se před námi již rozevírala propast hříchu a mravní zkázy! Kolikrát byl nám anděl strážce v nejvyšší nouzi laskavým pomocníkem, upozornil nás na zhoubné následky naší zaslepenosti a dobrým vnuknutím vyvedl nás z nebezpečí hříšných příležitostí! Proto »bděme a modleme se, abychom nevěšeli v pokušení« (Mat. 26, 41). abychom ještě v čas poznali zlo, které nás ohrožuje, a měli dostatek síly a statečnosti, pro Boha, ctnost a čistotu svědomí sebe větší oběti přinést.

Jednoho však jest nutně zapotřebí, totiž abychom, očekávající pomoc s hůry, nevydávali se sami svévolně v nebezpečí a nevyhledávali blízkých příležitostí ke hříchu. Bůh zachránil malého Mojžíše ve vodách řeky Nilu, zachránil Daniela v jámě lvové i tři mládence v ohnivě peci babylonské; ruka boží střežila Noema a jeho rodinu, aby jim dravé šelmy v korábu neublížily. Ale — ptám se — vyhledal snad Mojžíš, Daniel, vyhledali tři mládenci a rodina Noemova schválně nebezpečí, z kterého je láska boží vysvobodila? Nikoli, nýbrž octli se v něm bez svého přičinění. A vy, křesťané, čekáte snad, že Bůh pomůže i tenkrát, když se s otevřenýma očima do blízké příležitosti k těžkému hříchu vrháte? Či máte o své ceně před Bohem tak neskrovný úsudek, že se považujete za Bohu milejší, než Mojžíš, Daniel a ti ostatní vyvolení Jeho? Anebo myslíte, že Bůh vám k vůli změně své nevyslitlé cesty a zázrakem vás ze zaviněného nebezpečí hříchu vysvobodí? Vždyť znáte slova, jichž užil sám Syn boží proti pekelnému útočníku: »Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého!« (Mat. 4, 7) Jen tehda bude nám milost boží jistou ochranou v blízké příležitosti ke hříchu, připraví-li jí půdu pevně předsevzetí, že se každé takové příležitosti co nejsvědomitěji budeme varovati. Společati však na pomoc boží a při tom pěstovati veselé styky s osobami nebezpečnými, navštěvovati místa a vyhledávati věci, které nás ke hříchu lákají — to není pouhá příležitost, nýbrž v tom již záleží těžký hřích sám jak proti Bohu, tak i proti spáse vlastní duše.

Člověk, jenž na cestě z Jerusalema do Jericha upadl mezi lotry, byl mně podnětem, abych vám krátce vysvětlil učení katol. mravouky o hříšné příležitosti a zdůraznil, proč i kterak se jí máme vysvobíhati. Kdo sebe opravdově miluje, kdo cenu nejsvětější krve

Kristovy na své duši nechce zmařiti, musí vytrvale bojovati proti blízké příležitosti k těžkému hříchu, a — pamětliv své lidské nestálosti — před ní, jako před morovou ranou, utíkáti a zbraně úpěnlivé a vroucí modlitby horlivě užívati; jen takovým způsobem bude i nám možno nebezpečí, která nás po celý život pronásledují, vítězně překonati a odměnu dobrých bojovníků Kristových si získati! Amen.

Leon. Rendl.

Slavnost Nanebevzetí Panny Marie.

Královna nebeská.

»Který Tě, Panno, na nebe vzal.«

Růženec.

V 5. století seděla na trůnu v Cařihradě císařovna, jejíž slávu celý východ vypravoval. Byla krásná tak, že si jméno Pulcheria t. j. krásná právem zasloužila; zbožná, že ji východ i západ jako světici ctil; mírná, že se matkou lidu nazývala; byla zárukou ctnosti, neporušená a čistá, nejen jako panna, nýbrž i ve svém manželství s císařem Marcianem. Dokud seděla na trůně, vzkvétala říše a lid žil v míru. Ale když s trůnu sestoupila, aby v zátíši klášterním o spásu duše své pečovala, přišel do země nepořádek, neštěstí a války, takže opět nucena byla vzít na sebe otěže vlády.

I my křesťané máme královnu, jejíž slávu celý svět hlásá; říše její jest mnohem větší, než říše řecké císařovny; krásou převyšuje všechny dcery pozemské, moudrostí krále Šalomouna, panensky je čistá jako žádná před ní a žádná po ní, tak mírná a dobrotivá, že jest v pravdě matkou lidu. Dokud dlí na trůně, bydlíme také my v míru a pokoji; naopak tam, kde nepanuje, panuje bída a bída.

Kdo jest tato královna? Znáte ji všichni, jméno její žije v srdcích milionů, vznáší se na našich rtech — je to Maria, panna a Rodička boží, kterou Bůh v odměnu její ctnosti, utrpení a námah po této pozemské pouti s tělem i duší na nebe vzal a za královnu nebeskou korunoval. Den však, kdy Maria opustila toto slzavé údolí a vzata byla do království Syna svého, slaví církev svatá dnešního dne svátkem Nanebevzetí Panny Marie. Proto chceme dnes o tom uvažovati, jak se stala nebeskou královnou.

* * *

Panně Marii bylo dopřáno po oslavě Syna svého ještě nějaký čas na světě pobývat. Kolik let ještě přítomností svou první křesťany oblažovala, Písmo sv. nepraví, oznamuje jen, že žila v ochraně sv. Jana Ev. v Jerusalemě. Dle udání několika spisovatelů následovala sv. Jana i do Efesu. Prodlévajíc uprostřed prvních křesťanů požívala mnohých radostí a byla prvotní církvi k velikému prospěchu.

Sv. Ignác, učedník sv. Jana, svědčí, že se věřící pokládali za velice šťastny, když ji mohli viděti a pozdraviti. Byla také pro ně nejkrásnějším příkladem dokonalosti a konání křesťanských ctností.

Přes to toužila P. Maria neustále po blaženém spojení se Synem svým. Vypravuje se, že poznala, že se její konec blíží. Tu navštívila naposled všechna místa posvěcená přítomností Syna svého, uvažovala o všech jeho událostech, potom ve večeradle v Jerusalemě, kde sestoupil Duch svatý na apoštoly, očekávala smrt svou. Apoštolé a nábožné ženy obkličovali její smrtelné lůžko. Udělila přítomným poslední požehnání, rozloučila se s nimi dojemně a duše její opustila klidně bez bolesti tělo, které porodilo Syna božího. Potom uložili apoštolé tělo její do hrobu ve skále. Jak sv. Jan Damascenský vypravuje dle starého podání, bylo slyšeti po tři dny chvalozpěv andělův. Potom umrl. Tu teprve přišel apoštol Tomáš a přál si viděti tělo Panny Marie, proto otevřeli apoštolé hrob, ale těla jejího nenašli. Našli jen prostěradla, do nichž bylo uloženo. Tu mohli jen myslet, že Bůh, který tělo i po porodu její panenství neporušené zachoval, s tělem ji do nebe vzal. Je to také všeobecným míněním církve, která dnešního dne proto svátek jejího nanebevzetí slaví.

V prorockém vidění patřil David na krále podivuhodné veleby; pohled na něho naplnil jej láskou, úctou a obdivem. Nadšen sáhl do strun harfy své a počal chvalozpěv: Dico ego opera mea regi: vypravuji díla svá králi. Velebí krásu krále, půvab jeho řeči, ctnosti jeho vladaření, pravdu, tichost, lásku ke spravedlnosti a nenávisť nepravosti; velebí vítěznou sílu jeho zbraní a ohlašuje mu porážku jeho nepřátel, věčnou pevnost jeho království a přináší mu krásné blahopřání: »Sličností svou a krásou svou počni, šťastně pokračuj a kraluj!« Tu vidí královský pěvec i královnu po jeho boku, zářící v nejbohatší ozdobě: Stála královna tobě po pravici v oděni pozlaceném, ozdobena rozličností. — Nemluví tu David o králi pozemském, neboť o něm praví, že trůn jeho bude státi na věky. Není to tedy král pozemský, k jehož oslavě na harfě hraje, jest to nebeský král, Ježíš Kristus. A nikdo nesedí na pravici jeho než Maria. Jí tedy platí holdování, které David její sličnosti činí. Maria jest naší královnou nebeskou. Prává královna nemá jen jméno, nýbrž i korunu, trůn, palác, královskou moc a město sídelní. Marii viděl proto sv. Jan v tajemném Zjevení, když viděl ženu v nebi, oděnou sluncem, měsíc pod nohama jejíma, na hlavě její korunu dvanácti hvězd (12, 1). Tato koruna dvanácti hvězd znamená plnost její důstojnosti a moci, sličnosti a blaženosti, milost a odměnu, ctnost a zásluhu. Tím převýšila všechny tvory, ale vše to je k oslavě boží, a jako hvězdy na obloze, tak září i hvězdy, které hlavu Panny Marie krásí, plné půvabu jejímu Pánu a Bohu. V dnešním čtení nalézáme slova Panny Marie: »Přibytek můj je ve výši a thronus meus in columna nubis: a trůn můj jest v sloupech oblaku«; její slova jsou, když čteme: »Tak jsem obdržela pevný přibytek na Sionu a v po-

svátném městě místo pokoje.« Neboť tento Sion, toto posvátné město není starý Jerusaleml, bezbožné město, které krále ukřižovalo — nikoli, tam Maria nenalezla místo pokoje, to je věčný Sion, nebe, neboť to je pevný příbytek, to je místo pokoje: »a setře Bůh velikou slzu s očí jejích, a smrti více nebude, ani kvílení . . .« (Apok. 21, 3) Slova Pauny Marie jsou to, když ona královna dí: »Tak panuji v Jerusalemě« Neboť zajisté královně, která září ve zlatém oděvu, korunu dvanácti hvězd nosí, na trůnu nad sloupy oblaku sedí, v nebeském paláci bydlí, zajisté této královně náleží také sídelní město, kde v pravdě, tichosti a spravedlnosti panuje. Jerusaleml však, v němž Maria trůní a panuje, je nádherné a posvátné sídelní město. Neboť jak se sv. Jan námáhá vylíčiti jeho bohatství a nádheru, tu jsou vysoké nádherné zdi, kterým se diví, drahokamy okrášlené sloupy, které obdivuje, dvanáct s jmény apoštolů označených bran, které vidí, tu jsou zářící drahokamy, které stavbu okrašlují, jaspis, safir, smaragd, chrysolit, amethyst, tu je jasnost boží, která město okrašluje, tu je proud vody živé, který jí protéká, strom života, který nemocné národy uzdravuje. Vizte tedy, jak nádherné sídelní místo Marie má: »panuji v Jerusalemě.«

Náš mladý král Ladislav Pohrobek zasnoubil se s Magdalenou, dcerou Karla VII., krále francouzského. Tu chtělo sídelní královské město Praha připravit jí nádherné přijetí. Byly konány přípravy, všechny ulice slávnostními branami, věnci a obrazy okrášliti, umělé lesky a vodotrysky zaříditi, nejkrásnější písně nacvičiti, smělé rytířské hry uspořádati. Tu pomyslel mladý král, že se sluší, aby královská nevěsta vešla do sídelního města s velikou nádhrou, aby se nemusil stydět. Proto sám jí poslal bohaté skvosty, zlatem vyšíváné šaty, stříbrné nářadí, koberce a záclony, k tomu skvostné poselstvo, 200 rytířů z Čech, 200 z Rakous, 200 z Uher, všechny v pěkném oděvu, všechny v rytířském brnění, že se mohlo mysliti, že jsou to sami králové. K tomu 400 šlechticů, mnoho zlatem vykládaných kočárů, 80 výborných koní! Jak nádherně měla býti královna přijata! Již se očekává den ode dne příchod mladé královny. Tu se udělá králi na večer nevolno, jde si lehnout — a ráno je mrtvolou. Přijezd se nekoná, slavnost se mění v žalost, ples v nárek, nevěsta ze svatební cesty zarmoucená domů se vrací. Zajisté by byl býval příjezd její v Praze nádherný. Marie jest královnou nebeskou. To věděli nebešťané zcela dobře. Zajisté i oni pomysleli připravit královně nebeské přijetí a to ještě nádhernější než v Praze, neboť co jsou rytíři pozemští proti sv. Michaelu a jeho zástupům? Co jsou písně lidské proti chvalozpěvům andělů, proti hudbě na harfě v nebi, jak ji líčí sv. Jan ve svém Zjevení; co jsou šlechtičny v marnivé okrase oproti panenským duším, které s jménem božím na čele beránka následují, jak sv. Jan svědčí? Jak nádherného přijetí došlo se tedy královně nebeské! Než král nebeský nedá se žádným králem pozemským překonati štěstostí, vznešeností a důstojností! Proto Marii tak královsky obdařil, proto jí tolik nádhery dal, by

do nebe přišla tak skvěle, jak se na krále, na královnu a na nebešťany slušelo. Tento příchod do nebe stal se dnešního dne, kdy Panna Maria vzata byla do nebe. Jaký to den radosti a vítězství pro Marii! Tu stála králi po pravici v oděvu pozlaceném, ozdobená rozličností, tu slyšela z jeho úst: audi, filia et vide: Poslyš, dcero, a viz, a nakloň ucha svého, a zapomeň na lid svůj a na dům otce svého . . . a dcery tyrské přijdou s dary: obličej tvého žádati budou všichni bohatí lidu. (Žalm 44.) Jak bohaté odškodnění za všechny práce, námahy a utrpení přinesl jí dnešní den! Nyní můžeme chápati, proč zvolala: »V dědictví Páně přebývati budu.« (Sirach 24, 11.)

Sv. Ludvík, král francouzský, nadšen křesťanskou statečností a velkomyslností, podnikl křížovou výpravu do Sv. Země a dostal se po mnohých šťastných výsledcích v Egyptě do zajetí Saracenů. Co mu jeho zajetí přitěžovalo, bylo odloučení od matky, svatě Blanky, neboť ona to byla, která mu záhy ošklivost hříchu, nadšení pro církev, horlivost pro slávu boží, zvláště dětinnou lásku k Panně Marii vštěpovala. Proto od kolébky až do hrobu lpěl tak něžně na své matce. Neopomenul nikdy o narozeninách, o svátku matce své blahopřáti. Nyní však již čtvrtý rok upěl v zajetí a již po čtvrté nemohl se o svátku své matky připojit k blahopřání svého lidu. Proto prožil tyto dny s takou bolestí, jaké schopny jsou jen dobré dívky, když svým rodičům nemohou radost připravit. Matka jeho však zapomínala na všechna blahopřání lidu, měla jen zármutek nad zajetím svého syna, vysílala vřelé modlitby za jeho vysvobození a nepřála si oddechu, až požadovanou sumu peněz k jeho vysvobození sebrala, až ho spatřila.

I my křesťané jsme v zajetí jako sv. Ludvík, i my jsme dívky královské matky, dívky nebeské královny; jsme daleko od ní, vzdálení nebeské vlasti sténáme v zajetí hříchu, v slzavém údolí. Tato naše matka právě tak, ano ještě více nežli sv. Blanka, stará se při všech chvalozpěvech nebešťanů o nás, své dívky v zajetí; vroucí je její touha, zjednati nám útěchu a pomoc, neunavná je její snaha nás vykoupiti a osvoboditi, nevýslovná je její touha, abychom po vysvobození účast měli na její slávě.

Kéž bychom se i my sv. Ludvíku podobali v dětinné lásce k jeho matce, kéž by i nás nic tak netěžilo jako odloučení od Marie, matky naší, kéž bychom nic horšěji neoplakávali než zajetí hříchu, kéž i nás naplní posvátná touha o svátcích Panny Marie spojovati naše blahopřání s blahopřáním nebešťanů, kéž se tato touha ukazuje také v našem životě, kéž bychom radostně po cestách kráčeli, které nás vedou ke královně nebeské. Následujeme příkladu sv. Ludvíka, vysilejme ke královně nebeské naše přání a prosby a říkejme: Zdravas královno, matko milosrdenství . . .

Mezi tím, co v Evropě náboženská lhostejnost se rozšiřuje a lidi jako mor nakazuje, takže znenáhla v pohanském světovém názoru a životosprávě jako v nezdravé ložnici nemocní leží a sténají, aniž by uznali pravé zlo, aniž by užívali pravého léku, slaví církev sv. dle annálů katolických missií v Americe, Africe a Asii

skvělá vítězství, takže se zdá, že přichází trest boží, jak jej Pán naznačil (Mat. 8, 11): »Pravím vám pak, že přijdou mnozí od východu a západu a stolovati budou . . . v království nebeském, synové pak království uvrženi budou do temnosti zevnitřní.« Bylo sice mladé církvi podstoupiti krvavé pronásledování jako za časů Nerona, Decia a Diokleciana; ale kdežto u nás mnozí u víře ochladli, porodila církev v Číně pro nebe mučedníky, tak četné, tak silné, s tak velikou vírou, jako v prvních dobách křesťanských, a co Tertulián již dávno pohanům řekl, zůstalo pravdou: krev mučedníků byla i tu semenem křesťanův.

Úcta Panny Marie je však s náboženstvím tak úzce spjata, že každý, kdo chce býti řádným křesťanem, musí býti také vřelým ctitelém Rodičky boží. Prcto vypravují zprávy dojmavé úcty a lásky, kterou mladí křesťané Panně Marii prokazují, a vždy více je pravdou; co Panně Marii v ústa církev sv. klade: »Na vsí zemi stála jsem a ve všelikém lidu a ve všelikém národu přednost jsem měla, a všech vyvýšených a ponížených srdce mocí jsem šlapala.« (Sirach 24, 9 d.) Vždy více je pravdou, co sama královna nebeská a matka všech věřících, o sobě prorokovala: »Aj, od této chvíle blahoslavenou mne budou nazývati všichni národové.« (Luk. 1, 48.)

Tož radujme se všichni v Pánu, když slavíme svátek ke cti blahoslavené Panny Marie, nad jejímiž nanebevzetím radují se andělé a velebí Syna božího. (Mešní introit.)

Radujme se, poněvadž Panna Maria vešla do své slávy, radujme se, že tak vysoko za královnu nebeskou povznešena jest; radujme se, poněvadž přešla všechna bolest a strast.

Blahopřejme Panně Marii ke cti, které se jí dnes dostalo, k moci, které nabyla, k blaženosti, které požívá! Holdujte jí, vždyť je vaší královnou! Proto se podrobte jejímu žezlu! Následujte příkladu její ctností, zachovávejte zákony království nebeského, učení sv. evangelia! Podrobte se jejímu žezlu a prostě v pokoře a s dětinnou důvěrou o její ochranu a přímluvu! Podrobte se jejímu žezlu, zvolte ji za královnu srdce svého, milujte ji, ctěte ji, chvalte ji! Zaslouží si to, vždyť je vaše matka. Hleďte jí býti podobní! Potom přijde i pro vás den, kdy budete na nebe vzati a Bohem cti a slávou korunováni. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Neděle třináctá po sv. Duchu.

Učme se z dobrých vlastností každého člověka.

»Všeho zkoušejte, a co dobrého jest, podržte.« (Soluň. 5, 21.)

Kdykoli božský Spasitel chtěl farisee pokárati a poučiti, stavěl jim na oči vzor Samaritána. A to je nejvíce mrzelo, že od nich nenávidění Samaritáné jsou snad lepšími než oni sami. Nepřátelství jejich proti Samaritánům pocházelo už z dob pradávných a sice

po návratu ze zajetí babylonského za krále perského Cyra r. 535 před Kristem při novostavbě chrámu. Na stavbě chtěli se účastniti i Samaritáné, byli však od židů odmítnuti. Proto si vystavěli později sami vlastní chrám na hoře Garizim blízko Sichému, a perský satrapa, Sanabatat, zřídil jim vlastní velekněžství r. 408 před Kristem.

Od té doby bylo napjetí a nepřátelství mezi židy a Samaritány stále větší. Jméno Samaritán bylo u židů nadávkou, potupou, proto tím jménem nazývali fariseové samého Krista, aby ho u lidu zlehčili a znemožnili.

Proto nemrzelo více židy, než když Kristus Samaritána některého pochválil a za vzor jim odporučil. Velice se zlobili, když vypravoval, že z desíti uzdravených přišel jediný Samaritán poděkovat, devět však židů bylo nevděčných.

Podobně děje se také často i mezi námi, křesťany. Mnozí se domnívají jako fariseové, že oni sami konají pravé dobro, a každý jiný, jinověrec, nevěrec, daleko stojí za nimi v konání dobra. Což ovšem není spravedlivé. Jako často předčili Samaritáné židy v dobrém, a ti měli se od nich mnohemu přiučiti, tak i mnozí katolíci mohli by si vzíti příkladu ze skutků mnohých jinověrců. Křesťanskou zásadou jest: »Cokoli vidíme dobrého u kohokoliv, máme to uznati, a jestliže jsme dosud sami tak neučinili, nápodobiti.« To bude předmětem dnešní úvahy.

* * *

1. Není na světě bytosti, jež by z přirozenosti a svého určení byla pouze špatnou a za všech okolností škodlivou. Není takových bytostí ani v říši živočišstva, ani rostlinstva, ani nerostectva. Každá bytost na světě je stvořena ku blahu lidstva, a může i má svým způsobem k tomu přispívati. Přispívá-li však místo ku blahu jen ke škodě a zkáze lidí, nemá na tom viny sama, ale člověk sám, poněvadž jí buď neopatrně, neobezřetně či špatně používá. Tak se má se všemi jedovatými bylinami a chemickými přípravky. Užívá-li se jich v pravý čas, obezřetně, přispívají k dobru lidskému; užije-li se jich nerozumně, mohou přinést škodu a zkázu.

A jako je to s jedy a jinými škodlivými věcmi, tak se mohou stát škodlivými i nejnevinnější věci, jež mohou přinést dobro lidstvu, správně-li se jich užívá, aneb způsobiti ohromnou škodu, jestliže se jich zneužívá. Může tedy každý tvor, každá věc ve světě vedle svých škodlivých vlastností míti i dobré, jež mohou přinést mnohých výhod, je-li jich řádně použito.

A tak ani u lidí není jinak. Každý člověk, byť byl i zločincem, může míti mnohou dobrou vlastnost, již si máme vážiti. Jak často mnohý prchlivce lituje skutku, jehož se přeháleně dopustil! Jak často mnohý světák a chlípák bývá k chudým a nešťastným velice soucitným a dobročinným! Jak často i vrazi a lupiči mají soucitné srdce s lidmi i zvířaty! A takové dobré vlastnosti a šlechetné stránky u kohokoliv máme uznati a chváliti; nad špatnými

vlastnostmi se rmoutiti a každého milosrdenství božímu doporučovati.

Dobrý skutek, pochází-li od kohokoliv, i největšího zločince a nevěrce, nemůže býti nikdy skutkem špatným, ku př. záchrana lidského života, ochrana vdov a sirotků, skutky milosrdenství tělesného a duchovního. Hřích nemůže dobrý skutek připravit o jeho dobrou vlastnost; ale připravuje ovšem o zásluhu pro věčnost; neboť člověk ve hříchu je před Bohem ratolestí suchou, jež nepřináší ovoce, dokud se hříchu nezbaví a nestane opět ratolestí živou na kmeni Ježíše Krista. Nikdy však skutek dobrý nemůže být hříchem. A proto, co je dobrého, zasluhuje uznání a chvály.

Tak jedná také dobrotivý a milostivý Bůh. Jak je shovívavým k tolika bezbožným na světě, dopřává jim dlouhého života, dává slunci vycházeti nad dobrými i zlými, sesílá déšť spravedlivým i nespravedlivým, hledí klidně na hanebný život mnohých, na jejich útoky proti jeho církvi a všem věrným na světě, netrestá hned, ale dává každému čas a prostředky, aby se polepšil a křesťanský živ byl; ba často odměňuje zlé lidi, sesílá štěstí místo spravedlivého trestu. A proč tak činí? Každý i bezbožný má nějakou dobrou vlastnost, koná mnohé dobré skutky, jež Bůh uznává a odměňuje aspoň na světě, poněvadž po smrti více odměniti jich nemůže, zahynou-li ve hříchu a budou věčně zavrženi. Nechce Bůh smrti hříšníka, ale aby se polepšil a živ byl; dává každému příležitost a prostředky, aby se poznal, hříchu litoval, ve svátostní koupeli pokání se očistil a ve spojení s Ježíšem dobré skutky konal a zásluhu pro věčnost si shromažďoval.

Podobně máme jednati všichni dle své možnosti. Láska křesťanská musí zahrnovati v sobě i lásku k hříšným a zbloudilým. Pravý křesťan dle vzoru Kristova umí chyby spolubližních přikrýti pláštěm lásky a zlomiti jedovatý osten hříchu, oceniti dobré skutky bližního a zvážiti s jeho chybami, aby dobro vítězilo a hříšný nalezl mírného úsudku. Ukrutné by bylo, kdybychom se podobali fariseům a jejich žákům, kteří zaslepeni zlobou k Samaritánům viděli na nich jen špatné věci a dobrých viděti nechtěli, ač tito v mnohém nad ně vynikali.

2. Cokoli nalezneme na svém bližním ať kýmkoliv, dobrém či zlém, příteli či nepříteli, křesťanu i jinověrci, věřícím i nevěřícím, dobrého, máme to nejen uznati a chváliti, ale i nápodobiti, pokud jsme toho dosud nečinili.

Jak ča-to zdůrazňoval božský Spasitel tuto povinnost! Když jim líčil lásku Samaritána, který se ujal žida od lotrů přepadeného, zbitého a krvácejícího, vyčistil jeho rány, obvázal, naložil na vůz a odvezl do nejbližší obce, do hostince, o uzdravení jeho se postaral, výlohy všechny zapravil, ač to byl nepřítel Samaritánů — vyzval Pán Ježíš každého, k nimž mluvil: »Jdi, a uč ň podobně.«

Jak důraznými slovy postavil jednou Kristus Šimonovi, fari-seovi, hříšnou Magdalenu za vzor. »Vidíš tuto ženu? Vešel jsem

do domu tvého; vody na nohy mé jsi nepodal, tato však slzami smočila mé nohy a utřela je vlasy svými. Políbení jsi mi nedal, tato však, jak vešla, nepřestala líbatí nohy mé. Olejem si nepomazal blavy mé, tato však mastí pomazala nohy mé.« (Luk. 7.) Co tím chtěl Spasitel říci? »V obětavé lásce, Simone, vezmi si za vzor hříšnou s'ce, ale nyní kající Magdalenu. Jdi, a učíš podobně!« — Kdekoli viděl Kristus u lidí co dobrého, upozornil na to všecky a povzbudil k následování. A jak činil Mistr, Ježíš Kristus, tak činili i jeho učedníci; apoštolé v kázáních ukazovali na skutky dobré, kde jich spatřili, a doporučovali, aby všichni tak činili.

Sv. Pavel dával křesťanům Korintským samy pohany za vzor ve mnohých věcech. »Naprosto se slyší,« pravil výstražně, »že jest mezi vámi smilstvo, jakého není ani mezi pohany.« (I. Kor. 5) A Soluňany napomínal, aby cokoli dobrého na křesťanech, židech a pohanec by pozorovali, sami podrželi a následovali.

A toto napomenutí Kristovo a jeho apoštolů týká se i nás. Mnohému dobrému můžeme se přiučovat od kohokoli v lidé, buď věřících či nevěřících, dobrých i zlých. Je mnoho židů za doby naší, kteří jako staříček Eleazar za žádnou cenu nevezmou do úst zapovězených pokrmů. Jdi, a učíš podobně. Zachovávej předepsané posty, jež jsou ustanoveny jen ku spáse duše. Je mnoho židů, kteří v sobotu a dny sváteční neotevrou svých obchodů, nekonají všedních prací, ba ani nepíší, ale horlivě navštěvují své modlitebny. Jdi, a učíš podobně. Svět neděle a svátky, navštěvuj služby boží, poslouchej slovo boží, konej skutky milosrdenství. Naše neděle a svátky jsou mnohem důležitější a světlejší nežli sobota a svátky starozákonní, jež byly přípravou pro naše svátky a předobrazením jejich. Mohamedáné nepíjí vína, poněvadž jim to Mohamed a korán zapovídá. Neposmívej se tomu, ale obdivuj se jejich poslušnosti. Jdi, a učíš podobně. Buď poslušen zákonů božských a církevních, zachovávej je s touže svědomitostí, jsou mnohem snazší a lehčí nežli příkazy mohamedánů.

Německý spisovatel Bauer píše, jak byl jednou u společného oběda v městě Doveru na anglickém pobřeží severního moře. Než začal oběd, objevil se hostinský, posadil se na kraj hostů, modlil se jménem všech před jídlem a totéž učinil i po jídle. Většina hostů náležela k církvi anglikánské a považovali to za věc správnou, za povinnost křesťanskou. Mnohý katolík, výletník, vlažný, byl překvapen, divil se tomu: ale vnitřní hlas jistě mu velel: Jdi, a učíš podobně.

Cokoli dobrého vidíme tedy u lidí a co jsme dosud opomjeli a zanedbávali, hleďme napodobiti.

Včely vylétají ze svých úlů a polétají od jedné květiny ke druhé, od dobrých ku špatným, od pěkných k nepěkným, a co dobrého naleznou, odnášejí do svého úlu a upravují med a vosk pro blaho své a lidstvo. Činí tak z pudu, jež jim Stvořitel vštípil. Čiňme i my tak z povinnosti, kterou nás Bůh zavázal. Co dobrého spatříme u svých bližních, hleďme to následovati, učňme

to svým majetkem, abychom si milost boží zajistili, v milosti boží setrvali a pro věčnost velikých zásluh si dobyli.

Uznávejme a chvalme každého, ať kdokoliv, co je na něm dobrého, a hleďme v tom následovati; učme se zvláště vděčnosti za vše dobré, jež nám Bůh stále prokazuje, jak nám dnes za vzor staví božský Spasitel Samaritána. Snažme se pro čas a pro věčnost, pro spásu své duše následovati ve všem, co dobrého u bližních vidíme, abychom se jednou věčně mohli těšiti z bohaté sklizně zásluh a dobrých skutků.

Vladař starověký měl svého dvorního šaška, který mohl říci pánu vše, ať se líbilo či nelíbilo. Jednou v žertu dal vladař šaškovi hůl a řekl: »Nalezneš-li někoho, kdo je ještě větší blázen než ty, dej mu tuto hůl.« Za několik let vladař těžce onemocněl. Šašek pln starosti obsluhoval svého pána. »Už tě brzy opustím,« pravil stísněně vladař. »A kam chceš odejít?« táže se šašek. »Inu, na onen svět, odkud není návratu,« odpovídá vladař. »Jak jsi se na tu cestu připravil?« ptal se šašek. »Dosud ničím,« odpověděl s bolestí vladař. »A to je hezké,« zvolal šašek, »ubírat se na věčnost, odkud není návratu, a ničím se na cestu nepřipravit, to je největší pošetilost. Nuže, pane můj, vezmi si na cestu tuto hůl, neboť jsi větší blázen nežli jsem já.«

A v pravdě! Nejubožejší je křesťan, který bez přípravy, bez milosti boží, bez dobrých skutků odchází na věčnost!

Starejme se o to, aby odchod náš na věčnost byl nejšťastnější, porovnávejme život svůj se životem ostatních, a co dobrého na nich se nám zamlouvá, a my toho nemáme, hleďme si osvojiti, ale především pohlížejme v duchu stále na nejkrásnější vzor, jakého nám nebe dalo, na svého Spasitele, Ježíše Krista; »učte se ode mne,« vybízí nás stále; »neskládejte si pokladů, jež zloději odnášejí, a moli sežrají, ale jen takových, jichž zloději nemohou vzít ani kdo zničit pokladů dobrých skutků, pravého křesťanského života. Amen.

V. M. Váchal.

Neděle čtrnáctá po sv. Duchu.

Pohled do přírody a do knihy.

»Popatřte na kvítí polní, kteréž roste.«
(Mat. 6.)

Pán nás vyzývá patřiti na květiny polní, které jsou nám tak běžným divadlem, že mu žádnou pozornost nevěnujeme. Kvítka polní, které v milionech exemplářích roubí naši denní cestu, má v sobě skryté poučení, kterému máme porozuměti, když naň s rozvahou patříme. Jest v něm skryto tajemství života, který z Boha vychází. Jen proto, že málo myslíme, že málo s rozvahou na ty květiny boží patříme, stává se, že nechápeme a nerozumíme Tvůrci svému. Jak jinak mluvili ti, kdož na ně se zahleděli a do nich zabloubali! Agassiz, profesor věd přírodních ve Švýcarsku (narozen r. 1807, zemřelý r. 1873), jenž probádal dno mořské

v oceánu Atlantickém a Tichém, badatel o květinách na dolním toku řeky Amazon, říkával, že jediná květina mu stačí, aby poznal jsoucnost boží. Proto tak rozhodně se vzpíral proti darvinismu. Slavný Lineé nazýval květinou vtělenou myšlenku boží. Proto dnes popatřme na knihu přírody, abychom se učili z ní Boha znát. Uvedu vám, drazí, několik obrázků, abychom se z nich učili Boha znát a jej milovat.

P o j e d n á n í.

V našem velikém díle o rostlinách, které napsal náš slavný Presl (Jan Svatopluk), končí svou předmluvu k 2. svazkovému dílu slovy: »Žádám, aby čtenář ve studiu rostlin našel potěšení a rozkoše i nevyčerpatelný pramen poznání Všemohoucnosti.«

Proto patřme na květiny polní, jak rostou. V nich vidíme skrytý život, který v bylině působí vzrůst, tajemným nevysvětlitelným způsobem, jest to jedna hádanka světová, kterou nikdy nezodpovíme, a budeme vždy musít říkati to okřídlené slovo Du Bois Reymonda: neznáme a nebudeme znáti.

V malé květině jest život veliký, jest v něm cosi, co pořádá malé buničky v ní, jako nějaký mistrný stavitel, který z cihel a kamene staví krásný chrám, dle zvláštního slohu a plánu, vyrábí a odmítá, vše dle potřeby rozumné a účelné.

Patřte na své pole, na němž jste zasili pšenku: zde vyvíjí se z mrtvého zdánlivě zrna život, který si vybírá z mrtvé země, co jest pro vzrůst a život pšenice potřebné, aby se rozmnožila zrnka zlaté pšeničky. To vše děje se dle určitých zákonů a pravidel, jako při stavbě domu, ale nevidíme toho velitele, který buňkám poroučí postavit se na určitá místa v pšenici a tvořiti její ston, listy, květ a zrno. To vše jest sice přirozeno, ale za přírodou jest ještě někdo, kdo ustanovil zákony a pravidla vzrůstu.

Vedle pšenice roste koukol, dle vlastních pravidel a plánů; z téže země běže částky potřebné a staví docela jinou stavbu květinou, ale dle určitých pravidel a zákonů, a život svůj uloží a rozmnoží v semeni svém.

Jako u nádherné stavby katedrály se zastavíme a obdivujeme se kráse umění stavitelského, tak jest každá květina krásný chrám boží moudrosti a všemohoucnosti. Na krásné stavbě chrámu vidíme moudrost a dovednost a zručnost stavitelovu. Tak i na každém kvítku vidíme a poznati můžeme moudrost a všemohoucnost boží. Za těmi zákony, kterými jest řízen vzrůst květin, lze poznati také zákonodárce těch pravidel života bylin. Spasitel to vyjadřuje památnými a krásnými slovy: »Bůh je odívá.« Za tou přírodou musíme viděti ještě vyšší moudrost a moc, která jest pramenem tohoto pořádku a účelnosti, kterou při patření i na každou květinu polní poznati musíme. Proto jest každý květ kazatelnou boží všemohoucnosti a svědkem boží moudrosti, jako byl velechrám Šalomounův svědkem jeho moudrosti. V květině ovšem vidíme větší moudrost a krásu než samém Šalomounovi a jeho památném chrámu.

Jak málo patří lidé na mistrná díla boží, jimiž jest poseta cesta jejich života. Pozorujte ještě se mnou tutéž pravdu na stromu vám všem známém, třeba dubu. V žaludu jest jeho zárodek a to tak nepatrný, že jen velmi dobrým drobnohledem můžeme poznati zárodečnou buničku budoucího dubu, který za řadu let bude vážit mnoho metrických centů. Přibírá s povrchu zemského do sebe vápno, vodu, uhlík, sůl, draslo a jiných více věcí, které byly přibírány ze země a vzduchu tou maličkou zárodečnou buňkou. Ta bunička jest jako čaroděj, jenž vše shromáždil dle určitých pravidel a zákonů daných od Tvůrce. Když odumírá staletý dub, rozpadá se v částky, z nichž povstal, ale život jeho jest skryt zase v žaludu a jeho nepatrné, jen drobnohledem patrné zárodečné buňce, v ní jest skryt život dubu, jenž se rozvíjí dle určitých zákonů, rozumných a stálých.

Když vezmeme sochu mramorovou neb žulovou, máme před sebou tentýž prvek, jaký jest částečně v dubu. Však ta socha z mramoru neb žuly nám dokazuje, že na ni pracoval sochař, který v soše zanechal stopy své moudrosti a dovednosti, ale nikdy nedovolíme si říci, že povstala socha sama sebou, bez rozumné a svobodné vůle sochařovy. Tak jsme i při patření na stvořené řady rostlin nuceni poznati za tou přírodou ještě vyšší rozum a všemohoucnost, než jest lidská, a dospěti k tomu závěru dnešního sv. evangelia: »Bůh je živí a Bůh je odívá.« Ano musíme zvolati ta slova, málo uvažovaná: »Plna jsou nebesa i země slávy Tvé a velebnosti« — neb jak nám dí kniha Jobova 36, 26: »Všichni lidé vidí jej, jeden každý patří na něj z daleka. Až Bůh veliký jest, převyšuje umění naše!«

Ta slova s malou obměnou napsal slavný Lineeé na konci díla svého, kde děkuje, že poznal Boha v jeho díle, kolem něhož kráčet. Jak malým znalcem boží přírody jest mnohý pochybovač, který by měl jíti do školy k tomu znalci rostlinopisu, Lineeovi, který dal jména latinská všem rostlinám.

Nic není nápadného, že tak mnozí světci objímali strom jako důkaz boží jsoucnosti a lásky, jak činíval sv. František Seraf., neb jak byli zbožně povzbuzeni při pohledu na květ byliny. Podívejme se ještě do knihy o rostlinách. Jest zajisté množství knih, které jednají o rostlinách, jich užitku, účelnosti a životě. A nyní táží se rozumu lidského: kde jest více rozumu a moudrosti, zda v knize, která nám líčí jen život bylin, a popisují jej a dle přírody jej opisují, či zda jest větší moudrost bylinu vytvořiti? Odpověď jest na snadě. Veliké umění jest bylinu poznati, popsat a pochopiti. Zajisté ale ještě větší umění a moudrost jest ve stvořené bylině samotné. Ctíme-li autora knihy o bylinách, jak máme obdivovati autora bylin!

K závěru chci uvést malý příběh ze života dvou proslavených přírodopysků. Šel druhdy lord Kelvin a chemik Liebig spolu. Kelvin jest světoznámý fysik, který položil telegrafické lano na dno mořské a spojil tak Ameriku a Evropu, že ve 2 hodinách může míti odpověď na telegrafický dotaz. Liebig jest otcem rost-

linné chemie, již přispívá se vzrůstu bylin. Zajisté oba jsou osoby vědeckých vlastností. Před 60 lety (použito St. aus M. L. 1903) kráčeli spolu Kelvin a Liebig; dí Kelvin k Liebigovi: »Věříte, že tyto květiny povstaly chemickými silami?« Slavný chemik odvětil: »Ne — jako nevěřím, že knihy o nich chemickými silami byly způsobeny.«

Pozoruhodný rozhovor dvou učenců přírodopysků. V životě květiny nepůsobí jen chemická síla, ale také rozumná příčina, která zákon vzrůstu dává, stejně jako při knize jest, že není způsobena jen chemickým inkoustem, nýbrž myslícím duchem, jenž vede pero inkoustem sice naplněné, ale původcem knihy není inkoust, nýbrž myslící duch spisovatelův. Tak jest i květina kniha, která nepovstává jen chemickou silou, nýbrž jest dílem nekonečně vznešené rozumné příčiny, kterou označujeme slovem Bůh, jemuž budiž čest a sláva! Proto náš Jablonský srovnává celou přírodu knize, v níž mluví Bůh.

Sv. dnešní evangelium nám uvádí slova Páně o bylinách, o jich kráse, které se Šalomoun nepřiblížil, ale které jsou ukazovákem k Bohu a volají: »On nás šatí a živí,« a vy jste více než byliny a než pták v povětří a proto jste rovněž předmětem boží Prozřetelnosti, Otec nebeský ví o nás vše, ale my o něm chceme vědět málo nebo nic, a to jest to největší neštěstí, neboť ve vůli jeho jest naše blaho, a proto jest největším štěstím hledati spravedlnosti jeho, a to vše potřebné nám jako nádivkem bude přidáno.

Jste, drazí, obklopeni důkazy boží moci a lásky, jako jest chodec v lese obklopen stromy, a přece zůstává pravdou přísloví, že mnohý člověk pro samé stromy nevidí les, ježto neužívá přirozeného světla rozumu, aby ze stromů a množství jich poznával také les.

Končím výňatkem ze spisu švýcarského vědce Agasize (Über die fossilen Fische I. 171): »Svět jest projevem stejně mocné jako plodné myšlenky, důkazem nekonečné a moudré dobroty, důkazem jsoucnosti osobního Boha, pravého Tvůrce všech věcí, ředitele celého světa, rozdačce všeho dobra.« To uvedl jsem, abys na cestě z chrámu, jda kolem osení svého, jsi pozvedl hlavu svou k nebi a z duše jsi zvolal: »Tebe, Bože, chválíme, Tebe velebíme, ty nám buď milostil.« Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle patnáctá po sv. Duchu.

Mějme soucit s bližním.

(Ranní exhorta.)

Sledujme pohřeb, který se nbírá ulicí, a vizme, kdo jde zármutkem nejvíce zlomen, kdo je pohřben v moři bezměrné bolesti a žalu. Je to matka, když pochovává svého syna. Ztrácí svoji krev, svoji naději, svoji chloubu a oporu, světlo svých stár-

noucích očí. Zhaslo jí slunce, jež svítilo a hřálo jí v podzimu jejího života. Vzpomeňme na onen výjev, kdy Kristus bral se k večeru s apoštoly k městečku Najmu. Z brány městské právě nesen je jediný, mladý syn ženy a to byla vdova. Spasitel se zastaví a dívá se na průvod. Hluboká soustrast se zarmoucenou ženou jímá hluboce Jeho lásky plné srdce. Snad té chvíle vzpomíná, že za krátká dvě léta i Jeho matka bude jej provázeti ke hrobu. Proto milosrdenstvím jat, jde k plačící a měkkým hlasem svým praví jí: »Neplač!« A pak poručiv, aby zastavili, vzkřísil jejího syna a vrátil jej mateřskému srdci jejímu. To byl zázrak vykonaný ze soucitu se zarmoucenou ženou, lkající nad smrtí svého syna. Neboť není větší bolest pro matku, jako když ztrácí své dítě anebo vidí je trpěti.

Moji draží! Soucit to byl, který Pánu Ježíši kázal zmírniti, ano naprosto odstraniti bolest! Jak poučné je pro nás dnešní sv. evangelium. »Příklad zajisté dal jsem vám,« tak může dnes zvolati náš Pán. Ano, po příkladě svého Pána a Mistra i my máme mítí srdce láskyplné k trpícímu spolubratru svému. Dnešní sv. evangelium je mocným kazatelem, který hřmí v duši naší: »Buďte soucitní!« Ano, co byl by svět, kdyby zmizela útrpnost, soucit ze svatých, paláců i chýší? Na to krásně odpovídá jistý křesťanský učenec: Zavřete 6 lvů a 12 tygrů, několik tuctů vlků s několika krotkými zvířaty dohromady, a máte krásný příklad společnosti lidské bez křesťanského soucitu!

Tato slova učencova potvrzena jsou surovostí a nelidskostí věků pohanských, kdy soucit i dle nejlepších filosofů byl hlupáctvím, ba zločinem! A v ty doby otroctví a nelidskosti chtěli bychom se vrátiti? Doba přítomná nasvědčuje, že v jistých kruzích ustoupil soucit sebelásce a proto volám dnes: Pryč s lakotou, pryč s lichvou, mějte soucit se svým bližním, neboť:

1. tak velí vám Bůh a

2. jen soucitem zaručíte si nebe!

1. Pravil jsem, že Bůh sám velí nám, bychom soucit měli s bližním. Tak čteme v Písmě sv. tato krásná slova, jež Bůh promluvil k národu židovskému: »Protož já přikazuji tobě, abys otevřel ruku bratru svému potřebnému a chudému, který s tebou přebývá v zemi« (Deut. 15, 11). a na jiném místě přímo ukazuje Bůh, v čem spočívá tento soucit: »Lámej lačnému chléb svůj a nuzné i pocestné uveď do domu svého, když užiješ nahého, přidej ho a tělem nepohrdej« — t. j. neodvracuj se nemilosrdně od bližního svého! (Is. 58, 7.) A jak krásný příklad soucitu podává sám Pán a Spasitel náš, Ježíš Kristus! Nemám na mysli obraz dnešního sv. evangelia, jiný, stejně veliký a poučný vypravuje Písmo sv. Po tři dny šel zástup za Kristem a hladověl. I řekl Kristus Pán: »Lito je mi zástupu!« a jak víte, zázračně rozmnožil chléb a nasýtil hladové.

Moji draží! Tu právě vzpomínám dnešní doby. Ne 3 dny, ale plná čtyři léta jde lidstvo pouští prosáklou krví svých synů, jde lidstvo úpící hladem a nedostatkem! Ale nejde všechno! Jsou

lidé, kteří mají co jísti, mají všeho dost; ale bohužel, zatím co přicházejí lidé jiní, potřebující a pro milosrdenství boží prosí pro své hladovící děti, nesvědometí lidé lichvaři a hlady zkomátrati nechají chudé! Ó, zda dnes nemohl by zavolatí Spasitel: »Lito jest mi zástupů!« A k těmto nesvědomitým lidem jménem božím volám slovy Písma: »Lámej lačnému chléb svůj! Co potřebuješ pro sebe, nechej si, co jsi povinen odvésti, vydej, ale s tím, co zbývá, nelichvař, ale prodej chudému! Tak ukážeš, že máš srdce soucitné a tak otevřeš si nebe!«

2. Pravil jsem, že soucitem zajistíš si nebe. Netřeba vzpomínati výslovného zaslíbení Kristova: Cneš-li do nebe přijíti — stačí uvéstí obraz posledního soudu, jak jej kreslí sv. Matouš: »Tehdy dí král těm, kteří na pravici budou: Pojdte požehnaní Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa. Neboť jsem lačněl, a dali jste mi jísti, žíznul jsem a dali jste mi píti . . .« Tehdy odpoví mu spravedliví: Pane, kdy jsme tě viděli lačného a nakrmili jsme tebe, žíznivého a dali jsme ti nápoj? . . . A odpovídaje král, dí jim: Amen pravím vám, pokud jste to učinili jednomu z bratří svých nejmenších, mně jste to učinili! (Mat. 25, 34 a n.)

Moji drazí! Nebe, věčné a krásné nebe je bohatou odměnou za účinný soucit s bližním.

Sv. Jan, patriarcha alexandrijský, vypravuje tento pěkný příklad: Lakomý pekař pekl chléb. Právě když z pece bochánky vytahoval, přišel hladovící žebrák a prosil o krajíc. Lakomec hrdě hodil mu celý pecen. Večer ulehл pekař a měl sen. Zdálo se mu, že zemřel a stál před přísným soudem věčné spravedlnosti. Anděl vážil jeho skutky. Na jedné míse byly skutky dobré, ale bylo jich málo, pramálo; zatím ale mísa s nepravostmi hluboko klesala. Rozsudek byl zcela jasný. V tom spěchal anděl strážce onoho pekaře a nesl pecen chleba, který byl dal pekař chudáku. Položil ho na mísku dobrých skutků a ejhle! Převážil skutky špatné, pekař byl zachráněn — pro nebe. Procitl pekař a umínil si, že bude míti soucit s trpícím bližním.

Kéž obraz posledního soudu pohne i tebou, milý posluchači můj! Kéž i ty vždy, ale zejména v této těžké době máš soucit s bližním a jemu pomáháš! Budeš míti odměnou nebe po smrti — a zde naplní se na tobě zaslíbení. »Požehná ti Hospodin Bůh tvůj v každém čase a ve všem, k čemu ruku vztáhneš!« Amen.

Jan Havelka.

Slavnost Narození Panny Marie.

Maria cesta.

»Nunc ergo filii audite me, Beati, qui custodiant vias meas.«

Tak volá Písmo sv. o věčné moudrosti. Ta slova užívají se o Panně Marii, kteráž nás jako dítky volá: Synové, slyšte mne a pojdte tou cestou, kterou jsem kráčela já, a budete blahosla-

vení. — Marii Pannu nazýváme hvězdou mořskou. My, kteří jsme ani moře neviděli, nevíme ani, jaký význam hvězda mořská má. Ale toliko dovedete si představití, že na moři, kde není cest, není cestiček, není milníků, není vesnic a měst, kde 100 mil na vlnách mořských plují lodi a nevidí živou bytost kolem sebe, leč ptactvo mořské, které krouží nad plachtami lodí, leč žraloka dravého, který za lodí pluje, aby pohltit plavce, který by s lodě do moře neprozřetelným krokem upadl, tu dovedete si představití, že plavci od vln mořských pozdvihují hlavu k obloze boží, aby dle jich hvězd řídili směr lodí, nebo moře se vlní a mýlí člověka, ale ta obloha boží se klene nad hlavou vždy skoro stejně a jen s malinkými změnami proto hodí se k tomu, aby cestu ukazovaly. A mezi těmi hvězdami božími vyniká hvězda mořská, která jasně svítí, stále totéž místo zaujímá, která nejdříve mezi hvězdami božími se ukazuje a nejposléze z rána mizí a proto mezi hvězdami nejlépe se plavci hodí, aby mu cestu ukazovala. A s touto mořskou hvězdou srovnává se Panna Maria; když tou cestou kráčíš, kterou ukazuje tobě, pak nebloudíš, nezoufáš, neklesáš. Ona volá k nám: Nyní tedy, synové, slyšte mne, kdo kráčí za mnou, dobře jde. — Ona nám ukazuje cestu:

1. varováním,
2. mlčením,
3. utrpením.

O tom dnes ku počtě Panny Marie rozjímáme.

P o j e d n á n í.

U cesty bývají sloupy s udáním jmen míst, kam která vede. Také náš život na nás žádá, abychom se varovali, co nám škodí. Koho se varovala Panna Maria? Úhlavního nepřitele Páně, Herodesa. O tom každý z vás ví, jak se do Egypta utíkala, aby Herodesu do rukou neupadla. Nebo když anděl panenskému jejímu ženichu oznámil, že Herodes chce bezživotí dítěte, ještě té noci prchala s pokladem svým do Egypta. A ta cesta byla daleká mnoho mil, byla obtížná, vedouc přes hory a poušť, byla nebezpečná pro množství lupičů, čekajících na kofist, byla nebezpečná pro divokou zvěř, četně se vyskytující. Maria Panna byla slabá. Slabá byla pro útlý věk, slabá pro její nezvyklost dalekým cestám, ano slabá byla pro svůj královský rod. Opustila známou zemi, přátele své i svůj majetek malinký v Nazaretě, a šla do neznámé ciziny, o níž neslyšela mnoho krásného a pohostinného. To vše učinila proto, aby jedinému zvrhlému člověku z cesty šla, aby život božského Synáčka zachovala, tu ji nepolekala dálka, ani slabost, ani cizina, když se jednalo o Ježíše.

Přátelé! jest nám také někdy utíkat? Jsou snad také Herodesové dnes? Bohužel, že každá země má své Herodesy, ba každá farnost svého Herodesa, ano každá ves jich má několik. Nebo to s pláčem dotvrzoval sv. Pavel (Phil. 3, 18), že mnozí chodí jako nepřátele kříže Kristova. Pozor, co dí apoštol, mnozí že chodí.

Každý, kdo tobě nekřesťanské názory o životě vštěpuje, jest Herodes, kdo tebe svěsti chce ku nespravedlnosti, pýše, nečistotě a pod, tenť jest Herodes duše tvé, nebo chce tobě uloupiti milost Ježíšovu, kterou jsi přijal na křtu sv., kterou jsi znovu přijal ve sv. pokání. A chceš-li tento poklad zachovati, tedy patř na hvězdu mořskou Marii Pannu, ona ti ukazuje cestu, kterou půjdeš ku blahoslavenství. Prchni a sice rychle prchni a neprodlévej s útekem, nebo budeš-li snad hodinu jen prodlévati, podaří se plán Herodesův a ty ztratíš Ježíše svého, bez něhož duše tvá pro Boha mrtvou jest.

Zde není nic tak drahého, co by člověk nemohl opustiti, nebo Ježíš jest nade všecko. Proto Maria Panna opustila vše, hned a vydala se velkým obtížím, aby konečně v bezpečnost připravila Ježíše svého. Blahoslavení, kteří ostříhají těchto cest. Tu volá Maria Panna: Nyní, synové, slyšte mne, bez podobného utíkáni, varování neuchováte Ježíše v srdcích svých. Slyšeli jste, co praveno bylo v evangeliu nedělním o pohoršujícím oku, ruce, noze, a to pravil Kristus Pán, pravda věčná, a cestu, jak tomu rozuměti ukazuje Maria Panna prchající. Vyhýbají se lidé domu, v němž umřel člověk na cholera, utíkají z měst, kde se cholera ukáže, což máš tedy činiti v domě, kde cholera hříchů vládne?

Však nejen Herodesa se varovala, ale každého člověka, který nebyl prostředkem ctnostého života. Vidíme Marii Pannu navštívití sv. Alžbětu, vidíme ji na svatbě přátel svých v Káni Galilejské, kdež se přimlouvá, vidíme ji také pod křížem a u hrobu, ale nevidíme ji, když chtěli učiniti Pána Ježíše králem, když Jej v průvodu slavném vedli do Jerusalema. Tak uchováme i my ctnost, když s dobrými toliko obcujeme, když se varujeme míst, kde pýcha by se mohla rozmáhat, nebo nelze ctnost jinak uchovat než pokorou. Blahoslavení . . .

2. O ní jest málo slyšeti ve veřejném životě, neboť Maria Panna miluje úkrytek, zátíší, mlčení. Tot druhá cesta, kterou můžeme na bezpečné místo přijíti. Nazývá se řeč stříbrem a mlčení zlatem. Nebo mnohem těžším jest mlčeti, než se řeči podati. A mnoho řeči nebývá bez hříchů. Ba málo mluvila o svých předcích a příbuzných, jichž čest a sláva byla v paměti a ústech všeho lidu. Nechlubí se Šalomounem, nehonosí se Davidem — ale nízce a poníženě o sobě smýšlí, mlčí o svých přednostech těla a sebe za nepatrnou děvku považuje; a na tuto poníženost její, na pokoru vzhledl Pán. Nebo ctnost jest, co člověku ceny dodává. Tot druhá cesta bezpečná. Člověk pak příliš mnoho se vychloubá rodem a statkem a na ně velkou klade váhu, a malou váhu klade na ctnost. Tak právě jdeme opačně, nebo na čem si člověk příliš zakládal, o čem příliš mnoho mluvil, rozplyne se jako dým bez ceny, a nač žádné váhy nekladl, bude jediným, co cenu podrží.

Ba není to řídkým úkazem mezi křesťany, že neradi vidí ctnost a spofádanost bližního svého, že mluví o špatnostech svých jako přednostech a zač by se styděti měi, vynášejí na boží světlo.

Toť není cesta, kterou Maria Panna kráčela, na kterou nás zve: Nyní synové, slyšte mne, blahoslavení . . . Ta skrývala přednosti své a mlčela o nich.

3. Třetí cestou, kterou nám ukazuje, jest její cesta křížová. Celý život Panny Marie, jak nám jest znám, jest cestou křížovou. Už ta minulost slavná a chudá přítomnost byla křížem jejím. Natož pak umučení Páně! Tak se dobře o ní užívají slova: O vy všichni, kteří jdete cestou, pozorujte (Pláč. 1, 12) a vizte, zdali jest bolest jako bolest má. — V tom ovšem všichni drobět se podobáme Matce Páně, že všichni neseme nějaký křížek. Ale v tom se velice rozcházíme, jak tu cestu křížovou se modlíme. Zrovna tak, jako s pobožností křížové cesty. Někdo z přinucení, někdo z lásky. O Panně Marii praví evangelista při umučení Páně: »Pod křížem stála Marie, matka jeho.« Pozorně vypravuje sv. evangelium, nedí, že plakala, ani omdlávala žalem, když na kříži krvavou mši sv. Pán Ježíš dokonával, ale praví, že stála a v tomto slově také jest vyjádřena pevnost a hrdinnost Matky Páně, královny mučedníků. Tato stálost a vytrvalost Panny Marie jest třetí cesta, kterou nám Panna Maria ukazuje. Právě této stálosti potřebujeme my, jichžto láska k Bohu povážlivě ochladla. Nebo mnohá duše v soužení často třeba zaslouženém, svým vlastním životem připraveném, ztrácí statečnost a zoufá a vrhá se v náruč nešťastné věčnosti. Často, ba musíme si říci přechasto dává se křesťan přelstíti duchu zlému, že v soužení nějakém život si běže. To není statečnost, ale zbabělost. Vizme Matku božskou, jak ona nám cestu ukazuje. Vše, co trpí náš božský Vykupitel, syn dle těla, jest všechno bezpráví a křivda, kterou způsobila zášť, hněv a nenávisť. Ukřutenství, které se pášou na Něm, jsou důkazem největšího nevděku, ale ona nepozbývá myslí, neslábne na duchu, nýbrž doufá v Pána, to jest ta třetí cesta, kterou nám ukazuje: pevnost, stálost v důvěře Boha. Odkud brala tuto sílu? Ze sv. víry. Sebe měla za děvku Páně a proto, co bylo vůlí Páně, to zbožná služebnice boží konala.

Není vyšší stupeň svatosti na odevzdání se do vůle boží. Proto sv. Alfons vždycky na srdce klade v umírajících vzbuditi odevzdanost do vůle boží: »Aj já jsem, Pane, služebník Tvůj, ať se se mnou co chce děje.« Nebo odevzdáváme-li se do vůle boží úplně, přinášíme Bohu za obět vůli svou a klademe ji takofka Pánu Bohu do rukou. Když se tato odevzdanost do vůle boží v umírajícím vzbudí, můžeme o jeho stavu milosti býti skoro bezpečni.

To jest ta cesta, na kterou nás volá Panna Maria: Nyní synové . . ., cesta varování, cesta pokory a cesta stálosti. Kdo tuto našel, našel život a bude bráti spasení od Boha. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle šestnáctá po sv. Duchu.

Poslední místo — pravé čestné místo.

»Posaď se na místě posledním, tehdy budeš míti čest před stolujícími.«

(Luk. 14, 10.)

Sejde-li se více lidí při hostině nebo nějaké slavnosti, nemá posunování sedadel konce. Nikdo nechce na místo první, vše se tlačí k místům posledním. Bylo by to v pravdě křesťanským a chvalitebným, kdyby to bylo u všech upřímně míněno. Ale mnohý se tlačí k místům posledním očekávaje, že bude posazen na místo první. Usedne-li však na místo poslední a je tam ponechán, hledí závistivě na všechny, kteří sedí výše. Tertulian praví: »Po prvním místě touží všichni; druhé těší ještě; ti však, kteří pozadu jsou, hledí očima závistivými na ty, kteří jsou v popředí.«

Taková domyšlivá touha po cti jest však nerozumnou a nekřesťanskou; nerozumnou, poněvadž čest utíká před tím, kdo po ní žádostivě touží; nekřesťanskou, poněvadž Kristus slovem a příkladem dosti zřejmě ukázal, že nemáme bažiti ve světě po místech předních z pýchy a domyšlivosti. »Posaď se na posledním místě,« napomíná Spasitel, »tehdy budeš míti čest před spolustolujícími.«

Poslední místo tedy jest místem čestným. Důkazy o tom podám vám dnes z příkladu krále Nabuchodonosora; ukáží, že první místo ve skutečnosti není místem čestným, jakým jest místo poslední.

1. První místo není ještě čestným místem. Toho důkazem jsou dějiny jednotlivců a celých národů v hojné míře. Uvedu jen příklad babylonského krále Nabuchodonosora. Bůh mu ukázal ve snu velikou sochu, jejíž hlava byla ze zlata, prsa a ramena ze stříbra, břicho a stěhna z mědi, hnáty železné, jedna část noh železná a druhá hlíněná.

Prorok Daniel vysvětlil mu tento sen, že sochou tou jsou čtyři veliké říše světové, jež budou po sobě následovati. »Ty jsi král králů, se svou říší jsi ta hlava zlatá.« (Dan. 2, 38.)

To byla v pravdě veliká chvála, a to z úst proroka! A přece neměl příčiny nejmenší Nabuchodonosor, aby se z té přednosti radoval a vynášel; mohl pohlednouti jenom na nohy sochy, již byl zlatou hlavou, nohy, jež byly z chatrné a křehké hlíny vyrobeny, a které ho důrazně napomínaly, aby zůstal skromným a pokorným.

Na nohy však, to jest na vše, co má na sobě nedostatečného, vadného a špatného, člověk nerad hledí. Mnohý jest od Boha vystrojen zlatou hlavou, výbornými totiž vlastnostmi duševními, prsy stříbrnými a rameny podobně, bohatstvím totiž na statky časné, tělem z mědi, tělesnou totiž silou a stepilostí. Ale nohy této tak hezké sochy jsou vyrobeny z křehké hlíny, a proto každý pohled, jímž na ně hledíme, připomíná pravdu: »Pomni, človče, že jsi prach a v prach se jednou obrátíš.«

Ale toho hlasu pyšný člověk nechce slyšeti, nechce mu rozuměti. Vidí jen svou zlatou hlavu, svůj rozum, své vědění, jen svá stříbrná prsa a ramena, své bohatství a statky, nádheru šatů a jiné věci, jichž člověk tak málo může připsati svoji zásluze, jako kůň a mezek sametovou přikrývku, kterou na sobě nosí.

Starý spisovatel Alciatus vypravuje, že jednou v Egyptě naložili na osla pohanskou bohyni Isis, aby ji na jiné místo dopravili. Kdekoli cestou pohané bohyni na zádech osla spatřili, padali na kolena a klaněli se jí. Když to osel viděl, domníval se, že pocta ta náleží jemu, a pýchou přemožen zůstával před klanějícími se státi, nedbal svého vůdce a považoval se za nejlepšího osla v celé zemi.

Když však vůdce, popoháněč, poznal oslovu pýchu, poháněl ho ranami a křikem: »Nikoli tobě, oslu, prokazuje se tato pocta, ale bohyni, kterou neseš.«

Tomuto nerozumnému tvorů podobají se lidé, kteří jsou plni pýchy a domýšlivosti pro čest a vyznamenání, jež se jim, jak se domnívají, od světa prokazují, zatím však v pravdě jejich úřad, postavení, bohatství neb tělesná krása, nádhera šatu vzbuzují obdiv a pozornost.

Jak by zasloužili, kdyby jim někdo také řekl: Nikoli tobě, marnivě dítě, prokazuje se pocta, ale věcem, jichž nemáš svoji zásluhou, ale spíše budou příčinou, že budeš jednou přísněji souzen, než jiní, kteří těch předností nemají.

Jest to ovšem často velice obtížno a ba nemožno, přivést lidi, kteří jsou pýchou zaujati a zaslepeni, k pravému poznání sebe a posouzení, ku pokoře. Zůstávají ve své domněnce, dokud Bůh nezlomí jejich pýchu, jak to učinil pýchou zaslepenému králi Nabuchodonosorovi.

»Zdali to není onen veliký Babylon,« pravil pyšně při pohledu na sídelní město, »který jsem zbudoval za sídlo krále svou velikou mocí a ku slávě své vznešenosti?« Ale sotva domluvil, zaslechl hlas s nebe: »Tobě, králi, bude království tvé odňato, lidé pohrdnou tebou, a se zvífaty bude bydlení tvé; seno jísti budeš jako vůl, a sedm časů promění se nad tebou, dokavad bys nepozal, že panuje Nejvyšší nad královstvím lidským, a dává je, komukoliv bude chtíti.« (Dan. 4, 29.)

A tato pohrůžka okamžikem se stala skutkem. Nabuchodonosor ztratil rozum, chodil jako zvíře rukama a nohama, vlasy jeho vyrostly jako peří orličí, nehty jeho jako ptačí drápy byly; pronášel zvířecí zvuky, jedl trávu jako vůl. Ten, který nebyl spokojen, že je prvním mezi lidem, a proto toužil po poctě božské, je nyní posledním, nejubožejším, klesl až k stupni nerozumného zvířete. Tak budou všichni, kteří touží po prvních místech, řízením božím vždycky posledními.

A co je spravedlivějšího, než aby pýcha a domýšlivost byla sražena? Pyšní nevzdávají poctu Bohu náležející, obdržených darů a milostí zneužívají k jeho urážkám, sobě samým se klanějí, sebe

zbožňují a chtějí býti od jiných uctíváni. Dosáhou cíle, po němž touží? Nikdy se jim nepodaří.

Malé potoky více hukotu působí než veliké řeky; malí kra-
máři své špatnější zboží sami vychvalují a nabízejí, zatím co velcí
a solidní obchodníci své dobré zboží jenom těm prodávají, kteří
je v jejich skladech a krámech vyhledávají. Bývá obvyčejně, že
kdo horlivě touží po cti a slávě, nejméně zasluhuje, aby byl ctěn
a vážen. A proto lidé pohrdají takovými pošetilci a snaživci,
skrývající se před nimi, poněvadž je nemožno žít s nimi v lásce
a pokoji.

Tedy ani u Boha, ani u světa nedosahují pyšní cíle, po němž
touží. Místo prvního místa dostává se jim poslední, místo cti
a vážnosti — potupy a pohrdání.

Lazar nalezá se v nebi uprostřed samé radosti, bohatc
leží
dole v ohnivém žaláři. Jan je v nebi, Herodes v temnostech za-
vržení. Nábót je povýšen, Achab sražen a zahanben. Eliáš jest
mezi prvními před trůnem božím, Jezabel, pyšná královna, skon-
čila bídně svůj život a podíl její jest mezi bezbožnými v pekle.
Kdo touží po prvním místě, nalezne poslední, nejbídnější a nej-
opovrženější. První místo není ještě čestným místem, nemůže jím
býti, poněvadž kdo po něm touží, bývá sražen a zahanben. Kde
je tedy první místo slávy?

2. Poslední místo jest v pravdě místem čestným. Kdo se
spokojuje místem posledním, dosáhne prvního. Nabuchodonosor
chtěl býti roven bohům a sražen na stupeň zvířete. Když se však
poznal a pokořil, a viděl, že trest je spravedlivý, obdržel zase
nejen postavu člověka, ale i důstojnost krále. Poslední místo je
tedy opravdu místem čestným.

Trojm způsobem se pokořil Nabuchodonosor ve svém ne-
štěstí a trojnásobně byl za to od Boha odměněn a poctěn.

Když nejlepší oční masť pro pyšné, neštěstí totiž, otevřeli oči
pokořenému králi, pozvedl se k Bohu, jak sám vyznává: »Po-
zdvihl jsem oči svých k nebi, dobrořečil jsem Nejvyššímu a živého
Boha chválil jsem na věky.« (Dan. 4, 31.)

Vzdal tedy Bohu poctu; to byl první krok k jeho obrácení
a omilostnění. Podobně musíme se i my pokořiti a se sv. Pavlem
zvolať: »Milostí boží jsem, co jsem.« (I. Kor. 15, 10.)

A když to učiníš, nebudeš křivě pohlížeti na svého bližního,
i kdyby byl hříšným, ale se sv. Pavlem zase mluviti: »Čím se
rozeznávám od toho či onoho? Jediné milostí a milosrdenstvím
božím.«

Dále vyznal král pokorně: »Všichni obyvatelé země nejsou
ničím před Bohem.« A ty, nejmenší část světa, čím jsi před Bo-
hem svým? A přece se děláš velikým, vynášíš se nad jiné, spo-
leháš se na své síly.

Konečně velebil král spravedlnost úradků božských: »Všichni
skutkové boží jsou pravdiví a jeho cesty spravedlivé.« (34.) A tak
všichni máme volati, kdyby překvapilo nás cosi nemilého, chu-
doba, nemoc, pronásledování, hanba, nespravedlivé soudy a pod.:

»Všecky cesty Páně jsou spravedlivé« a s kajícím lotrem na kříži: »Trpím spravedlivě, přijímám, čeho jsem zasloužil. Bůh je ještě milostivý a milosrdný ke mně; místo aby mne tresty věčnými ztrestal v pekle, tak otcovsky mne kárá na světě.« Tak mluviti — to jest ze srdce se pokořiti a voliti poslední místo, pravé místo čestné.

A nyní pohledme na trojí poctu, kterou Bůh dal králi za jeho trojnásobnou pokoru. První odměna, první pocta, byla, že král snižený k nerozumnému zvifeti nabyt opět rozumu. A v pravdě. Nikdo není ve svém smýšlení a dychtění nerozumnějším a pošetilejším jako pyšný a domýšlivý. Dánní zkušenost ukazuje, že v přemnohých případech pýcha a přeceňování sebe jsou to, jež naplňují ústavy choromyslné. Proto Kristus klade mezi zlémi věcmi, jež ze srdce lidského vycházejí, bláznovství hned po pýše, na znamení, jak úzce jsou tyto dvě spřízněny. Zde je jediná pokora, jež zaslepené mysli dává opět pravé poznání sebe, a pravé pochopení pro věci, jež jsou mimo, takže může člověk říci s králem Nabuchodonosorem; »Rozum můj jest mi opět vrácen.«

Dále vyznává obrácený král: »Obdržel jsem zase svou předešlou postavu.« Nic neznectí člověka tak velice jako pýcha. Pyšná duše vtiskuje svou pečeť tělu. Oči jsou vzdorovité a vyzývavé, tasy tváře temné a tvrdé, chůze, držení těla, posuňky, řeči, oděv, to vše prozrazuje hrubého ducha, který vládne v srdci pyšného, a vše pomáhá k tomu, aby domýšlivému pošetilci odňalo náklonnost, lásku a přízeň spolubližných. Jak zcela jinak je na tom pokorný. Vlídlost a láska, pokoj jsou zřetelný na jeho obličejí; jeho řeči nikoho nezarmoutí, jeho oděv, chůze, posuňky, to vše prozrazuje skromnost, vše na něm se zamlouvá a odporučuje. Ten, kdo si vyvolil místo poslední, poněvadž se považoval za nehodna vyššího, je od Boha i lidí ctěn a milován, a vyveden z temna ku světlu. Tak je poslední místo v pravdě prvním, nejlepším místem čestným.

Za třetí může konečně ten, kdo se s králem pokořil, také s ním říci: »Přišel jsem opět ku slávě a lesku své říše.« Neboť v srdci pokorného jest království boží skrze milost boží. »Království boží jest ve vás.« (Luk. 17, 21.) Milosti božské jsou jako rosa; na vrcholech hor se neusazují, ale jen do nižších údolí se snáší. Buď takovým údolím, buď pokorným, a budeš se z milosti boží nejen radovati, ale dostane se ti také u Boha a lidí veškeré cti za úděl. Nikdo nejde snáze úzkou branou nebeskou nežli malý a pokorný. Kristus sám sedí jen proto po pravici Otce na čestném místě, poněvadž se dříve učinil nejposlednějším. Tak bude, kdo se dobrovolně snižuje a pokořuje, povýšen.

První místo není tedy místem čestným, nýbrž místem největšího nebezpečí. Poslední však místo, jež si pokora volí, je v pravdě čestným místem, jež jednou mocí a slávou bude korunováno. Proto vyhýbali se světci vsí slávě toho světa, pokud jen mohli, aby dosáhli pocty a radosti nebeských.

Chceš-li dojíti slávy nebeské, musíš se pokořovati; čím více se pokoříš, tím větší bude jednou sláva, tím přednější místo.

Budeš-li v pokoře a trpělivosti na místě nejposlednějším, můžeš doufatí pevně, že zaslechneš jednou blaživé pozvání nebeského hospodáře: »Příteli, posedni výše! Vzhůru od místa nejnižšího k prvnímu věčné slávy a velebnosti.« Amen. *V. Strh.*

ČÁST PASTORAČNÍ.

Kazatelské příklady.

Sbírá dr. Rudolf Zháněl.

Věrnost ve službě.

Vojsko, shromážděné v Uhrách k obraně Vídně roku 1683 bylo 6. května u Prešpurku, nynější Bratislavy, přebíháno císařem Leopoldem. Mezi kyrysníky byl stařec 109letý, jménem Kryštof III., rodilý v Čechách. Sloužil již přes 80 let čtyřem římským císařům a kdysi v bitvě u Lipska byl nebezpečně stfelen do boku, což mu působilo při vsedání na koně nemalé obtíže. Ale když byl již jednou v sedle, překonal svým kyrysem a brněním nejmladší chlapíky. I nabídnul mu císař milost, že může ve Vídni v nemocnici zůstat, co bude živ, ale voják zamítnul to a přál si sloužiti dále za měsíční žold. Kéz bychom měli podobnou horlivost a věrnost ve službách božích a duchovních! (Sborník hist. kroužku r. V. 1904, č. 3, str. 189.)

* * *

Úcta Marianská.

Václav Rudolf Mladota ze Solopisk a jeho manželka Kateřina, rozená Hubryková z Hennerstorfu, páni na Šamšíně u Jičína v Čechách, proslavili se svými dary kostelu sv. Václava v Šamšíně. Tak na př. založili nový oltář ke cti Početí Panny Marie, Kateřina darovala témuž chrámu krásné stříbrné ciborium. Bylo to koncem XVII. století. (Aug. Sedláček, Hrady a zámky král. českého. Díl V., Podkrkonoší, str. 276.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Na slavnost Jména Panny Marie.

»Přistuptež ke mně všickni, kteříž mne
žádostivi jste. a plody můimi nasytíte se.«
(Řeč Ecclesiastica 24 vz.)

Dnes slavíme svátek nejsvětějšího Jména Marie Panny. Slavíme jmeniny paní, ku které již mnohá staletí, tisíciletí, miliony zbožných křesťanů ruce své a srdce svá pozdvíhovali; paní, kterou sami kurové andělští svou »královnou a panovnictví« zvou. Ba co dím: slavíme jmeniny oné bytosti nadpozemské, již sám Syn boží máti svojí nazýval. Nicméně nezpyšněla pro tuto svou nevýslovnou důstojnost, i ten nejposlednější z nás smí ji rovněž s'adkým tím jménem »matko« nazvati, a ona pozdrav jeho láskou matčinskou jemu odplatí. Jest proto dnešní den slavností v pravém slova smyslu rodinou, při níž veškerý svět křesťanský: církev bojující, církev trpící i církev vítězná oslavuje den jmenin nejjasnější matky své.

Maria, toť sladké jméno její. Tím jménem oslovil ji archanděl Gabriel, když ji zvěstoval, že nalezla milost u Boha; to jméno slychávala tak často z úst božského dítěte svého; to jméno chvělo se bezpočtukráte na rtech jejích dítek duchovních, když v tísních a bouřích života k ní ruce své spínali. Kéž by, přátele drazí, toto jméno přesvaté také nám hluboko utkvělo v srdci; kéž bychom po celý život svůj, v radostech i žalostech jméno Maria vždy vroucně vzývali. »Ve mně jest všeliká milost cesty a pravdy, ve mně všeliká naděje života a ctnosti«, tak mluví dnes k nám Matka Páně ústy ekklesiastika, i vybízí nás dále: »přistupte ke mně všickni... a plody můimi nasytíte se«, plody to milosti a lásky matky k dítkám svým. Nechť dnešní úvaha přispěje poněkud k tomu, aby každý z nás se snažil účastným se státi zaslíbení, jež učiněno těm, kteří jméno Maria nábožně vzývají.

Málo růží, milí přátelé, nastlala štěstěna nám na cestu života. Než, může-li vůbec o nezkaleném štěstí zde na zemi býti řeč,

pak myslím, že doba prvního dětství jest tou dobou, kdy člověku květe. Jak často závidím téměř těm malým čtveráčkům jejich výfivý smích, jímž si rozradostněné srdéčko jejich ulevuje; co tu veselí a láskování po celý boží den; jak ty tenké, trilující hlásky srdce naše takřka uchvacují, aby se smálo spolu s nimi. Často se noha kolemjdoucího mimoděk stává, aby vyslechnul to naivní, veselé, bezstarostné žvatlání těch malých mudrlantů. Nic hříšného není v radosti té; žádná náruživost neb úmysl špatný nehyzdí počínání jejich: nevinná duše září z očí jejich. A když znaveným smíchem a dováděním očka ta se sklízí k tichému spánku, tu prý andělíčkové našeptávají svým bratříčkům krásné pohádky z výšin nadpozemských, takže i ve spánku se někdy sladce usmívají. Avšak, drazí křesťané, co zvláště srdce mé dojmá, to není ono čtveračivé láskování dítky, to není ten bezstarostný, blažený život. pohled nad jiné dojemný jest dítko v náručí zbožné máteře své, ona jemu ručičky k modlitbě víže, jemu obraz Matky Páně s božským děťátkem ukazuje, je slova: »Ježíš, Maria«; vyslovovati učí. Jak ta malá očka udiveně hledí, a jak radostí září, když se mu podařilo poprvé jméno »Maria« vysloviti. Nechápe jistě ještě všechno, co matička mu vypravuje: avšak duše nevinná přece cítí jakýsi taj věcí nadpřirozených, jakousi zvěst z říší nadhvězdných. A proto dobře tak, milá matko křesťanská: uč jen hodně záhy dítky svoje nejsvětější jméno »Maria« zbožně vzývati; to »Zdravas Mara, milosti plná«, na rtech malých miláčků tvých jest hudbou nejsladší pro královnu nebes. A blaze dítku, u něhož první slova, která se žvatlati naučilo, byla »Ježíš, Maria«; dlouhou cestu života má snad před sebou; avšak ta máti nebeská je vezme v otevřenou náruč svou, je přitiskne k srdci svému a povede po cestách dobrych, bohumilých — ač zůstane-li i to dítko povždy věrným jejím ctitelem.

Zůstane-li i věrným — toť ovšem věc nejdůležitější. Mnogo-li z těch andlíků v dětské podobě zachová si svoji nevinnost v pozdějších letech? Málo, nesmírně málo! Často již první léta dětství setrou všelčen pel nevinnosti z duší jejich, z andlíků vyvinou se malí diblíci, rodičům na starost, celému okolí ku zlosti a pohoršení. Nesmírně důležitá jsou první léta člověka, kdy rozum jeho počíná rozeznávati mezi dobrým a zlým, a jeho vůle má se svobodně rozhodnouti pro ctnost a nebo hřích. Pro co se asi rozhodne? To závisí ponejvíce na tom, jak bylo vychováno. Duše dítěte podobá se měkkému vosku, v němž lehce každý otisk uvízne; de me vosk ten umělci do rukou, a on vytvoří z něho hravě dlo nevidané krásy a něhy; v rukou nedovedných stane se z něho ohyzdná karikatura. Tak se to má s duší vyvinujícího se hochy, děvce: jsou snadno přístupny dobrému i zlému. A proto záleží nesmírně mnoho na tom, jakou cestou jej vychovatelé, zvláště pak rodičové jeho povedou. Pravím s důrazem »rodičové«. Neboť drazí křesťané, velmi by se mýlil, kdo by celou výchovu mravní dítěte světoval škole. Ve škole obohacuje se sice rozum mnohým užitečným věděním — avšak srdce zůstává při tom ponejvíce

chladným. Ano, ani učitel náboženství by cíle svého nedosáhnul, kdyby rod člověka jemu nepřišli na pomoc. Katecheta učí sice dívky katolické víře, křesťanské mravnosti, aby však dívky též dle víry svaté žili, o to v první řadě dbáti musí rodiče. Na vás, otcové a matky, spočívá hlavní břímě křesťanské výchovy svých dětí, vy musíte radou, napomínáním a dobrým příkladem z duší jejich utvářeti dílo křesťanské něhy, spravedlnosti. Nuže, matko drahá, jsi snad v rozpáčení, kterak by jsi dílo tak důležité, plné těžké zodpovědnosti podniknouti měla? Poslyš radu upřímnou: vodívej své dívky často k obrazu Matky boží; nabádej je, aby denně se k té Panně nejsvětější modlili, zapěj s nimi někdy píseň Mariánskou, a zbývá-li ti trochu času za dlouhých večerů zimních, svolěj dívky dohromady, a pomodli se s nimi růženec k Rodičce boží. I buďte přesvědčeny: pokud dívky vaše Marii Pannu ctíti budou — nezdívají; ty smutné zjevy zpustlých, znemravnělých školních dětí nacházíme pouze tam, kde se rodiny Matce boží vzdalily. Bývá mně vždycky velikou útechou, vidím-li o slavnostech Mariánských, zvláště o poutích našich ty malé, bílé družičky v běloskvoucích šatečkách, a hošiky s blankytnými šerpami, jak se kolem sošky Matky Páně tulí, jako kuřátka kolem rodičky své; tak rád slýchám ty jasné, sířbrozvučné hlasy, jimiž Marii Pannu opěvují. Toť vždycky dobré znamení, že křesťanské matky je k úctě Matky Páně vedou. A třeba, že některá z těch malých, bílých družiček, až povyroste, odhodila ten bílý šat nevinnosti a poskvřnila ošklivými hříchy, třeba mnohá z těch mládenečků později na to zapomněl, že nosilval odznak dívek Mariiných na sobě: jsem přece přesvědčen; že mnohý jiný i ve svých jinošských letech Matce boží hanbu neudělá, že mnohá ta dívka, i když dospěje a bílých šatů již nositi nebude, přece si zachová duši čistou a srdce nevinné.

Zde jsme se ocitli u třetího stadia života lidského: u mládeže dospělé. Mnozí říkají, že prý tato doba jest nejkrásnější dobou života. Díváme-li se na to okem smyslným, pak ovšem to byla pravda: právě v této době dospívá tělesný vývoj člověka svého vrchole, takže o přemnohé dívce a přemnohém jinochu musíme říci, že jsou skutečně krásnými. Leč křesťané drazí: právě toto bujné mladistvé tělo jest příčinou, proč ze stanoviska křesťanské ctnosti bývá tato doba dobou přetrapných pokusů a bojů duševních, plna nebezpečí, hříchu a často začátkem neštěstí pro celý další život. Těmto pak pokusům a nebezpečím jsou všickni podrobeni: všichni mladí lidé, jak jsou zde, musí občas krutě zápasiti ve svém nitru, aby si počestnost svou zachovali. Řekne-li někdo, jež v pokusích takových nikdy neměl — v hrdlo lže, anebo svoji nevinnost již dávno zaprodal. Ten nejsličnější dívčí zjev, o kterém by nezkušený básník se domníval, že to odlesk andělské nevinnosti, jest jenom klamným závojem trapných vnitřních zápasů, anebo natřený hrob, plný vnitřní hniloby a zkázy.

Kdo, přátelé drazí, v tomto boji nejsnadněji zvítězí? — Kdo Rodičku boží horlivě uctívá. Sv. Alfons praví: Kdo v těžkém po-

kušení aspoň jméno Marie Panny vroucně vzývá, o tom mám důvěru, že do hříchů neklesne. Nemravý mezi ctiteli Panny Nejvyšší zřídka kdy nalezneme. Jest ovšem pravda, že to srdce lidské bývá někdy hotovou hádankou: ve stech případech se přemůže a vítězí, a najednou klesne a zvrhne na dobro. Nedivme se, a nepohrdejme jím: jsme všickni lidé slabí; co jednomu se přihodí dnes, může se zítra přihoditi nám. Avšak jedno si pamatujme: že tenkrát, když klesnul, jistě k Matce boží o pomoc nevolal. Proto, mládeži křesťanská: chceš-li to nejdražší, co na sobě máš, svou počestnost si zachovati, uctívej horlivě Marii Pannu, a v těžkém pokušení aspoň jméno její vroucně vzývej; Maria Panna své věrné dívky v boji neopustí.

Růže, byť byla sebe krásnější, opadá; sněhobílá lilie povadne a zhnije; a tak zvadne a opadá i kvítí, které nám mládí v cestu bylo nasypalo. Jaro života přejde a nastanou pak dlouhá, dlouhá léta starostí, strádání, útrap všeho druhu. Mám je snad jednotlivé líčiti? O znáte to sami velmi dobře. Vy hlavy šedivé, vy tváře ustaralé: Kéž byste nám vyprávěti mohly, co to ubohé srdce lidské vytrpěti musí hoře nežli otupí a ztuhne! A nemyslete, že to pouze u vás, v selských statcích a chatrčích tak chodí; na vlas tak, ba ještě hůře bývá v těch nádherných, nebetyčných palácích. K nebi vede pouze jedna cesta — křížová, té se nikdo nevyhne. Co tedy činiti? Máme bédovati; máme osud svůj proklínati, máme pěstí nebi broziti a Bohu se rouhati? Zeptejte se těch, kteří tak činí, zda-li jim to pomohlo, zda-li potom utrpení své snadněji nesli? Přátelé drazí, pod křížem stála Matka Páně: poslední a jediná to útěcha pro umírajícího Spasitele. V největším hoři svém pak On nám jí za matku dal, abychom též ve svém utrpení k ní se utíkali. Vzývejme jméno její ve svých starostech života, a ona nás aspoň naučí, kříž svůj odevzdaně snášeti, jak dlouho se Pánu líbiti bude. Nemyslím, že by mezi zoufalci byl někdo, jenž povždy v utrpení Matku Páně vzýval; nad osudem svým zoufá pouze ten, kdo Boha se spustil a nad pomocí Marie Panny zoufal.

A nyní ještě zastavení poslední. Postavme se v duchu k lůžku umírajícího. Obličej jeho bledý jako sníh, rty promodralé, tváře vpadlé; oči bloudí úzkostlivě sem a tam, na čele studené krůpěje potu. Prsa dmou se křečovitě, srdce bije v zimničním záchvatu. Bolestí? Či snad strachem před smrtí? Snad. Avšak jest ještě jiná příčina, která to srdce znavené děsí: toť vzpomínka na okamžik, kdy duše těla zbavená octne se před Bohem. Kdo se jí pak ujme? Kdo se za ní přimluví? Kdo uprosí srdce, jehož spravedlivý hněv jsme hříchy svými vyvolali? Nikdo ze všech těch, na něž jsme se zde na světě spoléhali; ti všickni nás v hodině smrti opustí. Samojediní bez pomoci a obrany musíme před trůn Nejvyššího. Než nikoliv: přece někdo nám přimluvu a pomoc nabízí: hle toť ona, na kterou jsi, křesťane drahý, v životě svém nejméně pamatoval — Maria Panna. O vzývej jí vroucně aspoň v hodině smrti, aby ti vyprosila upřímnou lítost a smíření s Pánem Bohem.

Kde všechno nás opustí, Maria nás neopustí: ona poslední a nejvydatnější útěcha naše v hodině smrti. Před krátkým časem ležel ve zdejší klášterě mladistvý klerik v posledním tažení: všechny naděje své viděl zmařeny, svůj mladý život zákeřnickou smrtí podkopán. Úzkosti tělesné byly veliké, avšak duch jeho byl klidný. Do posledního téměř okamžiku šeptala ústa umírajícího »Zdravas Maria«, »Svatá Maria«, a když vydechnul naposled, bylo to, jako by si sladce, bezstarostně zdřímnul. Ach, ovšem bezstarostně: vždyť duši svou odevzdal v náruč matky své nebeské, aby ji zanesla tam, kam všechny tužby její směřovaly. O, drazí orátoři, kéž každý z nás jednou zemře, vzýváje nejsv. Jméno Marie Panny. »Kdo umírá, se sladkým jménem Marie na rtech, bude spasen«, pravil sv. Alfons, učitel Církve. Tak tedy, drazí křesťané, budiž nám nejsvětější jméno »Maria« heslem životním. Amen.

P. J. Smolák.

Neděle sedmnáctá po sv. Duchu.

Největší a první přikázání.

»To jest největší a první přikázání.«
(Mat. 22.)

Jak dlouhé jsou zákoníky lidské, jaké řady knih zákonů lidských, a jak jednoduchý jest zákon Boží a jak krátký jeho obsah: miluj Boha a bližního. V tom jest celý zákon Boží, v tom obsah všech proroků a podmínka spasení duše, a blaha národů. Kolik jest lásky Božské v lidstvu, tolik jest v něm blaha a štěstí. Na tolik se proměňuje země v kousek ráje, na kolik jest v srdci lidském tento zákon, a ovládá aspoň část lidstva. Tyto dva paragrafy lásky Boží proměnily svět v křesťanskou společnost a odstranily stíny pohanské ze života. Skvrny ze země zmizí tou měrou, jak láska Boží očistí lidstvo, které si musí učiniti nezlomným zákonem: co nechci, aby mně jiní činili, nesmím ani já činiti, a co chci, aby jiní mně činili, musím také činiti sám. Tento zákon změnil minulost, on může osladiti přítomnost, a může zachovati šťastnou budoucnost. Proto pohledme I. do minulosti, jak v ní působily přikázání lásky, a podívejme se do přítomnosti II.) jak působí dnes a uvažme za III. co může v budoucnosti způsobiti.

P o j e d n á n í.

I. Jak různě díval se pohanský svět na lidi slabé, opuštěné a nešťastné, a jak jinak o nich soudil svět křesťanský, který svými zásadami vytvořil vzdělanost křesťanskou. O tom předmětu jednají celé knihy a proto v kousku kázání lze předvésti vám jen ukázky změny názorů.

1. Spisovatel Lactantius a Minutius Felix nám vypráví, jak staří Římané odhazovali dítky psům. My žasneme nad takým skutkem, ježto nám křesťanství dalo jiné světlo do duše. Tacitus,

dějepisec římský, zachoval nám posměch, kterým se pohané smáli těm židům, kdo si dělali svědomí z vraždy dítek. Jak jinak soudili křesťané, jimž v uších znělo slovo Páně: »nechte maličkých přijít ke mně, jejich jest království Boží«. Uvedu jen jednu ukázkou, jak křesťané dívali se na dítko! Oni dítky nazývali »semena nebes« a proto měli k nim tu úctu, jakou poroučel Pán: »nepohoršujte jich, běda tomu, kdo by pohoršil jedno z maličkých, co jste jednomu z nejmenších učinili, mně jste učinili. «Ta slova naplnila svět sirotčinci a vzbudila tisíce dobrodinců, kteří byli otcem a matkou těm, kdož osiřeli. Sirotčince jsou útvarem církve sv.

Máme dnes nebezpečí nové, že staré pohanství uvede zpět pohanské názory na dítě, které zničí národy, čehož nás uchovej Bůh!

2. Zákonodárství Lykurgovo poroučelo dítě neduhem stížené usmrtiti! Aj, jaký rozdíl jest v názoru našem, který mrzáčka béře pod ochranu, aby z něho odchoval dobrého člověka.

3. Chudí byli vždy, a budou, ale nestejný jest názor o nich. Starý pohanský Řím i Řecko podporovalo chudé z politických příčin k vůli pokoji ve státě. Jaký duch šířil se křesťanskou věrou, vysvítá ze jmen, které dávány byly chudým a dítkám od sv. Otců: Uvedu jen několik: chudí nazýváni »přatelé Kristovi«, jinak nazýváni: »komorníci nebes«, ježto služby jim prokázané odměňovali nebem, kam almužny chudých uváděly, jak činí komorníci na dvoře královském. Ruce chudých nazývány pokladničky Kristovy, ježto Kristu jest dáno, co chudým věnováno.

Jaký to rozdíl mezi antikou pohanskou a křesťanstvím!

4. Jen ještě jeden obrázek uvedu: malomocné, vám známo již z Evangelia, kteří vyobcováni byli ze společnosti pro nakažlivost svou. Pro ně křesťanství pořídilo ústavy, a malomocné nazývalo: »milí chudí Boží«, a duše zbožných se jim obětovaly pro Kristovu lásku.

Měl bych mluviti o zajatcích a otrocích a jiných více, však uvedené stačí, abyste viděli dílo Evangelia v lidstvu, které jím bylo povzneseno a osvěceno. Však tutéž úlohu plní sv. víra dnes, což uvedu v krátkosti v dalším.

II. Uvedu jen ústavy nejznámější a nejpotřebnější. Kolik jest ústavů pro hluchoněmé? Tolik, kolik jest diecézí v Čechách, ježto na ně Církev pamatovala, aby aspoň výchova těchto ubožáků stala se jim nodílem jejich, který jim církev dala. Vždyť to byl kněz franc. De l'Epée, který zdokonalil metodu vyučovací svých předchůdců, a uskutečnil jich výchovu hluchoněmých tak, že mohou se živiti. Ve 4 ústavech diecésních bylo dle úředních zpráv z r. 1909 (statistická přír. král. česk.) vychováváno 380 hluchoněmých, zajisté veliké dobrodíní, ale ještě více jich není účastno patřičné výchovy, vždyť všech hluchoněmých od narození bylo onoho r. jen v Čechách 3923. Co zbývá ještě vykonati skutků milosrdenství.

2. Vezměme slepé od narození, kteří se těší vždy veliké útrpnosti. Kde nalézáme pro ně první ústav? Již v r. 350 sv. Basil

v Cesareji postavil pro ně ústav, který měl záhy následovněsky v Jerusalemu, v Kahýře a jinde. Naše ústavy v Čechách hostí a vychovávají dle stat. příručky zemské 426 slepců, jistě úctyhodný skutek milosrdenství, ale slyšte, kolik jich bylo napočteno v témž roce v Čechách: 2809. Jak veliké ještě dílo sluší zde vykonati. Kolik účinné vděčnosti k Bohu mohou zde dokázati ti, kdož se těší zdravému zraku.

3. Vezměme jiný druh ubožáků: lidi slabomyslné, kteří jsou tak často předmětem nespravedlivých posměšků. Napočteno jich 2114 ale v ústavech jich jest jen nepatrná částka.

4. Chci uvéstí vám ještě dva obrázky bídy mezi mládeží osiřelou. Sirotků školáků jest přes 8000; do 6 let úplných sirotků 2400, dále opuštěných dětí, které jsou zajisté stejně politování hodny, jest napočteno přes 9000. Děti spustlých mírně čítáno 1500! O dílo milosrdné mezi mládeží dělí se 51 spolků a ústavů; zde lze užití slov, které užil Pán o zástupu hladovících a 5 chlebech: „co jest to mezi tak mnohé“. Výborné práce vykonaly naše katol. ústavy, ale ony musí vykonati více, a vykonají, když každá osada přispěje svou almužnou centrále všech dobročinných ústavů v Čechách „Svazu charity“. Sotva bude některý vikariát který by neměl v katolických ústavěch některého svého příslušníka; proto přispějte každý vikariát vydatnou sbírkou na udržování našich dobročinných ústavů.

5. Jestli jest obraz mezi mládeží tak smutný, jaký jest asi mezi starými? Stárá jest samo sebou nemoc. Což když se přidruží ještě jiná nemoc, a sice nezhojitelná? Kolik jest takových lazarů! O ně se stará Vincentinum, kde se ošeuje na 200 nezhojitelných a chudých, pravých to králů bolesti. Jaké dílo obrovské zbývá vykonati. Toho úkolu však nebude lze splniti, nespojí-li se k společnému dílu všichni! Proto svaz Charity s úchvalou nejed. episkopátu zahajuje všeobecnou sbírku po všech farnostech v Čechách, aby dobrodíní mohlo se dostatí počtu co největšímu.

Nikdo se nevymlouvej, nikdo se nevzdaluj, neboť nikdo nemůže říci — že nebude on ani jeho přibuzní potřebovati některý druh milosrdenství křesťanského. Pomáhati bude možno jen v poměru almužen a příspěvků, které se sejdou. Tolik vykonáme, kolik sebereme. V budoucnosti dobré skutky budou záviseti na množství dobrodinců našich a proto jest třeba uvéstí v každé farnosti ve známost všechna díla dobročinná a jich výsledky, aby naše duše věřící se svatou radostí začaly podporovati vše dobro.

III. Jaká bude budoucnost našich ústavů, jest v rukou dobrodinců. Ve všech zemích katořci konají svou povinnost, ústavy rostou, zkvétají a vydávají ovoce, také naše porostou, když vaše láska v každé osadě vydá ovoce almužen. Dvoji lidé mají povinnost přispívati na ústavy dobročinné: ti, kdož nepotřebují dobrodíní ústavů. Taci mají děkovati Pánu Bohu za to, že nejsou odkázáni na cizí dobročinnost. Svou vděčnost mají ukázati v poměru svých prostředků, dle slov Tobášových: budeš-li mítí mnoho, dávej mnoho, a odepři si něco, čeho nepotřebuješ, abys mohl

dáti více, jako dík za dary boží, z nichž se těšíš. Ale i chudí mají podporovati dobročinné ústavy, aby jim byl připraven stánek nejen zde pro potřeby vezdejš', ale aby si také připravovali stánek v nebi. Z čeho mohou dáti příspěvek? Drazí, uvedu dvě číslíce z výdajů národa našeho. Prokouř se prý ročně 2 miliardy. Nejsou tam také desetiháleře tisíců chudých, z nichž by si nejeden beze škody maličkost odepřítí a takto přispěti mohl k milosrdenství křesťanskému? Dejte jen čtvrtinu z prokouřené sumy na almužnu, jaké to budou královské dary, a jaký oltář zápalu lásky k Bohu a bližnímu! Podobný obnos vydán na opojné nápoje Bude národ a člověk nešťasten, když čtvrtina z toho obnosu věnována bude Bohu a bližnímu? Čiň dobře, nebo nevíš nikdo, kdy a kde se ukáže potřeba volati po pomoci milosrdenství křesťanského. Chci skončiti příběhem, který se mi stal jako faráři ve vsi středních Čech pod Koaopiště, jenž výmluvněji poví, co chci říci.

Chudá matka měla syna dobrého a vděčného. Sama se živila prodejem kvasnic po vesnicích, syn její dal se k námořníkům, a nezapomínal matky, již pravidelně posílal svou úsporou. Pořádnost jeho upozornila na něj, a určen. či vyznamenán, že měl konati se státní lodí cestu kolem světa. Syn rozloučil se s matkou a slíbil jí vzpomínku i pomoc z cesty. Za několik neděl dostala matka dopis německý, jenž jí nesl smutnou zvěst, že syn její na pobřeží austrálském se rozemohl tyfem a že bude dodán do nemocnice v Sydney. Matka v úzkostech trnula, kdo jej ošetří a jak, kdo vykoná láskyplné dílo matky synovi na břehu austrálském! V krátké době přišlo psaní anglické přímo matce, psané ženskou rukou, v němž sděluje matce milosrdná sestra anglická, že byl její syn přijat do nemocnice jejich. že ona jej ošetří jako matka, a že se mu v ničem nebude nedostávat; aby byla klidna a odevzdána do vůle boží. Matce se ulevilo, že také v Australii se najdou ruce, které nahradí matku, sestru a bratra v nemoci a ve Jménu Kristově obs'ouží nemocného jako matka a sestra, za zaplat Pán Bůh. Přišlo třetí psaní úřední od konsula Sydneyského, jež oznamovalo smrt dobrého plavce-vojáka a doručilo jeho celou pozůstalost. Však také přišlo psaníčko anglicky psané rukou milosrdné sestry, jež sdělovala, jak si syn na matku vzpomínal, jak byl zaopatřen katolickým knězem, jak držel v ruce fialky austrálské, jež mu sestra milosrdná dala do ruky a s nimiž umíral vzpomínaje na matku a vzhlížeje oknem k Evropě a děkuje sestře milosrdné. Ty fialky poslala milosrdná sestra matce ve psaní, jako její památku na syna, se slibem, že bude hrob jeho ošetřovati a zaň se modliti jako za všechny, jimž dosloužila k smrti. Smutné to bylo poselství, ale bylo v něm tolik lásky, že matka více myslila na vděčnost k sestře než na syna: kéž mohu zulíbat ty ruce, které zatlačily mému synu oči, a sloužily mu ve smrtelné nemoci, volala zarmoucená matka plna vděčnosti. Chceš líbat ty ruce? Podporuj vše dobré, co katolická charita podniká, vše to jest ku blahu bratří bez rozdílu víry a národnosti, jest věnováno bližnímu pro Boha, a má u Boha velkou cenu.

Nevíš, kdo z tvých a kde a kdy bude se dovolávat lásky k bližnímu pro Boha. Vykonej dílo lásky bliženské dle největšího a jediného přikázání Božího, abys poznal sladkost dobřečinnosti. Amen. —

Fr. Vaněček.

Neděle osmnáctá po sv. Duchu.

Péče o nemocné.

Dnešní evangelium nám staví před oči dva překrásné příklady lásky k nemocnému. První z nich nám ukazuje na několika mužích z Kafarna, již nešetří žádné péče a námahy, jen aby dopravili ubohého šlakem poraženého před oči Pána Ježíše, a tak mu dopomohli k uzdravení. Druhý pak nám podává sám Ježíš Kristus, jenž onomu trpícímu nemocnému odpouští hříchy, a tak uzdravuje jeho duši. První příklad se tedy vztahuje na uzdravení tělesné, druhý na uzdravení duchovní. A v tom právě spočívá veliké naučení pro nás. Když Pán navštíví rodiny naše nějakou nemocí, jak tu jednáme se svými nemocnými ohledně těla? Jak s nimi jednáme ohledně duše? Můžeme se přirovnati k soucným Kafarnanům v pečlivosti o tělo, k milosrdnému Vykupiteli v pečlivosti o duši jejich? Oh, drazí moji, mám za to, že místo této dvojí lásky bych se lehce mohl setkat u leckterého z vás s pravou, byť i vám nejasně povědomou ukrutností. A kterak to? Tázáte se. Poslechněte mne pozorně, chci vám to dnes vysvětliti.

1. První příklad zcela obzvláštní a svrchovaně horlivé lásky k nemocnému nám předkládají již dříve jmenovaní muži z Kafarna. Čtyři z nich, jak vypravuje evangelista Marek, vzavše na ramena svá šlakem poraženého, spočívajícího na lůžku, chtěli jej donést před božského Spasitele. Než dům, v němž se Kristus Pán nalézal, byl lidmi přeplněn tak, že všemožné pokusy a úsilí o němahu jejich, rozraziti a pak uvolniti si cestu, byla marna. Ale co oni? Spadli z venčí schody, vedoucí na střechu onoho domu, jež, jak je ve východních krajinách obyčejem, byla rovna. Na ni vynesli nemocného, odebráním několika cihel rozšířili v ní komínový otvor, položili lůžko na provazy a spustili nemocného k nohám Ježíše Krista.

Co říkáte, drazí, této lásce? Máte i vy takovou, když někdo z rodiny vaší onemocní, hledíte mu podobně dopomoci k tělesnému zdraví? Puďte vás tato láska, abyste zkusili každý prostředek, hledali všemožný způsob, kterým by se mohl uzdraviti? Ano, je takovou, ale kdy? Když se jedná o osobu vám příbuznou, jež svou prací, obchodem, úřadem, penzí vydrží dům — nebo běda, kdyby měl zemřít: osiřelá rodina by upadla do bídy. Já tu nikterak neodsuzuji, naopak chválím vaši pečlivost, vaši starostlivost o onoho nemocného, vám tak drahého a potřebného. Stane se však, že též osoba, tak drahá a užitečná, stárím neb jinou neblahou nehodou se stane ku práci neschopnou a přestane býti k užitku, právě jako dnešní šlakem poražený . . . A co tu? Ne-

stává se tu mnohdy, že všechna pečlivost, opatrování a skytání pomoci ihned mizí, že se na něho hledí jako na domácí přítě, mrzutou obtíž?

Stalo se tak již druhdy Jobovi. Dokud jako kníže idumejský svým bohatstvím byl okem slepému, nohou kulhavému, otcem chudým a sirotkům, byl u všech ve vážnosti, úctě a slávě. Ale když byl připraven o všechny statky své, když pokryt jsa ranami ležel na mrtvišti, opustili jej všichni nepraví přátelé, ba docela i manželka jeho, a zanechali ho v bídě a bolestech. On sám si do toho stěžuje slovy: »Bratři moji pominuli mne jako potok dešťový, který prudce útočí po úlodí« (Job VI., 15). Chtěl t m říci: »Moji nejmilejší, moji nejbližší příbuzní se mnou jednali tak, jako se jedná s dešťovým potokem. Dokud tento v dubnu neb na podzim oplývá hojností vod, spěchá k němu pastýř, aby napojil své stádo, venkovan, aby zalil svou zeleninu; ale když v létě vyschne, šlape po jeho korytě venkovan, pocestný, pastýř i stádo: »Pominuli mne jako potok dešťový.«

Než třeba mi tu namítnete! Kdybyste viděl na vlastní oči, jak jsou mrzutí a nespokojení naši nemocní, obzvláště starci a stařenky, kdybyste slyšel ustavičné jejich bručení a reptání, přenesmírné jejich stesky, politoval byste také poněkud těch, již mají s nimi díti a je ošetřovati. Mimo to je třeba pamatovati, že máme také svou práci, své zaměstnání, pole, řemesla, úřady, a že tedy nemůžeme neustále býti u nich . . .

A když vám řeknu, že toto vše, co nazýváte tak obtížným, trpkým, nesnadným a takřka nemožným, jste již konali a ochotně konali, co na to odpovíte? Pamatujete se na onu starou svoji příbuznou, když byla nemocna? Aby na vás pamatovala ve své závěti, abyste dostali nějaký díl jejího jmění, jakou trpělivost jste s ní měli, jak laskavě jste s ní zacházeli, jen abyste si ji nerozmrzeli, abyste jí všemožně vyhověli! Neodstrašily vás od ošetřování ani její stesky, ani nepříjemná vůně, ani nejnižší služby. Vyznějte tedy, že touha státi se dědici, patření na její majetek, jediným slovem osobní prospěch váš byl oním pružným perem, jež vás popohánělo, abyste se namáhali; trpěli, že ono vám toto vše činilo snadným a lehkým. Láska trpělivá jest, dobrotivá jest . . . všechno snáší, praví sv. apoštol (I Kor. XIV., 4—7). Ale konala toto vše u vás opravdová láska? Ne, osobní prospěch. Jaká to převrácenost!

2. Druhý příklad lásky k nemocným máme na osobě Ježíše Krista. Sotvaže spatřil šlakem poraženého, jenž tak neobyčejným způsobem se před něho dostal, mu pravil: »Doufej synu, odpouštějst se tobě hříchové tvoji.« Ale kterak to, můj dobrý Spasiteli? Onen šlakem poražený hledá zdraví tělesné, a ty počínáš s udělováním mu zdraví duchovního? Drazí moji, božský Mistr tak mluví a jedná pro naše poučení. On nám chce ukázati, že více než zdraví tělesné nám má ležeti na srdci zdraví duchovní. A co tu mám říci o oněch křesťanech, kteří, majíce v domě nemocného, stíženého nemocí těžkou, neupozorní ho ani dost málo na

nebezpečnoství, v němž se nalézá, a nestarají se — ba ani si nevzpomenou! — aby ho dali zaopatřiti a posílniti sv. svátostmi? Co o nich říci? Je spíše nad nimi plakati.

Jak zpravidla jedná svět, když spočívá na lůžku těžce nemocný? Přispěcháají příbuzní, přátelé a známí, vedeni jsouce ne tak opravdovou láskou, ale spíše že to vyžaduje slušnost, že to vyžadují lidské ohledy — aby se neřeklo. První návštěvy plynou v samém pochybenství: rozhovory se točí kolem novinek v obci neb z nov. n. Pak se stočí rozhovor na nemoc: Eh, dí jeden, je to malá horečka, vypočíte se a bude dobře, za chvíli budete opět zdrav. Tepot srdce je pravdělný, dokládá druhý, oko je jasné, hlas dobrý, buďte jen dobré mysli, není se čeho obávat. Ubohý však nemocný, sklíčen jsa na duchu, trápen na těle, nenalézá klidu, jen nafuká . . . A ejhle, nové lichocení: To je v nemoci dobré znamení, když se ozvou bolesti; to u vás nadešla taková malá krise, a jakmile ji přestojíte, bude vše dobře. Za několik dní se spatříme v hostinci, na plese, na honu, na letním bytě a pod. dále.

K těžce nemocnému že se takto mluví? Víte, co taková řeč znamená? Řeknu vám to ve vši uctivosti, ale zároveň ve vši pravdivosti. Je to řeč ďábelská. A nepravím to nadarmo: pošlete mne jen trpělivě. Tam, v pozemském ráji, řekl velký Bůh našim prarodičům: »V onen den, ve který okusíte s tohoto stromu, který vám zakazám, budete stiženi smrtí, již nikterak neuniknete: smrtí zemřete.« Eva, mluvíc o onom ovoci se listivým hadem: Abychom třeba, řekla, pustíme-li se do jídla, nezemřeli? Bychom snad nezemřeli. Ďábel pak, skrytý v těle hada, ji pevně ujišťuje, že se tak nestane: Nikoliv, smrtí nezemřete. A tu pozorujte: Bůh mluví s jistotou, potvrzující, že zemrou. Eva je o tom v pochybnostech, ďábel to rozhodně popírá. Neříkám nikterak, aby te mluvíli jako Bůh a tvrdili onomu nemocnému, že zemře; vždyť Bohu samému je známa budoucnost, a nejednou již ten, u kterého se i lékaři vzdali veškeré naděje, ozdravěl! Nemáte však také mluvíti po způsobu ďáblůvě, tvrdíce, že nezemře. Mluvte, je-li vám líbo, po lidsku, jako Eva ve smyslu pochybnosti: nedělejte ze sebe proroků ani pro smrt, ani pro život. Řete mu, že nemoc je vážná, nebezpečná, že bylo záhodno, aby se připravil i pro ten případ, kdyby to mělo dopadnouti neblaze, že sv. milosti dopomáhají i ke zdraví tělesnému; že v tomto nebezpečnoství smrti má přísnou povinnost je přijmouti co nejdříve, poněvadž by nemoc mohla zasáhnouti hlavu, zbaviti ho smyslu, a pak by na to nebylo již dobře času. Bude-li taková vaše řeč, bude to řeč lidí rozumných, řeč dobrých křesťanů; než lichocení, to nikoliv, mnohem méně bezpečné ujišťování o zdraví, abyste nemluvíli ďábeľsky.

Vratme se však k nemocnému. Dobrá slova, sladké naděje, před ním pronášené, mu nepomohou. Počíná blouznění, pak následuje upadání do bezvědomí, zlověstné příznaky rostou: lékař svírá rty, potřásá hlavou, dává na jevo, že se obává a vzdává ve-

škeré naděje. Kdo se tu přiblíží k lůžku tohoto umírajícího a upozorní jej na nebezpečnost, v němž se nalézá? Kdo vybidne tuto duši, aby uvedla do pořádku účty svého svědomí, aby se připravila dobrou zpověď na veliký přechod ze světa na věčnost? Kde nalezaeme druhého Isaiáše, jenž se ubírá do příbytku nemocného krále judského Ezechiáše a jemu poroučí: Připrav se na odchod svůj s tohoto světa, neboť smrt tvoje se přibližuje. Zříd dům svůj, nebo umřeš, a nebudeš živ (Is. XXXVIII., 1). Pomněte jen: pláče ve svrchovaném bolu manželka, pláče dítka, ale žádný z nich nemá odvahy, aby umírajícímu zvolaly: Připrav se! — Příbuzní se vymlouvají, přátelé odstupují stranou, lékař spoléhá na kněze, kněz na lékaře, a ubohý nemocný se zatím ubírá a řítí — aniž by si toho byl povědom — do náruče smrti a věčnosti.

Vím to: To je právě strašlivý trest spravedlnosti božské pro ty, kteří se chtějí obrátiti až v posledním okamžiku života, trest, že ti, kteří toho nejvíce potřebují, bývají na to zřídka kdy upozorněni. Mluvit o zaopatření sv. svátostmi člověku hodnému, dobrému křesťanu, není nikomu za těžko. Člověku, který žil pro svět, jeho zásady, statky a rozkoše, každý se tak učiniti zdráhá a vymlouvá. Je to trest se strany boží pro umírajícího, ukrutnost se strany opatrovatele. Když tělo nemocného upadne do smrtelné mrákoty, jak tu používají všechněch prostředků, i nejbolestnějších, jen aby ho přivedli k sobě a vytrhli z jicnu smrti! A proč ne jednají rovněž tak, aby ho vytrhli z mnohem horší mrákoty smrti duchovní a věčné? Máte bázeň, abyste ho nerozmrzeli? Slyšte, co praví sv. Augustin: »Lepší jest přísně milovati, než sladce klamati.«

Tím přece, když ho upozorníte na nebezpečnost, v němž se nalézá — třeba jste ho i poněkud zarmoutili — mu prokážete mnohem větší dobrodiní, než když mu budete namlouvat, že nemoc jeho nic není; takto jej trochu potěšíte, ale pak ho uvrhnete do záhuby věčné. Pozlaťte mu tu pilulku jak chcete, ale vynasnažte se ze všech sil, aby ji přijal.

Než stane se přece někdy, že domácí nemocného na přijetí sv. svátostí upozorní. Ale kdo dodává popud k tomuto upozornění? Láska? Co vám napadá! Mezi tak mnohými příbuznými, přáteli neb sousedy se konečně přece někdo najde, jenž řekne: Co pak je to? Nemoc se horší, nebezpečnost stále vzrůstá, a o přijetí sv. svátostí se ještě nemluví? Co řeknou lidé o tobě, ó otče, matko, dítka, manželko, necháte-li ho takto zemřít? Veškerá vina v očích příbuzenstva padne na vás, bude to k vaší necti. Ob, již rozumím: Lidské ohledy konečně dosáhnou toho, čeho nemohla dosáhnout láska. Ale běda! Nemocný je již v posledním tažení; rychle, rychle zpovědníka, kněze, sv. svátosti! Zpovědník však není právě doma, je jinde za svým úřadem, neb nepřijde již v čas, a nešťastný nemocný umírá bez veškeré duchovní pomoci, bez veškeré posily církve, aniž by bylo lze aspoň světu zastříti oči. O ukrutní příbuzní, nepřátelé vlastní krve! Nepřátelé člověka domácí jeho (Mat. X., 36).

Drazí moji! Následujme soucitné Kafarňany, starající se pro své nemocné o zdraví tělesné, ale po příkladu Ježíše Krista budme mnohem více pečliví o zdraví jejich duše a věčnou jejich spásu. Péči naši budiž upozorniti je v čas, aby se mohli dobře připravit a přijmouti v pravdě zbožně sv. svátosti. Pečujme, aby nám nezůstala vnitřní trýzeň, že jsme je opustili v největší potřebě, vina, že jsme je připravili o tak veliké dobro, a třebaš i výčitky ohledně záhuby jejich věčné. Sami pak mějme dobře na paměti, že přibuzní a domáci, když říkají, že ta neb ona nemoc nic není, nemluvívají pravdu. A proto se rozhodněme již dnes, že když vážně onemocníme, po příkladu šlakem poraženého z evangelia zatoužime sami po Kristu Pánu; a jako on se dal odnésti k Němu, že my si jej dáme přinést k sobě. A jak lehce se tu stane, že i nám řekne: »Vstaň a chod!« Když pak i to ne, jistě od něho uslyšíme: »Doufej, synu, odpouštějít se tobě hříchové tvoji.« Slova tato budou nám zárukou života věčného. Amen. *J. Dlouhý.*

Na slavnost sv. Václava.

Moudrost sv. Václava.

»Jasnát jest moudrost a nikdy neuvadne.« (Kn. Moudr. 6, 13)

Posvátné a tajuplné hlasy zvonů volaly vás, nejmilejší v Kristu, před chvílkou, abyste opustili dům svůj, abyste i na starosti zapomněli a odebrali jste se sem do chrámu, který zasvěcen jest sv. Václavu, patronu země české, abyste uslyšeli příčinu, proč sv. Václav jest dědicem země české.

Království české jest díkem vázáno — díkem velikým svatého Václava, poněvadž on staral se o blaho, štěstí a pokoj svých poddaných.

Ticho jest kolem hory Blanika. Tam hluboko v jejím lůně spí tvrdě sbor rytířů sv. Václava. Až prý bude nejhůře v české zemi, tu znamení jim bude dáno, aby probudili se — zazní jejich válečná trouba — a oni za vůdcovství sv. Václava vyrazí z hory, pokorí nepřátele a osvobodí drahou svoji vlast.

Duch sv. Václava jest šítem národa českého. Svatý Václav může nám pomoci — a on chce nám pomoci. Chce-li právník vyhrát při nebo-li proces, musí míti všechny podmínky, které jej činí schopným výhry, a chce-li někdo jiným pomáhati, musí míti prostředky k tomu. Právník musí znáti vědu, stav obžalovaného, život a vlastnosti žalobcovy, nesmí zapomínati práva a pravdy pro obě strany. Tak také kdo druhým pomáhá, jest třeba, aby znal život a postavení všech, jež chce podporovati.

A zná svatý Václav naše potřeby? Ó, velmi dobře. Vždyť již za života stkvěl se moudrostí, která neuvadne. Chce nám pomoci sv. Václav? Ó, jistě, vždyť jest patronem naší země! A proč se stal patronem nebo-li dědicem země české? Poněvadž zářil

ctnostmi a zvláště moudrostí. Duch jeho zabýval se stále vědou nehynoucí, vědou svatých!

A jako stkvělý byl jeho duch, jako spanilá byla jeho povaha, jak ušlechtilé jeho skutky, jak znamenité ovoce jeho činnosti: rovněž život jeho byl utěšený. Nehynoucí jsou jeho zásluby. Byl ve mráкотném světě vždy požehnaným světlonosem víry svaté, byl obhájcem pravdy a bojovníkem za právo, byl uenávistník všeliké křivdy, byl přítel laskavý všech utiskovaných, opuštěných a nešťastných. Veliké srdce jeho milovalo horoucně vše, co krásného jest a dobrého. On žil své vlasti — jí byly jeho myšlenky a tužby zasvěceny — jí pomoci, jí povznésti, jí obohatiti, jí oslavit přede vším světem — bylo svatým jeho přáním.

Svatý Václav, jehož oslavě jest dnešní den zasvěcen, náleží mezi muže moudré, na jichžto rukou nelpí krev, kteří nevyhledávali slávy násilím, lstí a úskokem. Jemu nebyl svět zápolištěm, kde každý si hledí plenu a ten více váží, kdo více dovede urvatí a uchvátiti; nebyl mu svět divadelním jevištěm, na němž nejvíce ten platí, kdo nejvíce povykuje a lomozí. Jemu nebyl život honbou po rozkošech, kde nejvíce získá ten, kdo nejvíce užije. Svět byl mu dílnou, ve které jest třeba stále pracovati — a život pokládá nejen za příležitost, nýbrž i za povinnost vykonati co nejvíce dobrého, a to bez okázalosti, bez hluku, v tichosti a skromnosti. Jeho pravidlem bylo nikomu nekřivditi, nikomu neubližovati, nikoho neraniti, nikoho nezkracovati, nikoho neutiskovati, nýbrž raději ze všech sil pomáhati, podporovati, léčiti, osvobozovati, osvěcovati, pravdu hájiti a právo zastávati.

Život jeho byl moudře zařizen, poněvadž spočíval na základech víry. Svědomitě plnil své povinnosti jako katolický panovník. Jenom rozum milostí boží osvěcený a posílený dovede vždy po právu a spravedlnosti rozhodovati — a svatý Václav dobře rozhodoval, neboť žil z víry a vírou. Čím by byl život bez víry? — Svatá víra jest lůna jasná, která rozptyluje chmury a mraky, která svítí tesknému chodci na úzké stezce klopotného života. Zpupnému a pyšnému burácí jako hrom do svědomí, hladovému jest mannou, na poušti žíznivému pramenem ze skály, slepému světlem, hluchému hudbou, nemocnému lékem. Svatá víra jest rádcem v nebezpečí a strážcem v boji, těší nás v hodině smrti jako anděl radostí nebeskou, dýchá na žhavé čelo potěchu a posilu a nás nebohé hříšníky šlechtí na dědice nebeské. Z této víry čerpal sv. Václav onu moudrost pro sebe a pro lid, která nikdy nevadne, t. j. která stále má svoji platnost. Jak moudrý byl svatý Václav, můžeme z toho poznati, že mu bylo bojovati s nejbližšími příbuznými, ba i s vlastní matkou, a že v těchto bojích zvítězil láskou, která jest opatrná. Moudrost jeho, jak jsme řekli, byla zbudována na základech sv. víry. Moudrost jeho byla moudrostí svatých — nikoliv moudrostí tohoto světa.

Moudrosti právě učí nás Písmo svaté, když praví: Počátek moudrosti bázeň Hospodina (Žalm 110, 10); moudrost, kteráž jest s hůry, nejprve zajisté jest stydlivá, potom pokojná, mírná,

povolná, k dobrým věcem přivolující, plná milosrdenství a dobrého ovoce, nesoudící, bez pokrytectví (sv. Jakob 3, 17). O té moudrosti přemýšlel sv. Václav, ji zastával a hájil, ji rozšiřoval po celé vlasti své. O něm mohou se říci slova, která uvádí kniha »Příslaví«: Hospodin dává moudrost: a z úst jeho pochází opatrnost a umění. Onť ostříhá spasení upřímných a ochraňuje těch, kteří chodí sprostně, jenžto zachovává stezky spravedlnosti a ostříhá cest svatých. Tehdy porozumíš spravedlnosti a soudu a pravosti a všeliké stezce dobré. (Přisl. 2 6—9.) Plným právem možno tato slova říci o sv. Václavu, poněvadž u Boha hledal vždy radu a pomoc v dobách trudných a nebezpečných, hledal moudrost pravou — a našel ji.

Mnozí hledají moudrost a nenalézají, tážíce se s trpělivým Jobem: Moudrost, kde nalezena bývá, a které jest místo rozumnosti? Neví člověk ceny její, aniž nalezena bývá v zemi těch, kteří rozkošně živi jsou. (Job 28, 12) My však víme, kde ji nalezneme.

Učme se moudrosti pravé, z víry svaté vycházející, učme se od sv. Václava moudře žít!

Zavděčíme se sv. Václavu, budeme-li kráčet v jeho š'ěpějích, budeme-li neunavně pracovati každý na svém místě a ve svém povolání, nepracujíce jen sami sobě, ale všechněm. Zavděčíme se také svatému Václavu, budeme-li všichni nesení toutéž čistou láskou k vlasti, zachovávajíce spravedlnost ke každému, ať jest ze kteréhokoli národa, osvojíme-li si všickni šlechetnou povahu světce dnešního, který nebažil po jiné cti, nežli po té, aby byl moudrým z víry svaté. Moudrostí svojí hleděl v dobách temných do budoucnosti s důvěrou, přesvědčen jsa, »že Bůh jest útočiště a síla«. Hledme i my okem víry svaté do nejistých okamžiků žití našeho!

Řídíce se příkladem velikého světce, jenž vznesl se v nadhvězdné výšiny, budeme věrni úloze své, kterou nám blásal po celý život svůj, totiž moudrými z víry sv. K tomu nám račiž dopomoci sám Hospodin s výsosti. Amen.

P, B. M. Hejzlar.

Neděle devatenáctá po sv. Duchu.

Malý počet vyvolených.

»Mnoho je povolaných, málo však vyvolených.«
(Mat. 22, 14.)

Nesmírně obsáhlé jsou prostory nebeské a nesčíslný je také počet vyvolených, kteří již dostali se do stanů nebeských a ještě dostanou. Sv. Jan evangelista, který bystrým okem duchovním zahleděl se do nebeských krajín, spatřil 144.000 nebešťanů z národa israelského, kteří na čele měli vepsáno jméno boží; pak zástupy svatých ze všech národů a pokolení, jichž nikdo sčísti nemohl.

Dle sv. Jeronýma má církev katolická denně na 6000 mučedníků, kteří jsou nebeskými občany a berou účasti na věčné hostině nebeské. A přece řekl Pán Ježíš jak jsme slyšeli v evangeliu, že málo jest vyvolených. V jediném Římě přes 27 papežů a více než 200.000 křesťanů prolilo svou krev za Ježíše Krista; ve Francii, Anglii, Španělsku, Německu, Itálii, Asii, Africe, Americe a Australii, kdo seč e všechny duše svaté, jež v těchto zemích, v celém světě, buď jako mučedníci neb jako vyznavači aneb kající život svůj dokonali a na věčnost nás předešli. A přece řekl Pán Ježíš, že málo jest vyvolených.

Sv. Ambrož vysvětluje to, když praví: »Ovšem jest veliké, nesčíslné množství vyvolených; porovnáme-li je však s ohromným počtem zavržených, jsou opravdu vyvolení jen malým zástupem. Vezmi jen do rukou písku, co možno uchopiti, a může se říci, že zrněk je počet nescíslný. Porovnáš-li však tento písek se vším ostatním pískem, který se nalézá v moři a na celé zemi, bude hrst písku proti tomuto nepatrnou.« A právě tak má se s vyvolenými u porovnání se zavrženými, jsou takřka ničím.

Že tomu tak jest, chci dnes ukázati, ne však abych vás učinil malomyslnými a sklíčenými, ale abych spíše povzbudil ku ctnostem křesťanským, abychom byli jednou nikoli do počtu zavržených, ale do malého stáde vyvolených přičtení.

1. U porovnání se židy a pohany, kteří jsou zavrženi, jest počet vyvolených z těchto velice malý. K tomu není třeba zvláštního důkazu. Vždyť prorok Isaiáš, Duchem sv. osvícen, napsal: »Rozšířilo peklo útroby své a otevřelo ústa svá beze všeho konce« (5, 14.) Sv. Vincenc Fererský, hlasatel pokání, pln Ducha sv., zvolal v jednom ze svých kázání: »Dříve než Kristus přišel na tento svět, uplynulo přes 4000 let, a všichni lidé, až na malý počet z národa israelského, pro svou modloslužbu, bujnost a nepravost upadli do zavržení věčného.«

Když Bůh celé pokolení lidské pro jeho ohavnou spuštenost mravní zahubil potopou, bylo pouze osm lidí zbožných zachráněno. Miliony lidí zahynulo tehdy, a pouze osm lidí bylo ušetřeno. Brzy rozmnožilo se opět lidstvo, povstaly nové dědiny a města, vzdělávala se země a všeobecný nastal blahobyt, zvláště v zemi kananejské. Kolik však z těchto, kteří tehda byli živí, došli věčné blaženosti? Pět největších, nejbohatších a nejkrásnějších měst bylo pro brozné nepravosti za jediný den se vším obyvatelstvem ohněm a sírou se světa vyhlazeno. Kdyby bylo tehdy v těchto pěti městech, z nichž Sodoma a Gomorha byly největší a nejkrásnější, nalezeno aspoň deset spravedlivých, byl by jich Bůh ušetřil. Ale kromě Lota, manželky a dvou dcer byli všichni bezbožní a prostopášní, a proto ohněm časným strženi byli do ohně věčného, jak Písmo sv. vypravuje. Jak veliký jest počet zavržených, a jak malý zástup vyvolených!

Tehdy opět, když všichni lidé odpadli od Boha a stali se otroky hříchu, vyvolil si Bůh Abrahama, aby byl praotcem no-

vého pokolení, vyvoleného národa, z něhož měl jednou zroditi se Vykupitel. A jak málo vyvolených vzešlo z tohoto národa!

Mojžíš vedl je z rozkazu božího, zázraky dokazoval moc a slávu boží, aby jich utvrdil ve víře. Šest set tisíc bojovníků kromě žen a dětí vedl, když přešli Rudým mořem do širých pustých krajin; takže všech společně bylo asi tři miliony. A místo vděčnosti viděl Bůh u všech samý nevděk, odpor a rouhání; čtyřicet let vodí je Mojžíš po pustinách a pouze dva, Josue a Kaleb, vcházejí do zaslíbené země s těmi, kteří na poušti se zrodili. — Všichni ostatní pro modloslužbu, chlípnost a neposlušnost musili zemřít na poušti. Sv. Augustin, uvažuje o tomto hrozném trestu božském, zvolal: »Nikoli jen ledabyly, ale s nesmírnou bázní třeba se tu zamysleti, vidíme-li, že z tolika tisíců vyvoleného národa toliko dva směli vejíti do zaslíbené země; vždyť můžeme z toho souditi, jak malý je počet vyvolených, a jak ohromný počet zavržených.«

Snad se později polepšil národ israelský, a jako většina byla zavržena, bude snad nyní větší část spasena? Avšak to popírají všichni proroci, všechny knihy Starého Zákona. Vždyť David náříká: »Porušení jsou lidé a zohavení ve svém snažení; není, kdo by činil dobré, ani jednoho.« (Žal. 13, 1.) A 400 let později pláče Jeremiáš, prorok, nad beznadějným stavem národa, an zoufale volá: »Obejděte cesty jerusalemské a pohleďte a hledejte v ulicích jeho, naleznete-li muže, jenž by jednal správně a hledal víry a pravdy.« (5, 1.)

A tehdy bylo v Jerusalemě, jak zřejmo z II. knihy chron. 17, více než 1,100.000 bojovníků. A v tomto obyvatelstvu, jehož počet byl tak veliký, praví Jeremiáš, že není mezi ním, kdo by Bohu věrně sloužil. Kde není tedy ani jediného, musí nutně všichni zavržení býti. Jak je nepatrný počet vyvolených, jak ohromný — zavržených.

A rozhlédneme-li se po dnešním stavu lidstva v celém světě, shledáme, že nejvýše pátý díl všech je příslušníků katolické církve Kristovy. Všichni ostatní nalézají se v temnotách pohanstva a nevěry, anebo svedení na scestí svými předsudky a vášněmi, jež nevede do života věčného. Bůh ovšem vede i tyto zvláštními cestami, ale i tu jak málo je vyvolených!

Roku 1238 zemřel v Paříži slavný kancléř Filip. Den po smrti zjevil se týž obklíčen ohnivými plameny biskupu Vilémovi a tázal se ho, zdali svět ještě trvá a lidé žijí na něm. Když se biskup nad touto otázkou velice divil, pravil odsouzený: »Od věčerejšího dne, kdy jsem zemřel a spravedlivým rozsudkem božským byl odsouzen, sestoupila do pekla tak veliká část duší zavržených, že sotva chci věřiti, že na světě ještě někdo zůstal na živu.«

Mnohý snad odpoví: Že je zavrženo tolik pohanů, židů, nevěrců a jinověrců, neodstrašuje mne v nejmenším; jsem katolickým křesťanem, jemuž blaženost věčná je přislíbena. Zde bude jistě více vyvolených než zavržených. — Jak se klameš! Vždyť

mnohý katolík je horší než každý jinověrec neb pohan. »Chce li být kdo zachráněn před zavržením,« pravi sv. Kasian, »žij jako těch málo vyvolených, abys s těmi málo byl spasen.«

2. Málo je vyvolených proti nesčetným křesťanům, kteří vlastní vinou řítí se do záhuby věčné. Komu více dáno, od toho bude více žádáno. Nám, katolíkům, dostalo se tolik milostí, tolik pomůcek, aby každý snadno mohl býti spasen; kdo jich nepožívá a jimi pohrdá, bude jistě zavržen. Nevinné dítky ovšem jsou spasy pro svou bezúhonnost. Ale z dospělých malá část bude zachráněna vlastní vinou. Dokazuje to Písmo sv., tvrdí to sv. Otcové. Písmo sv. mluví k nám v podobenstvích.

Pán Ježíš mluví o 10 pannách, z nichž bylo pět moudrých, ale pět nemoudrých, jež byly vyloučeny z hodů nebeských. Mluví o koukoli mezi pšenici. Koukol spálen, pšenice odvezena do stodoly. Mnogo hostů bylo dle dnešního evangelia pozváno k hostině královské, ale ani jediný se nedostavil; všichni se omlouvali. Proč to vypravoval Pán Ježíš? Aby dal výstrahu, by křesťané sami nebyli podobně vyloučeni.

Sv. Jan Zlat., arcibiskup v Cařihradě, vida smutný stav občanů v Antiochii, veřejně jim pravil: »Řekněte mi, občané, kolik myslíte, že bude z tohoto tak četně obydleného města spaseno? Vaše město má nejméně 200.000 obyvatel; kolik jich bude spaseno? Mezi tolika tisíci sotva sto, a i o tom pochybuji.« V Antiochii kázal nejdříve sv. Pavel s Barnabášem evangelium Kristovo, sv. Petr byl tu prvním biskupem a po něm sv. Ignác, mučedník. Křesťané vynikali tu horlivostí náboženskou, že město se proto nazývalo Theopolis, t. j. městem božím, a v něm věřící poprvé nazýváni křesťany. A že za času sv. Jana Zlat. při nejhorlivější péči apoštolské mnoho dobrého bylo vykonáno, nedá se popřít; a přece sv. Jan tvrdil, že sotva sto bude spaseno!

Snad přísne posuzoval světec tehdejší život obyvatel města? Mluvil jménem Ježíše Krista, který podobně mluvil o všech lidech, když pravil: »Těsná je brána a úzká cesta, jež vede do nebe, a málo je těch, kteří krácejí po ní.« (Mat 7, 14.)

Sv. Řehoř Vel praví: »K víře přicházejí mnozí, ale ke království božímu přicházejí málokteří. Naplňujeme chrámy, kdo však ví, jak málo je těch, kteří budou přičtení k zástupu vyvolených? Hlas všech jmenuje Krista, ale život ne všech vyznává Krista. Mnozí následují ho hlasem, ale skutky svými vzdalují se ho.«

Proč nám dává Spasitel náš tak broznou výstrahu? Především zajisté, abychom se spasitelnou bázní a třesením pracovali na své spáse (Filip. 2, 12), ježto nevíme, zda hodni jsme vyvolení či zavržení.

Že jsme všichni ku svatbě nebeské a věčné blaženosti povoláni, o tom víme všichni, že nás Kristus ve sv. svátostech ospravedlnil, tomu důvěřujeme, zdali až do konce v tomto ospravedlnění setrváme, abychom byli spaseni, o tom nevíme, a nemáme jistoty.

Že peklo všl lstí pracuje, abychom z počtu vyvolených byli vyloučení, že ke zlu jsme více nakloněni, nežli k dobrému, víme z učení Kristova a vlastní zkušenosti.

Dobře praví sv. Řehoř Veliký: »Velice hrozné jest, drazí moji, co jsme slyšeli, že tak málo jest vyvolených. Hle, my všichni již povolání blížíme se k svatbě království božího. Že jsme povoláni, víme; zdali jsme vyvoleni, nevíme. Proto je třeba, abychom se jedenkaždý pokořovali před Bohem, bojíce se více, čím méně víme, budeme-li vyvoleni. Mnozí dobré ani nezačínají, jiní v započatém nesetrvají. Mnohý po celý život brodí se ve hříších, ke konci však života obrátí se skroušenou lítostí a pokáním k novému životu, jiný vede stále život spravedlivý, ale ke konci života zapadne do ohavnosti, bludu a hříchu. Mnohý začíná dobře a ještě lépe končí své dílo životní, jiný začíná špatně, ve hříších se od mládí potácí, až v nich konečně hyne. Protože nikdo nemá jistoty, že jest vyvolen, nezbyvá, leč abychom všichni s bázní a třesením pracovali na své spáse za svého života, důvěřovali v milosrdenství boží, a nikdo se na své síly nespolehal.«

»Snažte se vcházeti těsnou branou,« napomíná nás božský Spasitel, »neboť pravím vám, mnozí budou hledati vejítí, a nebudou moci. (Luk. 13.)

Snažte se stále, dokud den života dává příležitosti k dobrému, přijde noc, den smrti, kdy již nikdo pro svou spásu nebude moci čeho vykonati.«

Sv. Augustin praví: »Ani spravedlivý bezpečen nemá býti, ani hříšník zoufati. V obou případech třeba bázně a naděje.« — Bázně, abychom se varovali hříchu jako největšího neštěstí a jediné překážky spásy věčné; a naděje, abychom se těšili, že neopustíme-li sami hříchem svého Boha a Spasitele, Bůh také neopustí nás. »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení,« vybízí nás božský Spasitel. Ve stálém spojení s Bohem, v milosti boží posvěcující, v něžné úctě k nebeské Matce, Marii Panně, není možno, aby kdo ve hříchu zahynul a jednou věčně byl zavržen. Kdo denně večer v dokonalé lítosti na lůžko se ubírá a se slovy: »Tobě jsem živ, Pane Bože můj, tobě umírám; tvůj chci býti za živa i po smrti,« usne jednou v náručí svého Spasitele a nebeské Matky a duši andělé doprovodí ve slávě do říše vyvolených. Amen.

V. Strh.

Slavnost sv. andělů strážců.

Rodiče viditelnými anděly strážci mravní čistoty svých dětí.

»Vizte, abyste nepohrdali některým z těchto maličkých, neboť pravím vám, že andělé jejich v nebesích stále patří na tvář Otce mého, jenž jest v nebesích.«
(Mat. 18, 10.)

Když slunce na jaře svými teplými paprsky líbá zemi, květiny probouzejí se ze zimního spánku, a brzy působením světla a tepla pučí, kvetou a vydávají líbeznou vůni nebo hojný užitek. A podobně i v rodině čas od času vykvete květ lásky, novorozené dítě, které má vyrůst k radosti, útěše a podpoře rodičů, ku prospěchu lidstva a ku blaženosti věčné. Jako květinám, těmto útlým dítkám jara, daří se dobře jen tehdy, když je bedlivě ošetřuje zkušený zahradník, tak i dítky potřebují ochránce a pěstouna, který by jich chránil ode všeho nebezpečení, jejich tělesný i duševní vývoj opatroval a duši jejich osvětloval, aby došli poznání pravého dobra a věčné spásy. O tuto ochranu a pomoc postaral se Bůh sám tím, že dítky svěřil péči duchů nebeských, kteří s ním jsou v nejužším a nevýslovně oblažujícím spojení v nebi. V dnešním sv. evangeliu slyšeli jste, kterak Kristus Pán varoval zástupů, aby nepohrdali dítkami, tím totiž, že by jich zanedbávali, domnívajíce se, že na nich nezáleží, a tak zavinili jejich zkázu; a udává dále důvody, proč nemají zanedbávat dítek: »neboť pravím vám, že andělé jejich v nebesích stále patří na tvář Otce mého, jenž jest v nebesích. Přišelť zajisté Syn člověka, aby spasil, co bylo zahynulo . . . není vůle Otce vašeho, jenž jest v nebesích, aby zahynul jeden z těchto maličkých.« (Mat. 18, 10—14.)

Slava tato měli by stále mít v paměti zvláště otcové a matky, kterým hlavně svěřena jest péče o dítky. Rodiče mají býti viditelnými anděly strážci svých dětí, jejich vůdci ku vlasti nebeské, jejich strážci na cestách ctností, aby se dítky jejich podobaly svým životem andělům. Podle sv. Jana Zlat. člověk podobá se andělům ctností čistoty, proto dnes, o slavnosti andělů strážců, budeme uvažovati o tom, kterak se rodiče stávají viditelnými anděly strážci mravní čistoty svých dětí.

* * *

1. Jako v zahradě usilujeme o to, abychom vyhubili plevel, který i při největší péči vždy znova vyrůstá, tak rodiče nemají ani v dětské zahradce, v rodině, nechat bujetí plevele necudnosti. Žádostivost těla přenáší se hříchem dědičným z pokolení na pokolení. Proti této žádostivosti je člověku po celý život, od nejútlejšího mládí až do smrti, bojovati. V tomto boji Bůh přispěl člověku na pomoc tím, že mu vštípl cit stydlivosti. Tak již prarodiče v ráji přikryli se po prvním hříchu listy stromovými. Stud je

nerozlučně spojen s čistotou, a proto, chtějí-li rodiče uchovati nevinnost svých dětí, musí od nejuťlejšího jejich věku udržovati v nich stud; musí odstraňovati s očí dětí vše, co by v nich mohlo stud urážeti a otupovati; musí i sami žiti před svými dětmi ve vši mravnosti. Rodina má býti obrazem dokonalosti, aby dítě vidělo věci jen dobré a slyšelo řeči jen slušné a počestné. Duševní život dítěte je tak jemný a citlivý, že i slabounký nečistý vánek může býti pro dítě otravujícím vichrem. Domnívají-li se rodiče, že dítě nepozoruje nějakého skutku nemravného, anebo že takový čin nemá na dítě škodlivého účinku, mýlí se velice. Často stačí jediné slovo, jediný obraz, pohled aneb znamení, aby dítě učinilo první krok k nemravnosti. Nikdo nevidí bystřeji, než dítě; nikdo neslyší jemněji, než mládež; nikdo nesnaží se více vyzkoumati skrytých věcí, nežli duch dětský. Děti jsou neobyčejně zvědavý; dávají pozor na každé hnutí, naslouchají každé řeči; rozumějí řeči mnohem dříve, nežli samy dovedou své myšlenky a city vyjádřiti. Proto je potřebí, aby rodiče v řečích, které vedou před dětmi, byli velice opatrní a nedopouštěli, aby cizí lidé mluvili před dětmi řeči nepočestné. Význam studu ve výchově polhavlí je neocenitelný. Pěstujte tedy u svých dětí stud, neboť jest ochranou nevinnosti a dobrých mravů: poskytuje síly v dobách pokušení a učí obezřetlosti proti záluďným svůdcům. Odstraňujte s očí dětí vše, co by mohlo v nich stud zeslabovati. Dohlížejte na četbu svých dětí!

2. Četba špatných spisů působí, jako vše ničící mráz na útlet jarní květiny. Nemravné knihy a spisy líčí nepočestné věci svůdným způsobem, kazí srdce, naplňují mysl nečistými představami, rozněcují nečisté žádosti a přivádějí často nezkušenou mládež k životu hříšnému, nemravnému. Proto je svatou povinností rodičů dbáti toho, aby jejich děti špatnou, nemravnou četbou nebyly připravovány o čistotu srdce. Chraňte tedy svých dětí od pokoutní literatury, od čtení různých románů; netrpte ve svém domě nemravních knih, časopisů a novin! Též nemravné obrazy, pohlednice a sochy svádějí velice k porušení čistoty. Necudné spisy a obrazy, které s literaturou a uměním nesouvisí, dráždí pouze smyslnost. Nelze ani vypočítati, co mravní, hospodářské a duševní zkázy způsobilo toto bahno mezi mladými lidmi, kteří byli svedeni k neřestem, jichž by snad nikdy ani nebyli poznali. Totéž platí také o nepočestných hrách divadelních a představeních v různých podnicích zábavných.

3. Nechtějí-li se rodiče dočkati na svých dětech zármutku a hanby, nesmějí jim trpěti bezúčelných známostí a spojených s nimi schůzí o samotě, nebo času nočního. »A tu nelze nepro- nésti těžké obvinění proti četným rodinám, které nestřežou dosti svých dospívajících hochův i děvčat. Taneční zábavy, do noci trvajících divadla, toulky pozdě až do tmy, všechno bez dozoru, toť příčiny a zdroje dnešní zkaženosti.« (»Čech« z 2 června 1917.) Známosti předčasné, které se začínají bez vyhlídky na sňatek a bez počestného úmyslu, jež jsou spojeny s tajnými schůzkami

a neslušnou důvěrností, jsou blízkou, dobrovolnou příležitostí ke hříchu a vedou ke zkáze mravní a k hanbě. »Může-li člověk skrýti oheň do klína svého, aby roucho jeho nehořelo? Anebo může-li choditi po řevavém uhlí, aby se nohy jeho neopálily?« (Přísł. 6, 27—28.)

Sv. František Saleský o takových známostech napsal: »Všecka taková milostná přátelství jsou špatná, pošetilá a marná. Jsou špatná, protože se posléze končí tělesnými hříchy, a protože berou lásku, a tudíž také srdce, Bohu, a někdy také manželovi nebo manželce, jimž láska ta a srdce mají náležeti. Jsou pošetilá, protože nemají ani žádného základu ani rozumné příčiny. Jsou marná, protože z nich nepochází ani užitek nějaký, ani čest, ani spokojenost.« (Navedení k životu zbožnému, XVIII.)

Kolik jinochů a dívek kleslo v hanbu a nepravost pro příliš volné obcování s osobami druhého pohlaví! Jak mnohá matka oplakává mravní zkázu své dcery, ale nevzpomíná, že sama zavinila je tím, že svému dítěti trpěla noční toulky, tajné schůze a známosti!

4. Velikým nepřítelem mravní čistoty mládeže jsou lihoviny. Rozněcuje-li alkohol smyslnost i u dospělého člověka, oč zhoubněji působí u nedospělé mládeže! Též zrnková káva, silný čaj a příliš kořeněné pokrmy vzbuzují smyslnost. Rovněž nemírným požíváním masa probouzí se předčasně u dětí pohlavní pud. Dospívající mládež má sice jísti potravu velice výživnou, ale prostou, neдрáždivou. Znameníť spisovatel americký O. Swett Marden napsal: »Každé dítě mělo by záčas býti poučeno o tom, které potraviny jsou přáteli jeho těla a které nepřáteli, že dobrá, zdravá potrava, vhodně požívaná, přiměřeně jeho věku, povaze a činnosti, s dodatkem osvěžujícího spánku a posilujícím pohybem na zdravém vzduchu za součinnosti bry, zdravého osvěžení a správných duševních podmínek jsou přátelé, pomáhající budovati jeho tělo, rozvíjející jeho nejvyšší zdatnost a přinášející mu prostředky k dosažení největšího štěstí. Bylo by třeba učiti je, že vše, co podkopává jeho životnost, jako: plýtvání silami, nepravdivý život, přejídání, nedostatek jídla, požívání špatných pokrmů nebo výbušné vášně, k nimž náleží strach, úzkost, žárlivost, hněv, vášeň a žádostivost, jsou nepřátelé, ničící jeho blahobyt, omezující možnost jeho činů a zakalující jeho štěstí. Bylo by třeba učiti je, že jakékoli rušení zákonů jeho bytí v každém směru, ať špatné myšlení, špatné konání nebo špatné jídlo umenšuje možnosti jeho úspěchu v budoucnu.« (Keeping fit, přeložil L. Vojtig.)

5. Květina čistoty daří se jen v drsné půdě. Kdo se chce stkvíti ctností čistoty, musí se zapírat. »Chce-li kdo za mou přijíti, zapři sebe sám!« (Mat, 16, 24.) Těmito slovy Kristus Pán zcela zřetelně nařizuje všem lidem, aby se cvičili v sebezáporu, chtějí-li dojíti svého posledního cíle, blaženosti nebeské. Jest proto třeba, aby rodiče neunavně již od nejútlejšího věku pěstovali u svých dětí pevnou vůli, varovali se všeho nedovoleného. Této pevné vůle děti nabudou, když budou cvičeny ve zdrželivosti

a odříkání. Jest dobře, když si navyknou odříci sobě někdy i věci dovolených, neboť kdo si nikdy neodepře ničeho dovoleného, od toho nelze s jistotou očekávat, že si odepře všeho nedovoleného. Mnozí rodičové bývají toho mínění, že jejich dítě nesmí potkatí nic nepřijemného. Nedá se upřít, že mnohá strast nepřiznivě působí na tělesný vývoj dítěte; jsou-li však tyto strasti takové, že dětskému organismu neškodí, nechť dítě jich někdy zakouší, protože se již v mládí má cvičiti v trpělivosti, v sebezáporu, v pracovitosti a v bázni boží. Každý otec dospívajícího dítěte měl by si dobře vštípnouti v paměť, že čím více bude oddalovati od dítěte svého všechny starosti o život, čím snazším bude mu činiti boj o život, čím více přijímáti bude nepřijemnosti, které k založení samostatné existence překonati dlužno, na bedra svá, že čím více přispíváti bude k tomu, že se pod pohlavní, nežádáním jiným pudem nejsa zatlačován, přihlásí u dítěte jeho v letech, kdy nemůže ještě vlastního křbu domácího si založiti, a že všene pud tento dítě jeho v náruč prostituce se všemi možnými následky.

Vychovávejte tedy děti své ku vážnému nazírání na život, ukazujte jim — jako jste od rodičů svých v mládí viděli, a jako jste sami na sobě zažili, že k čestnému uhájení života je třeba svá neúporné a namáhavé práce. Nechte jim okusiti té práce a píti ten kalich hořkosti života až na dno, tak jako vy jste jej pili, a uvidíte, že uchráníte tak nejlépe a do věku co možno nejpozdějšího děti svých od nebezpečí z chorob pohlavních. (Dr. Šamberger: O chorobách pohlavních a jich sociálním nebezpečí, str. 15.)

Křesťanství otcové a matky! Milujete-li upřímně dítky, od Boha vám svěřené, veďte je hned v mládí ku práci, síle jejich přiměřené. chraňte jich zahálky, která podle slov sv. Jeronýma je plodná matka hříchů nečistoty. Lidská mysl je nevyvážitelné zřídlo myšlenek. Nezaměstnává-li člověk své duše ničím užitečným, vznikají v ní nečisté myšlenky a představy, z nichž se rodí hříchy. Pracovitost jest anděl strážce čistoty srdce a pramen nejčistší blaženosti; pracovitost udržuje zdraví tělesné i duševní a chrání od předčasného probuzení a sesílení pohlavního pudu. Dbejte proto, aby vaše děti byly vždy zaměstnány; probouzejte v nich chuť k užitečné práci. Jako starostlivá slepice hned z mládí vodí svá kuřátka, aby si potravu vyhledávala, tak i vy neopomeňte přidržovati svých dítek ku práci, jejich věku a síle přiměřené. Uvyknou-li hned z mládí práci, a budou-li naplněni bázní boží, bude jejich štěstí zajištěno; vydělají si čestným způsobem na živobytí a nedají se strhnouti s cesty ctnosti.

6 Bázeň boží, kteráž jest počátek moudrosti (Přís. 1, 7), je nejlepším dědictvím, jež rodiče, bohatí i chudí, mohou svým dětem odkázati; neboť bázeň boží zapuzuje hříchy. (Sirach 1, 27.) Jako vltř zahání mraky, tak bázeň boží zahání žádosti tělesné. (Sv. Bernard.) Bázeň boží je strážkyní ctností a jest jako ozbrojený voják, který střeží domu, a jehož se zloději bojí. (Sv. Jan Zlatoústý.) Bázeň boží je voda, kterou se schlazuje hořkost tělesných žádostí. (Sv. Bernard.) Děti, bázní boží naplněné, budou se báti,

aby Boha nerozhněvaly. Bázeň boží bude jim andělem strážným, bázeň boží dodá jim síly ku potlačování nezřízených žádostí, neboť »bázeň Hospodinova je studnice života, aby se uchýlili od pádu smrti.« (Přisl. 14, 27.) Bázeň boží a láska k Bohu je základem dobré výchovy. Proto křesťanští rodiče mají se snažiti především probuditi v srdci dětském lásku k Bohu, spojenou s bázní boží. Nezvratná je pravda, že náboženství má nesmírný vliv na mravní jednání člověka.

Dr. Fr. W. Foerster praví: »Ochranná síla náboženství na-proti životu pohlavnímu je tak důležitá a spolu tak nenahraditelná, že skutečná zdrželivost a skutečné oddalování a překonávání velikých pokušení — kromě řídkých několika případů — bez náboženské výchovy a bez náboženského povznesení není vůbec možné.« (Pohlavní mravouka a výchova.) K zachování čistoty srdce náboženství doporučuje každému i osvědčené prostředky: modlitbu k andělu strážci, k Pánu Ježíši a blah. Marii Panně, vzpomínku na všudypřítomnost boží a na poslední věci člověka, časté přijímání svátosti pokání a nejsvětější svátosti oltářní. Zkušenost učí, že mládež, která často přijímá svaté svátosti, žije mravně. Kolikrát již podařilo se zpovědníku přesvědčiti jinochy nebo dívky o hrozcím nebezpečství a zachrániti jich od pádu! Kolik duší dětských bylo uvedeno sv. zpovědí včas na dobrou cestu! Nejsv. Svátost oltářní zeslabuje v člověku necudné žádosti a dodává mu zvláštní síly, aby mohl pokušení proti sv. čistotě vítězně přemáhati. Proto křesťanští rodiče dbají toho, aby jejich děti často přijímali sv. svátosti, a sami jim v této náboženské horlivosti předcházejí dobrým příkladem.

Křesťanští rodičové! Buďte viditelnými anděly strážci mravní čistoty svých synův a dcer, neboť ctností čistoty vaše děti jsou Bohu i andělům podobnými a jim velice milými. Duši čistou nazývá Bůh přítelkyní, chotí, sestrou. (Velep. 4, 7—12.) »Blahoslavení čistého srdce, nebo Boha viděti budou« (Mat. 5, 8), volá Kristus Pán. »Čistota vede člověka k oslavě, povznáší jej k nebesům a spojuje s anděly,« praví sv. Augustin. Když tedy tak veliká je cena sv. čistoty, chraňte s největší pečlivostí čistoty a nevinnosti svých dětí. Odstraňujte s očí dítek vše, co by v nich mohl stud otupovati; chraňte jich od nemravných spisů, obrazů a představení v různých podnikcích zábavných; nedávejte jim lihovin a dráždivých pokrmů; netrpte jim nočních toulek a zahálky; cvičte je v sebezáporu a v bázni boží!

Proste anděly strážce zvláště dnes, kdy slavíme památku jejich, aby chránili vašich dětí od hříchů nečistoty. Velebme Boha za tu milost, že dal nám všem k ochraně sv. anděla strážce, volající:

»Mocný andělů všech Králi,
přijmouti rač vroucí chvály,
že's nám duchy strážné dal.
Kéž by v tomto putování

každý ve svém obcování
jim se věrně podobal!

Ó přileť tedy, duchu vážný,
sem s nebe k naší otčině,
a dohlížej a buď strážný
světené Tobě krajině,
zapuzuj neduh z těl i z duší,
i cožkoli náš pokoj ruší!

Jos. Kepl.

Řeči příležitostné.

Před výstavou velebné svátosti oltářní.

Námítky proti častému sv. přijímání.

Spasitel náš se zalíbením přednášel své učení lidu v podobenstvích, tak že sv. Matouš (13, 34) o něm výslovně napsal, že bez podobenství k zástupům nemluvil. Zejména tajemství, že dá lidem tělo své za pokrm a krev svou za nápoj, tajemství nejsv. svátosti oltářní, rád znázorňoval podobenstvím o svatební hostině, o veliké večeři a p. V jednom z těchto podobenství, které se předčítá na druhou neděli po sv. Duchu (Luk. 14, 16—24), uvádí, že pozvaní hosté nechťeli na večeři přijíti a že všelijak se vymlouvali; jeden prohlášením koupeného statku, druhý zkoušením patera spřežení koupených volů, třetí svým manželstvím.

Zdá se, jakoby Pán Ježíš při tomto podobenství měl na mysli budoucí věky, ano i dobu naši; neboť dnes děje se podobně. Pán Ježíš vystrojil večeři velikou. Je to nejsvětější svátost oltářní, kde pod způsoby chleba a vína dává tělo své za pokrm a krev svou za nápoj. Je to opravdu večeře veliká jak svým obsahem, tak i svým tajemstvím. K této veliké večeři zve všechny katolické křesťany, kteří už do rozumu přišli. Zve je skrze svého náměstka římského papeže, zve je skrze katolické biskupy, zve je skrze katolické kněze i v nejzapadlejší katolické osadě. Ale bohužel, pozvaní nechťejí k sv. přijímání choditi a vymýšlejí si všelijaké výmluvy. Nejčastěji říkávají:

1. sama katolická církev nafizuje sv. přijímání jenom v době velikonoční; dále namítají, že

2. nejsou tak velké milosti hodni, že nechťejí ztratili úctu k nejsvětější svátosti oltářní, a že nechťejí býti považováni za pobožnítkáře; jako nejplatnější výmluvu uvádějí, že

3. prý ti, kteří často chodí k sv. přijímání, jsou horší než ti, kteří k němu nechodí.

Budeme zkoumati, zda tyto výmluvy mají nějakou platnost.

P o j e d n á n í.

Nač bychom často chodili k sv. přijímání, říkají vlažní katolíci, vždyť

1. sama církev nařizuje, abychom jen v době velikonoční přijímali nejsvětější svátost oltářní; tak zní první výmluva.

Platí tato mluva? Ani dost málo ne. Je sice pravda, že katolická církev ve svém čtvrtém přikázání nařizuje pod těžkým hříchem, abychom v době velikonoční přijímali velebnou svátost oltářní, ale to jest, abych tak řekl, minimum, to jest nejmenší požadavek. Neboť ona ví, že by u svých vlažných dětí nedocílila více, a proto jim také více pod těžkým hříchem neukládá. Mimo to je známo, že ti, kteří se na toto církevní přikázání nejvíce odvolávají, nejméně je plní a ani jednou za rok k sv. přijímání nechodí, ani v době velikonoční, ani v době adventní, ani v době jiné. Přes to ale jest vroucím přáním katolické církve, jak ne-sčíslněkrátě prohlásila na svých sněmech, a jak bez přestání hlásá ústy svých biskupů a kněží, aby všichni, kteří do rozumu přišli, co nejčastěji, ba každodenně ke stolu Páně přistupovali. A kdo jest poslušným synem, poslušnou dcerou své matky, katolické církve, plní nejenom její přikázání, které zavazuje pod těžkým hříchem a ztrátou věčné blaženosti, nýbrž plní ochotně i její vroucí přání a chodí často k sv. přijímání. K tomu jej zavazuje jeho synovská láska. Suďte z toho, milí draží, jakými syny, jakými dcerami katolické církve jste!?

Přejděme k druhé výmluvě:

2. nejsme hodni tak veliké milosti, nechceme ztratiti úctu k nejsvětější svátosti oltářní a nechceme býti považováni za po-božňůstkáře.

Co na to říci? Že nejste hodni tak veliké milosti, abyste často chodili k sv. přijímání, uznávám a nad to přidávám, že nehodnost vaše jest větší, než si myslíte, ba než pochopiti budete; ale to není dostatečným důvodem, abyste často k sv. přijímání nechodili, neboť pak byste k němu nesměli choditi nikdy. Protože, nejste-li hodni dnes, nebudete hodni ani zítra, a nebudete hodni ani po roce. A čím více se budete vzdalovati tohoto zřídla svatosti, tím více hříchů budete páchat, a tím nehodnější budete. Vždyť k hodnému přijímání svátosti oltářní se nežadá více, než abyste měli čisté svědomí, prostě alespoň všech těžkých hříchů, čili abyste byli ve stavu posvěcující milosti boží a pak abyste měli dobrý úmysl. To přeco není nic nemožného. To přece může mít každý katolický křesťan, muž i žena, stařec i dítě, boháč i žebrák, učenec i obmezenec.

Bojíte se, abyste neztratili úctu k nejsvětější svátosti oltářní, kdybyste ji často přijímali? Jak bezdůvodný to strach! Pravý opak je pravda. Čím častěji kdo svátost oltářní přijímá, tím lépe poznává dokonalosti Pána Ježíše, tím více jej miluje, tím více darů a milostí od jeho dobroty dostává a tím větší úctu má k této velebné svátosti. Cncete se o tom na své vlastní oči pře-

svědčiti? Pozorujte v kterémkoliv katolickém kostele, kde se chová nejsvětější svátost oltářní, člověka, který často chodí k sv. přijímání, a pak světáka, který ani jednou za rok na sv. přijímání nepomyslí! Který z nich se chová v katolickém kostele před veřejnou svátostí uctivěji? Světák nebo častý host u stolu Páně? Světák, který se na všechny strany ohlíží, ano i nahlas mluví, ba ani nepoklekne, nebo ten častý host u stolu Páně, který uctivě klečí a jen do sebe je pohroužen? — Odpověď si dovedete dát sami.

A té výtky pobožnůstkář se bojí? Dejme tomu, že by některý vznešený pán, buď ministr, nebo vyslanec, nebo sám prezident a jiný vyšší pán tě k sobě zval, s tebou důvěrně hovořil, i k hostině ke stolu tě bral a s tebou jídal. Co bys dělal, kdyby některý závistník se ti proto posmíval? Dělal bys jeho posměchu? Myslím, že bys se ho ani nevšímal! A nyní uvaž! Vyšší pán než kterýkoliv ministr, vyslanec a prezident, pán všech pánů, pán nebes i země, pravý Bůh a člověk Ježíš Kristus zve tě, bídného červíčka zemského, k sobě, ke svému trůnu ve svatostánku, aby s tebou důvěrně hovořil, zve tě k svému tajuplnému stolu, aby tě sytil svým božským tělem, aby tě napájel svou předrahou krví. Není to významné, není to sláva, není to blaženost? Toho všeho bys se zřekl, aby se ti proto neposmíval nějaký nevědomý, nestydatý, zlomyslný člověk? Jaký bys to byl slaboch! Jaký zbabělec!

Nejsilnější výmluva, od které očekávají vítězství, jest:

3. lidé, kteří často chodí k sv. přijímání, jsou horší, než ti, kteří k němu nechodí.

Mill drazí, to není výmluva, to je drzá pomluva spojená s křivým podezříváním a opovážlivým posuzováním; to není platná výmluva, nýbrž ošemetná omluva vlastní hříšnosti, bezbožnosti a zlomyslnosti.

Že tomu tak, vzpomeňte na první křesťany! Byli jedna mysl, jedno srdce! Prodávali své statky a peníze za ně stržené skládali k nohám apoštolů, aby všichni byli z nich živi. Sami pohané říkali: »Hleďte, jak se ti křesťané milují!« Odkud to? Z častého, ba denního sv. přijímání. (Sk. ap. 2, 42 a 46) Vzpomeňte dále na sv. mučedníky! Byli silni jako lvi, tak že ani nejohroženějšími mukami nejukrutnějších tyranů se nedali odvrátiti od svaté víry. Odkud měli tuto nadlidskou sílu? Z častého sv. přijímání. Co sílilo neohrožené vyznavače uprostřed zkaženého světa? Co vychovalo učené církevní učitele uprostřed spousty bludů? Co chránilo útlé panny od smyslných choutek a chlipných svůdců? To vše učinilo časté sv. přijímání. A ty se opovažuješ tvrditi, že časté sv. přijímání činí člověka horším?

Kdo se více ohřeje? Kdo se tlačí k ohni, nebo kdo se ho vzdaluje? Kdo lépe vidí? Kdo se blíží k světlu, nebo kdo se ho vzdaluje? Odpověď nemusím ani vysvětliti. Svátost oltářní jest výhní lásky. Svátost oltářní jest nadpřirozeným světlem. Jest možná, aby nehořel láskou k Bohu, kdo se často k této svátosti blíží

a ji přijímá? Jest možná, aby nepoznával nadpřirozených pravd a marnosti světa, kdo se ve sv. přijímání blíží k nejsvětější svátosti oltářní? Kdo by to nenablížel? Či snad bude Boha lépe milovati a zjevené pravdy lépe poznávati, kdo se od nejsvětější svátosti vzdaluje? Který nerozum by to chtěl tvrditi? Žádný rozumný člověk nebude tvrditi, že bude tělesně silnější, čím méně bude jísti. Bude snad duše zdravější a silnější, čím méně pokrmu bude dostávat, čím více se bude vzdalovati stolu Páně?

Proč by časté sv. přijímání činilo člověka horším? Buď že by vina byla na nejsvětější svátosti oltářní, nebo na člověku; třetí možno není. Ale na svátosti oltářní vina býti nemůže; neboť Ježíš Kristus pod způsobami chleba nemůže býti nějakým jedem pro duši; toho bez rouhání říci nelze. Vina by mohla býti jen na člověku. A vskutku, jen člověk, který jde k sv. přijímání vědomě s těžkým hříchem na svědomí, tedy jen pokrytec, stává se svatým přijímáním horším. A ty chceš dle těchto zlomyslných pokrytců odsuzovati všechny, kteří s čistým svědomím, nellčenou zbožností a pravým úmyslem přistupují často k sv. přijímání?

Netvrdím, že časté sv. přijímání činí lidi bez hříchů a chyb. Zůstávají i přes časté sv. přijímání lidmi křehkými, chybujícími, hřešícími. Ale kdo více kleje a se rouhá, kdo více znesvěcuje dny sváteční, kdo se napáchá více smilstva, pohoršení, podvodů a podobných hříchů? Zdaž lidé často ku stolu Páně přistupující anebo jen ti, kteří sotva jednou za rok se u něho ukážou? Kdo necedí komárů a nepolyká velbloudů, kdo nepřehlíží trámu ve svém oku, aby viděl třísku v oku svého bližního, řekne, že tito poslední hřeší více, než ti první, kteří vedle svých nedokonalostí a chyb mají také mnoho krásných ctností.

Marné a plané jsou tedy všechny výmluvy těch, kteří se od sv. přijímání vzdalují.

Co jest pravou příčinou? Bojím se vám to říci. Je to převrácená vůle. Vědí, že by musili, kdyby chodili často k sv. přijímání, zanechati svých hříšných návyků, vystříhati se blízkých příležitostí ke hříchu, odtrhnouti se od svůdných předmětů a vésti život spořádaný, kajicný, zbožný. Ale toho se jim nechce. Nemají čistého svědomí a opatřiti si ho nechtějí a proto svůj odpor a nelásku k velebné svátosti oltářní zakrývají všelijakými planými vytáčkami.

Nechtějte, milí drazí, býti těmito lidmi! Přicházejte sem do chrámu Páně nejen dnes, nýbrž i jindy, zejména v neděle a zasvěcené svátky! Rozmlouvejte zde důvěrně s Pánem Ježíšem, přednášejte mu své potřeby a záležitosti a prostě ho o pomoc pro své milé! Hlavně ale přijímejte nejsvětější svátost oltářní často, kdykoli je vám to jen možné, ba i každý den! Budete-li hořeti láskou k Pánu Ježíši v nejsvětější svátosti oltářní zde na zemi za živa, nebudete bořeti nenávistí k němu v pekelném ohni po smrti. Amen.

V. Knell.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Kazatelské příklady z katol. missií.

Napsal Dr. Jos. Miklík, C. SS. R.

12. **Lítost v hodině smrti.** P. J. Marés píše z Madury v Indii: Ve vesnici Antoniarpatti byl pokousán desítiletý hoch vzteklým psem. Byl ještě pohanem, ale chodíval do vyučování náboženství. Netrvalo dlouho a nemoc propukla celou silou. Hoch upadl v bezvědomí. Najednou se vzpřímil a pravil zřetelným hlasem: »Můj Bože, věřím v tebe; můj Bože, doufám v tebe; můj Bože, miluji tě!« Na to klesl na lůžko a skonal. Na diváky učinila tato smrt hluboký dojem. A přece bychom našli dosti katolíků, kteří o dokonalé lítosti ani nevědí. (Kath. Missionen, 1912, 182.)

13. **Bez křesťanství není lásky k bližnímu.** Hrozný případ stal se v městě Nanningu v Číně. V ústavě pro malomocné žilo 39 takových ubožáků. Dne 10 ledna 1912 přišlo náhle asi 100 vojáků a obstoupilo dům se všech stran. Na útěk nebylo ani pomyslení a nikdo nevěděl, co to vše znamená. Jaké však bylo překvapení, když vojáci vyvedli všechny nemocné a hnali je za město, kde byla již vykopána hluboká a dlouhá jáma. Na dně bylo narovnáno dříví. Jeden po druhém musel sestoupit do jámy — matky i se svými dětmi. Na to obstoupili vojáci jámu a důstojník zavelel: »Palte!« Pušky zarachotily a z jámy ozval se hrozný křik 39 nemocných. V bolestech svíjeli se v děsném klubku. Na to je polili vojáci petrolejem a zapálili. Tak jedná pohanský svět s těmi, pro které staví naši missionáři nemocnice! (Kath. Missionen, 1912, 208.)

14. **Také dům boží?** Kapucín P. Josef působí v bohatém indickém městě Muzaffarpuru. Je opravdu až bolné, čteme-li popis jeho kostelíčka. »Je to nízká chaloupka; světlo vniká dveřmi, které proto musí býti stále otevřené. Jednou večer se modlil před svatostánkem. Když se setmělo, povstal v malé svatynce podivný ruch. Vzduchem létali netopýři, skulinami ve zdi prodíraly se žáby, moskitové nemilosrdně bodali a v rákosí, kterým kryta

střecha, hlodaly myši. Missionář vzpomněl si na nádhru, kterou viděti ve městě a dal se — do pláče. Křesťane drahý! Necháš svého Spasitele v takové bídě a nouzi? Nepřispěješ také dle možnosti na katolické missie mezi pohany?« (Kath. Missionen, 1912, 230.)

15. Hrdinná katolička. P. Robert z kongregace Bílých Otců vypravuje o hrdinné ženě z Tanganiky v Africe. Jmenovala se Anna Mizingo. Poněvadž jí její manžel umřel, dostala se dle zákonů země v majetek nejbližšímu příbuznému. Byl pohan a měl již jednu manželku. Když si pro ni Muyakumbi přišel — tak se jmenoval — pravila mu zmužile: »Jsem nyní tvým majetkem; ale jako křesťanka nemohu býti tvou druhou manželkou. Nech mne proto s mými dětmi v pokoji.« »Křesťanka nekřesťanka, mladá stará, vše jedno. Nyní jsi mým majetkem a musíš býti mou ženou!« Tři měsíce doléhal Muyakumbi na ubohou vdovu — vše bylo marné. Dne 15. srpna — na svátek Nanebevzetí Panny Marie — přišel opět do domku Anny. »Dnes jde o život anebo o smrt! Jsem odhodlán tě zabít. Chceš si mne vzít nebo ne?« »Nikdy!« zvolala Anna. V tom okamžiku zableskl se v jeho ruce nůž a Anna skácela se mrtva k zemi. Umřela za víru katolickou, která nedovoluje muži dvě manželky. (Kathol. Missionen, 1913, 53.)

Kazatelské příklady.

Sbírá dr. Rudolf Zháněl.

Kláštéry (kněžstvo), kultura, blahobyť.

Ovocnictví pěstovali Čechové již za nejstarších dob, ze kterých svědčí zvláště listiny klášterů benediktinských, jak zřizovány četné zahrady, ovocné sady a vinice na pustých místech kolem klášterův. Tak zakladatelská listina kláštera břevnovského u Prahy připomíná vinici takovou již roku 993. Roku 994 založil také klášter ostrovský u Davle — poblíž Davle — a roku 1032 svatoprokopský klášter sázavský ovocné zahrady a šířil zručnost štěpařskou. Kláštéry tyto neměly v oné době styků s Německem a nemohly odtud čerpati svých vědomostí a dovedností, které měly svůj vznik v domácím lidu a v půdě, ač ovšem ze starších dob není o tom dokladů písemných. Kapitola vyšehradská v Praze měla sama dosti štěpnic: tak kolem r. 1088 v Žitenicích u Lito-
měřic, kolem r. 1130 v podhradí pražském, dar to knížete Soběslava, a dvě zahrady ve Vršovcích; kapitola Svatovítská v Ouněticích atd. V bouřích husitských vzalo mnoho ovocných sadů za své. (JUDr. Boh. Pecka, Ovocnictví, Kutná Hora, 1912, str. 3.)

Zbožnost.

Adam Rodovský z Hustiřan byl vrchním správcem statků Šlikovských na Jičínsku v Čechách. Jindřich hrabě Šlik z Holice, svého času válečník na slovo vzatý, konal králi Ferdinandovi v tehdejších válkách služby, vydržoval vojsko, začez bylo mu podstoupeno panství velišské, starohradské a ploskovské. Panství kopidlanské vyměnil si sám, dav za to Ivanovice na Moravě. Pro vysoké úřady vojenské, jež zastával, a spojené s tím cesty cizími krajinami, přišel Jindřich málo kdy na své statky, proto spravoval je Adam Rodovský z Hustiřan jeho jménem. Adam byl vladyka velmi mírný, střídmy, pobožný, jehož letopisy velice chválí. Když býval správcem Mariánského sboru v Jičíně, stávalo se, kdykoliv konal se slavný průvod a přicházel za město do krásných stromořadí, tamější strany města Jičína zdobících, že byl hned přivítán slavným hřměním stříelby u brány městské položené. Rodovský pak dal pokaždé s chlumu Veliše odpovídati z děl vojenských, zůstavených tam ještě po kažení Frýdlandském, zvelebujícím způsobem slavnost. Byl to muž vynikající všemi ctnostmi, který ani ve hněvu nepromluvil slova potupného. (Aug. Sedláček, Hrady a zámky král. českého. Díl V. Podkrkonoší. Str. 261.)

* * *

Horlivost ve víře.

Jindřich Leveneur rytíř von Grunwall, pán na Šamšíně u Jičína v Čechách, bojoval v letech 1683 a 1689 udatně proti Turkům, vyznamenal se v bitvách u Harkáně, Ostřihomu, Munkáče, a přivezl z bojů těch 3 zajaté Turky na Šamšinu, jež roku 1690 odevzdal Jesuitům jičínským, aby je vyučili víře křesťanské. (Aug. Sedláček, Hrady a zámky král. českého. Díl V., Podkrkonoší, str. 276.)

* * *

Svět nedá pravého pokoje.

Roku 1542 zuřil v Čechách a v Ústí nad Labem děsný mor. Napřed padal skot a ovce, a to u pluhu, ve stádě nebo ve chlěvě, a byl v krátkosti mrtev. Konečně pak uchytila morová rána i lidi. Mladíci, mužové, starci, dívky a ženy leželi po ulicích a hynuli, neboť vzduch byl dlouho vypráhlý a rozžhavený, žádný větřík nerozháněl morem přesyceného ovzduší, jazyky ubožáků dřevěněly, vnitřnosti vysychaly, až konečně neuhasitelnou žízň hynuli a umírali.

Když příhodné větry konečně rozehnaly jedovaté výpary, když pozůstalí pochovali těla nebožtíků, seschlá jako mumie, a město poznenáhla se zotavovalo po přestálých útrapách, tu stala se událost, již si nikdo vysvětliti nemohl.

Klička, muž velmi bohatý zlatem, stříbrem, stádem, jehož prostranné stodoly byly nappány uhojným obilím, jehož špýchary byly plny zrní, muž ve velikých vyznamenáních, protože byl toho času purkmistrem a primátorem, oběsil se, když byl tolik nebezpečí a útrap trpělivě nesl, nikdo pak nemohl se dopátrati příčiny (roku 1545). (Friedrich Sonnewend, Geschichte d. Stadt Aussig, str. 35.)

* * *

Anděl strážný.

Roku 1567 stala se v Ústí n. L. podivuhodná událost. Neveliké děvčátko hrálo si nedaleko otcovského domu. Najednou spustil se shora s vysoka na bezstarostné dítě veliký pták, chytl dítě do drápův a unášel dítě do vzduchu. Na úzkostlivý brozný pokřik matčin vypusil dravec svou kořist, dobrý anděl dítěte pak chtěl, že padlo bez pohromy na hromadu mrvy. (Friedrich Sonnewend, Geschichte d. Stadt Assig, str. 40.)

* * *

Odměněná zbožnost.

(Původ poutního místa Bohosudova.)

Původ poutního místa Bohosudova (Mariaschein u Teplic v severních Čechách) popisuje Tichtenbaum takto: Zde, kde nyní jsou posvátné budovy, býval dříve hustý les, v jeho středu chatrč ze slámy a rákosí, ve které bydlila zbožná stařenka. Tato putovala jednou do Kadaně, kde se v klášterním kostele uctívá 14 sv. pomocníků, a vykonala tam svou pobožnost. Když se vracela domů, koupila si za několik svých penízkův obrázek Panny Marie, jak nese na klíně posvátné tělo Kristovo. Tento obrázek postavila do větvi hrušky, která rostla před jejími dveřmi, ctíc ho často i vroucně. Četní obyvatelé okolní činili dle ní, mnoho divů, jež se staly, přimělo zbožný lid, že vystavěli napřed kapličku ze dřeva, potom větším nákladem zděný kamenný kostelíček. Dary, jichž mnoho docházelo na vydržování a rozšíření tohoto posvátného místa, čehož se účastnili šlechtici, města a osady v okolí položené, stalo se, že povstal nádherný kostel s okolními křížovými chodbami a prostranným klášterem. Tento obraz, který ještě dnes uctívá se na hlavním oltáři, byl prý před vystavením krásné svatyně přenášen jinam k uctění, ale nezůstal nikdy na novém místě, nýbrž vracel se — jako zázrakem — na své staré místo. (Friedr. Sonnewend, Gesch. d. St. Aussig, str. 43—44.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Slavnost sv. růžence.

Růžencem pozdravujeme Marii, která mnoho pracovala pro nás.

V listě svém k Římanům píše sv. Pavel: »Pozdravte Marii, která mnoho pracovala mezi vámi.« Nemíní ovšem těmito slovy apoštol národů Marii, Matku boží, nýbrž pozdravuje tu jednu z žen římských, které své síly, vědomosti i jmění věnující, mnoho dobrého mezi křesťany římskými působily. Slova sv. apoštola však obrátiti možno vším právem na Marii, nejblahoslavenější Pannu, která mnoho, velmi mnoho pracovala ke spáse naší. Z ní, z té nevyčerpatelné studnice nesčetných milostí, vytryskl pramen naší naděje, naší spásy — Syn boží. A tu, kterou anděl Bohem poslaný pozdravuje, my neměli bychom vděčným pozdravovati srdcem?

Čím by byl život náš, kdyby milosrdný Bůh nebyl smíloval se nad námi a neposlal Syna svého? Věčnou smrtí! Jakými díky zavázání jsme Otci nejdobrotivějšímu! Jakými díky ale dále povinni jsme, že zrození Syna božího stalo se z Marie Panny. Chtěl Bůh, aby obě pohlaví účastněna byla na spáse světa, poněvadž obě pohlaví záhuby jeho příčinou byla. Žena-Eva požila ovoce smrtonosného, dala též Adamovi a tak otráveno pokolení všecko. Jiná žena — blahoslavená Panna Maria, z nížto druhý Adam — Ježíš, přijal lidskou přirozenost, měla tímto plodem panenského života svého pokolení lidské uzdraviti. A není práce, není námahy, které by se Panna Maria zároveň s božským Synem svým nebyla ochotně pro nás podjala.

»Ejhle dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.« Šťastná to slova pro Marii! V tomto milosti plném okamžiku Slovo-Tělem stává se nejčistší z Pannen jeho matkou. Jaká to důstojnost, jaká hodnost! Blahoslavená mezi všemi národy! Než v tomto smyslu naše převyšujícím povýšení, jakoby zaznívala smutná slova.

Matky boží: »O, vy všichni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, je-li bolest, jako bolest má.« Povznesena k důstojnosti matky Syna božího, se Synem božím zároveň pro nás dělí se o potupu a bolest kříže. Kdo vyličití dovede bol a žal Matky Páně? Srdce její prokláno mečem sedmeronásobným. Vidí zástup krvelačných židů, slyší dábelický křik: »Ukřižuj, ukřižuj ho!« Vidí, jak necitelně bičován, trním korunován, konečně na smrt vydán. Potkává se s ním, an nese těžké břemeno kříže, provází ho na horu Kalvarii. Vidí, jak třikráte padá pod křížem, vidí, jak ho napájí žlučí, trhají s něho šat a na kříž vrhají. Slyší brozné rány, jimiž hřeby vechnány do rukou i nohou Páně. Vidí Syna svého na kříži vyvýšeného, slyší smutný jeho sten, vidí, kterak nakloňuje hlavy a umírá. Dokonáno dílo — Syn i Matka obětováni — a toto obětování se Panny Marie jest důkazem a měřítkem její lásky k nám. »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozenného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.« — Těchto slov sv. Jana užívá sv. Bonaventura o Rodičce boží řka: »Tak Mar a milovala svět, že Syna svého jednorozenného vydala.« Její láska k Pánu Ježíši ji naplňovala brleště, její láska k nám jí byla útěchou.

Pro nás trpěla, pro nás pracovala Matka boží, dokud jen na světě byla, pro nás pracuje nyní ještě více, kdy v radosti věčné se Synem svým přebývá.

Kéž můžeme mdlým zrakem svým proniknouti nebes bání a vzhlednouti k trůnu božímu, tu viděli bychom, kterak pracuje pro nás, pro spásu naší matka nebes, kterak se přimlouvá, prosí za ubohé, hříšné dítky své. Jaka to láska! Co praví nám svědomí naše, k čemu nabádá nás srdce naše? Lásku za lásku! Láskou povinni jsme Matce nepečlivější. A čím my, slabé dítky, její lásku svou jí dokázati můžeme? Obraceme se k ní jí nejmilejší modlitbou, tou modlitbou, kterou sama si ustanovila — svatým růžencem. Růžencem pozdravujeme Marii, která mnoho pracovala pro nás.

Pozdravujeme Marii srdcem čistým. Nejčistší Panně jen z čistého srdce vycházející modlitba líbiti se může; neboť »nemá ceny chvála v ústech hříšníka,« praví moudrý Sirach.

Jak úchvatný pohled na dítko něžné, zbožné ručky své k modlitbě spínající! Jaké moci asi jest modlitba nevinného dítky! Ta jistě nebesa proráží, každé Zdrávas je jako čistá, nebeská růže. Nuže, křesťane, z dítky vzor si vezmi, srdce čistoty dětinné si uchovej, s dítkem růženec se modli. Maria přimlouvou svou bude tě provázeti, Maria bude pro tebe pracovati u Syna svého a požehnání boží spočine na tobě i domě tvém.

Víra jest dar boží, jehož modlitbou třeba si vyprositi, víra jest ctností, kterou třeba pěstovati — a modlitba sv. růžence skýtá nám k tomu přiležitost nejlepší. Růženec je duchovním jakýmsi katechismem, jenž celou nauku křesťanskou před duševní zrak náš staví, by nás povzbudil, osvětil, potěšil. Kolik však nepřátel zjevných i tajných má víra naše? Kam utéci se vzácným

tímto pokladem svým? Kam jinam, nežli k matce nebeské, která již v prvních červánkách drabé nám nade vše víry Kristovy se Synem svým pro nás pracovala, která po všechny věky nepřátele i bludy církve sv. potírala, která i nadále pro nás, s námi a pro drahou víru naši pracovati bude. Růženec — toť ta naše nejmocnější zbraň proti nepřátelům sv. víry.

Ve Vídni v chrámu Páně »Mariastiegen« je oltář, na kterém jsou ostatky sv. Klementa Dvořáka. Na oltáři tom je obraz představující sv. Klementa, stojícího vedle stromu, skoro uschlého. Na kořenech stromu hlodá drak, obraz to nepřátel církve svaté, kteří právě tehda, když sv. Klement do Vídně přišel, strom svaté víry jak ve Vídni, tak v Rakousku k úplné téměř zkáze přivedli. Vřak tu a tam ukazuje se již zelená větvička na polouschlém stromě, neboť podařilo se sv. Klementovi probuditi ve Vídni opět vědomí náboženské. A čím se mu to podařilo? Oltářní obraz to ukazuje. Sv. Klement, jenž udupává nohou onoho draka, drží v ruce růženec. Známo jest, jak rád sv. Klement modlitbu sv. růžence konával, jak velikou důvěru v ní skládal a jak byl si jist, že i nejzatvrzejšího hříšníka obrátí, když jen měl kdy napřed pomodliti se růženec. Ani jinověrec, ani katolík vlašný nemodlí se modlitby té, modlí se jí jen křesťan prodchnutý vírou; a pokud modliti se budeme růženec, není možno, abychom se více své zpronevěřili.

Pozdravuj Matku boží růžencem s vroucí zbožností. Kterak jinak prospěla by ti modlitba tvá? Srdce plné vroucí zbožnosti a lásky miluje Matka nebes, nikoli srdce chladné, snad ledové, které o zbožnosti neví. Co bychom byli — abychom slovy apoštola národů mluvili — kdychom jazyky lidskými i andělskými mluvili, lásky pak kdybychom neměli? Jako měď zvučící a zvonec znějící. Tu věru právem vytknouti by nám mohla Maria: Lid tento ústy mne ctí, srdce jeho však daleko je ode mne. — Jen zbožná modlitba vznáší se jako libá vůně před trůn Nejvyššího.

«Co je platno člověku, kdyby celý svět získal, na duši své však škodu trpěl» — těchto slov pamětlivi jsouce, Marii zvývejme a jejího příkladu následujme. Po čem toužila a čeho vyhledávala? Toužila po nebi a vyhledávala milosti boží. Milost boží a s ní nebe našla. Nuže, pozdravuje Marii, hledej i ty milosti — skrze Marii ji nalezneš, skrze Marii radosti věčné dosáhneš.

Kardinál Viktor Dechamps, arcibiskup Mechlinský, zemřelý roku 1883, cestoval kdysi do Říma navštívit hroby sv. knížat apoštolských a sv. Otcí osvědčit svou oddanost. Cestou v železnici přisedl k němu jakýsi bohatý Angličan. Za hovoru dostali se i na pole náboženské. Angličan mezi jiným pravil: »Co shledávám zavržitelným, jest, že katolíci očekávají spásu svou od Marie a k ní se utíkají. Já se obracím přímo k božskému Spasiteli, od něhož všechna spása pochází. Nepochopuji, proč bych se měl utíkat k někomu jinému, ke tvorul« Arcibiskup mu na to odpověděl: »Pane, také já očekávám spásu od Syna božího, jen od něho, jako vy. Ale mezi vámi a mnou je veliký rozdíl. Vy se obrácíte

přímo k Bohu, který člověkem učiněn jest; však co máte, co by vás u něho mohlo doporučovati? Snad vaše hříchy? Nebo připustíte, že i vy jste, jako všichni, chybující. U snad naprosto vhodný a dokonalý způsob vaší modlitby? Hleďte, já také se obracím k Synu božím, ale já přicházím veden za ruku Matkou boží, tou, kterou Spasitel sám miluje nade vše stvoření, kterou nazývá svou matkou. Kdo z nás má více naděje na vyslyšení?« Po nějakém čase stal se Angličan katolíkem; vstoupil do církve, která vybízí, abychem Matku boží vzývali a s ní k Synu božím se obraceli.

Ano, pozdravujme Marii, která mnoho pracovala pro nás. Pozdravujme ji rádi, srdcem čistým, srdcem plným víry a zbožnosti. Pozdravujme Marii sv. růžencem. Věru že nebudeme nikdy litovati té chvíle, kterou modlitbě sv. růžence věnujeme. Vždyť přinese nám hojného požehnání od Boha a Matičky boží pro život tento i pro věčnost.

Pozdravujme Marii, neboť ona pracovala pro nás, pracuje pro nás a pracovati bude pro nás, vyprosí nám milostivý soud a nehybnou věnec slávy a radosti nebeské. Amen. *Fr. Čech.*

Slavnost posvěcení chrámu Páně.

Dům modlitby.

Kamkoli za svého pozemského žití zavítal Kristus Pán, všude zůstavil po sobě důkazy své lásky a milosti. I dnešní sv. evangelium činí zmínku o milosti, kterou prokázal Zacheovi. Kristus Pán zavítal do domu jeho. Tato návštěva tak dojala Zachea, že zvolal: »Aj, polovici statku svého dám chudým a oklamal-li jsem koho v čem, navrátím čtverásobně.« Slova ta svědčí o obrácení Zachea. Návštěva Ježíšova učinila z hříšného Zachea spravedlivého. Proto řekl Ježíš: »Dnes stalo se spasení domu tomuto.«

Ježíš, který žil tenkrát, žije uprostřed nás, jest s námi, v každém katolickém chrámu jest Ježíš Kristus, v každém chrámu našem prokazuje nám milosti. Do chrámu katolického zavítal Ježíš Kristus v den, kdy obřadem církevním byl Bohu zasvěcen — v ten den stalo se spasení domu tomuto. Dnes slavíme ten okamžik, kdy chrám tento byl Bohu zasvěcen, kdy Kristus Pán do chrámu tohoto zavítal, kdy se spasení stalo domu tomuto.

* * *

Chrám Páně jest místo k úctě a slávě boží zasvěcené. Slavným mužům staví se pomníky k jich počtě; chrám jest pomník postavený k úctě a slávě boží. K úctě bohům smyšleným stavěli pohané chrámy — k úctě pravého a živého Boha jest zasvěcen každý chrám katolický. V chrámu katolickém obětuje se denně pravá obět Nového Zákona, v chrámu katolickém zvláště Bůh chce ctěn a veleben býti; proto nazval Kristus Pán chrám Páně domem modlitby.

Jako již ve Starém Zákoně ústy prorokovými (Is. 56, 7) prohlásil sám Hospodin: »Dům můj, dům modlitby slouti bude všechněm národům«, tak i v Novém Zákoně Syn boží, když posledně s velikou slávou vjel do Jerusalema a všed do chrámu, nalezl tam veliký nepořádek, vymítal všechny prodávající a kupující v chrámě a stoly penězoměnců a stolice prodávajících holuby zpřevracel se slovy: »Dům můj dům modlitby slouti bude, ale vy jste jej učinili peleš lotrovskou.« (Mat. 21, 12)

Ježto tedy dům boží, chrám Páně, dle slov samého Boha má býti domem modlitby, modlitba pak, jakožto rozmluva s Bohem, bytostí to nejsvětější, jest něco vznešeného, ba svatého, jest i kostel, kde slovy svatými s bytostí nejsvětější rozmlouváme, místem svatým.

Chrám katolický jest trůn Boha živého. Bůh naplňuje nebe a zemi přítomností svou; v chrámu katolickém ale blízký jest nám. V chrámu jerusalemském naznačoval svatostánek přítomnost boží; v chrámě katolickém ale skutečně jest Ježíš Kristus přítomen v nejsv. svátosti oltářní, kde zvláště naplňují se slova jeho: aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.

Chrám katolický jest pozemské nebe. V nebi jest Bůh, tam se svým vyvoleným tváří v tvář zjevuje, v nebi jsou andělé, v nebi je radost a pokoj — a to vše je v chrámu katolickém. Zde jest Bůh, zde jest Ježíš, andělé klaní se Kristu v nejsvětější svátosti, ač okem tělesným je nevidíme, zde radosti duchovní srdce naplňují, zde pokoje, který svět dáti nemůže, nabýváme. »Chrám jest přibyték andělů, brána nebeská, ano nebe samo,« praví sv. Jan Zlat. »Aj stánek boží s lidmi.« (Zjev. 21, 3.)

Chrám katolický je hora Kalvarie. Na hoře Kalvarii se Ježíš Kristus za nás obětoval, na kříži smířil lidstvo s Otcem nebeským, modlil se za nepřátely své. V chrámě katolickém kříž, zde oltář, kde se denně Kristus zkrze ruce duchovní za živé a za mrtvé Bohu obětuje, za nás oroduje a nás milosrdenství božímu doporučuje.

Chrám katolický je dům milosti. Zde nejen duchovní se nám rozdávají milosti potřebné k životu věčnému, zde dostává se nám i nesčetných dobrodiní potřebných pro tento život. Zde vyprositi si může opuštěný pomoci, nemocný zdraví, zarmoucený útěchy, zde všeho sobě můžeme vyprositi, čeho nám pro tento život jest potřeba. Krásně to pověděl sv. Jan: »Aj stánek boží s lidmi a přebývati bude s nimi; a oni budou jeho lidem; a setře Bůh velikou slzu s očí jejich a smrti více nebude, ani kvílení, ani bolest nebude více.« (Zjev. 21, 3.)

Chceme-li však jak pro duši, tak pro tělo hojných milostí si vyprositi, musíme plyně chrám Páně navštěvovati.

Královský pěvec David pje: »Hospodine, miloval jsem okrasu domu tvého a místo přebývání slávy tvé.« (25, 8.) »Jak milí jsou stánkové tvoji, Hospodine mocností. Touží a omdlévá duše má po síních Hospodinových. Srdce mé a tělo mé plesají k Bohu živému.« (83, 2—3.) »I vejdu k oltáři božímu, k Bohu, který ob-

veselí e mladost mou« (t. j. jest radost má od mladosti). Proto také píše sv. Jan Zlat.: »Nic nepodporuje tak svatý a čistý život, jako ustavičná návštěva kostela a horlivé poslouchání slova božího.«

Svatý Ignác: «Scházejte se všichni k modlitbě na jednom a též místě: naše modlitba budiž tam společnou; oživuj vás jedna a táž naděje v lásce a ve víře v Ježíše Krista beze všeho hříchu, nebo nic není lepšího nad toto. Scházejte se všichni zároveň jako jeden muž v chrámu Páně před jedním a týmž oltářem, před jedním a týmž knězem Ježíšem Kristem.« Za doby, kdy byl sv. Jan Almužník patriarchou, přihodil se v jeho sídle, městě Alexandrii, následující příběh: V jedné ulici bydleli vedle sebe dva obuvníci. Jeden z nich měl četnou rodinu a přes to den ode dne víc a více se zmáhal. Druhý měl na starosti pouze svou výživu a pracoval i v neděli a ve svátek, a přece to jen tak tak dosti bídne protloukal. Kdys stěžoval si živořící obuvník zámožnému do své bídy a tázal se, jak to přijde, že jemu se daří tak dobře. Druhý odpověděl: »Já mám tajný poklad a z toho si každou neděli a svátek vyzvedám nějakou částku.« I prosil ho chudý, aby mu pověděl o tom pokladu. V nejbližší příští neděli uvedl zámožný obuvník nuzného souseda na mši sv. do kostela. Když šli z kostela, pravil mu: »Vidíš, příteli! Zde ve chrámu jest můj poklad. Pokladem tím je boží požehnání, jehož si vyprošuji zbožným obcováním mši sv. Vezmi si i ty v neděli a ve svátek svůj podíl z něho. Věř mi, že přestědrý dárce má pro nás oba dosti.« Kdo se spustí Boha, toho opouští Bůh.

Jistý rolník posílal denně někoho ze svého domu ku mši sv.: buď šel sám, nebo jeho manželka, nebo některé dítě, nebo někdo z čeledě. Měl zásadu: »Někdo z nás musí dojít a přinést požehnání boží.« Skutečně vedlo se tomu muži v každém ohledu velmi dobře. Na božím požehnání všechno záleží.

Z toho však, že kostel je místem svatým a milostiplným, že návštěvou jeho jak pro duši, tak pro tělo mnoho si vyprositi můžeme, vyplývá nutně, abychom uctivě a zbožně ve chrámu Páně vždy si počínali a domu božího hříšným jednáním nezneuctivali. Jest to dům boží! Všelikému místu, kde se Hospodin patrným způsobem zjevuje, náleží úcta — nejvíce však místu tomu, na kterém se nachází nejsvětější Tělo Pána Ježíše, nebo krásněji a slavněji se nezjevuje dojista Bůh nikde. Židé měli chrám svůj ve veliké uctivosti a přece se tam jen zvířata obětovala. Turci u hrobu Mohamedova neosměli se promluvit, ani zakašlati, ani se všetečně ohlédnouti a modlitebnu tu opouštějíce, kráčeji zpět až ku dveřím, aby k hrobu neobrátili svá záda. Jak velikou úctou mají naplnění býti teprv křesťané k chrámu Páně!

•Politování hodní jsou ti, kteří v kostele tak se chovají, že sice tělo své v něm mají, ale srdce jinde.« (Sv. Augustin.) »Kostel jest místo, které k modlitbě ustanoveno jest, ale ne k rozmlouvání a šprýmování.« (Sv. Marketa) Císař Theodosius, nežli šel do kostela, odložil přede dveřmi chrámovými žezlo, korunu a všechny

skvosty, které jako císař na sobě nosíval, a objevil se v nejhlubší pokoře před Bohem v nejsv. Svátosti.

Princ Bonti vstoupil do chrámu sv. Sulpice v Paříži a posadil se do lavice vedle bohoslovce, jehož zbožnost velice se mu zalouovala. Již dlouho byl by rád věděl, čemu všemu musí se bohoslovci učit. Zde se mu zdála příležitost velmi vhodná, aby se toho dověděl. Obrátil se tedy k bohoslovcovi a otázal se ho: »Ctihodný pane, čemu se učíte v semináři?« Ježto na svou otázku nedostal žádné odpovědi, opakoval otázku po druhé a po třetí. Konečně na něho bohoslovec pohlédl a pravil: »Učíme se tam, že máme v kostele mlčet.« Vážná tato slova pomohla. Princ si připomenul, že je v domě božím, poklekl a počal se modlit. Každému návštěvníku chrámu Páně platí slova Hospodinova, jež promluvil k Mojžíšovi: »Země, na které stojíš, země svatá jest.« (Spirago)

O Filipu II. se vypravuje, když jedenkrát s veškerým svým dvořanstvem byl v kostele, že upozoroval, jak dva dvořeníní mezi mší svatou spolu se baví. Oba byli blízcí jeho příbuzní; než bez ohledu na to poručil hned po službách božích, aby se k němu dostavili, vytýkal jim vážně jejich jednání a poněvadž nejvyššího Pána nebe a země urazili v jeho svatyni, vyhnal je od svého dvora slovy: »Nechoďte mi již nikdy na oči.« Když člověka, pozemského krále tak uráželo neslušné se chování oněch dvořenínů na místě svatém, že vyhnal je od sebe, jak teprve musí urážeti krále všech králů, Boha samého každý, kdo neslušně, neuctivě, pohoršlivě si počíná na místě, jež On svou přítomností posvěcuje, jež sám za místo modlitby, tedy za místo svaté prohlašuje? Ježto znesvěcuje hříšným jednáním chrám Páně, nemůže se diviti, že také žádných milostí si tam nevyprosí, neboť »Bůh nebývá posmíván.« (Růže Dom. XVII.)

Končí slovy sv. Jana Zlat.: »Dům boží je mnohem důstojnější, než palác kteréhokoli krále. Milosti, kterých lze nalézt na dvoře královském, mívají konec s životemездеjším a mimo to bývají přeplněny nepokojem a starostmi. Jinak jest ve chrámu Páně. Milosti, kterých tu dochází člověk, jsou bezpečné, jsou prázdné všeliké starosti, milosti, které se v chrámu rozdávají, nebudou mít konce, nemohou býti zničeny smrtí, naopak smrtí stávají se pevnějšími a stálejšími. Zde je složeno všechno naše bohatství, zde všeliká naše naděje. Amen.

Fr. Čech.

Neděle dvacátá po sv. Duchu.

Přítomnost a víra.

»Uvěřil královský úředník i dům jeho
veškeren.« (Jan 4, 53.)

Slovem Páně, pokynem jeho všemohoucí vůle uzdraven již skonávající syn královského úředníka v Kafarnaum. Z uzdravení raduje se otec, matka, celá rodina. Uzdravením však dosaženo i druhého účelu, pro nějž Kristus Pán konal zázraky — uvěřil královský úředník i dům jeho veškeren. Uvěřme i my!

Kdo chce k určitému cíli dojít, musí cíl tento znáti. Abychom k svému poslednímu cíli, k věčné blaženosti došli, musíme tedy tento cíl znáti. Pouhým světlem rozumu však nemůžeme ho poznati, neboť jest to dobro nadpřirozené, jež pouze nadpřirozeným osvětlením, totiž vírou ve zjevení boží poznáváme.

Víra jest záhnou hvězdou, jež nám cestu k nebi ukazuje a nás k nebi vede, jako druhdy ona zázračná hvězda vedla mudrce od východu do Betlema ke Kristu Pánu. Víra jest naším největším bohatstvím a největším štěstím na zemi. Kdo víru ztratil, pozbyl s ní naděje na nebe a míru duše, on ztratil vše.

Ale pouze pravá víra vede ke spasení.

Jaká musí býti víra naše? 1. obecná; 2. pevná; 3. živá. 4. stálá.

1. Víra naše je obecná, věříme-li všechno bez výminky, čemu církev katolická učí.

Bůh žádá od nás, abychom vše věřili, co lidem zjevil. Papež a biskupové, čili církev věřící, nepředkládají nám k věření nic jiného, leč to, co Bůh zjevil.

Nikomu tedy není dovoleno, aby z učení církve některé články jakožto podstatné uznával, jiné pak jakožto nepodstatné zavrhoval. Praví Kristus Pán: »Učte se zachovávatí všechno, což jsem koli přikázal vám.« (Mat. 28, 14.)

Kdo z učení Kristova jen to za pravdu přijímá, co se mu líbí, zavrhuje autoritu božskou, která za veškeren obsah zjevení se zaručuje, a každou jednotlivou pravdu stejným způsobem potvrzuje. Kdo však autoritu božskou zamítá, nemá víry, a byť všechny ostatní články uznával, přece není věřícím, ježto se řídí nikoliv autoritou boží, nýbrž svým úsudkem.

V soustavě katolické víry všechny pravdy úzce souvisí, takže zavrhuje-li se článek jeden, zavrhují se tím všechny. Podobá se víra katolická stavbě, jejíž jednotlivé části tak jsou vespolek spojeny, že by celá budova se sřítla, kdyby třeba jediný jen kámen byl z ní vyňat. Rozlomíme jediný článek řetězu a vše se uvolní a spadne, co na řetězi bylo uvázáno neb na něm viselo. A jako ztrácí i nejlepší zvon zvukový hlas jedinou puklinou, nebo jediným falešným tónem mizí celý lahodný souzvuk hudební, tak vzala by celá víra škodu, vypuštěn-li by byl jediný článek víry. Když sv. Basilio řecký císař Valens přemlouval, aby nelpěl tak houževnatě

na každém článku víry, odpověděl světec: »Jest povinností křesťanskou podrobiti se smrti nejhroznější, než připustiti, aby jediná slabika ve svatém učení byla porušena; neboť veta bylo by po celé víře, bylo-li by lze pochybovati třeba i o nejmenším článku víry.« Jest nám přílnouti vírou ke všem svatým pravdám, jimž nás církev sv. učí i těm, jichž nám nelze rozumem pochopiti.

2. Víra naše je pevná, věříme-li tak, že ani dost málo nepochybujeme.

Pevnou víru osvědčil Abraham, neboť ochotně za pravdu přijímal, cokoli mu Bůh z evoval, byť nevěděl, kterak se to státi může. On věřil v zaslíbení Hospodinovo, že potomstvo jeho vzroste ve veliký národ, ačkoli on i manželka Sára byli již staří a dosud neměli dítek. Jeho víra nebyla zviklána ani pak, když mu Bůh rozkázal, aby syna svého Isáka obětoval. On byl hotov rozkaz boží vyplniti a nepochyboval přece nikterak, že Bůh slibu svému skutečně dostojí. »Uvěřil Abraham Bohu i počtěno jest jemu ku spravedlnosti.« (Řím. 4, 3.)

Pevnou víru osvědčili sv. tři králové. Jdouce za hvězdou hledat nově narozeného Vykupitele, nadáli se zajisté, že jej naleznou v paláci královském. Zatím však nalezli chudobné dítě ve chlévě. Ale víra jejich tím se nezviklala: oni věřili pevně, že jest to Vykupitel, kterého hledali.

Naproti tomu prohřešili se Mojžíš a Aron nedůvěrou v Boha. Když na počátku čtyřicátého roku od vyjití z Egypta Israelité přišli opět do Kades, reptali pro nedostatek vody. Bůh rozkázal Mojžíšovi, aby holí svou udeřil ve skálu, že voda z ní se vyprýští. Ale Mojžíš i Aron pochybovali o tom, pomůže-li Bůh opravdu lidu reptajícímu. V nedůvěře své udeřil Mojžíš holí svou do skály. I vytryskl z ní skutečně hojný pramen vody. Za nedůvěru svou však byli oba bratři potrestáni; oznámil jim Hospodin, že do země zaslíbené nevejdu.

3. Víra naše je živá, jsme-li tak živi, jak toho víra žádá.

Víra naše nemá toliko v paměti, myslí naši zůstávati, nýbrž i v životě přiměřenými skutky se jeviti.

»Ne ten, kdo mi říká Pane, Pane, vejde do království nebeského, ale kdo činí vůli Otce mého, který v nebesích jest, ten vejde do království nebeského,« praví Spasitel. Sv. apoštol Pavel v listě svém k Římanům (1, 17) píše: »Spravedlivý živ jest z víry.« Nikdo tedy u Boha nemůže býti spravedlivým, leč ten, kdo žije tak, jak víra to předpisuje. Víra ovšem musí spojena býti s nadějí a láskou, a tudíž i s posvěcující milostí boží. Proto praví svatý Pavel: »Kdybych měl všecku víru, takže bych hory přenášel, lásky pak kdybych neměl, nic nejsem.« (I. Kor. 13, 2.)

Víru bez skutků nazýváme mrtvou. Kdo sice věří, ale nežije tak, jak víra předpisuje, má víru mrtvou. »Nebo jako tělo bez ducha mrtvé jest, tak jest i víra bez skutků mrtva,« praví svatý Jakub (2, 26). Mrtvá víra nezachrání člověka před věčnou záhubou. Proto praví též svatý apoštol: »Co prospěje, bratři moji, praví-li kdo o sobě, že má víru, nemá-li skutků? Zda-liž jej bude moci

víra spasití?« (2, 14.) Svatý Řehoř praví: »Jisto jest, že po vtělení Páně spasen nemůže býti nikdo z těch, kdož se víry jeho drží, ale života víry nemají, protože psáno jest: Vyznávají, že Boha znají, skutky pak svými ho zapírají« (Tit. 1, 16) a sv. Jan svědčí: »Kdo praví, že Ho zná a přikázání jeho neostřihá, lhát jest a pravdu v něm není« (2—4).

Živou víru měl Josef egyptský. On větil v Boha všudypřítomného, vševědoucího a svatého a proto nezhřešil. »Kterak mohu to zlé učiniti a hřešiti proti Bohu svému?« pravil, když pokušení na něho doléhalo.

Abraham žil v době, kdy modlářství bujelo kolem něho jako zhoubný plevel. Všichni kolem něho byli modláři. I rodina jeho i otcovský dům, v němž vyrostl, nakažen byl modlářstvím. Abraham přece zachoval si živou víru.

Tobiáš mládí své ztrávil v zajetí assyrském mezi pohany a žil za doby, kdy sloužití Hospodinu stálo život, a přece zachoval si živou víru.

Hluboká víra prvních křesťanů jevila se i v životě jejich, byla tedy živou. Bohabojný život jejich líčí Skut. apošt. (2, 24): »Všichni také, kteří věřili, byli pospolu a měli všechny věci společné. Prodávali majetky a statky a dělili je mezi všechny, jak komu potřebí bylo. A na každý den trvajíce jednomyslně v chrámě a lámajíce po domích chléb, přijímali pokrm s veselím a sprostností srdce, chválíce Boha a majíce milost u všeho lidu.«

4. Víra naše je stálá, jsme-li ochotni raději všechno, i život, dáti, než abychom od víry odpadli nebo ji zapřeli.

Ke stálosti u víře napomíná sv. Pavel (Žid. 3, 12) slovy: »Vztež, bratři, aby snad nebylo v někom z vás zlé a nevěrné srdce, které by odstupovalo od Boha živého.«

Příkladem stálosti u víře jest Daniel a soudruhové jeho. Daniel, jenž ze vznešeného rodu židovského pocházel, odveden byl od Nabuchodonosora spolu s mnohými jinými zajatci do Baby-lona. Tam za nedlouhou povolan byl jako jinoch nadaný spolu s jinými urozenými a nadanými hochy ke dvoru královskému. Hoši tito konali službu pážat a zároveň se přiučovali ve zvláštní palácové škole chaldejskému jazyku a různým naukám, aby později schopni byli zastávat úřady státní. Životem při pohanském dvoře královském bylo duševní blaho jinochův israelských velice ohroženo. Mohlo se státi, že by časem stali se k náboženství svému lhostejnými a že by snad konečně od víry odpadli. Avšak Daniel umínil sobě pevně, že víry své nikdy se nespustí. Zachovával svědomitě veškerý příkazy náboženské. Příkladu jeho následovali stejně smýšlející přátelé jeho Sidrach, Misach a Abdenago. Aby nemuseli jísti pokrmů zákonem Mojžíšovým zapovězených, vyprosili sobě zbožní tito jinoši, aby jim nebyla dávána, jakož obyčejem bylo, strava se stolu královského, nýbrž pouze zelenina a luštěniny. Později svěřeny jinochům těm důležité úřady říšské. I tu zůstali Daniel a přátelé jeho věrni náboženským povinnostem svým. Jedenkrátě uspořádal Nabuchodonosor na počest nově po-

stavené modly velikolepou slavnost, již se všichni dvořané účastniti musili. Daniel meškaje tehda v povolání úředním mimo Babylon, byl ovšem povinnosti té osvobozen. Za to přátelé jeho nemohli se nikterak vyhnouti. Nicméně nezapřeli při tom víry své, nýbrž, když na dané znamení všichni přítomní modle se klaněli, oni toho neučinili. Za to byli uvrženi do peci ohnivé. Oheň však ztrávil muže, kteří je tam uvrhli, a provazy, jimiž svázáni byli, jim samým však neuškodil, neboť Bůh seslal k nim anděla, jenž v podobě jinocha spolu s nimi uprostřed plamenů dlel, učiniv tu milý chládek na způsob večerního vánku. I jali se zbožní mládenci zpěvem vzdávati Bohu díky a chválu. Král divě se tomu, rozkázal, aby z pece vyšli; když pak spatřil, že ohněm žádná škody nevzali, velebil Boha jejich a pohrozil smrtí každému, kdo by se Bohu tomu tomu rouhal. (Dr. A. Podlaha: Výklad katech.)

Přemnozí křesťané raději všechno i život svůj obětovali, než by od víry odpadli. Jsou to sv. mučedníci. Přesvědčení jejich bylo tak pevné, že nic nebylo s to otřásti stálostí jejich. Odhodlaně a trpělivě snášeli raději posměch, potupu, útrapy, největší muky, než aby zapřeli Ježíše, nebo jediný článek víry jeho. Nejrůznější země, nejrůznější stavy i všeliké stáří, muži, ženy i ditky vydali ze sebe svoje mučedníky. Prvním mučedníkem byl sv. Štěpán. A po sv. Štěpánu kolik vyznavačů obětovalo životy za víru! Ještě skoro neuschla krev Ježíšova na Kalvarii a již pozdvihli se židé i pohané proti učedníkům jeho a vraždili je pro víru. Více než tři sta let trvalo toto pronásledování. A hle, všichni pronásledovatelé a ukrutníci zašli bez památky, víra však, již sv. mučedníci vyznávali ústy a krví, trvá dosud, jest nám dosud útěchou.

Jak převzácným darem jest nám svatá víra naše. Kolik milionů lidí našlo v ní útěchu, když je opustilo vše na světě, kolik lidí došlo po ní, jako po cestě pravé, do radosti věčné!

Nejmilejší! Děkuje Bohu za milost svaté víry a držíme se pevně učení církve katolické, neboť, jak praví sv. Augustin, »není bohatství, není pokladu nad víru katolickou«. Blaze nám, budeme-li moci někdy zvolati se sv. Pavlem: »Dobrý boj jsem bojoval — víru jsem zachoval.« Amen.

Fr. Čech.

Neděle dvacátá první po sv. Duchu.

Almužna přináší požehnání.

»Zda neměl jsi tedy také ty slitovati se nad spolumužníkem svým, jako i já slitoval jsem se nad tebou.«

(Mat. 18, 33.)

Kdo nchoršil by se na nemilosrdného služebníka, o němž nám vypráví podobenství dnešního sv. evangelia? Člověk ten dlužil králi svému ohromnou sumu deseti tisíců hřiven, asi 40 milionů korun. A hle, král »slitoval se nad služebníkem oním, propustil

ho a dluh mu odpustil. Každý by zajisté se domníval, že taková velkomyslnost a dobrota služebníka hluboce dojme a srdce jeho k soucitu a milosrdenství oproti jiným pohne. Ale chyba lávky! Vyšed od krále, našel jednoho ze svých spoluslužebníků, který byl mu dlužen sto denárů, neúplných 40 korun. I uchopil ho a hrdloval se s ním řka: »Zaplat, cos dlužen.« A ačkoliv spoluslužebník padl před ním na kolena, prose pro Boha a pro všechny svaté, aby mu poshověl, že všechno jemu zaplatí, nezná onen milosrdenství, slitování, ba ani poshovění, ale nechává jej uvrhnouti do žaláře, až by zaplatil dluh do posledního haléře.

Nezasluhoval, draží v Kristu, tento nemilosrdný služebník, aby s ním král naložil, jako on naložil se spoluslužebníkem svým, aby jej dal uvrhnouti do žaláře? Ne jednou, ale stokrátě toho zasloužil. Leč táži se: Co zasluhují křesťané, kteří zapomenuvše na nesčetná dobrodiní boží oproti svým bližním v nouzi se nacházejícím nemají kouska citu a milosrdenství! Nezasluhují, aby jim Bůh stejnou měrou odměnil, jakou měřili oni, a vynesl nad nimi rozsudek: »Odejďte ode mne, zlořeční, do ohně věčného, který jest připraven ďáblu a andělům jeho«? (Mat. 25, 41.) Ano, toho zasluhují takoví nemilosrdní křesťané; a čeho sobě zaslouží, toho se jim též dostane; nebo praví sv. Jakub: »soud bez milosrdenství tomu, kdož neučinil milosrdenství« (Jak. 2, 13.)

Již tato neuprositelná přísnost, s kterou zakročí božský Soudce proti nemilosrdným, měla by vás všechny pohnouti, abyste byli milosrdní ku svým potřebným spolubratřím a jim dle možnosti udlílením almužny byli nápomocní. Já však chci dnes udati vám jinou pohnutku, která by vás snad ještě více k plnění této povinnosti pobádala, za kterýmžto účelem chci vás upozorniti na požeňování, jaké almužna již zde na tomto světě přináší, a tvrdím:

1. almužna rozmnožuje časné statky, a
2. dodává jim pevného trvání.

Vy zajisté toužíte všichni po štěstí a spokojenosti již na tomto světě. Nuže poslyšte mne s pozorností, když s pomocí boží ukážete se vynasnažím, že almužna nám napomáhá ku dosažení tohoto cíle.

1. Pravil jsem: almužna rozmnožuje časné statky. Tu snad leckterý z vás sobě pomyslí: »Kterak jest to možno? Mám-li ku př. 100 korun, a rozdám z nich dvacet mezi chudé, zůstane mně jen osmdesát; majetek můj almužnou tedy se nezvětší, ale zmenší.« Má pravdu, dím já; almužna ovšem zmenšuje majetek, ale zmenšení či ztenčení toto jest jen chvilkové; dříve nebo později vše se vynahradí, ano přinese i značný užitek. Bůh má tisíce prostředků a cest, aby vám vaše dobrodiní oplatil. Vy dáte chudému peníze, šaty anebo jiné dary, a Bůh dává vám za to zdraví, žehná vašim polím, podporuje vaše podniky a váš obchod, a tak odplácí vám vaši almužnu a vrací vám ji mnohonásobně zpět. Nemluví, draží v Kristu, jen tak do větru, ale odvolávám se na neklamné slovo boží. »Na úrok půjčuje Hospodin, kdo se smilovává nad chudým: a on za dobrodiní jeho odplatí jemu« (Přísł.

19, 17) čteme v knize Přísloví. Není-liž pravda, draží v Kristu? Ten, kdo peníze půjčuje, jest na tom dobře: dostane svým časem nejen půjčené peníze zpět a kromě toho dostává z nich ročně úroky. Nuže podobně jest s milodary, které chudým udílíme; Bůh přijímá je, jako bychom je jemu byli zapůjčili, a považuje se za našeho dlužníka. Jako dlužník běže na sebe povinnost nejen to, co jsme mu almužnou půjčili, opět oplatiti, nýbrž dáti nám též patřičné úroky. Hle, tu máme tedy velice vhodnou příležitost, své nadbytečné peníze dobře a jistě uložit. Netřeba nám ani choditi k soudu nahlédnout do pozemkové knihy; dáme-li almužnu, neztratíme ani haléře. Bůh, náš dlužník, má tu nejjistější hypoteku, a splatí nám nejen kapitál, nýbrž i hojně úroky, t. j. oplatí nám více, než dáme chudým. Proto ujišťuje nás moudrý Sirach, že nám Bůh almužnu sedmkrát, t. j. velmi hojně odplatí. »Dávej Nejvyššímu dle udělení jeho: a dobrým okem učiní podle nalezení rukou svých (t. j. štědře dávej podle možnosti své); nebo Pán jest odplatitel, a sedmkrát tolik odplatí tobě.« (Sirach 35, 12—13.) A Pán Ježíš praví: »Dávejte a bude vám dáno; míru dobrou a natlačanou a natfesenou a vrchovatou dají v lůno vaše; neboť kterou měrou měříte, tou bude vám odměněno.« (Luk. 6, 38.)

Jest sice pravda, že tato a podobná zaslíbení, která dána byla almužně, vztahují se více na budoucí život nežli nynější život pozemský, a nám tedy více věčnou odměnu nežli časnou zaručují; než ani odměna časná není vyloučena, jak nám to dějiny a zkušenost zřejmě dokazují. Vy všichni znáte příběh, který se udál za dob proroka Eliáše se vdovou Sareptskou. Vdova ta vyšla si za město nasbírat trochu dříví. Tu přichází prorok a praví k ní: »Dej mi trochu vody v nádobě, abych se napil.« A když ona šla, aby mu ji přinesla, volal za ní řka: »Přines mi také, prosím, kousek chleba v ruce své.« Kterázto odpověděla: »Žítv jest Hospodin, Bůh tvůj, žeť nemám chleba, leč mouky v nádobě, co by mohl v hrst vzít, a maličko oleje v láhvi; hle sbírám dvě dřívky, abych šla, a udělala ji sobě a synu svému, abychom ji snědli a potom zemřeli.« (3. Král 17, 12.) Byla vdova ta chudičká, a neměla leč malé občerstvení, kteréž chtěla připravit, a pak se synem umřít hladem, neboť v celé zemi panovala pro dlouho trvající sucho veliká nouze. Než Eliáš trval na své prosbě a přimlouval ji, aby jen se o to poslední sousto rozdělila s ním, Bůh že jí hojně odmění ten skutek lásky. »Neubudeť,« pravil, »mouky v nádobě, aniž oleje v láhvi ubude, až do dne, kdyžto dá Hospodin zase déšť na zemi.« (3. Král. 17, 14.)

Promiňte, draží v Kristu, že tu vypravování přeruším a položím vám otázku: Co byste učinili, kdybyste byli na místě oné chudé vdovy? Byli byste se rozhodli rozdělit se o poslední sousto s neznámým chudásem? Pochybují velice velmi; byť by vám stokrát pravil: »Dejte jen sem, Bůh vám to zázračně odplatí!« nevěřili byste mu a odpověděli byste: »Nemohu ti ničeho dát, nebo bych sám ničeho neměl.« Ne tak ona chudá vdova; uvěřila slovu prorokovu a dala jemu, zač prosil. Za tento milodar dostalo

se jí hojně odměny. Jak jí prorok předpověděl, tak se také stalo. Od toho dne mouky v nádobě neubývalo, ani oleje v láhvi umenšeno jest, dokud trvalo sucho, a kdežto tisícové umírali hladem, vdova se synem nepocítila ani toho nejmenšího nedostatku. Tak skvěle odplácí, dráží v Kristu, Bůh almužnu již zde na zemi!

Tu namítne snad mnohý: »Tento příběh, který se udál se vdovou v Sareptě, jest zázrak, a zázraky dějí se jen zřídka; alespoň my nemůžeme očekávat, že nám Bůh almužnu tak zázračně odplatí.« Na to odpovídám: Není také třeba, aby Bůh vždy nápadně činil zázraky, aby nás za naše dobrodiní odměnil; může nám je též zcela nenápadně a skrytě odměniti. A že tak činí, poučuje nás zkušenost. I za naší doby, která nevyniká duchem náboženským, za to však je dosti sobecká, setkáváme se s křesťany, kteří proniknutí duchem náboženství Kristova činí velmi mnoho dobrého. Pomáhají lidem v nouzi, pokud jen mohou; a podporují dobré podniky značnými obnosy. Kdybychom spočítali, co všechno do roka věnují na dobré účely, byl by to dosti velký obnos. Tu bychom mohli míti za to, že majetek jejich rok od roku se tenčí a že jim na konec nic nezbude. Tomu však tak není. I když jmění jejich nejde do tisíců, nepocitují žádné nouze; domácnost jejich jest uspořádaná a stojí si dobře. A kdyby na konci roku účtovali a porovnávali s rokem předešlým, tu by k radosti své seznali, že jim nejen nic neubylo, ale naopak ještě přibýlo. Kterak se to stalo? Učinil tu snad Bůh nějaký zázrak? Inu ano, ale ne tak zřejmý, jako u oné vdovy v Sareptě, ale skrytý; ruka Páně žebnala šlechetným lidumilům a nahradila jim mnohonásobně, co věnovali dobrým účelům. Vedlo se jim jako tak mnohým již dříve, jak nám to dějiny dosvědčují. Chci uvést několik příkladů.

Sv. Germanus, biskup antisiodorský, potkal jednou na cestě několik chudých. I poručil svému diakonu, aby hotové peníze, tři dukáty, mezi ně rozdál. Jáhen však podržel jeden dukát a dva rozdál. Téhož dne ještě na večer dostal biskup dvě stě dukátů darem. Tu pravil Germanus k diakonu: »Vidíš, jak jsi mi skoupostí svou uškodil. Kdybys byl všechny tři dukáty rozdál, byl bych dostal tři sta dukátů darem, o sto dukátů jsi mne připravil.«

Farář Fenneberger byl tak štědrý, že často sám nouzi trpěl. Jednou potřeboval zvláště peníze. I vzpomenu si, že nedávno jedné osobě, která jinam šla sloužit, dal poslední dva křížové tolarý. I prosil Boha, aby mu proto v nouzi pomohl. Sotva že se domodlil, klepal posel poštovní na dveře a přinesl mu psaní, v němž se 200 tolarů nalezalo. Ona služební osoba vypravovala pánu svému o dobrotě farářově a tento, aby i nadále farář dobře činiti mohl, poslal mu 200 tolarů.

Jeden řemeslník byl chudý, avšak i zbožný. Měl jen jednu zlatku na jmění, za níž si chtěl jednou připravit dobrý oběd, ježto ustavičně jen suchého chleba požíval. An přemýšlel, co by si koupil, přišel žebrák a prosil úpěnlivě o almužnu. Řemeslník

nevěděl, co má činiti, má-li si chutný oběd připravit, anebo celou zlatku žebráku darovati. Konečně zvítězil a jako ona chudá evangelická vdova, která poslední haléf darovala, daroval i řemeslník celou zlatku, celý majetek svůj žebráku, a jedl při obědě zase jen suchý chleba. Avšak Bůh mu to brzy očividně vynahradil; dostal od jednoho dobrého známého ku největšímu podivení 50 zlatých darem.

Malá Zdislava, dcera chudého nádenníka, byla nemocna; Amalie, správcova dcera, přinášela jí, ona ničeho jiného požívat nemohla, denně mísku polévky. Když se Zdislava uzdravila, dozvěděvši se, že Amalie miluje konvalinky, chodila od prvního května do lesa na ně a tu zajdouc do lesa, uslyšela v houšti dva loupežníky spolu mluvit, že ze msty v noci zabijí správce i s manželkou a dcerou a kasu pak oloupí. Zdislava zděšená v tichosti odešla domů s konvalinkami a vše Amalii oznámila. O půlnoci loupežníci skutečně přišedše byli schytáni a dle zákona potrestáni. Správce pak pravil k dceři své: »Dobrá dcero má, tvá dobročinnost byla našemu domu ochranou boží.«

Chudému v čas přispěj s radostí,
on snad vytrhne tě z úzkostí.

Dobře nazval sv. Chrysostom almužnu nejvýnosnějším mezi všemi uměními. »Nepovažuj almužnu za vydání, nýbrž za příjem, ne za ztrátu, nýbrž za zisk, neboť obdržíš za ní více, nežli jsi dal.« Proto, draží v Kristu, buďte dobročinní a činite dobré, pokud vám možno; almužna jest v pravdě dobré seménko, které vzklíčí a přináší hojný užitek.

2. Almúžna však nejen rozmnožuje časné statky, ona jim dodává též pevného trvání. Štěstí pozemské bývá měnivo a změnam podrobeno. Lidé, kdysi vážení a zámožní, přicházejí na konec na mizinu, a dosti dítek a vnuků, jichž rodiče a dědové byli bohatí, hlodají na kůrce chudých. Proto říkávali již staří, že štěstí jest kulaté a není hřebíku, kterým by se dalo připojit. Já však, draží v Kristu, znám hřebík, který ne sice vždycky, ale přece dosti často to téžké štěstí zadrží. A tímto hřebíkem jest almužna. Kdykoliv udělíte bližnímu almužnu, pokaždé jako byste udefili na hlavičku tohoto hřebíku, který pak hlouběji se zarazí, a váš blahobyt upevní.

»Kdo náchylný jest milosrdenství, ujišťuje moudrý král Šalomoun, »požehnan bude. Vítězství a cti nabude, kdož dary dává.« (Přisl. 22, 9.) A moudrý Sirach praví, že »mužové milosrdenství zůstávají v požehnané paměti — a statky jejich zůstávají u potomků.« (Sir. 44, 10—11.)

Tyto výroky božské jsou jasny; kdo rád udílí almužny, nemusí se obávat, že sám nebo jeho potomci přijdou na mizinu a půjdou žebrati. A kdyby se i stalo, že je stihne neštěstí a oni přijdou o majetek, mohou očekávat, že jim Bůh opět pomůže a jim dřívější blahobyt navrátí. Toho dokladem může nám býti

Job. Ale Bůh neopouští svých věrných. On dal služebníku svému po přestálé zkoušce vše opět nazpátek, co mu byl vzal, ano »požehnal posledním věcem jeho více než počátku jeho.« (Job. 42, 12.) Něco podobného spatřujeme na Tobiášovi, jehož milosrdenství a almužnám sám archanděl Rafael dal to nejlepší vysvědčení. — O něm končí Písmo sv. slovy: »Dostal všechno dědictví domu Raguelova, a viděl páté pokolení, syny synův svých.« (Tob. 14, 15)

Jeden lékař uděloval chudým mimo obsluhu i peníze i tehdy, když se dozvěděl, že dobroty jeho zneužívají. Jaký div tudíž, že při jeho smrti málo vdově po něm zbylo. Než Bůh se postaral o vdovu tím způsobem, že dům za mnohem větší peníz koupil jeden pán, jemuž lékař živo zachoval, a vykázal i vdově byt až do smrti.

Hle, draží v Kristu, tak odměňuje dobrotivý Bůh skutky milosrdenství; jestliže je konáme, můžeme očekávat od Boha trvalé požehnání. A kdyby z nějaké příčiny na zkoušku seslal na nás nějakou bouři, doufejme, že černé mraky její brzy se rozptýlí a sluníčko štěstí opět se na nás usměje. Nevím, křesťanští rodičové, vydatnějšího prostředku zajistiti blaho svých dětí nad almužnu. Postavíte-li svou domácnost na základě milosrdné lásky, přechká všechny bouře a bude zkvétati po mnohá pokolení. Chcete-li však bohatství a štěstí své založiti na lakomství, pak se náramně klamete; stavíte na písku a první příval smete stavení vašeho blaha. Udílejte, moji draží, almužnu, obchodujte spravedlivě, jak vám jen možno, aby vás i potomky vaše vzal Bůh pod ochranu svoji a nikdy své dobrotivé ruky neodvrátil od vás. Ty dary lásky, které udílíte strádajícím, svolají na vás požehnání nebes; ony rozmnoží statek váš a upevní váš blahobyť a přinesou vám již v tomto životě veliký zisk.

Proč, nejmilejší, vyvolil jsem sobě v této době právě tento předmět za úvahu? Časy jsou zlé; trpkou zkoušku seslal Bůh na lidstvo v podobě války, která tak mnohým bližním našim přinesla jen strádání, kteréžto strádání nejhůře dopadlo na chudé třídy. Chcete-li si vyprositi boží požehnání, které by brzo zacelilo ty rány zasazené společnosti lidské, buďte milosrdní k bližním svým a pomáhajte jim, kde toho potřebu uvidíte. Nenechte se omámiti duchem mamonu a lakomství, který z nouze bližního chce těžiti, nevysávejte přehnanou a uměle vyšroubovanou drahotou svých spolubližních, pamětlivi, že takto nabytý statek nebývá požehnan. Přicházejte jedni druhým s láskou vstříc a položte tak ten nejlepší a nejpevnější základ ku svému blahobytu a spokojenosti, který zbudován jsa na božím požehnání, tak snadno se nerozplyne. Amen.

Al. Sládeček.

Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu.

O duši: 1. její zářící krásě, 2. vznešeném určení, 3. převet-
líké ceně.

»I řekl Ježíš: či jest tento obraz?«

(Mat. 22, 20.)

S tvářmi úlisnou, na rtech svých majíce med, a ve svém srdci zrádném jed, přistoupili dle vypravování dnešního evangelia fari-
sejci k Pánu Ježíši, chtějíce v řeči jej lapiti. »Mistře,« praví, »víme,
že vždy čistou pravdu mluvíš, a nedbáš na žádného; a proto pověz
nám, sluší-li dávatí daň císaři, nebo ne.« Plni dychtivosti čekali,
jak odpoví: řekne-li, že mají dávatí daň, popudí lid proti sobě,
který těžce břímě toto nesl, a tak bude veta po jeho popuár-
nosti, oblíbenosti lásky, jakou lid k němu lnul; řekne-li »ne«, pak
jej obžalují při úřadě císařském, že svádí lid k neposlušnosti. Než
Kristus Pán prohlédl jejich zálamnou žádost, i žádal, aby mu ukázali
peníz, kterým se daň platila. Byla to mince římská, na které byl
vyryt obraz císařův. I praví Ježíš: »Či jest tento obraz?« — »Cí-
sařův.« »Dávejte tedy císaři co jeho jest, a Bohu, co jest božího.«
Fariseové měli dost; zahanbení a popletení neočekávanou odpovědí
odešli. Kdyby však, drazí křesťané, byli se fariseové dále byli
zeptali: »A co jest božího, co máme Bohu dávatí?« jak pak by
býval asi Kristus Pán nyní odpovídal? O zajisté byl by Kristus
Pán tak, jako nyní nám víra jím hlášaná, je poukázal na jiný
obraz, který každý člověk nosí sám v sobě, obraz to boží v nás,
totiž nesmrtelnou duši naši, a byl by řekl: »Duše tvá, či jest to
obraz?« »Obraz boží.« »Dávej tedy Bohu, co božího jest.« Praví
Písmo svaté: »Bůh stvořil člověka dle obrazu a podobnosti
svého.« (Moudr. 2, 23.) Má proto odpověď Krista Pána, již fari-
seům dal, smysl širší tento: plňte věrně povinnosti svých časných,
ale nezanedbávejte při tom svou povinnost nejhlavnější: starejte
se též o svou duši; tělo, jež vzato jest ze země, stane se jednou
zase tributem jejím, duši však, již Bůh nám světil, již vtisknul ne-
vymazatelnou známku podobnosti své, požádá Bůh zase od nás.
My to víme, věříme, a přece nelze upříti, že často na tuto nej-
hlavnější povinnost zapomínáme. Příčina toho: že málo přemýšlíme
a proto málo prodchnuti jsme krásou, vznešeností, cenou tohoto
obrazu nesmrtelného Boha v nás. I povím něco o něm v duši:
1. o její zářící krásě; 2. o jejím povznešeném určení; 3. o její
nesmírné ceně.

Duše lidská obrazem božím! Krása obrazu posuzuje se předně
dle předmětu, který zobrazuje, dle způsobu, jakým umělec úloze
své dostal. Čím vznešenější jest předmět vyobrazení a čím doko-
naleji umělec předmět ten nápodobil, tím krásnější obraz. Duše
naše dle slov Písma svatého obrazem božím. »Bůh stvořil člověka
dle obrazu (podobnosti) svého.« (I. Mojž. 1, 26.) Bůh sám jest
tedy tím umělcem: ten všemohoucí Bůh, jenž jediným slůvkem
»fiat« celý svět z ničeho vyvolal, ten nanejvýš moudrý Bůh, jehož

dovednost nám celý vesmír hlásá! Můžeme-li pochybovati, že dílo, jež podnikl, chtěje duši naši dle věčného plánu svého, dílem dokonalým jest? A dle jakého vzoru Bůh obraz ten vypracoval? On sám byl si vzorem, dle něhož duši naši přizpůsobil. Jsa sám na nejvyšší moudrý, opatřil předešlým duši lidskou rozumem a povýšil ji tím nad veškerý viditelný svět. My díváme se často té bylince, která z malinkého seménka pučí, roste, vykvétá a ovoce přináší; my žasneme nad důmyslným dílem malé včelíčky, jak dovedně ta plást svou strojí, my jsme unešeni krásnou harmonií, souladem všech zjevů přírodních; než, draží křesťané, vše toto tvorstvo nepracuje dle důvtipu svého, nýbrž řídí se slepě zákony, jež Bůh od věků jim předepsal.

Jediný člověk rozumem svým ovládá přírodu, on sám sobě pravidla tvoří, on zkoumá tajné ony zákony, jimiž vesmír se řídí, on sleduje důvtipem svým a poznává ono dílo velkolepé, jež důvtip Tvůrce věčného zbudovalo. Rozum tedy, jímž Bůh duši naši obdařil, jest prvním znakem podobnosti její s pravzorem, Bohem. Jsa svrchovaným, neomezeným pánem, obdařil dále Bůh duši naši svobodnou vůlí, druhou neocenitelnou její předností. Pozorujme, draží přátelé, ten stroj, který ta kolečka v něm v divném roji se točí, a jak přesně dílo svoje vykonává: my žasneme, a přece ten stroj nemůže se chlubit prací svou, vždyť on jinak ani jednati nemůže, jesti vázán nezměnitelným zákonem. A tak i ten celý ohromný stroj světový, byť sebe obdivuhodnějším byl, sám pro sebe chvály nezasluhuje — vždyť není svobodným a nemůže běžeti jinak, nežli jak právě běží. Ba i to tělo naše není ničím jiným, nežli strojem, nutnosti podrobeným: ono se rodí, roste, dospívá, chřadne a umírá — a nemůže jinak. Jediná duše naše jest svobodna, ona nemůže býti k ničemu donucena, ona jediná činiti může, co se jí líbí — a svou svobodou podobá se Bohu.

Jsa nesmrtelný učinil Bůh i duši naši nesmrtelou, toť třetí a největší její přednost, okrasa. Ach, říkáme často, jak krásný je ten svět jest — a zajisté to pravda. Překrásný bývá to zajisté pohled, když tak z jara slunko z rána vynoří se na oblohu nebeskou a svým milým, jasným svitem ty divy přírodní osvětlí. Oj, jak tu každá ta vykvetlá květinka svou pestrou hlavinku k němu pozvedá a na ně se takřka usmívá; jak ta skvělá zeleň, již celá země pokryta, na nás tak mile působí, že člověk mimovolně svůj hlas připojí k těm jásavým hláskám ptáčků zpěváků, které Boha, Tvůrce vši té krásy, velebí. Ale jak dlouho ta krása potrvá? Několik týdnů, snad měsíců; potom květinka za květinou odkvétá, uvadne, ptáček odlétnou, umlknou, bílý umrlčí rubáš pokryje zemi, a nastane hrobové ticho. Všecka ta krása jest jenom dočasná. Jak krásný pohled, když za jasné, tiché noci zraků svých pozdvihneme k nebi; tisíce hvězdičky třpytí se tam a jejich třesavý lesk jakoby zachvíval srdcem naším, nás vábil do té tiché, velebné říše. Než víra svatá učí, že i tento lesk jednou zajde, že i ty krásné hvězdy jednou s té nebeské báně zmizí.

Krásná zajisté jesti i ta schránka tělesná, do níž Bůh duši naši uzavřel; jesti tělo lidské mistrným dílem všemohoucnosti i moudrosti boží. Ale jak dlouho tato krása potrvá? Několik let a pak rozpadne se v prach a popel. Vzpomínám příběhu, který jsem kdysi jako student vypravovati slyšel, a který na mne hluboký dojem učinil. V Paříži žila tehdáž dívka, která po celém tomto světovém městě byla známa pod jménem »vlasatice«. Pocházela z chudobné sice rodiny, ale Bůh ji obdařil oslňující krásou tělesnou; v Paříži, v městě milionovém, bylo zajisté krasavic dosti — ona byla nejkrásnější všech. Pro její krásné, až k zemi sáhající vlasy přirovnali ji lidé k oněm řídkým hvězdám, které občas na nebi se objeví s ohnivým, zářícím ohonem, i říkali ji vlasatice. V jejím nádherně zařízeném bytě podávali si nejbohatší kavalíři města dveře, a skládali jí své klenoty k nohoun za jediný úsměv její, neb milostný pohled. To trvalo několik let. Najednou přestalo se o vlasatici mluvit. Tu jednoho dne volán kněz do nemocnice, aby zaopatřil nemocnou osobu. Ležela tu vyzáblá osoba ženská, žlutá jako vosk, obličej její však zastřený byl dlouhým, krásným vlasem — to byla dřívější vlasatice. Ta lepá její postava vychrtlá na smrt, a její krásný kdysi obličej rozežrán strašlivou rakovinou, takže již holé kosti na něm bylo viděti. Hle, toť konec vši krásy tělesné; i byt by ne každého již před smrtí nemoc tak zohavila, po smrti v hrobě červi jistě to dílo provedou. Všecka krása stvořená je dočasná: jediná duše krásu svou nikdy neztratí, věčně zůstane věrným obrazem božím — poněvadž nesmrtelná, tak jako Bůh nesmrtelným jest.

Jsmo s prvním dílem hotovi; zbývá ještě druhý a třetí díl. Chtěl jsem ještě vyprávěti, jak převznešené určení tento obraz má, jak nesmírnou cenu. Leč čas kvapí. Přemýšlejte sami, že duše naše určena jest, patřiti jednou Boha tváří v tvář. Těch několik let, co na světě žijeme, jest jen nepatrnou kapkou v moři věčnosti; pravý život začne pro nás teprve tam za hrobem. Až jednou se ta pouta rozpadnou, kterými zde duše spoutána, vznese se vzhůru do své pravé věčné vlasti, a dle úradků božích patřiti má jeho krásu nevýslovnou, jeho velebnost božskou tváří v tvář — jak převznešené určení. A jakou cenu? Kříž odpovědi. Syn boží krví svou ji vykoupiti chtěl — jak drahocenný musí to býti obraz!

Nuže, přátelé drazí, co z toho plyne? Hle, nedávno skončila strašlivá válka. Na miliony mladých mužů v nejlepším rozkvětu stálo tam proti sobě. Zdrávi odešli z rodného domu, se slzou loučili se s rodinou — a nyní na tisíce jich leží tam již mrtvých, celé potoky krve vylilo se z jejich mladých těl. A k čemu to, zač bojovali? Za svojí vlast. A svět velebí jejich hrdinství, staví pomníky na místech, kde složili své mladé životy, anděl z mramoru třímá nad nimi palmu statečnosti a lásky ku vlasti — vším právem, daleč vlasti vše, co dáti mohli, i to hrdlo i statek svůj. Drazí přátelé, nemohl by Bůh na nás žádati také takové daně, není on králem všech králů, a císařem všech císařů? Avšak Bůh tolik nežádá — jediná daň láska k Němu, láska čistá, láska

účinná, která věrně plní, co Bůh nám přikázal. Nuže dejme Bohu, co Boba jest, služme věrně, milujme ne ústy, ale skutky. Až pak jednou ten obraz boží v nás opustí schránku tělesnou, přijme Bůh a pozná-li, že věrně zachovali Jeho podobu, vtiskne zajisté ještě poslední známku podobnosti — blaženost věčnou. Amen.

P. J. Smolík.

Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu.

Ježíš dosud naším pomocníkem v nouzi.

»I vstal Ježíš, a šel za ním.«

(Mat. 9, 19.)

Dnešní evangelium vypravuje nám o dvou podivuhodných divech našeho Spasitele. Žena, jež dvanáct let trpěla nezhojitelnou nemocí a lékařům všecko své jmění již obětovala, aby byla zachráněna, dotkla se roucha Ježíšova a byla uzdravena. »Buď dobré myslí, dcero,« řekl jí nebeský lékař, »víra tvá tě uzdravila.« — Představený synagogy Jairus, jemuž jediná dcera skonala, prosí Pána Ježíše, aby jí život vrátil; a Ježíš vstal, šel za ním, a k mrtvé dívce pravil: »Vstaň,« a dívka vstala opět živa.

Dosud je plno bídy ve světě mezi lidmi, v tomto slzavém údolí, chudoby, nemocí, neštěstí všeho druhu, tisíce nemají dostatečné potravy ani oděvu, nemohou hladu utišiti a nahotu přikrýti; tisíce snášejí utrpení a soužení nesčetná, a není nikoho, kdo by je tísně a neštěstí zbavil a utrpení odvrátil. Pomoci v tělesných i duchovních potřebách můžeme s jistotou naléztí jen u Pána Ježíše. »Pojďte ke mně všichni,« volá k nám, »kteří pracujete a stížení nehodami, já vás občerstvím.«

1. Nebeský lékař pomáhá nám v nehodách tělesných, a sice a) v nemocích těla. Už prorok Isaiáš předpověděl o Mesiáši: »Bůh sám přijde a spasí vás. Tehdy otevrou se oči slepých, uši hluhých, jazyk němých bude rozvázán, kulhavý poskočí jako jelen.« A Pán Ježíš, kudy chodil, uzdravoval nemocné všeho druhu, kteří hledali u něho pomoci.

Slepým vracel zrak, hluchým sluch, němým dar řeči, mrtvici raněné uzdravoval pouhým slovem, dlouholeté nemocné, neuzdravitelné pouhou vůlí ku zdraví přiváděl, ďáblem posedlé osvobozoval a mrtvé křísil. Proto se také odvolal na tyto divy, když učedníci Janovi přišli se přesvědčit, zdali Ježíš Nazaretský skutečně jest Kristem, zaslíbeným Mesiášem. »Jděte a zvěstujte Janovi, co jste viděli a slyšeli: slepí vidí, hluchí slyší, němí mluví, kulhaví chodí, malomocní se očišťují.«

Ale božský Spasitel přichází nám stále ku pomoci, nalézáme-li se v tísní a nehodách tělesných, a v důvěře k němu o pomoc voláme. »Proste, a obdržíte; volejte ke mně v čas potřeby, a já vás vysvobodím.« »Proste, a bude vám dáno, hledejte a naleznete; tlucte, a bude vám otevřeno.« »Začkoliv budete prositi

Otce nebeského ve jménu mém, dát vám ; proste, aby radost vaše byla dokonalá.«

Pán Ježíš dosud uzdravuje buď přímo sám aneb skrze své zástupce za všech dob, kdo jen s důvěrou o pomoc prosí. Apoštolé uzdravovali nemocné všeho druhu ve jménu Pána Ježíše, křísili i mrtvé; totéž činili i světci, kdykoliv byli ve jménu Ježíše žádáni. Celé dějiny církve Kristovy jsou řetězem divů, jež stále Kristus koná.

Sv. Augustin, svědek zázračného uzdravení, vypravuje nám tuto událost: V Kartágu v Africe žil jakýsi Innocenc, úředník, křesťan, který dlouho stonal nebezpečnou a bolestou nemocí pštěle dýchacích ústrojů, podrobil se mnohým operacím, ale dosud marně. Poslední operace měla rozhodnouti o životě či smrti. Den před tím byl velice sklíčen a obával se nejhoršího. Zavolal si kněze, přijal sv. svátosti a prosil, aby druhého dne kněz byl přítomen. Kněz napomenul k důvěře v Boha a odevzdání se do vůle boží. Když přítomní klekli, aby ho milosrdenství božímu doporučili, sebral Innocenc všechny síly tělesné a klekl také na zem a v slzách prosil Boha o pomoc. Sv. Augustin, který byl přítomen, velice dojat, nemohl se modlití, ale v duchu volal: »Pane Bože, nevyslyšíš-li této modlitby svých, jaké jiné bys mohl vyslyšeti?« A druhého dne sešli se zase všichni plni starosti, jak to s ubohým dopadne; povzbuzovali nemocného k zmužilosti, a lékaři zatím připravovali nástroje k operaci; a hle, nežli operace začala, nemocný byl úplně zdrav.

Sv. Ondřej Korsini spatřil u dveří kostela slepého žebráka. Tázal se ho, jak přišel k neštěstí. Žebrák odpověděl: »Jsem zlatníkem, mám ženu a děti; příliš mnoho jsem pracoval, abych rodinu uživil a ustavičným hleděním do ohně přišel jsem o zrak; jak mne to bolí zvláště proto, že nemohu dítek svých uživit, a trpíme všichni hroznou bídou. Prosím vás, svatý muži, pomůžete se za mne u Pána Boha, který je mocný a může mne ještě uzdravit.« Sv. Ondřej vzal svěcenou vodu z kropenky, pokropil oči znamením sv. kříže a zvolal: »Pán Ježíš, Bůh náš, který slepého od narození jednou uzdravil, navrať ti všemohoucí silou svou opět světlo očí.« A žebrák-zlatník prohlédl, byl uzdraven a vypravoval každému, jak zraku zase nabyl.

Sv. Kristina jako otrokyně-křesťanka zavlčena do Iberska, k Černému moři, mezi pohany. Nosili k ní nemocné dívky, jež pouhým znamením sv. kříže uzdravovala; uzdravila i královnu, ba i samého krále, kteří opouštění od lékařů k ní o pomoc se obrátili; a to pouhým vzýváním jména Ježíš. A nás'edek toho byl, že celý národ přijal křesťanství.

Že Pán Ježíš dosud uzdravuje nemocné neuzdravitelné, od lékařů opuštěné, možno spatřiti na poutních místech, zvláště ve Francii, v Lurdech, na přímluvu nebeské Matky Panny Marie. Nevěrci, kteří ze zvědavosti tam přicházejí, vracejí se domů plni víry v božskou moc Ježíše Krista.

Všudy a vždy můžeme býti uzdraveni z nemocí jakýchkoli, je-li to prospěšno spáse naší duše.

b) Hledejme pomoci u Ježíše i v potřebách tělesných, v době nedostatku a hladu.

Že nám pomoci chce a pomoci může, ukázal prvním zázrakem na svatbě v Káni Galilejské; na přimluvu své Matky, Panny Marie, vysvobodil novomanželé z tísně a zázračně zásobil vínem. Když jednou posluchači na poušti neměli, co by jedli, rozmnožil chleby a nasýtil tisíce lidu, což učinil dle udání evangelistů dvakrát, aniž byl od lidu za to žádán.

Proto nenechá nás v nedostatku, budeme-li za to prositi. Sám pobádá nás slovy: »Kdo prosí, obdrží; kdo hledá, nalezne; kdo tluč, bude mu otevřeno.«

Dobrotivý Bůh stará se o kvítí polní, o ptactvo, o každého tvora, stará se zvláště o lidi, a to tím více, je-li za to prošen, jak Pán Ježíš tak krásně nám znázornil!

Když před lety v Kolínsku v Německu nastal hlad a z hladu nemoc, a lid morem hynul, nařídil arcibiskup kolínský, svatý Heribert, třídenní půst, prosebné průvody a kašící skutky, a Bůh vyslyšel prosby lidu, nebe se pokrylo černým mrakem a hojný déšť svažil vypráhlou zemi, přestal mor a všechny nemoci.

Když Tataři zpustošili Rusko a Polsko a přitáhli na Moravu k Hostýnu a křesťané utekli na horu, aby se tu v blízkosti svatyně Mariánské zachránili a proti nepříteli ohradili, a když hynuli zde žízni, volali o pomoc k nebi, prosili Rodičku boží za přimluvu, Bůh vyslyšel stísněné, černá mračna snesla se nad horou, hustý déšť občerstvil všechny a posilnil; blesky zničily stany Mongolů, i musili odtud zahanbeni zpět se obrátiti, a tak zachráněna celá Evropa před dalšími útoky nepřátel.

c) Pán Ježíš pomáhá ve všech souženích a utrpeních. Když jednou povstala bouře na jezeře Genezaretském a apoštolé plni zoufalství volali o pomoc: »Pane, zachraň nás, neboť hyneme!« vstal Ježíš a rozkázal větrům a moři a nastalo utišení. »Co se bojíte, malověrní?« volá k nám všem.

Missionář Placidus přišel před lety do Afriky kázat evangelium Kristovo. Když jednou mluvil k zástupu v širém poli, připlazil se ohromný had a ovinul se kolem nohou missionáře. Posluchači poznali brozně nebezpečí, ztichli, aby had nebyl více podrážděn, a domnívali se, že missionář je ztracen. Placidus stál klidně, sepal ruce a hleděl k nebi. Had se ovinul kolem života jeho; lid vykřikl hrůzou a zase ztichnul, Placidus stál klidně a hleděl k nebesům. Had ovinul se kolem krku jeho a hlavu vztýčil nad hlavou jeho, oči jiskřily a jazyk jako plamen ohně vybíhal z úst hadových. Missionář stál klidně a hleděl k nebi. Vyšhní se domnívali, že je ubohý ztracen; a nebylo možno jej zachrániti. Najednou had stácel se zase dolů k zemi a zalezl do svého doupěte. Lidé padli na kolena, klaněli se missionáři jako Bohu, ale tento pravil: »Pravému Bohu se klanějte, v něhož jsem důvěřoval a jehož jménem k vám přicházím.«

Roku 1864 v srpnu povstal v Limoges ve Francii ohromný požár a měšťané nebyli s to, aspoň z části jej omezit. Utekli se do chrámu sv. Michaela a odtud šli průvodem po městě zpívající litanie ku Všem Svatým; vítr se utišil, všechen lid vrhnul se na záchranu ostatních domů, což se brzy podařilo. A po zažehnání nebezpečí sešli se opět v chrámu Páně, aby vzdali díky za pomoc s hůry.

Roku 591 zuřila v Římě za papeže Řehoře Velikého morová rána. Kdo zívnuł nebo kýchnul, klesl mrtev k zemi. Papež vybídnul lid ku pokání, konaly se průvody kající na sedm částí rozdělené a v kostele Panny Marie opět se sešli. Mor okamžitě ustal.

2. Dosud poznali jsme, jak nám pomáhá božský Spasitel v tělesných potřebách, nemocech, v neštěstí a utrpení, kdykoli se důvěrně k němu o pomoc utíkáme.

Ale podobné pomoci nalezneme i v potřebách duchovních. Kdekoli Kristus krácel, valili se zástupové lidu za ním, a hledali u něho nejen pomoci v potřebách těla, ale zvláště také v potřebách duše, aby jim svědomí upokojil a hříchy odpustil. Dosud v každém katolickém chrámu Páně hlásá se totéž evangelium a rozdávají se tytéž milosti ve sv. svátostech. V kostele mluví Kristus ústy svých kněží, neboť sám řekl: »Kdo vás slyší, mne slyší.« Sem zve každého křesťana slovy: »Kdo jest z Boha, slovo boží slyší.«

Zde možno prositi za všechny výhody tělesné, zvláště pak duchovní. Kdyby se tu kázalo, jak možno každému nahromaditi si bohatství, a užiti všech radostí a požitků světských, přicházeli by lidé každé doby, za každého počasi. A přece možno tu dosáhnouti mnohem větších výhod, nesčetných pokladů duchovních pro čas a celou věčnost. Avšak ku své vlastní škodě hledají mnozí jen výhody časné, těla se týkající, a na duševní zapomínají. Když sv. Pavel mluvil před vladařem Felixem o spravedlnosti, čistotě duchovní a budoucím soudu, zvolal Felix: »Ustaň pro dnešek, v čas příhodný opět tě povolám.« Proč nechtěl dále slyšeti slova božího? Poněvadž byl sám mužem nespravedlivým, nemravným, a proto obával se soudu božího.

O takových věcech, kde Bůh připomíná mravní povinnosti a vyhrožuje tresty, mnozí neradi slyší, a chrámu se vyhýbají. A přece vše záleží na posvěcující milosti boží.

Jestliže žena, jež ztratila peníz, jak Pán Ježíš vypravuje, rozžehla světlo a neustala, dokud ztraceného nenalezla, čím více má záležitosti na nalezení ztracené milosti boží! Jak se radovali hříšní, když Kristus jim hříchy odpustil a duši očistil! Co by nám prospělo, kdybychom celý svět získali a všech pokladů světa mohli užívat, byla-li by duše hříchem stížena a na věky odsouzena?

Proto publikán v kostele bil se kajícím v prsa a volal: »Bože, buď mně milostiv hříšnému.« Proto Maří Magdalena, když byla přijata po hříšném životě na milost, zasvětila celý zbývajcí život Bohu a kajčnosti.

»Před nedávnem byla jsem žebračkou, a dnes jsem královnou,« zvolala spisovatelka, hraběnka Hahn-Hahnová, když se stala katoličkou a cítila nebeský pokoj ve své duši. »Kdybych měl tisíc úst a v každých ústech tisíc jazyků, všudy bych chodil a všemi bych hlásal, jak velké dobrodiní zanechal nám Kristus ve svátosti pokání,« pravil spisovatel Krogh Thoning, bývalý jinověrec a nyní katolík.

Nuže, drazí křesťané, utíkejme se ve všech potřebách tělesných a zvláště duchovních ke Kristu Ježíši, Spasiteli svému. Kdo zač prosí, obdrží; kdo hledá, nalezne; kdo klepá na brány jeho Srdce, bude mu otevřeno; kdo sám Ježíše neopustí, nebude od něho opuštěn; kdo hledá u něho pomoci, nalezne ji pro tělo i duši, pro čas i pro věčnost. Amen.

V. M. Váchal.

Řeči příležitostné.

1. Vštěpuj dítěti pravý pojem o Bohu.

Slovutný kazatel a miláček lidu P. Jindřich Abel, T. J., vypravoval ve svém kázání ve Vídni 27. října 1894: »Bývalý universitní profesor přírodních věd, stařec 70letý, vykonal životní zpověď. Po té mi řekl: »Čítám již přes 70 let. Měl jsem dobrou matku, křesťansky byl jsem vychován. Na vysokých školách pozbyl jsem víry. Kde jaký nový názor se vyskytl, chopil jsem se ho a pokaždé myslil: Nyní jsem konečně našel pravdu. Ale radost má bývala krátká; poznal jsem brzy, že názor ten je bludný; chytal jsem se zase jiného, novějšího, a nyní v 70 letech vidím, že nejvědecktější knihou jest katechismus, z něhož jsem se jako byl učil. Po lidské vědě zůstává hlava prázdná a srdce chladno; božská věda osvětluje rozum a zahřívá srdce.«

»Na jedné stránce katechismu nalezneme více pravdy a útěchy, nežli v baldách kněh různých filosofů,« pravil učenec francouzský Jouffroy, který podobně po dlouhém bloudění a tápání v pochybnostech a nejistotě vrátil se k božským pravdám, jimž ho matka učila.

Jak vděčné pole má každá dobrá matka před sebou, kam může zasévatí símě božské pravdy, do srdcí svých dětí! Jak byváme dojati, pohlédneme-li na obraz znázorňující, jak sv. Anna vyučuje nebeským pravdám dcerušku, blah. Pannu Marii, aneb sv. Ludmila malého Václava, a jak vděčná to byla práce, jak hojného ovoce přinesla nejen světcům jednotlivým, ale celému národu a společnosti lidské vůbec.

Přeslavný vůdce katolíků německých dr. Windthorst pravil na sjezdu v Cáchách roku 1879: »Každou matku bych nejraději viděl fotografovánu, jak vysvětluje dítkám katechismus.«

Především jest povinností matky, aby vštíplila dítěti pravý pojem o Bohu. Nic není velebnějšího, nežli když matka ukazuje

dítěku k nebi a mluví o Bohu Stvořiteli, nejvyšším pánu a největším dobrodinci našem, jak za hřmění a blesku oznamoval lidu svou vůli a dal desatero přikázání a poručil, aby už dětem byla do srdcí útých vštěpována. (5. Mojž. 6, 7) Kdo zachovává přikázání boží, toho provází Bůh svým požehnáním, spěje bezpečně k věčné blaženosti; kdo jich nedbá, svolává na sebe kletbu, Bůh ho opouští, trestá na světě, po smrti bude zavržen na věky.

Tři věci nutno se varovati matce: nepřeháněj, neobelhávej, neodkládej.

1. Zoufalá matka přišla k missionáři, který konal sv. missie na jejich osadě, a s pláčem vypravovala o svém neštěstí. »Jediného mám syna, tak zbožně ho vychovávala, a teď se nechce modliti, do kostela nechodí, sv. svátosti nepřijímá, rouhá se a nic prý nevěří. Pro Boha vás prosím, poraďte mi, co mám nyní dělati?« — Missionář pravil: »Lituji vás upřímně, je to veliké neštěstí, nedivím se vaší bolesti. Jestliže jste vykonala vše, co jest v moci lidské a svět vám dítě zkazil, nezbyvá leč úpěnlivě modliti se za ně k Bohu, jak činila sv. Monika po 18 let a nepřestala, až jí Bůh ztraceného syna vrátil. Aby modlitba byla účinnější, činite sama za dítě pokání, dělejte dle možnosti dobré skutky, navštěvujte pilně mši sv. a doporučujte dítěto Pánu Ježíši, přijímejte častěji Tělo Páně a při každém přijímání volejte důvěrně: »Nejsvětější Srdce Ježíšovo, zachraň mi syna!« Nezoufejte, buďte klidnou, důvěřujte v pomoc boží a Bůh vás jistě jednou překvapí a syna vrátí! Modlete se tím horlivěji, čím více poznáváte, že snad jste také sama něčím přispěla k jeho vlašnosti a odporu. Nestačí vésti dítě ke zbožnosti toliko zevnější, ale svým vlastním příkladem získati a přesvědčiti i jeho srdce pro nadšenou službu boží.«

A tu matka se rozpovídala, jak pokaždé dlouho se s ním ráno a večer modlila, do kostela vodila, po mši sv. ještě tam zůstávala a u jednotlivých oltářů zvláštní modlitbu s ním konala; před přijetím sv. svátostí večer i ráno dlouhé pobožnosti s ním vykonávala. A když se mu pobožnosti zdály dlouhými a dával na jevo lhostejnost a odpor, hrozila mu, že ho Pán Bůh potrestá a zavrhne; sama kolikrát dítě nutila i trestala, když na slovo neuposlechlo.

»Snaha vaše byla chvalitebná,« odpověděl missionář, »ale kdo příliš záci a přehání, dosáhne opaku. Dítě ztratí chuť a radost, odbývá vše s odporem, a když se vymkne vlivu matky, zanevře na vše, otupí a odcizí se Bohu úplně. Raději kratší pobožnosti, ale řádné a vlastním příkladem podepřené. Mluvte s nadšením s dítětem o Bohu, aby samo láskou k němu zahorelo, ukažte, jak Boha upřímně milujete, jak povinnosti k Bohu jsou na předním místě přede všemi ostatními; obětujte vše na úmysl, aby dítě vaše zůstalo stále dítětem božím, mluvte často s Bohem o svém dítěti a Bůh dá návod, čeho se ještě ku zdárné výchově nedostává. Zasvěťte je božskému Srdci Páně, doporučte do ochrany nebeské Matky a anděla strážce, patrona křesťního, obětujte zaň.

každé sv. přijímání; poznáte brzy, jaké divy činí Bůh dosud. Tisíce dle zdání ztracených dítek vzpomínkou na dobrou a šlechetnou matku, na blažené své dětství, po dlouholetém poblouzení vrátilo se zase na cestu od zbožné matky naznačenou.«

Ano, raději méně, ale řádně a s láskou. Až dítko se naučí milovati Boha, nespokojí se krátkou modlitbou, bude mítí zalíbení v pobožnostech delších a obtížnějších.

Sv. Františka z Chantalu každé ráno, když dítky vstaly, modlila se s nimi společně na kolenou, povzbudila pravdami svatého náboženství na celý den; modlila se s nimi před a po jídle, vodila do chrámu Páně, večer zpytovala s nimi svědomí, vzbudila lítost, odporučila Marii Panně a andělu strážci, pokropila svěcenou vodou a v duchu volala: »Do rukou tvých, Pane Bože, odevzdávám duše svých dítek;« položila každé zvlášť na lůžko, nikdy více pohromadě, požehnala ještě sv. křížem a šla klidně na lůžko, kde ještě za dítky vroucně se modlila. Věděla, že jsou to dítky boží, jí na vychování svěšené; a dítky také pochopily, že je matka vede jménem božím ku zajištění jejich štěstí.

2. Co by bylo platno, kdyby matka použila všech těchto prostředků, kdyby však životem vlastním, vlastnostmi nekřesťanskými zbožnost dítky podvracela. Proto druhé hlavní pravidlo: neobeihávej. Kdo miluje Boha a chce naučiti jiné, aby Boha milovali, musí milovati nade vše, z celé duše, ze vsí mysli, ze vsí síly. Přetvářka, slabost vlastní bojí vše, co pracně bylo zbudováno. Vidí-li dítě, že se matka modlí, do kostela chodí, svátosti přijímá i dobré skutky koná, ale při tom v mnohých chybách setrvává, neopatrně mluví, lidí podezřívá a posuzuje, hněvá se a pomstou vyhrožuje, cizí věci si přivlastňuje, ba i kleje a rouhá se a jiné ještě horší zvyky má, ztrácí vážnost k její zbožnosti, cítí, že je to vše strojené a zdánlivé, a zanevře poznenáhlu na vše a stává se vlažným, ba i bezbožným. Všecka práce matky je marnou. Život — opak zbožnosti — stavbu pobožil. Vidí-li však dítě v matce opravdovou světici, jež svědomitě plní povinnosti a varuje se každého hříchu, jež miluje Boha nade vše a bližního pro Boha, přilne k ní něžnou láskou, nápodobí i její zbožnost a bude ve všem následovati.

Jeden z nejoblíbenějších spisovatelů moravských, Václav Kosmák, kněz, v dospělých letech veřejně chlubil se ve svých spisech svou matkou, nazývá ji světici a královnou. »Tys hvězda mého života! S nebe hled na mne dolů, žehnej pracím mým, bych byl dítětem tvým nejen dle těla, ale i dle duše. Jsem na tebe hrd, drahá matko; jsem synem královny. Kol čela tvého skvěje se diadem ctností. Oroduj za mne, drahá matko, bys mohla být i ty hrda na mne, až umru.« Tak se vryje obraz dobré a zbožné matky do srdce dítky, a s ní všecka její slova a naučení, že žádná bouře světa nedovede je zahladiti; a matka je ustavičným andělem strážným svých dítek!

Dvorní rada Delauro Dubez v Montpelieru r. 1837 procházel se v městských sadech a vzpomínal často na své mládí a zbožnou

matku. Do 64. roku svého věku žil v úplné nevěře. Od té doby na odpočinku vzpomíná teprve na své nevinné mládí. Vidí stále před sebou světici — matku svou, jak až do 84 roku věku svého věrně sloužila Bohu, jak dle sil pomáhala chudým a nešťastným, nikomu ani slovem neublížila. Porovnával život svůj se životem jejím. Zahanbením a lítostí slzel nad svým životem — a vrátil se opět na cestu svého šťastného dětství, upřímně k Bohu a křesťanskému životu.

3. Třetí požadavek, neodkládej. Jsou matky, že spíše všemu i špatnému naučí dítky, nežli základům sv. náboženství; na to prý je ještě brzy; nechat dítěti volnosti, aby nebylo příliš poboužené! jenom ne přehánět. Mnohé dítě umí nápodobit různá zvířátka i nejbližší lidi, ale neučí se nápodobiti Boha a jemu se zalbiti.

Zvěčnělý biskup řezenský, Sailer praví: »Kdy se má začít s vyučováním náboženským? Čím je pokrm pro tělo, tím je náboženství pro duši. Aby dítě nezakrňelo tělesně a řádně se vyvinulo, musíš od nejtělejších chvilék jeho života dát mu přiměřenou stravu; a tak je s i duší. Jakmile začíná dítě chápati, musí mu matka klásti základy křesťanského života, mluvit o Bohu, jeho vlastnostech, o jeho lásce k nám; o hříchu a jeho následcích, o trestu časném i věčném. Dítě nemusí ještě chápati smysl jednotlivých slov modlitby; Bůh mu rozumí, a dítě v lásce k Bohu pozná i ochrany boží.

Francouzský myslitel Bayle napsal: »První lekce, kterých se má dostati mládeži, jakmile zvatlati počíná, jsou lekce náboženské. Tyto vyplní všecko bejlí zkažené přirozenosti lidské, pýchu, lakotu, závist, nestřídmost, rozmařilost. Bez náboženství staly by se děti metlou a hanbou rodiny, vlasti a celé společnosti.«

Sám svobodomyšlný Diderot ze zkušenosti poznal tu pravdu. Píše: »První poznatek důležitý, k němuž mládež musí býti vedena, jest náboženství; to je jediným základem mravnosti; proto musí býti první lekcí, ba — každodenní. (Traité s. 1. educ.)

Spisovatel Herchenbach praví: »Od klínu matky, od lůna jejího, vychází buď požehnaní dítěti či kletba. Běda těm, které nepoznaly svého vznešeného poslání a z lehkomyšlnosti neb nechuti zavinily, že nejen duše jejich dítek spějí k záhubě, ale i na jiné zlobně působí a hnilobu mravní kolem sebe rozšiřují. Země i nebe budou od nich žádati počet, jak povinností svým dostály.« Sv. Jan evang. praví: »Bůh jest láska, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává, a Bůh v něm.« (1, 4.)

Základ celé výchovy záleží v pravém pojmu o Bohu. Jakmile člověk pochopí lásku boží k nám lidem, zatouží také po lásce k Bohu, zasvětit mu všechny své schopnosti a síly; bude žít pro Boha a v Bohu, a Bůh bude v něm. A to jest účel našeho života, všecko štěstí zde a na věčnosti. Sv. Augustin praví: »Nad Boha nenalezneš nic utěšenějšího, nic krásnějšího, nic sladšího.« »Proto buď srdce naše oltářem, na němž plamen lásky k Bohu má ustavičně plápolati.« (Sv. Řehoř.)

V. M. Váchal.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Bible na kazatelně.

Napsal Dr. Jos. Miklík, C. SS. R.

V poslední době šíří se potěšitelnou měrou zájem o biblická kázání a tento zjev musí nás naplniti radostnou důvěrou. Je důkazem, že lidstvo zabočuje na správnou cestu. Proti dnešní uvolněnosti a všeobecné touze po naprosté svobodě nutno postaviti nezměnitelné zásady slova božího. Kristus prohlásil kdysi slavnostně: »Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.« (Mat. 5, 18.) Od té doby uplynuly již dva tisíce roků a Kristus nemusel odvolati ani jediného výroku. Proto také nikdy nebyla časovější slova sv. Augustina: »Kazatel mluví více nebo méně účinně podle toho, jak hluboko vnikl do Písma sv.«

A jsem přesvědčen, že mnohý kněz vyhýbal se až dosud biblickým tematům jen proto, poněvadž mu nikdo neporadil, jak by si měl počínati. Byla ovšem napsána celá řada příruček a návodů. Avšak náš klerus je dnes prací tolik přetížen, že mu opravdu nezbyvá času, aby je studoval. Právě pro tyto bratry dobré vůle je psán tento článek. Má podati přehledně a krátce, čeho bylo dosud na tomto poli dosaženo. Proto také vynechány různé otázky úvodní. Mým jediným cílem bylo, vtisknouti našemu kleru do rukou »ostrý meč« slova božího (Žid. 4, 12). A nebojme se, že snad naše kázání nebudou zajímati. Lid náš nezná Písma svatého a pravdu pověděl jeden starší spisovatel: »Chce-li kdo říci něco opravdu originálního, nového a neslýchaného, ať jenom vypravuje některý úryvek anebo příběh z Písma sv.«

Je mnoho způsobů, jak můžeme užiti Bible na kazatelně. Do článku pojaty pouze nejdůležitější a nejlehčí.

I.

První způsob nevyžaduje žádného studia, — za to tím více modlitby a meditace. Záleží v tom, že rozebíráme řečnický jednotlivá slova textu, a ukážeme posluchačům celou jejich hloubku

a šířku. Účinek bývá podmaňující. Jak patrně, nehodí se pro tento způsob všechny výroky stejně. Třeba voliti texty krátké, ale obsažné. Několik příkladů objasní pravidlo lépe, než dlouhý výklad.

Abych ukázal, jak velice touží Bůh po spáse lidí, vyložím slova Ezechielova: »Nechci smrti bezbožného, ale aby se obrátil bezbožný od své cesty a živ byl« (33, 11). Bůh přísahá: Nechci. A že to myslí do opravdy, dokazuje nám Kristův kříž, dokazuje nám křtitelnice, zpovědnice a svatostánek. — Nechci smrti, — jakékoli, ať věčné. »Bůh neučinil smrti, aniž se raduje za zahynutí živých.« (Moudr. 1, 13.) A jak těžko — abych mluvil po lidsku — odhodlává se Bůh, aby zatratil duši, ve které vidí svůj vlastní obraz a která byla skropena krví jeho božského Syna. — Bezbožného. Bible nepřidává žádného bližšího určení. A proto každý, každý, i největší hříšník má blahou naději, že Bůh čeká na jeho obrácení a stále rozpíná své otcovské ruce, aby ho přivinul na svou božskou bradu.

Jindy si zvolím slova: »Uloženo jest lidem umřítí a potom bude soud.« (Žid. 9, 27.) Uloženo jest. Nezměnitelným a věčným rozhodnutím božím je ustanoveno, aby člověk umřel. Sotva se narodil, nese v sobě zárodek smrti. Nic není jistějšího než smrt. Krásně rozvádí myšlenku sv. Augustin: »Bylo počato dítě, snad se narodí, snad ani ne. I to je nejisté. Snad doroste, snad ani nedoroste; snad sestárne, snad se stárí nedočká; snad bude bohaté, snad chudé; snad bude vážné, snad opovržené; snad bude mít děti, snad jich mít nebude. A to platí o každém dobru. Všimni si zla! Snad bude nemocno, snad nebude; snad ho uštkne had, snad také ne. A projdi všechna zla, vždy musíš říci: snad bude, snad nebude. Ale můžeš říci: snad zemře, snad nezemře?« Lidem. Všichni zemrou, také ty. Ať jsi králem nebo žebrákem, bohatým nebo chudým, mladým nebo starým, smrt nečiní rozdílu. Jednou. Jenom jednou! Strašná myšlenka! A na tomto jediném okamžiku závisí celá, nekonečná věčnost. »Padne-li strom na jih nebo na sever, na kterou stranu padne, tam zůstane.« (Kaz. 11, 3) — Umřítí. Tedy odloučení se od všeho, co nás těšilo; od přátel, které jsme milovali, od radostí, kterých jsme užívali, od statků, kterých jsme hromadili, i od těla, kterému jsme snad hříšně hověli. — A potom. Hrozné »potom«, kterým obrátil sv. Filip rozmafiého mladíka. Potom bude pro tělo hrob a červi a pro duši — soud. Soud ze všech myšlenek, slov a skutků, před soudcem vševědoucím a nejvyšším spravedlivým.

Gretsch probírá jednotlivá slova výroku: »Stála blízko kříže Ježíšova matka jeho« (Jan 19, 25); sv. Bernard: »Andělům svým přikázal o tobě, aby tě ostříhali na všech cestách tvých.« (Žalm. 90, 11.)

Podobně rozvedeš slova: »Odejďte ode mne, zlořečení, do ohně věčného!« (Mat. 25, 41), nebo: »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozenného dal« (Jan 3, 16) a jiné.

II.

Jindy čerpáme z Bible nejenom samo thema, nýbrž i jeho rozdělení, takže celé naše kázání jest vybudováno úplně na Písmě svatém. V praxi možno postupovati dvojmým způsobem.

a) Někdy totiž obsahuje biblický výrok kromě základní myšlenky také její odůvodnění nebo i rozdělení. V takovém výhodném případě stačí pouze rozvésti jednotlivé části křtu a kázání působí dojmem jednotlosti a ucelenosti a posluchači si je snadno zapamatují. Snad netřeba ani zvláště podotýkati, že této metody možno použítí pouze při textech delších a dosti obsažných.

Gasser rozvádí tímto způsobem slova Spasitelova: »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapře sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mne.« (Mat. 16, 24.) Chceme-li jíti za Kristem a zakusiti jednu sami na sobě jeho nekonečné blaženosti, musíme 1. zapíratí se: bojovati proti nezřízené žádosti očí, žádosti těla a pýše života (1. Jan 2, 16); 2. nésti odhodlaně Kristův kříž: posměch a potupu nevěřícího světa a obtíže, které působí vlastní tělo a jeho vášně; 3. jíti za Kristem a řídití se ve všem jeho vznešeným příkladem. Podobně rovedeš o nepřátelích spásy slova Janova: »Všecko, co jest na světě, (jest) žádost těla, žádost očí a pýcha života« (1. Jan 2, 16); o účincích pravé lásky boží slova: »Kdo má (zná) přikázání moje a je zachovává, ten mne miluje« (Jan 14, 21), anebo o křesťanské dokonalosti slova žalmu (33, 15): »Uchyl se od zlého a učíš, co je dobré« a jiné.

b) Jindy nepodává biblický text žádného rozdělení, za to však mluví Písmo sv. o téže věci častěji. V takovém případě vyhledáme si v konkordanci příslušná místa a sestavíme si z nich rozdělení. Právě tento způsob je nejsnadnější a velice účinný. Několik příkladů nám objasní zásady, kterými se tu třeba řídití.

Chceme-li uniknouti božímu soudu, anebo aspoň zmírniti jeho příkrost, udává nám Bible čtyři prostředky: 1. živou víru, osvědčovanou dobrým životem: »Kdo věří v něho (Syna božího), nebývá souzen« (Jan 3, 18); 2. svědomité zpytování svědomí, spojené s upřímným doznáním vlastních poklesků: »Kdybychom sami sebe posuzovali, nebyli bychom souzeni« (1. Kor. 11, 31); 3. laskavé a šetrné úsudky o jiných: »Nesudte, abyste nebyli souzeni« (Mat. 7, 1), a 4. skutky lásky bliženské: »Soud bez milosrdenství tomu, kdo neučinil milosrdenství; milosrdenství však přemáhá soud« (Jak. 2, 13).

Podobně lze probrati vlastnosti dobré modlitby. Má býti důvěrná (Jak. 1, 6), vytrvalá (Luk. 18, 1), pokorná (Sir. 35, 21), a vztahovati se na věci potřebné ke spáse (Jan 16, 23); nebo účinky almužny: zušlechťuje člověka (Sir. 17, 18), chrání před hříchem (Tob. 4, 11), doporučuje nás Bohu (S r. 29, 15), a je nejkrásnějším pokladem pro nebe (Tob. 4, 10).

Velice mocným dojmem působí, umíme-li tyto jednotlivé části zakončiti vhodným textem. Pro kázání o chybách modlitby by se hodila slova: »Modlíte se a nedostáváte, protože se špatně mo-

dlíte« (Jak, 4, 3); promluvu o povinnostech dětí k rodičům: »Čti otce svého i matku svou«; kázání o zlobě hříchu: »Zlomila jsi pouta má a řekla jsi: Nebudu sloužiti« a pod. Zrovna drtivě působí takové opakování po jednotlivých námitkách, které si kazatel klade a vyvrací.

III.

Velice účinný je způsob třetí: abychom vnikli lépe do smyslu Písma sv., položíme si určité otázky. Možno je shrnouti ve tři: a) pokud platí tato slova; b) proč jsou pravdivá a c) jak jim máme rozuměti. Která otázka jest nejvhodnější, záleží na vkusu a obratnosti kazatelově, po případě na myšlenkovitém obsahu výroku samého.

a) První otázky užíváme, když jde o to, abychom stanovili přesný smysl některého místa Písma sv. Je všeobecně známo, že mnohé výroky biblické nemají všeobecné platnosti. Vyrostly z určitých okolností a platí pouze pro tyto okolnosti anebo teprve, když nastaly přesně známé poměry.

U sv. Matouše (10, 9—10) čteme slova: »Neopatrujte si zlata ani stříbra ani mědi do svých opasků; ne možny na cestu ani dvou sukní, ani obuvi, ani hole« a snad každý z nás byl již svědkem, jak bylo slov zneužito proti kněžím a jejich štolě. Tu je na místě otázka, pokud slova Kristova zavazují a pokud ponechávají knězi volné pole. Odpověď podávají nám další slova Spasitelova: »Hoden jest zajisté dělník mzdy pokrmu svého.« Tímto dodatkem se situace úplně mění — ve prospěch napadených kněží. Kněz má svatosvaté právo, aby věřící se starali o všechny jeho potřeby a pokud to činí, nesmí ničeho požadovati. Jakmile však věřící počnou svoji povinnost zanedbávati, nehřeší kněz, když se domáhá svého práva — poplatky štolovými. Ostatně dnes jsou tyto poplatky zákonem upraveny tak, že ani nestačí, aby kryly potřeby knězovy.

Jindy (Luk. 8, 14) srovnává božský Spasitel bohatství s trním. A přece víme, že sám měl bohaté přátele a nikdy na nich nezádal, aby se svých statků odřekli. Mimoděk se nám vnučuje otázka, pokud jsou slova Kristova pravdivá. Jenom potud, pokud člověk lpí srdcem na bohatství, zanedbává pro ně svou duši a užívá jich ke hříchu. Krásně rozvádí tuto myšlenku sv. František Sal. Bohatství nás zraňuje: a) když ho nabýváme — bývá často nespravedlivé; b) když ho máme — působí starosti, které odvádějí od Boha; c) když ho užíváme — je příležitostí ke zlému; d) když je ztrácíme — připravuje nás o klid a pokoj duše.

Podobně rozvedeš slova: »Kdo miluje otce nebo matku více mne, není mne hoden« (Mat. 10, 37); »Nepřátelé člověka jsou domácí jeho« (Mat. 10, 36); »Varujte se, abyste nečinili spravedlnosti své před lidmi« (Mat. 6, 1); »Neskládejte sobě pokladů na zemi« (Mat. 6, 19) a podobné.

b) Jindy hodí se lépe otázka druhá: proč? Písmo sv. vyslovuje často nějakou pravdu a neudává žádných důvodů, anebo se

spokojuje důvodem jediným. Na kazateli jest, aby připojil ještě jiné důvody — možno-li opět biblické.

Tak vykládá Gasser slova Sirachova: »Nepohrdej člověkem, který se odvrací od hříchů« (8, 6) a udává tři důvody: 1. již není tím, čím byl až dosud; 2. Bůh jej velice vyznamenal, když jej přijal opět za svého syna a 3. my sami můžeme klesnouti ještě hlouběji. — Podobně slova: »Pros za minulé hříchy, aby ti byly odpuštěny« (21, 1) odůvodňuje: 1. abychom dosáhli plnější jistoty odpuštění; 2. abychom se snáze uvarovali nových pádů a 3. odkáli si tresty, které nám ještě zůstaly.

Sv. Bernard vysvětluje slova žalmu 83, 5: »Blahoslavení, kteří přebývají v domě tvém, Hospodine,« o svatých v nebi a praví: »Quanto plus vident, tanto magis intelligunt; quanto plus intelligunt, tanto magis diligunt et quanto plus diligunt, tanto magis laudabunt eum et admirabuntur.«

Ještě lépe pro kazatele, může-li i tyto důvody čerpati z Bible. Klentgen odůvodňuje příkaz: »Milovati budeš Pána Boha svého« (Mat. 22, 37); 1. protože on prve miloval nás (1. Jan 4, 10); 2. poněvadž je naším otcem (Dent. 32, 6) a 3. poněvadž dovede naši lásku hojně odměniti. (Žalm 36, 4.)

c) Jindy konečně je na místě otázka: jak máme uvedeným slovům rozuměti. U sv. Matouše (26, 41) napomíná nás Spasitel: »Bděte a modlete se.« Dle sv. Bernarda předpokládají slova »bděte« noc a zdánlivě se nehodí do souvislosti. A přece! Vzpomeňme na noc 1. utrpení, 2. pokušení a 3. hodinky smrti a uznáme, že právem volal Spasitel: bděte! (Pokračování.)

Kazatelské příklady.

Sbírá dr. Rudolf Zháněl.

Vděčnost.

Tichtenbaum vypravuje: V děkanském kostele Panny Marie v Ústí n. L. na pravé straně u sloupu je upevněna korouhev nádherných tvarů, krumplovaná, purpurová a pozlacená, sem tam krásnými figurami ozdobená. Je to dar primátora dra Arnošta Schössera z Embleben: byv propuštěn z nezaslouženého vězení a uveden šťastně zase do svého majetku, věnoval korouhev. (Fr. Sonnewend, Gesch. d. St. Aussig, str. 47.)

* * *

Úcta k Velebné Svátosti.

Spolek městských střelců v Ústí n. L. zakoupil pro děkanský kostel monstrenci, na níž bylo $9\frac{3}{4}$ libry stříbra. Stalo se roku 1684. (Friedrich Sonnewend, Gesch. d. St. Aussig, str. 175.)

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKCI VEDE

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK.

PRELÁT JEHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADSKÝ,

ZA PŘÍSPĚNÍ MNOHA ČELNÝCH SPOLUPRACOVNÍKŮ.

VYDÁVÁ

VÁCLAV KOTRBA.

Schváleno nejd. kníž. arcib. konsistoří v Praze a v Českých Budějovicích.

Zásilky literární račte zaslati redaktoru na Kr. Vyšehrad č. 81. — Rukopisy se nevra-
cejí a za vrácení zodpovědnost se nebéře. — Honorář se vyplácí čtvrtletně aneb až po
dokončení práce. Po skončení ročníku třeba do čtvrt roku honorář reklamovati, kdyby nebyl
včas zaslán, jinak by propadal. Adresa autora budiž při každé práci udána.

NOTANDA:

Ved' dítě pravou cestou k Bohu. Str. 368.

Číslo 1. ročníku XXXI. vyjde v listopadu.

V PRAZE 1923.

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ V. KOTRBA.

OBSAH.

Listy homiletické

Strana

Na slavnost Všech Svatých. Odměna za práci. — V. Strh	345
Na slavnost věrných Dušiček. Proč máme věrným dušičkám pomáhati. Leon. Rendl	349
Neděle dvacátá čtvrtá po sv. Duchu. O bezpečné plavbě do přístavu nebeského. — V. M. Váchal	353
Neděle dvacátá pátá po sv. Duchu. Bůh nevylučuje hříšníků z církve. — V. Knetl	357
Neděle dvacátá šestá po sv. Duchu. Pravá církev dle svého vzrůstu. — V. M. Váchal	361
Neděle poslední po sv. Duchu. Poslední soud. — Josef Ocetek	365
Řeči příležitostně.	
II. Ved' dítě pravou cestou k Bohu. — V. M. Váchal	367
Část pastorační.	
Bible na kazatelně. — Dr. J. Miklík	371

RÁDCE DUCHOVNÍ

Vychází v sešitech jednou za měsíc. —
Předplatné ročně 22 K. Přihlášky přijímá
V. KOTRBA, KNIHKUPECTVÍ PRAHA-II.,
PŠTROSSOVA ULICE Č. 198.

BREVIARIUM ROMANUM

vydání 1922

s propriem pro Čechy 12° (18×11 $\frac{1}{2}$ cm).

Zvláště zřetelný tisk !

Polokožená vazba s červenou ořízkou	Kč 280.—
Polokožená vazba se zlatou ořízkou	Kč 294.—
Celokožená vazba se zlatou ořízkou	Kč 385.—

Objednávky obratem vyřizuje

Knihkupectví - V. KOTRBA, - antikvariát

obchod hudebními

Praha II., Pštrossova ulice číslo 198.

Významným dárkem

jsou

Životy Svatých,

jež veršem napsal

P. FRANTIŠEK ŽÁK, T. J.

Vynikající duchovní z Moravy o nich napsal: »Řeč a verš rovná se umění Vrchlického, obsah a pojetí budí živý zájem a plní duši svatým nadšením pro nejvyšší dobra, vsunuté reflexe obsahují zásady pravé životní moudrosti.«

Životy Svatých

lze dostati jednotlivě nebo ve vázaných svazcích.

SVAZEK I. (obsahuje 1—5) **Kč 7'60.**

SVAZEK II. (obsahuje 6—8) **Kč 11'60.**

Dosud vyšly životy I. sv. Anežky římské (brož. 50 h), II. blah. Anežky české Kč 1'—, III. sv. Jiří (50 h), IV. sv. Víta (80 h), V. sv. Anděly-Merici (80 h), VI. sv. Ludmily Kč (1'20), VII. sv. Stanislava Kostky (Kč 1'20), VIII. sv. Václava (Kč 1'80) a IX. bl. Zdislavy (Kč 1'—).

Objednávky vyřídí obratem

knihkupectví - V. KOTRBA - antikvariát
závod hudebninami

Praha-II., Pšstrossova ulice číslo 198.

P. T.

Dovolujeme si Vás zdvořile upozorniti na významný spis kanovníka **HUGA**.

Přeložil prof. EM. ŽÁK.

Křesťanská rodina v boji s nepřáteli.

Na jeho základě jsou právě konány náboženské přednášky v hlavním chrámu

Panny Marie před Týnem.

Jest to řada 43 duchovních řečí, založených na katol. učení o manželství a jeho cíli, o výchově dětí, které jasným a přesvědčivým tónem ukazují na nebezpečí, jež z rozvratu manželského svazku národům hrozí. Autor z praktického hlediska poučuje snoubence o jejich vzájemném poměru, o vážnosti života, který manželstvím nastupují, o svatosti, jednotě a nerozlučitelnosti manželského svazku, a při tom výstražně ukazuje na neblahé zjevy, které manželství ohrožují.

Pro naše duchovní řečníky otázka manželství, dnes tak bolestně ožehavá, nalezne v tomto díle zdroj hojného materiálu i pevné hledisko, s něhož posluchače o manželských otázkách je potřeba poučiti. Kniha svým vše vyčerpávajícím obsahem jest dojista nejlepší všestrannou pomůckou pro kazatele, svého druhu jedinečnou v celé naší homiletické literatuře.

Knihu tuto lze zakoupiti každému, pro její nízkou cenu pouhých **Kč 8—**, za výtisk brožovaný, a **Kč 12—** za váz. (423 str. na pěkném papíře, formát velké 8°).

Doporučte laskavě **všem** odběratelům „Kříže a Marie“, členům spolků organisací a pod.

Na 10 výtisků račte obdržeti **1 zdarma a zásilku vypravíme franko.**

Spoléháme na Vaši účinnou spolupráci a doufáme, že se přičiníte, aby dílo takové důležitosti v dnešní pohnuté době nechybělo v **žádné katolické rodině.**

Přejíce Vaší činnosti hojného zdaru, těšíme se na Vaše dobré zprávy a zdravíme Vás v přátelské úctě a vděčnosti

knihkupectví - V. KOTRBA - antikvariát

Praha-II., Pštrossova ulice číslo 198.

LISTY HOMILETICKÉ.

Slavnost Všech Svatých.

Odměna za práci.

»Odměna vaše hojná jest v nebesích.«
(Mat. 5, 12.)

Nebezpečná jest válka, nejistá jest plavba po moři, obtížná jest práce. Vojnou dodává zmužilosti naděje na vítězství, námořníku, že se brzy dostane do přístavu, pracujícím, že dosáhne ujednané mzdy. Dnes nám církev svatá ukazuje na nespočetné hrdiny, kteří statečně bojovali a vítězství dosáhli a nyní se z něho věčně radují; na nespočetné cestující po moři tohoto světa, kteří už přístavu a zasloužené odměny došli; na řady neunavných dělníků, kteří bez reptání vesele pracovali a svědomitě, a za to obdrželi mzdu bohatou

My dosud stojíme v boji, plavíme se po moři, ohýbáme se pod tíží práce; v boji proti různým nebezpečím vítězství jest nejisto; na moři nespolehlivém návrat do přístavu vlasti věčné není ještě zajištěn, a za práci namáhavou není ještě odměna v našich rukou. Co nám ulehčí nebezpečí, co zmenší nejistotu, co osladí břímě práce? Právě to, co slíbilo v boji světce, co za plavby mořské povzbuzovalo, co v práci těšilo: myšlenka na budoucí odměnu.

»Odměna vaše hojná jest v nebesích.«

Nevýslovná tato odměna činila práci lehkou; věděli dobře, že práce jest kořenem a pramenem hojné odměny. Vše pro nebe, bylo jejich prací; nebe nade vše, bylo jejich odměnou.

Horlivá práce světců a jejich přehojná odměna bude dnes předmětem naší sváteční úvahy.

1. Dvě zcela různé věci jsou odměna a milost. Milost uděluje nám Bůh bez ohledu na nějakou zásluhu, odměnu však toliko za práci a námahu. Nebe není proto milostí, ale odměnou, a dosáhne ho jen, kdo pro ně pracuje. »Království nebeské trpí násilí; dojde ho, kdo mu násilí činí.« Bůh dá nám vítězství, ale ne

bez boje, uvede do přístavu věčného odpočinku, ale po namáhavé plavbě; vyplatí bohatou mzdu, když jsme dříve pilně pracovali.

To dobře věděli nebešťané, jichž památku dnes oslavujeme, a proto nelitovali žádné námahy, žádné oběti, jen aby si odměny nebeské zajistili, zachovávali svědomitě přikázání boží, a to by o prvním stupněm jejich slávy. Jiní kromě toho plnili dobrovolně i rady evangelické, zalíbili se Bohu chudobou, čistotou a poslušností, a to byl druhý stupeň jejich slávy. Jiní opět prolévají krev pro nebe, přestáli nejbolestnější muky i mučednickou smrt, a to byl vrchol jejich slávy. A při tom všem byli všichni stále toho domnění, že ještě málo vykonali, že dosud jsou neužitečnými služebníky. O těchto třech stupních slávy a svatosti ještě více uvážíme.

a) Jedni ze světců zachovávali svědomitě přikázání boží, což není nic jiného, nežli že dovedli vzdorovati prudkým útokům vášní, vyhýbati se nebezpečným příležitostem ke hříchu, potlačovati nezřízené náklonnosti, podrobovati tělo duchu a ducha zákonům božským. Zachovávali přikázání boží, což jiného jest, nežli že majíce všeho v hojnosti nepřikládali k tomu srdce; žijíce uprostřed slávy a důstojnosti daleko byli vši pýchy a líbovali si v pokoře; obcujíce se světem varovali se, aby v nejmenším nebyli od něho poskvrněni. K opuštěným a chudým měli otevřenou ruku i srdce, milovali bližního pro Boha, odpouštěli nepřátelům, cvičili se v trpělivosti, odfíkáni, konali dobrých skutků, konali vše pro slávu boží, spásu duše a blaho bližního. Činili více, než byli povinni a přece stále se domnívali, že jsou služebníky neužitečnými, že ještě více konati mají. A jestliže kdy v boji proti světu, tělu a ďáblu klesli, činili upřímné pokání a hleděli pak mnohonásobně nahraditi.

b) Jiní světci ještě více konali, nežli Bůh přikazuje; zachovávali i to, co Bůh radí, zasnětili se Bohu ustavičnou čistotou, naprostou chudobou a poslušností. Panny vynikající krásou, vznešeným rodem a bohatstvím opouštěly svět a trávily život v samotě, sloužily Bohu a bližnímu v nemocnicích, sirotčincích, útulnách a ve školách. Jinoši z rodin nej přednějších zřekli se svědných lákadel světa a zasnětili se Bohu a bližnímu, pracovali až do úpadu a posledního dechu svého života; snášeli příkoří, potupy a pronásledování a byli při tom šťastni, mnohem šťastnější, nežli ti, kteří žijí pro svět a dle zásad světa. A kdyby se jich kdo byl zeptal, proč opustili vše a následovali Krista, byli by mu odpověděli slovy Kristovými: »Stokrát více vezmeme a životem věčným budeme vládnouti. Za věci chvilkové a bezcenné dosáhneme věcí nepomíjejících a nejvzácnějších.«

c) Jiní opět nejen trpěli pro království boží, ale i život vydali, nekrutější smrt podstoupili. A čeho dosáhli?

Země nemá dosti ratoletů palmových a věnců vavřínových, aby vítězství jejich korunovala; nebe jediné dosti jest veliké a bohaté, aby jim věčných přibytků poskytlo a největší slávou ozdobilo.

Nebáli se mečů ani ohně, ani dravé zvěře, ani nejpotupnější smrti kříže; kráčeli na popraviště s nedočkavou touhou, usměvavou tváří, s chvalozpěvy a modlitbami díků, zatím co dobré duše nad nimi plakaly a světáci žasli nemohouce pochopiti to nadšení pro Krista a šťastnou věčnost. A ptal-li se jich kdo, odkud mají tu sílu, odkud ta radost v bolestech nekrutějších, odpovídali se sv. Štěpánem: »Vidíme nebesa otevřená a Syna božího po pravici nebeského Otce.« »To jest vítězství, jež přemáhá svět, víra naše!«

A kdo byli všichni ti vyznavači, mučedníci, světci každého věku, pohlaví, každého stavu? Byli to lidé jako my, ale mnohokráte bezúhonnější, horlivější, vytrvalejší a neohroženější. Vše činili pro nebe a vše. co vykonali a vytrpěli, považovali za věci nepatrné a sebe za služebníky neužitečné, kteří mnohem více ještě mají vykonati.

Jak bude jednou zahanben na věčnosti každý křesťan, který nebyl povolán ani k zachování tří rad evangelických, k naprosté poslušnosti, panické čistotě a úplné chudobě dobrovolné, který nebyl povolán ani k mučednictví, aby krev prolil a život obětoval pro Krista a spásu duše, ale měl toliko zachovávatí příkázání boží, a to se mu zdálo býti obtížným a nemožným, ač božský Spasitel pravil, že to jeho, jež nám uložil, jest sladké a břímě — lehké; ač nás posiluje, abychom vše snadno mohli vykonati. Jak bude jednou zahanben křesťan, až uvidí nepřehledné řady mučedníků, kteří život raději obětovali, než aby se dopustili hříchu; až uvidí veliké zástupy vyznavačů, kteří žili v odfikání, v chudobě, čistotě a ustavičné poslušnosti, v sebezapírání, v ustavičném takřka mučednictví, a to vše z lásky k Bohu a pro spásu své duše! Pro bídný peníz sjezdí mnohý celý svět, nepřeje si odpočinku, nespí celé noci, pro chvilkovou rozkoš obětuje čest, zdraví i duši, ale pro věčnost, pro Boha, pro nepomíjející radost zdá se mu i ta nejmenší obět těžkou, jakékoli sebezapření krutým a nelidským!

Dnes otvírá nám církev svatá, matka starostlivá o spásu naší, nebe a ukazuje na zásluhy svatých, kteří v boji tohoto světa zvítězili, nebezpečnou plavbu po moři tohoto života šťastně překonali a za práci tuto bohatě byli odměněni; a všichni světci volají k nám: »Odplata naše hojná jest v nebesích.«

2. Jaká odměna čeká světce? »Jaká práce, taková odměna,« jest zásadou světa. Bůh však volá: »I za malou práci veliká odměna,« jen když jest úmysl čistý a snaha konati vše pro čest a slávu boží. Čím více kdo vykoná pro Boha a čím jest při tom pokornější, tím bude ovšem také větší odměna.

Sv. Pavel pronásledoval dříve církev, nenáviděl Ježíše a chtěl zničiti památku na jméno jeho. Když však milost boží se ho dotkla a Pán Ježíš se mu zjevil ve slávě a Pavel poznal onu slabost a nicotu, zaslétl celý život Kristu a jeho církvi. Kázal evangelium po Asii a Evropě, nalézaje se v ustavičném nebezpečení, jak sám líčí v epištole druhé ke Korintanům, v nebezpečení na

cestách, na řekách, od lotrů, od svého národa, od pohanů, v městě, na poušti, na moři, mezi falešnými bratřími, v práci a bídě, v bděních mnohých, v hladu a žízni, v postech mnohých, v zimě a nahotě. Od židů pětkrát čtyřiceti ran bez jedné trpěl, třikrát metlami mrskáni, jednou kamenován, třikrát na moři tonul, den a noc v hlubokosti mořské se nalézal. V Damašku, v koši spuštěn přes zeď, aby unikl rukám krále Arey, a konečně po útrapách v žaláři byl stat mečem. (11.) A při tom všem nazývá sebe nedochůdčetem, nejmenším z apoštolů, který není ani hoden slouti apoštolem, poněvadž dříve pronásledoval církev boží; a pokorně vyznává: »Milostí boží jsem, což jsem; milost boží nebyla ve mně marná.« (1. Kor. 15.) Čím se těšil, co ho sílilo? Napraviti chtěl, co dosud promeškal, koho poboršil; radost učiniti božskému Mistru, do jehož služeb vstoupil, býti všem vším, sloužiti každému a sám býti ze všech nejposlednější; a za to vše dosáhnouti jednou koruny věčné. »Nynější kratičké a lehké soužení naše, volá, působí v nás převelmi velikou váhu slávy věčné.« (2. Kor. 4, 17.)

Malá práce, okamžité utrpení, i to nejmenší nezůstane bez odměny. Každá slza pro slovo boží prolitá, každý krok, každé slovo z lásky k Bohu pronesené vezme odplatu svou. Ba i dobrá vůle, jež nemohla býti provedena, bude odměněna.

Pamětihodná slova nalézáme u proroka Joela: »A navrátím vám leta,« praví Hospodin, kteráž sežraly kobyly, brouci a housenky.« (2, 25.) Co slibuje Bůh? Nic jiného, nežli že navrátí čas a s ním i statky, jež jsme časým neštěstím dříve ztratili. Nyní nás zřídá chudoba, žravá kobylka, ale jen trpělivost! »Navrátím vám to,« volá Hospodin. V nebi budete míti tím více statků, čím méně měli jste jich na zemi. Proto velebí chudasa: »Blahoslavení chudí duchem!«

Nyní vyžírají nás nenasytní brouci, lidé bezcitní, nespravedliví a násilní; ale jen trpělivost! »Já navrátím vám to,« volá Hospodin; všeho dosáhnete, v míře mnohem větší, oč vás připravila lakota a necitelnost lidská. »Blahoslavení lkající, oni potěšeni budou.«

Nyní užírají vás housenky, hlodají na vašem dobrém jménu, na vaší cti, lidé pomlouvační a zlojní, připravují o klid a spokojenost; ale jen trpělivost! »Nahrad m vám vše,« volá Hospodin. »Blahoslavení, kteří protivenství trpí.« »Radujte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.«

A to bylo, čím se světci těšili v utrpení a nehodách. V poustech a řetězích volali: »Bůh dá nám jednou pravou svobodu«; v mukách a bičování jásali: »Bůh to nahradí; vše pro slávu boží!« V nemoci a na smrtelném lůžku: »Bůh navrátí zdraví a život a učiní nesmrtelným.«

V sobotu připadá památka sv. Karla Borromejského, arcibiskupa milánského. Pocházel z rodu šlechtického, mohl holdovati světu a jeho zásadám, svým choutkám dle libosti. Ale věděl, to vše že trvá kratičkou dobu, a následek všeho — hanba a zavržení věčné. Všecky své síly zasvětil Bohu a bližnímu. Když vypukl v Miláně strašný mor, a kde kdo z města utíkal, aby se nena-

kazil, arcibiskup zůstal, nemocné vybledával, obsluhoval, těšil, šatstvem a léky opatřoval, všechny peníze rozdál, všechnen majetek, sám neměl ani kousek chleba ani peněz na chléb. Dnem i nocí posluhoval, a když ho prosili, aby si alespoň v noci odpočinul, říkával: »Až v hrobě odpočinu si dosti.« Svolával i kněží z okolí ku pomoci, z nichž 100 morem zahynulo. Co ho sílilo, že se necítil ani unaveným? Láska k Bohu a bližnímu a vědomí, že práce nezůstane bez odměny.

Vše, co na světě jsme přetrpěli, bude se zdáti jako sen, který pominul, ale odplata zůstela na věky.

A jaká odplata? Tažme se sv. Pavla, apoštola, kterému se dostalo milosti, že byl duchem vtržen do třetího nebe, viděl a slyšel, co Bůh připravil těm, kteří ho milují. »Ani oko lidské nikdy to nevidělo, ani ucho lidské nikdy neslyšelo, ani na srdce lidské nikdy nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří ho milují.« Tažme se Davida, krále, a ten odpovídá: »Jeden den v síních tvých, o Bože, lepší jest než tisíc let na zemi.« (Ž. 83, 11.) Jestliže Bůh takovou odměnu připravuje, pak není žádná práce těžkou, byť se zdála nemožnou.

Jaké oběti jest schopen člověk pro chvilkový zisk a rozkoš chvilkovou, jaké oběti schopen pro osobu, k níž chová lásku smyslnou, která té oběti nikdy nezasluhuje, nikdy ji neocení a nikdy neodmění; odměnou bude jen zklamání, bolest a hanba! Bůh odměňuje obět sebe menší, a proto zasluhuje, poněvadž jest pramen a dárce všeho dobra a sám bytost nejkrásnější, naší veškeré lásky, pozornosti a vděčnosti.

Čím více se přičiníme, tím bude naše radost větší zde na zemi a odměna hojnější na nebi. »Radujte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.«

V. Strh.

Na slavnost věrných Dušiček.

Proč máme věrným dušičkám pomáhati.

»V paměti věčné bude spravedlivý!«
(Ž. 111, 7.)

V mnohých krajinách zachoval se pěkný a dojemný obyčej. Zemřel-li hospodář, jenž byl milovníkem a pěstitelem včel, tu odchází ihned po jeho smrti některý z příbuzných — obyčejně syn a dědic — do včelníku, klepá na úly a oznamuje těm pilným pracovníčkám truchlivou zprávu: »Včeličky, váš hospodář umřel!« Svatá církev, která nás o včerejší slavnosti Všechny Svatých vyvedla až do výšin sídla neskonale blaženosti, přichází dnešní ponurou památkou všech věrných zemřelých podobně k srdcím svých věřících a klepá na ně, rovněž důtklivě volajíc: »Synu, dcero, pamatuj, že tvůj otec, matka, bratr, sestra, přítel nebo dobrodinec odpočívají v Pánu!«

Říká se: »sejde s očí, sejde s mysli!« Kolik milionů a milionů lidí žilo a působilo již na tomto světě; ale sotva že se za

nimi zavřel temný hrob, vymizela brzy u převážné většiny i jejich památka u pozůstalých a potomků, ano není řídkým případ, že i ti, kteří svazkem pokrevnosti a vděčnosti se zemřelými jsou spjati, ve věru starostí nebo radovánek pozemských na ně zapomínají a po celý rok ani nejmenší vzpomínky jim nevěnují. Proto přichází dnes naše duchovní matka, proto dnešní dojemnou slavností klepá, ano buší na ochladlá srdce, aby je z netečnosti vyburcovala, aby jim jejich svatou povinnost k drahým nebožtíkům připomenula. — A k jedné třídě zesnulých má dnes především obrátit se naše pozornost a soucitná láska. — Jsou to ty svaté a spravedlivé duše v mukách očistcových trpící! O nich má se naplnit slovo prorocké: »V paměti věčné bude spravedlivý!« Jim má dnes v obzvláštní míře srdce naše projevit svou upřímnou křesťanskou lásku!

Jsem sice přesvědčen, nejmilejší, že jste si této křesťanské povinnosti plně vědomi, a vaše hojná účast na dnešní bohoslužbě, vaše četná návštěva našeho hřbitova mne v tomto přesvědčení tím více utvrzuje; než domnívám se, že bude přece vhodným povzbuzením vaší zbožnosti, vysvětlím-li krátce, proč duším v očistci pomáhati máme.

* * *

Zákon lásky přikazuje, abychom svým nouzi a bídu trpícím bližním pomáhali, když naši pomoci potřebují a když jim pomáhati můžeme, a rovněž žádá spravedlnost, abychom jim se zvláštní ochotou pomáhali, jsou-li našeho přispění hodni. Hle, tři všeobecné důvody, kterými se má každý křesťan při prokazování lásky a milosrdenství řídit! Platí-liž tento zákon lásky a spravedlnosti také v poměru našem k věrným duším v očistci? Odpověď jest na snadě. Platí — a to v plné míře? Vždyť věrné ty duše, právě protože jsou věrnými čili posvátnou pečeti víry a lásky k Pánu Bohu poznamenanými, jsou právě tak jako my částí mystického, to jest duchovního, těla Kristova; Kristus jest právě tak hlavou jejich jako náš; přechodný stav utrpení očistcového nevyloučil jich nikterak ze svazku obcování svatých, zůstávají i v očistci našimi milými bratry a sestrami. — Jak krásná to myšlenka, jak mocná útěcha pro každého z nás, když, zvláště dnes, se zármutkem vzpomínáme na ty drahé osoby, jež neúprosnou smrtí z našeho středu byly vyrvány! Nebyly nám vyrvány nenahraditelně, jestliže zemřely smrtí křesťanskou, smířeny s Bohem a oblečeny v šat Jeho posvěcující milosti; neboť o nich platí slovo Písma: »Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají!« (Zjev. 14, 13.) »V paměti věčné bude spravedlivý!«

Konejme tudíž horlivě svou křesťanskou povinnost k duším v Pánu zesnulých, neb: 1. ony naši pomoci potřebují. — Článek víry o očistci podává k tomu potřebný výklad. Všeobecný sněm církevní tridentský prohlašuje: »Církev katolická učí, že jest očištec a že příměluvy věřících duším v něm dlícím pomáhají!« (Sess. 25) Jak dí sv. Jan ve svém tajemném Zjevení (21, 27): »do

nebeského města nevejde nic nečistého,« a to nejen nečistého těžkým hříchem, ale i pokáleného hříchy všedními aneb zatíženého ještě většími nebo menšími časnými tresty. Spravedlnost boží vyžaduje, aby se jí za každé provinění lidské dostalo náležitěho zadostučinění, neb v podobenství o králi, jenž účtoval se svými služebníky, praví Pán Ježíš, že král »vydal sluhu nemilosrdného mučitelům, dokud by nezaplatil všeho dluhu.« (Mat. 18, 34.) Uvědomíme-li si, drazí v Kristu, jak často a jak lehkomyslně se všedních hříchů dopouštíme, jak nedokonalé bývá naše pokání a dostiučinění i za hříchy smrtelné — ó, tu snadno si představíme, že mnoho, ano velmi mnoho duší musí projíti zářlým očistcovým, aby splatily rozhněvané spravedlnosti boží svůj povinný dluh a dospěly k věčné spáse — jak píše sv. Pavel — »jen tak, jako skrze oheň«. (I. Kor. 3, 15.) Již z tohoto výroku sv. apoštola poznáváme, že očistování duší v zajetí očistcovém jest nejvyšší bolestné, jest to očistování »jako skrze oheň«; tresty, jež jim jest vytrpěti, jsou přísné a těžké, neb — jak učí svatý Tomáš Akvinský — »nejmenší tresty očistcové jsou těžší, nežli největší tresty na zemi«. My nařkáme a opíme pod břemenem chudoby, nemocí a bolestí tělesných, pod pohaněním a ponížením duchovním; než, nejmilejší, co jsou tyto tresty a kříže u přirovnání s tresty očistcovými, když, jak jsme právě slyšeli velikého učitele církve sv. Tomáše, nejtěžší svízel pozemská jest daleko lehčí a snesitelnější, než nejmenší trest v očistci?

Očistec jest mimo to žalář, jest to trpké zajetí. Ptejte se, drazí posluchači, bývalých zajatců z dob hrozné světové války! Trpěli v nepřátelském zajetí možná hlad, nedostatek a nepohodlí; byli nuceni konati těžké práce, bylo s nimi možná i tvrdě a krutě jednáno; ale nade všechno mučila je touha po vlasti, rodném domě a rodině. A hle, i tato trýzeň svírá a těžce doléhá na svaté duše v zajetí očistcovém. Zemřely v lásce a milosti boží; na rozdíl od duší zavržených, jež jsou plny nenávisti k Bohu, plane v nich nesmírná touha po spojení s Tím, jenž nás dle učení sv. Augustina k Sobě Stvořil, jenž jest posledním cílem naší jsoucnosti, v němž jediné může spravedlivá duše naléztí ukojení svých tužeb, své nejvyšší a neskonale blaho. Každý den, ano každý okamžik, jenž jim odnímá blažené patření na tvář boží a na Jeho nesmírnou velebnost, způsobuje jim bolesti nevýslovné, tím větší, protože si samy pomoci nemohou. Uplynul již neodvolatelně čas, kdy mohly si před Bohem získati zásluhy a Jeho spravedlnost konáním dobrých skutků usmířovati. Minul den a smrtí nadešla noc, ve které — jak dí Spasitel — »nemožno více pracovati« (Jan 9, 4).

2. Potřebují tedy věrné dušičky pomoci cizí, pomoci naší, a my jim tuto pomoc můžeme snadno, beze všech obtíží nebo velkých obětí prokazovati. Jak pošetile jedná však nyní od Boha odvrácený svět! Lidé, v nichž pohasl plamen svaté víry, věnují svým zesnulým vše možné, jen ne to, co by jim na věčnosti opravdu prospěti mohlo. Vystrojí jim nádherný pohřeb, ověsí rakev nesčíslnými věnci, rozesílají do celého světa oznámení smrti,

v nichž slovy až odporně vzletnými o nebožtíkovi a svém bolu se vyjadřují, oblékají se do drahocenných smutečních šatů a podobnými, často málo upřímnými tretkami projevují svou lásku a svůj bol nad jejich ztrátou! Mnohem ušlechtleji a rozumněji jedná zbožný venkovan. On nevystavuje mrtvolu svých drahých na parádním a černě ověšeném loži, nýbrž modlí se u prostého jejich lůžka se svými sousedy pobožně sv. růženec; nevezze zesnulého v uměle zdobeném voze, nese jej spíše se svými přátely uctivě na ramenou; místo hlučné hudby provází nebožtíka na poslední jeho pouti vroucí modlitba. Věřící křesťan řídí se tu důtklivým napomenutím sv. Jana Zlatoústého: »Ty pravíš: oplakávám drahého nebožtíka, poněvadž zemřel jako hříšník. Na pomoc mu musíš přispěti, pokud jen můžeš; ne slzami, nýbrž modlitbami, vzýváním, almužnou a obětí! Nepamatujeme zajisté nadarmo na zemřelé při nejsv. oběti; ze vzpomínky té čerpají mnohou útěchu. Proč tedy trváš ve své bolesti? Proč tento smutek? Proč ty nářky? Což nemůžeš pro toho, jež oplakáváš, milost vyprositi?« (Hom. 42, 4)

Čteme o jedné matce, která svého syna nesmírně oplakávala, která byla ve snách od Pána Boha ze svého pošetilého zármutku vyléčena. Viděla zástup jinochů, kteří kvapem blížili se branám krásného města; svého syna však mezi nimi nespatriila, neb ten vlekl se daleko za svými soudruhy unaven, vyhublý, v promoklém a zabláceném šatě. Ptala se ho na příčinu jeho bídy a opozdění, a tu odpověděl jí syn: »Tvůj planý a zbytečný pláč je tím vinen; pamatuj na mne raději almužnou a nejsv. obětí!« Od té chvíle ustal nesmyslný pláč a matka konala k svému zemřelému dítěti horlivě svou křesťanskou povinnost. (Louvet str. 242.) — Ano, zbožná modlitba, almužna, nejsv. oběť mše sv. jsou ty vzácné dary, které zesnulým v pravdě pomáhají, ne světská pompa a marnost; to jsou též projevy pravé křesťanské lásky k věrným dušičkám a důkaz, že známe a zachováváme slova prorocká: »V paměti . . .« (text).

3. Pamatovati máme na duše v očištcí také z té příčiny, že duše ty jsou naší lásky a pomoci v plné míře hodny. Naše dobročinnost zastavuje se mnohdy před lidmi, ač v bídě a nouzi postaveni, svou nehodností, zarputilostí a nevďěčností nás odpuzují, takže si za takových okolností myslíme: kdo chce kam, pomozme mu tam! — a lidi takové v jich nouzi zůstavujeme. Zcela opačný jest však poměr náš k dušičkám v očištcí! Ač jich jednotlivě neznáme, víme přece, že ty duše, které úpí v žaláři očišcovém, jsou svaté, spravedlivé a Pánu Bohu milé; že jsou to naši bratři, naše sestry, že patří jako my k velké rodině Otce nebeského. Netřeba se nám obávat, že by naši pomocnou ruku spurně odmítly; spokojí se i nejkratší modlibičkou a nejmenší almužnou, za které ze svých bolestí nám jistě odplatí upřímnou vděčností a povzdechem: »Zaplať vám to Pán Bůh — vy naši bratři a sestry na zemi!« — Pomoc, kterou jim poskytneme, nebude poskytnuta nadarmo. Očištec jest jen dočasné sídlo těch duší, a dříve nebo

později, až skončeno bude jejich očistění, otevrou se i jim brány nebeského Jerusalema, a tu, nejmilejší, z těch prosebníků, kteří nás o pomoc vzývali náfkem trpělivého Joba: »Slitujte se nade mnou, slitujte se nade mnou, aspoň vy přátelé moji!« (Job. 19, 21) stanou se rázem měšťané a spolustolovníci boží. Jeho milované dítky, jichž hlas, jichž přímmluva bude sladkou a hojnou naší odměnou za pomoc, kterou jsme jim v očistci prokázali.

Hle, drazí v Kristu, jak vážné důvody nás vybízejí, abychom byli horlivými a ochotnými pomocníky věrných dušiček! Ony potřebují naší pomoci, neb trpí bolestné tresty a hlavně žhavou touhu po věčné blaženosti, samy sobě však pomáhati nemohou. Pomáhati jim můžeme velmi snadno, užívajíce často v jich prospěch křesťanských prostředků: modlitby, almužny a nejsv. oběti. Svaté duše jsou našeho přispění nejvšé hodny, ano pomáhajíce jim, ukládáme duchovní jistinu dobrých skutků na velmi vysoké a docela jisté úroky.

Rádme se tedy příkladem svaté církve, jež dnešní slavností na naše srdce klepá, aby v nich vzbudila soucitnou lásku k sv. dušičkám, jež dnes za jejich vysvobození z muk očistcových vroucí modlitby k nebes trůnu vysílá a nesčíslné mše sv. za ně obětuje, nařizujíc, aby každý kněz jednu ze tří dnes sloužených mší sv. za duše v očistci obětoval. Chovejme »v paměti věčné« ty spravedlivé duše, abychom si, jim pomáhajíce, jejich přímmluvu v nebesích zajistili! Amen.

Leon. Rendl.

Neděle dvacátá čtvrtá po sv. Duchu.

O bezpečné plavbě do přístavu nebeského.

»Pane, zachraň nás, hyneme!«

(Mat. 8. 25.)

Jsou-li plavci na moři nebezpečnou bouří přepadeni, pracují dle sil svých, co zmoci mohou, a prosí Boha za to, čeho nemohou. Tak činili i apoštolé v dnešním evangeliu. Jakmile začala bouře, svinuli plachty, chopili se vesla a čerpali vodu, jež vlny do loďky vehnaly, používajíce zoufale všech svých sil. Když však bouře byla čím dále prudší a všechna práce zdála se marnou, spěchali k Ježíšovi a volali: »Pane, zachraň nás, neboť hyneme.« A Pán Ježíš učinil, co učedníci nemohli, poručil větru a vlnám, a nastalo utišení.

Lodička Petrova, na níž se plavil Pán Ježíš na jezeře Genzaretském, znázorňuje svatou, samospasitelnou církev katolickou. I tato loď plove po rozbouřeném moři za tisícerych nebezpečí. Avšak uprostřed všech bouří a úskalí plaví se bezpečně, kdo jako apoštolé dnešního evangelia se modlí a prosí o pomoc k Pánu Ježíši, ale při tom sám koná, co má ve své moci. Ano, ten pluje bezpečně k nebeskému Otcí, který prosí za to, co sám vykonati nemůže, a koná, co vykonati může. O této pravdě chci dnes za přispění božího promluvení.

1. Známo je vám staré pořekadlo, osvědčená pravda, že kdo se neumí modlit doma, naučí se jistě na moři.

Když černé mraky zlověstné se vynořují a temné ticho nastane na hladině mořské a přirozenost úzkostlivě očekávajíc děsnou bouři sotva se odvažuje dýchat, oněmí také hluk náruživosti a vášní v duši bezbožných. A když pak temnou nocí najednou sjede první blesk a bouře začíná rachotit, a tichá dosud hladina vodní začne se zvedati a vrhne se celou prudkostí na loď, brzy ji vynáší vzbůru a zase sráží do vodní propasti, když blesky se všech stran se křížují, rány hromu ustavičně vše přehlušují a slabá loďka, jež tvůj život unáší, v bouři živlů ve všech částech sténá a praská a každé chvíle může se rozpadnouti v trosky, a děsná propast mořská jako tvůj jistý hrob před tebou se otvírá: tehdy jistě k modlitbě budeš stržen k zemi, byť jsi se dříve už dlouhý čas nebyl modlil.

Avšak takové bouře neohrožují plavce pouze na moři, nýbrž každého člověka v ohledu mravním, který pluje po moři tohoto světa do říše věčnosti. Neboť nezdá li se často, jakoby vše rozbouřilo se ku záhubě naší duševní lodičky? Rozčerení naší zkážené přirozenosti, bouřlivý vítr smýšlení, prudké vlny tisícových pokušení, mlačiny špatných příkladů, úskalí klamných rad a špatných zásad, tíže zlých návyků, to vše se spojuje, aby loďce naší duše připravilo záhubu, a bouře ta netrvá jen několik hodin, aneb dnů, jako na moři, nýbrž až do nejvyššího stáří, ba až do konce života. Jak se budeme moci se svými slabými silami bez pohromy uchrániti? Jenom tehdy, budeme-li prositi Boha za to, co sami vykonati nemůžeme. Nadarmo se snažíš duši svou z tolika bouří zachrániti a přistáti ku přístavu nebeskému, nebudeš-li stále Boha o milost a pomoc snažně prositi.

»Nido nevejde do života věčného,« praví sv. Augustin, »nežli kdo jest od Boha k tomu povolán; nikdo, kdo povolán jest, nemůže pracovati na své spáse, leč komu pomůže sám Bůh; nikdo však nezasluhuje pomoci boží, leč kdo za ni prosí.« — Proto pravil božský Spasitel: »Nikdo nepřijde k Otci nebeskému, leč skrze mne.«

»Některé milosti,« praví též sv. otec církevní, »uděluje Bůh bez modlitby naší, ku př. počátek víry, ale jiných opět nedá bez modlitby, ku př. v setrvání v dobrém, v milosti boží až do konce, přemáhání jistých prudkých pokušení, zachovávání jistých a zvláště zdánlivě těžkých přikázání.«

Proto nás napomíná důtklivě Spasitel božský k ustavičné modlitbě: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.« — »Třeba stále se modliti a neustávat.« (Luk 18, 1.)

Ustavičně, tedy nejen denně konati jisté modlitby a pobožnosti, ale modliti se ve všech potřebách duše

Zdá se mnohému snad nemožným, opanovati prudké a dlouho trvajicí pokušení aneb zastaralou náklonnost. Avšak modli se, pros za to, co se ti zdá nemožným, a podaří se ti jistě.

Zdá se mnohému příliš těžkým vyznati se ve zpovědnici z některého hříchu a všech okolností toho hříchu, aneb usmířiti se se svým nepřitelem. Pros jen, modli se za to, co se zdá nemožným, a podaří se ti to. Kolikrát nemůžeš v úzkosti a pochybnostech vyváznouti, a propadáš skoro zoufalství; modli se jen, pros za světlo a útěchu u Boha a dar síly, a do duše tvé přijde opět světlo a pokoj.

Sv. František Sal. byl ve svém útlém věku, ač Boha vroucně miloval, mnohým pokušením vydán. Stále mu tanulo na mysli, že je od Boha zavržen a k věčnému zatracení odsouzen. Trápil se z toho nevýslovně. Ale jakmile pokaždé obrátil se k modlitbě, nabyl ihned pokoje. Psal o tom později: »Tak mocně pokušení na mne doléhají, že se mi zdá, jako bych neměl více síly, bych je přemohl; ale hned, čím slabším se cítím, tím více důvěra má v Boha vzrůstá.«

Sv. František Seraf. ležel v bolestné nemoci, k níž se přidružila i hrozná pokušení. Obával se, že neodolá dvojnásobnému zlu. I pohledl pokaždé k nebi ozátenému zapadajícím sluncem a hned podivnou mocí posilněn zvolal. »Jak krásná je opona, jež zahaluje nevýslovnou slávu nebes! Jak krásnější musí býti teprve trůn Beránka božího, který nás tam předešel, aby nám příbytky připravil. Co je všechna sláva a bohatství světa, přirovnáme-li je věčné blaženosti? Co krátká bolest, přirovnáme-li ji nebeské radosti?« Posilněn zmužile bojoval a slavně zvítězil.

2 Avšak nejen modliti se je třeba, když bouře lodičku našeho života ohrožují, nýbrž také sám chopiti se vesla a pracovati. Bylo by jistě opovržlivostí, kdyby námořníci uprostřed nejnebezpečnějších bouří spínali sice ruce k modlitbě, ale nepřiložili by rukou ani nobou, aby proti bouři a vinám se bránili. Právě tak je nutno horlivou modlitbou žádati na Bohu, čeho nám zmocni nelze, ale také chopiti se vesla, napjati všechny síly, věnovati všechnu péči, abychom násilím lodičku duše všemi vlnami a nebezpečím zlé přirozenosti, pokušení a ošemetného světa neporušenu ku přístavu nebeskému šťastně přivedli.

Dávné pověsti vypravují o druhu žen, jež sluly Amazonky, jež nechtěly se podrobiti mužům a samy chtěly vládnouti sobě. Chlapce hned po narození zabíjely, jen dívky vychovávaly.

Když jednou král Longobardů, Agelmund, zdržoval se u jednoho jezera a spatřil na vodě bedničku, v níž se nalézali malí hošáci od svých matek, Amazonek, pohození, aby ve vodě utonuli, lítostí nad ubohými dojat, umlínal si, že je vysvobodí. Bednička byla však od břehu vzdálena. Měl sebou dlouhé kopí, a to podal pohozeným, aby se ho zachytili, pevně drželi, a tak byli zachráněni. Všichni viděli kopí, jen jeden z nich zachytil se ho a držel se pevně, ač ostrý hrot hluboce řezal do rukou. Byl zachráněn a ostatní během počali se ve vodách. Zachráněného hochu vzal si král domů, nechal pečlivě vychovati a později učinil dědicem své koruny a říše.

Podobně zachráněn bude jen ten, kdo přiloží svou ruku, uchopí se nabízeného prostředku, jakého mu Bůh podává. Všichni máme býti dědici trůnu božského a jeho říše nebeské. Pramátí naše, Eva, svým hříchem vysadila nás do tohoto světového moře, jež je plno nebezpečí všeho druhu. Jeden je v nebezpečí, že bude pohlcen vírem smyslných žádostí, jinému hrozí ztroskotání loďky na úskalí falešné stydlivosti, jež mu ve zpovědnici ústa zavírá; jinému hrozí utonutí v hlubinách požívavosti a jinému opět hrozí rozbouřené vlny zlosti a pomsty; jinému bouře myšlenek nedá pokoje, uvázne na mělčině duchovní lenosti, zanedbávání modlitby, bohoslužeb a sv. svátostí.

Proti tolika mocným nebezpečím bojovati jest ovšem těžko. Ale v boji nejsme sami: Král, nikoli pozemský, ale nebeský, král nejmocnější nebe i země, podává nám místo dlouhého, ostrého kopí, aby tě osvobodil, svou všemohoucností, své milosrdenství, svou milost, svou ruku; uchop se jí, drž se jí pevně, přemáhěj všechny obtíže, život není tak dlouhý, a pak se staneš dědicem koruny nikoli pozemského krále, ale krále všech králů, a jeho nebeské říše.

Co jsi však duše kteréhokoliv křesťana činila? Vykonala jsi, co vykonati bylo možno, vyprosila jsi si, co vykonati bylo nemožno? Prosíš častěji, zvláště pak v pokušení, Boha v čas za milost a jeho pomoc? Nevyhledával jsi snad sám pokušení? Neobcovaš s lidmi, kteří ti právě byli nejvíce nebezpečnými? Byla by to cesta do zavržení věčného!

Spíše obnov svůj úmysl, že chceš stále konati, co vykonati můžeš, a prositi Boha o pomoc, kde síl se nedostává. V každém pokušení navykni si volati: »Pane, zachraň mne, neboť zahynu!«

Lékař krále francouzského Ludvíka XI. záviděl sv. Františku z Paula přízně královny, hleděl ho očerniti u krále, což se mu i podařilo, že král začal pochybovati o svatosti, bohobojnosti jeho, a zkoušel, jak obstojí. Poslal mu nádherný stůl se vši úpravou ze zlata a stříbra. František však nepřijal toho, řka, že má dosti na skrovné dřevěné místo. Po krátkém čase poslal král krásný obraz Rodičky boží v ceně 17.000 dukátů, aby s ním dle vůle jednal, třeba na almužny věnoval. Sv. František nepřijal a vzkázal, že se nemodlí ke zlatu a stříbru, obraz z papíru že mu milejší, a pro chudé že má své almužníky. Král pak pozval ho ku slavným hodům, ale František ničeho neokusil kromě něco zeleniny a krapet vody. Král mu pak nabízel měsíc dukátů, aby jich přijal ku zvelebení nového kláštera v Římě. Sv. František znaje dobře úskočný úmysl králův, zřekl se i tohoto daru a pravil: »Mnohem lépe by bylo, milosti královská, kdybyste nahradil vše, v čem jste se násilím a nespravedlností prohřešil, kdybyste příslušnými daněmi lid netýral; Pánu Bohu bylo by to milejší, nežli z nespravedlivého jmění — udělovati almužny. Spasení duše zakládá se na pravých a skutečných ctnostech.«

Král byl velice překvapen, zamiloval si sv. Františka ještě více nežli kdy před tím a pečoval horlivě o napravení svého ži-

vota, — Čím více umíme se přemáhati, tím větší úcty získáme si u lidí, tím větší lásky u Boha.

Řiďte pečlivě loďku svého života, a překvapí-li bouře pokušení jakákoliv, nelekejme se; prosme Boha o pomoc a sami použijme všech sil, abychom překážky překonali. Bůh nežádá od nás nic nemožného; přikazuje, abychom činili, co činiti možno, a prositi o pomoc, co se nám zdá býti nemožným.

Čím větší bude naše neohroženost, tím bezpečnější bude naše plavba ku přístavu věčnosti. Amen. *V. M. Váchal.*

Neděle dvacátá pátá po sv. Duchu.

Bůh nevylučuje hříšníků z církve.

»Nechte, ať oboje spolu roste až do
žní.« (Mat. 13, 30.)

Podobenství dnešního evangelia se obyčejně uvádí na důkaz, že Bůh nevylučuje hříšníků z církve Kristovy, z království božího na této zemi. Pochybnost o této skutečnosti by mohla vzejíti z toho, že jednou ze známek pravé církve Kristovy je svatost. Tu by mnohý usuzoval asi takto: Má-li pravá církev Kristova býti svatá, musí i členové její býti svatí. Hříšníci však nejsou svatí. Proto by neměli býti údy církve Kristovy, proto by měli býti z ní vyloučeni.

To však jest veliký omyl. Pravá církev Kristova, kterou jest jediná církev římsko-katolická, nazývá se svatou z jiných důvodů. Svatost se jí připisuje proto, že její zakladatel Ježíš Kristus jest nejvyšší svatý, původce veškeré svatosti, Bůh sám; dále proto, že její učení, její přikázání, její evangelické rady jsou svaté; konečně také proto, že má prostředky, zvláště svaté svátosti, které každého jejího člena pobádají a vedou ke svatosti, čehož důkazem jsou nesčíslné zástupy svatých a světic božích, jejichž svatost Bůh zázraky potvrzuje. V tom záleží svatost církve Kristovy.

Že Bůh nevylučuje hříšníků z církve, toho důkazem je svátost pokání. Pro koho ji Kristus Pán v první řadě ustanovil? Snad pro ty, kteří nejsou pokřtěni, pro pohany a židy? Nikoliv; neboť kdo není platně pokřtěn, nemůže přijíati žádné svátosti, a církev nad ním nemůže své soudní moci vykonávati, protože není jejím poddaným. Snad tedy Kristus Pán ustanovil svátost pokání pro křesťany spravedlivé? Také ne; neboť zdraví nepotřebují lékaře. Pro koho ji tedy ustanovil? Pro křesťany hříšníky. Jsou tedy dle vůle Krista Pána i hříšníci členy jeho církve, ale jsou údy nemocnými, jsou údy mrtvými, jsou suchými větvemi na zeleném stromě církve, s něhož budou jednou useknuti a na oheň uvrženi.

Dosud však jich Bůh ze své církve nevylučuje. Proč tak činí? Proč dopouští, aby hyzdili krásnou choť Beránka božího sobě na škodu a jiným ku pohoršení? Pokusím se vám vyložiti, proč Bůh

nechává hříšníky v katol. církvi, a doufám, že se mně podaří, přesvědčiti vás, že jedná zcela správně.

P o j e d n á n í.

Kdysi chtěl Spasitel náš na svých cestách zajít do jistého městečka samafského, ale obyvatelé ho ve své zdi nepřijali. V rozhorlení nad touto urážkou doléhali apoštolé na Pána, aby sirou a ohněm s nebe potrestal bezbožníky, kteří se opovážili před ním své brány zavřítí. A myslíte, milí draží, že Pán Ježíš apoštoly za jejich nemístnou horlivost pochválil? Právě naopak. »Nevíte, čího ducha jste,« pravil jim káravým hlasem.

Tutéž výtku zasluhují všichni, kteří jako služebníci dnešního evangelia žádali, aby veškeren koukol byl vytrhán, také žádají, aby všichni hříšníci byli z církve vyvrženi a pro čas i věčnost zničeni. Tím by utrpěli velikou škodu spravedliví, a proto Bůh jako moudrý hospodář nechává hříšníky mezi spravedlivými až do soudného dne, který bude dnem žní. V tom jedná velice moudře.

1. Neboť snadno by se stalo, že by služebníci, trhající koukol, spolu s ním vytrhali i pšenici. Koukolem se tu míní plevel zvaný jedovatý jilek (matonoha), který své kořeny vplétá mezi kořeny pšenice, a této se tak podobá, že nemůže býti od ní rozeznán, až když vyžene klas. Tu se teprve ukáže v pravé své podobě plevele nebo koku. Pro tuto svou podobnost s pšenicí snadno by mohl býti s ní zaměněn a snadno by unikl svému osudu zničení.

Podobně i mezi lidmi. Mnohý jinoch, mnohá dívka byli od svých starostlivých rodičů chráněni před nástrahami světa a vzorně vychováni, takže se zdálo, že budou vždy radosti rodičů a v stáří jejich podporou. Ale později přišla pokušení, přišly špatné společnosti, přišly příležitosti ke hříchu, a ti jinoši a dívky, kteří opravňovali k nejlepším nadějím, kteří se zdáli pšenici, ukázali svou pravou podobu. Dříve se rádi modlivali, na mši svatou chodili a práci svou svědomitě konali. Nyní však neustále klejí a se rouhají, o kostel ani nezavadí, karban a špatné společnosti milují a namáhavé práce se štítí. Tak se změnil mnohý a mnohá, která byla dříve považována za pšenici, za spravedlivého. Sami nahlízte, že by nebylo snadno, podobný plevel vymýtit z církve Kristovy. Kdy by měli býti vymýtni? Dokud byli dobří? Jistě ne. Anebo až se spustili cest správných a zašli na cesty hříchu?

2. Avšak ani tenkrát, když se nám zdá, že jsou jen zbytečným plevem, nenáviděným koku, nemůžeme žádati, aby Bůh přestihl nit jejich života a zavrhl je na věky. Neboť, jak nás ujišťuje sv. Augustin, může se lehko stát, že ti, kteří jsou dnes koku, zítra budou pšenici. A proto kdyby dnes byli bez mílosrdenství vytrženi, nemohli by se zítra stát pšenici.

Proto jedná Bůh velice moudře, že nechává hříšníky mezi spravedlivými až do soudného dne.

Dějiny církve to potvrzují. Dosvědčují, že i největší hříšníci se k radosti andělů obrátili, pokání činili a veliké svatosti dosáhli. Uctívali bychom daes mezi svatými Dismasa, jednoho z lotrů, který visel na kříži po pravici Páně, kdyby Bůh hned po prvním jeho hříchu smrtí byl učinil konec dalším jeho nepravostem? — Možná, že po celý svůj život nic jiného nekonal, než loupil, vraždil, hřích na hřích hromadil, takže by byl milosrdenství boží skoro vyčerpal, kdyby bylo nekonečné. A Disma se přece obrátil. Ovšem až na konci svého života, kdy mu již jen několik okamžiků zbývalo, a litoval svých hříchů tak opravdově, že slyšel z úst Spasitelových útěchplná slova: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji.«

A co mám říci o sv. Pavlu? Celou silou svého přesvědčení, celým ohněm svého mládí se vrhl na nenáviděné křesťany nejen v Jerusalemě, nýbrž i v okolí, ano až i v Damašku. Co myslíte, milí draží, uctívali bychom jej dnes jako neohroženého hlasatele nauky Kristovy mezi židy i pobany, jako apoštola národů, kdyby Bůh jej byl bleskem usmrtil na cestě do Damašku, kde se mu v jasném světle ukázal Pán Ježíš a slepotou jej ranil? Dnes bychom neměli jeho krásných epístol plných moudrosti boží. Kdyby Pán Bůh každého hříšníka hned jako nepotřebný koukol zničil, neměli bychom ani krásného příkladu sv. Augustina, ani jeho poučných spisů, neměli bychom ani sv. Marie Egyptské, ani svaté Markéty Kortonské, neměli bychom mnoho a mnoho kajčníků a kajčnic, nebe naše bylo by chudší o tolik krásných hvězd.

Než zastavme se na chvíli, milí draží! Kce bychom byli nyní my? Snad mezi pšenici? Či snad — bojím se to vysloviti — mezi koukolem nepotřebným, vytrhaným, na věky zničeným? Ruku na srdce, milí draží! Kdyby Bůh jednal vždycky dle rady oněch služebníků, radovali bychom se dnes ze života a zdraví, stáli bychom zde před tváří Hospodina v jeho chrámu? Možná, že bychom již měli za sebou dlouhou řadu let muk pekelných a před sebou budoucnost ještě neutěšenější, ale naděje, bez radosti, plnou bolesti nesnesitelných, bez konce, věčnou. Ale Bůh tak neučinil. »Nechte, ať oboje spolu roste až do žní,« poručil svým andělům. Jednal milosrdně a moudře.

3. Bůh jako moudrý hospodář dobře ví, že by služebníci při trháni koukolu musili do pšenice vstoupiti, sem a tam v ní choditi, a že by i při největší opatrnosti mnoho pšenice poškodili a pošlapali. Tak by sice odstranili jedno zlo, ale zároveň by způsobili zlo jiné a snad ještě větší než sám koukol. Podobně je to i v království Kristově na zemi. Bylo by sice odstraněno mnoho pohoršení, bylo by zabráněno mnoho bezpráví a mnoho pronásledování, kdyby smrt každého hříšníka po prvním hříchu hned v zápětí skosila, ale zároveň by bylo ničeno mnoho dobrého. Přisvědčíte mi jistě, že by spravedliví bez hříšníků neměli příležitosti utvrditi se v ctnosti. Jak by osvědčili svou pokoru, kdyby jich nikdo nehanil a netupil? Jak by ukázali svou trpělivost, kdyby jich nikdo netýral? Jak by se mohla v pravém světle zastkviti

jejich čistota, kdyby nebylo svědníků a pokušitelů? Neboť, jak praví sv. Augustin, »bezbožní jsou spravedlivým tím, čím jest pilník železu, mlýnský kámen pšenici. Jako totiž pilník očišťuje železo od rezu, a mlýnský kámen rozemílá zrna pšenice v krásnou mouku, tak i ctnostní lidé v dobrém se zdokonalují, když chyby hříšníků s trpělivostí snášejí a jejich pokušení odpírají.«

4. Ale snad mi někdo namítne: Ať Bůh odstraní aspoň ty, o kterých již předem ví, že se nepolepší! Ať odstraní aspoň ty, kteří až do smrti budou své bližní sváděti k odpadům od víry, kteří až do smrti budou své bližní podporovati v krádeži, opilství a jiných neřestech! Nezdá se, že by tak jednal moudře?

Ano, milí draží, tak mluví moudrost lidská; ale moudrost božská jedná zcela jinak. Bůh dobře ví, že by tím trpěli i nevinní, kdyby jednal, jak svrchu bylo naznačeno. Kolik by tu bylo sirotek, kteří by tak ztratili otce nebo matku aneb oba; kolik by tu bylo truchlících vdov, které by tak ztratily své manžely; kolik tu bylo opuštěných rodičů, starců a stařen, kteří by tak přišli o své živitele, syny a dcery! Toho dobrotnivý Bůh nemůže dopustiti. Dobře ví, že i ti, kteří budou věčně zavrženi, ve svém životě leccos dobrého vykonali. A proto je odměňuje na tomto světě aspoň dlouhým životem a pozemskými statky, poněvadž na onom světě je očekává trest věčný. V čas žní řekne pak žencům: »Seberte nejprve koukol a svažte jej ve snopky k spálení!« Takový osud stihne hříšníky, kteří se nenapравí. Budou uvrženi do ohně, kde jest pláč a skřípění zubů.

Tento osud stihne i nás, nebudeme-li v době žní v očích nebeského Hospodáře pšenici. Můžeme tak o sobě tvrditi nyní? Můžeme tak o sobě říci před tváří Boha vševědoucího, jenž zpytuje srdce i ledví člověka? Pán Bůh nás ve své shovívavosti a milosrdenství dosud ušetřil; děkujeme mu za to z hloubi srdce! Ale jak dlouho bude ještě shovívati, jak dlouho bude nás ještě trpěti? Až do žní. Ale víme, kdy čas žní pro jednoho každého z nás nastane? Za dlouhá léta, za rok, za měsíc, za den? To Moudrost boží před našima očima skryla. A »v čas žní řeknu žencům,« praví Hospodin: »seberte nejprve koukol!« Můžeme tomuto osudu uniknouti? Ano. — A jak? Následujte sv. Pavla, sv. Augustina, následujte sv. Marie Egyptské, sv. Markety Kortonské! I oni byli po jistou dobu svého života koukolem, ale obrátili se, činili pokání a stali se pšenicí. Tak je smrt zastihla připravené a byli od andělů uvedeni do království nebeského. Tak se stane i nám, budeme-li jich v životě kajícím následovati až do smrti. Amen.

V. Knell.

Neděle dvacátá šestá po sv. Duchu.

Pravá víra dle svého vzrůstu.

„Podobno jest království nebeské zrna horčičnému.“ (Mat. 13, 31.)

Božský Spasitel porovnává v dnešním evangeliu svou církev se zrnem horčičným. Věci, jež se porovnávají, musejí mítí také nějakou podobnost. A proto i církev sv. podobá se v něčem zrna horčičnému. Zrno horčičné jest ze všech nejmenší, a o církvi své pravil Kristus sám, že bude po celém světě rozšířena a všichni národové budou jejími členy. Zrno horčičné jest nevzhledné a odporné, církev však jest zahradou nejvzácnějších květín a nejsilnějších, k nebi dosahujících stromů. Trpké a hořké jest horčičné zrno, v církvi však jsou nejbohatší poklady nebeského ovoce, slasti plných milostí.

V čem tedy vězí podobnost zrna horčičného s královstvím Kristovým zde na zemi? Božský Spasitel sám odpovídá na tuto otázku, když praví, že zrno horčičné jest ze všech zrnek nejmenší a zároveň největší; nejmenší co do začátku, největší ve svém vývinu a výsledku. A právě v tomto je zrno horčičné v pravdě obrazem církve Kristovy, jež měla nejnepatrnější, neopovrženější počátek, ale ve svém vývinu a vzrůstu stala se stromem, v jehož větvích nalezájí útulku všichni národové světa. Podobenstvím chtěl Kristus Pán naznačiti známku pravé církve. Neboť jako zrno z nejmenších počátků vyrůstá v mohutný strom, že ptactvo všeho druhu nalézá ve větvích jeho ochrany, tak i církev sv. z nejnepatrnějších počátků vzroste v útočiště všech národů světa.

Podivuhodný vzrůst církve sv. jest tedy nejbezpečnější známkou její pravdy a božského poslání.

1. Není vše dobrou rostlinou, co rychle vychází a roste; neboť co rychle roste, také rychle hyne a ztrácí se. Také ne všecko, co z nepatrného počátku vyrůstá, má proto i dobrého ovoce; musely by různé plevely, houby a jiné rostliny býti také nejlépejšími a nejúčinnějšími.

Není to žádným divem, vydává-li země rychle a v hojnosti různé plevely, k tomu dostala schopnosti od svého Stvořitele, když pro hřích lidí upadla v kletbu: »Zlořečena budiž země, bodláčí a trní bude přinášeti.« (1 Mojž. 3, 17.)

Kdyby však suché, neúrodné pole z málo zasetého zrní pokrylo se nejkrásnějším ovocem, považoval by to zajisté každý za zvláštní požehnání boží a veliký div a nevídaný.

A jak mnohem větší ještě byl by to div, kdyby rozsévač na tom poli byl chudý, stavu nízkého a opovrženého, a kdyby mu při rozsévání zrna a zpracování pole celý svět ohněm a mečem překážel, a zaseté již zrní vytrhal a pole zpustošil, a kdyby přes všechny tyto překážky pole se zazelenalo a přineslo nejhojnější a nejvzácnější úrody? To by bylo zajisté velikým divem a ne-

klamným znamením, že prozřetelnost božská bdí nad tímto polem a je uprostřed jeho nepřátel mocně chrání.

2. A přece to vše nalézáme v církvi Ježíše Krista, ať hledíme na její učení, jakožto nepatrné zrno obilní, aneb na její kazatele, rozsevače chudě a u světa opovržené, aneb na její nepřátele, jež stále nejen símě, ale i rozsevače hleděli vyhubiti a zničiti. Dvě pravdy hlásalo světu křesťanství hned od počátku, až se mu pro neslýchanou jejich zvláštnost musely zdáti buď neuvěřitelnými aneb nesnesitelnými: kříž a Boha ukřižovaného. To byly dvě nauky, jež odporovaly všem dosavadním pojmům a přírodě samé.

Jakmile sv. Pavel vystoupil s touto naukou, byl považován už ne za nějakého kazatele, ale pošetilého blázna. »Blázníš, Pavle,« zvolal naň vladař Festus, »mnohé umění tě k bláznovství přivádí.« (Sk. ap. 26, 24.)

Apoštol kázal, jak Syn boží z lásky k lidem se snížil, s nebe na zem sestoupil, přirozenost lidskou přijal na sebe, v největší chudobě se narodil, 33 léta za přízně a pronásledování všeho druhu žil, a svému nebeskému Otci poslušen byl až k nejpotupnější smrti kříže. »Blázníš, Pavle?« byla odpověď světa na toto kázání.

Neboť kdo slyšel kdy, aby Bůh trpěl, ukřižován byl a zemřel? Apoštol káže, že nutno jest křížovati tělo, umrtvovati se, ztíkat se smyslných radostí a přemáhati zlé žádosti. Ale svět volá zase: »Blázníš, Pavle?« neboť kdo to kdy slyšel, aby člověk sebe sama nenáviděl a vůbec nenávidět mohl?

»Lačni-li nepřítel tvůj,« volá Pavel, »nakrm jej; žízní-li, dej mu pít; nebo to čině, uhlí řevavé shrneš na hlavu jeho, t. j. přivedeš ho ku poznání sebe.« (Řím. 12, 20.) »Blázníš, Pavle?« odpovídá mu svět; »neboť čemu učíš, odporuje přirozenosti lidské, jež spíše žádá, pomstíti se nepříteli a nenáviděti je!« »Království nebeské jen utrpením, přemáháním sebe možno dosáhnouti,« volá sv. Pavel. Ale svět brání se a odpovídá: »Blázníš, Pavle? Jak je možno dosáhnouti blaženosti tím, co zbavuje člověka všeho štěstí a zdaru? Jak může milovati člověk to, co je mu z přirozenosti protivné?«

A tak mohl si apoštol stěžovati: »Pane, kdo uvěří kázání našemu?« (Řím. 10, 16.) »My kážeme Krista ukřižovaného, židům ku pohoršení, pohanům za bláznovství?« (I. Kor. 1, 23.)

Obojí totiž, židé i pohané, měli o svém Bohu a svých bozích zcela jiného pojmu. Židé si představovali Boha jako Pána zástupů, krále králů, mocného mstitele své cti, neúprosného soudce a přísného karatele všech, kteří ho urážejí. A nyní by měli uvěřiti, že nekonečná velebnost tohoto Boha se snížila až ku podobě děcka, že se mlčky nechala od ubohých lidí tupiti, posmívati, zajati, spoutati, bít, ukřižovati a usmrtiti! Takové učení považovali by za urážku, za něco nedůstojného Boha, muselo se jim to zdáti ohromným pohoršením!

Pohané pak očekávali od svých smýšlených bohů všecka dobra, všecku blaženost toho světa. Od Joviše žádali a čekali dů-

stojnosti, světské pocty, od Plutona a Merkura bohatství, od Venuse smyslné rozkoše všeho druhu, od Bacha bezstarostný, jen radostem a požívavostí zasvěcený život. A nyní by měli uvěřiti v Boha, který nejen sám vším časným pohrdal, ale svým přivržencům poroučí, pohrdnout světem a všemi jeho statky, zamilovati si kříž, sebe zapíráti, nepřítelům odpouštěti! Takové učení muselo se jim zdáti bláznovstvím, největší pošetilostí. A tak židé i pohané šlapali po zrnu horčičném — po učení Kristově, a kdo mohl dle náhledu lidského doufati ještě, že toto opovržené sítě božského slova mohlo by vzkřísiti, kořeny zapustiti, státi se stromem, jenž by celý svět zastínil a byl útočištěm všech národů světa?

3. Ašvak, snad hlasatelé toho dosud neslýchaného učení svou moudrostí a uchvacující výmluvností byli příčinou rozšíření nauky Kristovy mezi národy? Snad ji šířili mocí, násilím a zbraněmi, jako to učinil Mohamed? Snad si získali svět svým vznešeným rodem, bohatstvím, vlivem? Vždyť moudrost, moc, bohatství — tyto tři nejlepší prostředky pomohly jim překonat všechny překážky světa a odstraniti?

Avšak o tom všem nenalezáme u apoštolů ani stopy. Slyšme apoštola Pavla, jak líčí sebe a své spolupracovníky, apoštoly. »Co je u světa bláznivé, vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré; a co je u světa mdlé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné. A neurozené světa a potupené vyvolil Bůh.« (I. Kor. 1, 27.)

»My za blázny považováni pro Krista; až do této chvíle lačníme i žízníme, nazí jsme, políčkováni býváme, a nemáme jistého místa, pracujeme, dělájíce rukama svýma; zlořečí nám, a my dobrořečíme, protivenství trpíme, a my je rádi snášíme; rouhají se nám, a my se modlíme; jako smetlí tohoto světa učiněni jsme, a jako povrhel u všech až posavad.« (I. Kor. 4, 10—13.)

A tito slabí, neučení, u světa opovržení učedníci Kristovi přemohli pohanský svět, nebeskou naukou zbožili chrámy pohané a vztýčili všudy prapor kříže, celému světu kázali evangelium a je všudy rozšířili, katolickou církev přivedli k té výši, jakou dnes má, a kterou daleko vyniká nad všemi ostatními ústavy a mocnostmi světa. — »Pohlédte na podivuhodný úradek boží,« volá sv. Ambrož, »nevyvolil Bůh za apoštoly muže bohaté, vznešené, učené, ale chudé, prosté rybáře, potupené celníky, aby se nemohlo říci, že evangelium, víru křesťanskou, rozšířili bohatí svým jménem, mocí svými zbraněmi, vznešení svým rodem, učenci svou moudrostí a výmluvností, a aby takto základ a vzrůst jeho církve tím podivuhodnějším se ukázaly, čím méně se mohli chopiti přirozených prostředků.«

4. Veliký byl div — zachránění tří mláďenců v rozžhavené peci babylonské. Ale tisíckrát větší div jest zachování církve Kristovy za staletého ukrutného pronásledování se strany celého světa. Co si jen ďábelská zloba na mukách pomysliti mohla, bylo použito na mladé a slabé tehdy ještě církvi za panovníků Neronu, Domiciána, Decia, Maximina a Diokleciána!

Ale nejen zevnější pronásledování a násilí všeho druhu musela zakusiti prvotní církev Kristova, ale i vnitřní boje proti církvi, bludařství a rozkoly a odpady nesčetné nastaly působením pekla. Celý svět takřka spojil se, aby nepatrné sítě horčičné sotva zasazené z kořene vyvrátil a vyhubil; peklo spojilo se se zemí, celým světem, aby církev Kristova byla úplně vyhubena. Ale tato ač denně o větve byla připravena, rozšiřovala stále nových větví do širého světa. Čím více mraky husté chtěly církev zastíniti, tím více prodíralo se slunce svým světlem, aby ji ozářilo a celému světu uzázalo. Když vlny moře, zloba nepřátel, nejvíce dorážely na lodičku Petrovu, tím bezpečněji plula tato po hlubině světa, řídil ji nejmoudřejší kormidelník, Ježíš Kristus, utišil po každé bouři, když se již zdálo, že lodička církve sv. zahyne. A uprostřed bojů, bouří a pronásledování počet věřících stále vzrůstal, církev se šířila od východu až do západu po všech končinách světa. — Každá krůpěj krve mučedníků byla novým semenem, z něhož vyrůstalo tisíce nových vyznavačů.

5. Jestliže tedy církev Kristova při svém učení, jež odporovalo tolik lidem světa a jejich náklonnostem, jestliže hlasateli učení Kristova byli lidé chudí, neučení, opovrhovaní, jestliže učení mělo tolik mocných a hrozných nepřátel, a jestliže při tom všem stále více se šířilo a církev po celém světě měla své přívržence, kdo by tu neviděl, že Bůh církev chránil, že církev je dílem božským a učení Kristovo jediné pravé? Cokoli založili a zřídili lidé, nemělo nikdy dlouhého trvání, zvláště když přibývalo mocných nepřátel a různých překážek. Co však vyšlo z rukou božích, zůstane neochvějně přes všecko úsilí nepřátel.

Roku 1896 vyšla u Herdera ve Vídni kniha veršů »Weltenmorgen« od Eduarda Hlatkýho, který byl vrchním inženýrem u dráhy. Narodil se v Brně z českých rodičů. Studoval gymnasium v Brně, techniku ve Vídni, kde bydlel u své vdané sestry. Od mládí byl horlivým čtenářem, spolužáci, židé, půjčovali mnoho kněh, jež takřka hlтал; přišel o víru, žil jako nevěrec, zuřivý nepřítel katol. církve. Byl všude vítaným společníkem pro řízné vtipy, jichž terčem bylo učení Kristovo. R. 1873 na Bílou sobotu vyšel se svou chotí na procházku ve Vídni a viděl procesí, jež z chrámu ubíralo se po náměstí; byla to slavnost vzkříšení. Když spatřil Hlatký velebnou svátost v rukou biskupa, klekl jak ostatní k zemi, klaněl se k Spasiteli, spěchal ke zpovědnici, a od té doby viděli ho lidé často u stolu Páně. Pro víru byl však pronásledován. Úřednictvo bylo všecko liberální, židovské, ztrpčovali mu život všemožným způsobem. Manželka churavěla mu dlouho, stala se choromyslnou, až r. 1909 zemřela. Usadil se ve Vídni, v dělnickém domku, a zemřel v den 80letých narozenin v nemocnici sv. Alžběty v oddělení pro nejchudší. V poslední vůli napsal: »Chci umřít chudý, pochovejte mne tiše, s požehnáním církve. Položte mne kamkoliv. Kristus, který bude souditi, nalezne mne, ať jsem kdekoliv.« Od svého obrácení považoval se za nejšťastnějšího na světě. Když nalezl opět Boha, opustil nevěreckou společnost a četl

pilně katolické spisy, aby se ve víře utvrdil. Četl také Madochovu »Tragedii člověka«, plnou rouhání. Zhnusila se mu a stěžoval si řediteli semináře dru. Gruberovi. Ten však řekl: »Milý pane vrchní inženýře, napište sám něco; bude to zajisté něco velikého.« Měl zálibu v básnictví a vydal sbírku básní »Weltenmorgen«, dílo mistrovské. Dělí se na tři oddíly: Pád andělů, první hřích, první obět Abele. Pýcha kořen všeho zla. Lucifer, moderní revolucionář. — Sám protestantský časopis přinesl tehdy kritiku na 32 stranách: »Je to perla básnictví, v níž krása boží, ideál křesťanství v jasném světle vylíčeny. Je to dílo v pravdě mistrovské.« První vydání vyšlo r. 1896, druhé r. 1903, r. 1914 šesté a hned brzy sedmé. — Tisíce svedených vrací se do církve Kristovy, a právě mezi největšími učenci.

R. 1846 1. května pravil pařížský arcibiskup králi: »Církev je vznešeným hostem na zemi; nedovolává se ochrany mocnářů, žádá jen svobody všem poskytnuté a neodvislosti; dostačí ji, aby nad národy požehnaně vládla.« Sv. Jan Zlat. praví: »Naděje tvá je církev, spása tvá je církev, útočiště tvé je církev.«

Děkujeme Bohu, že jsme členy této církve svaté, v níž máme naprosté jistoty spásy věčné. »Nikdo nemůže mítí Boha za otce,« praví sv. Cyprian, »kdo nemá církve za matku.« Amen.

V. M. Váchal.

Neděle poslední po sv. Duchu.

Poslední soud.

»I půjdou zlí do trápení věčného,
spravedliví pak do života věčného.«
(Mat. 24, 26.)

Bylo k večeru v úterý prvního pašijového téhodne. Spasitel odešel z chrámu na horu Olivetskou. Tam se usadil s apoštoly na omšelé vápencové balvany. U jeho nohou leželo zatvrzelé město Jerusalem. Smutně a bolně předpověděl apoštolům, jak hrozný konec vezme jednou toto město za svoje hříchy, předpověděl zároveň konec světa a poslední soud, jak jste právě slyšeli z evangelia sv. Matouše.

V téže prorocké řeči na hoře Olivetské líčil Ježíš obšírněji, jak kdysi sám jako věčný Soudce bude konati soud světový. Sv. Matouš vypravuje dále (24, 31—46).

»Když pak přijde Syn člověka ve své velebnosti a všichni andělé s ním, tu posadí se na trůn velebnosti své.«

Vstoupiv na nebesa, Syn boží viditelně zmizel se světa. Zůstává s námi sice po všechny dny až do skonání světa, ale neviditelný, pokorný, skrytý ve skromné způsobě chlebové. Ale přijde opět viditelně na svět — k poslednímu soudu. Přijde »ve své velebnosti«, t. j. ve své od vzkříšení jemu vlastní a zvláštní božské slávě. Poprvé přišel na svět v Betlemě v ubohosti slabého dítěte: podruhé přijde v lesku božské velebnosti.

Jako král nebes přijde s nebeským průvodem: všechny kůry andělské budou ho provázeti. Andělé jsou nejen dvorem božského Soudce, nýbrž budou i dle slov Písma míti podíl na posledním soudu a vykonají soudní rozsudek. Syn člověka »posadí se na trůn velebnosti své«, na velebném trůně v oblacích, bude souditi jako soudce opatřený mocí a velebností, jemuž se nikdo neodvázl odpráti. Nyní Ježíš, kdy jako zajatec laický přebývá v tajemství oltářním, jest pokorný, trpělivý, shovívavý. Nyní jsou mnozí lidé proti němu tak směli: tupí a hanobí ho slovem i písmem, veřejně popírají Boha, ze zákonů státních v mnohých zemích Bůh vyvržen, ze škol odstraněn kříž a slovo »Bůh« ani v učebnicích školních býti nesmí. Ale všeho do času, i nevěrecký a rouhavý křik světa jednou zmlkne na věky. V den soudný i před nevěrci se Ježíš objeví a vnutí jim hrozné přesvědčení: »A přece je Bůh!« A tito Boha uvidí před sebou a už se nesmí mu opovážiti odpráti a s hrůzou a třesením očekávati budou jeho strašného rozsudku.

»A shromáždění budou před ním všickni národové. I rozdělí je od sebe, jako pastýř odděluje ovce od kozlův, a postaví ovce po pravici, kozly pak po levici.«

1600 milionů lidí žije nyní na světě. Všichni národové všech časů, všeho světa budou v den soudný státi před soudnou stolicí Kristovou, miliony, miliardy lidí bez počtu. A jako zde na světě dobří a zlí jsou promícháni, jako na hřbitovech vyvolení i zavržení vedle sebe spí, tak spolu i z mrtvých vstanou a před trůnem Kristovým se shromáždí. Bude je třeba rozděliti. Andělé provedou to rozloučení, jako pastýř odděluje ovce od kozlů. Pokojné, trpělivé ovce jsou obrazem dobrých, divocí, tvrdohlaví kozli obrazem zlých. Dva obrovské zástupy budou státi vedle sebe před Synem člověka: jasný zástup spravedlivých a ponurý zástup hříšníků.

»Tehdy řekne král těm, kteří budou po pravici jeho: Pojdte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám od ustanovení světa; neboť jsem lačněl a dali jste mi jísti, žíznul jsem a dali jste mi pít; hostem jsem byl a přijali jste mne; nahý jsem byl a přiodělí jste mě; v žaláři jsem byl a přišli jste ke mně.«

Království nebeské mají dostati spravedliví za odměnu, že Bohu na zemi věrně sloužili. Ježíš však připomíná jako zvláštní zásluhu spravedlivých účinnou lásku k trpícím bližnímu; neboť kdo bližního v pravdě miluje, miluje také opravdu Boha. Nad to chtěl Ježíš všem věřícím všech časů uvědomiti, jak miluje chudé a jakou cenu v očích jeho mají skutky milosrdenství.

Pokorně budou se ho vyvolení tázati, jakže takové odměny zasluhují za dobrodíní, prokázaná jen lidem: »Pane, kdy jsme tě viděli lačného a nakrmili jsme tě? aneb žíznivého a napojili jsme tě? Kdy viděli jsme tě jako hosta a přijali jsme tě, aneb nahého a přiodělí jsme tě? A kdy viděli jsme tě nemocného neb v žaláři a přišli jsme k tobě?« A král odpovídaje řekne jim: »Amen pravím vám: Pokud jste to učinili jednomu z nejmenších těchto bratří mých, mně jste učinili.« Vizme tedy v každém trpícím člověku

samého Spasitele a pomáhejme mu s láskou, jaké zasluhuje sám Kristus Pán.

Potom řekne i těm, kteří budou na levici: »Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, který jest připraven ďáblu a andělům jeho.« Za příčinu jejich zavržení uvádí Spasitel zvláště nemilosrdnost k bližnímu: »Neboť lačněl jsem a nedali jste mi jísti, žíznul jsem a nedali jste mně pít, hostem jsem byl a nepřijali jste mne, nahý jsem byl a nepřioděli jste mne, nemocen a v žaláři jsem byl a nenavštívili jste mne.« Kdyby už dnes nastal poslední soud, kolik lidí by bylo zavrženo pro nemilosrdnost! Svět jakživ neviděl tolik tvrdosti, bezcitnosti, útisků, podvodů bližního, jako pohaslá válka světová; a podnes není odčiněna nespravedlnost ani z malé části, která tam napáchána. Kéž by přece poznali lidé, že jsou před Bohem všichni rovni, že jsou všichni vykoupeni krví Boha-člověka, že jsou všichni bratry v Kristu, a kéž by se všichni milovali jako bratři a s láskou sobě prokazovali milosrdenství!

A odpověď Soudci také zlí: »Pane, kdy jsme tě viděli lačněti nebo žíznivého, neb jako hosta, neb nahého, neb nemocného neb v žaláři a neposloužili jsme tobě?« Tehdy odpoví jim řka: »Amen pravím vám: Pokud jste toho neučinili jednomu z nejmenších těchto, ani mně jste neučinili.«

»I půjdou hříšní do trápení věčného, spravedliví pak do života věčného.«

Kam půjdu já, kam vy? Nevíme, a'e dvě věci víme dojista:

a) Bůh chce, aby všichni lidé byli spaseni, a dává každému, kdo ho prosí, potřebnou k tomu milost.

b) Jistě přijdeme do nebe, budeme-li o milost boží prositi, s ní věrně spolupůsobiti a dle vůle boží žítí, tak abychom se hříchu těžkého vystříhali, vždy v milosti boží chodili a každou chvíli byli připraveni na smrt. Bděte tedy a modlete se, abyste nevešli v pokušení, žijte dle zákona věčného krále, potom nebude vám hrozným Soudcem, nýbrž milosrdným Spasitelem. Amen.

Jos. Ocetek.

Řeči příležitostné.

2. Veď dítě pravou cestou k Bohu.

Hlavní účel mateřské výchovy dítek má býti: »Bůh nade všechno, vše pro Boha«. To je všechna moudrost křesťana na světě. Dovede-li matka dítko na tu cestu uvéstí a na ni udržeti, vyplnila své poslání. Není třeba udíleti denně dítku soustavně jednotlivé lekce náboženské; toho se mu dostane ve škole. Matka má použití každé příležitosti, aby před dítětem o Bohu ráda mluvila a s dítkem často k Bohu se modlíla.

1. Jakmile dítě začíná mluvit, má už matka začít s poučováním. Různé události, zjevy přírodní dají k tomu příležitost. — Mluví o tatínkovi, jeho těžké práci, starostech a lásce, a obrátí

hned pozornost na Otce nebeského, který se stará o všechny lidi, který zvláště hodné dítky má na mysli, chce jim na světě mnoho radostí připravit a zvláště na nebi učinit velikými a šťastnými.

Dítě se těší z květiny, motýla, ptáka a jiných věcí; matka poučí hned, že to vše Pán Bůh pro nás učinil. Když na poli hojná úroda se ukazuje a obilí se vlní a zraje klasy, když stromy ovocem obsypány, když bouře se snáší nad krajinou: má příležitost vhodnou zbožná matka ukázati dítěti, jak veliký, mocný a dobrotivý jest Bůh. Aby uchránila hříchu, bude mu vypravovati různé tresty, jimiž Bůh dosud trestal zlé dítky; připomene, že Bůh vše vidí a slyší, nikdo nemůže uniknouti Pánu Bohu; zná naše nejtajnější myšlenky. Ve světnici seznámí matka dítě s obrazy svatých, jak nám mohou přímluvou pomoci; zvláště nad lůžkem má býti obraz anděla strážce aneb božského Spasitele či Marie Panny. Poučování opakuj matka častěji, aby si to dítě rádně zapamatovalo. Ač nechápe ještě mnohých věcí, dojem zůstane, a jeho vlivem zachrání se dítě před různou nehodou. Zvláště rády slyší dítky různá vypravování, povídky, báje a pod. Zbožná matka má pro každý den zvláštní biblickou událost ze života Pána Ježíše. Jak rádo naslouchá dítě, slyší-li o Ježíškově, jeho narození, o pastýřích, mudrcích východních, o ukrutném Herodovi, útěku do Egypta, návratu, 12letém Ježíši v chrámu atd. Matka nejlépe to poví dítěti, a dítě nejlépe jí porozumí.

Je-li dítě starší, chápavější, poučí je matka o svátcích celého roku, vánocích, velikonocích, Božím Těle, o svátcích Panny Marie a svatých. Dítky mají znáti život svých křesťaních patronů, aspoň to nejdůležitější, aby věděly, proč jsou svatými a čeho si mohou od nich vyprositi.

Naši předkové čítávali celé večery Pímo sv., životy svatých. Jak by oživila domácnost a posilnila se na duchu, kdyby dítky denně po částech předčítaly!

Uvedu některé příklady, jak zbožné matky vedly své dítky k Bohu.

Sv. Notburce dostalo se štěstí, že záhy byla vedena ke zbožnosti a pracovitosti. Matka jí denně mluvila o dobrotivém Otci nebeském, co nám dává, a jak máme děkovati a ve všem důvěřovati. Když vycházelo slunce, říkala: »Pohleď, dítě, tak hledí Pán Bůh do našeho srdce a ví, co si myslíme.« Při práci říkala: »Viz, dítě, jako květina obrací se k slunci, tak i my modlitbou máme se obracet k Bohu.« Při zpěvu ptáčka říkala: »Jako ptáček i ty máš velebiti a oslavovati Pána Boha.« Když srpem žala trávu, říkala: »Jednou i nás smrt požene; pamatuj na smrt, překvapí nás, nevíme, kdy umřeme, a budeme souzeni; buď čistá, zbožná, jako vonná květinka, abys po smrti líbezně kvetla v nebeském ráji.« A tak matka upoutala dcerušku na Boha, odtrhla ji od světa a jeho marností; dívka se vyhýbala špatné společnosti, odívala se jednoduše, ale čistě, měla zalíbení v Bohu, a pilné práci; stala se světicí.

Sv. František Sales. vděčně vzpomínal na matku zbožnou, jak ho vodívala do chrámu za ruku, vypravujíc cestou, že je to dům boží, a vštěpujíc do útlého srdce úctu k domu božímu. — Čítala mu životy svatých a vybízela k následování. Navštěvujíc chudé, brala ho sebou, aby jim také posloužil a cvičil se v útrpnosti a skutečích milosrdných. A celý život sv. Františka byl důkazem, že matka stavěla ne na písku, ale pevné skále.

Matka proslulého Dona Boska při každé vhodné příležitosti mluvila s dětmi o Bohu. Když odcházela z domu, říkávala: »Buďte hodni, Pán Bůh vás vidí.« »Bůh tě vidí,« to bylo nejčastějším povzbuzením a výstrahou. Když spatřila západ slunce, zvolala: »Hle, jak je to krásné; všechno stvořil pro nás Pán Bůh, jak teprve krásným to musí být v nebi!« Když šla s dětmi do polí a spatřily tolik požehnání božího, plné klasy všude, říkávala: »Teď se musíme teprve nábožně modlit: Chléb náš vezdejší dej nám dnes; aby to Pán Bůh chránil a zachoval.« Její slova vnikala do srdcí dítek jako teplý jarní déšť. Na Boscovi vidíme, co vše dovede člověk, který miluje Boha nade vše a bližního pro Boha. Taková slova matky hluboko zůstanou v srdci dítek, a při každé příležitosti vzpomínají a říkávají: »Tohle a tak to řekla naše dobrá matka.«

Tak se vedou děti pravou cestou k Bohu.

2. Nestačí však před dětmi o Bohu mluvit, je třeba také s dětmi k Bohu se modlit.

Matka je první učitelkou řeči dítek, proto říkáme »řeč mateřská«, kterou jsme od dětství slyšeli a mluvili. Ale více ještě má být matka učitelkou řeči, mluvy s Bohem, t. j. modlitby.

Albert III. vévoda bavorský, pomáhal matce při řádné výchově dítek. Říkal: vychovej děti nejprv pro Boha a potom teprve pro lidi. A syna svého nejstaršího napomínal: »Milý synu, nejprv křesťanem, pak člověkem a konečně knížetem.« Nejprve musíme plnit své povinnosti k Bohu, pak k lidem. Proto matka zbožná hledí, aby dítě co možno nejdříve pochopilo povinnosti k Bohu a modlitbami uctívalo.

Matka slavného učenice Jana Gersona, kancléře francouzského, dokud byl Jan ještě malý, před jídlem pokaždé říkala: »Milé dítě, ničeho nemáme na světě ze své moci, o vše musíme prositi Pána Boha, jež nám to laskavě dává; a proto zase za vše musíme poděkovat.« Klekla si s dítětem, pomodlila, a pak teprve požíly pokrmu. Po jídle opět poděkovaly.

Matka zbožná modlí se s dětmi ráno při vstávání, před a po jídle, při klekání a poledne, večer před spaním a při jiných různých příležitostech.

Slavný spisovatel moravský, Kosmák, vypravuje o své matce dobré i tuto událost. Na sv. Františka byly jmeniny malého Frantíka, který ležel ještě na kolébce. Matka svolala děti a řekla: »Dnes je sv. Františka, jmeniny našeho malého Frantíka, který se ještě neumí modlit, a proto pomodlíme se zaň, aby mu Pán Bůh žehnal, chránil a nikdy neopustil.« Sepjala malému dítěti ručičky

a modlila se s ostatními dětmi a při tom plakala. Věděla, jak těžký boj musí prodělávat člověk na světě, a jak je mu třeba přispění božího; a proto tak úpěnlivě o ně prosila. Takové dojmy nevyjdou z paměti dítek; udržují dítky na cestě k Bohu.

Kolik příležitostí nahlodí se během roku matce, kdy modlitbou přiblíží se s dítkami k Bohu — mimo povinné modlitby denní! Aby dítky našly zálibu v modlitbě, musí býti modlitba krátká, pravidelná a nábožná.

a) Delší modlitba unavuje mysl a pozornost dítěte; dítě brzy by ji konalo s nechutí, omrzele i s odporem; a jakmile se zbaví dohledu matčina, modlitby by úplně zanedbávalo.

Kratší modlitba se koná s chutí a tak i ukončí. Až dítě navykne modlitbám kratším, z lásky k Bohu bude dobrovolně konat delší. Stačí, aby mysl dítěte byla v stálém spojení s Bohem; aby při různých příležitostech byla k Bohu pozdvižena vděčností, prosbou, chvalo zpěvem, lítostí.

b) Modlitba musí býti pravidelnou. Bez modlitby ranní nemá dítě ničeho podnikati, až vykoná povinnost svou k Bohu; bez večerní modlitby nesmí na odpočinek. Před jídlem a po jídle, při zvonění má se v srdci ozvat povinnost rozmluvy s Bohem; matka má bděti, aby dítě nezapomnělo.

Návyk v pravidelné denní modlitbě jest snad jediná záchrana pro dítě. Přemnozí děkují modlitbě denní za milost záchrany v neštěstí, zvláště za šťastnou hodinku smrti.

Ve Štýrsku jela kdysi vznešená paní, matka s dětmi, na svatbu na vzdálené panství v hustém lese. Vzaly na sebe nejlepší a nejdražší věci. Před odjezdem pomodlily se, odporučily do ochrany boží. Sotva přijely k lesu, stala se jim nehoda. Kočár jel blízko křoví, trn zapletl se do vlasů jedné dívky, přetrhl šňůru perel, jež se rozstříkly daleko do trávy. Celou hodinu hledaly dražocenné perly a těžce nesly, že na svatbu přijdou pozdě. Najednou přiběhl drvoštěp a pravil: »Vraťte se, v houšti čeká tlupa loupežníků na vás, aby vás oloupili o drahé skvosty; děkujte Bohu, že jste se zde zdržely chvíli a já mohl dáti výstrahu. Slyšel jsem rozmluvu jejich a běží, co síly stačily, abych před nebezpečím zachránil.«

Co učinily? Klekly, děkovaly Bohu za záchranu. »Na hedvábné niti visel náš život; kdyby se nebyla nitka přetrhla, byli jsme ztraceni. Jak dobrotivý jest Bůh, jak nebyla marnou modlitba, kterou jsme se před odjezdem do ochrany boží odporučily!« Tak jásala matka a její dítky. Tedy při každé příležitosti máme konati sebe kratší modlitbu, abychom si vyprosili požehnání boží.

c) Ale modlitba musí býti dále — nábožná, beze vší roztržitosti. Proto třeba vyhledat nejvhodnější chvíli a odstranit vše, co by překáželo. Matka musí bedlivá býti při tom i správné věčnosti, klidné, vážné mluvy, aby dojem nebyl seslaben a Bůh nebyl uražen. Bůh nedá se odbýti ledabylou modlitbou.

Při tom bled vstřípiti dítěti lásku k návštěvě chrámu Páně, kde zvláště modlitby naše Bůh mile přijímá. Sama svým příkladem ukaž, jak ti na tom záleží, aby modlitba naše byla vyslyšena.

A nyní ještě něco. Nechtěj všeho dosíci najednou; z dítky vše co nejdříve vynutit. Je třeba veliké trpělivosti, práce a modlitby, prosby za přispění Boha. Připomíněj dítěti brzy to, brzo ono, opakuj to opět a často, až se ukáže zdárný výsledek. Zlý duch hledí dílo své zmafiti; láska k nesmrtelným duším dítek a láska k Bohu nezná žádných obtíží a překážek. Bůh odplatí všecku snahu a práci nejen zde na světě, ale zvláště na věčnosti. »Kdo vyučují pravdám božím, budou se stkvíti jako hvězdy na věčné věky.« (Dan. 12, 3) Zbožná matka nejen dojde odměny, ale shledá se se svými drahými, jež pro nebe zachránila.

V. M. Váchal.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Bible na kazatelně.

Napsal Dr. Jos. Miklík, C. SS. R.

Vhodně vyložíme tímto způsobem o slavnosti svatých slova: »Hle, my jsme opustili všecko« (Mat. 19, 27). Probereme jednotlivá dobra pozemská a ukážeme, jak se jich oslavenec pro Boha opravdu zřekl. Podobně vykládá sv. Augustin o pyšných slova žalmu: »Ať se rozplynou, jako se rozplývá kouř« (Žalm. 67, 3), když praví: »Proč je srovnává Písmo sv. s kouřem? Poněvadž kouř stoupá a vznáší se vysoko k nebi; ale čím více stoupá, tím více se rozplývá a mizí. Uvažte pozorně moje slova! Na blízku ohně a u samé země bývá kouř nejhustší; ještě se tolik nerozptýlil a větry ho tolik nerozvály. Ale čím výše stoupá, tím více řídne, slabne a mizí.« Aplikace na pyšného je samofejmá.

Zrovna úchvatně rozvádí tímto způsobem Segneri slova Jeremiášova: »Toť pomsta Hospodinova, pomsta za chrám jeho« (51, 11), když kárá znesvěcování chrámů hříšnými řeči. Praví: »Nařkáte, že války nemají konce a že si vyžadují stále větších obětí. Toť pomsta Hospodinova, pomsta za jeho chrám. Divíte se, že znova propukají zhoubné a nakažlivé nemoci. Toť pomsta Hospodinova, pomsta za chrám jeho. Chvějete se při zprávách o zemětřesení, o zátopách a požárech. Toť pomsta Hospodinova, pomsta za jeho chrám. Ne, nehleďte jiných příčin, proč na nás posílá Bůh tolik velikých soužení? Hlavní příčinou všeho je, že ani ve chrámech nepřestáváme Boha urážeti. A přece naše chrámy byly postaveny proto, abychom v nich Boha usmířovali a jeho pozhánání si vyprošovali.«

Téhož účinku dosáhneme také jiným řečnickým obratem, kterého užívali rádi sv. Otcové. Kladli si námitky, otázky, pochybnosti a hned na ně odpovídali. Aspoň jediný příklad. Svatý

Augustin vykládá slova Kristova: »Toto jest přikázání mé, abyste se milovali vespolek« a klade si sám námitku: »Co myslíte, bratři? Týká se toto přikázání pouze oné lásky, kterou se milujeme vespolek? Či nemáme jiného a ještě důležitějšího přikázání, abychom milovali Boha?« Ve své odpovědi ukazuje světec, jak jedna láska předpokládá druhou a ji doplňuje.

IV.

Jindy dosáhneme mocného účinku, jestli slova Bibie stupňujeme, anebo je rozšíříme na jiné podobné poměry.

a) Stupňování děje se tehdy, přejdeme-li od hmotného k nehmotnému, od přirozeného k nadpřirozenému, od známého k neznámému, od časného k věčnému a p.

»Kdo za nic nepokládá maličkosti, pomalu zhyne« (Sirach 19, 1). Malá jiskra veliký les spálí. Malá nemoc bývá příčinou smrti, jestli jí nedbáme. Malá neopatrnost zavinila již brozná neštěstí. Čím spíše to platí na poli duchovním. I tu vedou malé chyby k velikým důsledkům.

b) Jindy lze s prospěchem užítí rozšíření pojmu. Záleží v tom, že biblická slova přenášíme na jiné poměry, ale tak, aby zůstala jakási odůvodněná podobnost. Jde tedy většinou o smysl při-způsobený.

»Maličtí žádali chleba a nebylo nikoho, kdo by jim ho lámal.« (Pláč 4, 3.) Prorok líčí strašné následky války. Bída dostoupila takového stupně, že děti marně volaly o kus chleba. Ještě bolestněji působí, když dětem se nedostává chleba duchovního, náboženského poučení a zvláště sv. přijímání. — Kristova slova »Lítost mám nad zástupem« (Mat. 15, 32) vztahovala se na prvním místě na hlad a na bídu hmotnou. Nepatrným rozšířením pojmu převedeme je na bídu duševní, na hříchy a zvláště smrt ve stavu nemilosti.

V.

Velice účinný je další způsob: protiva. Pravda vynikne často lépe, ukážeme-li zároveň její opak. »Contraria iuxta se posita madis elucescunt.«

Zvláště tohoto způsobu užíval často Pán Ježíš. Srovnajme na př. úchvatné líčení u sv. Lukáše (7, 44-47): »Vidíš tuto ženu? Vešel jsem do domu tvého; vody na nohy mé jsi nepodal, tato však slzami smočila mé nohy a utřela je vlasy svými. Políbení jsi mi nedal, tato však, jak vešla, nepřestala líbatí mé nohy. Olejem jsi nepomazal nohy mé, tato však masťou mazala nohy mé. Proto pravím tobě, odpouštěj se jí hříchové mnozí, neboť milovala mnoho. Komu pak méně se odpouští, méně miluje.« Srovnaj podobnoství o dobrém pastýři a nájemci, o boháči a Lazarovi, o fariseovi a publikánovi a jiná.

Podobně provedeme slova: »Vzácná je před očima Hospodiny smrt svatých jeho«, vyložíme-li: »Smrt hříšníků bývá

nejhorší«; blahoslavenství Kristova a blahoslavenství světa; život vlažného a zbožného katolíka; Adamova slova o Evě, kterou mu dal Bůh za družku, a o Panně Marii.

Jindy dosáhneme téhož účinku, obrátíme-li pravdu v Bibli vyslovenou Na př. »Co platno člověku« zaměníme: »Co uškodí člověku, kdyby celý svět ztratil, ale duši svou zachránil?«

IV.

Velice krásně vyložíme Písmo sv, když si všimáme okolností Mohou býti ovšem velice různé. Některé děj předcházely a je připravovaly, takže událost jest jaksi jejich následkem; jiné okolnosti děj provázely; jiné konečně z něho následují a plynou. Výklad bude míti své zvláštní zabarvení podle toho, nač klademe větší důraz. V praxi záleží ovšem na kazateli, aby rozhodl, který způsob vyhovuje jeho účelu nejlépe.

Z toho, co předcházelo, vyložíme na př. slova sv. Lukáše: »I přinášeli k němu také malé děti, aby se jich dotýkal« (18, 15). Co vnučko matkám tuto myšlenku? Již delší dobu pozorovaly velikou moc Pána Ježíše. Jediným dotekem uzdravoval nemoci a křísil mrtvé, jeho požehnání rozmnožovalo chleby, jeho slovo vypuzovalo zlé duchy a tišilo moře. A při tom měl děti tak upřímně rádi! Laskal se s nimi, ano pokáral i svoje apoštoly, když bránili dětem k němu přijíti. A právě tyto dvě okolnosti obsahují dva mocné vřvody, proč mají děti záhy přistupovati ke stolu Páně. Kristus je miluje a jeho přítomnost bude pro ně pramenem požehnání.

Podobně vyložíme slova: »Neužijte mne od této chvíle, dokavad neřeknete: Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně.« (Mat. 23, 39.) Co všechno předcházelo, nežli Bůh—člověk opustil svůj národ? Volal, ale židé nedbali. Volal hlasem proroků, volal vlastními ústy, ale vše bylo marné. — Prokázal jim nesčetné dobrodiní, aby je získal; vykonal tolik divů a zázraků, aby je přesvědčil. Opět marné. — K tomuto zneužívání milosti přistoupily ještě hřích; ano i smrt Vykupitelova. Zrovna taková cesta vede křesťanskou duši k zatvrzelosti: zneužívání milosti, nevďek a hřích, zvláště nehodné přijímání Těla Kristova.

Jindy nám poskytnou mnoho vděčné látky okolnosti, které děj doprovázely. Tohoto způsobu můžeme užití s prospěchem zvláště tehdy, vykládáme-li morálně některý zázrak Páně. Když chtěl Kristus vzkřísiti mrtvou dcerušku Jairovu, vyhnal nejdříve cizí lidi; chce-li mladá duše povstati ze smrtelného spánku hřích, musí především opustiti společnost, ve které dosud žila. Svatí Otcové byli mistry právě v tomto způsobu. — Jindy připojuje sám svatopisec kratinkou poznámku, kterou osvětluje situaci. Tak praví sv. Jan: »On (Jidáš) tedy vzav skývu vyšel ihned. Byla pak noc.« (Jan 13, 30.) Také v duši hříšnickově je noc, když se dopouští hřích. Na jiném místě praví Bihle: »Toho dne, ve kterém Lot vyšel ze Sodomy, deštil Bůh ohněm a sítou a zahubil vše-

chby.« (Luk. 17, 29.) Všimni si dobře, kolik platí před Bohem spravedlivý! Pro deset zbožných chtěl Bůh odpustiti pěti hříšným městům; když jich tolik nebylo, čekal s trestem, až Lot město opustil. Kolikrát by ruka boží zasáhla již zemi, kdyby na ní neviděla duší zbožných!

Nejčastěji si ovšem všímáme následků. Tento způsob je nám tolik přirozený a užíváme ho tak často, že netřeba déle se jím zabývat.

VII.

Velice účinný je způsob sedmý. Vyhledáme hlavní pojmy některého výroku, stanovíme přesně jejich obsah a pátráme po jejich vzájemném poměru. Nejlépe vše objasní příklad.

Svatý apoštol Pavel píše v jednom listě: »Mně pak pramálo záleží na tom, abych byl souzen od vás neb od soudu lidského, avšak ani sám sebe nesoudím; vždyť ničeho ne.sem si vědom, ale tím nejsem ospravedlněn; ten však, jenž mne soudí, jest Pán.« (1. Kor. 4, 3—4). Především si vyhledáme hlavní pojmy. Jsou tři: soud lidí, vlastní úsudek a soud boží. Jaký jest obsah těchto jednotlivých soudů? Lidský soud záleží v pochvale anebo v pohaně druhých; vlastní soud pronáší naše svědomí a jeví se spokojeností a uznáním, po př. neklidem a výčitkou. Boží soud je soukromý a veřejný a rozhoduje o věčném štěstí anebo neštěstí člověka. Srovnáme li všechny tři soudy, dostaneme tento výsledek: Lidé se často mylí ve svém úsudku. Mohou viděti jenom povrch a proto se klamou. Jejich normy bývají velice různé: jedni chválí, co druhí zavrhuji. Jejich pochvala anebo haná nemá velkého významu. Také vlastní soud nás často klame. Sebeláska nás zaslepuje, omlouvá naše slabosti, vášně, líčí věc vábívější, než skutečně jest. Ani na svůj úsudek nemůžeme mnoho spoléhati. Za to soud boží je vždy pravdivý, je nejvyšší, poslední a neodvolatelný pro celou věčnost. Toho se bojme!

Podobně vyložíme slova: »Co platno člověku, kdyby celý svět získal, ale na své duši škodu utrpěl?« (Mat. 16, 26.) Kristus staví proti sobě zisk, jaký nám slibuje svět, a ztrátu duše, která nám hrozí. Co znamená zisk světa? Dobra pozemská, bohatství, čest, rozkoše a slávu. Co znamená ztráta duše? Minouti se svým cílem, pozbytí nekonečné blaženosti, ztratiti samého Boha. Jaký je poměr obou pojmů? Dáme-li na jednu mísku všechny statky pozemské, a na druhou stranu Boha a nebe, je rozdíl nekonečný. K tomu přidejme, že svět máme jen několik roků, které uplynou jako sen, za to blaženost trvá na věky. Ostatně nikdy se nám nepodaří ovládnouti celý svět. Komu tedy dáme přednost?

VIII.

Jindy možno vyložiti slova Písma sv. obrazem anebo přirovnáním. Ještě lépe pro nás, je-li i tento obraz biblický. Tohoto způsobu lze užiti zvláště tehdy, když-li obvyčejnému lidu. Vhodné

přirovnání poví mu často více, než dlouhé theoretické výklady. Třeba jen toho dbáti, obraz sám byl případný, aby byl z obyčejného života a nepřesahoval chápavosti lidu. Poslyšme několik příkladů.

»Prodejte, co máte, a dejte almužnu.« (Luk. 12, 33.) Je taková rada rozumná? Ano! Co činí rolník, který uvízl s vozem v blátě? Ubere nákladu. Co činí plavci, hrozí-li lodice, že se potopí? Hledí jí ulehčiti a proto odhazují přebytknou přítěž do moře. »Jestli jsme přijímali dobré věci z ruky Páně, proč bychom také zlých nepřijímali?« (Job 2, 10.) Mysli si, že Bůh je tvým lékařem, který ti předpisuje se stejnou láskou lék hořký anebo sladký. Jemu jde jen o to, aby tě uzdravil. — »Odpřijte ďáblu a uteče od vás.« (Jak. 4, 7.) Čím? Horlivou modlitbou. Ďábel se neodváží útočiti na duši, která se modlí, jako nikdo nesáhne po žhavém železe. »Kdo by celý zákon zachoval, ale prohřešil by se v jednom, provinil se proti všem.« (Jak. 2, 10) Jak je to možné? Jediný špatný nástroj pokazí celou hudbu; jediný těžký hřích ruší celý duchovní život! — »Slunce nezapade nad hněvem vašim.« (Ef. 4, 26.) Vymkne-li si ruku, je zahojení z počátku velice snadné; když bolest oteče a se zanítí, je operace velice těžká. Podobně je tomu u hněvu.

* * *

Ještě bych měl promluvit o homilii, o výkladu podobenství a smyslu akkomodačním. Avšak ty se řídí zvláštními pravidly. Proto jim budou věnovány samostatné články.

Italský svaz duchovenstva

konal schůzi začátkem září v Janově za předsednictví arcibiskupa a za účasti 500 duchovních z celé země. Prost všeho planého mluvení a v oddanosti s episkopátem jednal o vrácení správy církevního jmění církvi a jejím orgánům.

Požadavek jest i od státu uznáván za spravedlivý a již v r. 1921 souhlasila státní komise s návrhem Mazzolaniho: »Stát prost zájmu na fondu kultu, vrací jej interesům.« Tak závažný projev vyvolal čilou debatu a utvrdil duchovenstvo státi na vrácení církevního jmění do církevní správy. Z toho lze viděti, že v Itálii vane jiný vítr, než v době konfiskace zbožných nadání. Politika se mění, ale církev trvá.

Druhým neméně důležitým bodem bylo usnesení kostnického sjezdu: zříditi mezinárodní sekretariát na obranu církve a duchovenstva celého světa. Nejhlavnější body musíme uvést:

1. Slovem i písmem rychle hájiti čest církve a duchovenstva za pomoci mezinárodních sekretariátů.

2. Společnými protesty zasahovati všude tam, kde nepřátelé užívají násilí proti církvi a duchovenstvu.

3. Pečovati o to, aby duchovenstvo ve všech hospicích, nemocnicích a ozdravovnách doznalo výhodného přijetí.

4. V souhlasu s církevními úřady působiti ku výměně duchovních v době prázdnin za účelem zdokonalení řecí, zejména k větší vystěhovalcům. Pečovati o výměnu věcí pro kostel a duchovenstvo potřebných (olej, víno, látky, paramenty).

5. Pracovati k tomu, aby vybudována byla organisace kolem episkopátu a kolem střediska: Centrale des Oeuvres des pretres catholiques.

K tomuto mnohoslabnému dílu můžeme dodati, že může míti dobrý výsledek, ježto vychází ze dvou velikých národů a ne z malého národa. Naše tisková liga má podobný účel jako odstavce 1., ale omezenost na malý jazyk nedá proniknouti na světové kolbiště. Nicméně bude dobře pro Ligu tiskovou připojiti se k světovému centru.

Drobnosti.

Podivná náhoda. Před dvěma měsíci prolétla novinami zpráva, že v Pyrenejích stalo se při návratu z Lurd obrovské neštěstí: osobní auto sřítlo se do prudké Gavy, při čemž z 20 lidí 19 zahynulo. Nyní přicházejí zprávy, jaká to byla expedice do Lurd. Ostře protikatolický list holandský »De Protestant« uspořádal výpravu pod vedením antiultramontáního svazu za tím účelem, aby odhalil »švindl« lurdský, a pak o tom v listě bylo referováno. Vítězoslavně nastoupili zpáteční tažení, aby oznámili řadu článků. Jediný článek, který mohli uveřejniti, byla smrt 19 účastníků. Sekretář Dr. Klerk zahynul také. Zprávu přináší »Salzb. KZ.« z péra šlechtice Lamy.

Lakomec. Na osobním parníku, plujícím přes oceán, vypukl požár. V hrozné úzkosti a strachu žene se všechno na palubu a spěchá k záchranným člunům. Tu kdosi náhle vykřikne — ze záchranného člunu vyskočí boháč a pádí ku své kabině. »Zapomenul jsem peníze« křičí a mizí v hořícím parníku, který již pohrouží se pod hladinu. Záchranné čluny v tom okamžiku padají do vody a odrážejí od klesajícího parníku. Již jsou asi dvě nebo tři sta metrů vzdáleny od místa neštěstí — v tom objeví se boháč zase na palubě. Kapsy jeho pláště jsou plny zlatáků! »Počkejte, počkejte!« volá, »mám již své peníze a pojedu s vámi!« Skočí do vody . . . pěnící vody se nad ním zavrou, tíže jeho zlata stáhne ho dolů do chladných hlubin. Tam ho zavedla krutá vašeň po zlatě. Má zlato on či má zlato jej?

